Phil Collins

OMAELÄMÄKERTA

Englannin kielestä kääntänyt
Jere Saarainen

minerva
Minerva Kustannus Oy
Helsinki

Alkuperäisteos: *Not Dead Yet: The Autobiography*

Copyright © Phil Collins, 2016
First published as *Not Dead Yet: The Autobiography* by Century, an imprint of Cornerstone.
Cornerstone is a part of the Penguin Random House group of companies.

Suomenkielinen laitos:
© Minerva Kustannus Oy, 2018.

Suomennos: Jere Saarainen

Suomenkielinen tekstitaitto: Taittopalvelu Yliveto Oy

ISBN 978-952-312-629-9
ISBN EPUB 978-952-312-658-9

ePub konversio: eLibris Media Oy - www.elibrismedia.fi

Teoksen jakelu ja osittainenkin kopiointi muuhun kuin lain sallimaan yksityiseen käyttöön ilman tekijänoikeuden haltijan lupaa on korvaus- ja rangaistusvastuun uhalla kielletty.

Luet pian elämäntarinani, jonka olen kertonut omasta näkökulmastani.

Muiden asianosaisten muistot voivat olla toisenlaisia, mutta näin minä nuo hetket muistan.

Olen uskonut läpi elämäni, että jokaisella ihmisellä on tiettyjä välähdyksenomaisia hetkiä, jotka muut muistavat eri tavalla tai joista heillä ei ole muistikuvia lainkaan. Joskus nuo hetket voivat vaikuttaa ihmisen koko elämään, vaikka ne eivät olisi edes jääneet muiden paikallaolijoiden mieleen.

PC

Sisällysluettelo

Prologi

1 Joen törmällä
2 Elämää toisenlaisen rummun tahtiin
3 ”Rumpali etsii bändiä, omat kapulat”
4 Miten All Things Must Pass tehtiin?
5 Genesiksen Genesis
6 Blue Boar ja ketunpää
7 The Lamb Lies Down on Broadway – laulaja lentää pesästä
8 Perheellinen mies ja solisti
9 Raivokas avioero
10 Face Value
11 Hello, I Must Be Busy
12 Hello, I Must Be Busy – osa II
13 Live Aid: roolini tapahtuman tärväämisessä
14 Suuri aivoryöstö
15 But Seriously, Folks
16 Faxgate
17 Taxgate
18 Bigband, isoja apinoita, suuria tunteita
19 Hyvästit kaikelle
20 Turn It On Again, Turn It Off Again

21 Pakkopaidassa

22 Not Dead Yet

Kiitokset

Valokuvat

Henkilöhakemisto

Valokuvat

Prologi

Suuria hittejä ja sirpaleita

En kuule mitään.

Vaikka kuinka yritän avata tukoksen, oikea korvani ei tottele. Yritän tökkiä vähän vanupuikolla. Tiedän, ettei niin pitäisi koskaan tehdä – tärykalvo on hyvin herkkä ja tavallistakin herkempi, jos se on joutunut altistumaan rumpujensoitolle koko eliniän.

Mutta olen epätoivoinen. Oikea korvani on pilalla. Ja se on *hyvä* korvani, sillä vasen korvani on reistaillut jo kymmenisen vuotta. Oliko tämä tässä? Onko musiikki lopulta vienyt minusta voiton? Onko minusta viimein tullut kuuro?

Yritä nähdä tämä tilanne mielessäsi (hermoheikkojen lukijoiden on kenties parasta katsoa poispäin): Olen suihkussa. On maaliskuu 2016 ja olen kotona Miamissa. On todella tärkeän keikkapäivän aamu – ensimmäinen esiintymiseni vuosiin. Ja sitäkin tärkeämpää on, että olen menossa esiintymään ensimmäisen kerran julkisesti poikani, neljätoistavuotiaan Nicholasin, kanssa.

Poika soittaa rumpuja ja isäukko laulaa. Tai niin sen ainakin piti mennä.

Kelaan hieman taaksepäin: vuonna 2014 aloitti toimintansa Little Dreams USA, ex-vaimoni Oriannen kanssa vuonna 2000 Sveitsissä perustamamme hyväntekeväisyysjärjestön Yhdysvaltain-osasto. Little Dreams avustaa musiikkia, muita taiteita ja urheilua harrastavia lapsia lukukausimaksuissa sekä tarjoaa heille valmennusta ja ohjausta.

Halusimme saada homman pyörimään myös Yhdysvalloissa ja kerätä järjestölle varoja, joten olimme jo pitkään suunnitelleet gaalakonserttia joulukuuksi 2014. Mutta siinä vaiheessa minulla oli monenlaisia terveysongelmia. Esityspäivänä en ollut laulukunnossa.

Minun täytyi soittaa Nicin ja hänen juuri 10 vuotta täyttäneen veljensä Mathew'n äidille Oriannelle ja ilmoittaa, etten pystyisi esiintymään. En sanonut, että ääneni mukana olin kadottanut myös itseluottamukseni: ex-vaimolle ei voi kertoa puhelun aikana kuin rajallisen määrän huonoja uutisia. Ja se on kenties vielä tavallistakin vaikeampaa, kun kyseessä on kolmas ex-vaimo.

Vuoden ja neljän kuukauden kuluttua minulla on siis hieman hyvitettävää. Mutta vuosi 2016 ei tunnu ainoastaan uudelta vuodelta, vaan koen olevani myös uusi ihminen – pystyn tekemään tuon keikan. En kuitenkaan ole valmis vetämään kokonaista konserttia, joten tarvitsemme joukon muitakin artisteja.

Mutta vaikka saan tuekseni muita muusikoita, tiedän että keikka riippuu enimmäkseen minusta. Tämä on tuttu tilanne neljänkymmenen vuoden tiiviistä keikkailusta ja kolmen vuosikymmenen ajan tasaisin väliajoin ilmestyneiden Genesiksen levyjen ja sooloalbumieni sessioista: olen taas mukana käsikirjoituksessa, jota en ole laatinut kokonaan itse. Mutta en voi taas vain livistää paikalta. En ainakaan, jos haluan vielä nähdä 66-vuotispäiväni.

Muutamat pitkäaikaiset rikostoverini saapuvat treenaamaan Miamiin – myös Nic. Hän tietää, että soitamme ”In the Air Tonightin”, mutta kun kaikille on selvää, miten hyvä rumpali hänestä on tullut, heitän sekaan muitakin kappaleita: ”Take Me Home”, ”Easy Lover” ja ”Against All Odds”.

Treenit sujuvat erinomaisesti, ja Nic on todella tehnyt kotiläksynsä. Ja sitäkin enemmän – hän on parempi kuin minä hänen ikäisenään. Olen haljeta isällisestä ylpeydestä, kuten muidenkin lasteni elämää seuratessani.

Tällä kertaa ääneni tuntuu ja kuulostaa vahvalta. Yhdessä vaiheessa vanha soittokaverini kitaristi Daryl Stuermer kysyy: ”Voinko saada laulua monitoriin?” Se on hyvä merkki – ei kukaan halua laulua monitoriin, jos laulaja kuulostaa hirveältä.

Konserttipäivän aamuna olen suihkussa. Silloin menetän kuuloni. Ja jos en kuule, en todellakaan voi laulaa.

Minulla on nykyään puhelimen pikavalikossa monta miamilaista erikoislääkäriä, ja soitan yhden heistä sihteerille. Tunnin kuluttua olen operaatiossa, jossa korvalääkäri käyttää jonkinlaista imuria molempiin korviin. Välitön helpotus. En ole vielä kuuro.

Illalla Jackie Gleason Theaterin lavalla soitamme kappaleet ”Another Day in Paradise”, ”Against All Odds”, ”In the Air Tonight”, ”Easy Lover” ja ”Take Me Home”. Kun Nic saapuu lavalle avauskappaleen jälkeen, yleisö puhkeaa villeihin suosionosoituksiin, mutta hän selviytyy tilanteesta erinomaisesti.

Konsertti onnistuu loistavasti, kaikki on paljon parempaa ja hauskempaa kuin olin kuvitellut.

Keikan jälkeen olen yksin takahuoneessa. Istun vain, yritän sisäistää kaiken tapahtuneen, muistelen aplodeja ja mietin: ”Tätä olen kaivannut.” Ja: ”Nic *on* tosi kova. Tosi, tosi kova.”

En enää kuvitellut kokevani hyvin vedetyn keikan jälkeistä euforiaa. Kun lopetin soolokiertueet vuonna 2005, Genesiksen rundit vuonna 2007 ja levytysurani vuonna 2010, olin vakuuttunut, että se oli siinä. Siinä vaiheessa olin tehnyt sitä kaikkea – soittanut, kirjoittanut lauluja, esittänyt

ja viihdyttänyt – jo puoli vuosisataa. Musiikki oli antanut minulle enemmän kuin olin osannut kuvitellakaan, mutta se oli myös ottanut enemmän kuin olin osannut pelätä. Olin valmis lopettamaan.

Ja nyt Miamissa maaliskuussa 2016 huomaan, että esiintyminen vaikuttaa minuun aivan päinvastaisella tavalla kuin olin viime vuosina tottunut. Musiikki ei erotakaan minua lapsistani Simonista, Nicistä ja Mattista sekä heidän siskoistaan Joelystä ja Lilystä vaan yhdistää meitä kaikkia.

Omien lasten kanssa soittaminen jos jokin on virkistävää. En palaisi rundille, vaikka minulle tarjottaisiin miljardi dollaria Genesiksen paluusta. Mutta voisin harkita sitä, jos saisin esiintyä poikani kanssa.

Mutta ennen kuin jatkamme eteenpäin, meidän täytyy palata menneeseen. Kuinka olen tullut tähän pisteeseen, ja *miksi* niin on tapahtunut?

Tämä kirja on minun totuuteni asioista. Asioista, jotka ovat tapahtuneet tai jääneet tapahtumatta. En yritä tehdä tilejä selväksi, mutta haluan korjata joitain epäoikeudenmukaisuuksia.

Kohtasin tietenkin monenlaisia yllätyksiä, kun palasin tutkimaan mennyttä. Yksi niistä oli työmäärä. Jos muistat vielä 70-luvun, et selvästikään ollut yhtä monilla Genesiksen kiertueilla kuin minä, Tony Banks, Peter Gabriel, Steve Hackett ja Mike Rutherford. Ja jos muistat 80-luvun, olen pahoillani omista touhuistani ja Live Aidista.

Vuonna 2016 olen menettänyt rinnaltani monta ikätoveria, joten olen itsekin joutunut pohtimaan kuolevaisuuttani ja heikkouksiani. Mutta ajattelun muutos johtuu myös lapsistani. Minun on täytynyt miettiä tulevaisuuttani.

En ole vielä kuuro. Enkä kuollut.

Mutta eivät nämä ajatukset ole minulle aivan uusiakaan. Jouduin kohtaamaan kuoleman, kun isäni nukkui pois juuri sillä hetkellä, kun tämän hippipojan päätös ryhtyä muusikoksi ja unohtaa vakuutusvirkailijan ura alkoi kantaa hedelmää. Jouduin palaamaan kuoleman äärelle myös silloin, kun Keith Moon ja John Bonham kuolivat yllättäen kahden vuoden välein toisistaan. He olivat kumpikin kolmekymmentäkaksivuotiaita. Palvoin heitä. Siihen aikaan ajattelin, että nuo kaverit olisivat mukana kuvioissa ikuisesti: ”Hehän ovat kuolemattomia. Ja rumpaleita.”

Nimeni on Phil Collins, olen rumpali ja tiedän, etten ole kuolematon. Tämä on tarinani.

1
Joen törmällä

Eli alku, lapsuus ja kuinka isäsuhteeni oli hieman myrskyisä

Kuvittelemme, että isät ja äidit tietävät kaiken. Todellisuudessa he kuitenkin improvisoivat tilanteen mukaan. Joka päivä he vaihtavat suunnitelmaa lennosta ja yrittävät esittää tilanteet itselleen edullisessa valossa. Epäilin tätä koko lapsuuteni, mutta sain vahvistuksen vasta aikuisena enkä silloinkaan ilman apua tuonpuoleisesta.

Eräänä harmaana syysiltana vuonna1977 käyn meedion vastaanotolla. Nainen asuu Keski-Lontoon Victoriassa Buckinghamin palatsin takana huonomaineisella asuinalueella. Asunto on tornitalon ylimmässä kerroksessa. Paikka ei ole mikään mustalaisleiri, joka on muuttamassa taivaaseen, mutta ehkä hän on asuntonsa ansiosta lähempänä yläilmoja.

Henget eivät ole minulle erityisen tuttuja – ne tulevat kuvioihin paljon myöhemmin, eikä niistä tule silloinkaan varsinaisesti tuttuja, minä vain tulen riippuvaiseksi niistä. Vaimollani Andylla on kuitenkin sen suuntaisia taipumuksia. Eikä Ouija-lauta ole äidillenikään vieras kapistus. Monina rattoisina 50-luvun lopun ja 60-luvun alun iltoina äitini, äidinäitini ja tätini sekä niin sanotut setäni Reg ja Len kutsuivat rakkaita edesmenneitään tuonpuoleisesta perheemme kotiin Lontoon esikaupunkialueen länsilaidalle. Ja olihan se parempaa viihdettä kuin upouuden television vaatimattomat mustavalkolähetykset.

Käymme Andyn kanssa tällä tornitalon Madame Arcatilla huonosti käyttäytyvän koiran takia. Uskollisella bokserillamme Benillä on tapana

kiskoa vuoteen alta sähköpeittoja. Säilytämme niitä viisivuotiasta Joelya ja yksivuotiasta Simonia varten, kunnes he ovat oppineet olemaan kastelematta sänkyjään ja voimme ottaa ne käyttöön. En ollut tajunnut, että viikatut sähköpeitot kelpaavat muuhunkin kuin mukavaksi vuoteentäytteeksi – taipuneet säikeet voivat rikkoontua ja syttyä tuleen. Ehkä Ben tietää sen.

Andy päättelee, että Benin öiseen rituaaliin on jokin yliluonnollinen syy. Koira ei varmaankaan ole selvännäkijä, mutta asiaan liittyy selvästi jotain, mitä me ihmiset emme tajua.

Tässä vaiheessa olen maanisen kiireinen ja keikkailen Genesiksen kanssa – olemme julkaisseet albumimme *Wind & Wuthering* ja olen vasta äsken ottanut lauluvastuun Peter Gabrielilta. Niinpä olen usein poissaoleva isä ja aviomies ja poden jatkuvasti syyllisyyttä koti- ja perheasioista. Siksi en myöskään vastusta tätä poikkeuksellista ehdotusta.

Lähdemme siis meedion pakeille. Kuljemme hektisen Victorian halki ja nousemme ylös tornitalon hissillä, soitamme ovikelloa ja juttelemme mukavia *Coronation Streetiä* katselevan aviomiehen kanssa. Tunnelma tuo mieleen kaikkea muuta kuin henkimaailman. Lopulta hän kääntää katseensa televisiosta ja nyökkää: ”Nyt hän ottaa teidät vastaan…”

Meedio istuu pienen pöydän takana ja näyttää tuiki tavalliselta kotirouvalta. Mistään ei voi päätellä, että hän osaisi kommunikoida henkimaailman olentojen kanssa. Itse asiassa hän vaikuttaa jopa epäilyttävän arkiselta. Olin jo ensin ihmeissäni ja vähän pettynyt, sitten myös skeptinen, hämääntynyt sekä hieman ärtynyt.

Andy on päätellyt *Yijingistä*, että koiraa häiritsevät henget ovat minun sukulaisiani, joten lyhin tikku jää minulle ja joudun sukeltamaan yliluonnollisuuden saloihin. Selitän meediolle hammasta purren Benin

öisistä tempuista. Hän nyökkää vakavana, sulkee silmänsä, odottaa painokkaasti hetken ja vastaa lopulta: ”Kyse on isästäsi.”

”Anteeksi?”

”Kyse on isästäsi, joka haluaa antaa sinulle muutaman asian: rannekellonsa, lompakkonsa ja perheen krikettimailan. Haluatko, että pyydän hänen henkeään puhumaan minun välityksellä? Silloin voisit kuulla hänen äänensä. Joskus henget eivät kuitenkaan halua lähteä pois, jolloin tilanteista voi tulla vähän epämiellyttäviä.”

Soperran kieltävän vastauksen. Kommunikointi isän kanssa ei ollut kovin kummoista hänen eläessäänkään. Olisi omituista jutella hänen kanssaan nyt lähes viisi vuotta sen jälkeen, kun hän kuoli jouluna 1972 – ja vieläpä keski-ikäisen kotirouvan välityksellä tämän ankeassa kodissa Lontoon keskustassa sijaitsevassa tornitalossa.

”Hän käskee lähettämään äidillesi kukkia ja kertomaan, että on pahoillaan.”

Olen melko rationaalinen 26-vuotias kaveri, joka tykkää maanläheisistä ja selkeistä jutuista – olenhan kuitenkin rumpali. Niinpä minun olisi pitänyt jättää tuo silmänkääntäjän hölynpöly omaan arvoonsa. Mutta myönnän, että koiramme tapaa kiskoa sähköpeitteitä vuoteemme alta ei välttämättä voi perustella tämän maailman lainalaisuuksilla. Lisäksi Madame Arcati sanoi isästäni asioita, joita hän ei olisi mitenkään voinut tietää. Kaikkein yllättävin oli hänen kommenttinsa krikettimailasta. Tuo krikettimaila on kuulunut Collinsin klaanin vaatimattomaan urheiluvälineistöön niin kauan kuin muistan. Perheen ulkopuolella kukaan ei ole kuullut siitä. En ole selvännäkijän puheista aivan vakuuttunut, mutta kiinnostunut kyllä olen. Poistumme Andyn kanssa tuonpuoleisen esikartanosta ja palaamme tosimaailmaan. Jalat tiukasti maan kamaralla kerron hänelle

vaikutelmistani. Hän vastaa molemmissa maailmoissa vaivattomasti liikkuvan ihmisen ymmärtäväisellä katseella: ”Minähän sanoin.”

Seuraavana päivänä soitan äidilleni ja kerron edellisillan tapahtumista. Hän on hyvällä tuulella eikä ylläty viestistä tai meediosta.

”Hän kai haluaa antaa minulle kukkia”, äiti kakistelee naurahtaen.

Sitten hän selittää minulle kaiken. Isäni Greville Philip Austin Collins ei ollut äidilleni June Winifred Collinsille (o.s. Strange) uskollinen. Isä oli mennyt töihin 19-vuotiaana ja ollut isänsä tapaan koko elämänsä London Assurance Companyn leivissä Lontoon Cityssä. ”Grevin” arkipäivisin pitämät knallit, yhdeksästä viiteen puurtaminen ja tyypillisen esikaupunkilaisisän tavat piilottivat alleen kaksoiselämän toimistolla työskennelleen naisen kanssa.

Isä ei ollut mikään tyypillinen sydäntenmurskaaja tai naistenmies. Hänellä oli hieman ylimääräistä vatsan seudulla, ja hänen RAF-tyyliset viiksensä olivat hänen kaljuuntuvan päänsä ainoa mieleenpainuva piirre. Olen selvästi tullut äitiini.

Mutta tuon hyvätapaisen vakuutusyhtiön miehen ulkokuoren takana piili jonkinlainen naistenmies. Äiti kertoo yhdestä erityisestä tapauksesta. Ihastuttava Alma Cole työskenteli äidin pitämässä lelukaupassa. Alma oli kotoisin Pohjois-Englannista, ja hänellä tuntui aina olevan ketunhäntä kainalossa.

Alma ja äiti olivat läheisiä ystäviä, mutta yhtenä päivänä Alma töksäytti: ”Näin lauantaina sinut ja Grevin autossa, etkä vilkuttanut takaisin.”

”Mutta en minä ollut lauantaina autossa hänen kanssaan!” Matkustaja oli ilmiselvästi isän naisystävä, jonka hän oli vienyt romanttiselle ajelulle mustalla Austin A35:llämme.

Isän kuolemasta on lähes viisi vuotta, ja on toisaalta upeaa, että äiti uskoutuu minulle. Mutta paljastukset tekevät minut samanaikaisesti vihaiseksi ja surulliseksi. Nyt tiedän, ettei vanhempieni avioliitto varsinaisesti hajonnut vaan se loppui siihen, että isäni huomio oli toisaalla. Hänen uskottomuutensa tuli minulle yllätyksenä.

Mutta miksei olisi tullut? Olin silloin vasta nuori poika, ja minusta vanhempani vaikuttivat onnellisilta. Kotielämä oli normaalia ja rauhallista. Suoraviivaista ja yksinkertaista. Kuvittelin, että äiti ja isä olivat rakastaneet toisiaan koko pitkän avioliittonsa ajan.

Olen kuitenkin perheen vauva, lähes seitsemän vuotta siskoani Carolea ja yhdeksän veljeäni Clivea nuorempi. Tietyistä aikuisten maailmaan kuuluvista kodin asioista en tajunnut tuon taivaallista. Kun mietin nyt näitä kuulemiani juttuja, minusta tuntuu, että aistin lapsuudenkodissani jonkinlaista levottomuutta, josta olin aikoinaan aivan tietämätön. Ehkä sentään tunsin sen rakossani, koska kastelin sänkyni säännöllisesti varsin pitkään ja sain hävetä sitä.

Kun paljastin myöhemmin Clivelle tämän järisyttävän uutisen, hän vain kohautti olkiaan. Kaikki nuo äkilliset pitkät kävelyt, joille lähdin sisarusteni kanssa? Hitaat ja päämäärättömät vaellukset sodan jälkeen rakennettujen elementtitalojen ohi Hounslow Heathille veljen ja siskon kanssa? Ne eivät vastanneet perinteistä käsitystä riemukkaan mitäänsanomattomasta lapsuudesta 50-luvun lopun ja 60-luvun alun englantilaisessa esikaupungissa. Itse asiassa olin tietämättäni mukana lakaisemassa ongelmaa maton alle.

Minun on yhä vaikeaa hyväksyä, ettei isäni kunnioittanut avioliittoaan. En voi ymmärtää, miten piittaamattomasti hän suhtautui äitini tunteisiin. Ja ennen kuin kukaan ehtii sanoa, että ”tuo on aika paksua Collinsilta”, haluan painottaa, että minun on vaikeaa ymmärtää välillä itseänikin.

Olen pettynyt siihen, että olen mennyt naimisiin kolme kertaa. Ja vieläkin pettyneempi olen siihen, että olen joutunut eroamaan kolmesti. Minua kiinnostaa paljon vähemmän se, että erojen sovittelu ex-vaimojeni kanssa on maksanut minulle 42 miljoonaa puntaa. Eikä minua häiritse sekään, että noista summista on kirjoitettu paljon ja ne tunnetaan hyvin. Tänä päivänä ja aikakautena mikään ei enää ole yksityistä. Internet on pitänyt siitä huolen. Ja vaikka kolmen avioeron voisi luulla kertovan välinpitämättömyydestä koko *avioliittoinstituutiota* kohtaan, mikään ei voisi olla kauempana totuudesta. Olen romantikko, ja uskon sekä toivon, että avioliitto on jotain, mitä pitää hoivata ja mistä täytyy pitää kiinni.

Nuo kolme avioeroa kielivät kuitenkin selvästi siitä, etten ole pystynyt elämään onnellista yhteiselämää enkä ymmärtämään kumppaneitani. Ne kertovat kyvyttömyydestäni tulla osaksi perhettä ja pysyä osana sitä. Ne kertovat epäonnistumisesta, piste. Olen tehnyt monta vuosikymmentä parhaani, jotta saisin henkilökohtaisen ja ammatillisen elämäni kaikki osaset toimimaan yhteen – joskin joudun liian usein toteamaan, ettei ”parhaani” vain riitä.

Tiedän kaikesta huolimatta, mikä on ”normaalia” – se on DNA:ssani. Omaksuin käsityksen normaalista tai ainakin jostain sen kaltaisesta Lontoon esikaupunkialueella – ja olen tavoitellut sellaista elämää samalla, kun olen yrittänyt elättää itseni musiikilla.

Olen koettanut puhua elämänhistoriastani rehellisesti kaikille lapsilleni. He kuuluvat siihen kiinteästi, ja se vaikuttaa heihin. Tekoni, tekemättä jättämiseni ja niiden reaktioiden seuraukset näkyvät joka päivä heidän elämässään. Yritän olla elämässäni niin vilpitön ja kiertelemätön kuin mahdollista. Teen samoin myös tässä kirjassa – jopa niissä kohdissa, joissa tekemiseni ei ehkä kestä päivänvaloa. Rumpalina olen tottunut piiskaamaan

rumpujani ja bändiäni. Elämässä minun on täytynyt opetella olemaan myös ottavana osapuolena.

Nyt haluan kuitenkin palata äitiini: hänen stoalainen tyyneytensä, luonteenlujuutensa ja elämänilonsa säilyminen isän hairahduksesta huolimatta kertovat paljon sodanajan sukupolvesta, joka piti kiinni avioliittonsa sitoumuksista sekä hyvinä että huonoina päivinä. Kaikki voisivat ottaa heiltä opikseen, enkä todellakaan ole tässä suhteessa poikkeustapaus.

Oli miten oli: kun pohdin lapsuuttani nyt hieman varttuneempana, ehkä nämä järkytykset ja myllerrykset vaikuttivat minuun jo nuorena, vaikken tajunnutkaan sitä tuolloin.

Synnyin Putneyn synnytyssairaalassa Lounais-Lontoossa 30. tammikuuta 1951. Kaikki yllättyivät, kun June ja Grev Collins saivat niin iäkkäinä kolmannen lapsensa. Ilmeisesti äitini meni synnyttämään minua ensin West Middlesexin sairaalaan, mutta henkilökunta kohteli häntä ikävästi, joten hän risti jalkansa, poistui paikalta ja lähti Putneyyn.

Olin perheemme ensimmäinen ”lontoolainen” lapsi, koska Carole ja Clive olivat syntyneet Weston-super-Maressa, jonne isän työnantaja London Assurance oli siirtänyt koko perheen turvaan sotavuosina ennen Lontoon pommituksia. Carole ei syntymästäni ilahtunut. Hän olisi halunnut ennemmin siskon. Clive oli kuitenkin onnensa kukkuloilla. Nyt hän sai vihdoin pikkuveljen, jonka kanssa pelata jalkapalloa ja telmiä – ja kun hän kyllästyi siihen, pikkuveljeä saattoi myös pidellä paikoillaan ja kiduttaa haisevilla sukilla.

Äiti oli kolmekymmentäseitsemän ja isä neljäkymmentäviisi, joten he olivat siihen aikaan iäkkäitä vanhempia. Se ei haitannut äitiä vähänkään. Hän oli koko elämänsä lämmin ja rakastava äiti, joka ei sanonut pahaa

sanaa kenestäkään. Vaikka kyllä hän kerran kutsui erästä lontoolaista poliisia ”ääliöksi”, kun tämä oli ripittänyt häntä bussikaistalla ajamisesta. Hän menehtyi syntymäpäivänään vuonna 2011 yhdeksänkymmentäkahdeksanvuotiaana.

Vuonna 1907 syntynyt isäni oli kotoisin siihen aikaan muodikkaalta Isleworthin alueelta, joka sijaitsee jokirannassa Lontoon länsipuolella. Hänen lapsuudenkotinsa oli iso ja vaikuttava, kolkko ja ummehtunut muttei vähääkään pelottava. Hänen sukulaisensa olivat kaikki samasta puusta veistettyjä. Minulla ei ole muistikuvia isäni isästä, joka oli uskollinen London Assurancen mies, kuten myös hänen poikansa myöhemmin. Isän äidistä minulla on kuitenkin eläviä muistoja. Hän oli lämmin, hellä ja aina kärsivällinen minua kohtaan. Mutta hän tuntui jumittuneen viktoriaaniseen aikaan ja pukeutui aina pitkiin, mustiin mekkoihin. Ehkä hän suri vieläkin prinssi Albertin kuolemaa ja yritti tehdä sen selväksi muillekin.

Isoäiti oli minulle todella läheinen. Vietin hänen kanssaan paljon aikaa talon kosteissa portaikon alapuolisissa huoneissa, missä katselin häntä maalaamassa vesiväritöitä veneistä ja joesta. Perin häneltä intohimoni niihin.

Isän sisko eli Joey-täti oli erikoinen nainen. Hän kanniskeli aina mukanaan tupakanpidikettä ja puhui käheällä äänellä, joka kuulosti hieman samalta kuin Disneyn *Pelastuspartio Bernard ja Biancan* (engl. *The Rescuers*) konna: ”Dahling, *doooo* come in…” Hänen aviomiehensä eli John-setä oli niin ikään omalaatuinen tapaus. Hän käytti monokkelia ja pukeutui aina jäykkiin tweedpukuihin. Hänkin kuului niihin Collinseihin, jotka olivat kotonaan 1900-luvun unhoittamalla aikakaudella.

Sukuhistorian mukaan japanilaiset olivat passittaneet toisessa maailmansodassa muutaman isän serkun Singaporen pahamaineiseen Changin vankilaan. Noita kavereita arvostettiin – he olivat sotasankareita,

jotka olivat selviytyneet armottomista Kaukoidän operaatioista. Toinen isän serkku toi ilmeisesti itsepalvelupesulakonseptin Englantiin. Isän perheen silmin he kaikki olivat ”merkkihenkilöitä”. Eli toisin sanoen pohattoja. H. G. Wells oli ilmeisesti Collinsin perheen vakiovieras.

Isän perhetausta vaikutti epäilemättä hänen arvoihinsa sekä käsitykseensä työelämästä – vaikka kuulinkin hänen kuolemansa jälkeen, että hän oli yrittänyt välttää uran London Assurancella pestautumalla kauppalaivastoon. Mutta merellinen kapinavaihe ei ollut kestänyt pitkään, vaan hän oli unohtanut nuoruudenhullutuksensa, ryhdistäytynyt ja ryhtynyt vakuutusmyyjäksi, jollaista hänen isänsä oli pojastaan toivonut. Sovinnaisuus oli aikakauden ylin ohjenuora. Tässä valossa isä saattoi olla hieman kateellinen siitä vapaudesta, jonka 60-luku tarjosi Clivelle, Carolelle ja minulle omilla aloillamme: sarjakuvapiirtäjänä, taitoluistelijana ja muusikkona. Olivatko ne oikeita ammatteja? Eivät isän mielestä.

Mikään ei viittaa siihen, että Grev Collins olisi ikinä ollut kotonaan 1900-luvulla. Kun Pohjanmeren kaasua alkoi virrata Isoon-Britanniaan ja kaikki maan lämpökattilat vaihdettiin, isä yritti lahjoa kaasulautakunnan, jotta meidän ei tarvitsisi vaihtaa lämpökattilaamme. Hän uskoi vakaasti, että jossain päin Britanniaa oli vielä vanha kaupunkikaasusäiliö, josta riittäisi polttoainetta Collinsin perheen tarpeisiin.

Jostain syystä isä rakasti tiskaamista, ja hän halusi tehdä sitä sunnuntaisin perheen lounaan jälkeen. Hän tiskasi mieluiten yksin, koska se oli hänen tapansa vältellä ruokapöytäkeskusteluja. Kaikki sujui hyvin, kunnes keittiössä pamahti. Kaikki puhe hiljeni, äiti meni lasioven luokse ja sulki verhot. Hetken kuluttua rysähdyksestä kuului isän kovaäänistä sadattelua, sitten rikkalapioon lakaistujen astioiden helinää. Takaovi aukesi äänekkäästi ja astiat kilahtivat takapihalle. Sitten isä tepasteli ympäriinsä lasioven takana ja sieltä kuului lisää kovaäänistä kiroilua.

”Isänne tuhoaa lautaset”, äiti totesi tympääntyneenä, kun perheen lapset olivat alkaneet tuijottaa pöytäliinaa odottamattoman keskittyneesti. Se oli perinteinen brittiperheen sunnuntailounas.

Jos isä ei suhtautunut välinpitämättömästi kodin kunnostustöihin, eivät ne häntä varsinaisesti kiinnostaneetkaan. Hänen mielestään asiat olivat hyvin niin pitkään, kun kaikki toimi kohtalaisesti. Tämä päti erityisesti sähköön. Viisikymmenluvun alussa pistokkeet olivat ruskeaa bakeliittia ja johtojen ympärillä oli kudottu suojakuori. Ne olivat melko epäluotettavia johtimia. Radio sijaitsi asunnon takaosassa, ja sähkö jaettiin tuon huoneen jalkalistassa sijainneesta pääpistorasiasta usein viidellä tai kuudella jakorasialla. Sähkömiehet kutsuivat viritystä ”joulukuuseksi”. Se rätisi ja sihisi jatkuvasti, vaikkei sähköjohdoista pitäisi koskaan kuulua sellaista ääntä. Perheen vanhin lapsi Clive sai aina tehtäväksi kytkeä uudet pistokkeet jo valmiiksi ylikuormitettuun rasiaan. Katselimme Carolen kanssa ilkikurisesti, kuinka pienet sähköiskut ravistelivat Cliven käsivartta.

”Se tarkoittaa vain, että sähköä tulee. Ei siinä ole mitään ongelmaa”, isä sanoi ja istui sitten alas polttelemaan piippua ja kuuntelemaan radiota tai katsomaan televisiota, Clive-raukasta ja tämän kovia kokeneesta käsivarresta piittaamatta.

Collinsit eivät olleet omistaneet autoa ennen syntymääni. Isä sai ajokortin vasta vuonna 1952 eli vuoden kuluttua syntymästäni – seitsemännellä yrityksellä. Jos auto ei ”käyttäytynyt siivosti”, isä kiroili sille ja kuvitteli, että moottorin toimintahäiriöt olivat jonkun juonittelua hänen päänsä menoksi. Perhe-elämämme toi vahvasti mieleen *Pitkän Jussin majatalon* (engl. *Fawlty Towers*) ikonisen kohtauksen, jossa John Cleesen esittämä Basil Fawlty hajottaa kiukunpuuskassa kenkkuilevan Austin 1100 Countrymaninsa.

Näihin aikoihin isä päätti viedä minut ja Carolen ajelulle Richmond Parkiin. Se oli hänen ensimmäinen autonsa, ja hän ajatteli tehdä sille reissun ohessa kaikenlaisia turvatestejä. Seisoin auton takaosassa ja kaikki tuntui sujuvan normaalisti. Yhtäkkiä isä kuitenkin päätti varoittamatta kokeilla jarruja. Lensin kovalla vauhdilla penkkien yli tuulilasiin saakka. Minulla on yhä muistona arvet suuni molemmilla puolilla.

Isä oli niin jämähtänyt menneeseen, että kun vuoden 1971 rahauudistuksen jälkeen Englannin punta jakautui sataan pennyyn, hän julisti, että se koituisi hänen kuolemakseen. Maan uudet rahat uhkasivat hänen terveyttään. Ja kun asiaa tarkastelee näin jälkeenpäin, kuulostaa aivan järkeenkäyvältä, että šillingeistä luopuminen ahdisti häntä niin paljon, että se oli osasyy hänen kuolemaansa.

Äitikin oli peruslontoolaisia. Hän eli nuoruutensa Fulhamin North End Roadilla ja oli yksi perheen kolmesta tyttärestä. He olivat kaikki ompelijattaria. Hänen veljensä Charles oli toiminut sodassa Spitfire-lentäjänä ja menehtynyt, kun hänen lentokoneensa oli ammuttu alas. Hänen siskoistaan Gladys eli Australiassa, ja sisarusten perheet kuuntelivat aina jouluisin toistensa ääninauhat. Gladyskin kuoli ennen kuin ehdin tavata hänet. Äidin toinen sisko, Florrie-täti, oli mukava nainen. Kävin nuorena kerran viikossa hänen kotonaan Pimlicon Dolphin Squarella. Äidin äiti, josta käytin nimeä ”Nana”, oli herttainen ihminen. Nuoruudessani hän oli yksi voimakastahtoisimmista ja merkittävimmistä naispuolisista esikuvistani.

30-luvun alussa, kun teini-ikä oli jäämässä taakse, äiti esiintyi varieteetähti Randolph Suttonin (jonka kuuluisin kappale oli ”On Mother Kelly’s Doorstep”) tanssijana, kunnes sai töitä alkoholiliikkeestä. Isän perhe muisti aina huomauttaa, että kaupan myyjänä äiti kuului alempaan yhteiskuntaluokkaan kuin isä. Mutta kun he tapasivat eräällä venereissulla

St Margaretsissa Thamesilla, se oli rakkautta ensisilmäyksellä. He menivät naimisiin puolen vuoden kuluttua 19. elokuuta 1934. Äiti oli kaksikymmentä ja isä kaksikymmentäkahdeksan.

Kun synnyin kuusitoista vuotta myöhemmin, Collinsin perhe asui Whittonissa Richmond-upon-Thamesin kaupunkipiirissä. Sieltä muutimme East Sheeniin Lounais-Lontooseen suureen kolmikerroksiseen edvardiaaniseen taloon osoitteessa St Leonards Road 34.

Äiti oli töissä lelukaupassa, joten Nana piti minusta huolta, kun Clive ja Carole olivat koulussa. Nana palvoi minua, ja meistä tuli todella läheisiä. Hän työnsi minua lastenvaunuissa pitkin Upper Richmond Roadia ja osti minulle leipomosta pennyn hintaisia sämpylöitä. Nämä muistot jokapäiväisistä herkkuhetkistä ovat yhä kirkkaina mielessäni.

Isä ei pitänyt edistyksestä ja muutoksista, ja kun äiti ehdotti, että muuttaisimme St Leonards Roadilta hieman suurempaan, parempaan ja vähemmän kosteaan taloon, isä vastasi: ”Voit muuttaa, jos haluat. Mutta siinä tapauksessa sinun täytyy löytää talo, joka maksaa saman verran kuin mitä saamme tämän myynnistä, ja lisäksi minun täytyy voida lähteä täältä aamulla töihin ja palata samana päivänä uuteen kotiin, jossa kaikki tavarat ovat jo paikoillaan.” Luojalle kiitos, äiti onnistui tässä mahdottomassa tehtävässä.

Ja näin päädyin nelivuotiaana Hounslow’hun Hanworth Road 453:een – taloon, jonka neuvokas äitini oli löytänyt ja johon hän oli onnistunut muuttamaan meidät yhdessä päivässä.

Koti näytti lapsen silmin valtavalta. Saattaisi tuntua järkyttävältä käydä siellä nyt vuosien jälkeen. Miten me kaikki mahduimme sinne?

Äidillä ja isällä on tietenkin suurin makuuhuone ja Carolella vieressä pienempi huone. Clive ja minä nukumme talon takaosassa kerrossängyssä. Huoneemme on niin ahdas, että meidän täytyy mennä sieltä ulos, jotta

kuulisimme edes ajatuksemme. Teinivuosina sängyn alla on hädin tuskin tilaa piilottaa pehmopornolehdet, jotka olen onnistunut hankkimaan jostain. Olemme Cliven kanssa samassa huoneessa koko lapsuuteni, kunnes vuonna 1964 hän muuttaa pois kaksikymmentäyksivuotiaana.

Viisikymmenluvun alussa Lontoo on vasta toipumassa Hitlerin moukaroinnista. Minulla ei kuitenkaan ole muistoja pommien putoamispaikoista tai minkäänlaisista tuhoista kotikulmillamme.

Ainoa muistikuvani pommitusten jäljistä on perheen retkeltä Cityyn isän työpaikkanäytelmää katsomaan. London Assurancen näytelmäkerho järjesti omia esityksiä, ja niinpä perheemme matkusti kaukaa Hounslow'sta Cripplegaten kautta Lontoon finanssikaupunginosaan. Muistan noilta reissuilta joutomaiden sortuneet rakennukset vanhan Lontoon muurin ympärillä. Ne olivat kuin Ealing Studiosin vuoden 1947 komediasta *Pojat dekkareina* (engl. *Hue and Cry*), joissa katulapset leikkivät raunioiden keskellä.

Lapsuuteni Lontoo oli aivan samanlainen kuin noissa Ealing-elokuvissa tai kuvitteellisella Lontoon esikaupunkialueella Railway Cuttings 23:ssa East Cheamissa asuneen koomikkoidolini Tony Hancockin elämässä. Liikennettä ei ollut edes Lontoon keskustassa kuin nimeksi, eikä ruuhkista tai pysäköintiongelmista ollut puhettakaan.

Minulla on Regin ja Lenin ottamia kaitafilmejä Great West Roadilta. Ohi ajaneet autot voi laskea. Knallipäisten herrasmiesten laumat tungeksimassa Waterloo Bridgen yli. Jalkapalloyleisön vilinää, joka kannattajalla lippalakki päässään. Lomamatkoja rannikolle, oman perheemme tapauksessa Bognor Regisiin tai Selsey Billiin West Sussexiin, missä miesväki rentoutuu rantatunnelmaan avaamalla pari paidannappia tai löysäämällä kravattia. Kotona lauantaina klo 16.45 koko perheen kanssa television ääressä, teetä ja paahtoleipää nauttimassa ja jalkapallo-otteluiden

tuloksia kuuntelemassa. Näkymä suurempaan maailmaan Disneyn vuoden 1955 elokuvassa *Davy Crockett – rajaseudun kuningas* (engl. *Davy Crockett, King of the Wild Frontier*), joka on niin vaikuttava kokemus, että se saa minut kiinnostumaan Alamon taistelusta koko eliniäkseni.

Elän lapsuuteni idyllissä, joka liittyy vahvasti aikaan ja paikkaan. Ne ovat minun aikani ja paikkani, tarkasti rajattu kotikenttä.

Hounslow sijaitsee Middlesexin laitamilla, missä pääkaupunki yhtyy ympäryskuntiin eli Home Countiesiin. Se sijaitsi aikoinaan aivan kaupungin länsirajalla, metron Piccadilly Linen viimeisellä pysäkillä. Kaukana kaikista solmukohdista. Metrojunalla West Endiin meni 45 minuuttia. Se oli Lontoota, mutta ei ihan kuitenkaan. Ei aivan sitä muttei tätäkään.

Millaista on elää lapsuutta linjan päässä? Minun pitää aina ensin kävellä, sitten hypätä bussiin, kävellä hieman lisää ja nousta junaan. Kaiken eteen pitää nähdä vaivaa. Niinpä keksimme omat huvimme. Valitettavasti osa lapsista huvitteli minun kustannuksellani.

Nelsonin esikoulussa Kenny Broder kiusaa minua jatkuvasti. Hänen käy tien vastakkaisella puolella sijaitsevaa St Edmundin alakoulua. Broder on vasta kymmenvuotias, kuten minäkin, mutta hänellä on nyrkkeilijän kasvot, korkeat poskipäät ja nenä, jota on jo kolhittu jonkin verran. Pelkään, että hän tulee ulos koulustaan samaan aikaan kun minä omastani. Hän silmäilee minua koko matkan ja uhkaa sanattomasti väkivallalla. Minusta tuntuu, että juuri minua kiusataan aina – eikä siihen ole minun mielestäni mitään syytä. Onko otsassani maalitaulu vai lukeeko shortsieni takapuolella ”potkaise minua”?

Koulupoikien väkivaltaisuus varjostaa jopa ensimmäistä kokemustani tytöistä. Vien ensimmäisen tyttöystäväni Lindan tivoliin Hounslow Heathiin taskut täynnä vaivalla säästettyjä kolikoita, joilla saamme liput rakkauden vuoristorataan tai törmäilyautoihin – kumpaan vain sattuu olemaan

lyhyempi jono. Olemme juuri päässeet paikalle, kun säpsähdän. ”Herranjumala”, mietin, ”tuolla on Broder ja hänen jenginsä.”

Ajattelen, että olisin ylempänä paremmassa turvassa, joten nousen Lindan kanssa karuselliin. Mutta laukkahevosten pyöriessä poikajengi tuijottaa minua silmä kovana aina, kun vilahdan ohi, ja porukka tuntuu kasvavan kierros kierrokselta. Saan takuuvarmasti kohta selkääni. Ja heti kun poistun laitteesta, Broder lampsii rehvakkaasti luokseni ja antaa pitkin korvia. Tämä cowboy yrittää olla itkemättä. Palaan tivolista kotiin silmä mustana. Äiti kysyy, mitä minulle on käynyt.

”Minua lyötiin.”

”Miksi, mitä sinä teit?”

Ikään kuin se olisi ollut minun vikani.

Olen vasta kaksitoista, kun menetän tappeluneitsyyteni äidin lelukaupan viereisessä puistossa. Kokoonnumme usein tänne, lähelle suurta muinaista hevosten juomakaukaloa ja ramppia, jossa linjan 657 trollikat käyvät kääntymässä. Siksi muistan, että se oli linjan päätepysäkki.

Puisto on puolestaan meidän aluettamme. En kuulu mihinkään varsinaiseen jengiin, mutta meitä on vain muutama nuori, jotka yritämme tiukasti puolustaa reviiriämme. Erityisesti silloin, kun saamme apua joiltain isommilta paikallisilta kundeilta.

Yhtenä päivänä puistoon tunkeutuu toinen nuorisoporukka. Sananvaihto kovenee: ”Hei, jätkä, antaa heittää!” ”Ketä oikein kutsut jätkäksi?” Meininki on kuin *West Side Storyn* Sharksilla ja Jetsillä, vaikka taustalla ei soikaan jazz. Naljailu jatkuu, ja ennen pitkää kieriskelen, nujakoin ja tönin toista poikaa. Jonkin ajan päästä lopetamme. Tilanne ei muutu miksikään. Tasapeli. Jonkun nenästä saattaa vuotaa verta.

Kummastakin tuntuu, että taistelu päättyi kunniallisesti. Sitten paikalle saapuu vanhempia poikia, jotka haistavat tilaisuutensa koittaneen. He pakottavat minut kertomaan, missä tunkeutujat ovat. Iso Läski-Dave – jota etenkään minä en yleensä kutsu päin naamaa tällä nimellä – lähtee ”antamaan opetuksen”. Hän viittaa kintaalla, vaikka huudan perään: ”Lopeta, sovimme, että se oli tasapeli!” Minusta tuntuu kamalalta, kun näen kaukaa, kuinka Iso Läski-Dave pomppii kaverin pyörän päällä. Se on jätetty puiston vastakkaiselle laidalle karkkikaupan ulkopuolelle. No, ainakaan ne tyypit eivät vähään aikaan hypi nenille Hounslow’ssa.

Täällä kaupungin ja maaseudun rajamailla huvituksiin pitää tarttua missä ja milloin tahansa se on mahdollista. Miinuspuolena ovat tylsistymisen aiheuttamat koulupoikien tuiki tavalliset kahinat ja väkivalta. Hyvä puoli on, että äitini pyörittää lelukauppaa, joten saan valita aina uudet lelut päältä, kun ne saapuvat. En saa niitä ilmaiseksi, mutta minulla on paljon valinnanvaraa. Olen kiinnostunut lentokonepienoismalleista, joten aina kun uusi Airfixin malli saapuu, pyyhällän paikalle kuin Lancaster Ruhrin ylle.

Alamme pian notkua paikallisen pubin Duke of Wellingtonin liepeillä, ja tutustun omistajan poikaan. Charles Salmon on muutaman vuoden minua nuorempi, mutta meistä tulee hyviä kavereita. Opimme jo nuorina joukon pahoja tapoja, ja esimerkiksi pöllimme alkoholia pubin omasta myymälästä. Ja silloin kun Charlesin isosisko Teddy on tiskin takana, kähvellämme tupakkaa taskut täyteen. Menemme Charlesin puutarhavajaan ja polttelemme niin kauan, että meille tulee paha olo. Köhin sikareita, pikkusikareita, ranskalaisia tupakoita, mitä tahansa. Viisitoistavuotiaana sauhuttelen isäni tapaan piippua kuin korsteeni.

Myös samoilla kulmilla asuneista Arthur Wildista ja hänen pikkuveljestään Jackistä tulee hyviä ystäviäni. Jackin ja minun elämät kietoutuivat myöhemmin toisiinsa: lapsinäyttelijöinä esiinnymme samalla

lavalla West Endissä, kun hän esittää musikaalin *Oliver!* ensiesityksessä roolihahmoni Artful Dodgerin parasta kaveria Charley Batesia. Hän panee kuitenkin vielä paremmaksi, koska hän näyttelee Dodgerin roolin näytelmästä myöhemmin tehtävässä Carol Reedin vuoden 1968 Oscar-voittajassa.

Tällaista elämäni siis on linjan päätepysäkillä. En tiedä, mikä minua odottaa edes nurkan takana. Nuoruus Hounslow'ssa päättyy ja sitten… Lontoo? Se on aivan eri maailma. En osaa suhtautua Cityyn, jossa isä on töissä.

Jalkapallo on minulle tärkeää, kuten kenelle tahansa nuorelle pojalle. Kuusikymmenluvun alussa kannatan intohimoisesti Tottenham Hotspuria ja palvon sen maalitykkiä Jimmy Greavesia. Olen joukkueesta niin kiinnostunut, että osaan vieläkin nimetä sen pelaajat. Spurs on kuitenkin pohjoislontoolainen seura, ja Pohjois-Lontoo tuntuu yhtä etäiseltä kuin Mars. En koskaan uskaltautuisi niin kauas turvallisilta kotikulmiltani.

Suurin Hounslow'n lähellä pelaava iso seura on Brentford FC, joten käyn säännöllisesti katsomassa sen otteluita. Käyn jopa seuraamassa joukkueen treenejä, ja minut aletaan tuntea myös stadionilla. Käyn välillä katsomassa Hounslow FC:n pelejä, mutta se on tosi pienimuotoista meininkiä. Jopa niin pienimuotoista, että kerran vastustajajoukkue ei edes ilmesty paikalle.

Thames laajentaa näköpiiriäni jonkin verran. Isä ei ole kovin intohimoinen mies, mutta kaikki hänen mielenkiintonsa kohdistuu joellisiin asioihin.

Grev ja June Collins ovat kumpikin innokkaita veneihmisiä ja osallistuvat vasta perustetun pursiseuran Converted Cruiser Clubin-pyörittämiseen. He ovat mukana suuressa joki-ihmisten ystäväporukassa, johon kuuluvat myös aiemmin mainitsemani ”sedät” Reg ja Len Tungay. Veljeksillä on oma vene nimeltä *Sadie*. Alus on sotaveteraani, kuten

omistajansakin – Dunkirkin laivueen jäsen. Siinä on kylliksi tilaa yöpymiseen, ja olenkin siellä mieluusti monta yötä.

Vietämme suurimman osan viikonlopuista ja monet torstait (purjehdusseuran jäsenten viikkokokouksen yhteydessä) muiden veneilijöiden kanssa. Seurustelemme väliaikaisella klubitalolla tai ankkuroidumme jonnekin, soutelemme huviksemme ja vain vietämme aikaa joella. Tai ennen kaikkea *puhumme* ajanvietosta joella. Pian minäkin innostun vesillä liikkumisesta.

Seuran jäsenet kerääntyvät kerran vuodessa rakkaine veneineen yhdeksi viikonlopuksi Hamptonin Platt Aitiin, missä järjestetään soutukilpailuja, kisaillaan köydenvedossa ja solmujen solmimisessa. Opin käsittelemään köyttä ja soutamaan jollaa jo hyvin nuorena, enkä koskaan pelkää vettä. Minunlaiselleni pikkukaverille tämä on mahtavaa yhdessä tekemistä. Nykymaailmassa tuo kaikki saattaisi kuulostaa hieman ikävystyttävältä mutta ei minun nuoruudessani. Olen ylpeä jopa siitä, että käyn amiraali Nelsonin mukaan nimettyä koulua. Sivumennen sanottuna vedestä ja sen merkityksestä perheessämme: isä ei koskaan oppinut uimaan. Hänen isänsä opetti hänet kammoamaan kaikkea yli vyötärönkorkuista vettä. Sitä syvemmässä hän tietenkin hukkuisi. Hän uskoi isäänsä. Mutta sitten sama mies yritti paeta kohtaloaan ja pestautui kauppalaivastoon.

Thames on monella tapaa merkittävässä roolissa elämäni alkutaipaleella. Käyn jo hyvin nuorena viikonloppuisin soutelemassa siltojen väliä. Tässä vaiheessa Converted Cruiser Clubilla ei ole omaa klubitaloa, joten tapaamiset ja illanvietot pidetään Dick Waiten venevalkamassa joen rannalla St Margaretsissa. Siellä isäkin pitää pientä moottorivenettään, jonka nimi on *Teuke*. Aikoinaan Pete Townshend ostaa paikan ja tekee siitä oman Meher Baba Oceanic -äänitysstudionsa. Minulla on vanha valokuva itsestäni äitini sylissä samassa paikassa, ja olen antanut sen myös Petelle.

Aina yhtä herrasmiesmäinen Pete liikuttui niin kovasti, että hänen kirjoittamansa kiitoskirje on kyynelten tahrima. Kuva oli studion seinällä monta vuotta.

Viisikymmenluvun lopulla pursiseura hankkii omat tilat Eel Pie Islandilta pennyn vuosivuokralla. Olen lapsuusvuosinani päiväkausia auttamassa vakituisen klubitalon rakennustyömaalla, ja myöhemmin olen mukana jäsenten esityksissä ja koomisissa näytelmissä. Niinpä voin perustellusti sanoa soittaneeni tuossa kuuluisassa paikassa Thamesin keskellä – Britannian 60-luvun bluesvillityksen keskuksessa – jo kauan ennen kuin The Rolling Stones, Rod Stewart ja The Who olivat käyneet siellä.

Muun ajan minä vain pidän hauskaa joella. Mutta näissä säännöllisissä pursiseuran revyykonserteissa saan lopulta tilaisuuden soittaa rumpuja ensimmäisen kerran julkisesti. Eräällä kaitafilmillä soitan kymmenvuotiaana Derek Altman All Starsissa, jonka keulahahmona on hanuristimaestro itse. Carole ja Clivekin osallistuvat tapahtumiin sketsiesityksillään. Ja äitikin laulaa suhteellisen hyvin kappaleen ”Who’s Sorry Now?”

Itse asiassa koko perhe osallistuu ahkerasti jokirannan esityksiin. Isä esittää säännöllisesti ikivihreän maanviljelijästä kertovan kappaleen ja päästelee kaikenlaisia karkeita ääniä maatilan eläimiä matkiessaan. Viihdytän itsekin edelleen nuorimpia lapsiani samalla kappaleella: ”*There was an old farmer who had an old sow…*” (ja tähän väliin erilaisia kielenpäristyksiä ja pieruääniä).

Nämä olivat niitä harvoja hetkiä, joina isä riisui knallin, puvun ja solmion ja muuttui rakastettavaksi isäksi. Valitettavasti minulla ei ole kovin paljon yksityiskohtaisia muistoja isästäni, ei onnellisia eikä muitakaan. Kerron muistikuvistani myöhemmin kappaleessani ”All of My Life” vuoden 1989 albumillani …*But Seriously*. Siinä isä tulee töistä kotiin, riisuu pukunsa,

istuu päivällispöytään ja katselee loppuillan televisiota yksin piippuaan poltellen. Äiti on lähtenyt ulos, ja minä kuuntelen yläkerrassa levyjä.

Minua surettaa kovasti, kun muistelen nyt tuota kuvaa. Olisin voinut kysyä isältä niin monia asioita, jos olisin arvannut, että olisin hänen kuollessaan vasta kaksikymmentäyksivuotias. Meillä ei ollut paljonkaan yhteisiä hetkiä, emmekä juuri koskaan jutelleet. Ehkä vähäisetkin muistot ovat pyyhkiytyneet mielestäni. Tai sitten niitä ei ole ollutkaan.

Muistan kuitenkin elävästi, miten kastelen sänkyni ja joudun pitämään kumista suojalakanaa puuvillaisen lakanan alla. Jos minulle ”sattuu vahinko”, suojalakana estää kosteutta leviämästä ja joudun nukkumaan pienessä pissalammikossa. Mitä silloin pitää tehdä? Tietenkin mennä nukkumaan äidin ja isän sänkyyn ja kastella samalla *heidän* sänkynsä. Isäni on varmasti siitä riemuissaan. Meillä ei ole pienessä paritalossamme suihkua, eikä ihmisillä ole tapana käydä kylvyssä aamuyöllä, joten pelkään pahoin, että isä on joutunut lähtemään monta kertaa töihin hieman virtsanhajuisena.

Isä rakastaa jokea yli kaiken, mutta sen rannoilla hän käyttäytyy toisinaan hieman piittaamattomasti. Hän ei varmaankaan voi itselleen mitään. Minulla on tästäkin todisteet. Reg Tungayn kuvaamalla kaitafilmillä olen isän kanssa Eel Pie Islandilla veden äärellä. Olen noin kuusivuotias. Thamesiin on melkein viiden metrin pudotus.

Tiedän tämän nyt yhtä hyvin kuin silloinkin: joki on todella vaarallinen. Siinä on voimakkaita pohjavirtauksia sekä vuoroveden aiheuttamaa aaltoilua. St Margaretsin sillan sulkuporteille ajelehtii melko usein ruumiita vuoroveden virtausten aikaan. Kaikki Converted Cruiser Clubin itseään kunnioittavat jäsenet kyllä tietävät, ettei Thamesin kanssa oteta turhia riskejä.

Tuolla vanhalla kaitafilmillä näkyy, kuinka isä kääntyy yhtäkkiä ympäri ja kävelee pois paikalta. Hän ei selvästikään sano minulle mitään, ei varoita eikä vaikuta millään muotoa huolestuneelta. Hän vain jättää minut hoippumaan joentörmälle. Veden piiskaamalle kivikkoiselle rannalle on ilkeä pudotus. Loukkaisin itseni pahasti, jos putoaisin, ellen sitten jopa huuhtoutuisi veden mukaan. Mutta isä vain hylkää minut siihen paikkaan eikä edes vilkaise taakseen.

En väitä, ettei hän olisi välittänyt, mutta uskon, että välillä hän oli hyvin ajattelematon. Ehkä hänen ajatuksensa olivat aivan muualla, kun hän jätti minut Thamesin partaalle. Joutuihan hän pitämään kulissia yllä päivästä toiseen.

Aikuisena minäkin olen tehnyt välillä niin. Se on ollut osa luovaa prosessia – olenhan lauluntekijä ja esiintyjä, ja luovat hetket kuuluvat erottamattomasti työn luonteeseen. Joudun kuitenkin tunnustamaan, ettei se ole ollut yksinomaan myönteistä. Kun kiersin jatkuvasti ympäri maailmaa lähes neljäkymmentä vuotta ensin Genesiksessä ja sitten sooloartistina, pidin jatkuvasti yllä omaa kuvitelmaani: luulin, että voisin elää musiikkiurani ohessa myös täysipainoista perhe-elämää.

Me äidit ja isät emme tiedä kaikkea. Emme sinne päinkään.

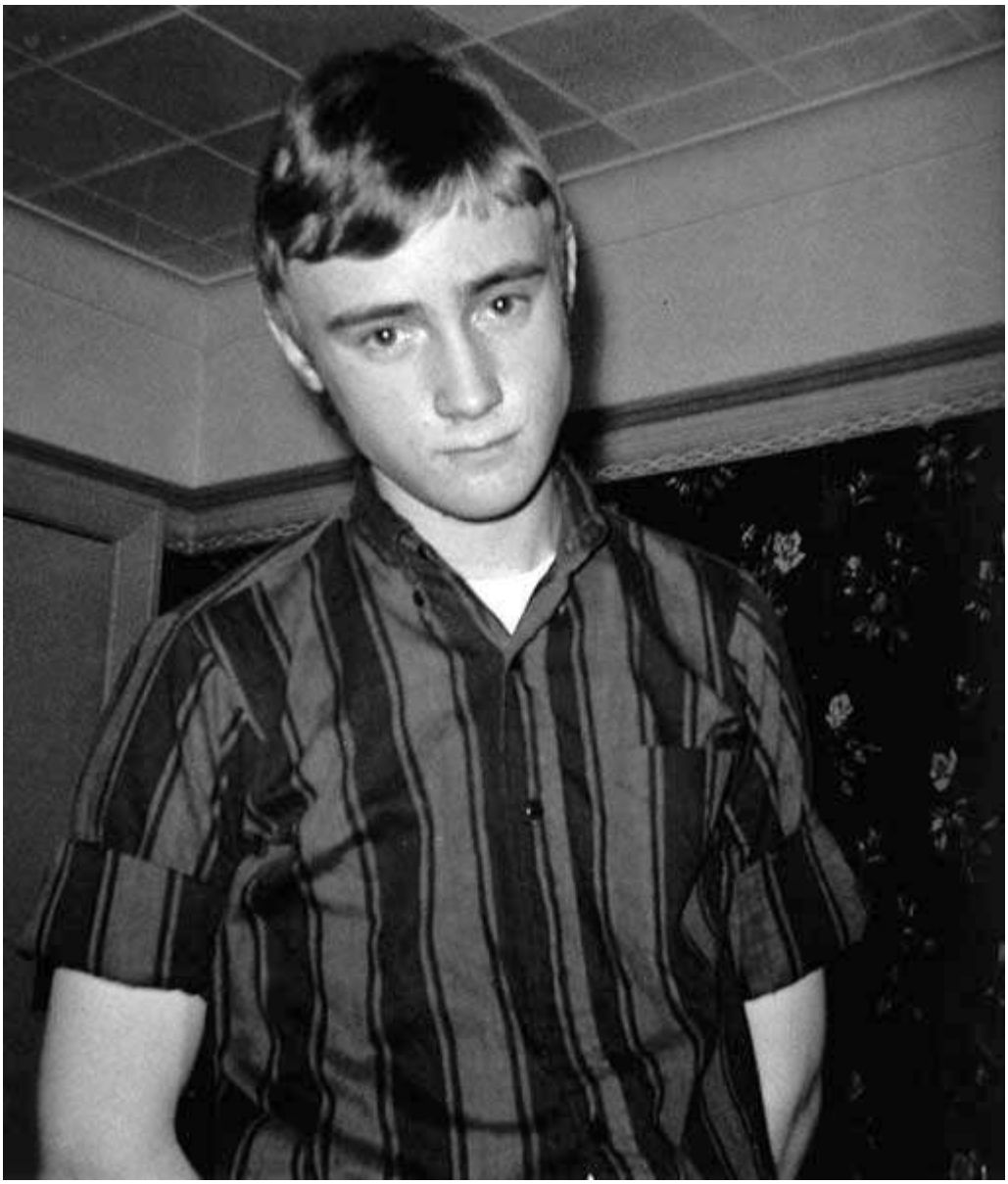

2

Elämää toisenlaisen rummun tahtiin

Eli sinisilmäisen 60-luvun nuorukaisen seikkailuja lavalla ja rumpusetin takana

Kaikki on joulupukin syytä.

Syyttävä sormeni kohdistuu todellakin tuohon punaiseen mahakkaaseen ja parrakkaaseen heppuun, kun etsin syytä elinikäiseen intohimooni – vaistonvaraiseen taipumukseeni hakea mielihyvää kaikenlaisten esineiden naputtelemisesta. Tosin eräänä kohtalokkaana hetkenä viitisenkymmentä vuotta myöhemmin ensin ruumis ja sitten henki alkoivat pettää.

Ikään kuin en jo muutenkin tuottaisi tarpeeksi metakkaa tavanomaisena tyrannimaisena taaperona, kolmevuotiaana saan joululahjaksi pikkulasten muovirummun. Collinsin perhe on tapansa mukaan viettämässä joulua Reg ja Len Tungayn luona. Uudesta rummustani lähtevä meteli tekee heti kaikille läsnäolijoille selväksi, että olen ihastunut lahjaani ikihyväksi. Jo tässä varhaisessa vaiheessa tajuan täysin leluni kaikenpuolisen hienouden. Nyt pystyn ”kommunikoimaan” takomalla erilaisia asioita sydämeni kyllyydestä.

Tungayn veljekset käyvät usein kylässä Hanworth Road 453:ssa, erityisesti sunnuntaisin lounasaikaan – jolloin äiti saa jokaviikkoisen tilaisuutensa keittää kaikki vihreät vihannekset harmaiksi. He huomaavat intohimoni lyömäsoittimiin ja rytmiikkaan. He eivät varmaankaan välitä isäni vastalauseista.

Olen viisivuotias, kun Reg ja Len valmistavat minulle kotikutoisen instrumentin. Kaksi puunpalasta on ruuvattu poikkipuuhun. Molemmissa päissä on reiät, joiden läpi on tungettu tangot. Näissä neljässä tangossa on kiinni kaksi keksirasiaa, triangeli ja halpa muovinen tamburiini. Kokoontaitettava instrumenttini mahtuu helposti ruskeaan matkalaukkuun.

Olisi liioittelua kutsua sitä ”rumpusetiksi”. Vekotin tuo ennemmin mieleen Heath Robinsonin piirrokset kuin Buddy Richin. Olen kuitenkin taivaassa. Pim-pam-pum-laite on monina meluisina vuosina musiikillinen työkaluni ja paras ystäväni.

Harjoittelen milloin ja missä vain mahdollista, mutta yleensä soitan olohuoneessa muiden katsellessa televisiota. Asetan instrumentin nurkkaan ja säestän 50-luvun lopun pakollista televisiohetkeä, varieteeohjelmaa *Sunday Night at the London Palladiumia*. Äiti, isä, Reg, Len, Clive ja Carole kuuntelevat kärsivällisesti kolisteluani samalla, kun he yrittävät katsella koomikkojen Norman Vaughanin ja Bruce Forsythin viimeisimpiä temppuja ja jokaviikkoisia musiikkiesityksiä. Tämä tapahtuu aikana ennen rock’n’rollia.

Nuoruudessani intohimoni vain vahvistuu. Kokoan pala palalta melkein kelvollisen setin. Virvelin jälkeen vuorossa on yksittäinen pelti ja sitten bassorumpu, jonka olen ostanut kadun vastakkaisella puolella asuvalta kaverilta. Näin pääsen eteenpäin, kunnes olen kahdentoista. Nyt teini-iän kynnyksellä äiti lupaa maksaa puolet kunnon setistä.

On vuosi 1963, ja 60-luku on päässyt hyvään vauhtiin. The Beatles on täällä, ja tulevaisuus voi alkaa. Bändin ensimmäinen single ”Love Me Do” on ilmestynyt lokakuussa 1962, ja olen jo tiukasti beatlemanian kourissa. Teen äärimmäisen uhrauksen: myyn veljeni lelujunan, jotta saan rahaa omaan puoliskooni äidin sopimuksesta. En tule edes ajatelleeksi, että ehkä minun olisi pitänyt ensin pyytää häneltä lupa.

Nyt kun minulla on 50 puntaa, menen äidin kanssa Twickenhamiin Albert’s Music Shopiin ostamaan neljän rummun valkoisen helmikuvioidun Stratford-setin. Olen kolmetoistavuotiaana tuon setin ääressä kuvassa, jota käytän vuoden 2010 albumini *Going Back* kantena.

Kehityn rumpalina nopeasti, koska soitan aina kuin mahdollista. Naapurini Hanworth Road 451:ssä ja 455:ssä voivat todistaa, että olen saanut 10 000 tuntiani täyteen jo ennen teini-ikää. Kotona soitan vain rumpuja enkä tee juuri mitään muuta, minkä opettajani Nelsonissa ja myöhemmin Chiswick County Grammar Schoolissa tietävät hyvin.

En kuitenkaan ole mikään rumpalintomppeli: läpäisen alakoulun päättävät 11-plus-kokeet. Niinpä minun ei tarvitse enää käydä peruskoulua, jossa suuri osa ikätovereistani jatkaa. Sen sijaan aloitan opintoni grammar schoolissa (läh. oppikoulu).

Minun on kuitenkin tunnustettava, ettei suurin osa makuuhuoneessa viettämistäni tunneista kulu opiskeluun. Stratfordin setti hallitsee tilaa, ja istun lakkaamatta soittamassa, soittamassa ja soittamassa peilin edessä. Se on tietenkin turhamaista mutta myös opettavaista. Olen katsellut innokkaasti Ringo Starria, ja jos en voikaan kuulostaa samalta, voin ehkä sentään yrittää näyttää häneltä soittaessani. Sitten alkuvuonna 1964 The Rolling Stonesin kolmas single ”Not Fade Away” nousee brittilistan kolmanneksi, ja häilyväisenä nuorena alankin matkia Charlie Wattsia.

Mutta samalla kun soitan palavasti rumpuja, alan kiinnostua myös teatterista.

Näyttelijänurani siemenet kylvettiin pursiseuran komediallisissa näytelmissä Isleworth Scout Hallissa, missä tein suuren vaikutuksen Humpty Dumptyna ja Buttonsina. Yhdessä näistä loistavista esityksistä sir Francis Drakeksi pukeutunut isä kävelee ulos haukkaamaan raitista ilmaa. Naapurissa on muinainen kirkko, jossa on Hitlerin pommitusten jäljiltä

monia avoimia hautoja. Piippuaan poltteleva isä näyttää keskiyön sumuun verhoutuneena kuin haudasta nousseelta haamulta. Tämä aavemainen näky osuu ohi ajaneen autoilijan ajovaloihin. Hän jarruttaa voimakkaasti, tekee u-käännöksen ja ilmoittaa asiasta paikalliselle poliisilaitokselle. Sieltä puolestaan kerrotaan tapauksesta paikalliselle sanomalehdelle. Niinpä *Richmond and Twickenham Timesin* tuon viikon kannessa lukee: ”Sir Francis Draken haamu nähty Isleworthissä.”

Näihin aikoihin minulla on myös ikävä mutta onneksi melko lyhyt ura lapsimallina. Olen puolentusinan muun nuoren pojan kanssa tuijottamassa mietteliäänä kaukaisuuteen erilaisissa mainoksissa ja neulontaohjeissa. Minulla on vaalea otsahapsu ja kerubin hymy, kun poseeraan upeissa pyjamoissa – myös villapaidat pukevat minua tosi hyvin.

Kannustava äitini ei ole vieläkään toipunut Shakespeare-henkisestä Humpty Dumptystani eikä zoolandermaisista mannekiiniesityksistäni, vaan hän pakottaa minut menemään lauantaiaamuisin puhetaitotunneille Richmondin Jocelyn Roadilla sijaitsevaan kolkkoon kellariin, jossa minua opettaa Hilda Rowland -niminen rouva. Lattia on linoleumia, seinillä on balettipeilejä ja ilmassa naishormonin tuoksua. Rouva Rowlandin sydänystävä Barbara Speake on perustanut omaa nimeään kantavan tanssikoulun Actoniin vuonna 1945. Äiti ystävystyy rouva Speaken kanssa. Hän ei ole enää töissä lelukaupassa mutta ei aio silti jäädä joutilaaksi vaan alkaa tehdä yhteistyötä uuden ystävänsä kanssa. Hän perustaa kotoamme käsin ystävättärensä kouluun näyttelijöiden agenttitoimiston. June Collins välittää laulu- ja tanssitaitoisia lapsia Lontoon West Endiin sekä kukoistavaan mainostelevision ja -elokuvan maailmaan.

Näinä televisiomainonnan alkuaikoina lapsia tarvitaan jatkuvasti. Milkybar Kid on rooleista tavoitelluin. Äidillä riittää joka päivä puuhaa, kun hän pohtii, kuka näyttelijöistä sopisi parhaiten kuhunkin mainokseen.

Hän omistautuu asialleen täysin, ja siinä sivussa hän kuulee vuonna 1964 musikaalin *Oliver!* koe-esiintymisistä. Lionel Bartin hittimusikaalisovitusta Charles Dickensin *Oliver Twististä* esitetään nyt neljättä vuotta sen huikeasta kymmenen vuotta jatkuneesta esityskaudesta. Haen Artful Dodgerin roolia, jonka tulevan The Monkeesin Davy Jones on jo esittänyt ja esittää vielä uudelleen Broadwaylla.

Lukemattomien koe-esiintymisten ja uusintakierrosten jälkeen saan suureksi yllätyksekseni roolin. Olen kolmetoista, innoissani ja voitonriemuinen. Minusta katu-uskottava nokkela sutkauttelija Dodger on näytelmän paras lapsirooli. Vai että Oliver muka, tuo teennäisesti hymyilevä siveyden sipuli? Ei todellakaan.

Sovin tapaamisen Chiswick Countyn rehtorin kanssa kertoakseni ilouutisen. Herra Hands kauhistuttaa kaikkia koulun opiskelijoita. Hän on vanhan koulukunnan tiukka ammattilainen, joka astelee arvokkaasti kaikkiin koulun kokoontumisiin, viitta hulmuaa kuin lepakon siivet, neliskulmainen oxfordlakki on tiukasti päässä, posket punottavat, kun hän on valmiina päivän opetushaasteisiin.

Hänen toimistossaan käyminen voi päättyä vain kahdella tavalla. Edessä on joko selkäsauna, tai oppilaalla on jotain tärkeää sanottavaa – minkä on tosiaan parasta olla tärkeää. Herra Handsin kunniaksi on sanottava, että hän on ilmeisen tyytyväinen, kun olen saanut merkittävän roolin suuresta ja kriitikoiden kehumasta lontoolaisesta teatteriproduktiosta. Hänen valitettavana velvollisuutenaan on kuitenkin ilmoittaa, että jos hyväksyn roolin, hänen on erotettava minut koulusta.

Tässä vaiheessa West Endissä on tiukat säännöt alle viisitoistavuotiaille teatterilaisille. Kukaan heistä ei saa esiintyä missään yhdeksää kuukautta pidempään. Tuokin jakso koostuu kolmesta kolmen kuukauden sopimuksesta, minkä aikana lapsella täytyy olla jokaisella sopimuskaudella

kolme viikkoa vapaata. Herra Hands ei voi katsoa läpi sormien noin suurta määrää poissaoloja. Kuulen paljon myöhemmin Regiltä ja Leniltä, että herra Hands seurasi uraani hyvin kiinnostuneena ja ylpeänä. Se tuntuu hyvin yllättävältä, koska hän oli aina vaikuttanut täysin välinpitämättömältä kaikenlaista viihdettä kohtaan. Vieläkään ei tosin tiedetä, oliko herra Hands enemmän Genesiksen vai Phil Collinsin miehiä.

Kerron äidille ja isälle tästä teatterin ja koulun välillä tehtävästä valinnasta, mihin he vastaavat nopeasti ja yksimielisesti: menet teatterikouluun. He ottavat minut pois Chiswick Countysta ja siirtävät Barbara Speaken vastikään perustettuun draamakouluun. Äiti on pyörittänyt Barbara Speake Theatrical Agencya niin tehokkaasti, että hän on onnistunut yhdessä neiti Speaken kanssa kehittämään tanssikoulusta täysimittaisen esittävien taiteiden oppilaitoksen.

Valinta osoittautuu minun kannaltani monella tapaa win-win-tilanteeksi. Ensinnäkin voin näytellä niin paljon kuin haluan. Toiseksi Barbara Speake Stage Schoolissa on huomattavasti enemmän tyttöjä kuin poikia. Juuri perustetulla ”oppilasluokalla” on minun ja Philip Gadd -nimisen pojan lisäksi kymmenkunta tyttöä.

Itse asiassa tilanne on win-win-win. Koulun painopiste on selvästi esiintymistaitojen kehittämisessä, koe-esiintymisissä ja roolien saamisessa, joten tässä vaiheessa varsinainen koulunkäynti käytännössä päättyy. Tällainen tilanne on kaltaiselleni erilaiselle nuorelle kuin taivas. Alan miettiä vasta myöhemmin, että olisi ehkä ollut hyvä opiskella vähän enemmän tavallisessa koulussa ja hieman vähemmän balettia.

Olisin halunnut opetella myös steppaamaan. Kaikki varhaiset suuret rumpalilegendat, kuten Buddy Rich, osasivat stepata. Samoin Fred Astairen kaltaiset suuret tanssijat olivat myös hyviä rumpaleita. Nuo kaksi taitoa ovat rytmisesti läheistä sukua toisilleen, ja toivoisin, että sellainen olisi

kiinnostanut minua enemmän. Kukapa ei olisi pitänyt pienestä steppiesityksestä Live Aid -konsertissa.

Aloitan draamakoulussa kolmetoistavuotiaana. Teini-ikäni alkaa joka mielessä kertarysäyksellä. Olen rumpali, ja sitä pidetään koulussa siistinä juttuna. Olen myös mukana isossa West Endin näytelmässä, mitä näyttelijäluokkatoverini kadehtivat. Ja olen toinen kahdesta pojasta luokassa, joka kirjaimellisesti kuhisee tyttöjä – ulospäin suuntautuneita ja taiteellisia tyttöjä.

En kehtaisi sanoa, että tapailin noiden neljän koulussa vietetyn vuoden aikana miltei kaikkia tyttöjä, välistä jäi käsittääkseni ehkä vain pari. En ole koskaan ollut niin cool kuin silloin. Enkä enää koskaan voi olla yhtä cool.

Historiankirjat väittävät, että harrastin seksiä ensimmäisen kerran neljätoistavuotiaana. Käytän sanaa ”väittävät”, koska tilanne oli niin pian ohi, ettei sitä välttämättä lasketa ainakaan yhdynnäksi. Mutta tiiviissä esikaupunkiyhteisössä elävän kiimaisen teinin mahdollisuudet ovat rajalliset. Kun sitten on tilanteessa, jossa *se* voi tapahtua, on jo valmiiksi pulassa. Asiat etenivät siis niin, että Cheryl – niin ikään neljätoistavuotias mod-tyylinen nuori – ja minä rupesimme hommiin puutarhapalstalla. Tarkoituksena ei ollut tehdä sitä ulkona mullassa pienten peruna- ja porkkanaviljelysten keskellä, mutta minulla ei ollut oikein muitakaan vaihtoehtoja.

Olinhan minä tietysti harjoitellut asioita itsekseni. Nyt minua nolottaa edes *ajatella* sitä, koska niiden tilanteiden on täytynyt vaikuttaa muiden perheenjäsenten mielestä päivänselviltä. En halua mennä tarpeettomiin yksityiskohtiin, mutta vetäydyin usein Hanworth Road 453:n vessaan suuren lehtikokoelmani kanssa. Olen melko varma, että kaikki ymmärsivät jutun juonen. Jos eivät he tajunneet sitä jo muista äänistä, viimeistään kahisevan paperin olisi pitänyt paljastaa minut.

Ja sitten on taas aika palata varsinaiseen tarinaan: tapaan Barbara Speaken koulussa kaksi tyttöä, jotka ovat elämässäni vielä pitkään merkittävässä asemassa sekä henkilökohtaisessa että ammatillisessa mielessä. Teinivuosina tapailen joko Lavinia Langia tai Andrea Bertorellia. Me kolme vaihdamme tapailukumppania usein, ja sama kierto jatkuu vielä vuosikymmeniä.

Ensimmäinen teinivuoteni on tärkeä virstanpylväs. Alkuvuonna 1964 näyttelijäagenttini eli äitini käskee minut Keski-Lontoon Charlotte Streetillä sijaitsevaan Scala Theatreen. Kun matkustan sinne iltapäivällä Piccadilly-linjalla, minulla ei ole aavistustakaan, millaisesta duunista on kyse. Se on kai tarkoituskin, koska kukaan teatterin sisään ahtautuneessa teinilaumassa ei tunnu tietävän, miksi heidät on kutsuttu paikalle. Jos joku tavoittelee spontaania yleisön reaktiota, kannattaa koota nuorisoporukka (joitain soittimia lukuun ottamatta) tyhjän lavan eteen ja olla paljastamatta, kuka siellä esiintyy.

Kaikesta huolimatta minulla on hieman sisäpiiritietoa: tunnistaisin Ringo Starrin Ludwig-rumpusetin milloin tahansa. Mutta en osaa arvata, että The Beatles on tekemässä elokuvaa.

Yhtäkkiä kulisseissa alkaa käydä kuhina. Ja kuin taikaiskusta lavalle ilmestyvät Ringo, John Lennon, Paul McCartney ja George Harrison upeissa harmaissa mustakauluksisissa mohair-puvuissaan. Scala Theatre repeää.

Teemme keikkakohtausta, josta tulee Fab Fourin ensimmäisen elokuvan *Yeah! Yeah! Tässä tulemme!* (engl. *A Hard Day's Night*) loppuhuipennus. Kun yleisön nuorisoa kuvataan, lavalla on tuuraajia. Mutta kun John, Paul, George ja Ringo soittavat, he ovat vain kymmenen metrin päässä minusta. Olen jäsenmaksuni maksanut The Beatlesin faniklubin jäsen, enkä voi uskoa osakseni sattunutta onnea. Olen keskellä lavaa ihan edessä

eräänlaisella intiimillä keikalla, ja kaiken lisäksi minut ikuistetaan filmille musiikillisten esikuvieni rinnalle.

Ja mitä vielä. Mestari Philip Collins loistaa poissaolollaan seuraavana kesänä ilmestyvässä elokuvassa. Päivän esitykseni ei pääse leikkaamoa pidemmälle. Enkö kiljunut tarpeeksi?

Pikakelausta 90-luvun alkuun: Elokuvan tuottaja Walter Shenson vierailee luonani Genesiksen äänitysstudiolla The Farmilla Surreyssa. Elokuvan *Yeah! Yeah! Tässä tulemme!* 30-vuotisjuhla on ovella, ja hän pyytää minua äänittämään kertojan ääniraidan dvd:llä julkaistavaan dokumenttiin, joka käsittelee elokuvan tekemistä. Hän lähettää minulle pois jätetyt ”omat” kohtaukseni.

Pysäytän kuvan monta kertaa ja yritän löytää siitä kolmetoistavuotiaan pojan. Tiedän, että olin siellä: olin saanut 15 punnan korvauksen ja lunastanut šekin, joten se ei ollut vain Fab Fourin ihailijan säälittävää unelmointia. Katselen pätkiä monta kertaa tarkkaavaisesti ja olen varma, että olen lopulta löytänyt itseni kuvista. Muistan punaisen timanttikuvioisen solmioni (onneksi elokuva oli mustavalkoinen) ja vaaleanpunaisen kauluspaidan. Minulla on sattumalta sama paita myös *Going Backin* kansikuvassa. Dokumentin tekijät uskovat havaintooni siinä määrin, että he ympyröivät minut lopullisella dvd:llä. Tuo nuori poika vain istuu paikalleen jähmettyneenä, vaikka kaikki nuoret hänen ympärillään seisovat, kiljuvat ja kenties laskevat alleen innostuksesta.

Luultavasti minut poistettiin elokuvasta juuri siksi: minussa ei ole tarpeeksi beatlemaniaa. Voin kuvitella, kuinka ohjaaja Richard Lester on karjaissut leikkaajalle: ”Poista se ruutu, jossa se hölmö skidi vain istuskelee!” En kuitenkaan yrittänyt olla cool. Olin vain aivan häkeltynyt, kun pääsin kuuntelemaan, katselemaan ja kokemaan Beatlesin soittoa. *Halusin nähdä sen.* En halunnut kiljua koko ajan.

Setissä kuultiin ”Tell Me Why”, ”She Loves You” ja ”All My Loving”, jotka saivat nopeasti kehittyvät musiikilliset synapsini ylikuumenemaan. Tiesin, että tässä oli tulevaisuus, oma tulevaisuuteni, ja halusin nauttia siitä. Hitot näyttelemisestä. Olin ehkä alun perin päässyt paikalle näyttelemisen ansiosta, mutta sinänsä se ei minua kiinnostanut.

Myöhemmin elämässäni kerroin tämän tarinan erikseen Paulille, Georgelle ja Ringolle (en koskaan tavannut Johnia). Kun ojensin aikoinaan Paulille American Music Awardin Lontoon Talk of the Town -illallisklubilla, hän kysyi: ”Olitko todella elokuvassa *Yeah! Yeah! Tässä tulemme*?” Kyllä. En välttämättä päässyt leikkaamoa pidemmälle, mutta olin minä. En osannut arvata, että samanlainen leikkaamokuvio toistuisi vielä monta kertaa. Onneksi West Endin näytelmistä ei voi leikata ketään pois. Tai kyllä niistäkin voi, ja niin tapahtuikin, muttei toistaiseksi.

Oliveria esitetään sellaiseen aikaan, että minun täytyy mennä joka päivä suoraan draamakoulusta West Endiin. Saavun kuitenkin yleensä Sohoon jo neljän pintaan, joten minun täytyy tappaa siellä aikaa. Käyn usein jossain Keski-Lontoon pienistä elokuvateattereista, joissa alkaa uusi piirretty tunnin välein. Ajattelen, että ne on kai tarkoitettu työmatkalaisille, joilla on luppoaikaa ennen seuraavaa junaa. En vielä tiedä, että niillä on toisenlainenkin tarkoitus. Britanniassa homoseksuaalisuus oli vielä laitonta, ja teatterit olivat miehille sopivia seuranhakupaikkoja. Kerran yksi mies hivuttautui tämän koulupojan viereen Looney Tunesin animaation aikana ja asetti kätensä varovaisesti polvelleni. Ärähdin ”painu vittuun”, ja kaveri poistui nopeammin kuin Maantiekiitäjä.

Seuraavina kuukausina alan tottua tähän West Endin hämyisään puoleen, ja ehdotuksista tulee melkein tylsistyttävän tavanomaisia. Minulle alkaa kehittyä mukava iltapäivä- ja iltarutiini: juna Hounslow’sta, elokuva, vetelehtimistä Sohon kahviloissa ja levykaupoissa sekä pikainen purilainen

Wimpyssä. Sitten takaovesta sisään New London Theatreen, joka sijaitsee St Martin’s Lanella Trafalgar Squaren lähellä.

Panen heti tuulemaan *Oliverissa*, koska minun täytyy: se on valtava ja yleensä loppuunmyyty näytelmä. Sellaisessa ei ole tilaa ensi-illan hermoilulle, vaikka olisi vasta kolmetoistavuotias poika.

Lisäksi olen isossa roolissa. Artful Dodgerin sisääntulokohtauksessa näytelmän jännite kohoaa uudelle tasolle. Viktoriaanisista köyhäintaloista ja raastavasta köyhyydestä kertova tarina on pelkkää perikatoa ja epätoivoa, kunnes hilpeä pikku näpistelijä astuu lavalle ja laulaa ”Consider Yourself”. Sen jälkeen veijarimainen Lionel Bart herättää dickensiläisen East Endin henkiin. Dodger laulaa jenginsä kanssa myös upeat sittemmin ikivihreiksi muuttuneet kappaleet ”I’d Do Anything” ja ”Be Back Soon”. Ne ovat ensimmäisiä soolokappaleitani, ja on mahtavaa esittää niitä ilta toisensa perään kahdeksan kertaa viikossa (keskiviikkoisin ja lauantaisin myös matineanäytöksissä).

Pestiin liittyy myös luontoisetuja. Kun astelen New London Theatren lavalla, tyttöystäväni Lavinia esiintyy kivenheiton päässä Wyndham Theatren näytelmässä *The Prime of Miss Jean Brodie*. Teatterien työntekijöiden sisäänkäynnit ovat lähellä toisiaan. Tauot eivät yleensä osu samaan aikaan, mutta ennen esityksiä minulla on yleensä tarpeeksi aikaa kipaista tapaamaan teini-iän rakastettuani, pussailla ja halailla häntä.

Täytän neljätoista *Oliverin* esityskauden aikana, ja muutos on jo ovella. Yhtenä iltana laulan ”Consider Yourselfiä” asiaan kuuluvan iloisella ja itsevarmalla otteella. Sitten jostain kultakurkkuni perukoilta kuuluukin rääkäys, kurnaus ja yhtäkkiä lauluääneni pettää. Taistelen miehekkäästi, mutta tauolla säntään näyttämömestarin pakeille. En voi ymmärtää, mitä äänelleni on tapahtunut. En ole flunssassa, minulla ei ole koskaan aiemmin ollut ongelmia laulamiseni kanssa, ei edes heikompaa iltaa, eikä kyse voi

olla kessunpolttelustakaan. Olemme käyneet Charles Salmonin isän pubin myymälässä varkaissa, joten olen polttanut jo monta vuotta.

Näyttämömestari on kokenut westendiläinen lapsinäyttelijöiden paimentaja, ja hän selittää, että äänenmurrokseni on alkamassa.

Mieheksi tuleminen ei tunnu millään tapaa herttaiselta. Tässä hetkessä kulisseissa väliverhon takana olen järkyttynyt. Tiedän, mitä tämä tarkoittaa.

Kamppailen läpi toisen näytöksen, mutta ääneni on mennyttä. Koko teatteri tietää sen, ja aistin spottien takana permannolla vääntelehtivän yleisön. Se tuntuu kamalalta. On hirveää tuottaa yleisölle pettymys, ja tämä sama huoli pysyy mukanani ikuisesti. Voin laskea yhden käden sormilla keikat, jotka olen perunut Genesiksen kanssa tai soolokiertueellani. Teen urallani mitä tahansa varmistaakseni, että esitys jatkuu – vaikka siihen liittyisi hämäräperäisiä lääkäreitä, epämääräisiä pistoksia, katastrofaalista kuuroutumista ja piittaamattomuutta vammoista, jotka vaatisivat suuria lihaa ja luita repiviä leikkauksia.

Siinä hetkessä ja paikassa päättyy pestini Artful Dodgerina Lontoon parhaassa lapsiroolissa. Joudun saman tien pois näytelmästä ja West Endistä ja palaan taas linjan päätepysäkille.

Nyt hormonit ohjailevat tätä kaikkeen kuhinaan pakkomielteisesti suhtautuvaa teinipoikaa. Kuusikymmenluvun puolivälin yhä svengaavamman Lontoon tarjonta on tehnyt *Oliverista* melkoisen elämyksen lavalla ja sen ulkopuolella. Seitsemän kuukauden mittaisessa määräaikaisessa pestissäni West Endissä olen oppinut tuntemaan New London Theatren teatteribändin. Yhtyeen johtaja on rumpali, ja kaiken lisäksi kuljemme kotiin samalla junalla. Me juttelemme. Tai ainakin minä juttelen, kun kaivan hänestä tietoa muusikon elämästä, ja hän vastailee kärsivällisesti. Alan pian tajuta, että keikkasoittajan hommat showyhtyeissä,

orkesterimontussa ja klubeilla kuulostavat loistavalta urasuunnitelmalta. Ryhdyn tähtäämään siihen.

Tässä vaiheessa olen täysin itseoppinut muusikko. Tajuan kuitenkin, että minun täytyy kehittyä, jos aion vielä joskus päästä ammattilaiseksi.

Alan ottaa pianotunteja isotädiltäni Daisyltä hänen ummehtuneessa edvardiaanisessa kodissaan Chiswickin Netheravon Roadilla. Hän on viehättävä, kärsivällinen ja avulias nainen, ja meidän molempien yllätykseksi opin helposti. Kun olen kuullut jonkin sävelmän kerran, minun ei enää tarvitse tukeutua nuotteihin. Minulla on hyvä sävelkorva, mistä on apua kappaleiden opettelussa – mutta ei niinkään nuotinluvussa. Se turhauttaa Daisy-tätiä, mutta hän ei syytä siitä minua. Perin aikanaan hänen vuonna 1820 valmistetun suorakielisen Collard & Collard -pianonsa ja soitan sillä koko ensimmäisen sooloalbumini *Face Value*.

En opi koskaan lukemaan nuotteja kunnolla, enkä osaa sitä vieläkään. Jos olisin oppinut, kaikki olisi voinut mennä toisin. Kun perustin myöhemmin vuonna 1996 Phil Collins Big Bandin, minun täytyi keksiä oma foneettinen tapani laatia stemmat yhtyeen kokeneille jazzmuusikoille. He ovat varmaankin ihmetelleet: ”Miten tämä kouluttamaton pelle voi kuvitella työskentelevänsä Tony Bennettin ja Quincy Jonesin kaltaisten tyyppien kanssa?”

Nuotinlukutaidottomuus on toisaalta hyvin vapauttavaa. Se on antanut minulle laajemman musiikillisen sanavaraston. Alalla on paljon musiikkiopinnot suorittaneita ja teknisesti taitavia soittajia, jotka kuulostavat kuitenkin turhan kliinisiltä. Ehkä joku perinteisemmän koulutuksen saanut soittaja ei olisi voinut keksiä niin epäsovinnaista kappaletta kuin ”In the Air Tonight”. Jos ei tunne sääntöjä, ei tiedä, mitä niistä milloinkin rikkoo.

On kulunut yhdeksän vuotta siitä, kun Reg- ja Len-setä antoivat minulle ensimmäisen rumpusettini, ja lopulta päätän ottaa myös hieman rumputunteja. Kun alan käydä Barbara Speaken koulussa, kuljen koulumatkallani Acton Townin asemalta Churchfield Roadia pitkin Maurice Plaquet'n omistaman rumpukaupan ohi. Se on koko Suur-Lontoon rumpalien mekka, ja Maurice on itsekin kysytty sessiosoittaja ja arvostettu nimi rumpalimaailmassa, johon haluan epätoivoisesti liittyä. Hän on opettajakseni liian iso kiho, joten lähestyn hänen avustajaansa Lloyd Ryania, joka antaa tunteja Mauricen kellarissa.

Lloyd on näyttävä kaveri. Hän yrittää opettaa minua lukemaan nuotteja, mutta jälleen kerran korvani estävät oppimisen. Kun liityn viisi vuotta myöhemmin vuonna 1971 Genesikseen, palaan hänen luokseen ottamaan muutaman täydennystunnin. Soitamme jo keikkoja, mutta yritän vielä kerran opetella lukemaan nuotteja. Lloyd käy katsomassa yhden bändimme (ainakin kovimpien fanien mielestä) maineikkaista lounaskeikoista Lyceum Theatressa aivan Strandin kupeessa. Minulla on lavalla hyllyssä kaikenlaisia kilkuttimia ja hilavitkuttimia: lyömäsoittimia, kelloja ja pillejä. Se on monipuolinen mutta halpa kokoelma metelöintivälineitä. Seuraavalla tunnilla huomaan, että Lloyd on hankkinut itselleen aivan samat varusteet. Tilanne tuntuu nurinkuriselta. Sen jälkeen en käy enää hänen tunneillaan.

Kuusikymmenluvun lopussa teen toisen lyhyen teatteripestin West Endissä (jälleen *Oliverissa*, mutta tällä kertaa aikuismaisemmassa raukkamaisen kiusaajan Noah Claypolen roolissa). Otan samalla tunteja mukavalta Frank King -nimiseltä mieheltä. Hän opettaa minua historiallisessa Chas E. Foote's -rumpukaupassa, joka sijaitsee melkein vastapäätä silloisen päivätyöpaikkani Piccadilly Theatren henkilökunnan ovea. Siihen muodollinen musiikillinen koulutukseni pitkälti jääkin. Olen ottanut elämäni aikana kolmisenkymmentä rumputuntia.

Teini-iässä minun on hyödyllisempää oppia jutut siinä hetkessä sellaisenaan – sen enempää miettimättä. Otan kaiken irti sykkivästä ympäristöstäni, jota alan pitää omana leikkikenttänäni. Rumpalin urasta haaveilevalle nuorelle 60-luvun puoliväli ja Lontoo ovat paras aika ja paikka oppia. Musiikki on kaikki kaikessa ja sitä kuulee joka paikassa. Sinnikkyys, onnekkuus ja rajaton innokkuus kuljettavat minut brittipopin ensimmäisen suuren kulttuurisen vallankumouksen ytimeen.

Käytän osa-aikaisena näyttelijänä saamani tulot – toisella *Oliver*-kierroksella 15 puntaa viikossa – intohimoiseen musiikin harrastamiseen. Minusta tulee innokas levyjen keräilijä, ja käytän paljon rahaa myös keikkalippuihin. Ensimmäinen ostamani single on Joe Brownin ”It Only Took a Minute”, ja sen jälkeen haalin kaikki levyt, joissa on Brian Epsteinin ja The Beatlesin perustaman Northern Songsin logo: Billy J. Kramerin ”Do You Want to Know a Secret?”, The Swinging Blue Jeansin ”Hippy Hippy Shake” ja paljon muuta. Korvani sauhuavat kaikesta upeasta musiikista, jota aletaan yhtäkkiä soittaa radiossa, klubeilla, pubeissa ja makuuhuoneissa. Kuuntelen sunnuntai-iltapäivisin pieteetillä Alan Freemanin hittiparaatiohjelmaa *Pick of the Pops* ja Brian Matthew’n *Saturday Clubia*, jotka ovat molemmat BBC Light Programmen ohjelmia.

Musiikin muuttuessa muoti seuraa mukana. On vuosi 1966 ja käyn ostoksilla Foubert’s Placella Carnaby Streetin lähistöllä I Was Lord Kitchener’s Valet -liikkeessä, joka on ykkösmesta. Etsin samanlaisia sotilaskuteita, joita skenen johtohahmot käyttävät, erityisesti kaksi uuden pakkomielteisesti ihailemani bändin muusikkoa. Creamin leadkitaristi Eric Clapton ja sekopäinen rumpali Ginger Baker ovat äärimmäisen cooleja hahmoja, ja heidän triostaan tulee rockin historian ensimmäinen superyhtye.

Onkin ironista, että törmään Creamiin ensimmäisen kerran vanhassa kunnon Hounslow’ssa. Olen viisitoista, kun eräänä iltana vuonna 1966

odottelen Hounslow’n bussiasemalla viimeistä bussia ja kuulen hurjaa bluesrevittelyä paikalliselta Attic-klubilta. Cream soittaa musiikkia tulevan vuoden lopussa julkaistavalta debyyttialbumiltaan *Fresh Cream*. En osaa kuvitellakaan, että eräänä päivänä minusta tulee tuon säkenöivän kitaristin hyvä ystävä, soitan hänen kanssaan samassa bändissä, tuotan hänen levyjään ja käyn hänen kanssaan kaljalla.

Vuonna 1966 Englanti voittaa jalkapallon maailmanmestaruuden. Minulle siitä tulee kuitenkin merkkivuosi muusta syystä: perustan muiden Barbara Speaken koulun oppilaiden kanssa ensimmäisen bändini Real Thing. Soitan siinä rumpuja, Philip Gadd kitaraa, hänen veljensä Martin bassoa ja Peter Newton laulaa. Taustalaulajina ovat elämäni tärkeimmät tytöt Lavinia ja Andy.

Olemme draamakoulun skidejä, tottuneita lorvimaan oppitunneilla ja kuuntelemaan opiskelujen lomassa Beatlesin ja Byrdsin viimeisimpiä hittejä, joten lähdemme bänditouhuun kokosydämisesti. Vaikka on meillä myös omat rajoitteemme – emme reissaa emmekä keikkaile paljon Actonia pidemmällä. Jopa Itä-Acton on pois laskuista. Se on meille draamakoululaisille hengenvaarallinen paikka, koska siellä sijaitsee Faraday School. Koulu on täynnä kovanaamoja, jotka eivät tekisi mitään mieluummin kuin rökittäisi tanssitrikoisiin pukeutuvia poikia. Tummaihoinen Peter-raukka asuu lähellä Itä-Actonin asemaa eli vaaravyöhykkeellä. Hänet hakataan ihonvärinsä takia muita useammin ja perusteellisemmin.

Real Thing ei (yleensä) lannistu vaan uppoutuu soulin ja Motownin maailmaan sekä esittää coverversioita kaikesta mahdollisesta. Käytännössä me varastamme The Actionin settilistan. George Martin on tuottanut Luoteis-Lontoon Kentish Townista lähtöisin olevan tyylikkäästi pukeutuneiden modien yhtyeen vuonna 1965 ilmestyneen tiukan

debyyttisinglen ”Land of a Thousand Dances”. Olemme Peterin kanssa mielestämme bändin suurimpia faneja. Ihailen yhtyettä vielä vuonna 1969, kun se vaihtaa nimensä Mighty Babyksi. Vuonna 2000 modguru Rob Bailey antaa minulle The Actionin Roger Powellin puhelinnumeron. Olen ottanut rumpujensoittooni kenties eniten vaikutteita Powellilta. Soitan hänelle ja meistä tulee hyviä ystäviä. Sen ansiosta saan kunnian soittaa yhteen palanneen The Actionin kanssa keikan Lontoon Oxford Streetin 100 Clubilla. Soitan esikuvani Rogerin kanssa ja pääsen viimein tapaamaan koko bändin, jota väijyin neljäkymmentä vuotta aiemmin Marquee Clubilla. En liioittele, kun kerron *The Guardianille,* että hetki tuntui samalta kuin jos olisin soittanut Beatlesin kanssa.

Vuosina -66 ja -67 yritämme päästä Peterin kanssa jokaiselle Actionin keikalle Lontoon parhaaseen keikkapaikkaan Marqueehen. Kerromme keikoista bändikavereillemme Real Thingissä ja yritämme soittaa kaikkea, mitä olemme kuulleet. Stax Recordsin ”Double Dynamite” -duo Sam & Daven ”You Don’t Know Like I Know”, amerikkalaisen tyttöbändi The Ronettesin ”Do I Love You”, Martha Reeves & the Vandellasin ”Heatwave”. Keksimme uusia sanoja, jos emme saa oikeista selvää. Tavallisesti yleisönä on koulukavereitamme, jotka eivät paremmasta tiedä. Ja ikään kuin tämä kaikki ei olisi tarpeeksi jännittävää, Tottenham Hotspur voittaa vuoden 1967 FA Cupin.

Imitoimme Actionia joka suhteessa. Rogerilla on hieno sininen nailontakki. Fanipoika ja vaateintoilija kun olen, koluan Carnaby Streetin tärkeimpiä mod-kauppoja ja löydän lopulta samanlaisen. Saan nauttia siitä muutaman viikon, kunnes äiti pesee sen ja takki menee pilalle. Jostain syystä se kutistuu ja repeytyy. Nuoresta modista se tuntuu kuin tikarinpistolta sydämeen.

Pääsen pian jaloilleni. Keskellä 60-lukua vain muutos on pysyvää. Ostan viikosta toiseen kaikki musiikkilehdet – *New Musical Express*, *Record Mirror*, *Melody Maker*. Tutkin joka sivun ja erityisesti loppuosan keikkailmoitukset: minun on pakko tietää, kuka soittaa missäkin ja kenen kanssa. Minä jopa kokoan lehtien mainoksia leikekirjoihin, joihin olen kirjoittanut omia konserttiarvioitani. Mitä muutakaan innokas musiikkia diggaileva koulupoika linjan pääteasemalta tekisi? Kaukaisessa tulevaisuudessa esittelen The Action -leikekirjaani Rogerille ja yhä bändissä oleville jäsenille. He liikuttuvat kyyneliin. Minunkin silmäkulmani saattavat hieman kostua. Rahoitan myös bändin tarinan kertovan kirjan *In the Lap of the Mods*, jotta saisin lukea sen itse.

Alan käydä Marquee Clubilla vähintään kerran pari viikossa, ja menen Sohoon suoraan koulusta. Olen yleensä jonon kärjessä. Pian paikan pomo John Gee alkaa päästää minut ilmaiseksi sisään, kunhan lakaisen hieman lattioita, asettelen tuolit paikoilleen ja siedän hänen harmitonta lähentelyään (sekä niin ikään pojista kiinnostuneen kakkospomon Jack Barrien). ”Minkäs ikäinen sinä olitkaan?” hän aina kysyy. Molemmista tulee ajan mittaan hyviä ystäviäni.

Wardour Streetin kuuluisan klubin tässä inkarnaatiossa ei ole kunnon baaria. Marquee Clubilta saa vain Coca-Colaa, jota myydään takaosan pienessä kojussa. Paikkaan on haluttu ennen kaikkea mahdollisimman paljon tilaa keikkayleisölle – sisään mahtuu 1 200 ihmistä. Se ylittää epäilemättä räikeästi paloturvamääräysten rajat, mutta tuohon aikaan tällaiset seikat eivät kiinnostaneet ketään, kuten eivät myöskään turvavyön käyttö autossa, syöpää aiheuttavien savukkeiden vaarat tai 100 000 miehen ja pojan ahtaminen jalkapallo-otteluiden seisomakatsomoihin, joissa ei ole turva-aitoja. Elämä oli yksinkertaisempaa. Jos siitä selvisi.

Marquee Clubille ollaan rakentamassa kunnollista baaria, jonka valmistuttua sinne mahtuu puolet vähemmän ihmisiä muttei yhtään vähempää jännitystä. Näinä vuosina joku saattoi liittyä iltapäivällä bändiin ja esiintyä sen kanssa samana iltana. Yhtenä iltana The Yardbirdsiin liittyi Jeff Beck ja toisena Jimmy Page. Olin katsomassa kummankin debyyttikeikkaa.

Ihailen Yardbirdsia, ja kun The New Yardbirds perustetaan, ihailen myös sen rumpalia John Bonhamia. Hän on rumpali-idolini The Actionin Rogerin ohella. Käyn katsomassa Tim Rosea – olen heikkona tuon amerikkalaisen laulaja-lauluntekijän musiikkiin ja rakastan hänen coverversiotaan Bonnie Dobsonin kappaleesta ”Morning Dew” – koska Bonham on rundilla bändin rumpalina. Puhumme vanhimman kaverini Ronnie Carylin kanssa edelleen tuosta keikasta Marquee Clubilla – ”Mitä ihmettä hän teki jalallaan?” Bonham oli uskomaton.

Olen paikan kanta-asiakas ja intohimoinen musiikin ystävä, joten satun usein oikeaan paikkaan oikeaan aikaan. Seuraamalla Bonhamin kehitystä näen Marquee Clubilla pian Led Zeppeliniksi nimensä vaihtavan The New Yardbirdsin ensimmäisen Lontoon-keikan. Näen joitain The Whon maata järisyttäviä keikkoja. Näen Yesin bändin alkuaikoina vuoden 1968 tienoilla, kun se vetää hyviä keikkoja. Ja aivan kuten minun on vaikeaa kuvitella, että Claptonista tulee vielä hyvä ystäväni, en myöskään osaa arvata, että teen vielä läheistä yhteistyötä lapsuuteni idolien Robert Plantin ja Pete Townshendin kanssa ja että Yesin Bill Bruford ryhtyy eräänä päivänä Genesiksen rumpaliksi, minkä ansiosta minusta tulee vastentahtoisesti bändin pystysolisti.

Teini-iässä 60-luvun puolivälin Lontoossa kolmevuotiaana saamani joululahja kantoi yhä hedelmää. Ensimmäinen lelurumpu ohjasi minut polulle, joka vei minut vallankumouksen ytimeen. Rummut sysäsivät minua

vieläkin eteenpäin, ylöspäin ja toisinaan jopa sivusuuntaan. Mutta tuolloin ne käynnistivät jotain, mikä jyskyttää syvällä pääni sisällä ja tekee minusta yhä hermostuneemman.

Olen saavuttanut jo teini-iän, mutta olen yhä lapsi. Koululainen. Ja tämä koulupoika asuu kaukana lännessä yhä ahtaammaksi käyvällä linjan pääteasemalla. Alan kypsyä asuinpaikkaani, koska niin kaukaa on hankalaa käydä keikoilla. Marquee Clubin iltakeikkojen aikataulu on yleensä seuraavanlainen: lämmittelijäyhtye, pääesiintyjä, lämmittelijä uudelleen, pääbändi uudelleen. Yleensä näen ensimmäiset kolme mutta joudun lähtemään ennen pääesiintyjän viimeistä settiä, koska minun täytyy ehtiä junaan, jolla pääsen perille ennen kotiintuloaikaani klo 22.30. Tammikuun 24. päivänä 1967 Jimi Hendrix soittaa Marqueessa ensimmäisen kerran. Se on ensimmäinen amerikkalaiskitaristin neljästä legendaarisesta keikasta siellä ja jää rockhistorian sivuille yhtenä 1960-luvun mullistavimmista keikoista. Hänen yhtyeensä on yksi ensimmäisistä, jotka soittavat yhden pitkän setin kahden lyhyen sijaan.

Astun ensimmäisenä sisään, mikä alkaa olla tavallisempaa, ja nappaan paikan eturivistä… mutta pettymyksekseni joudun lähtemään ennen kuin Hendrix aloittaa. Viimeinen juna linjan pääteasemalle on lähdössä.

Mitä pikemmin pääsen sieltä pois, sitä parempi.

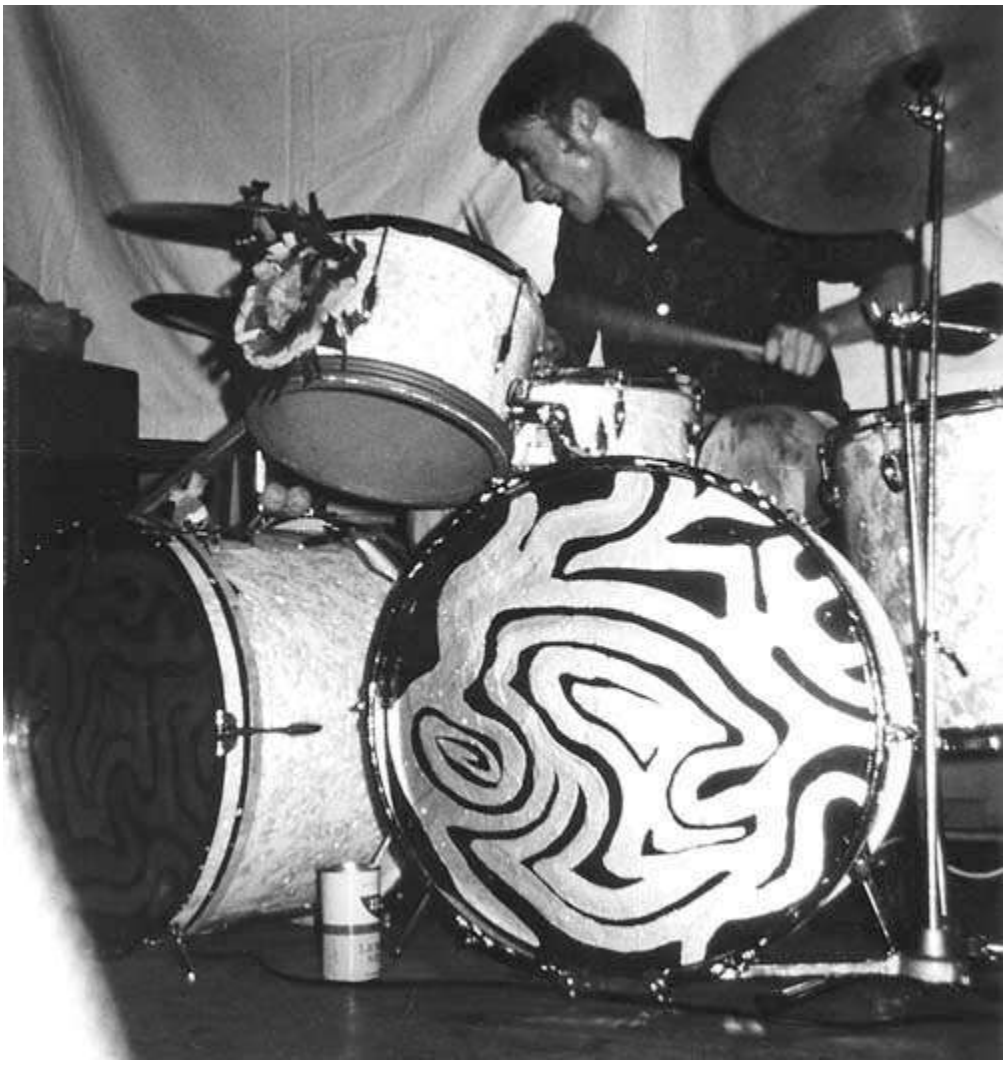

3

”Rumpali etsii bändiä, omat kapulat”

Eli kuinka breikata svengaavassa Lontoossa.
Miten vaikeaa se voi olla?

Minun on päästävä pois täältä. Mutta miten? Ei ainakaan London Assurancen reittiä, vaikka isä sitkeästi patistaakin jatkamaan sukuperinnettä. Olen 60-luvun lapsi, eikä päivätyö ole minun juttuni, isä hyvä.

Mikä on siis pakoreittini, ja mistä löydän sen? Musiikki on intohimoni, ja Lontoo on koko maailman musiikin keskus. Olen jumissa täällä Piccadilly-linjan päässä, ja kun rumpujensoittoni kehittyy treeni treeniltä, olen samaan aikaan aivan lähellä mutta kuitenkin niin kaukana. Tarvitsen pakosuunnitelman ja parhaassa tapauksessa jonkun matkakumppaniksi. Onneksi tiedän juuri oikean kaverin.

Alkuvuonna 1966, kun olen viisitoistavuotias, kuulen nuoresta kaverista, joka on yhtä haka kitaristina kuin minä rumpalina. Hän on lähtöisin Hanworthistä aivan Hounslow’n kupeesta ja opiskelee kilpailevassa esiintyvän taiteen oppilaitoksessa Corona Academyssa. Draamakoulujen keskinäisten huhujen ansiosta olemme tietoisia toisistamme, ja koulujemme musiikkiteatteriklikkien mielestä olemme kumpikin tosi ”cooleja”.

Selvitän, missä tämä tyylikäs kitaravirtuoosi asuu, ja eräänä kesäaamuna kävelen reippaasti muutaman kilometrin matkan hänen kotiinsa. Koputan hänen paritalonsa oveen, ja hänen äitinsä tulee avaamaan.

”Onko Ronnie kotona?”

”Ronnie! Ovella on joku poika, jolla on vaalea otsatukka ja vaaleanpunainen paita!”

Askelet rymisevät portaissa, ja hieman minua nuorempi tumma kiharatukkainen isohampainen poika mulkoilee minua kysyvästi.

”Niin?”

”Hei, olen Phil Collins. Haluatko liittyä superbändiin?”

”Keitä muita siihen kuuluu?” Ronnie Caryl kysyy. Olen heti vaikuttunut. Hän ei teilaa suoralta kädeltä ajatusta superyhtyeestä, jonka pari nuorukaista ovat perustamassa tylsässä 60-luvun puolivälin Middlesexissä. Hän on käytännössä jo mukana bändissä. Arvostan hänen asennettaan.

”Vain minä ja sinä”, vastaan itsevarmasti.

Muutaman päivän päästä alamme soitella Ronnien kanssa Hanworth Road 453:n kadunpuoleisessa huoneessani. Kokeilemme kaikenlaista ja yritämme herättää suosikkibiisimme henkiin: Creamin ”Cat’s Squirrel”, ”Spoonful” ja ”NSU”, Jimi Hendrixin ”Hey Joe” – rämmimme läpi mitä vain mieleen juolahtaa.

Itse asiassa meistä kehittyy nopeasti ihan kelvollisia soittajia, vaikka itse sanonkin. Olen nauhoittanut tuntikausia yhteissoittoa Ronnien kanssa, ja se kuulostaa vieläkin aika hyvältä. Vaikka meitä on vain kaksi, olemme molemmat tekijämiehiä ja soitto kuulostaa täyteläiseltä ja bluesahtavalta.

Hommaamme tietenkin myös basistin, joka on tutun tuttu Anthony Holmes. Pian kuitenkin huomaamme, että vaikka hän *omistaa* basson, hän ei osaa soittaa sitä. Se ei Anthonya hätkäytä. Hän vain soittaa tosi hiljaa, joten usein on vaikeaa sanoa, osaako hän soittaa vai ei. Koska esiinnymme vain vanhempieni luona kadunpuoleisessa huoneessa, se ei meitä haittaa, emmekä myöskään välitä, vaikkei bändillä ole vielä nimeä. Olemme pian treenanneet melkein kaikki *Fresh Creamin* kappaleet. Olemme myös

opetelleet John Mayallia ja vaikuttavan sikermän vanhoja bluesbiisejä. Vaikka emme ehkä olekaan sentään superbändi, olemme ainakin kiinnostava trio.

Kaikesta huolimatta olemme Lonnie Doneganin mielestä paskoja. ”Skifflen kuningas” on ensimmäinen tapaamani poptähti. Hän käy yhtenä sunnuntai-iltapäivänä tapaamassa siskoani Carolea, joka on tuossa vaiheessa jo ammattimainen taitoluistelija, ja he ovat tavanneet jossain kiertueella. He kai tapailevat, tai ainakin Lonnie haluaisi tapailla siskoani. Hän joutuu kuuntelemaan yhdet treenimme, ja niiden ajan hän istuu tuolissa ennennäkemättömän pitkässä turkissa. Hän on ehkä hieman väärässä paikassa täällä esikaupunkialueella, kuten myös hänen turkiksensa. Mutta skifflen kuningas voi kai pukeutua ja käyttäytyä miten huvittaa.

Donegan aloittaa ryöpytyksensä. Erityisen julmasti hän kritisoi Anthonya. Hän kysyy kovaonniselta basistiltamme: ”Etkö osaa laulaakaan?” Heitto ei hetkauta toverimme itseluottamusta mutta todistaa sen, minkä Ronnie ja minä jo tiedämme. Anthony tykkää bändiin kuulumisesta *ajatuksen tasolla*, mutta muuten hän ei siitä juuri välitä.

Sitten Donegan mainitsee, että hän ehkä etsii rumpalia, ja silmänräpäyksen ajan näen edessäni kimaltelevan tulevaisuuden. Olisin mukana pitkittämässä musiikillista vallankumousta, jonka kelkasta skiffle on totta puhuen jo pudonnut. Pelkään kuitenkin pahoin, ettei Doneganilla ole minkäänlaisia aikeita palkata Carole Collinsin viisitoistavuotiasta veljeä. Olisin liian nuori pysymään perässä hänen kiihkeässä keikka-aikataulussaan. Jotain hän silti minussa näkee, koska hän tarjoutuu kyselemään, haluaisiko jokin bändi minut riveihinsä. Doneganin lupaavan kuuloinen ehdotus ei kuitenkaan johda mihinkään.

Pian Anthony luopuu bassonsoitosta ikiajoiksi, mutta minä ja Ronnie jatkamme sinnikkäästi eteenpäin. Meistä tulee elinikäisiä kavereita ja

olemme toisillemme niin rehellisiä, että välillä tunnelma käy räjähdysherkäksi. Meillä on toisinaan hirvittäviä riitoja, yleensä kaljan tai parin jälkeen. Jossain vaiheessa 60-luvun lopulla nyrkkini riistää Ronnielta yhden hampaan. En ole teostani ylpeä, enkä tee sellaista enää koskaan kenellekään.

Musiikillisina aseveljinä ja bänditovereina meillä on seuraavien viidenkymmenen vuoden aikana edessämme monia seikkailuja. Aikajanan alkupäässä kumpikin pyrkii Genesikseen. Kun teen myöhemmin vuonna 1996 kuudetta sooloalbumiani *Dance into the Light*, tajuan tarvitsevani pitkäaikaisen yhteistyökumppanini Daryl Stuermerin rinnalle kakkoskitaristin. Niinpä kutsun vanhimman ystäväni treeneihin Sveitsiin.

Tässä vaiheessa bändissäni on taitavia ja tyynen rauhallisia huippusoittajia Los Angelesista. Ronnie sen sijaan on sama kaveri kuin aina ennenkin: ryyppäävä, tupakoiva ja silloin tällöin piereskelevä hiomaton timantti. Kulttuurišokki iskee väistämättä päälle. Losin tyypit aloittavat hiljaisen kapinan. Lyhyellä ajomatkalla heidän hotellilleen minulle ilmoitetaan, että Ronnie ”ei sovi joukkoon”. Vastaan, että ”joko Ronnie on mukana bändissä tai lähdette lätkimään”. Rakastan ja arvostan hänen lahjakkuuttaan ja musikaalisuuttaan niin paljon, tuiki tarpeellisesta huumorintajusta puhumattakaan.

Muutaman viikon kuluttua Ronnie on täysin sopeutunut porukkaan ja kaikki sujuu hyvässä yhteisymmärryksessä, kuten olin aavistellutkin. Sanon vanhimmalle ystävälleni: ”Saat tehdä näitä hommia niin kauan, kun minä jatkan.” Pyydän hänet aina paikalle, kun tarvitsen kitaristia. Niin se on aina ollut. Niin syviä ovat ne sielujen väliset sidokset, jotka taotaan musiikillisen ensirakkauden ahjoissa. Nuo sidokset kannattelevat minua, kun hion taitojani 60-luvulla ja siirryn soittamaan makuuhuonetreeneistä pubeihin, klubeille, lomakyliin ja yhä kauemmas.

Vuonna 1967 The Real Thingin tulevaisuus ei enää näytä yhtä lupaavalta kuin aiemmin. Niin innoissamme kuin ensimmäisestä koulubändistämme olimmekin, kaikki ovat panostamassa tosissaan tanssijan- tai näyttelijänuraansa. Mutta minua nuo vaihtoehdot eivät kiinnosta yhtä paljon kuin pian entisiä bänditovereitani. Mutta kuusitoistavuotiaan itsevarmuudella olen vakuuttunut, että löydän vielä oman polkuni.

Rehellisesti sanoen en ollut vielä vakuuttunut, että uusi pop-yhtyerakennelmamme pysyisi pitkään pystyssä. Ja vaikka pysyisikin, minä en ainakaan liittyisi siihen millään tapaa. Mutta sinnittelen mukana, kunnes puhti loppuu, ja sitten alan soittaa joidenkin muiden tyyppien äänityssessioissa. Ja noiden monien onnistuneiden sessioiden jälkeen perehtyisin showbändien, bigbandien ja jazzin maailmaan. Olin jo tässä vaiheessa suuri Buddy Richin, Count Basien ja John Coltranen ihailija, joten suunnitelma tuntui järkeenkäyvältä. Soittaisin siis elämäni ehtoopuolen jonkin Lontoon ison teatterin orkesterimontussa. *Oliverin* yhteydessä tapaamani soittajat vaikuttivat hyvin tyytyväisiltä elämäntilanteeseensa. Tämä vaihtoehto vaikutti aivan järkevältä. Mutta jos haluaisin onnistua, minun pitäisi opetella lukemaan nuotteja. Opettelisin sen sitten vähän myöhemmin.

Oi tuota nuoruuden naiiviutta. Vuonna -67 kuusitoistavuotiaana sekoan kahdesta levystä: Byrdsin *Younger Than Yesterday* ja Beatlesin *Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band*. Nämä albumit ovat niin rockin historian kuin nuoren elämäni virstanpylväitä. Levyt ilmestyvät viiden kuukauden välein toisistaan, ja kaikki muuttuu. Alan keräillä psykedeelisiä technicolor dream -julisteita ja maalaan makuuhuoneeni mustaksi – tässä vaiheessa se on yksin minun, koska Clive on muuttanut pois kotoa, mennyt naimisiin ihastuttavan Marilynin kanssa ja keskittynyt uraansa sarjakuvapiirtäjänä. Yhden seinän päällystän alumiinifoliolla. Friikkituulet

puhaltavat Hanworth Road 453:ssa. Minulla on levottomat jalat ja levoton mieli. Liityn ilomielin mukaan psykedelian vallankumoukseen, jos minut vain hyväksytään mukaan. Valitettavasti minulla on ensin sovittu tapaaminen lehmän kanssa maatilalla Surreyn Guildfordissa.

Tässä vaiheessa, kun minulla on jo hieman kokemusta enkä enää ole Barbara Speaken koulun nuorimpia opiskelijoita, minulle tarjotaan melko paljon näyttelijäntöitä. Äidin pettymykseksi vastaan yleensä kieltävästi. Menen kuitenkin elokuva-alan töihin tervehenkiselle Children’s Film Foundationille, joka toimittaa sitäkin tervehenkisempiä elokuvia lauantaiaamujen elokuvaklubeille. Noista teattereista oli tullut 60-luvun lopussa supersuosittuja – varmaan lähinnä siksi, että vanhemmat saattoivat jättää lapsensa turvalliseen ympäristöön ostosreissujensa ajaksi.

Mitäpä minä siitä, että pienen elokuvani nimi on *Calamity the Cow* eikä siinä ole todennäköisesti juurikaan kaipaamaani psykedeliaa? Elokuvan ansiosta lapset ympäri maata näkevät minut valkokankaalla. Tienaan rahaa levyihin, keikkalippuihin ja sotilashenkisiin kuteisiini. Lisäksi saan isoimman roolin – tai kenties lehmä on vielä minuakin näkyvämmässä osassa.

Kuvauspaikka on Guildfordissa, mistä tulee kumma kyllä joitain vuosia myöhemmin lempiseutuani, kun asumme Eric Claptonin kanssa siellä lähes naapureina. Vuonna 1967 Guildford tuntuu kuitenkin vielä Hounslow’takin syrjäisemmältä paikalta, ja maatilan sikala löyhkää niin pahalta, että haju on yhä kirkkaana mielessäni.

Leutona rakkauden kesänä tajuan pian, että olen tehnyt pahan virheen ottaessani pääroolin vastaan. Koska tämä on lauantaiaamun viihteeksi tarkoitettu CFF:n projekti, elokuvan täytyy sopia nuorille katsojille. Tosi nuorille. Enid Blyton -ikäisille. Juoni voidaan tiivistää seuraavasti: poika löytää lehmän, poika kadottaa lehmän, poika löytää lehmän. Psykedelian

aikakauden motto on ”Turn on, tune in, drop out”, mutta minä poika vietän aikaa karja-aitauksessa.

Olen kuusitoistavuotiaana liian cool koulunkäyntiin ja hulluna *Sgt. Pepperiin*, joten tilanne tuntuu kammottavalta. Samalla huonoimmat puoleni tulevat esiin. Hallitsen vieläkin jonkinlaisen Artful Dodgerin pikkurikollisaksentin, ja päätän esittää roolini omahyväiseen East End -tyyliin. Ohjaaja ei siitä perusta. Epäonnekseni elokuvan ohjaaja on myös sen käsikirjoittaja. Hän suhtautuu käsikirjoitukseensa ja ”visioonsa” ymmärrettävän omistushaluisesti eikä aio kumarrella millekään räkänokalle, jonka mieli on Haight-Ashburyssa ja jonka suusta tulee jotain Bow Bellsin lähikulmien katukieltä.

”Kuule, Philip”, hän huoahtaa leveällä aussiaksentillaan, kun olen esittänyt hämmentävän yltiöcockneylaisen ottoni. ”Voisitko kenties mieluummin sanoa sen *näin*…”

Lopulta hän turhautuu minuun ja kirjoittaa roolihahmoni ulos kertomuksesta: kesken tarinan pääosaa esittänyt poika katoaa salaperäisesti pyöränsä kanssa.

”Michael, onko sinun todella pakko lähteä sille pyöräilylomalle?”

”Valitettavasti on”, vastaan epäuskottavasti. Poistun paikalta ja lehmä lähtee perääni.

Yleisölle ei anneta mitään uskottavaa selitystä poistumiseeni, katoan vain kuvasta. Minut myös vapautetaan pestistäni kesken kaiken, mutta lopulta minun pitää vielä palata näyttelemään leffan hurjan jännittävä huipennus (juonipaljastus: lehmä voittaa ensimmäisen palkinnon karjanäyttelyssä). Olen tyytymätön itseeni, häpeissäni ja ennen kaikkea turhautunut. Totean: *Tämä saa riittää*.

Mutta ei sentään aivan vielä. Alkuvuonna 1968 äiti hankkii minulle uuden elokuvaduunin. Sekin on lastenelokuva, mutta tällä kertaa vakavasti otettava projekti: sovitus James Bondin luojan Ian Flemingin kirjasta. Käsikirjoittajana on lastenkirjailija Roald Dahl, lauluja ovat kirjoittaneet Disneyn Oscar-voittajat Shermanin veljekset (he tekivät *Maija Poppasen* ja *Viidakkokirjan* musiikin) ja ohjaajana Ken Hughes, joka oli vastikään tehnyt vuoden 1967 Bond-elokuvan *Casino Royale*. Minulla ei ole yhtään puherepliikkiä vaan pelkkää avustajatyötä, kuten Beatles-elokuvassa *Yeah! Yeah! Tässä tulemme!* Saan onneksi kuitenkin olla viikon pois koulusta ja viettää aikaa kuuluisilla Pinewood-studioilla.

Kaiken kaikkiaan *Chitty Chitty Bang Bang* on loistopesti lapsuuden sääntöihin turhautuneelle seitsemäntoistavuotiaalle. Tai ainakin sen pitäisi olla.

Pinewoodissa on eri draamakouluista satoja nuoria, jotka on lähetetty hakemaan tätä roolia. Kaitsijoita ja opettajia on joka paikassa, ja kaikki yrittelevät vältellä heidän tarkkaavaisia silmiään mahdollisimman taitavasti. Oppilaat eivät ole nyt koulussa, joten he eivät halua tehdä mitään kouluun liittyvää.

En muistaakseni tavannut kunnolla yhtään elokuvanäyttelijää, muun muassa Dick Van Dykea, Benny Hilliä tai James Robertson Justicea. Olemme pelkkiä avustajia, joten emme pääse seurustelemaan tähtien kanssa. Muistan, että minulla on otsassa jonkinlainen rakkula, jonka päälle lääkäri on pannut siteen. Olemme kammottavan Child Catcherin sieppaamia lapsia, ja meidän kuuluu näyttää murjotuilta, rähjäisiltä ja likaisilta. Leikkaamossa tahraton siteeni osuu kuitenkin ohjaaja Hughesin silmään, ja hän leikkaa minut pois elokuvasta. Ja taas sama kohtalo: Collins, poistuminen takavasemmalle.

Jälleen uusi naula näyttelijänurani arkkuun. Ja totta puhuen minua ei kiinnosta paskaakaan. Eletään vuotta 1968, musiikkihistorian uuttaa käännekohtaa, ja jonkin elämässäni on muututtava.

Viimeisenä kouluvuotenani ilmestyvät The Beatlesin ”Valkoinen albumi”, The Zombiesin *Odessey and Oracle,* The Rolling Stonesin *Beggars Banquet,* The Kinksin *Village Green Preservation Society,* Van Morrisonin *Astral Weeks,* Pink Floydin *A Saucerful of Secrets* ja Creamin *Wheels of Fire.* Olen saanut tutkintotodistuksen taiteen, englannin kielen ja uskonnon opinnoistani. Pärjään niillä juuri ja juuri. Vaikka päättäisin jostain kumman syystä ryhtyä Cityn vakuutusmyyjäksi, nuo vähäiset opintosuoritukseni riittäisivät jotenkuten.

Barbara Speaken koulussa opiskelemisessa oli etunsa. Koko opiskeluaikanani joko ajatukseni ei ollut läsnä opinnoissa tai en vaivautunut edes paikalle – usein olin kummallakin tapaa poissa. Olin aluksi kiinnostunut uudesta koulustani lähinnä siksi, että olin päässyt pois Chiswick Grammar Schoolista ja sain olla kaikkien noiden tyttöjen seurassa. Oppilaitoksen tavoitteena oli kasvattaa opiskelijoista nuoria aikuisia teatteritähtiä. Se ei kuitenkaan ollut minun tavoitteeni, joten en malttanut odottaa opintojen päättymistä. Koulun kautta olin päässyt näyttelijänä lavalle ihmisten eteen, mutten koskaan ajatellut, että siitä alkaisi loistokas urani draaman parissa.

Taloudellisista syistä minun on pakko antaa näyttelemiselle vielä yksi mahdollisuus, kun esiinnyn vuonna 1969 Piccadilly Theatressa aiemmin mainitsemassani viimeisimmässä versiossa *Oliverista* (Barry Humphries esittää Faginia). Edellisvuonna on ilmestynyt Carol Reedin elokuvasovitus, ja tuotanto tuntuu jälleen kiinnostavammalta kuin ennen. Lisäksi olen tässä vaiheessa melko säälittävässä tilanteessa: olen ammattirumpali ilman rumpalintöitä. Minun on taas pakko hankkia šillinki tai pari näyttelijänä.

Tällä kertaa apulaisnäyttämömestarina on 22-vuotias Cameron Mackintosh. Hän on nykyään kenties koko teatterimaailman vaikutusvaltaisin mies, miljardin punnan imperiumin perustanut impressaari, jonka tuotantoja ovat olleet muun muassa *Les Miserables*, *Miss Saigon* ja monet muut jymymenestykset. Kuusikymmenluvun lopun Piccadilly Theatressa olen kuitenkin nokkimisjärjestyksessä häntä korkeammalla. Mainitsen tästä hänelle vuosia myöhemmin Buckinghamin palatsissa. Silloin sir Cameron, sir Terry Wogan, sir George Martin ja dame Vera Lynn ovat saapuneet tapaamaan kuningatarta ja prinssi Philipiä matkalla brittimusiikin gaalaan, johon osallistuvat myös Jeff Beck, Jimmy Page, Eric Clapton ja Brian May.

Seisoskelemme jonossa ennen kuin käymme kukin vuorollamme tervehtimässä kuninkaallisia, ja kuiskaan suun pielestä: ”Sir Cameron, mahdatteko muistaa, että työskentelimme samaan aikaan *Oliverissa*?”

”En!”

”Näin on! Mitä olet sittemmin puuhaillut?”

Vuonna 1968 keskityn tiukasti musiikkiin. Kerron äidille, että haluan lopettaa näyttelemisen ja ansaita elantoni rumpalina. Hän kertoo isälle. London Assurancen seinien hiljaisessa suojassa Greville Collins on ollut isällisen ylpeä nuorimmasta pojastaan, joka on teatteri- ja elokuvatähti. Mutta että hän kuuluisi johonkin noista *popbändeistä*? Muuttuisin varmasti pian pitkätukkaiseksi yhteiskunnan hylkiöksi, joka raiskaa naiset ja tekee tuhojaan ympäri maailmaa, siittää aviottomia lapsia kuin liukuhihnalta tai jotain vielä pahempaa.

Isä on niin käärmeissään, ettei enää edes puhu minulle. Niinpä hän lähettää minut muutamaksi viikoksi Coventryyn.

En piittaa, eikä mieleni horju. Tutkiskelen *Melody Makerin* loppusivuja, Lavinian juustokangaspaidan etumusta tai joskus jopa molempia samaan aikaan.

Aloitan keikkarumpalin elämän. Tai lähinnä yritän tulla tyypiksi, jota voisi pitää keikkarumpalina.

Saan osan varhaisimmista musiikkihommistani Ronnien kautta. Hänen vanhempansa ovat mukana *oikeassa showbisneksessä*. Myös hänen isänsä nimi on Ronnie. Ronnie vanhempi on mielikuvituksellisesti nimetyn The Ronnie Caryl Orchestran pianisti ja johtohahmo. Hänen äitinsä Celia on siinä laulajana, ja he esiintyvät säännöllisesti Lontoon West Endissä Stork Clubilla ja Pigalle Clubilla. Soitan välillä heidän kanssaan, kun minulla on luppoaikaa ja olen rahapulassa.

Carylin perhe keikkailee myös jokiristeilyillä sekä Butlinsin ja Pontinsin lomakylissä. Kuusikymmenluvulla ennen 70-luvun pakettilomaryntäystä ja kauan ennen halpalentojen vallankumousta lomakylät kuuluvat kiinteästi brittiläiseen elämänmuotoon. Ne ovat myös otollisia paikkoja teini-ikäisten seksuaalisille kokeiluille, koska vanhemmat eivät ole aina selän takana vahtimassa ja mökkirivistöt tarjoavat mahdollisuuksia yllin kyllin.

Eräänä jouluna Carylit pyytävät minua mukaan bändiin, jonka ovat koonneet keikalle Pontinsin lomakylään Devonin Paigntoniin. Yritän parhaani mukaan sulautua joukkoon. Sivelen rasvaa hiuksiini, harjoittelen kravatin sitomista ja totuttelen uuteen esiintymisasuuni. Opettelen soittamaan valssia, rumbaa, two-stepiä ja hieman rock’n’rollia. Ohjelmistoon kuuluu kaikenlaisia standardeja ja musiikkityylejä.

Rouva Caryl on ihastuttava nainen ja upeaääninen laulaja, joka hurmaa karismallaan koko salin. Herra Caryl on hienostunut viiksekäs bändin johtohahmo, joka tuntee kaikki asiaankuuluvat niksit. Hän saattaa samanaikaisesti hymyillä yleisölle ja naljailla bänditoverille, ja joudunkin

monta kertaa hänen jäyniensä uhriksi. Setin puolivälissä hän iskee silmää kanakorejaan nauttiville asiakkaille ja johdattaa muun bändin sammuttamaan janoaan baariin, jolloin jään yksin viihdyttämään yleisöä vaatimattomilla rumpusooloillani.

”Phil, haluatko soittaa rumpusoolon?”

”En!”

”Anna mennä vain…”

Tuollaisina hetkinä tuntuu, että sooloesitykseni kestää ikuisuuden. Kun muu bändi kohottaa hilpeänä tuoppejaan minun kunniakseni, viittilöin hädissäni, että heidän täytyy tulla pelastamaan minut pälkähästä. Ja viittilöinti on haastavaa, koska samalla täytyy pysyä tahdissa ja pidellä kahta rumpukapulaa.

Yksin lavalla soittaminen on kaikkea muuta kuin hauskaa.

Nämä ovat oppirahojani, harjaantumista viinanhuuruisen ammatin saloihin. Mutta illan viimeisen setin jälkeen kuljeskelemme Ronnien kanssa ympäri lomakylää ja vilautamme riemuissamme ”olemme bändissä” -korttia kaikille vastaan tuleville tytöille. Hyvänä iltana mukaan tarttuu pari sopivan vaikuttunutta teini-ikäistä doorista.

Toisen tämän kauden vakiopumppuni kanssa koen toisenlaisia siirtymäriittejä. Kuulen erään toisen tutuntutun kautta bändistä, joka etsii rumpalia. The Charge on puoliammattimainen amerikkalaista soulia soittava rhythm and blues -orkesteri, jonka solistina on yllättävä hahmo: laulava skotlantilainen basisti George. Olen selvästi porukan paras soittaja, mutta minulla on vähiten kokemusta keikkailun nurjista puolista.

The Charge tekee tuottoisia joskin vaarallisia keikkoja amerikkalaisten armeijatukikohdissa Norfolkissa ja Cambridgeshiressa. Ahtaudumme kolhiintuneeseen Ford Transitiin, köröttelemme maakuntiin ja soitamme

päivän hittejä Motownin ja Staxin artisteilta sekä James Brownilta – ja mitä nopeammin, sitä parempi. Illan mittaan amerikkalaissotilaiden innostus yltyy mutta samalla yltyvät myös humalatila ja nokkapokat. Viihdyttäjien on parasta pysytellä lavalla, koska siellä on turvallisinta. Yhdysvaltain armeijan kirjoittamattomiin sääntöihin kuuluu, että jossain vaiheessa iltaa tapellaan, joten mitä pidempään bändi onnistuu soittamaan ja antamaan yleisölle muuta ajateltavaa, sitä todennäköisemmin välttyy myös tappeluilta. The Charge soittaakin James Brownin höyryjyrämäisen version ”Night Trainista” sopivan tarmokkaasti.

Olen seitsemäntoista ja vasta lopettanut koulunkäynnin, mutta keikkakestävyyteni kehittyy nopeasti. Opin myös, milloin kannattaa liueta paikalta, ja oppi onkin pian tarpeen, kun The Chargen kosketinsoittaja esittelee minut Trevor-nimiselle tutulleen. Tämäkin soittaa koskettimia – kuten monia muitakin instrumentteja, ja ennen kaikkea ”vaaleanpunaista oboeta”, kuten Peter Cook tuota rakkauden elintä kerran kutsuu. Trevor kuuluu vakiokasvoihin eräässä Sohon pelihallissa, joka on käytännössä rahapelien sävyttämä homojen treffipaikka. Hän kertoo, että muodikkailla lontoolaisilla klubeilla soittava suosittu keikkabändi The Shevelles etsii rumpalia. Dennis Elliott on juuri lähdössä yhtyeestä ja päätyy Foreignerin rumpaliksi.

Tässä vaiheessa tartun joka tilaisuuteen. The Chargessa olen ammattimuusikkona puoliammattilaisten bändissä. Muilla soittokavereillani on jokin päivätyö, mutta minulle tämä *on* päivätyötä. Niinpä minun täytyy saada vaatimattomien tulojeni – ehkä viisi puntaa viikossa – lisäksi hieman taloudellista tukea äidiltä. Hän antaa silloin tällöin pientä taskurahaa, jolla pystyn ostamaan keikkalippuja ja viemään tyttöystäviäni ulos. Hän on tosi kannustava, toisin kuin mykkäkoulun lehtoriksi ryhtynyt isäni. Epävarma rahatilanne kuitenkin ahdistaa: olen eksynyt lapsuuden ja aikuisuuden

väliseen hämärään. Olen samaan aikaan vanhempieni luona asuva vasta koulunsa päättänyt työtön nuori mutta myös silloin tällöin kiireinen rumpali.

En vielä tunne Trevorin turmeltuneempia puolia, joten päätän antaa hänelle mahdollisuuden. Hän vie minut Kensingtonin Cromwellian Cocktail Bar & Discotheque'iin. Yläkerrassa on kasino ja baari, kellarissa svengaavan kuusikymmenluvun sisäpiiriporukan sisäpiirimesta. Pienellä lavalla käy musiikkimaailman nousevia kykyjä – Elton John esiintyy vielä Reggie Dwightina Bluesology-bändinsä kanssa – ja vierailevat soittajat nousevat mielellään lavalle jammailemaan. Tämäkin kuuluu homojen pokailupaikkoihin, ja tuona iltana saan perinpohjaisen esittelyn Lontoon varjoiselle puolelle.

Kun istun hämärässä jännittyneenä ja toivon pääseväni jammailemaan The Shevellesin kanssa, The Animalsin Eric Burdon kapuaa mikin ääreen. Olen vieläkin ”House of the Rising Sunin” karismaattisen laulajan lumoissa, kun pöytäseurueeseemme liittyy hontelo keikari, jonka tunnistan heti Long John Baldryksi.

”Terve, Trevor”, hän kehrää ja tapittaa minua hitaasti ja pitkään. ”Kukas tämä on?” Muutaman minuutin kuluttua seuraan liittyy The Searchersin rumpali Chris Curtis. Hän sanoo samat sanat, ja alan epäillä, ettei luvattu koe-esiintyminen olekaan musiikillista sorttia.

Pian The Shevelles poistuu lavalta ja pakkaa kamppeensa. Ei koesoittoa. Trevor yrittää lievittää pettymystäni kutsumalla minut kotiinsa Kensingtoniin. Olen varuillani, mutta on myöhä ja linjan päähän on pitkä matka.

Menen hänen luokseen. Yksi asia johtaa toiseen – eli pian sinisilmäisyys vaihtuu kiusaantumiseksi. Trevorilla on kämppäkaveri, joten minun on pakko yöpyä Trevorin vuoteessa. Olen kauhuissani ja yritän saada unta,

nukun katkonaisesti täysissä pukeissa peittojen päällä. Pian alkaa epämääräinen vääntelehtiminen ja käsi hivuttautuu päälleni.

Poistun paikalta salamana.

Tässä vaiheessa otan kaikki keikat vastaan. Soitan silloin tällöin The Cliff Charles Blues Bandissa, joka on ihan kelvollinen orkesteri muttei sentään mikään tajunnan räjäyttävä bändi, ja kuulun vähän aikaa myös yhtyeeseen nimeltä The Freehold. Sekin on keikkabändi, jossa ei ole yhtään erityisen kiinnostavaa muusikkoa.

The Freeholdin tukikohta on pieni ja rähjäinen hotelli Bloomsburyn Russel Squarella. Se on jonkinlainen muusikoiden hengauspaikka, jossa vilisee kiinnostavia vakiokasvoja, kuten Jimi Hendrixin ja The Nicen kiertueporukkaa. Myös Jimmy Savilella on siellä oma huone. Vuonna 1964 ensimmäisen *Top of the Popsin* juontanut tunnettu televisio- ja radiokasvo on hotellilla harvoin vailla seuralaista. Hänen huoneeseensa tuntuu olevan uusia tyttöjä jonoksi asti.

Samalla hotellilla tapaan ensimmäisen kerran myös Tony Stratton-Smithin. Kymmenen vuotta aiemmin entisessä elämässään urheilutoimittajana hän lensi Manchester Unitedin kanssa Euroopan cupin otteluun Belgradiin. Ottelun jälkeisenä aamuna hän nukkui pommiin eikä ehtinyt lennolle. Lentokone putosi maahan Münchenin lentokentällä tehdyn välitankkauksen jälkeen, jolloin kaksikymmentäkolme koneen kahdestakymmenestäneljästä matkustajasta sai surmansa. Strat on lentänyt tuosta päivästä lähtien aina vasta alkuperäistä lippuvarausta seuraavalla lennolla.

Meistä tulee pian hyviä ystäviä, vaikka hän kutsuukin minua vastalauseistani huolimatta ”Peelipiksi”. Strat on upea ja hyväntahtoinen kaveri ja tulevaisuudessa myös hyvin tärkeä hahmo minulle ja Genesikselle.

Pestini The Freeholdissa päättyy lähes yhtä nopeasti kuin oli alkanutkin, lähinnä siksi, että kyllästyn siihen itse. Jatkan eteenpäin ja yritän löytää vaikeasti saavutettavan läpimurtopestini. Käymme Ronnien kanssa brittiläisen The Four Tops -henkisen lauluyhtyeen taustabändin koesoitossa. Meidät molemmat valitaan, minut rumpaliksi ja Ronnie basistiksi. Taustayhtyeen muut soittajat ovat Brian Chatton ja kitaristi ”Flash” Gordon Smith.

Me neljä esiinnymme nimellä Hickory, ja lauluyhtyeen nimi on The Gladiators. Pian selviää, että soittajat ovat laulajia tasokkaampia, joten päätämme irtautua lauluyhtyeestä ja jatkaa omillamme.

Olen uurastanut kovasti ja on minulla ollut hieman onneakin matkassa. Nyt olen ilmeisesti viimein päässyt oikeaan bändiin, jolla on aidosti lupaavat tulevaisuudennäkymät. Olen niin innostunut, että päätän kokeilla jotain, mitä olen tähän asti vältellyt kaikin keinoin: yritän kirjoittaa kappaleen.

Yhtenä päivänä kotona Hounslow’ssa tapailen pianolla säveliä. Pyörin d-mollissa – kaikki Spinal Tapin fanithan tietävät, että se on sävellajeista surullisin – ja kehittelen joitain sanoitusideoita. Kuvittelen, millaisessa sydänsurussa kärvistelisin, jos menettäisin Lavinian.

Pian minusta tuntuu, että olen saanut jotain aikaiseksi. ”*Can’t you see it’s no ordinary love that I feel for you deep inside? / It’s been building up inside of me and it’s something that I just can’t hide / Why did you leave me lying there, crying there, dying there…*”

Tämä on ”Lying, Crying, Dying”, ensimmäinen kappale, jonka seitsemäntoistavuotias Peelip Collins on koskaan kirjoittanut. Olen aika tyytyväinen luomukseeni, jopa niin ylpeä, että päätän ottaa toisenkin rohkean askelen: päätän yrittää laulaa sen itse.

Hickory varaa halvalta Denmark Streetin kellaristudiolta Regent Soundilta ajan äänityssessioon. Nauhoitamme neljä raitaa, joista yksi on uunituore sävellykseni.

Palattuani Länsi-Lontooseen käyn tapaamassa Bruce Rowlandia, vanhan puhetaidonopettajani Hildan poikaa. Vuoden kuluttua hän soittaa Joe Cockerin kanssa aikakauden ykköstapahtumassa Woodstock-festivaalilla ja ryhtyy pian sen jälkeen Fairport Conventionin rumpaliksi. Ostan häneltä Gretsch-rummut, jotka omistan edelleen.

Ja hän on rumpali, muutaman vuoden minua vanhempi kaveri, jolla on selvästi upea ura edessään. Käyn säännöllisesti Brucen luona hakemassa vinkkejä ja rohkaisua. Hän soittaa minulle The Four Topsin kappaleen ”Loving You Is Sweeter Than Ever” ja käskee kuuntelemaan biisin ”groovea. *Kaunista*. Tosi kaunista.” Hän esittelee The Grateful Deadin kaksoislivealbumin *Live Dead,* jossa soittaa kaksi rumpalia. Ajaudun joitain vuosia myöhemmin itsekin samantyyppiseen kokoonpanoon.

Soitan Brucelle Hickoryn kanssa äänittämän kappaleeni ”Lying, Crying, Dying”. Olen valtavan helpottunut, kun hän kertoo pitävänsä siitä paljon. Ja lisäksi hän jopa ihastelee lauluääntäni. ”Sinun pitäisi laulaa eikä soittaa rumpuja”, Bruce sanoo. Kukaan ei ole aiemmin kehunut lauluääntäni, mutta harvapa sitä on kuullutkaan *Oliverin* päivien jälkeen. Se on mukava sivuhuomautus, mutta en tee siitä numeroa. Olenhan rumpali enkä laulaja.

Ja väliaikaisesti olen myös lauluntekijä. En tajua tätä vielä, mutta ensimmäinen kappaleeni on paljastanut pelikorttini: olen näyttänyt, että osaan kirjoittaa surullisia kappaleita ja liikun mielelläni melankolisissa maisemissa. Sanoitus oli melko keskinkertainen mutta tuli suoraan sydämestä.

Erään toisen kaverinkaverin kautta törmäämme popyhtyeeseen Brotherhood of Man. Se voittaa hieman kokoonpanoaan vaihtaneena

vuoden 1976 Euroviisut kappaleella ”Save Your Kisses for Me”. Vuonna 1969 yksi yhtyeen jäsenistä ja biisintekijöistä on vielä John Goodison. Hänen kehotuksestaan menemme CBS Recordsin omistamaan studioon äänittämään mitäänsanomattoman poprenkutuksen ”Green Light”. Olemme ensimmäistä kertaa oikeassa äänitysstudiossa ja äänitämme singlen. Tuntuu, että olen viimein osunut kultasuoneen.

Ja kattia kanssa. ”Green Light” on floppi, mutta Hickory jatkaa siitä lannistumatta keikkailua Lontoon epämääräisillä klubeilla ja soittaa lähinnä covereita, kuten Joe Cockerin ”Do I Still Figure in Your Life”, Honeybusin ”I Can’t Let Maggie Go” sekä Tim Hardinin ”Hang on to a Dream” ja ”Reason to Believe”.

Hickory treenaa Eel Pie Islandilla hotellin juhlasalissa lähellä Converted Cruiser Clubin tiloja. Äiti tuntee hotellin omistajan, ja siitä on jälleen hyötyä. Aikoinaan tämä yhteyshenkilö toi pursiseuralle tämän upean satamapaikan, ja nyt hän tarjoaa meille koko Englannin parhaan tanssisalin. Emme osaa tanssia, mutta treenaamme paljon.

Eräänä päivänä kaksi melko tyylikkäästi pukeutunutta vanhempaa herrasmiestä käy katsomassa kvartettimme treenejä. Arvostetut lauluntekijät Ken Howard ja Alan Blaikley asuvat Hampsteadissa ja ovat vakiokasvoja svengaavan Lontoon piireissä. Nämä alansa huiput ovat kirjoittaneet kaikki tärkeimmät kappaleet nuoren Peter Framptonin yhtyeelle The Heard sekä Dave Dee, Dozy, Beaky, Mick & Tichille. Hittejä, lukuisia hittejä – ”The Legend of Xanadu”, ”Bend It” ja monia muita. He ovat kanta-asiakkaita Sohon Wardour Streetin La Chasse -klubilla. Juottola on muusikoiden suosiossa, koska se sijaitsee kivenheiton päässä Marquee Clubilta. Kaikki bändien tyypit kokoontuvat vaatimattomaan olohuoneen kokoiseen tilaan tiskin edustalle – tai Keith Moonin tapauksessa baaritiskin taakse.

Kun Moonie ei ole soittamassa rumpuja The Whon keikalla, hän tuntuu nauttivan baarimikon työstään La Chassessa. Yhtenä iltana ostan häneltä kierroksen, ja hän antaa enemmän vaihtorahaa kuin olin maksanut. Jälleen yksi syy rakastaa sitä miestä.

Hickoryn charmantti kosketinsoittaja Brian Chatton on kotoisin Boltonista, asuu West Endissä ja on yksi La Chassen kantiksista. Howard ja Blaikley kiinnittävät aina huomionsa uusiin kykyihin, joten he hakeutuvat bänditoverini seuraan.

Eräänä iltana gini-tonicien äärellä Howard ja Blaikley kertovat Brianille, että ovat tekemässä konseptialbumia. *Ark 2* käsittelee kuolevan Maan evakuointia, mikä kuulostaa tosi ajankohtaiselta teemalta 60-luvun lopussa: ihmiset lentävät kuuhun, avaruuskilpa on täydessä vauhdissa, lukemattomat tyypit ovat aivan pöllyssä. Tuolla kahden miehen rakettiyksiköllä on kappaleet valmiina, he tarvitsevat vain muusikot esittämään ne. Brian toimii juuri oikein, kun hän kutsuu heidät katsomaan omaa bändiään.

Nyt he ovat täällä Eel Pie Islandilla, kun Hickory panee parastaan. On hermostuttavaa esiintyä tyypeille, joilla on niin vahvat yhteistyöverkostot. Jo jonkin aikaa aiemmin bändin alkuvaiheen optimistiset tulevaisuudennäkymät ovat vaihtuneet pessimismiksi – ”Lying, Crying, Dying” jäi lopulta vain demoksi, emmekä tunnu pääsevän puusta pitkään. Mutta nyt paikalla on kaksi svengalia, jotka voivat viedä meidät mukanaan kuuhun.

Howard ja Blaikley pitävät kuulemastaan, ja Hickorysta tulee vähin äänin heidän avaruusajan laulukirjansa avaruusalus. Suostumme lähtemään matkaan jo ennen kuin olemme kuulleet yhtään biisiä.

Matkustan Ronnien, Brianin ja Flashin kanssa kauniiseen vanhaan Hampsteadiin kuuntelemaan *Ark 2:n* demoja. Howard ja Blaikley asuvat 60-luvun luksuspoikamiesboksissaan, hohdokkaassa rivitalossa, jossa on

kalteva kattopuutarha. Se on ihanteellinen paikka tähyillä kuuhun heinäkuun 20. ja 21. päivän välisenä yönä vuonna 1969, kun Neil Armstrong ottaa pienen askelensa eli suuren harppauksensa.

Demot ovat kauniisti sanottuna aika hiomattomia, eivätkä Howardin ja Blaikleyn heikkotasoiset demolaulut ainakaan paranna vaikutelmaa. Materiaali on koukeroista ja camp-henkistä, kuten monet tuon ajan ”rockmusikaalit”. Tulen yhä epäilevämmäksi, sillä koko ”konsepti” kuulostaa vähän koulupoikamaiselta. The Whon toukokuussa ilmestyneeseen jämäkkään *Tommyyn* verrattuna *Ark 2* on aika outoa.

Olemme kuitenkin toivottomassa bändissä, jolle kaksi kiinalaisiin kaapuihin sonnustautunutta lukemattomien listaykkösten tehtailijaa on heittänyt pelastusrenkaan. Laulajina ovat Brian ja Flash – he ovat kumpikin upeita laulajia – ja kun minä ja Ronnie vastaamme taitavasti viritetystä soittokoneesta, olemme varmoja, että Hickory saa rakettiprojektinsa ilmaan.

Äänitämme Holbornin De Lane Lea -studioilla tuottajiemme Howardin ja Blaikleyn tarkkaavaisten silmien alla. Komentoketjun seuraava lenkki eli sovittaja Harold Geller on tehnyt monta kertaa yhteistyötä duon kanssa. Brian ja Flash laulavat suurimman osan kappaleista, ja minä esitän yhden planeettasarjan biisin, varieteetyylisen välisoiton ”Jupiter: Bringer of Jollity”, ja olen kaiken keskipisteenä myös ”Space Childissa”. Howard ja Blaikley vaihtavat bändin nimeksi Flaming Youth, mikä viittaa Franklin D. Rooseveltin puheeseen. ”Nuorisomme on käynyt mieleltään levottomammaksi, kriittisemmäksi ja vaativammaksi. Roihuavasta nuorisosta on tullut polttava kysymys”, Yhdysvaltain 31. presidentti oli sanonut Baltimoren nuorten demokraattien seuralle vuonna 1936.

Ark 2 julkaistaan Lontoon planetaariossa järjestetyn markkinointitempauksen yhteydessä. Kuusikymmenluvun seurapiiriläiset saapuvat paikalle parijonossa. Tämä äärimmäisen hohdokas tekopsykedelia

alkaa tuntua jo vaivaannuttavalta: se on samanaikaisesti teennäistä ja sarjakuvamaista. Jääräpäisenä kahdeksantoistavuotiaana minua ärsyttää myös Howardin ja Blaikleyn tapa kohdella meitä omina luomuksinaan, yksin heidän kehittämänään *prefab fourina*.

Yllätymme iloisesti, kun levy kerääkin hyviä arvioita. Se jopa valitaan *Melody Makerin* lokakuun 1969 kuukauden albumiksi (”hienosti soitettua aikuismaista musiikkia, jossa on hienot iskevät harmoniat”), ja se jättää taakseen kuukauden toisen merkittävän julkaisun *Led Zeppelin II:n*. Tämä ei jää viimeiseksi kerraksi, kun panen kapuloita Led Zeppelinin rattaisiin.

Levy menestyy jopa kansainvälisesti. Tai ainakin hollantilaiset pitävät siitä niin paljon, että Flaming Youth matkustaa Amsterdamiin, jossa viiden kappaleen settimme taltioidaan elokuvakameroilla. Olen ensimmäistä kertaa ulkomailla ja esiintymässä kameroiden edessä, mutta en kuitenkaan saa vielä soittaa varsinaisesti filmillä – koko homma vedetään playbackina.

Amsterdamissa Howard ja Blaikley vievät meidät tutustumaan lempipaikkoihinsa. Niissä tapahtuu kaikenlaista yllättävää, näen esimerkiksi ensimmäisen kerran transvestiitin. Kuvittelin, että Lontoo oli svengaava paikka, mutta se onkin pientä Hollannin bilepääkaupunkiin verrattuna. Vaikka suhtaudun varauksella musiikkiin, jota meidät pakotetaan soittamaan, *Ark 2* johdattaa minut kiistatta kiinnostaviin uusiin maailmoihin.

Hyvistä arvioista ja hollantilaisten suosiosta huolimatta *Ark 2* ei pelasta Flaming Youthia. Treenaamme päivät pitkät ja hiomme tätä uutta musiikkityyliä, joka tuo mieleen Yesin läpisovitetun popin. Mutta olemme myös jämäkkä rockbändi ja parhaimmillamme livekeikoilla, mutta esiinnymme jatkuvasti vähemmän. Harvat keikkamme koostuvat kahdesta osasta: ensimmäisellä puoliskolla soitamme nokkelia sovituksia mielenkiintoisista biiseistä – Vanilla Fudgen versio kappaleesta ”You Keep

Me Hanging’ On”, Joe Cockerin coverversio biisistä ”With a Little Help from My Friends” ja yksi Beatles-suosikeistani ”I’m Only Sleeping” sekä joitain omia biisejämme – ja toisella puoliskolla esitämme *Ark 2:n*. Katsojat ovat yhtä hämmentyneitä kuin mekin. Flaming Youthin tulevaisuudennäkymät ovat muuttuneet polttavaksi kysymykseksi.

Aistin lopun lähestyvän, joten alan kartoittaa muita vaihtoehtojani. Otan Ronnien mukaan, jos löydän molemmille sopivan jutun. Mutta lähden kyllä yksinkin, jos eteeni tulee vain rumpalille avoin pesti. Toistaiseksi olen urallani ammattimuusikkona tarttunut lähes jokaiseen tilaisuuteen mutta joutunut aina lopulta pettymään. On aika alkaa entistä aktiivisemmaksi.

Minusta tulee ammattimainen koesoittaja, joka kahlaa jatkuvasti *Melody Makerin* loppuosan ”haetaan soittajia” -palstaa. Jos bändi on jättänyt ilmoituksen lehteen, se on tosissaan. Yritän turhaan päästä mukaan Vinegar Joe -yhtyeeseen, johon Robert Palmer ja Elkie Brooks myöhemmin liittyvät. En vakuuta Manfred Mann Chapter Threen jazz-rockin pioneeria Mannia, joka on jälleen perustanut uuden bändin. Koetan onneani jopa The Bunchissa, aktiivisessa mutta mitäänsanomattomassa bournemouthilaisessa bändissä.

Totta puhuen näillä viimeisillä kerroilla en ole aivan tosissani: kun kuulen puhelimessa, että bändi soittaa Englannin eteläarannikolla, ilmoitan, etten pääse paikalle, koska äitini ei halua antaa minun matkustella. Ties mitä he minusta ajattelivat. Varmaankin pitivät ”lontoolaisena snobina” tai ”mammanpoikana”. En kuitenkaan keksinyt parempaa tekosyytä. Enkä tullut edes ajatelleeksi, että olinhan juuri ollut Hollannissa. Mutta yhtä kaikki, pitkä junamatka rumpusetin kanssa ei kuulostanut houkuttelevalta vaihtoehdolta.

Koen, että on minun olisi pakko tehdä jotain, mutta toisaalta en tiedä mistä suunnasta jatkaa etsintääni. Olin ollut Marquee Clubilla

ensimmäisenä jonossa ja eturivissä sekä nähnyt kaikki aikakauden huippubändit. Olin päässyt aivan lähelle kaikkein säkenöivimpiä virtuooseja – The Who, Hendrix, Page, Plant, Bonham, Beck – ja vieläpä usein heidän uransa alkuvaiheessa. Olin koskettanut idolieni housujen leveitä lahkeita. Niin lähellä, mutta silti niin kaukana.

Olin yrittänyt kaikkeni ja ottanut riskejä. Kun Yes soitti Marquee Clubilla viidellekymmenelle intohimoiselle diggarille, livahdin väliajalla bäkkärille, koska olin kuullut, että Bill Bruford aikoi palata opiskelemaan University of Leedsiin. Yhtyeen solisti Jon Anderson antoi minulle puhelinnumeronsa, mutten koskaan vaivautunut soittamaan. En tiedä miksi palaan tähän yhä uudelleen, mutta pohdin usein, millainen elämästäni olisi tullut, jos olisin mennyt Yesin koesoittoon.

Seitsemänkymmenluku alkaa ja aikuiselämäni ensimmäinen vuosi päättyy. Tarvitsen sapuskaa, pätäkkää ja tulevaisuuden. Olen soittanut muutamissa bändeissä, mutta yksikään ei ole johtanut mihinkään. Olen nälissäni mutta edelleen jumissa Hounslow’ssa ja kaikessa siinä, mikä elämään linjan pääteasemalla liittyy. Olemiseni tyhjyys korostuu entisestään nyt, kun olen yksin kotona.

Elämäni kulkiessa verkkaisesti eteenpäin Hanworth Road 453:ssa on tapahtunut isoja muutoksia. Suoraan sanottuna kaikki ovat lähteneet lätkimään, ja Collinsin perhe on hajonnut. Clive ja Carole ovat aloittaneet aikuisen elämänsä, ja vanhempieni parisuhde on vähitellen kariutunut. Äiti on alkanut viettää yhä enemmän aikaa Barbara Speaken kotona lähempänä työpaikkaansa. Isä odottaa eläkevuosiaan ja hetkeä, jona hän voi viimein kasvattaa parran. Hän käy usein Weston-super-Maressa ja viettää siellä pitkiä viikonloppuja. Hän ihastui paikkaan jo sodan aikana, kun London Assurance oli siirtänyt perheemme sinne ja armeija oli määrännyt hänet kotirintamalla toimineiden kodinturvajoukkojen paikallisosastoon.

Vaikka minulla on siis periaatteessa jokin yöpaikka, sielullani ei ole pysyvää kotia.

Minun on pakko päästä täältä pois. Mutta miten?

Sitten yksi The Beatlesin jäsenistä heittää minulle luun.

4

Miten *All Things Must Pass* tehtiin?

Eli (don't) meet The Beatles

Hetken koittaessa olen juuri nousemassa nuoruudenkotini kylvystä. On hiljainen torstai-iltapäivä. Olen yleensä yksin kotona tyhjässä Collinsin perheen asunnossa, jossa minua kiinnostavat eniten televisio-ohjelma *Top of the Pops* sekä iltapäiväteen lomassa haukkaamani papusämpylät. Saatan tuijottaa telkkaria ja nauttia päivälliseni alushousuissa vain siksi, että voin. On toukokuu 1970, olen yhdeksäntoista ja svengaava 60-luku on takanapäin. Seuraavaksi edessä on sumuinen 70-luku.

Ken Howardin ja Alan Blaikleyn maailmassa olen vieläkin yksi heidän pienistä tähtimuusikoistaan. Kaksikko on tutustunut La Chassessa myös Martin-nimiseen kaveriin, joka sattuu olemaan Ringo Starrin kuljettaja. Eräänä iltana Martin kysyy klubilla Blaikleylta, tietääkö tämä hyviä lyömäsoittajia. ”Totta kai”, Blaikley vastaa. ”Hommaan jonkun.”

Blaikley soittaa minulle, kun olen nousemassa kylvystä. ”Mitä teet tänä iltana?”

”Katselen *Top of the Popsia*”, vastaan, koska haluan pelata varman päälle. Bändit esittelevät uusia singlejään viikoittaisessa listaohjelmassa, ja juuri nyt en pääse tämän lähemmäs livekeikkoja.

”Unohda se. Haluatko lähteä sessioon Abbey Roadille?”

Hän ei kerro, kenen sessiosta on kyse, mutta pelkkä Abbey Roadin mainitseminen saa minut uteliaaksi. *Ihan sama kuka se on. Pääsen näkemään, missä The Beatles on nauhoittanut levynsä.* McCartney on

ilmoittanut lähtevänsä bändistä vain pari viikkoa aiemmin, ja hänen ensimmäinen sooloalbuminsa *McCartney* on juuri ilmestynyt. The Beatlesin joutsenlaulu *Let It Be* on hädin tuskin ehtinyt kauppoihin, kun musiikkilehdet keskustelevat jo kuumeisesti ensimmäisestä bändin hajoamisen jälkeen ilmestyneestä sooloalbumista.

Teen päätöksen nopeasti pyyhkeeseen kietoutuneena, enkä pohdi näitä juttuja sen kummemmin. Tässä vaiheessa katkonaista musiikkiuraani olen saamassa tilaisuuden esitellä rumpalintaitojani artistille, joka on kyllin hyvä saadakseen session Abbey Roadilta. Olen keikkarumpali ilman keikkaa, ja nyt sellainen on tarjolla.

”Mihin aikaan ilmestyn paikalle?”

Etsin sopivat kuteet eli teepaidan ja farkut. Olen yhdeksäntoistavuotias pitkätukka, ja tältä minä näytän. Soitan taksin, nousen kyytiin ja lausun ylpeänä kuolemattomat sanat: ”Abbey Roadille, olkaa hyvä.”

Saapuessani paikalle autonkuljettaja Martin seisoskelee studion portailla St John’s Woodissa Luoteis-Lontoossa. ”Käy sisään, olemme odottaneet sinua.”

”Todellako? *Minua?*” ihmettelen. Ja kenestä ”meistä” hän puhuu?

Hän johdattaa minut sisään ja alamme jutella. ”Kaverit ovat olleet täällä neljä viikkoa”, hän kertoo. ”Siihen on palanut *tuhat puntaa*. Eivätkä he ole saaneet vielä mitään nauhalle.”

Mietin, että nyt on tosi kyseessä.

Astun sisään Abbey Roadin kakkosstudioon, jossa minua odottaa nykyään monista valokuvista tuttu studionäkymä. Mystistä sessioporukkaa kuvataan parhaillaan, joten kaikki osalliset ovat paikalla: pitkätukkainen George Harrison (nyt olen tosi tyytyväinen hiustyyliini), Ringo Starr, tuottaja Phil Spector, The Beatlesin legendaarinen kiertuemanageri Mal

Evans, pari Badfingerin jäsentä, entinen kuvataiteilija ja nykyinen basisti Klaus Voormann, Hammond-virtuoosi Billy Preston, huikea pedal steel -kitaristi Peter Drake ja The Beatlesin äänittäjät Ken Scott ja Phil McDonald.

Opettelen myöhemmin ulkoa sessioihin osallistuneiden nimet ja tajuan, ettei Ginger Baker ollut enää tässä vaiheessa mukana. Kuulen myös myöhemmin, että Eric Clapton oli luultavasti poistunut juuri ennen kun saavuin paikalle.

Pian kaikki valkenee: George on tekemässä ensimmäistä sooloalbumia The Beatlesin hajoamisen jälkeen, ja olen yhtäkkiä päätynyt kaiken keskelle. Tai ainakin laitamille.

Kaikki keskustelu lakkaa, kun saavun sisään. Kaikki tuijottavat huuli pyöreänä: *Kuka tämä skidi on?*

Autonkuljettaja Martin ilmoittaa: ”Lyömäsoittaja on paikalla.”

En tiedä täsmälleen, mitä minulta odotetaan, mutta ”lyömäsoittaja” kuulostaa hyvältä, vaikken oikeastaan koe olevani sellainen. Saivarteluun ei olisi enää muutenkaan aikaa, koska George puhuu nyt minulle. ”Pahoittelen”, hän sanoo tutulla hyrisevällä liverpoolilaisella aksentillaan. ”Et ole ollut täällä niin kauan, että pääsisit kuvaan.” Naurahdan hermostuneesti ja vähän nolona.

Tutisevatko leveät farkunpunttini? Olen itsevarma mutten ainakaan ylimielinen. Alan käsittää, miten iso urakka edessäni on. Ensinnäkin minun pitää tehdä vaikutus tähän jengiin ja toiseksi naulata hyvä perkussioraita – eikä rumpalintaidoistani ole välttämättä siinä apua. Lyömäsoittajan hommat ovat hyvin monipuolisia, koska perkussioihin kuuluvat niin congat, bongot, tamburiinit kuin monet muutkin soittimet. Se ei ole tyhjäpäistä kilistelyä ja kolistelua, koska joka instrumentin soittamisessa on omat

niksinsä. Tiedän tämän jo muutenkin, mutta pian saan vielä yksityiskohtaisemman oppitunnin.

Tunnelma on rento. Paikalla ei ole korkeakoulutettuja Emin neroja valkeissa laboratoriotakeissaan muttei liioin kannabiksenkäryä. Luen myöhemmin, että George on perustanut paikan päälle oman suitsukealueensa, mutta juuri nyt en haista mitään poikkeuksellista.

Valokuvaussession jälkeen kaikki marssivat omille paikoilleen. Minut viedään yläkertaan tarkkaamoon. George Martin on istunut siellä tehdessään uraauurtavaa *Our World* -satelliittitelevisio-ohjelmaa, jossa The Beatles esitti ”All You Need Is Loven” 400 miljoonalle katsojalle. Nyt samassa tuottajan tuolissa istuu Spector. Meidät esitellään. Hän on kohtelias, joskaan ei kovin puhelias. Phil pitää aurinkolasit päässään. Mutta aseen hän on jättänyt kotiin. Tai ainakaan se ei pistä silmään.

Sitten takaisin alakertaan, missä Mal Evans suurissa laseissaan ja perinteisessä moppitukassaan – jopa The Beatlesin roudarit olivat suurmiehiä – näyttää paikkani. ”No niin kaveri, congat ovat tässä Ringon rumpujen vieressä.”

Tuijotan rumpusettiä. *Haluan koskea siihen.* Tunnustella sitä. Painaisin poskeni kalvoja vasten, jos voisin tehdä sen huomaamatta. *Miten Ringo mikittää settinsä? Oho, pyyhe virvelin päällä – onpa jännää.*

Minusta Ringo on upea rumpali, vaikka häntä onkin parjattu paljon. Olen kuitenkin aina ajatellut ja ajattelen vielä nykyäänkin, että hänen raitansa olivat maagisia. Ei se ollut tuuria. Hänellä oli uskomaton tatsi, ja hän tietää sen itsekin. Kun tapasin hänet vuosia myöhemmin kunnolla, kerroin ihailevani häntä. Tässä vaiheessa hän saa kuitenkin lokaa niskaansa Buddy Richiltä, ja jopa Lennon väheksyy häntä.

Eikö olekin mahtava tilanne? Koko maailma saa kuulla, ettei hän ole edes The Beatlesin paras rumpali. Olen intohimoinen *Modern Drummerin*

lukija, ja yhdessä haastattelussa Ringo kertoo, kuinka ihmisillä on tapana viitata ”Ringon hassuihin pikku rumpufilleihin”. Se ärsyttää häntä, ja se on ihan oikeutettua. ”Eivät ne ole mitään hassuja pikku rumpufillejä. Olen vetänyt ne ihan tosissaan”, hän sanoo. Esimerkiksi ”A Day in the Lifessa” on mahtava, monimutkainen, epätavanomainen ja rajoja rikkova rumpuraita. Se ei ole lainkaan niin simppeli kuin miltä kuulostaa. Minäkin osaan iskeä tarvittaessa Ringo-vaihteen päälle.

Palataan toistaiseksi kuitenkin Abbey Roadille, jossa olen jonain torstai-iltana loppukeväällä tai alkukesällä 1970. Soitan congarumpuja, Ringo on oikealla puolellani ja Billy Preston vasemmalla. Ja jossain ovat myös George ja Klaus. Äänitämme kappaleen nimeltä ”Art of Dying”.

”Pitäisikö meidän soittaa biisi ensin tälle Philille?” Odotan kuulevani jonkinlaisen vastauksen, mutta kukaan ei sano mitään. Ei George, Ringo eikä Spector. Eikä kukaan sano myöskään: ”Tässä on nuotit, Phil. Näin se menee, ja tuossa kohtaa tulet sisään.” George ei käy selittämässä kappaletta minulle. Hän ei anna minulle mitään ohjeita. Hän vain tekee omia juttujaan, yrittää keskittyä seuraavaan ottoon tai jotain vastaavaa.

Sen sijaan kuulen vain: ”Yy, kaa, koo, nee!”

Ensimmäisen haparoivan oton jälkeen teen pahan kömmähdyksen. Valitettavasti se ei jää viimeiseksi. En oikeastaan enää polta tupakkaa, mutta olen niin hermostunut ja haluan niin kipeästi sopeutua joukkoon, että menen kysymään Billy Prestonilta: ”Voitko heittää röökin?”

”Totta kai.”

Pian poltan kuin korsteeni. Vedän muutaman Billyn röökin ja pummaan pari lisää Ringolta. Minulla on vähän hutera olo, eikä se johdu vain siitä, että olen polttanut yli puoli askia tupakkaa. Huomaan, että alan käydä kaikkien hermoille. Kun vuosia myöhemmin pääsen ojentamaan Ringolle palkinnon Mojo Awards -gaalassa, olen hommannut Marlboro-askin.

Valitettavasti sairastun enkä pääse juhlaan. Niinpä olen edelleen Ringolle velkaa noista röökeistä.

Lopulta Billy karjaisee: ”Jumalauta jätkä, hommaa omat röökit!” Tai niin hänen olemuksensa sanoo. Se on koko illan noloin hetki. Tai ainakin kuvittelen vielä tässä vaiheessa, että pahin on takanapäin.

Ilta jatkuu. Soitamme ja soitamme, ja minä imen (ja pummin) kessun toisensa perään. Minulla on luurit päässä, ja kuulen Spectorin ohjeet. ”No niin, nyt vain kitarat, basso ja rummut… Nyt basso, koskettimet ja rummut…”

Ilmeisesti hän on tehnyt tähän tyyliin kaikki upeat levynsä. Ja aina kun hän sanoo ”rummut”, soitan. Olen mieluummin liiankin varovainen kuin kuulen tunnetusti räjähdysherkän (ja liipaisinherkän) Spectorin karjahduksen: ”Miksi ihmeessä et soita?” Niinpä soitan ja soitan. En kuitenkaan ole varsinainen lyömäsoittaja, ja nyt kun olen vielä tavallista hermostuneempi, soitan luultavasti liikaa. *Vedän täysillä.* Tunnin kuluttua käteni ovat aika huonossa jamassa. Vereslihalla ja rakoilla. Koen aikanaan jotain samantapaista Elton Johnin suosikkilyömäsoittajan Ray Cooperin kanssa. Hän on mahtava soittaja, joka pystyy viemään homman äärimmilleen ja jatkamaan sitten vielä vähän pidemmälle. Seinillä oli verta. Ei ihme, että Elton tykkää hänestä.

Kymmenkunta ottoa, eikä minulle ole vieläkään annettu tarkempia ohjeita. Niinpä olen vain soittanut jotain, mikä on tuntunut sopivalta. Jatkan soittamista, soitan ja soitan. Spector ei kommentoi missään vaiheessa mitään, mikä on hämmentävää. Yritän kuitenkin vain päästä mukaan porukkaan, näyttää coolilta, olla mokaamatta ja pysyä tahdissa.

Yhdessä vaiheessa autonkuljettaja Martin käy kysymässä: ”Onko kaikki okei?”

”Juu, juu, ihan mahtavasti… Heitätkö röökin?”

Lopulta kun olemme soittaneet ”Art of Dyingin” lukemattoman monta kertaa, kuulen Spectorin kohtalokkaat sanat. ”No niin, congat – voitko soittaa tällä kertaa?” Minulla ei ole edes nimeä. Mikä pahinta, hän ei ole edes kuunnellut minua. Ei kertaakaan.

Seison vain paikallani, katselen verisiä käsiäni, olen luultavasti vähän tokkurassa kaikista röökeistä ja mietin: ”Spector, sinä *kusipää*. Käteni ovat ihan paskana, etkä ole edes kuunnellut minua.”

Billy ja Ringo naureskelevat vieressä. Aistin heidän myötätuntonsa. He tietävät, kuinka kovasti olen tehnyt duunia ja ymmärtävät varmasti, että olen hermostunut. Ja tuo teinipoika on ollut hermostunut koko illan. Aluksi niin innoissaan ja nyt palautettu julmasti maan pinnalle.

Mutta ainakin jää on murtunut, ja soitamme biisin vielä muutaman kerran. Sitten kaikki liukenevat paikalta. Noin vain. Menen ulos salista ja soitan Lavinialle aulan puhelinautomaatista. ”Et ikinä arvaa, missä olen! Abbey Roadilla! The Beatlesin kanssa!” Rivien välistä kuuluu todellinen viesti: En voi uskoa onneani. Olen varma, että haluat olla tämän jälkeen kanssani kaikin tavoin! ”Kipeät kädet? Mistä oikein puhut?”

Laahustan takaisin tyhjään studioon. Siellä on autiota kuin *Mary Celestellä*. George, Ringo, Billy, Klaus ja Mal ovat poissa. Jossain on selvästi pippalot, joihin minua ei ole kutsuttu. Sitten näen autonkuljettaja Martinin. ”Tämä taisi olla tältä illalta tässä. Tyypit lähtivät varmaan katsomaan jalkapalloa”, hän sanoo vihjaten telkkarista tulevaan Englannin matsiin.

Jupisen itsekseni. ”En ehtinyt moikata poislähtiessäni ketään…” En päässyt sanomaan: ”Kiitos, Ringo. Kiitos, George, tässä on numeroni. Billy, jos pyörit joskus täälläpäin…” Ei mitään. Nyt vain autonkuljettaja Martin kysyy, tarvitsenko taksin.

On jo pimeää, kun lähden. Muistan pitkän kotimatkan aikana tarkasti session jokaisen hetken. Veriset käteni polttelevat edelleen, mutta olen yhdeksäntoistavuotias muusikonalku, joka on juuri vetänyt session Abbey Roadilla. *The Beatlesin kanssa.* Tai no, todellisuudessa vain puolet bändistä oli paikalla. Mutta kuitenkin.

Muutaman viikon kuluttua saan postia. Kuoresta paljastuu Emin lähettämä viidentoista punnan šekki, joka on korvaus palveluksistani herra George Harrisonille albumin *All Things Must Pass* teossa. Olisin ilman muuta pitänyt šekin muistona, ellen olisi kaivannut rahoja niin kipeästi.

Seuraavaksi tilaan levyn ennakkoon. Astelen sisään Hounslow'n paikalliseen levykauppaan Memry Discsiin. ”Haluaisin tilata George Harrisonin albumin *All Things Must Pass*. Minähän siis soitan siinä.” Vaikka en sano niin. En ainakaan *usko*, että sanoin niin. Mutta eipä se paljon yllättäisi, vaikka olisin sanonutkin.

Piinaavan pitkän odotuksen jälkeen puhelin soi marraskuun lopussa. ”Onko herra Collins puhelimessa? Tämä on Memry Discs. Levynne on saapunut.” Jees, *oma* levyni. Se on viimein tullut kauppoihin.

Voisin kävelläkin, mutta asialla on kiire. Niinpä otan bussin – 110, 111 tai 120, ei sillä niin väliä, koska kaikki kulkevat levykaupan ohi. Ostan levyn ja ihailen, miten upealta se näyttää. Hieno tripla-albumi boksissaan. Poistun kaupasta, pyörittelen ostosta käsissäni ja hykertelen: ”Minä soitan tässä… The Beatlesin jäsenen albumilla.”

Seison jalkakäytävällä ja avaan pakkauksen. Luen tekijätiedot. Klaus Voormann, Ginger Baker, Billy Preston, Ringo Starr – kaikki ovat oikein, listassa ovat sinä iltana studiossa näkemäni maestrot sekä monia muita, kuten Eric, Ginger, tuleva Yesin rumpali Alan White ja Stonesin saksofonisti Bobby Keys. Kaikki on mainittu. Kaikki muut paitsi minä.

Tässä on varmasti käynyt jokin virhe. *Minun nimeni ei ole listalla*. Se on jätetty pois.

Taivas romahtaa niskaan. Olen aivan tolaltani. Mutta sitten piristyn hieman ja ajattelen: ”Eipä tässä mitään. Menen kotiin kuuntelemaan. Vaikkei nimeni ole kansiteksteissä, pääsen ainakin kuulemaan omaa grooveani.” Mutta heti kun neula laskeutuu levylle ja kappale alkaa, tajuan, etten ole mukana ”Art of Dyingilla”. Albumiversiossa on jopa eri sovitus. *Ei jumalauta.* Mistä on kyse?

Tässä vaiheessa en vielä tiedä, että levysessioissa äänitetään toisinaan useita versioita samoista kappaleista. Olen toki tehnyt Flaming Youthin kanssa *Ark 2:n*. Siitä huolimatta olen vasta nuorukainen ja äänitysstudiossa täysi keltanokka. Vaikka olenkin juuri ollut maailman kuuluisimmassa äänitysstudiossa yhdessä Amerikan kuuluisimman levytuottajan ja parin The Beatlesin jäsenen kanssa. En tullut ajatelleeksi, että monen sovituksen tekeminen ei ole Phil Spectorille juttu eikä mikään. ”Lempataan ne viime viikon sessiot, minulla on uusi ajatus…”

Olen rysähtänyt korkeuksista kuilun pohjalle.

En kuvitellut, että George Harrison alkaisi soitella minulle harva se päivä. Että minusta tulisi hänen soolorundinsa rumpali. Tai vähintään congansoittaja. Mutta saisin kai sentään liittää *All Things Must Passin* ansioluettelooni.

Sessiokokemus oli minulle valtava juttu, koska se osoitti, että olen oikeilla jäljillä. Mitä *Oliverista* tai siitä, että olen ollut agentuurin listoilla vakavasti otettavana lapsinäyttelijänä. Minusta olisi voinut tulla hyvä siinäkin, mutta näytteleminen ei kiinnostanut minua. Haluan vain rumpaliksi, ja minulla on selvä urasuunnitelma: poppia niin kauan kuin sitä kestää, sitten The Ray McVay Show Bandin kanssa keikoille Lyceumiin aina perjantaisin ja lauantaisin. Ehkä siinä sivussa joitain äänityssessioita,

jos vain oppisin lukemaan nuotteja. Lopuksi päätyisin teatterin orkesterimonttuun.

Mutta kun minua pyydetään soittamaan The Beatlesin jäsenen ensimmäiselle sooloalbumille bändin hajoamisen jälkeen, orkesterimonttu, showbändin keikat ja iltapäivätanssit saavat jäädä. Minusta on tulossa oikea rumpali!

Mutta The Beatlesin jäsen leikkaa soittoni pois albumiltaan, eikä kukaan edes varoita minua siitä. Minut on jo aiemmin leikattu pois elokuvasta *Yeah! Yeah! Tässä tulemme!* ja taas punakynä osuu kohdalleni. Mitä pahaa olen tehnyt Fab Fourille?

Miten *All Things Must Pass* tehtiin: Kirjoitin muistiin, mitä tuona kohtalokkaana päivänä Abbey Roadilla tapahtui. Monta kertaa. Minulla oli kolmekymmentä vuotta aikaa pyöritellä kipeää ja kirjaimellisesti veristä tilannetta päässäni ja pohtia, miksi minut oli jätetty lehdelle soittelemaan. Kolmekymmentä vuotta aikaa selitellä, miksi teinivuosieni tärkeimmät muusikot antoivat ensin tilaisuuden mutta lemppasivat minut.

Niinpä vakuutan itselleni, että näin siinä tapahtui: *he päättivät viedä kappaleen tuotantoa toiseen suuntaan.* Totta kai he tekivät niin. Niin Phil Spector tekee. Siitä hänet tunnetaan. Phil oli hullu nero, joka muuttui jossain vaiheessa vielä entistäkin hullummaksi.

Tai: *Georgella oli kappaleesta uusi näkemys.* Miksei olisi ollut? Tämähän oli hänen iso The Beatlesin jälkeinen levynsä, jolla hän näytti maailmalle – tripla-albumi, jossa 28 raitaa, ja runsaasti hänen omia ideoitaan. *Oli luonnollista*, että hän halusi viedä ”Art of Dyingin” soundia toiseen suuntaan.

Lisäksi hän on The Beatlesin George Harrison. The Quiet One. Häntä kutsutaan hiljaiseksi hyvästä syystä. Ei mikään ihme, ettei hän tullut varoittaneeksi minua.

Eräänä päivänä vuonna 1982 olen sessiossa The Farm -studiolla Procol Harumin Gary Brookerin kanssa. Teemme hänen albumiaan *Lead Me to the Water*, kun Gary kysyy: ”Pitäisikö meidän hommata kitaristiksi Eric tai George?” Gary on kuulunut pari viime vuotta Claptonin kiertuebändiin, ja hän tuntee Harrisonin – hänkin nimittäin soitti *All Things Must Passilla*, ja hänen pianonsoittoaan päätyi jopa levyn lopulliselle versiolle.

Gary tuntee siis molemmat miehet, joten hän päättää pyytää kumpaakin ja nämä vieläpä suostuvat. Kun George saapuu paikalle, käyn esittäytymässä. ”Itse asiassa olemme tavanneet aiemmin…” Sitten selitän, mitä Abbey Roadilla oli tapahtunut eräänä toukokuisena iltana kaksitoista vuotta aiemmin.

”Todellako? En muista sitä ollenkaan.”

Mahtavaa. The Beatlesin jäsen onnistui pilaamaan elämäni eikä muista koko jutusta mitään. Jos se tuntui pahalta aiemmin, niin…

Erään toisen kerran Georgesta on sentään apua. Huhujen mukaan olen liittymässä hänen vanhan bändikaverinsa McCartneyn Wingsiin. Mitään konkreettista ei ole vielä sovittu, vaikka ajatus kuulostaakin kiehtovalta. Mutta George vakuuttaa, etten halua sitä pestiä. Olisi ”kuolemaakin kammottavampi kohtalo” joutua Wingsin viidenneksi rumpaliksi.

Kaikesta huolimatta en pysty vieläkään unohtamaan juttua. Läpi 80- ja 90-luvun, kun kaikki sujuu melko hyvin, mikään ei pyyhi tätä piinaavaa kokemusta mielestäni. Jätettiinkö minut pois *All Things Must Passilta*, koska en ollut tarpeeksi hyvä?

Vuonna 1999 olen formulalegenda Jackie Stewartin 60-vuotispäivillä. Olen tavannut Jackien hekumallisella 80-luvulla, ja tulemme loistavasti juttuun. Jackie vie minut ampumaan savikiekkoja, mikä ei tosin ole ihan minun heiniäni, ja minä puolestani hankin hänelle liput Genesiksen keikalle. Kutsun mukaan myös hänen poikansa Paulin ja Markin.

Ystävyssuhteemme syvenee entisestään vuonna 1996, kun ostan Jackien talon Sveitsissä. Olemme siis hyviä kavereita, kun hän järjestää 90-luvun lopulla Stewart Grand Prix'n. En ole koskaan käynyt F1-kisassa, mutta George ja Eric ovat intohimoisia moottoriurheilun ystäviä. Vaimoni Orianne ja minä saamme kutsun näihin mahtaviin viikonloppuihin – Hockenheimiin tapaamaan Schumacheria, Coulthardia, Barrichelloa ja kaikkia muita huippukuskeja. Kilpailupäivä muistuttaa diaesitystä, koska Grand Prix'ssä ei koskaan näe mitään. Kisaa on helpompaa seurata asuntovaunun telkkarista. Mutta treenipäivä ja aika-ajot ovat tosi viihdyttäviä. Vauhdikasta vieraanvaraisuutta parhaimmillaan.

Olemme siis juhlistamassa Jackien syntymäpäivää Buckinghamshiressa hänen uudessa Britannian-asunnossaan, joka sijaitsee pääministerin viikonloppuasunnon Chequers Courtin lähistöllä. Istun samassa pöydässä prinsessa Annen lasten Zaran ja Peterin kanssa. Myös George on ilman muuta paikalla.

Tässä vaiheessa olen tavannut hänet muutaman kerran, kun olen ollut tekemisissä Ericin kanssa. Hän on upea tyyppi ja suosikkini Beatlesistä. Olemme jo sen verran hyviä tuttuja, että huikkaan iloisesti: ”Hei George, miten menee?” Ja kysyn taas (toivon mukaan) huolettomasti *All Things Must Passista*. Ei vieläkään muistikuvia. Ei yhtikäs mitään, nada.

Ehkä minun pitäisi kolmekymmentä vuotta myöhemmin viimein ymmärtää Georgen upean soololevyn perimmäinen ohjenuora. Kaikista asioista täytyy päästää irti – minunkaan ei pitäisi enää märehtiä sitä, että minut pyyhkäistiin kylmästi sivuun yhdeltä kaikkien aikojen parhaista albumeista.

Seuraavana vuonna eräs musiikkitoimittaja tulee juttusille Hockenheimissa. Hän kysyy aivan odottamattomasti: ”Etkös sinäkin ollut mukana *All Things Must Passilla*?” Ääni sisälläni huutaa: ”KYLLÄ!

Olinhan minä!” Yritän kuitenkin esittää coolia tälle tuntemattomalle ihmiselle ja sanon: ”Se on pitkä tarina…”

Sitten hän kysyy: ”Tiesitkö, että George on tekemässä siitä remix-versiota? Levyn 30-vuotisjuhlajulkaisua varten. Tunnen Georgen, ja koska hänellä on kaikki masternauhat, voin kysäistä, löytäisikö hän sieltä sinun soittoasi.”

Alan yhtäkkiä innostua. ”Sehän olisi mahtavaa.” Ehkä viimein selviäisi, mitä congaraidalleni oli tapahtunut, ja kenties saisin myös oman nauhan sessiosoitostani. ”Juu, se olisi upeaa. Biisi on ’Art of Dying’. Kuinka kauan luulet, että siinä menisi?” Taisin kuulostaa aika epätoivoiselta.

Keskustelusta on kulunut jo niin pitkä aika, etten jaksa enää odottaa vastausta. Sisimmässäni olen melko varma, etten enää kuule koko jutusta mitään. Sitten seuraavana keskiviikkona saan postissa pienen paketin. Se on nauha, jonka ohessa on käsin kirjoitettu saatekirje.

”Hyvä Phil. Soitatkohan sinä tässä? Ystävällisin terveisin, George.”

Ajattelen, että *tässä se nyt on.* Jossain kohtaa tätä nauhaa… Tuntuu kuin pitelisin (teini-iässä tekemäni congasession) Graalin maljaa. En uskaltanut edes unelmoida tästä. Eikä George voinut edes löytää tätä siitä tokiolaisesta levykaupasta, jossa tunnetusti myydään kaikkia Fab Fourin bootleg-äänitteitä. Olen käynyt siellä ja joutunut poistumaan tyhjin käsin. George on siis kaivanut tämän minulle omin käsin.

En kuuntele nauhaa heti. En vain pysty. Mutta jossain vaiheessa astelen vakavana kotistudiooni. Suljen oven, siirrän tuolin lähemmäs, tökkään nauhan sisään ja painan playtä. Ja katso, ensin kuuluu hieman sihinää, kunnes rummut tulevat sisään.

Ba-da-dad duum!

Sitten kuulen congat. Harjaantunut korva kuulee välittömästi, miten heikkotasoista tuo vaivaannuttavan epärytminen kolistelu on. *Voi vittu!* Stop!

Jatkan kohta kuuntelemista. Yliaktiivinen taapero on päässyt irti. Nauhalta kuulee, että soittajassa on jonkinlaista potentiaalia – ei se aivan päättömältä kuulosta. Mutta sen verran sekavaa se on, että session liideri on varmasti todennut: ”Heittäkää tuo kakara helvettiin täältä!”

Olen maani myynyt. En ollut tajunnut, miten huonolta soittoni kuulosti. Kaikki on liian levotonta, yliaktiivista ja amatöörimäistä. Ei todellakaan mitään, mitä herrat Harrison ja Spector kaipasivat.

Raita hiljenee, kun soittajat lopettavat. Sitten tunnistan tutun äänen. Harrison puhuu Spectorille. ”Phil? Phil? Voisimmeko yrittää vielä kerran mutta ilman congansoittajaa?”

Kuuntelen kohdan neljä viisi kertaa, kunnes olen varma, että olen kuullut oikein – Harrison karjaisee Spectorille ja heittää panokseni roskakoriin. Pahin pelkoni on toteutunut.

Phil? Phil? Voisimmeko yrittää vielä kerran mutta ilman congansoittajaa?

Lopulta totuus on paljastunut. Kaikki nämä vuodet olen kuvitellut ja toivonut, että kappaletta oli vain viety musiikillisesti eri suuntaan. Kolmekymmentä vuotta olen lohduttanut itseäni ja lievittänyt pettymystäni tuolla ajatuksella. Nyt kuitenkin tajuan: sain kenkää. Muut eivät häipyneet katsomaan jalkapalloa tai vetämään kamaa. He halusivat päästä minusta eroon. Joku oli sanonut: ”Hankkiudu eroon nuoresta congansoittajasta. Me liukenemme paikalta.” Niin ihmiset toimivat silloin kun eivät tiedä, mitä sanoa, ja erityisesti niin tekevät isot rokkistarat. Katoamistempun jälkeen likainen työ jäi autonkuljettaja Martinin harteille: hoida se yhdeksäntoistavuotias pois täältä.

Parin päivän kuluttua istuskelen kotona nuorimman poikani Mathew’n huoneessa. Puhelin soi. Soittaja on Jackie Stewart. ”Hei Phil, miten menee?” Juttelemme niitä näitä. ”Luulin nähneeni sinut jokin aika sitten John Lennonin tribuuttikeikalla Royal Albert Hallissa…”

”Ai oliko sellainen?” vastaan ja yritän kuulostaa tietämättömältä. ”En tiennytkään.”

”Se oli upea ilta. Paikalla oli monia rumpaleita.”

”Aijaa?”

”Kyllä. Ja paljon congansoittajia.”

Olen ihmeissäni. Mistä lähtien formulalegenda ja savikiekkoammunnan mestari sir Jackie Stewart on ollut kiinnostunut congansoittajista? Sitten hän jatkaa: ”Yksi kaverisi haluaa jutella kanssasi.” Hän ojentaa puhelimen George Harrisonille.

”Hei, Phil. Tuliko nauha perille?”

Kolmenkymmenen vuoden tuska purkautuu viimein. ”George, sinä vitun kusipää.”

”Ööh? Miten niin?”

”Minulla on ollut kolmekymmentä vuotta oma käsitykseni illan tapahtumista ja siitä, miksi minut leikattiin pois *All Things Must Passilta*. Ja nyt tajuan, että olin vain niin paska, että sinä ja se vitun Phil Spector annoitte minulle fudut.”

Harrison nauraa. ”*Ei, ei ei!* Teimme nauhan tässä yhtenä päivänä.”

”Öö, mitä meinaat?”

”Ray Cooper oli käymässä, kun miksasimme albumia uudelleen. Käskin häntä soittamaan mahdollisimman huonon congaraidan ’Art of Dyingiin’. Tämä oli siis vain sinua varten tehty erikoisversio!”

Sanon uudestaan: *George, sinä vitun kusipää*. Viimeiset kolmekymmentä vuotta ovat olleet yhtä tunteiden vuoristorataa, ja taas vaunu on suistua raiteilta. Soittaja ei sittenkään ollut minä. Koko juttu oli vain Cooperin ja Harrisonin jäynä.

Lopulta ymmärrän tilanteen koomisuuden, erityisesti kun George vakuuttelee, ettei ainakaan muista, että olisin saanut potkut.

Kertoiko George koskaan, mitä varsinaiselle otolleni tapahtui? Ei milloinkaan. Hän ei muistanut. Hänellä ei ollut muistikuvia tuosta sessiosta. Uskon häntä, vaikka sitä onkin vaikeaa hyväksyä. Miten hän voi olla muistamatta *All Things Must Passin* tekemistä? Siihen liittyi niin paljon muistamisen arvoisia hetkiä, ja silti hän tuntuu unohtaneen suurimman osan. Ehkä Beatlen elämässä on vain niin paljon ikimuistoisia hetkiä, että välillä on helpointa unohtaa.

Maaliskuussa 2001 seitsemän kuukautta ennen Georgen kuolemaa ilmestyneen levyn 30-vuotisjuhlapainoksen kannessa on hänen kirjoittamansa uudet tekstit. Ja nyt olen viimein mukana: ”En muista tätä, mutta ilmeisesti teini-ikäinen Phil Collinskin oli paikalla…”

Vanha kaverini George lähetti minulle myös albumin remix-version. Se kuulostaa mahtavalta ja on tietenkin uskomattoman paljon parempi, kun siinä on mukana ”minun” versioni ”Art of Dyingista”.

Olen säilyttänyt tuon pilailumielessä tehdyn conganauhan. Se on yksi kalleimmista aarteistani. Nostan maljan Georgelle – on siinä kyllä upea paskiainen.

5
Genesiksen Genesis

Eli urani alun alku

Kevät 1970 vaihtuu kesän vehreydeksi, mutta mieleni sahaa kedon kukkaloiston ja lakastumisen väliä. Hyvää kesän kynnyksellä on se, että olen juuri käynyt Abbey Roadilla kahden Beatlen kanssa, ja siitä minulla on todisteena vereslihalla olevat rakkulaiset sormet ja kämmenet. Tässä vaiheessa vielä kuvittelen kuuluvani *All Things Must Passin* tähtisikermään. Puhki kuluneista käsistäni huolimatta mikään ei kuulosta hienommalta yhdeksäntoistavuotiaalle rumpalille, jonka kapulakädet tärisevät kunnianhimosta.

Huonoa tuossa hetkessä on se, että Flaming Youthista on jäljellä enää savuavat rauniot. *Ark 2:n* piti viedä meidät Auringon keskipisteeseen, mutta lopulta raketti rysähti takaisin Maan kamaralle. Tiedän, että olen hyvä soittaja, mutta en kuvittele hetkeäkään, että George Harrison pyytäisi minut mukaan kiertuekokoonpanoonsa. Tarvitsen kokoaikaisen bändin, paremman bändin tai mieluiten molemmat.

Torstaisin kiirehdin lähimmälle lehtiständille noutamaan viikon musiikkilehdet – jokaisen niistä. Aloitan lukemisen lopusta, kuten jalkapallofanit tekevät. Tutkin duunitarjoukset ja sivuutan sellaiset, jotka eivät kuulosta minulle sopivilta: ”Skiffle-kvartetti etsii lyömäsoittajaa. Vaaditaan oma pyykkilauta ja omat hampaat”, ”Countrybändi etsii hiljaista rumpalia, joka omistaa cowboystetsonin”. Luen myös konsertti-ilmoitukset, koska haluan tietää, millä bändeillä on eniten vientiä. En halua mihinkään

treenikämppäbändiin, jollainen Flaming Youthista on tullut. Haluan päästä soittamaan muillekin kuin bändikavereille.

Lopulta yksi kehystetty ilmoitus osuu silmään, mikä on sinänsä hyvä merkki; he ovat maksaneet boksista hieman enemmän ja ovat siis tosissaan: ”Tony Stratton-Smith etsii 12-kielisen kitaran soittajaa, joka pystyy soittamaan myös leadkitaraa, sekä rumpalia, joka tajuaa akustisen musiikin päälle.” Vain yksi sanoista sopii minuun, vaikka haluaisin ajatella, että hyvänä päivänä ”tajuan” jopa tyttöystäväni tarpeet. Mutta että akustista musiikkia? Se on aika kaukaa haettua. Lopulta teen päätöksen: Aivan sama, olen rumpali ja menen joka tapauksessa.

Kiinnostun ilmoituksesta muun muassa siksi, että siinä on Stratton-Smithin nimi. Muistan hänet niiltä ajoilta, kun hengasin The Freeholdin kanssa Russel Hotelilla. Sittemmin hän on toiminut jokseenkin menestyneen liverpoolilaisen beatyhtyeen The Koobasin ja hertfordshirelaisen rockbändin The Creationin managerina. The Creationin singlet ”Making Time” ja ”Painter Man” olivat molemmat isoja hittejä. Tiedän myös, että hänellä on oma levy-yhtiö nimeltä Charisma.

En pidä erityisemmin The Creationista ja The Koobasista tykkään vielä vähemmän, mutta pidän Stratista ja kunnioitan häntä, ja myös hän ottaa minut tosissaan. Jos hän on kerran mukana, kyseessä ei ehkä ole mikään keskinkertainen bändi. Seuraavana iltana yhytän Stratin Marquee Clubilta, joka on yksi hänen suosikkibaareistaan. Ostan hänelle juoman, muistutan häntä edesottamuksistani: ”Sinähän muistat The Freeholdin? Ai et?” ja yritän hoitaa itseni bändiin jonon ohi.

”Ei, ei, ei, ystävä hyvä”, Strat sanoo suutaan maiskuttaen. ”Nämä tyypit ovat nirsoja kavereita. Sinun täytyy soittaa heille ja mennä koesoittoon.”

Hän kertoo, että näiden ”nirsojen kaverien” bändin nimi on Genesis. En tiedä tyypeistä juuri mitään, mutta bändin nimi on jatkuvasti esillä *Melody Makerin* loppuosiossa – se siis keikkailee paljon.

Soitan vanhalle kaverilleni Ronnie Carylille. Ajattelen, että meillä on paremmat saumat, jos menemme koesoittoon yhtenä pakettina. Hänellä ei ole paljon kokemusta 12-kielisestä kitarasta mutta hän on upea soittaja ja pystyy varmasti treenaamaan tarvittavat jutut. Ronnie haluaa pois Flaming Youthista yhtä kiivaasti kuin minäkin, joten hän suostuu.

Soitan numeroon, jonka Strat on antanut minulle. Minulle vastaa Genesiksen laulaja, joka on ilmeisesti vastuussa koesoitoista. Tyypillä on pehmeä ääni, hän pajattaa hermostuneen kuuloista huoliteltua kieltä. Hän on nimeltään Peter Gabriel. Selitän totuudenmukaisesti minun ja Ronnien soittotaustan, vaikka korostankin akustisen musiikin tuntemustamme. Peter pyytää meidät tosi kohteliaasti ja tahdikkaasti käymään viikon kuluttua vanhempiensa kotiin Surreyn Chobhamiin.

Päätämme koetella siipiämme ja lähdemme matkaan Ronnien autonrämällä, ikälopulla Morris Minorilla, johon ahdamme hänen kitaransa ja Bruce Rowlandilta ostamani Gretschin rumpusetin. Ajamme Lontoosta lounaaseen Surreyn suuntaan. Tien varrella on puita, paljon puita. Olen toki

nähnyt puita aiemminkin, mutta alan pikkuhiljaa aavistella, ettei minulla ole hajuakaan, millaiseen paikkaan olemme oikein menossa. Olen kaupunkilaiskundi ja tämä on vehreää maaseutua. Sitten oivallan: ”Vau, näillä tyypeillä taitaa olla pätäkkää.”

Pysähdymme välillä tihrustelemaan karttaa ja käännymme pariin otteeseen väärälle pikkutielle, mutta lopulta saavumme meille annettuun osoitteeseen. Ronnie kurvaa Morris Minorinsa kuoppaiselle soratielle, ja pysähdymme suuren kauniin maalaiskartanon eteen. Kun kitaramme ja rumpumme ryöpsähtävät ulos autosta, koko maisema näyttää heti paljon nuhruisemmalta. Alan yhtäkkiä pohtia vaatetustani. Kuluneet leveälahkeiset housut ja teepaita taisivat olla väärä valinta tätä hommaa varten. Soitan ovikelloa, ja ikuisuudelta tuntuvan odotuksen jälkeen ovensuuhun ilmestyy hienostuneen näköinen keski-ikäinen nainen. Jostain syystä rouva Gabriel aavistaa, ettemme ole paikalla kaupittelemassa *Encyclopædia Britannicaa* emmekä liittymässä hänen bridgeporukkaansa. Syynä on tietenkin hänen poikansa bändin koesoitto.

”Käykää sisään”, hän sanoo hymyillen. ”Olette hieman etuajassa. Käykää ihmeessä uimassa odotellessanne.”

”Vau, puita *ja* uima-allas”, ajattelen. Kaikki näyttää lupaavalta. Kunpa vain olisin ottanut uimahousut mukaan tähän rock’n’roll-koesoittoon. Mutta housuja tai ei, päätän käydä pikku pulauksella. Olen oppinut viimeisinä parina vuonna ainakin sen, että jokaiseen tilaisuuteen kannattaa tarttua. En ehkä enää koskaan pääsisi uimaan maalaiskartanon omaan lämmitettyyn altaaseen. Riisun huolettomasti farkkuni ja solahdan veteen harmaissa lahkeettomissa kalsareissani. Allas on aivan mahtava. Ykkösluokan ylellisyyttä.

Minua ennen koesoitossa on muutama rumpali, ja polskiessani kuuntelen muiden kokelaiden suorituksia. Paikalla on kelvollisia soittajia, joten en voi

missään nimessä aliarvioida kilpakumppaneitani. Painan pääni hieman pidemmäksi aikaa veteen ja yritän rauhoittua. Myöhemmin kuulen, että Peterin faija on duunissa ATV-televisiokanavalla. Tai ehkä jopa omistaa sen.

Altaasta noustuani kannan Gretschini puutarhan halki takapihan terassille, kuten rouva Gabriel on minua opastanut. Samalla yritän varoa kaatamasta pihan keramiikkaa ja veistoksia. Ensimmäiseksi näen pitkän arvokkaan näköisen kaverin, jolla on jalassa tohvelit ja yllä jonkinlainen Noël Coward -henkinen tupakkatakki.

Kokonaisuudesta uupuu enää imukkeen läpi poltettu Sobranie-savuke. Hän näyttää nuorelta mutta upean rennolta kaverilta, juuri sellaiselta tyypiltä, jota kaikki nuoret ihailevat. Mutta jos tämä on Peter Gabrielin faija, kuinka nuori Gabriel mahtaa olla?

Myöhemmin selviää, ettei kaveri ole hänen isänsä vaan bändikaveri. Yhdeksäntoistavuotias Mike Rutherford on Genesiksen basisti-kitaristi. Hänen faijallaan on paljon kokemusta veneistä, aivan kuten minunkin. Tosin hänen isäukkonsa on Kuninkaallisen laivaston amiraali.

Terassille on raahattu flyygeli, ja jossain varjoissa lymyää toinen kaveri, joka aikoo pian istua sen ääreen. Hän esittäytyy Tony Banksiksi, Genesiksen kaksikymmentävuotiaaksi kosketinsoittajaksi. Ensivaikutelmani? Ei oikeastaan kovin ihmeellinen. Tony on niin varautunut, että se tekee hänestä lähes näkymättömän, kohteliaan mutta äärimmäisen ujon nuorenmiehen. Pian kuitenkin huomaan, että vaikutelma särkyy välittömästi, kun joku soittaa väärän soinnun.

Lopulta tapaan Peter Gabrielin. Hän on kaksikymmentä ja veistetty samasta jalopuusta kuin bändikaverinsakin. Häntä voisi ehkä kuvata empiväksi tyypiksi. Peter tarraa kädellään kyynärpäähänsä ja vaikuttaa miltei ujolta tai nolostuneelta: älä tuijota minua, en ole tässä. Hän on

vetovastuussa – tai oikeastaan hänen vanhempansa ovat, koska olemme heidän kotonaan – mutta hän ei silti halua ottaa kovin hallitsevaa roolia.

”Tuota noin”, hän aloittaa, ”ehkä voisimme mennä sisälle olohuoneeseen kuuntelemaan albumia?” Kuulen myöhemmin, että nämä kolme ovat vanhoja koulukavereita. Heidän entinen oppilaitoksensa on Surreyn Charterhouse, joka valitsee oppilaansa tarkasti – 400-vuotias Englannin valtionkirkon yksityinen pojille tarkoitettu arvostettu sisäoppilaitos. Ja tyyris tietenkin. Koulussa arvostetaan perinteitä, historiaa, kuria, urheilua ja akateemista suoriutumista sekä vaikeaselkoisia sanontoja ja käsitteitä. Entisistä oppilaista, kuten Mikesta, Peteristä ja Tonysta, käytetään nimeä Old Carthusians. Tarinan mukaan myös jalkapallon historia on saanut osittain alkunsa Charterhousessa.

Opinahjo on siis yläluokkainen isolla Y:llä, aivan eri maata kuin Barbara Speake Stage School.

Peter ja Tony ovat tavanneet aloittaessaan koulunkäynnin Charterhousessa vuonna 1963, ja Mike on liittynyt joukkoon seuraavana vuonna. Genesis on perustettu vuonna 1967 kahden koulubändin pohjalta, ja aiemmin kitaraa ja rumpuja ovat soittaneet vanhat koulukaverit Anthony Phillips ja Chris Stewart. Samana vuonna Jonathan King – hieman musiikkialalla menestynyt Old Carthusian – on ryhtynyt viisikon ”manageriksi” ja hankkinut sille levytyssopimuksen Deccalta.

Yhtye valitsi nimekseen Genesis (mikä oli Kingin ehdotus) ja julkaisi ensimmäisen singlensä ”The Silent Sun” helmikuussa 1968. Chris Stewart lähti bändistä samana kesänä, ja hänen tilalleen rumpaliksi tuli niin ikään Charterhousessa opiskellut John Silver. Kesälomalla elokuussa Genesis äänitti kymmenessä päivässä debyyttialbuminsa *From Genesis to Revelation*. Se ilmestyi maaliskuussa 1969. Tony Banks on myöhemmin todennut, että ”vuoden parin jälkeen lp:tä oli myyty 649 kappaletta”.

Kesällä -69 kaikki olivat jo valmistuneet koulusta, kun Genesis kokosi rivinsä ja alkoi hahmotella toista albumia. Sitä ennen rumpali kuitenkin vaihtui jälleen, kun Silverin tilalle tuli John Mayhew. Hän oli tehnyt keikkaa kirvesmiehenä ja etsinyt samalla sopivaa rumpalin pestiä, ja Mike oli saanut hänen puhelinnumeronsa. Genesis soitti ensimmäisen keikkansa syyskuussa 1969 erään teinin syntymäpäiväjuhlissa. Nyt kun kaverit pystyivät panostamaan bändiin tosissaan, he treenasivat ja esiintyivät mahdollisimman usein. Ei ihme, että nimi pisti jatkuvasti silmään *Melody-Makerin* sivuilla. Keväällä 1970 Tony Stratton-Smith kävi katsomassa bändiä Sohossa Ronnie Scott’s Jazz Clubin baarissa Upstairs at Ronnie’sissa, jossa se oli soittanut jo puolet kuuden viikon kiinnityksestään. Sitten hän kiinnitti Genesiksen manageri- ja levytyssopimuksella Charismalle.

Kesäkuussa Genesis alkoi äänittää toista albumiaan *Trespass* Sohon Trident-studioilla tuottaja John Anthonyn johdolla. Mutta heinäkuussa ennen albumin julkaisemista kitaristi Ant Phillips ilmoitti lähtevänsä bändistä. Hän oli väsynyt puurtamiseen ja kärsi lisäksi pahasta ramppikuumeesta.

Se oli Mikelle, Tonylle ja Peterille kova paikka. Ant oli yksi perustajajäsenistä, heidän vanha kaverinsa ja hieno soittaja. Mike on kertonut myöhemmin tuosta hetkestä: ”Silloin olimme lähellä hajoamista. Jostain syystä porukassa oli niin tiivis henki, että kun yksi lähti, tuntui, ettemme voisi enää jatkaa. Kaikista vastoinkäymisistämme Antin lähtö oli kaikkein vaikein.”

Muut päättivät kuitenkin hankkia uuden kitaristin ja rämpiä eteenpäin. Tony suostui jatkamaan sillä ehdolla, että samalla Mayhewin tilalle hankittaisiin uusi – ja jos nyt ihan rehellisiä ollaan – parempi rumpali. Nämä kaverit olivat selvästi hakoja hankkiutumaan eroon rumpaleistaan.

Mutta eivät nuo tyypit kai savuna ilmaan hävinneet. Tai ainakaan minun korviini ei ole kantautunut, että jostain olisi löytynyt joukko karrelle palaneita rumpaleita.

Palataan kuitenkin *Melody Makerin* ilmoitukseen heinäkuulta 1970 – tässä vaiheessa Tony, Mike ja Peter ovat jo kokeneet paljon yhdessä, koska he ovat olleet seitsemän vuotta ystäviä ja soittokavereita. Heillä on omat toimintatapansa, odotuksensa ja ryhmädynamiikkansa.

Tuon kaiken ymmärtäminen otti aikansa. Esimerkiksi Tony ja Peter ovat samanaikaisesti parhaita kavereita ja pahimpia vihollisia. Tony on äkkipikainen luonne, mutta tajusin sen kunnolla vasta myöhemmin, kun Peter ja Tony säntäilivät vuoron perään ulos studiosta kiukusta kihisten. Mike luovii varovaisesti noiden kahden välimaastossa. Mutta kaikki kolme ovat mitä ovat: yksityiskoulun kasvatteja, joissa näkyvät sekä yläluokkaisen perhetaustan etuoikeudet että painolasti. Heidät on kasvatettu moitteettomiksi menneen ajan upseereiksi ja herrasmiehiksi, mikä saattaa tuntua hieman omituiselta, kun puhutaan svengaavan 60-luvun jälkimainingeissa syntyvästä rockbändistä.

En vielä tuolloin tiennyt, kuinka lähellä bändi oli hajota ja miten isoista asioista näissä koesoitoissa päätettiin. En myöskään nähnyt, miten Genesiksen kiikkerä luova tasapaino horjui. Aiemmin bändissä oli kaksi biisintekijäkaksikkoa: Mike ja Ant sekä Tony ja Peter. Nyt biisintekijöitä oli enää kolme.

Niinpä tunnelma *chez Gabriel* – Gabrielin lukaalissa – on haavoittuvainen ja jännittynyt. Ja samalla pelokkaan varautunut, hermostunut, elitistinen ja kammottavan takakireä. Olen aivan eri elämäntilanteessa kuin muut ja saanut täysin erilaisen kasvatuksen. Olen aivan eriparinen muun joukon kanssa.

Yhdessä suhteessa olemme kuitenkin samalla aallonpituudella: olemme kaikki hyviä muusikoita.

Emme huomaa Ronnien kanssa näitä vivahteita ja pinnan alla kyteviä tuntemuksia. Istuskelemme muutaman muun hämmentyneen kokelaan kanssa jättimäisessä olohuoneessa, joka näyttää tavallistakin suuremmalta, kun flyygeli on siirretty sieltä pois. Soitin on terassilla uima-altaan laidalla valtavan aurinkovarjon alla. Sommitelma tuo mieleen Dalín ja Storm Thorgersonin – se on kuin 70-luvun progealbumin kannesta.

Peter ilmestyy paikalle käsissään vielä julkaisematon *Trespass*. Hän soittaa kolme biisiä: ”Stagnation”, ”Looking for Someone” ja ”The Knife”. Totta puhuen en ihan tiedä, mitä ajatella niistä. En juuri perusta rumpuraidoista – soitto on vähän kömpelöä eikä svengaa yhtään. Tietyt pehmeät harmoniat tuovat mieleen Crosby, Stills & Nashin. Mutta kokonaisuus on kuin jähmettymätöntä marjahyytelöä. Kun siihen painetun sormen nostaa pois, pinta sulkeutuu.

Ronnie käy soittamassa Mikelle 12-kielisellä kitaralla. Ja kun Mike ilmestyy paikalle uudelleen, on viimein minun vuoroni. Siirrymme terassille. Yritän tavoittaa Genesiksen tunnelmaa, jota olen kuullut *Trespassin* raitojen verran – albumilla on vain kuusi kappaletta, ja ne ovat keskimäärin seitsemänminuuttisia. Tony alkaa soittaa pianoa, Mike kitaraa ja Peter polkea bassorumpua (Peter on myös rumpali, ja siksi olemme tulevina kuukausina ja vuosina usein napit vastakkain), ja yritän soittaa sopivia juttuja sopiviin paikkoihin.

Vedämme kolme neljä biisiä, joista yksi on *Trespassin* eeppinen päätösraita ”The Knife”. Lisäksi kokeilemme muutamia akustisia juttuja, koska muut haluavat tietää, kuinka hyvin todella tajuan akustista musiikkia.

Olen päivän viimeinen rumpali, ja yritän udella, kuinka hyvin tai huonosti olen pärjännyt. Turha toivo. Nämä ovat tiukkapipoisia

englantilaisen yksityiskoulun poikia, ja pidättäytyminen ja muodollisuus ovat heillä verissä. He vain toteavat viralliseen sävyyn, että ”ovat minuun yhteydessä”.

Keräämme Ronnien kanssa kitarakamppeet ja rummut, lastaamme ne Morris Minoriin ja lähdemme ajamaan kohti Lontoota ja tosimaailmaa.

”Taisit mokata”, Ronnie toteaa rohkaisevasti. ”Minulla meni hyvin, mutta sinulla taisi mennä penkin alle.”

”Täh?” vastaan. ”Ihan hyvin se meni.” Sitten äänenpainot kovenevat.

Kun lähestymme Lontoota, en ole enää yhtä varma onnistumisestani. En osannut lukea noita kavereita lainkaan. Peter, Mike ja Tony pitivät suunsa supussa eikä kukaan kommentoinut: ”Mahtavaa!” Nuo kolme eivät sanoneet halaistua sanaa, koska sellainen ei kuulu heidän tapoihinsa. Myöhemmin keskustelevat perinpohjaisesti eri vaihtoehdoista. Genesis tekee päätöksensä omaan tahtiin ja ilman hoppua – eikä sitä liikuta, vaikka innokas Hounslow’ssa asuva keikkarumpali odottaa kärsimättömänä vastausta.

Kuulen myöhemmin, että Peter vakuuttui heti, kun istuin alas. Ilmeisesti hän teki päätöksensä jo silloin, kun asettelin rumpuni itsevarmasti paikoilleen. Mike ei ollut yhtä varma. Tony oli varovaisen luottavainen. Rouva Gabrielin mielipiteistä en osaa sanoa mitään.

Elokuun 8. päivänä 1970 Hanworth Road 453:n punaisesta tekonahasta ja valkoisesta valuraudasta valmistetun puhelinpöydän puhelin pirisee. Ääni rätisevän linjan toisessa päässä sanoo: ”Öö, tota niin, moikka, Phil? Tässä Peter Gabriel. Genesiksestä. Saat paikan, jos haluat.” Parin seuraavan vuoden aikana tuo ääni tulee minulle hyvin tutuksi.

”Selvä homma, Peter. Kiitos paljon.”

Yritän esittää coolia, mutta mielessäni pompin riemusta. Olen vihdoin löytänyt bändin, tai ehkä bändi on löytänyt minut. Pääsen vihdoin soittamaan rumpuja yleisön edessä. Tästä ei paljon meininki parane.

Tärkein ensin: soitan Ronnielle.

”Taisin päästä Genesikseen.”

”Oorait. Sanoivatko ne mitään minusta?”

”Mmm, eivät…”

”Vittu! No, taisin vetää vähän liikaa bluesia niiden makuun…”

Ronnie on ymmärrettävästi pettynyt, eikä hän unohda tätä pitkään aikaan. Hän käy kuuliaisesti kannustamassa vanhaa kamuaan aina kun Genesis on keikalla Lontoossa, mutta joka kerta hän haukkuu bändiä. Siitä tulee tuttu keikanjälkeinen rutiini: vähän juopottelua, sitten paasausta ja arvostelua sekä lopuksi kaulailua elinikäisen ystävyyden merkiksi.

Muutaman päivän kuluttua puhelusta tapaamme Genesiksen kanssa – olen siis järjestyksessään bändin viides rumpali –Stratin Charisman toimistolla Sohossa. Minusta tuntuu jo, että homma on jo nyt siirtynyt pykälän isommalle vaihteelle – tai ehkä parikin pykälää. Sohossa majailevan managerimme suojatteja ovat myös Van der Graaf Generator ja Lindisfarne. Tällainen tulevaisuus on jo pitkään siintänyt horisontissa, ja nyt koen olevani aivan ytimessä. Olen bändissä, jolla on levytyssopimus ja joka on tiukasti mukana musiikkibisneksessä. Sillä on jopa oma keikkapaku. Tai ainakin se käyttää sellaista. Vuokrattua keikkapakua.

Tapaaminen sujuu kaikin puolin hyvin. Yllätyn iloisesti, kun kuulen Genesiksen kymmenen punnan viikkopalkasta, koska olen tienannut tähän asti puolet vähemmän. Sitten Tony, Mike ja Peter pudottavat pommin: ”Pidämme kaksi viikkoa taukoa ja kokoamme rivit uudelleen.” Leukani loksahtaa. En minä tarvitse mitään valmistautumislomaa. Tahdon päästä

heti hommiin. Ja sitäkin olennaisempaa olisi saada rahaa, jota tarvitsen kipeästi.

Rockunelmani moottori yskii jo ennen kuin se on ehtinyt hyrähtää kunnolla käyntiin. Minun on pakko niellä ylpeyteni: tarvitsen päivätyön.

Tässä vaiheessa Lavinia on taas tyttöystäväni. Tällä viikolla hän on päättänyt tykätä minusta, mutta tilanne saattaa muuttua vaikka ensi lauantaina. Hänen vanhempansa ovat aina minulle mukavia ja välillä jopa patistavat tytärtään sitoutumaan minuun edes löyhästi. Löyhä sitoutuminen sopisi hyvin.

Tarvitsen rahaa treffeihin Lavinian kanssa ja kaikkeen muuhunkin, joten päätän vedota hänen isänsä jalomielisyyteen nyt, kun me kai taas seurustelemme. Kysyn, olisiko Fred Langilla tarjota töitä. Hän on rakennusurakoitsija ja jokapaikanhöylä, jolla on juuri meneillään Wembleyssä iso julkisivu-urakka. Olen kiitollinen, mutta minua nolottaa vaihtaa rumpukapulat pensseliin. Rockmaailma joutuu odottamaan minua vielä hetken.

Urakassa maalataan pahaa-aavistamattoman pariskunnan kodin kaikki ikkunakarmit ja niitä ympäröivät puupinnat. Maalaaminen on helpoin jopi. Sen sijaan pohjatyöt, kuten vanhan maalin poistaminen ja puun käsitteleminen, ovat tappavan puuduttavaa hommaa. Vanha maali on yleensä lyijypohjaista, ja se saattaa tappaa ihan kirjaimellisestikin.

Olen nopeasti innostuva mutta myös turhautuva teini-ikäinen muusikonalku, ja haluan epätoivoisesti irrota lähtötelineistä. Kärsivällisyyteni ei riitä alkuunkaan järjestelmälliseen vanhan maalin poistamiseen – etenkään ulkona Englannin kesäsateessa. Kädenjäljessäni ei ole häivähdystäkään siitä huolellisuudesta ja hienovaraisuudesta, jolla teen myöhemmin demojani ja jopa rakennan pienoisrautateitäni. Valitettavasti raksalla tarvittaisiin juuri noita ominaisuuksia. Onnistun kuitenkin

sumuttamaan Frediä ja teeskentelemään, että olen tehnyt pohjatyöt täydellisesti ja voin jo siirtyä viimeiseen vaiheeseen eli maalaamiseen.

Maalin läikyttämisessä olen aika ässä. Puutarhavajan riippulukon päälle, ovien lukkoihin, ikkunankarmeihin – söhellän roiskeita joka paikkaan. Ikkunoiden ympärille vetelen toki ihan kelvollisia suoria linjoja. Mutta kun aikaansaannosteni puutteet paljastuvat, olen jo kilometrien päässä. En tule ajatelleeksi, ettei minun kannattaisi mokailla tyttöystävän isän työmaalla.

Maailmanhistoria ei tunne pidemmältä tuntunutta kahden viikon jaksoa, mutta lopulta Peter, Mike ja Tony palaavat lomaltaan. Koska kaikki asuvat Surreyn seudulla ja minä kaukana Länsi-Lontoossa, Mike kutsuu minut äitinsä ja isänsä kotiin Farnhamiin. Hänkin asuu isossa talossa, mutta perheessä on tosi lämmin ja kotoisa tunnelma. Jätän ilomielin hyvästit Lontoolle ja muutan Miken luokse. Päätän myös, etten enää koskaan tartu siveltimeen.

Uusi elämäni alkaa ensimmäisissä Genesiksen treeneissä syyskuussa 1970 Farnham Maltingsissa pulujen jätösten kyllästämässä vanhassa latomaisessa rakennuksessa. Pystytämme soittokamat ja alamme jammailla utuisen innostuneesti: treenikämpässä pyörii monia Peterin, Tonyn ja Miken vanhoja koulukavereita, tutustun uusiin eksoottisiin elintarvikkeisiin (Marmite ja tahini), ja usein tunnelmaa sävyttää ruohon imelä tuoksu.

Richard MacPhail on koko ajan paikalla. Hän oli laulajana The Anonissa, joka oli yksi Charterhousen Genesistä edeltäneistä bändeistä. Hän on bändin kiertuemanageri ja äänimies sekä innokas pilvenpolttaja. Ja se on ihan ymmärrettävää, koska hän asuu Maltingsissa pulujen ja niiden ulosteiden keskellä vartioimassa kamoja. Hänen johdollaan kuuntelen ensimmäisen kerran musiikkia luureista pilvessä. Crosby, Stills, Nash & Youngin *Déjà Vu* on vastikään ilmestynyt, joten Richard kaivaa lp:n esiin, käärii muhkean sätkän sekä kehottaa minua ja Mikea uppoutumaan biisin

”Carry On” majesteetillisiin harmonioihin. Ei se aivan tajunnan portteja avaa mutta kolkuttaa sentään hieman.

Miken porukoilla on mukavaa asua. Aamiaiseksi on keitettyjä kananmunia, ja Agan kaasuliedellä kypsyy aina jotain syötävää. Jostain syystä Mike ja Tony puhuvat usein ”kedgereestä”. Minulla ei ole aavistustakaan, mitä se on.

Pidänkö itseäni moukkana? Totta kai jossain määrin. Tiedän kuitenkin jo nyt, että tuon Genesikseen jotain uutta. Jotain, mitä siitä puuttuu. Antini ei ole vain musiikillista, mutta olen silti varma, että rumpujensoittoni jähmettää marjahyytelön.

Peter, Mike ja Tony ovat eläneet aivan erilaista elämää kuin minä. Koulutuksemme, yhteiskuntaluokkamme ja perhetaustamme puolesta emme voisi olla kauempana toisistamme. Kaikesta Genesiksen alkuaikojen keikka- ja levytyskokemuksesta huolimatta nuo kaverit olivat eläneet aika eristyksissä muusta maailmasta. Minä olen saanut oppini keikkailevan esiintyjän ja muusikon eloonjäämiskamppailun tuoksinassa. Olen esiintynyt lavalla Lontoon West Endissä, nähnyt lukuisia keikkoja Marquee Clubin eturivistä, soittanut rumpuja niin monenlaisissa poppoissa, että se on melkein koomista. Olen löytänyt oman polkuni svengaavan 60-luvun Sohossa, ja sieltä olen ammentanut tarmoni, määrätietoisuuteni ja intohimoni. Hieman konservatiivinen ja tavallisesta elämästä etääntynyt Genesis kaipaa tuota kaikkea.

Olen myös huumorimiehiä, ja tunnelman keventäminen onkin tarpeen, kun Peter, Mike ja Tony palaavat jatkuvasti kouluaikojen vastakkainasetteluihinsa. He nahistelevat siitä, kuka on vienyt kenenkin viivoittimen, ja silloin johdatan keskustelun lempeästi muihin aiheisiin. Nuo pidättyväiset yksityiskoulun kasvatit kaipaavat juuri minunlaistani tyyppiä sovittelijaksi – vaikka he eivät sitä itse tajuakaan. Englantilainen

varautuneisuus voi joskus muuttua rasitteeksi. Minulla ei ole juuri kokemusta biisinteosta, joten aluksi minusta tulee bändin sovittaja. Siinä sivussa voin hyvin sovitella myös porukan nahinoita.

Kaiken kaikkiaan pesti on täydellinen. Genesis on ahkera, keikkaileva, arvostettu bändi, jolla on levytyssopimus. Lisäksi tykkään näistä kundeista. He ovat mielenkiintoisia tyyppejä. Musiikki ei ole mitään kahdentoista tahdin bluesia. Olemme monessa mielessä erilaisia, mutta on meillä paljon yhteistäkin. Uskon, että saan homman toimimaan. On juuri oikea hetki astua näihin saappaisiin.

6
Blue Boar ja ketunpää

Eli Genesis kiertueella ja hätkähdyttäviä esiintymisasuja

Treeneissä Maltingsissa huomaamme pian, miten hyvin yhteissoittomme toimii. Viihtyisässä vanhassa ladossa on luontevaa soittaa, jammailla ja kirjoittaa biisejä. Tämä kokeellinen bändi joutuu kuitenkin kunnon testiin vasta keikoilla. Miten ”uuden” Genesiksen erilaiset persoonat pysyvät aisoissa pikkuruisessa pihisevässä brittivalmisteisessa perheautossa?

Tavoitteemme ovat selvästi Surreyn maaseutua suurempia, ja vuoden 1970 viimeiset kuukaudet reissaamme ympäri maata Peterin Hillman Impillä tai Miken Mini Travellerillä. Vanhat koulussa opitut tavat eivät kuitenkaan hevin unohdu, ja pian nokkimisjärjestys käy selväksi minullekin. Olen tietenkin hännänhuippuna.

Kuljettaja on paalupaikalla. Hän määrää tahdin ja kerää tankatessaan myös kaikki Green Shield -etukupongit. Peter ja Mike ovat hankkineet koko 24-osaisen päivällisastiaston jo kauan ennen kuin olen ehtinyt ansaita edes aluslautasta.

Peterin ajaessa Tony tunkee yleensä pelkääjän paikalle. Me muut ahtaudumme taakse sähköisten ja akustisten kitaroiden sekaan.

Jonkin aikaa ”me muut” tarkoittaa kolmea ihmistä, koska porukkaan kuuluu myös toinen kitaristi Mick Barnard. Kun Ronnie ei tullut valituksi, jatkoimme nelihenkisenä ilman kitaristia, ja Tony yritti miehekkäästi soittaa kaikki kitaraosuudet Hohnerin sähköpianolla fuzz-säröpedaalin läpi ajettuna. Sitten löysimme Mickin. Hän on mukava kaveri ja hyvä kitaristi,

mutta ei pysynyt kyydissä mukana. En oikeastaan muista Mickin lyhyestä pestistä Genesiksessä hänen soittoaan tai mitään muutakaan musiikkiin liittyvää, ainoastaan sen, miten jätimme hänet aina keikkojen jälkeen Bedfordshireen Dunstablen lähistöllä sijaitsevalle Toddington Services -huoltamolle M1-moottoritien varteen. Minulla ei ole aavistustakaan, miten hän pääsi sieltä kotiin.

Niinpä jatkamme kitaristin etsintää. Yhtenä viikkona selaamme *Melody Makerin* loppusivuja, kunnes törmäämme Steve Hackettin ilmoitukseen. Se alkaa sanoilla ”A Able Accordionist”, mikä on nokkela tapa saada oma ilmoitus aakkostetun listan kärkeen. Peterin mielestä ilmoitus vaikuttaa niin kiinnostavalta, että päätämme tarttua siihen. Kutsumme Steven Tonyn uuteen kämppään Earls Courtiin, ja siellä hän saa esitellä meille taitojaan. Hän saapuu paikalle kokonaan mustiin pukeutuneena, mihin saamme pian tottua. Steve on myös tulisieluinen kaveri. Hän ihailee kovasti King Crimsonin Robert Frippiä, eikä hän tee vaikutusta niinkään tekniikallaan kuin ideoillaan. Nyt meitä on viisi.

Tämä on jännittävää aikaa – täytän vasta muutaman kuukauden kuluttua kaksikymmentä, ansaitsen kympin viikossa (enemmän kuin ehdin kuluttaa) ja tuntuu upealta päästä rundille kunnon bändin kanssa.

Kiertueromantiikka saa odottamattomia ilmenemismuotoja muun muassa silloin, kun pysähdymme Blue Boar -huoltoasemalle M1:n varteen Watford Gapin lähistölle. Monet bändit levähtävät siellä palatessaan keikalta pohjoisesta. Aamuöinen papupaahtoleipä ja lukuisien bändien jutut University of Leedsin opiskelijoista piristävät väsyneitä rokkareita. Huoltamolta eteenpäin on valoisampaa ajaa: siihen saakka olemme joutuneet tyytymään ajorataa merkitsevien heijastinten välkkeeseen. Mutta Watford Gapista lähtien moottoritiellä on katulamput, jotka ohjaavat etelään

eli kotia kohti. Emme kisko spiidiä tai muita kemikaaleja, joten sen kummempaa piristystä on turha toivoa.

Peter puhuu ajaessaan. Viiletämme pitkin M1:tä Midlandsia kohti, kun kuulemme yhtäkkiä omituisen ujelluksen. Se ei tule minusta, joka valitan takapenkillä vähäisiä Green Shieldin kuponkejani. Syypä on Peter, joka ajaa 130 lasissa kakkosvaihteella. Hän miettii niin kuumeisesti vastaustaan, että on unohtanut vaihtaa isompaa silmään. Lopulta hän painaa kytkintä ja auto rauhoittuu.

Tässä vaiheessa meillä on kaksi roudaria: Old Carthusian Gerard Selby ja hänen yhdeksäntoistavuotias veljensä Adrian. Meille selviää myöhemmin, että Adrian on toiminut ”managerinamme” jo vuoden. Kukaan ei ole tullut maininneeksi asiasta, emmekä me ole kysyneet. Valitettavasti hän ei säilytä missään vaiheessa kopioita laskuista eikä uv-valojen, taustakankaiden, paristojen, piuhojen ja muiden romppeiden ostokuiteista. Genesis on ansainnut keikoista kohtuullisen hyvin mutta tuhlannut niihin enemmän. Verovuoden lopussa olemme nalkissa, ja niin on Adriankin: hän saa potkut.

Suurin osa faneistamme on parrakkaita miespuolisia opiskelijoita. Monet pukeutuvat kalastajahattuihin ja pitkiin takkeihin ja kanniskelevat vienosti tuoksahtavissa kainaloissaan lp-pinoja. Asukokonaisuus ei ole kaikkein käytännöllisin hikisissä ja ahtaissa keikkapaikoissa. Muoti ei ole bändin puolella nyt eikä myöhemminkään, joten joudumme vain hyväksymään tilanteen.

Keikkailemme milloin ja missä tahansa, vaihtelevalla menestyksellä. Soitamme Atomic Roosterin lämmittelijänä yliopistokeikalla Lontoossa. En ole koskaan pitänyt Carl Palmerista rumpalina, mutta hän on mukava kaveri, ja kun hänen bändinsä soittaa, hiiviskelen bäkkärille etsimään sopivaa näköalapaikkaa.

Siellä on paljon pistorasioihin kytkettyjä johtoja, ja pimeässä kompastun piuhoihin ja potkaisen ne irti seinästä. Siinä menevät lavasähköt, ja kaikki pysähtyy: valot, ääni, tunnelma. Livahdan nopeasti paikalta, ennen kuin raivon partaalla olevat pääesiintyjät yhyttävät minut.

Keikat hoidetaan kuitenkin pääosin ammattimaisesti: menemme paikalle, nousemme lavalle, tulemme takaisin. Vedämme ehkä muutamat savut mutta emme vietä mitään säädyttömiä bakkanaaleja. Lähimmäksi pääsemme keikalla Lontoon City Univercityssä. Se on sattumalta myös Steven ensimmäinen keikka Genesiksessä. Soitamme ilmoitettua myöhemmin, joten naukkailen aikani kuluksi muutaman Newcastle Brown -oluen. Kun nousemme lavalle, olen ihan päissäni. Soitan fillit sinänsä oikein mutta kapulani viuhuvat ilmassa kymmenen senttiä setin oikealla puolella. Unohtakaa ilmakitara, tässä on teille ilmarumpali. Keikan jälkeen minua hävettää: ”Mitähän tämä uusi kitaristi miettii? Rumpali on tuiterissa heti ensimmäisellä keikalla.” Soitan ensimmäistä kertaa kännissä, mutta myös viimeistä.

Tämä ei kuitenkaan tarkoita, etten kumoaisi keikan jälkeen muutamaa lasillista – erityisesti jos paikalla on muitakin muusikoita. Tony Stratton-Smith saa loistoajatuksen. Hän lähettää kolme parasta bändiään kiertueelle yhdeksään konserttisaliin eri puolille maata. Charisma Package Tour alkaa Lontoon Lyceumista 24. tammikuuta 1971. Huokeaan kuuden ”bobin” eli šillingin (rahauudistuksen jälkeen 30 penceä) hintaan pääsee näkemään Genesiksen (”bändi on nyt epäilyksettä kasvanut aikuiseksi” – *Sounds*), Lindisfarnen (”vahvat, selkeät ja suoraviivaiset kappaleet ovat yhtyeen tavaramerkki” – *Melody Maker*) ja pääesiintyjän Van der Graaf Generatorin (”VDGG tuntuu seuraavan Armageddonin jalanjälkiä, kun se korostaa upeasti sokeeraavilla soinnuillaan ja merkitsevillä tauoillaan uhkaavasti pauhaavaa jännitettä” – *NME*).

Kiertue on jymymenestys, ja sen jälkeen kaikki kolme kokoonpanoa ovat suuria salit täyteen vetäviä bändejä. *NME* kuvailee tunnelmaa Newcastlessa: ”Reilusti yli 500 ihmistä jäi ulos, kun 2 500 intohimoista katsojaa intoutui lähes ennennäkemättömään hysteriaan City Hallin pyhätössä.” Manchesterin Free Trade Hallissa ”pitkätukat piirittivät paikkaa parijonoissa, kunnes liput oli myyty loppuun”.

On kaikin puolin hauskaa reissata Newcastle Brownin voimin yhteisessä kiertuebussissa ympäri maata. Tutustun Alan Hulliin ja Lindisfarnen kavereihin – kaikki sydämellisiä pohjoisenglantilaisia – ja poltan muutamat savut roudarien kanssa. Mutta Genesiksen riemu on ennenaikaista: ensimmäinen kiertuebussimme jää myös viimeiseksi. Bussit ajavat hitaammin kuin pienemmät autot, ja niinpä reissut venähtävät tarpeettoman pitkiksi. Lontoosta Newcastleen on noin 450 kilometriä, ja bussilla matka kestää ikuisuuden. Niinpä päätämme mennä seuraavalla kerralla omin neuvoin – Peterin Hillman Impillä ja Miken Mini Travellerilla.

Vaihtelevat keikka-arviot ovat esimakua tulevasta. *NME* kirjoittaa kiertueen kuudennesta konsertista, jonka soitimme Manchester Free Trade Hallissa: ”Genesis on löytänyt demonisesta ja mustanpuhuvasta Peter Gabrielista laulajan, jossa on nykyaikaisen popidolin varhaiskypsää vetovoimaa. Tämä makaaberi viihdyttäjä spiikkaa kaikki kappaleet omituisilla neofantasiatyylisillä monologeilla, jotka käyvät toisinaan lähes mielipuolisiksi.”

”Uuden mutta ohjelmiston hyvin omaksuneen kitaristin Steve Hackettin kanssa esiintynyt Genesis soitti hyvin”, *Sounds* aloitti arvionsa kiertueen toiseksi viimeisestä esityksestä Brighton Domessa, ”vaikkei yleisö ollut niin hyvin mukana kuin tavallisesti — Peter Gabriel oli yhtä vaikuttava kuin aina ennenkin, joskin tämä oli yksi niistä illoista, joina hänen hassut pikku monologinsa kapsahtivat kiviseen maaperään ja kivisiin kasvoihin.”

Eli tiivistettynä: solistimme on nykyaikainen popidoli ja makaaberi viihdyttäjä, joka pitää hassuja pikku monologeja, joista kukaan ei pidä.

Jostain syystä Genesis saa hyvän jalansijan Belgiasta. Koska olen esiintynyt Flaming Youthin kanssa Alankomaissa, tarvitsisin enää fanijoukon Luxemburgista. Sen jälkeen olisin iso tähti kaikissa Benelux-maissa.

Maaliskuussa 1971 Genesis soittaa ensimmäisen ulkomaankeikkansa pienellä Ferme Cinq -klubilla Charleroissa. Ylitämme kanaalin lautalla, mutta perillä kansainvälinen keikkailu ei enää tunnukaan kovin hohdokkaalta, kun näemme kaljakoreista tehdyn lavan. Meidän pitää asetella korit huolellisesti, etteivät ne huoju ja kaadu jonkin omituisen neofantasiatyylisen monologin aikana. Pysymme jotenkuten pystyssä, ja yleisö villiintyy. Kaikki puolentusinaa keikkaa ovat samanlaisia: uskomattoman hienoja vetoja täysille saleille. Genesis on vihdoin päässyt vauhtiin. Ainakin Belgiassa.

Kotopuolessa soitamme yhä esimerkiksi Farxissa (Potters Barissa pubin sisällä olevalla klubilla) ja toisessa Farxissa (Southallin Uxbridge Roadilla). Jälkimmäinen on yksi niistä hyvin harvoista keikkapaikoista, joissa isäni kävi katsomassa meitä. Se sijaitsi lähellä Barbara Speaken kotia, missä äiti nykyään majaili, eikä ollut kaukana Hounslow’stakaan, missä isä asui muutamat viimeiset kuukaudet ennen kuin muutti lopullisesti Weston-super-Mareen.

Ainoa muistikuvani tuolta keikalta on, että isä oli saapunut paikalle. Kaikki muut yksityiskohdat ovat unohtuneet. En muista, että isä olisi sanonut: ”Hyvä meininki!” Ehkä hän viipyi juuri sen aikaa, että ehti nauttia puolikkaan tuopin bitteriä. Luulen, ettei hän vieläkään pidä minua juuri minään. Keikkapaikka on pelkkä pubi, ja hänen nuorimmaisensa soittaa siellä yhtyeessä, jonka musiikista hän ei tajua mitään. Tässä vaiheessa

saatamme esittää instrumentaaleja ja selvästi keskeneräisiä kappaleita. Välillä Peter laulaa vain satunnaisia tavuja.

Yleisö ei tunnu piittaavan siitä. Ovatko he upean musiikkimme lumoissa? Vai hutikassa? Osasyynä ovat luultavasti kovia kokeneet äänentoistolaitteemme, jotka pitävät huolen siitä, että kukaan ei saa selvää sanoista. Isä raukka. Ei ihme, ettei hän yleensä käy keikoillamme. Ja että hän pelkää poikansa tulevaisuuden puolesta.

Vaikka keikkatahti on armoton, nämä sanoituksettomat sävelmät (ja jotkin merkityksettömät sanoitukset) sekä jotkin melko hämärät musiikilliset osiot yhdistyvät vähitellen uusiksi kappaleiksi. Pääsen viimein äänittämään ensimmäistä albumiani uuden bändini kanssa, ja samalla tästä ”uudesta kaverista” tulee Genesiksen täysiverinen jäsen.

On kohtalon ivaa, että perheeni on romahtamispisteessä. Kesäkuussa äiti ja isä päättävät lopulta myydä Hanworth Road 453:n. Mutta nyt kesällä 1971 olen ollut Genesiksessä vuoden, ja hämmentävä bändielämä rullaa vääjäämättömästi eteenpäin ja muutamme East Sussexin Crowborough’ssa sijaitsevaan Luxford Houseen. Strat on vuokrannut sen kodikseen mutta aikoo valjastaa paikan myös toisenlaiseen tarkoitukseen: rockmaailmassa on nyt muodikasta ”hoitaa homma pakettiin maaseudulla” eli kirjoittaa biisejä kaukana kaupungin hälinästä. Jos se sopii Trafficille ja Led Zeppelinille, käy se myös Genesikselle.

Talo on kaunis tudortyylinen valokuvauksellinen kartano, ja kirjoitamme biisejä sen kotoisassa ulkorakennuksessa. Yksi roudareistamme kokkaa erinomaista sapuskaa, kittaamme tynnyrikaupalla punaviiniä ja vetäydymme toisinaan pelaamaan krokettia kumpuileville nurmikoille. Tämän vanhan yläluokkaisen ja hyvin englantilaisen lajin pelivälineet koristavat myös tulevan *Nursery Cryme* -albumin kantta. Minusta Paul Whiteheadin (joka teki myös *Trespassin* kannet) kuvitukset ovat vähän

mauttomia. Olen kuitenkin yksin ajatuksineni, joten hän tekee myöhemmin myös *Foxtrotin* kannet.

Luxford Housen huonevalinnoissa nokkimisjärjestys käy taas selväksi. Pete, Mike ja Tony valitsevat nukkumapaikkansa ensin, ja uudet kaverit eli minä ja Steve saavat jämät.

Ei se minua lopulta haittaa, koska minulla on tärkeämpääkin ajateltavaa – olemme tekemässä Genesiksen uuden kokoonpanon debyyttialbumia. Kirjoitamme kappaleet ”The Fountain of Salmacis” ja ”The Return of the Giant Hogweed”. Olen omassa elementissäni, nautin täysin rinnoin luovasta vapaudesta ja tajunnanvirrasta, kunnianhimoisesta tekemisestä ja biisien pituudesta. Olen vapautunut, ja muut rohkaisevat minua kantamaan oman korteni kekoon.

Biisintekijälista ei ole kiveen hakattu. Joissain biisintekosessioissa kokoonnumme Hammond-urkua soittavan Tonyn ympärille. Mike soittaa 12-kielistä kitaraa ja Peter improvisoi lauluosuuksia. Minäkin jammailen mukana. Peter kirjoittaa biisin ”Harold the Barrel” pianolla, ja olen samalla vieressä laulamassa stemmoja ja heittelemässä ideoita. Soitan pianolla muutaman soinnun, vaikka vanhat epävarmuuteni huutavatkin: ”Nämä jutut on varmasti kuultu miljoona kertaa ennenkin!” Kun teen biisejä heidän kanssaan, opin, ettei ensimmäistä laulumelodiaa pidä koskaan hyväksyä. Sen sijaan kannattaa kaivaa syvemmälle ja kehitellä ideoita eteenpäin. Tutkiskella. Esimerkiksi The Beatlesin kappaleessa ”She Loves You” on tosi yksinkertainen sointukierto, mutta tuon yksinkertaisen pohjan päällä kuuluva melodia on hyvin kaunis. Saan kaikenlaisia neuvoja ja opin niksejä Peteriltä, Mikelta ja Tonylta, jotka ovat kaikki biisintekijöinä paljon minua kokeneempia.

Näiden biisintekosessioiden jälkeen on aika antaa rumpalin laulaa oma kappaleensa. Vain yksi lyhyt kipale, mutta jotain kuitenkin. Hetki koittaa,

kun Steve säveltää pastoraalitunnelmaisen kitarasävelmän ja kirjoitan siihen sanat. Kun esittelen sanoitusta ja melodiaa muille, avaan suuni ja annan mennä… ainakin melkein. Epäröin, koska minusta ääneni kuulostaa hiljaiselta ja haparoivalta. Mutta bändikaverit tykkäävät, ja se riittää minulle. Minuutin ja neljänkymmenen sekunnin mittainen ”For Absent Friends” on enemmänkin välisoitto kuin varsinainen kappale. Siinä olen kuitenkin ensimmäistä kertaa Genesiksen laulusolistina.

Tästä lähtien olen Peterin ohella Genesiksen levyjen ainoa taustalaulaja. Muut eivät vain totta puhuen ole kovin hyviä siinä. Laulan kuitenkin mieluiten bändin taustalla rumpupallin turvasta.

Nursery Cryme äänitetään Sohon Tridentissä, ja sen tuottaa John Anthony, joka on tuottanut myös *Trespassin*. Levy ilmestyy marraskuussa 1971. Se nousee Italian listan neljänneksi, ja niinpä Genesis saa jo toisen tukikohdan Manner-Eurooppaan. Soitamme Italian pääkaupungissa Palazzetto dello Sportissa, joka on rakennettu Rooman vuoden 1960 olympialaisiin. Siellä on 3 500 istuma- ja 10 000 seisomapaikkaa, ja roomalaiset palvovat meitä.

Tämä on toistaiseksi isoin keikkapaikkamme, ja tulevina vuosina soitamme samalla areenalla vielä monta kertaa. Italialaiset ovat poikkeuksellista yleisöä. He ihailevat meitä ja tajuavat jutun jujun. He huudahtavat ja taputtavat käsiään jopa konserttien mestarillisissa tunnelmanvaihdoksissa – osaamme siirtyä nopeatempoisesta vyörytyksestä hiljaisuuteen ja pastoraaliseen välisoittoon silmää räpäyttämättä. Ei ihme, että italialaiset pitävät meistä, olemmehan italialaista oopperaperinnettä luotaava englantilaisbändi.

Molemminpuolinen rakkaussuhde huipentuu kolmekymmentä vuotta myöhemmin vuonna 2007, kun Genesis päättää Turn It On Again -paluukiertueen ensimmäisen osuuden. Soitamme Circo Massimossa (Circus

Maximus) ilmaiskonsertin arviolta puolelle miljoonalle ihmiselle. Olen aina ollut intohimoinen Rooman historian harrastaja, joten on huikeaa soittaa paikassa, jossa kilpa-ajovaunut ovat aikoinaan kiitäneet keisarin silmien edessä. Se on minulle Rock’n’roll Maximus.

Mutta jo vuonna 1972 Genesis on Italiassa sensaatiomaisen suosittu bändi, vielä suositumpi kuin Belgiassa. Vain puolitoista vuotta aiemmin olin pelkkä linjan pääteasemalla Hounslow’ssa asuva teinipoika. Nyt minua arvostetaan jopa ulkomailla. Eikä sillä väliä, vaikka Britanniassa olemme vastikään keikkailleet pubin kokoisissa paikoissa tai kaljakoreista tehdyillä lavoilla – välillä rasti pannaan molempiin ruutuihin samaan aikaan. Tosimaailmassa matkustamme edelleen keikkapakulla, jonka yleensä vuokraamme eräältä hämäräperäiseltä kensingtonilaiselta firmalta. Vuokra-auton kunto ratkaisee, ehdimmekö keikoille ajoissa. Monesti kulkuväline leviää kesken matkan, joskus useampaankin otteeseen. Matkalla Aberystwythin yliopistolle pakumme sammahtaa kolme kertaa ja saavumme paikalle niin myöhään, ettemme saa enää soittaa. Paluumatkalla sama romukasa jämähtää tienposkeen vielä kaksi kertaa.

Tämä on kuitenkin riemukasta aikaa. Reissaamme, nukumme muiden luona ja öiden kaoottisuus tulee kaikille tutuksi. Palaan välillä Hanworth Road 453:een, koska sitä ei ole vielä myyty. Silloin minut jätetään matkan varrelle keskellä yötä. Tai jos olemme menossa seuraavana päivänä keikalle, yövyn jonkun bändikaverin luona, yleensä Richard MacPhailin. Yöpaikassa lautasellinen aamuöisiä maissihiutaleita, pieni sätkä, unta, lisää maissihiutaleita, ja uudestaan matkaan.

Painamme täysillä eteenpäin. Lokakuussa 1972 yksitoista kuukautta *Nursery Crymen* julkaisemisen jälkeen vuorossa on *Foxtrot*. Albumi on Genesiksen neljäs ja minulle toinen. Tuotamme Notting Hillin Island Studiossa tehdyn levyn yhdessä Dave Hitchcockin kanssa, ja äänittäjänä on

John Burns. Led Zeppelin on nauhoittanut samassa paikassa kaksi vuotta aiemmin *IV:n* ja Jethro Tull *Aqualungin*. Kahdentoista vuoden kuluttua palaan sinne tekemään Band Aidin kanssa kappaleen ”Do They Know It’s Christmas?”

Yksi *Foxtrotin* kappaleista on 23-minuuttinen sikermä ”Supper’s Ready”, joka kuvastaa hyvin bändin 70-luvun musiikkityylejä. Monet Genesis-diggarit pitävät sitä pääteoksenamme, ja olen samaa mieltä. Se on enemmän kuin osiensa summa, vaikka ovat jotkin osatkin loistavia, erityisesti ”Apocalypse in 9/8 (Co-Starring the Delicious Talents of Gabble Ratchet)” ja ”As Sure As Eggs Is Eggs (Aching Men’s Feet)”.

Tällä kertaa biisintekosessiot pidetään jossain aivan muualla kuin maalaismaisemissa: ennen kuin lähdemme äänittämään levyä Islandille, majailemme Länsi-Lontoon Shepherd’s Bushissa Una Billings School for Dancen kellarissa. Siinä missä edellisen kerran ilmassa tuoksui vastaleikattu nurmi, tällä kertaa päihdymme balettitossujen tuoksusta. Raahaamme kamat Unan kellariin ja alamme kirjoittaa biisejä.

Eräänä päivänä olen poissa Una Billingsistä muutaman tunnin, ja kun palaan, Tony, Mike ja Steve ovat testailleet 9/8-tahtilajissa menevää riffiä. Minulla ei ole aavistustakaan, mitä he ovat puuhailleet, mutta alan soittaa mukana. Välillä mukailen riffiä, toisinaan taas seurailen Tonya. Olen vieläkin valtavan ylpeä ”Apocalypse in 9/8” -osion levyversiosta, jonka rumpuraidan keksin lennosta.

On kuitenkin ennen kaikkea Tonyn, Miken ja Peterin ansiota, että nuo osat istuvat yhteen eivätkä kuulosta vain yhteensä 23 minuutin pituiselta viiden satunnaisen kappaleen sillisalaatilta.

Pelkäämme silti, ettei ”Supper’s Readyä” voida ottaa mukaan albumille: mitä enemmän musiikkia vinyyli-lp:lle tulee, sitä matalammiksi urat jäävät ja samalla äänen dynamiikka tasoittuu. Kaksikymmentäkolmeminuuttinen

kappale koettelee 33 kierrosta minuutissa pyörivän levyn teknisiä rajoja. Ja jos sitä kuuntelee autoradion senaikaisella kasettisoittimella, jollainen löytyy jo suurimmasta osasta brittimenopelejä vuonna 1972, tilanne on vieläkin kriittisempi. Noilla laitteilla kappaleeseen tulee kolme tai neljä kertaa fade in / out. Nykypäivänä on melkein mahdotonta käsittää, millaisia teknisiä rajoitteita musiikin tekemisessä piti aikoinaan huomioida.

Genesis kirjaimellisesti rikkoi albuminteon normeja. Noihin aikoihin tehtiin vain yksi yhtä kunnianhimoinen ja kutakuinkin samanpituinen teos: Mike Oldfieldin *Tubular Bells*. Kun Oldfieldin uraauurtava debyyttialbumi ilmestyi seitsemän kuukautta *Foxtrotin* jälkeen, panimme sen soimaan kaiuttimista ennen keikkoja. Musiikki viritti yleisön tunnelmaan ja auttoi meitä hahmottamaan, miten paljon meillä oli aikaa keikan alkuun. Teoksen osat määräävät aikataulun. Kun siellä soi ’Bagpipe Guitars’, on aika vetää kuteet niskaan!

”Supper’s Readyn” esittämisessä on omat haasteensa. Ensimmäisillä kymmenellä keikalla, kuten myös ensiesityksessä Lontoon Brunel-yliopistossa 10. marraskuuta 1972, välillä on vaikeaa tajuta, missä muut ovat menossa. Niin pitkän teoksen esittäminen on tosi vaikeaa. Kappaleesta tulee kuitenkin heti yleisösuosikki, ja huokaisemme aina helpotuksesta, kun olemme selviytyneet sen loppuun. Erityisesti jos päädymme maaliin samaan aikaan. Pitkät biisit eivät kuitenkaan ole ainoa haasteemme esiintymislavalla.

Syyskuun 19. päivänä 1972 eli kuukausi ennen *Foxtrotin* ilmestymistä olemme keikalla Dublinin National Stadiumilla. Esiintyminen 2 000-paikkaisella nyrkkeilyareenalla hermostuttaa minua. Olemme ensimmäistä kertaa Irlannissa, ja pelkään, että olemme haukkaamassa liian suuren palan esiintymällä näin isossa paikassa, joka sattuu vielä olemaan urheilupyhättö.

Lopulta nousemme lavalle ja aloitamme setin. Saavumme juuri *Nursery Crymen* avauskappaleen ”The Musical Boxin” pitkähköön instrumentaaliosaan. Sen aikana ehtisi vaikka käydä vaihtamassa ylleen mekon.

Peter on poistunut lavalta mutta palaa nyt kulisseista. Näen silmäkulmastani, kuinka hän astelee varovaisesti takaisin mikrofonin ääreen. Miksi hänellä kestää niin kauan? Yleensä Peter ilmestyy takaisin ”pappanaamiossa”, itse valmistamassaan maskissa, jossa hän näyttää harmaahapsiselta kaljuuntuvalta äijänkäppyrältä. Hän on aina käyttänyt sitä ”The Musical Boxin” loppuhuipennuksessa.

Kun solistimme astuu valokeilaan, epätietoisuus vaihtuu hämmennykseksi: Peterillä on yllään leninki (myöhemmin selviää, että se on hänen vaimonsa Jillin) ja ketunpää. Kaikki lavalla ja yleisössä toljottavat suu auki. Minä, Mike, Tony ja Steve olemme yhtä ällistyneitä kuin pari tuhatta dublinilaista.

Myöhemmin pukuhuoneessa Peter viittaa kintaalla muun bändin kommenteille hänen fantastisesta ketturouva-asustaan. Hän on saanut tassuillaan tiukan otteen ja unohtanut kaikki epäilyksensä. Niinpä kukaan ei huudahda, että ”olipa mahtavaa!”, muttei myöskään arvostele hänen taiteellista ratkaisuaan. Toteamme vain hieman hämmentyneinä: ”Okei…” Peter ei selitä ajatuksenjuoksuaan, enkä kritisoi häntä siitä. Musiikki on yhä keskiössä, joten tuollaiset pienet temput eivät vaivaa minua. Pete vetää omalla tyylillään. Hän keksii aina jotain uutta, kun veivaamme jonkin biisin pitkää instrumentaaliosiota.

Peter ei koskaan paljasta uusia hienoja pukeutumisideoitaan etukäteen. Eikä hän vastaisuudessakaan varoita muuta bändiä ”Supper’s Readyn” ”Willow Farm” -osiossa käyttämästään kukkanaamiosta tai seuraavan osion ”Apocalypse in 9/8:n” kolmikulmaisesta laatikkopäästä. Näemme ne

ensimmäisen kerran samaan aikaan kuin yleisö. Hän ei sovi näitä juttuja muun bändin kanssa. Hän kokee, että teatterissa demokraattisuus vain hidastaa prosessia, kun komitea alkaa kiistellä, minkä värinen mekon pitäisi olla tai minkä kasvisuvun kukat sopisivat esitykseen parhaiten.

Näin Peter Gabriel esiintyy Genesiksen kanssa. Dublinin jälkeen ketturouva ilmestyi joka keikalla samassa kohdassa settiä. Totuimme siihen pian, ja niin meidän täytyikin, koska Peterin uusi esiintymisasu päätyi suoraan *Melody Makerin* kanteen ja samalla saatoimme lisätä nollan Genesiksen keikkapalkkioiden perään. Keikkapalkkiomme ei siis ollut enää 35 vaan 350 puntaa.

Vuosi 1972 lähestyy loppuaan, eikä minulla ole aavistustakaan isän sairaudesta. Hän on muuttanut Westoniin ja käy Lontoossa vain harvoin. Mutta vaikka Hanworth Road 453 on viimein myyty ja eräs aikakausi on päättynyt, minun on katsottava eteenpäin. Vuokraan kostean kämpän Epsomin Downs Avenuelta ränsistyneestä Yrjöjen aikakauden talosta. Se on remontoitu halvalla, ja seinät ovat paperia. Sateella sisätiloissa on yhtä kosteaa kuin ulkonakin.

Joulukuussa 1972 soitamme kaksi ensimmäistä keikkaamme Yhdysvalloissa. Maihinnousumme uudelle mantereelle ei ala erityisen lupaavasti. Kun saavumme maahan, meille selviää, että Yhdysvaltain-managerimme Ed Goodgold, joka on myös Woodstock-legenda Sha Na Nan manageri, on hommannut meille keikan Massachusettsiin Bostonin lähelle Brandeis-yliopistoon. Lounasaikaan. Niinpä ensimmäinen konserttimme Amerikan maaperällä on valtava pettymys. Uudessa-Englannissa opiskelijat eivät ole lainkaan niin kiinnostuneita englantilaisista rockbändeistä kuin olemme kuvitelleet, ja he tuntuvat käyttävän kaiken tarmonsa opiskeluun tai

eväsleipiensä mutusteluun. Tämä ei lupaa hyvää Genesiksen tulevaisuudelle Amerikan yhdysvalloissa.

Häkellymme kaiken mittaluokasta, kun lähestymme ensimmäisen kerran New Yorkia. Bostonin pettymyksen jälkeen kaupunki tuntuu ylitsepääsemättömämmältä haasteelta. Mutta kun ajamme George Washington Bridgen yli iltahämärässä, miljoonat valot herättävät Manhattanin siluetin henkiin. New York! Olemme saapuneet kaupunkiin, jonka olemme aiemmin nähneet vain elokuvissa.

Ärsyketulva sekoittaa pääni: höyryävät viemäriaukot, tuoksuvat pretzelit, keltaisten taksien herkeämätön torvensoitto ja teräskanjonien huimaavat korkeuserot. Myöhemmin ensivierailu palaa aina mieleeni, kun saavun jälleen New Yorkiin.

Majoitumme The Gorham -nimiseen hotelliin, joka on mauttomasti sisustettu rapistunut majapaikka Midtownissa 5th Avenuen tuntumassa. Tutkiskelemme hieman lähiympäristöä ja vetäydymme sitten yöpuulle. Seuraavana päivänä otamme promokuvia Keskuspuistossa ja legendaarisen Greenwich Villagen keikkapaikan The Bitter Endin ulkopuolella. Kun marssimme soundcheckiin, huomaamme olevamme pahassa pinteessä: sähköjärjestelmien taajuuseron vuoksi Isossa-Britanniassa 50 kierrosta sekunnissa pyörivät moottoroidut soittimet pyörivätkin Yhdysvalloissa 60 kierrosta sekunnissa. Niinpä Mellotron (King Crimsonilta hankkimamme uusi leikkikalu) ja Hammond-urku eivät ole samassa vireessä kitaroiden kanssa.

Keksimme jonkin tilapäisratkaisun ja selviydymme jotenkuten setin loppuun. Yleisö ei tunnu huomaavan mitään, mutta vaikka me viisi olemme telepaattisesti samalla aaltopituudella, bändin tuomio on yksimielinen. Keikka on mennyt pahasti penkin alle. Poistumme lavalta, nousemme hissillä pukuhuoneeseen ja ilma on sakeana raivosta. Meiltä palaa käämit

vielä vuosien jälkeenkin, jos joku edes mainitsee tämän ensimmäisen New Yorkin -keikkamme, koska emme saa noita kammottavia muistoja mielestämme.

Mutta kaiken kaikkiaan olen hyvillä mielin, kun lennän takaisin Isoon-Britanniaan. Vaikkei Genesiksen ensimmäinen reissu Amerikkaan vuonna 1972 sujunut mainittavasti, olenpa ainakin päässyt käymään siellä, toisin kuin suurin osa tutuistani.

Joulu lähestyy, joten soitan isälleni ja kysyn, aikooko hän vielä palata Weston-super-Maresta Lontooseen viettämään juhlaa perheen kesken. En ole nähnyt häntä moneen kuukauteen, mutta Collinsin klaani aikoo kokoontua Barbara Speaken luokse Ealingiin riemukkaaseen perhejuhlaan. Isä vakuuttaa, että aikoo tulla paikalle.

Sitten Clive saa aivan odottamattoman puhelun: isällä on ollut sydänkohtaus. Lääkäri vakuuttaa Clivelle, että isä on silti matkustuskunnossa, joten Clive käy hakemassa tämän Westonista.

Seuraava välietappi on Cliven luona Leigh-on-Seassa, missä isä nukkuu rauhassa seuraavan yön. Aamulla hänen vointinsa kuitenkin heikkenee, joten Clive vie hänet läheiseen sairaalaan Southendiin. Siellä hänen vointinsa huononee entisestään. On jouluaatto.

Isä kuolee joulupäivänä aamukahdeksalta.

Totta puhuen taisin olla tuolloin niin kiireinen, ettei suru iskenyt saman tien (vaan vasta myöhemmin) eikä edes silloin, kun veljeni puhui isän surkeasta asunnosta: niin paljon kosteutta, että se näkyi kaikkialla hänen pienen luukkunsa seinissä – etenkään sydänvaivoista kärsivän ihmisen ei pitäisi asua sellaisessa terveydelle vaarallisessa ympäristössä. Hänellä oli luultavasti ollut myös diabetes, ja kun hänet oli saatu sairaalaan, lääkärit olivat harkinneet molempien jalkojen amputoimista. Äiti ja Clive arvelevat, ettei isä olisi halunnut enää elää, jos hänelle olisi käynyt niin.

Isän hautajaiset pidetään 1. tammikuuta 1973. Olen aivan sekaisin. Muistan, kuinka arkku menee krematorion uuniin ja joku soittaa Bachin ”Kristus, valo valkeuden”, joka oli yksi isän lempisävellyksistä. Kun nyt muistelen noita hetkiä, en usko, että itkin, vaikka on se mahdollista. Suru on kuitenkin ehdottomasti voimistunut iän myötä. Koska menetin isäni nuorena, olen tiedostanut kaikkien viiden lapseni kohdalla, miten suuri merkitys minulla on heidän elämäänsä. Nykyään surulliset muistot palaavat aina jouluisin.

Isä ei koskaan ymmärtänyt, että halusin elättää itseni musiikilla. Musiikki kiinnosti häntä hyvin vähän, jos lainkaan, ja kuusikymmenluvun musiikki ei tippaakaan. Itse asiassa lähes ainoa musiikkiin liittyvä muistoni isästä on, kun hän lauloi [*Pinocchiosta* tuttua sävelmää, suom. huom.] ”*Hei, didli-dii, näin käyn teatteriin …*” – samalla hän päästi ensimmäisen kerran irti polkupyöräni satulasta. Jatkoin polkemista enkä tajunnut, että pidin pyörän pystyssä omin avuin.

Olen nyt kaksikymmentäyksi. Olen aikuisuuden kynnyksellä ja musiikkiurani alussa, ja isäni on kuollut.

Kaikki kuulostaa vaimealta ja tuntuu lattealta. Huomaan, että samat ajatukset palaavat mieleeni eri hetkinä ja eri sävyissä vielä vuosikausia: ajatteliko isä lopussa, että hänen poikansa oli tehnyt oikean päätöksen? Oliko hän ylpeä, kun pystyin viimein elättämään itseni, vaikkakin epätavanomaisella tavalla? Oliko Grev Collins isällisen ylpeä siitä, että hänen nuorin poikansa oli päässyt Atlantin toiselle puolelle?

Nykyään uskon, että hän olisi lopulta ollut minusta ylpeä. Olen kuitenkin usein miettinyt, missä vaiheessa hän olisi muuttanut mielensä. Ehkä silloin, kun meillä oli neljä loppuunmyytyä keikkaa Wembleyn stadionilla? Tai ehkä hän olisi pohtinut: ”Oma poikani soittamassa Walesin prinssille –

kuinka mainiota.” Kuninkaallinen huomionosoitus olisi varmasti saanut isänkin muuttamaan käsitystään. En epäile sitä hetkeäkään.

* * *

Jälkikirjoitus: Tätä kirjaa kirjoittaessani tajusin, ettemme tiedä, minne isän tuhkat on laskettu. Lupasin selvittää asian, ja lopulta Clive kävi tiedustelemassa tuhkista. Veljelleni kerrottiin, ettei isän tuhkia koskaan haettu vanhempieni välirikon takia. Isän maalliset jäännökset jäivät Southendin krematorioon. Kukaan ei edelleenkään tiedä, mihin ne ovat päätyneet.

7

The Lamb Lies Down on Broadway – laulaja lentää pesästä

Eli läpimurto Amerikassa ja henkinen romahdus

On minun kannaltani ehkä onni, ettei minulla ole juuri aikaa murehtia isän kuolemaa. Jatkamme Foxtrot Touria Etelä-Lontoon Croydonissa 7. tammikuuta 1973 kuusi päivää hautajaisten jälkeen. Sitten reissaamme eri puolilla Manner-Eurooppaa ja palaamme lopulta Britanniaan, kunnes lähdemme taas Pohjois-Amerikkaan esiintymään Carnegie Halliin. Rupeaman päätteeksi esiinnymme Pariisissa (7. toukokuuta) ja Brysselissä (8. toukokuuta). Raskas kiertue raskaaseen hetkeen, ja kiertueen edetessä Peterin asut käyvät entistä eriskummallisemmiksi.

”Watcher of the Skiesin” aikana hänellä on pimeässä hohtavaa kasvomaalia, viitta ja päähän kiinnitetyt lepakonsiivet. Eikä se ole mikään loppuhuipennus vaan setin avausbiisi. Draaman kaari kehkeytyy Tonyn pitkään ja tunnelmalliseen Mellotron-introon (ja tällä kertaa soittimen nauhatkin pyörivät oikealla nopeudella).

Peterin teatraalisuus on kiinteä osa live-esiintymistämme. Tai ainakin lehdistön ja yleisön mielestä se on Genesiksen ydinjuttu. Eikä meininki edes vaikuta kovin sekopäiseltä 70-luvun alun maailmassa. Alice Cooper tekee outoja juttuja käärmeiden kanssa, Elton John pukeutuu ankaksi ja käyttää päätään leveämpiä laseja, The Who tekee monenmoisia konseptialbumeja. Meidän juttumme perustuu kuitenkin toisenlaisiin

erikoisuuksiin ja englantilaiseen outouteen, mikä on tulevaisuudessa kenties yksi menestyksemme salaisuuksista Yhdysvalloissa.

Rolling Stone kuvaa heinäkuussa 1973 julkaistua *Genesis Liveä*: ”— tällä albumilla on pitkälti tavoitettu se vetovoima ja mystiikka, jonka vuoksi monet fanit pitävät Genesistä ’kaikkien aikojen parhaana livebändinä’. Kappaleiden nimet, kuten ’Get ’Em Out by Friday’ ja ’The Return of the Giant Hogweed’ kertovat paljon bändin toimintatavoista: ne ovat omituista visionääristä moralismia, joka tuo vahvasti mieleen Yesin ja Jethro Tullin. Genesis on kuitenkin ollut noihin molempiin verrattuna audiovisuaalisen tuotannon edelläkävijä, ja bändin osaaminen näkyy hyvin sen korkealaatuisessa kyvyssä kehitellä sanoituksellisia ja soitannallisia teemoja.”

Genesis Liven julkaisemisen jälkeen pidämme hädin tuskin lainkaan taukoa, ennen kuin kokoonnumme taas kirjoittamaan uuden albumin biisejä. Tällä kertaa leiriydymme ihastuttavaan mutta hieman valjuun kartanoon Surreyn Chessingtoniin. En tiedä, miten päädyimme sinne, mutta omistajapariskunta oli mukava ja heillä oli myös nättejä tyttäriä. Pystytimme kamppeemme heidän olohuoneeseensa, joten pariskunta oli kaiketi silloin jossain muualla.

Tässä omituisen kotoisassa ympäristössä syntyvät ”The Battle of Epping Forest” ja upea ”The Cinema Show”. Miken 7/8-tahtilajissa menevään kitarariffiin perustuva ”The Cinema Show” on tulevina vuosina yksi suurimmista yleisösuosikeistamme. Chessingtonissa viimeistelemme myös Una Billingsissä *Foxtrotin* sessioissa aloitetun kappaleen ”I Know What I Like (In Your Wardrobe)”.

Tuleva albumi *Selling England by the Pound* ilmestyy lokakuussa (olen taas laulusolistina yhdellä raidalla: ”More Fool Me”), ja sitten palaamme taas kiertueelle. Jatkamme toukokuuhun 1974 asti, ja silloin kappaleemme

”I Know What I Like (In Your Wardrobe)” on päässyt ensimmäistä kertaa brittilistan top 30:een.

Studiossa biisi ei kuulosta meistä kovin ”popilta”, vaikka onkin kestoltaan pop-singlen pituinen. Käytämme siinä sitar-kitaraa, jota The Beatleskin on käyttänyt. Steve soittaa iskevän kuuloisen pääriffin, heitän sekaan beatlesmaista groovea ja niin edelleen. Peter kirjoittaa sanat aika myöhäisessä vaiheessa, koska ne pohjautuvat albumin kanteen tulevaan Betty Swanwickin maalaukseen (*The Dream*). Laulan kappaleen eräänlaisena duettona Peterin kanssa. Se on siinä! Genesis on tehnyt ensimmäisen hittinsä. *Top of the Pops*, täältä me tulemme.

Paitsi että emme tulekaan. Kieltäydymme menemästä BBC:n suosittuun viikoittaiseen ohjelmaan, koska arvelemme, etteivät kuuntelijamme arvostaisi esiintymistä sellaisessa valtavirtaohjelmassa. Ja olemme oikeastaan samoilla linjoilla. Haluamme etsiä omat polkumme, ja samasta syystä emme myöskään luota festivaaleihin (niissä emme voisi vaikuttaa lavajärjestelyihin emmekä pääsisi esiintymään omalle yleisöllemme) emmekä televisioon. Olemme ylpeitä esiintymistyylistämme, eikä meillä ole kappaleeseen ”I Know What I Like” sopivaa lavashow’ta. Ei ainakaan tässä vaiheessa. Myöhemmin albumin kiertueella Peterillä on biisin aikana päässään suippolakki, joka muistuttaa jonkin verran buurisotien aikaista sotilaskypärää. Kun kappale polkaistaan käyntiin, hän matkii ruohonkorsi suussaan ruohonleikkurin ääntä.

Näihin aikoihin meille alkaa selvitä Adrian Selbyn kelvoton kirjanpito ja tajuamme, että Genesiksellä on noin 150 000 puntaa velkaa. Se on tuohon aikaan omaisuus, nykyrahassa noin 2 miljoonaa puntaa. Mutta kieltäydymme siitä huolimatta tilaisuudesta päästä esiintymään maan näkyvimpään television musiikkiohjelmaan.

Tässä vaiheessa Tony Smith tulee kuvioihin. Selvyyden vuoksi: hän on eri tyyppi kuin Tony Stratton-Smith. Strat on ollut managerimme ja levy-yhtiömme Charisman pomo. Hän on pannut homman liikkeelle ja puskenut Genesistä pitkään eteenpäin, mutta jossain vaiheessa meistä on alkanut tuntua erikoiselta, että sopimuksemme neuvotellut manageri on samalla levy-yhtiömme pomo. Vaikka me kaikki pidämme Stratista ja luotamme häneen, meidän täytyy hahmottaa kokonaisuus myös bisneksen ja bändin tulevaisuuden kannalta. Se on erityisen tärkeää myös siksi, että meillä on niin rutosti velkaa.

Tony Smith pyörittää Mike Alfandaryn ja Harvey Goldsmithin kanssa maineikasta keikkapromootioyritystä. Tonyn isä Johnkin on ollut keikkamyyjä – hän on myynyt Beatlesia ja Frank Sinatraa – ja niinpä Tony on saanut oppinsa parhaalta mahdolliselta tyypiltä. Itse asiassa Tonyn firma on myynyt myös Charisma Package Tourin keikkoja. Tony siis tietää, keihin kannattaa tutustua ja keihin ei (muun muassa pahamaineisiin manageriehin Don Ardeniin ja Peter Grantiin). Hänen firmallaan pyyhkii siis loistavasti, mutta hän päättää silti ottaa riskin ja ryhtyä nousevan bändin manageriksi – vaikka tässä vaiheessa bändi tuottaa lähinnä persnettoa.

Selling England by the Pound Tour on Genesiksen ensimmäinen tarunhohtoinen reissu ympäri Pohjois-Amerikkaa ja Tony Smithin ensimmäinen iso hanke bändin kanssa. Olemme tehneet Yhdysvalloissa jo aiemmin kuukauden pituisen rundin *Foxtrotin* yhteydessä, mutta läpimurtoon Yhdysvalloissa ja Kanadassa vaaditaan isompia panostuksia. Niinpä lähdemme matkaan.

Kanadanranskalaiset rakastavat meitä. Aloitamme kiertueen kahdella keikalla samana iltana Québecissä. Yleisön beatnikit lumoutuvat ylitsepursuavasta taiteellisuudestamme. Meidät otetaan upeasti vastaan myös Philadelphian Tower Theatressa. Soitamme paljon keikkoja New

Yorkin osavaltion pohjoisosissa ja maan koillisosissa. Monet näistä keikoista on hankkinut nuori keikkamyyjä Harvey Weinstein – sama Harvey, joka pyörittää nykyään The Weinstein Companya ja on yksi kaikkien aikojen menestyksekkäimmistä elokuvatuottajista.

Tulevina kuukausina suosiomme kasvaa Yhdysvaltain itärannikolla. Meistä tulee lähes mielipuolisen suosittuja. Emme kuitenkaan voi pitää mitään itsestäänselvyytenä. Soitamme kammottavan keikan The Spencer Davis Groupin kanssa kammottavien kokolattiamattojen peittämässä akustisesti elottomassa Felt Forumissa Madison Square Gardenin kellarissa. Havittelimme Gardenia mutta saimmekin sen ruman serkun. Bostonkin tuntuu vielä vihaavan meitä, vaikka tulevaisuudessa sekin ongelma saadaan pois päiväjärjestyksestä.

Soitamme hämmentyneelle yleisölle Ypsilantin, Evanstonin, Fort Waynen ja Toledon kaltaisissa paikoissa. Uimme musiikkimaailman vastavirtaan. Nuo ihmiset eivät ole koskaan kuulleet mitään meidän kaltaistamme. Emme improvisoi yhtä paljon kuin Yes. Eikä soittomme perustu samalla tapaa virtuoosimaisuuteen kuin Emerson, Lake & Palmerilla. Olemme omituisempia kuin kukaan muu, ja siitä koituu ongelmia.

Los Angelesissa olemme valmiita irrottelemaan. Yövymme The Tropicanassa, joka on ehta motelli (mikä tuntuu meistä englantilaispojista tosi jännittävältä). Hengaamme koko ajan eri huoneissa ja polttelemme – olemmehan Losissa! Syömme alakerrassa Duken kuuluisassa ruokapaikassa, jonne kaikki vierailevat bändit eksyvät. LA on juuri sellainen kuin olemme kuvitelleet. Kaikki maamerkit ovat selvästi näkyvillä: Whisky a Go Go, Hollywood-kyltti, Capitol Records Tower. Palmut, lämpö ja satunnaiset tequila sunriset tekevät meidät hyvin onnellisiksi.

Soitamme Roxy Theatressa kuusi keikkaa kolmen päivän aikana. Klubi sijaitsee Sunset Boulevardilla, ja sen yläkerrassa on tosi tyylikäs vain kutsuvieraille tarkoitettu klubi On the Rox. Jack Nicholson, Warren Beatty, Joni Mitchell ja lukuisat muut muotitietoiset kuuluisuudet kerääntyvät sinne illasta toiseen. The Roxy kuulostaa suuremmalta paikalta kuin onkaan. Siellä on vain 500 asiakaspaikkaa, ja kaikilla kuudella keikalla on luultavasti samat 500 kuulijaa. Myös levy-yhtiö Atlantic Records haluaa, että viihdymme: se järjestää vain miesyleisölle suunnatut bileet, joissa näytetään viime vuoden kuumin elokuva. Eikä se ole *Kummisetä* tai *Cabaret*. Puhun elokuvasta *Syvä kurkku* (engl. *Deep Throat*), joka on jo tässä vaiheessa yksi kaikkien aikojen kuuluisimmista pornoelokuvista. Kukaan meistä ei tosin ole kovin perehtynyt pornon hienouksiin, ja muistan lähinnä, miten paljon siinä oli karvoja. Leffa on oikeastaan aika kammottava. Englantilaisten seurueessa on havaittavissa vaivaantunutta kiemurtelua, mutta omituisen epäeroottinen viritelmä tuo mieleen lähinnä biologian oppitunnin.

En pääse milloinkaan kokemaan tyypillistä raskasta keikkabussireissua Amerikan valta- ja sivuteillä. Meillä ei ole tuolloinkaan kiertuebussia. Matkustamme kahdella pitkällä limusiinilla.

Tony Banks vihaa lentämistä, vaikka hän tottuukin siihen tulevina vuosina, eikä se mitään herkkua ole meille muillekaan. Meidän rockunelmaamme ei kuulu keikkabussilla sahaamista ympäri Amerikkaa. Emme edes varsinaisesti ole rockbändi. Ryyppääminen ja naiminen omassa bussissa ei ole meidän heiniämme. ”Puhtaat lakanat ja kaakaota”, on Mike Rutherfordin käsitys hyvästä hotellista. Bussissa kukaan meistä ei nukkuisi levollisesti, vaan miettisimme jatkuvasti, onko liikkuvan ruumisarkun kuljettaja hereillä.

Niinpä matkustamme kahdella pitkällä limusiinilla, joiden molempien kuljettajan nimi on Joe (ei kuitenkaan meidän toiveestamme vaan aivan sattumalta).

Kun nyt muistelen noita aikoja, ei tainnut olla suurikaan ihme, että Genesiksellä oli 150 000 puntaa velkaa.

70-luvulla on kuitenkin mahtavaa matkustaa pitkin poikin Pohjois-Amerikkaa pitkässä limusiinissa (paitsi jos on nokkimajärjestyksessä viimeisenä ja joutuu istumaan takapenkin keskimmäisenä akselin päällä – kenestäköhän mahtaa olla kysymys?). Ainoa ongelma on, että kaksi limusiinia täynnä peseytymättömiä karvaisia brittimuusikoita kerää huomiota erityisesti rajanylityspaikoilla.

Kanadan tulli on yksi maailman tiukimmista. Siellä on totuttu Yhdysvalloista saapuviin muusikoihin, joilla on omat huumekätkönsä. Bändit tuntuvat unohtavan, että Kanada on eri maa, ja se kai onkin tulevaisuudessa syynä Keith Richardsin huumekäryyn Torontossa. Kun ylitämme Kanadan rajan matkalla Torontoon, tulli tietenkin pysäyttää meidät Peace Bridgellä Niagara Fallsin rajanylityspaikalla. Valomiehemme Les Adey on ahkera pössyttelijä, ja hän valahtaa kalmankalpeaksi. Pian meidät muutkin kalmankalpeat englantilaiset passitetaan ulos autosta ja käsketään riisuuntumaan ruumiintarkastusta varten. Kiertuemanagerimme Regis Boff on tavallisesti tukipilarimme, mutta nyt hänkin vapisee kuin haavanlehti. Näyttää pahalta.

Ja kohta vielä pahemmalta. Kun minun kamojani aletaan tutkia, muistan yhtäkkiä pahan päivän varalle säästämäni jointinjämän. Pidän sitä isäni lompakossa, joka muistuttaa minua omasta kuolevaisuudestani.

Tullivirkailijat tietenkin löytävät tämän ruskean natsan. Kun seisoskelen kuulusteluhuoneessa kalsarit polvissa, päässäni pyörii vain yksi ajatus: ”En pääse kotiin jouluksi.” Onneksi tullivirkailijoiden pomo päättää painaa

tämän pikkurikkeen villaisella. Edes Kanadan tullin virkaintoisten työntekijöiden mielestä tämä vähäpätöinen huumetakavarikko ei ole tarpeeksi merkittävä syy pidättää meitä. Meidät päästetään menemään, ja vastedes olemme kunnollisia jumalaapelkääviä ihmisiä.

Genesiksen jäsenet kutsuvat edelleen tätä reissua Kahden Joen kiertueeksi, autonkuljettajiemme etunimien mukaan. Kaikista vastoinkäymisistä huolimatta kiertue oli onnistunut. Osa yleisöstä oppi ymmärtämään musiikkiamme, ja meistä alkoi kasvaa suosittu kulttibändi. Kahdella limusiinilla kulkeminen sopi meille sikälikin hyvin, että emme halunneet kulkea moneen kertaan tallottuja polkuja omalla keikkabussilla. Jossain vaiheessa ryhdyimme jopa itse kuskeiksi. Tony Banks ei ole varmaan vieläkään maksanut kaikkia 70-luvun ylinopeussakkojaan Amerikan-reissuiltamme. Joka tapauksessa Selling England by the Pound marssi määrätietoisesti eteenpäin.

Soitamme San Franciscossa Bill Grahamin Winterland Ballroomissa, legendaarisessa keikkapaikassa, vaikkei se olekaan yhtään meidän juttumme. Nämä ovat Jefferson Starshipin ja Janis Joplinin sydänmaita. Täällä ihmiset eivät lämpene limusiineilla matkustaville englantilaisille partasuille. Yleisö ei kiinnostu meistä pätkääkään. Meidän on kuitenkin pakko vierailla myös näissä paikoissa, koska musiikkimme ei juuri soi radiossa. Tiettyjen alueiden radio-dj:t – ainakin New Yorkin, Chicagon ja Clevelandin – kyllä soittavat meitä, mutta siinä kaikki. Ja soittoajan puute näkyy myös keikoillamme. Niissä kaupungeissa, joissa meitä soitetaan radiossa, yleisö on innostunutta. Jos taas soittoaikaa ei ole ollut, meidän on vaikeaa vetää katsomoon porukkaa.

Etelä-Yhdysvaltojen syrjäseuduilla ihmisten vihamielisyys koituu Genesiksen kohtaloksi. Paikalliset eivät vain ymmärrä meitä. Edustamme englantilaista keikarointia parhaimmillaan – tai pahimmillaan. Mistä

ihmeestä kappaleet kertovat? Mitä nuo ihmejantterit soittavat? Ja näenkö laulajalla meikkiä? Monissa paikoissa en olisi yllättynyt, vaikka lavan eteen olisi viritetty kanaverkkoa.

Soitamme New Yorkissa kolmena iltana Academy of Musicissa. Ensimmäisen keikan jälkeisenä yönä kitarat varastetaan. Meistä tuntuu, että koskemattomuuttamme on loukattu. Arvokkaat soittimemme ovat poissa. Meidän täytyy levähtää hieman. Perumme jopa toisen keikan, jotta ehtisimme toipua järkytyksestä ja Mikella olisi aikaa hankkia uudet soittimet. Voisiko niitä lainata? Hulluko olet? Sehän olisi melkein sama, kuin lainaisin jonkun vaimoa. Lopulta nielemme pettymyksemme, soitamme kolmannen keikan ja jatkamme matkaa.

Jatkamme urakkaa Isossa-Britanniassa. Soitamme viitenä iltana Lontoon Drury Lane -teatterissa, ja siellä Peter päättää panna haisemaan. Olemmehan sentään teatterissa, jossa on totuttu ihastelemaan vaijerien varassa lentävää Peter Pania. Hän kiskoo ylleen hopeisen puvun ja maalaa kasvonsa valkoisiksi. Ja kun hän heittää pois viittansa ja hohtavan laatikkopäänsä ”Supper’s Readyn” huipennuksessa, hän kohoaa ilmaan.

Peter ei kuitenkaan ole ottanut huomioon, että ylhäällä roikkuessaan hän pyörii väistämättä hitaasti vaijerin ympäri. Niinpä hän sätkii koko ajan ja yrittää kääntää kasvonsa yleisöön – ”— *and it’s hey babe* —” – ja vetää kappaleen loppuun vääntelehtien ja kääntelehtien. Mutta vaikka temppu ei onnistunut aivan suunnitellusti, pääsemme taas *Melody Makerin* kanteen, joten olemme aivan tyytyväisiä. Visuaaliset tehosteet eivät häiritse meitä. Eivät ainakaan vielä.

Kesäkuussa 1974, nelisen viikkoa kahdeksan kuukauden pituisen kiertueen jälkeen alamme tehdä seuraavaa levyämme. Siitä tulee läpimurtoalbumimme, mutta samalla se imee meistä kaikki mehut. Olemme vuonna 1795 köyhäintaloksi rakennetussa Hampshiren Headley Grangessa,

jossa Led Zeppelin ja Bad Company ovat vastikään käyneet äänityksissä. Kumpi onkin poistunut viimeisenä, on jättänyt jälkeensä kammottavalle löyhkäävän sikolätin. Rotat ainakin ovat tyytyväisiä. Niitä vilisee joka paikassa, ne pomppivat portaikossa, kahistelevat puissa ja kartanoa peittävissä köynnöksissä. Elukoita on kymmenittäin, ellei jopa sadoittain. Ja nyt puhun vain niistä, jotka ovat näkösällä. Paikka on siis pohjimmiltaan sama vanha köyhäintalo kuin alun perinkin.

Ainoa hyvä puoli paikassa on, että John Bonham on äänittänyt portaikossa uskomattoman groovaavan komppinsa kappaleeseen ”When the Levee Breaks”. Voin melkein aistia sen tuoksun. Mutta sen sijaan haistan rotat. Tuhannet rotat. Saavun paikalle viimeisenä, joten parhaat makuuhuoneet on tietenkin jo viety. Niinpä saan paskaisen huoneen, jossa rotat vipeltävät edestakaisin. Yöllä kuulen pienten jalkojen kipityksen ala- ja yläpuolellani.

”Supper’s Ready” on uponnut Selling England by the Pound Tourilla niin hyvin yleisöön, että päätämme kasvattaa tarinallisen kappaleen tai kappalesarjan konseptia entisestään kaksoisalbumiksi. Elämme *Tommyn*, *The Rise and Fall of Ziggy Stardustin* ja *The Dark Side of the Moonin* aikaa, ja konseptialbumeita pursuaa joka raosta. Ne eivät tunnu ainakaan meidän mielestämme omituisilta tai naurettavilta. *Tommy* on minulle kaikkein korkeimmalla jalustalla. Olen intohimoinen The Who -yhtyeen ihailija, ja niissä tyypeissä on niin paljon taikaa, etteivät he edes tiedä, mihin sen kaiken käyttäisivät.

Mike saa päähänsä, että voisimme tehdä jotain lastenkirjallisuuden klassikon, *Pikku prinssin*, pohjalta, mutta hyvältä kuulostanut ajatus ei johda mihinkään. Niinpä pyörittelemme toisenlaisia kertomuksellisia ideoita. Peterillä ja Tonylla on kai ollut jossain vaiheessa pientä kränää, koska Tony painottaa, ettei Peterin pitäisi kirjoittaa kaikkia sanoituksia.

Peter kuitenkin vastaa, että jos kerran olemme tekemässä kertomusalbumia, yhden ihmisen pitäisi kirjoittaa koko tarina ja siis koko albumi.

Peterin kanta voittaa, joten hän alkaa hahmotella surrealistista ja allegorista tarinaa New Yorkissa asuvasta puertoricolaisesta nuorukaisesta Raelista. Hän antaa sille nimeksi *The Lamb Lies Down on Broadway*.

Pystytämme kamat suurimpaan asuinhuoneeseen, ja Peter löytää toisesta huoneesta pölyisen pianonluuskan. Jammailemme nelistään, hän raapustaa toisaalla muistiin sanoitusideoitaan, ja äänitän työskentelyn Nakamichin luottokasettinauhurillani.

Teemme upeaa musiikkia – ”In the Cage”, ”Riding the Scree” ja paljon muitakin hyviä biisejä – ja suurin osa niistä syntyy niin, että Peter on toisessa huoneessa hakkaamassa pianoa ja kirjoittamassa sanoituksia. Työtapa on omituinen mutta tuntuu toimivan.

Valitettavasti Peterillä on raskas elämäntilanne, eikä se johdu vain työtaakasta.

Kotona asiat ovat huonolla tolalla – hänen vaimollaan Jillillä on meneillään hankala raskaus, eikä Peter ole vielä ottanut asiaa puheeksi. Hän joutuu olemaan välillä poissa, jolloin jatkamme työskentelyä ilman häntä. Tämä ei ainakaan auta meitä puhaltamaan yhteen hiileen kunnianhimoisessa projektissamme.

Olemme vasta kirjoittamassa levyn biisejä, kun saamme odottamattoman tarjouksen: *Manaajan* ohjaaja ja *Kovaotteisista miehistä* (engl. *The French Connection*) Oscarin voittanut William Friedkin haluaa tehdä tieteiselokuvan ja (kuten Peter myöhemmin selittää) etsii siihen ”kirjoittajaa, joka ei ole koskaan ollut tekemisissä Hollywoodin kanssa”. Friedkin on lukenut *Genesis Liven* kansitekstit – Peterille tyypillisen fantasiahenkisen novellin – ja lumoutunut niiden surrealistisesta kuivasta huumorista. Hän haluaa tehdä yhteistyötä Peterin kanssa. Olemme kaikki

käyneet katsomassa *Manaajan* Selling England by the Pound Tourilla ja ihastuneet siihen. Me siis tiedämme, että Friedkin on tekijämiehiä.

Peter on aina unelmoinut tällaisesta projektista, jossa hän voisi työskennellä toisen taiteenalan huippuvisionäärin kanssa kotoa käsin ja olla samalla vaimonsa tukena. Hän kysyy: ”Voimmeko panna albumin jäihin? Antakaa minulle hetki aikaa niin palaan sen jälkeen.” Hän ei vihjaa, että olisi lähdössä bändistä.

Vastaamme yksimielisesti: ”Olemme pahoillamme, mutta ei käy. Joko olet messissä tai et.”

Minun näkökulmastani Peterin lähtö ei olisi mikään maailmanloppu. Ajattelen rohkeasti, että voisimme tehdä Genesiksestä nelihenkisen instrumentaalibändin. Silloin ainakin saisimme vihdoin musiikin etualalle.

Muut kolme vastaavat ehdotukseeni seuraavasti: ”Älä ole noin helvetinmoinen tollo. Me vai, ilman laulua ja sanoja? Älä rupea hyppimään nenille, Phil.” Ja olivathan he oikeassa.

Ennen kuin mitään konkreettista ehtii tapahtua, Friedkinille selviää, että hänen tarjouksensa on vaarassa hajottaa Genesiksen. Sitä hän ei halua, ja sitä paitsi koko scifiprojekti on vasta utuisen ajatuksen tasolla. Muutaman viikon kuluttua tarjouksen tekemisestä homma kuivuu kokoon.

Niinpä Peter on taas mukana kuvioissa. Mutta hän on mukana vain, koska kiinnostavampi tarjous ei tuottanut tulosta. Lähtökohta ei ole kovin otollinen hedelmälliselle yhteistyölle. Jatkamme työskentelyä, annamme anteeksi ja unohdamme koko jutun, tai ainakin teeskentelemme tekevämme niin.

Sitten menemme äänittämään tätä musiikkia walesilaiselle maatilalle, Glaspant Manorille. Bändi tuottaa tämänkin levyn John Burnsin kanssa, ja sitä varten hankimme käyttöömme Island Recordsin studiorekan.

Äänitysstudio on alkanut tuntua liian rajoittavalta paikalta, koska haluamme kuulostaa levyllä yhtä kiinnostavilta kuin keikoilla. Studiorekka antaa meille lisää vapauksia, ja John on melkein kuin bändin jäsen.

Peter kirjoittaa yhä sanoituksia, kun me muut nauhoitamme jo soitto-osuuksia, ja tämä välivaihe sujuu kaikesta huolimatta rennoissa merkeissä, etenkin kun Peter, Mike ja Tony pääsevät välillä rauhoittaville kävelyille maalaismaisemaan. Kiertueilla meillä on tapana pysähtyä ostamaan sipuleita, porkkanoita, juustoa ja leipää ja mennä eväiden kanssa piknikille johonkin pellonlaitaan. Tämä kuulostaa vähän hippimeiningiltä, mutta ei ole kunnon cheddarsiivun ja sipulinpalasen voittanutta.

Lontooseen palattuamme miksaamme *The Lamb Lies Down on Broadwayn* Basing Streetillä Islandin studiossa. Olemme äänittäneet tätä eeposta Walesissa kaksi kuukautta, joten on mukavaa palata takaisin kotikulmille. Hioessamme raitoja valmiiksi kuulemme, että Brian Eno on yläkerran studiossa äänittämässä toista sooloalbumiaan *Taking Tiger Mountain (By Strategy)*. En ole mikään suuri Roxy Musicin ihailija, mutta muut jätkät rakastavat sitä bändiä. Peter käy tervehtimässä Briania ja kysyy, voisimmeko kokeilla ajaa levyn lauluraitoja hänen tietokoneensa läpi. Eno puolestaan kysyy, voisinko käydä yläkerrassa soittamassa rumpuraidan hänen kappaleeseensa ”Mother Whale Eyeless”. En välitä, vaikka joudunkin tekemään vastapalveluksen bändikaverini puolesta.

Tulemme Enon kanssa hyvin juttuun. Hän on tosi mielenkiintoinen tyyppi eikä mikään tavanomainen ”popkasvo”, ja kenties hän onkin juuri siksi lähtenyt Roxy Musicista. Hänen työtapansa kiehtovat minua ja päädyn soittamaan hänen albumeilleen *Another Green World*, *Before and After Science* ja *Music for Films*.

Miksaussessioissa Basing Streetillä jännitteet Genesiksen päivä- ja yötiimin välillä kiristyvät. Välillä miksaamme Peterin kanssa aamukahteen,

mutta kun Tony saapuu seuraavana päivänä paikalle, hän ei pidä lopputuloksesta lainkaan ja haluaa heittää sen menemään. Toisinaan olemme vasta äänittämässä, vaikka meidän pitäisi olla jo miksaamassa. Aika on kortilla, tunnelma on kireä ja kaikki ovat uupuneita. Musiikkia ja sanoituksia on liikaa, kiirehdimme levyä valmiiksi, ja kahden vinyylin konseptialbumin kerronnalliset vivahteet ovat meille vieläkin hämärän peitossa (uskoaksemme myös Peterille) – kaiken kukkuraksi meidän pitäisi lähteä rundille hetkenä minä hyvänsä. Rundille, jolla aiomme soittaa koko tämän albumin. Rundille, joka tehdään ison maailman meiningillä.

The Lamb Lies Down on Broadway Tourilla Genesis esittää massiivisen 23-raitaisen tupla-albuminsa, jota kukaan ei ole kuullut. Meidän pitäisi aloittaa huikea 104 keikan kiertue ympäri maailmaa, ja olemme vasta sisäistämässä teosta, jonka maali ei ole vielä kuivunut. Ryhdymme kuitenkin toteuttamaan huimapäistä keikkakonseptia, johon kuuluu ennennäkemättömän kunnianhimoinen lavaesitys.

Suora leikkaus Dallasiin… Genesis treenaa Showcon päämajalla. Olemme vuokranneet sieltä ääni- ja valokalustomme. Yritämme saada valaistuksen toimimaan ja järjestellä diat, joiden pitäisi ilmeisesti kuvittaa koko *Lambin* kertomus. Katastrofin merkit ovat ilmassa jo ennen kuin olemme päässeet alkuun. Huomaamme, että on mahdotonta saada kolmen valkokankaan esitys toimimaan synkassa, koska teknologia ei ole vielä pitkään aikaan tarpeeksi kehittynyttä sellaiseen. Ja jos ei homma toimi edes treeneissä, ei se toimi kiertueellakaan. Kuten aiemmin mainitsin, me muut emme tiedä mitään monista solistimme teatraalisista tempuista. Peter on vienyt esiintymisasunsa koomisuuden rajalle, ja osa niistä on hyvin epäkäytännöllisiä. Kun hänellä on yllään Slipperman-asu – ilkeännäköinen asukokonaisuus, jonka vartalon peittävä osa koostuu ilmalla täytettävistä kasseista (siis kivespusseista – hän on melkein kuin Elefanttimies) – hän ei

saa mikrofonia suunsa lähelle. Ja kun Lamia-puku eli värikäs harsomainen putkilo laskeutuu yläilmoista, mikrofonin piuha takertuu jatkuvasti tuohon pyörivään lavasteeseen, ja monilla keikoilla päädymme nykimään sitä irti paniikissa. Meillä on kova hoppu eikä aika riitä edes ongelmakohtien kartoittamiseen.

Suora leikkaus Chicagoon… Ensimmäisellä *The Lamb Lies Down on Broadwayn* kiertueen keikalla näen setin puolivälissä sivusilmällä, että jokin suuri esine työntyy viereeni. Se on valtava ilmalla täytettävä penis. Mitäpä muutakaan. Seuraavaksi näen, kuinka Peter ryömii Slipperman-asussaan sen sisältä.

Suora leikkaus Clevelandiin… Kiertue on jatkunut viisi päivää, majailemme trendikkäässä mutta tyylittömässä clevelandilaishotellissa Swingosissa. Joka huoneessa on omituinen sisustus – raitoja, pilkkuja tai jotain vastaavaa. Jossain näistä kummista huoneista Peter kertoo Tony Smithille, että aikoo erota bändistä. Tony kuitenkin suostuttelee hänet viemään kiertueen loppuun.

Suora leikkaus Skandinaviaan… Pyrot karkaavat hallinnasta. Liikaa räjähdyksiä, liian vähän savua, ja räjähtäneistä kaiuttimista lennelleitä puunsäleitä joka paikassa. Menetämme yhden kiertuetyöntekijän. (Selvyyden vuoksi: hän ei menetä henkeään vaan työnsä.)

Suora leikkaus Manchesteriin… Menneeseen aikaan jämähtäneessä Midland Hotelissa Peter paljastaa viimein minullekin, että aikoo lähteä bändistä. En osaa peittää liikutustani. Olemme aika läheisiä bändissä ja sen ulkopuolella. Olemme myös molemmat rumpaleita. Ja rumpalit pitävät aina yhtä.

Vaikka Peter on pian lähdössä, minulla on *Lambin* kiertueelta pääasiassa upeita muistoja. Olen totta puhuen usein aivan taivaissa. Käytän luureja, joista kuulen oman lauluni, ja minulla on loistava kuuntelu. Joitain biisejä

on ihan mahtavaa soittaa: ”The Waiting Room” on joka ilta tuore ja erilainen, ja on myös nautinnollista esittää Tonyn kosketinsoitinkappaletta ”Riding the Scree” sekä pehmeäsävyistä ”Silent Sorrow in Empty Boatsia”, jotka ovat hyvin tunnelmallisia sävelmiä.

Yleensä tuntuu kuitenkin siltä, että bändi jahtaa omaa häntäänsä. Albumi on ilmestynyt Britanniassa 18. marraskuuta 1974 ja kiertue alkanut Chicagossa kaksi päivää myöhemmin, joten edes intohimoisimmilla faneillamme ei ole ollut aikaa sulatella neljän levynpuolen ambient-progekonseptiamme. Se on valtava paketti sisäistettäväksi yhdellä keikalla. Takahuoneessa tunnelma alkaa kiristyä, koska urakka on alkanut niin kivikkoisesti emmekä muutenkaan ole millä tahansa keikkareissulla vaan kunnianhimoisella ja kalliilla megakiertueella.

Mutta kaikki kunnia faneille, jotka yrittävät parhaansa. Kun 90-minuuttinen spektaakkeli päättyy Peterin kahteen eri versioon viimeisestä kappaleesta ”*it.*” (joka kirjoitetaan todella pienellä, kursivoituna ja pisteen kanssa), yleisö näkee kaiken kahtena. Olemme onnistuneet mutta olisimme pystyneet vielä parempaan, jos kuulijat olisivat tunteneet musiikin ja juonta olisi ollut helpompaa seurata.

The Lamb Lies Down on Broadway Tourista tulee myyttinen eepos, jota sivutaan myös parodiaelokuvassa *Hei me rokataan!* (engl. *This Is Spinal Tap*). Kiertue on täydellistä lähdemateriaalia komediakäsikirjoittajille ja -näyttelijöille. Muistatko esimerkiksi kohtauksen, jossa yksi bändin jäsenistä ei pääse ulos munanmuotoisesta kammiostaan? Olen itsekin joutunut olemaan lavalla reistailevien lavasteiden ja raivostuneen kitaristin kanssa. Ehkei ole sattumaa, että Spinal Tapin basisti Derek Smalls muistuttaa paljon noiden vuosien Steve Hackettia.

Katsomot ovat toisinaan puolityhjiä. Peterillä on bäkkärillä oma pukuhuone meikkauspöytineen, mutta me neljä olemme sinne aina

tervetulleita. Hän ei ole mikään diiva, vaikka keikkojen jälkeen pukkarissa käykin aina joukoittain levy-yhtiöporukkaa kehuskelemassa: ”Hei, Pete! Mahtava show!”

Heidän perseennuolemisensa käy Tonyn ja minun hermoille. Peteriä pidetään nerokkaana arkkitehtinä. Genesis on vaarassa jäädä hänen varjoonsa. Muistellessani nyt noita aikoja en kuitenkaan muista, että Peter olisi koskaan haksahtanut tähteyden houkutuksiin. Bäkkärillä hän oli omasta pukuhuoneestaan huolimatta aina yksi meistä.

The Lamb Lies Down on Broadway Tour päättyy Ranskaan, ja olemme kaikki helpottuneita, kun urakka on vihdoin loppusuoralla. Olemme pian nousemassa lavalle Sveitsin rajan tuntumassa sijaitsevassa Besançonissa, joka on epäilyttävän pieni ranskalaiskaupunki, kun Tony Smith ilmoittaa, että kiertueen päätöskeikka Toulousessa on peruttu heikon lipunmyynnin vuoksi. Yhtäkkiä tajuamme: soitamme luultavasti viimeisen kerran kappaleet ”The Colony of Slippermen” ja ”Here Comes the Supernatural Anaesthetist”. Tämä on viimeinen keikkamme Peterin kanssa. Viimeinen kerta, kun näemme hänen ryömivän suuren kyrvän läpi. On 22. toukokuuta 1975.

Peter soittaa ”The Last Postin” oboella. Se on melkoinen antikliimaksi. *The Lamb Lies Down on Broadway*, mutta karitsa ei enää nousekaan ylös kadusta. Sitten meitä on enää neljä.

Olenko katkera Peterin lähdöstä? En todellakaan. Olemme edelleen yhtä läheisiä ystäviä kuin viisi vuotta aiemmin tullessani bändiin, ja *Lambin* kiertue on kaikista ongelmistaan ja tahattomasta koomisuudestaan huolimatta ollut antoisa kokemus. Ammatilliset haasteet ovat tehneet meistä muista jopa entistä läheisempiä. Tonyn, Miken ja Steven kanssa emme edes harkitse lopettamista. Me neljä olemme sitoutuneet jatkamaan, vaikka emme vielä tiedä miten. Mutta aiomme kyllä jatkaa. Niinpä tarvitsemme

uuden laulajan ja keulahahmon. Otamme ratkaisevan askelen sitten, kun on sen aika.

Sovimme kaikki hyvässä hengessä, että pidämme mahdollisimman pitkään suumme supussa Peterin lähdöstä. Haluamme, että meillä on uutta materiaalia valmiina ennen kuin sana leviää.

Mitä sitten nykyään ajattelen *The Lamb Lies Down on Broadwaystä*? Se on yksi harvoista Genesiksen albumeista, jonka ratkaisut yllättävät minut edelleen, vaikka en muista, että olisin enää koskaan kuunnellut sitä kokonaan. Se oli kuitenkin tietyllä tapaa bändin uran huippukohta, ja jopa Spinal Tap -viittaukset tuntuvat lähinnä kunnianosoituksilta, vaikkakin hieman epäsuorilta sellaisilta. Siteeratakseni Peterin viimeisiä sanoja lavalla Genesiksen kanssa: ”It’s only rock’n’roll, but I like it.”

Vuonna 1975 odotan jännityksellä, mitä huominen tuo tullessaan. Minulla on myös muita, henkilökohtaisia velvoitteita. Selling England by the Pound Tourin Kanadan-osion aikana vanha liekki on yltynyt jälleen suureksi roihuksi, ja suureksi ilokseni olen saanut samalla uuden ihmisen elämääni: tyttövauvan.

Eletään siis 70-luvun puoliväliä. Vuosikymmenen alussa löysin ensin itselleni bändin, sitten menetin isäni, ja nyt vuosikymmenen puolivälissä minusta on yllättäen tullut perheellinen mies.

8
Perheellinen mies ja solisti

Eli kuinka yritän pitää kaikki tyytyväisinä. Tulokset: ristiriitaisia.

Paina pausea, kelaa taaksepäin, kuuntele uudelleen.

On maaliskuu 1974, ja Peterin lähtöön on vielä vuosi ja kaksi kuukautta. Genesiksen Selling England by the Pound Tour saapuu Vancouveriin, missä esiinnymme Garden Auditoriumissa. Olen kaksikymmentäkolmevuotias ja innoissani: teinivuosieni on-off-on-tyttöystäväni Andrea Bertorelli asuu nykyään täällä Kanadan kaukaisella Tyynenmeren-rannikolla.

Muistin virkistämiseksi: Andy oli kanssani samalla vuosikurssilla Barbara Speake Stage Schoolissa. Olimme nuoruuden rakastavaisia ja vietimme paljon aikaa toistemme perheiden luona. *Rakastin* Andyn äitiä ja hengailin mielelläni Bertorelleilla aina tilaisuuden tullen. Bertorellit ovat kuuluisaa lontoolaista ravintoloitsijasukua ja herra sekä rouva Bertorelli loistavia ruoanlaittajia. Päivällisen jälkeenkin he olivat mukavia, koska antoivat tyttärensä poikaystävän jäädä yöksi. Olin kuin perheenjäsen.

Kuusikymmenluvun lopussa jatkoimme Andyn kanssa eri suuntiin – mikä johtui tietenkin siitä, että kävin taas ulkona Lavinia Langin kanssa. Samalla katkesivat siteeni Andyn perheeseen. Kun Andyn isä kuoli, hänen äitinsä alkoi tapailla Kanadan ilmavoimien upseeria, johon hän oli tutustunut sota-aikana, kun tämä oli komennettu Surreyn Godalmingiin. Äiti meni miehen kanssa naimisiin ja muutti Vancouveriin. Andy, hänen Playboy-pupuna työskennellyt siskonsa Francesca ja veljensä John lähtivät mukaan.

Keväällä -74 en ole nähnyt Andya kolmeen neljään vuoteen. Tiedän kuitenkin jotain hänen kuulumisistaan. Rouva Bertorelli on kirjoitellut äidilleni ja äiti kertonut minulle, että Andy on muuttanut erämaahan, asunut hetken aikaa mökissä, tavannut jonkun, tullut raskaaksi mutta jättänyt isän. Sitten hän on palannut perheensä luokse Vancouveriin ja saanut tyttären Joely Meri Bertorellin 8. elokuuta 1972. Siinä vaiheessa olen kuulunut Genesikseen kaksi vuotta.

Ennen kuin saavun bändini kanssa Vancouveriin, soitan Bertorelleille ja kutsun heidät keikalle. Andyn äiti on vieraanvaraisuuden perikuva ja haluaa ehdottomasti, että asun heidän luonaan sen aikaa, kun viivyn kaupungissa. Hyväksyn mielihyvin rouva B:n illalliskutsun. On upeaa tavata heidät jälleen. Tapaan kanadalaisen isäpuolen Joen, joka on intohimoinen keilaaja (vuosia myöhemmin sponsoroin hänen joukkuettaan), sekä vuoden ja neljän kuukauden ikäisen Joelyn, upean pikkutaaperon. Emme ehdi edes jälkiruokaa loppuun, kun vanhat tunteet roihahtavat jälleen.

Andy on kaunis nuori nainen, jolla on myös kaunis vartalo. Ja hän on todella seksikäs, minkä vuoksi hän onkin ollut aikoinaan melkoinen sydäntenmurskaaja. Minun on tunnustettava, että suuri osa Genesiksen vuonna 1986 ilmestyneen kappaleen ”Invisible Touch” sanoituksesta kertoo hänestä.

Andy on mielissään ja niin myös minä sekä rouva B. – Andyn äiti on aina halunnut minut vävypojakseen. Kun Genesis lähtee Vancouverista, olemme taas Andyn kanssa yhdessä. Ja minusta on ilmeisesti tullut hänen lapsensa isä. Elämä on muuttunut nopeasti, mutta en vilkuile taakse enkä sivuille. Andy on vienyt sydämeni jo koulussa. Mutta entä hänen tyttärensä? Mitäpä tuosta. En epäröi hetkeäkään.

Kuuden päivän kuluttua soitamme jälleen New Yorkin Philharmonic Hallissa. Seuraavan kuukauden pidämme yhteyttä puhelimitse ja

rakastumme taas toisiimme. Olen palannut teinivuosieni kuvioihin, mutta elämänmuutoksellani on tällä kertaa kauaskantoisia seurauksia.

Kiertue palaa vielä kerran New Yorkiin ja päättyy siellä kolmeen keikkaan Academy of Musicissa. Andy matkustaa sinne tapaamaan minua. Joely nukkuu välissämme sängyssä. Muistan vielä kymmeniä vuosia myöhemmin, kuinka hän katseli minua ikään kuin kysyäkseen, mitä minä siinä teen.

On kulunut vain hieman yli kuukausi siitä, kun tapasimme Vancouverissa, mutta olemme jo päätöksemme tehneet: palaamme yhteen ja Andy muuttaa kanssani takaisin Britanniaan. Olen lähtenyt kiertueelle sinkkumiehenä mutta palannut rakastamani naisen kanssa ja tullut isäksi. Olemme perhe, enkä osaa kuvitella suurempaa onnea.

Englannissa pidämme Genesiksen kanssa kuukauden loman, kunnes alamme kirjoittaa ja äänittää biisejä konsepti-visio-virstanpylväs-kiviriippa-albumillemme *The Lamb Lies Down on Broadway* (mistä olikin jo puhetta aiemmin). Pian Andy ja Joely muuttavat vuokrakaksiooni Epsomiin. Huomaamme, ettei se ole otollisin ympäristö nuorelle perheelle. Onneksi pääsemme pian käymään Headley Grangessa…

… missä meitä odottavat aiemmin mainitut kammottavat rottalaumat ja vanha haiseva talo. Minulla ei kuitenkaan ole aikaa valittaa, koska käyn välittömästi työn touhuun. Ja mitä valittamista minulla olisikaan – teen töitä *mutta* uusi perheeni on silti luonani. Andy ja Joely eivät välttämättä ole yhtä mielissään. He ovat juuri muuttaneet perheensä luota toiselta puolelta maailmaa, joutuneet keskelle kaoottista bändiprojektia ja jääneet oman onnensa nojaan. Heillä ei ole juuri muuta tekemistä kuin istuskella nurmikolla laskemassa rottia. Arveluttavaa, hämmentävää, pelottavaa – miten nyt itse kukin sitä kuvailisi.

Ainakaan parisuhteen kannalta ympäristö ei ole paras mahdollinen. Niin kuin Peter ja hänen (kirjaimellisesti) kasvava perheensä joutuivat kokemaan, Genesiksessä ei tunneta säälilomia eikä perhevapaita. Paiskimme töitä iltaisin, viikonloppuisin ja kaikkina pyhäpäivinä. Sitten jossain vaiheessa lähdemme reissuun ja jatkamme työntekoa muualla. Niin homma toimii.

Valitettavasti *Lambin* äänitykset jatkuvat lähes albumin kiertueeseen saakka, joten Genesiksellä on vielä tavallista kiireisempi aikataulu. Keikkailu on kaoottista ja matkustaminen maksaa, joten en pysty ottamaan Andya ja Joelya mukaan kiertueelle läheskään niin usein kuin toivoisimme. Andy joutuu olemaan paljon yksin suhteemme alusta lähtien. Hän jää rockleskeksi heti kättelyssä. Käsittääkseni Miken ja Tonyn kumppanit eivät ole koskaan joutuneet samanlaiseen tilanteeseen – minusta tuntuu, että he ovat olleet aina paikalla. Tai sitten en ole vain pitänyt puoliani tarpeeksi jämäkästi.

Muutamme Epsomin sekamelskasta Ealingiin Queen Anne’s Grovessa sijaitsevaan kotiin. Mutta naimisiin menemme vasta *Lambin* kiertueen jälkeen seuraavana vuonna East Actonin maistraatissa. Kaunis morsian on pukeutunut valkoiseen, helakanpunaisen sulhon parta on siististi muotoiltu ja hänellä on jalassaan tätä tilaisuutta varten ostetut uudenkarheat Converse All Starit. Kuten odottaa saattaa, emme ehdi viettää kuherruskuukautta.

Nyt kun Peter on lähtenyt, Genesiksen täytyy vielä ratkaista suuri ongelma ja hankkia uusi laulaja. Laitamme *Melody Makeriin* ilmoituksen: ”Etsitään laulajaa Genesis-tyyliseen yhtyeeseen.” Toivomme, että nokkelat sanavalinnat auttavat salaamaan bändin kriisin ja pitävät lehdistön loitolla.

Kuulen myöhemmin, että peräti 400 ihmistä olisi vastannut ilmoitukseen. En usko noin suureen lukuun, mutta ehkä Tony Smithin toimistolla erotettiin jyviä akanoista ahkerammin kuin tiedänkään.

Saamme joka tapauksessa kaikenlaisia yhteydenottoja. Nauhoja tulee vino pino. Tyyppejä, jotka laulavat levyjemme mukana. Jotka soittavat kitaraa biisiemme tahtiin. Joku tapailee hieman pianoa, toinen tekee pikkuisen sitä ja kolmas tätä. Joillain nauhoilla lauletaan Frank Sinatran tai Pink Floydin musiikin päälle. Valitsemme joukosta lupaavimmat ja aloitamme koe-esiintymiset.

Samalla työskentelemme ulkopuolisten katseilta piilossa Maurice Plaquetin kellarissa East Actonin Churchfield Roadilla, joka on minulle tuttu paikka niistä muutamista rumputunneista, joilla kävin. Alamme kirjoittaa musiikkia bändin seitsemännelle albumille, joka on ensimmäinen levymme nelihenkisenä bändinä. Steve on tosin aluksi muualla, koska hän viimeistelee ensimmäistä sooloalbumiaan *Voyage of the Acolyte*. Minusta tuntuu, että hän haluaa enemmän vastuuta biisintekijänä. Vielä hetki sitten Tony, Mike ja Peter olivat vastuussa bändin biisinkirjoituksesta – ja rehellisesti sanottuna he kirjoittivat parempia kappaleita kuin Steve. Ja ainakin parempia kuin minä, varsinkaan kun *Lambiin* mennessä en ole kirjoittanut biisejä juuri lainkaan. Joten eipä minulla ei ole valittamistakaan. Sooloprojektissaan Steve pääsee kuitenkin ilmaisemaan itseään, emmekä me nurise hänelle siitä tai esitä vastalauseita. Minä ja Mike käymme jopa soittamassa *Voyage of the Acolytella*, ja suostun myös kappaleen ”Star of Sirius” laulusolistiksi. Kaikki tapahtuu hyvässä hengessä.

Vaikka joudumme aluksi työskentelemään ilman Steveä, on helpottavaa huomata, että pärjäämme aivan hyvin ilman Peteriä. Biisejä syntyy yhtä rivakasti kuin ennenkin, ja ne ovat hyviä. Olemme kirjoittaneet ”Dance on a Volcanon” jo ennen kuin Steve palaa joukkoon. Sen jälkeen syntyvät ”Squonk” ja ”Los Endos”, joten tuleva albumimme *A Trick of the Tail* on jo hyvässä vauhdissa.

Sitten seuraa katastrofi: Peter komeilee jälleen *Melody Makerin* kannessa – ”Gabriel jättää Genesiksen”. Uutinen on vuotanut lehtiin ennen kuin olemme ehtineet tiivistää rivimme.

Muusikkopiireissä arvellaan, että Genesiksen taru on lopussa. Ja kuinka ihmeessä ei olisi: miten yksikään bändi voisi selviytyä keulahahmonsa menettämisestä, erityisesti jos tämä on niin karismaattinen ja luova tapaus kuin Peter Gabriel? Meidän pitää toimia nopeasti ja karistaa häviäjän leima ennen kuin siitä tulee meille ylitsepääsemätön este.

Lehtiartikkelit ja kaikki bändin ympärillä tapahtuva tukee käsitystä, jonka mukaan Genesis on menneen talven lumia. Steven albumi on ilmestynyt lokakuussa 1975 juuri ennen tätä kohua, emmekä ole vielä päässeet edes aloittamaan *A Trick of the Tailin* äänityksiä. En itsekään auta asiaa soitellessani erään toisen bändin kanssa.

Säännöllisen epäsäännöllinen yhteistyöni Brand X:n kanssa alkaa loppuvuonna 1974, kun Richard Williams soittaa minulle. Entinen *Melody Makerin* toimittaja on nyt Island Recordsin A&R-osaston pomo. Hän kertoo mielenkiintoisesta yhtyeestä, vastikään hankkimastaan jamibändistä, joka etsii uutta rumpalia.

Käyn yhtyeen treeneissä ja pidämme hauskaa. Tässä vaiheessa Brand X:n musiikki on lähempänä funkia kuin jazzia. Bändissä on kyllä laulajakin, joka soittaa usein congarumpuja, ettei joudu olemaan pitkiä aikoja lavalla tyhjän panttina. Suhtaudun häneen hyvin myötätuntoisesti, kun mieleeni palaa puistattava sessio Phil Spectorin alaisuudessa. Yhtye improvisoi lähinnä yhden grooven ja soinnun ympärillä. *Tuntikausia*.

Tykkäsin näistä kavereista ja vapautuneesta musisoinnista, joten minusta tuli Brand X:n osa-aikainen jäsen, vaikken oikeastaan edes tiennyt, mihin olin sitoutumassa. Bändillä ei ollut keikkoja, ja levysuunnitelmatkin olivat toistaiseksi vasta puheen tasolla. Lopulta kitaristi ja laulaja jättivät bändin ja

alkoivat tehdä muita juttuja, jolloin jäljelle jäivät minun lisäkseni basisti Percy Jones, kosketinsoittaja Robin Lumley ja kitaristi John Goodsall.

Kun me jäljelle jääneet aloimme soittaa, Brand X:stä tuli aivan uusi bändi. Elettiin fuusion ja jazzrockin aikaa, ja osa tuosta musiikista oli minusta aivan liian improvisatorista ja itseriittoista. Teimme kuitenkin tulevina vuosina muutaman kiinnostavan levyn, joista kaksi ensimmäistä erottui edukseen: *Unorthodox Behaviour* (1976) ja *Moroccan Roll* (1977).

Mutta nyt syksyllä 1975 Peterin jättämän Genesiksen jäsenet pitävät yhtä kuin kolme muskettisoturia. Ajattelemme uhmakkaasti, että *me vielä näytämme niille*. Onko kaikessa ollut kyse vain Peteristä? Hänhän on kai kirjoittanut kaikki biisit? Emme ole kadonneet mihinkään, vaikka ketunpää onkin poissa. Meidän pitää ehkä löytää uusi solisti, joka saa laulettavakseen loistavaa uutta musiikkia. Huhut Genesiksen kuolemasta ovat vahvasti liioiteltuja.

Panemme isomman vaihteen silmään, ja kuuntelemme maanantaisin Churchfield Roadilla neljä viisi laulajakandidaattia. Opetan heille lauluosuudet ja laulan mukana samalla kun Steve, Tony ja Mike soittavat hiljaa taustalla. Valitsemme muutaman kappaleen, joissa arvioimme heidän taitojaan. Yksi on *Selling England by the Poundin* raita ”Firth of Fifth” ja toinen *Trespassin* ”The Knife” – ne ovat sopivia koetinkiviä, jotka näyttävät taidot ja tason. Jo nämä pienet palaset vaativat paljon kaikilta solistiehdokkailta. Tämä on ainoa vaihtoehtomme. Genesis on vaativa bändi, eikä kuka tahansa voi hypätä Peterin saappaisiin.

Emme myöskään kelpuuta ketä tahansa taitavaa laulajaa. Pohdimme myös, mikä tekisi uudesta jäsenestä hyvän biisinkirjoituskumppanin? Mitä hän toisi bändiin? Yritämme oikeastaan löytää uuden perheenjäsenen, sillä nyt selkä seinää vasten ajettuna Genesis on tosi tiivis porukka. Veljeskunta.

Alan nauttia näistä maanantaisista koelaulusessioista, koska niissä pääsen itsekin laulamaan. Olen aina ajatellut, että voisin laulaa tällä albumilla muutaman akustisen kappaleen – esimerkiksi ”Entangled” tai ”Ripples”. Mutta tiedän, etten ikimaailmassa pystyisi vetämään ”Squonkia”, ”Dance on a Volcanoa” tai muita rankempia biisejämme.

Sillä ei kuitenkaan ole väliä: tarvitsemme uuden laulajan ja teemme kaikkemme löytääksemme sopivan. Kukaan meistä ei – en edes minä itse – tule ajatelleeksi, että minusta voisi olla solistiksi.

The Lamb Lies Down on Broadwayn ja levyn kiertueen jälkeen ajatus tuntuu entistä kaukaisemmalta, koska massiivisella ja rohkealla tupla-albumilla on niin paljon lauluosuuksia –nimenomaan vaikeita lauluosuuksia – ja kiertueella teatraalinen lavashow. Miten ihmeessä selviytyisin sellaisesta haasteesta? Turha kuvitellakaan. Ja totta puhuen en edes halua tarttua tuohon haasteeseen. Olen tyytyväinen rooliini bändin taustalla.

Minulla on vielä vanha ässä hihassa: soittaisin mieluummin instrumentaalibändissä kuin ryhtyisin laulajaksi. Valitettavasti muut torjuvat ajatuksen suoralta kädeltä. Tony ja Mike ovat pitkään halunneet olla lauluntekijöitä – he tekevät kappaleita, joissa on sanoitukset, mutta jonkun täytyy laulaa ne. Ja vielä enemmän: he haluavat kirjoittaa *hittibiisejä*, singlejä, jotka nousevat poplistojen kärkeen. Niitä he ovat aina havitelleet, yhtä menestyksekkäitä biisejä kuin The Kinksillä ja The Beatlesillä. Eikä se olisi mahdollista, jos bändillä ei olisi laulajaa, sanoituksia tai kertosäkeistöjä.

Onkin jokseenkin ironista, että heidän biisintekotaitojensa täytyy ”kypsyä” vielä lähes kymmenen vuotta ennen kuin he saavat ensimmäiset hittisinglensä. Minun urani saa kuitenkin odottamattoman käänteen: minusta on tulossa ainakin Churchfield Roadin kellarissa bändin vastentahtoinen laulusolisti.

Palaan aina iltaisin kotiin Andyn luokse.

”Löysittekö jo laulajan?”

”Emme. Kukaan ei yllä vaatimuksiimme.”

Pidämme koelauluja viisi kuusi viikkoa. Olemme tavanneet kolmisenkymmentä kaveria. Vähitellen alamme väsyä hommaan. Kello tikittää ja suunnittelemme jo seuraavaa rundia, joten meidän on pakko mennä studioon. On meillä ainakin joitain hyviä biisejä.

Menemme Tridentille, ja aloitamme äänitykset uuden yhteistuottajamme Dave Hentschelin kanssa. Työ sujuu nopeasti. Oma kädenjälkeni on parhaiten esillä kappaleessa ”Los Endos”, jonka groovessa otan vaikutteita Santanan vastikään ilmestyneen jazz-fuusioalbumin *Borboletta* raidasta ”Promise of a Fisherman”. ”Squonkissa” on vahvaa Zeppelin-tunnelmaa. ”Robbery, Assault and Battery” puolestaan jatkaa Genesiksen narratiivikappaleiden perinnettä.

Olemme tosi tyytyväisiä biiseihimme. Ne kuulostavat vahvoilta, tuoreilta ja hieman erilaisilta. Bändi on kuin uudelleen syntynyt, ja se myös kuuluu.

Työskentely on järjestelmällistä. Äänitämme taustaraidat ja päätämme, kuka kirjoittaa sanat mihinkin kappaleeseen. Aikataulu hengittää entistä kiivaammin niskaan, koska laulajaa ei ole vieläkään löytynyt, vaikka pohjat on jo äänitetty. Lopulta raotamme ovea yhdelle ehdokkaalle. Mick Strickland erottuu edukseen, ja pyydämme hänet kokeeksi Tridentille. Panemme hänet laulamaan kappaleen ”Squonk”. Lauluosuuden ensimmäinen fraasi on hemmetin hankala: *”Like father, like son…*” Emme kysy häneltä sopivaa sävellajia emmekä ota huomioon hänen äänialaansa. Lykkäämme vain biisin eteen. Anna mennä…

Voi raukkaa. Sävellaji ei sovi hänelle lainkaan. Meidän on pakko sanoa ”kiitos, mutta ei kiitos”. Olen vielä nyt vuosikymmeniä myöhemmin

pahoillani Mickin puolesta, koska olen itsekin joutunut laulamaan muiden tekemiä biisejä minulle annetuista sävellajeista. Levyä tehdessämme emme kuitenkaan tule ajatelleeksi, että voisi toimia myös toisin.

Pidän uuden biisin ”Squonk” groovesta. Olemme katsoneet kaikki korttimme, meillä ei ole mitään menetettävää, ja studioaikaa palaa jatkuvasti. Niinpä ehdotan, että voisin yrittää laulaa sen. Ja muut suostuvat: ”No mikäs siinä.”

Syvällä sisimmässäni tiedän, että osaan laulaa, mutta on ihan eri asia tehdä sitä *tosissaan*. Toisinaan pää sanoo kyllä mutta ääni huutaa ei.

Koetan silti onneani, vaikka en ihan ymmärräkään Miken sanoitusta. Mike ja Tony kertovat myöhemmin, että hetki oli kuin sarjakuvasta, jossa piirroshahmon puhekuplaan syttyy lamppu. He vilkuilevat toisiaan tarkkaamossa ja kulmakarvat kertovat kaiken: *Voi hemmetti, tämähän toimii!* Myöhemmin ymmärrän, miten käänteentekevä hetki se oli. Studioympäristö sopii loistavasti tarkoitusperiimme, koska siellä voimme hieroa lauluja niin kauan, että ne onnistuvat ja toimivat yhdessä taustaraitojen kanssa. En silti halua vieläkään ruveta pystysolistiksi.

Mutta entäpä jos… Olemme vielä aika ihmeissämme. Luulimme hetki sitten löytäneemme tyypin, joka selviytyisi lauluosuuksista, mutta olimme väärässä. Nyt kuitenkin bändin rumpali tarttuu mikkiin ja se soundaa hyvältä. Mutta että kokonainen albumi? Olisiko siinä mitään järkeä?

Kokeilemme muutaman oton, hiomme niitä eteenpäin, palaamme seuraavana aamuna kuuntelemaan ne uudestaan ja toteamme: kuulostaa edelleen hyvältä.

Olen vieläkin *tosi* epävarma koko ajatuksesta, mutta ehkä me olemme viimein löytäneet laulajamme? Vaikka tyyppi löytyykin sattumalta kuin sohvan raosta pilkistävä kolikko.

Nyt meidän täytyy kuitenkin karistaa epäilyksemme ja jatkaa eteenpäin. Viimeistelemme biisin toisensa jälkeen. ”Robbery, Assault and Battery” on yksi parhaista ja toimii heti hyvin – heitän laulun sekaan hitusen Artful Dodgeria. Vähitellen alamme huomata, etteivät lauluraitani ole pelkkää läpilaulua vaan tuon musiikkiin myös jotain uutta. Uutta luonnetta sanan joka merkityksessä. Pystyn ottamaan biisit omikseni ilman Peterin visuaalisia tehosteita.

Osa kappaleista on erityisen vaativia. ”Mad Man Moon” on Tonyn käsialaa, ja hänen melodiansa pakottavat minut ulos mukavuusalueeltani. Ja erityisen vaikeaa niitä on opetella nopeaan tahtiin lennosta studiossa – siihen joudun kuitenkin seuraavina vuosina tottumaan. Myös ”A Trick of the Tail” on hänen biisinsä, mutta sen laulaminen tuntuu luontevammalta. Kaiken kaikkiaan laulumikin ääressä työskenteleminen tuntuu helpommalta kuin olin kuvitellut.

Kohta levy on valmis. Kuvittelen kuitenkin edelleen, että siirryn pian takaisin rumpusetin taakse. Pelastin albumin pakkoraossa, mutta olisi aivan eri juttu esittää biisejä keikkalavalla. Meillä ei siis ole vieläkään laulajaa.

Palaan kotiin Ealingiin Andyn ja Joelyn luokse.

”Miten albuminteko sujuu?” Andy kysyy.

”Olen laulanut kaiken, ja se kuulostaa mahtavalta.”

”No mikset sitten ryhdy laulajaksi?”

”Oletko hullu? Olen rumpali. En suostu menemään lavan eteen ketkuttamaan lanteitani. Minulla on aina rumpusetti itseni ja yleisön välissä, ja niin sen kuuluukin olla.”

Kun levyn äänitykset päättyvät, käymme laulajien demonauhat läpi vielä uudelleen. ”Oletteko *varmoja*, ettei siellä ole ketään?”

Emme löydä tälläkään kertaa yhtään varteenotettavaa ehdokasta.

Lopulta totean: ”No hemmetti, kai minä voin sitten ruveta laulajaksi, mutta siinä tapauksessa…”

Olemme omituisessa tilanteessa. Kun kaikki muut vaihtoehdot on käyty läpi, rumpali on bändin viimeinen oljenkorsi. Kukaan meistä ei kuitenkaan osaa ottaa tätä vaihtoehtoa täysin todesta. Miten ”taustahahmosta” voisi tulla hyvä solisti? Tämä on varmasti paha virhe.

Olen ristiriitaisessa tilanteessa, ja pidän muutenkin paljon rumpujensoitosta. Se on minun tuttu ja turvallinen asemapaikkani. Totuutta ei kuitenkaan käy kiistäminen: kyllä minä *osaan* laulaa ne biisit.

Lopulta teemme kompromissin: voin harkita asiaa, jos löydän tarpeeksi hyvän rumpalin – olisihan turhauttavaa joutua vilkuilemaan jatkuvasti olan yli, tarkkailemaan ja arvostelemaan sanattomasti uutta bändikaveria. Enkä muutenkaan voi hoitaa molempia tontteja – se näyttäisi ihan naurettavalta. Don Henley pystyi tekemään sitä biisin parin verran ja niin myös Levon Helm. Mutta kukaan ei jaksaisi katsella heitä kaksituntista settiä. Rumpujen takaa laulava solisti on vieraannuttava näky. Rumpusetti on niin iso kokonaisuus, että se estää kaikenlaisen yhteydenpidon laulajan ja yleisön välillä.

Alan vähitellen alistua kohtalooni, vaikkakin vasta alustavasti, vastentahtoisesti ja hammasta purren. Lopulta kaivan itse oman kuoppani.

Yesin entinen jäsen Bill Bruford on hyvä ystäväni, ja hän esittelee minulle monia jazzrumpaleita. Hän käy kerran Brand X:n treeneissä, missä kirjoitamme biisejä albumille *Unorthodox Behaviour*, ja kysyy: ”Miten Genesiksellä menee? Oletteko jo löytäneet laulajan?”

”Emme oikeastaan. Olen tosin jo laulanut albumin biisit nauhalle, ja muut haluavat, että kokeilisin siipiäni myös laulajana. Mutta siinä tapauksessa tarvitsisimme rumpalin.”

”No mikset kysy minua?”

”Et sinä varmaan haluaisi. Vähän liikaa Yesiä sinun makuusi?”

”Voisin halutakin.”

Ja yhtäkkiä Genesiksellä oli uusi rumpali.

Nyt minulla ei ollut enää yhtään hyvää tekosyytä, johon vedota.

Olemme sekoittaneet pakkaa, joten uuteen kokoonpanoon ja uusiin rooleihimme tottuminen vie aikaa. Siinä ei ole mitään ihmeellistä. Niin vain tapahtuu. Nuo treenit eivät jää erityisesti mieleeni, emmekä kai edes anna asiasta virallista ilmoitusta.

Bill sopii hyvin joukkoon, vaikka hän kuuluu niihin rumpaleihin, jotka haluavat soittaa joka ilta jotain erilaista. Ymmärrän, että hän haluaa pitää meiningin tuoreena, mutta osa rumpufilleistä on *merkkejä*, joihin Tony, Mike ja Steve tukeutuvat.

Sitten kone lähtee taas ryminällä käyntiin. Alkaa uusi kiertue ja luku bändin historiassa.

A Trick of the Tail ilmestyy helmikuussa 1976. Uusi Genesis on altavastaajan asemassa. Ehkä levyarviot ovatkin osaksi sen takia niin suotuisia: kukaan ei ole enää odottanut bändiltä mitään. Levy kuitenkin kuulostaa mahtavalta, joten nämä altavastaajat saavat viimeisen naurun: albumi nousee brittilistalla yllättävän korkealle, kolmanneksi, kuten *Selling England by the Pound*.

Seuraavassa kuussa matkustamme Dallasiin harjoittelemaan kiertuetta varten. Ensimmäinen *Trick of the Tail* -kiertueen keikka on Kanadan Ontariossa Londonin kaupungissa 26. maaliskuuta. Laulaminen ei hermostuta minua erityisemmin, vaikka joudunkin esiintymään ensimmäistä kertaa yleisön edessä. Olen kokenut sen jo *Oliverissa* kauan sitten.

Kaikkein vaikeinta on tottua siihen, että minun ja yleisön välissä on symbaalirivin sijaan pelkkä mikkiständi. Minulla ei ole tapana käyttää lepakonsiipihattuja eikä liidellä ilmassa, joten mitä ihmettä puuhaan silloin, kun en laula?

Akuutteja huolenaiheita on muitakin. Olen jo tehnyt hyvin selväksi, etten pysty samaan kuin Peter. En aio solahtaa Andyn yömekkoon tai mäyräntaljaan. Mutta mihin sitten *pukeudun*? Käytänkö samaa työmiehen haalaria, joka on kelvannut minulle rumpalina aivan hyvin? Vai olisiko se liian duunarihenkistä? Voin ehkä käyttää ”Robbery, Assault and Batteryn” aikana lippalakkia ja edvardiaanista takkia, mutta sen teatraalisemmat asut eivät ole minua varten.

Muut ehdottavat, että teettäisin vaatteita. Ne ehdittäisiin vielä toimittaa ennen avauskeikkaa. En kuitenkaan aio mennä ensimmäistä kertaa laulajana lavalle ylläni jotain, mikä ei ole osa *minua*. Haluan tuntea oloni täysin kotoisaksi. Turvaudun siis haalaripukuuni.

Sitten on toinen pulma. Peter viihdytti yleisöä pikku tarinoillaan sillä välin, kun Mike, Tony ja Steve virittivät soittimiaan. Hän oli ”Mystinen matkamies”. Minulla on kuitenkin lähinnä ”Phil-sedän” olemus. Niinpä automatkalla Torontosta Londoniin raapustan kuumeisesti välispiikki-ideoita. ”Tämä biisi kertoo, öö, tota niin… Vittu, ei minulla ole tästä mitään sanottavaa…”

London Arenan katsomovalot sammuvat. Manaan hiljaa itsekseni ja nielaisen kovaan ääneen. Mitähän tästä tulee? Kaikki ovat kauhuissaan. Minulla on iso vastuu, joten en voi ottaa rohkaisevaa drinkkiä pikaisista savuista puhumattakaan. Yhtäkkiä tunnen hetken valtavan painon. Genesis on menossa lavalle uuden laulajan kanssa. Suurin osa bändeistä ei olisi edes ottanut tällaista riskiä, ja vieläkin harvempi olisi selvinnyt yrityksestä kuivin jaloin. Monet arvelevat, ettemme mekään selviä, ja

muistokirjoituksemme on jo valmis: ”Genesis: *Alussa oli Sana*… ja lopussa katastrofi, kun bändi yritti korvata loistavan laulajansa taitavalla rumpalilla. R.I.P.”

Lymyilen melkein koko keikan mikkiständin takana – olen 24-vuotias ja hintelä kuin rumpukapula. Enkä edes tartu mikrofoniin. Olisi liian *laulajamaista* ottaa se pois ständistä. Mutta hauras itseluottamukseni solistisiin kykyihini saa vain muutamia kolhuja.

Toisella keikalla Ontarion Kitchener Memorial Auditorium Complexissa pukeudun yhteen minulle valmistetuista asuista: sinapin- tai oranssinväriseen haalaripukuun. Asussa on levenevät lahkeet ja edessä napit, ja se on vähän liian tiukka, mikä myös näkyy ulospäin, ja siinä on tosi tukalaa vetää kokonainen keikka. Lisäksi asu on valmistettu synteettisistä kuiduista ja alkaa löyhkätä pienestäkin hikoilusta.

Huomaan asun ongelmat heti, kun astun lavalle. En käytä sitä enää koskaan. En koskaan. Lupaan.

Vaatetuskömmähdyksestä huolimatta ensimmäiset kaksi keikkaa sujuvat upeasti. Esitämme *Lambin* sikermän – annetaan yleisölle jotain tuttua – mutta mikään biiseistä ei pelota liikaa. Tunnen ne todella hyvin, sillä olen kuullut niitä uuvuksiin asti. Ja totta kai meidän pitää soittaa yleisösuosikkeja, olivatpa ne kuinka hankalia, eeppisiä tai raskaita hyvänsä. Haluamme ilmoittaa asiamme niin selkeästi kuin mahdollista: *Genesis jatkaa tuttuun tyyliin.*

Pidän silti paljon käsiä taskussa, kun laulan. Vasta joitain keikkoja myöhemmin uskallan koskea mikrofoniin, ottaa sen irti pidikkeestä ja kuljeskella sen kanssa ympäri lavaa. Silloin muodonmuutokseni tuntuu todelliselta: minä, Phil Collins, olen laulaja.

Kierrämme Yhdysvaltoja kuusi viikkoa, ja se on tämänkin maailmankiertueemme ensimmäinen etappi. Amerikka on vieläkin selvä

ykköskohteemme. Saksalaiset katselevat meitä hämmentyneinä, sillä he eivät lämpene bändille ennen vuonna 1980 ilmestyvää *Dukea*, mutta Jenkeissä voimme jo päästä juuri ja juuri voiton puolelle.

Edellämme on Led Zeppelin, joka on jo kiivennyt vuorenhuipulle. Brittibändeistä Yes ja Emerson, Lake & Palmer sekä Supertramp ja kumppanit ovat kanssamme samalla viivalla. Emme kuitenkaan ole tehneet vielä yhtään kansainvälistä hittisinkkua. Meitä soitetaan yhä vain FM-radioissa. Genesis on kulttibändi. Iso kulttibändi.

Keikka-arviot ja haastattelut ovat rohkaisevia, ja myös Andy kannustaa minua, kun hän käy Joelyn kanssa kiertueella tapaamassa minua. Kaikki yllättyvät, kuinka hyvin asiat sujuvat. ”Vau”, minulle sanotaan. ”Kuulostat upealta. Ihan kuin Peteriltä.” En ole ihan varma, onko kommentti kohteliaisuus vai ei. Tässä vaiheessa tyydyn kuitenkin vähään.

Meidät otetaan loistavasti vastaan. Ontarion Londonista lähtien Genesis ja sen fanit voivat yhdessä huokaista helpotuksesta. On tosi rohkaisevaa huomata, että olemme onnistuneet korvaamaan Peterin paremmin kuin kuvittelimmekaan. Uutta laulajaa olisi ollut hyvin vaikeaa löytää bändin ulkopuolelta. En tosin tiedä, onko minunkaan ollut sen helpompaa korvata Peteriä.

Toukokuussa palaamme kotiin ja pidämme kuukauden lomaa, kunnes 9. kesäkuuta 1976 esiinnyn ensimmäisen kerran Britanniassa Genesiksen laulajana. Silloin aloitamme kuuden keikan kiinnityksen Hammersmith Odeonissa.

Laulaminen on alkanut tuntua melko luontevalta. Toisaalta olen ehtinyt tottua pitkällä Yhdysvaltain-kiertueella riehakkaisiin yleisöihin. Amerikkalaiset pitävät keikan aikana yllättävän kovaa mekkalaa. Kotona Euroopassa bändejä sen sijaan kuunnellaan kunnioittavan hiljaa: *Voi saatana, nehän kuuntelevat.* Kaikki ovat varuillaan.

Mutta Hammersmith Odeonissa on mahtavaa. Olen jo päättänyt, miten pukeudun: valkoisiin lappuhaalareihin ja valkoiseen takkiin. Haluan pitää kiinni omasta tyylistäni. Valokeilaan siirtyminen on ollut suhteellisen mutkatonta. Minun on jatkuvasti helpompaa olla lavalla, vaikken vieläkään irrota mikrofonia ständistä. Yleisön kanssakin on luontevampaa kommunikoida. Siitä on paljon apua, koska nyt kaikki haluavat haastatella minua. Tämä kaikki tuntuu hyvin imartelevalta. Pääsen vihdoin kertomaan maailmalle, mitä todella ajattelen asioista. Tajuan vasta myöhemmin, että kuuden haastattelun antaminen keikkapäivänä saattaa painaa illan esityksessä.

Kun saan rytmistä (hieman) kiinni, keksin uuden tavan lyödä tamburiinia. Jossain tiiviin keikkarupeaman huumassa alan takoa helistintä päähäni. Se ei ole vain ohimenevä juttu, vaan teen sitä usein. Esimerkiksi kappaleen ”I Know What I Like” lopussa, tietenkin tarkasti rytmissä. Tästä hullutuksesta tulee Tamburiini-tanssiksi kutsuttu esiintymisnumero. Se on jonkinlainen Morris-tanssin ja John Cleesen Ministry of Silly Walksin risteytys. Varieteehassuttelua, josta pidän yhtä paljon kuin yleisökin.

Genesis on joka tapauksessa pelastunut omin voimin. Ja enemmänkin: olemme luoneet nahkamme uudelleen.

Kiertue päättyy kesällä 1976, ja syyskuussa menemme Alankomaihin Hilvarenbeekiin Relight-studioille äänittämään Genesiksen kahdeksatta albumia *Wind & Wuthering*. Dave Hentschel on jälleen keskeisessä roolissa, koska hän tuottaa tämänkin levyn yhdessä bändin kanssa. Olemme ensimmäistä kertaa tekemässä albumia Ison-Britannian ulkopuolella, ja saamme pohjaraidat valmiiksi kahdessatoista päivässä. Vauhti tuntuu vain kiihtyvän.

Sen tietää jopa amerikkalaisen levy-yhtiön tiedottaja, joka laatii meille lehdistötiedotteita. ”Kaikista kiireistään huolimatta pysäyttämätön Phil

Collins on ehtinyt myös keikkailla ja äänittää ’toisen’ bändinsä Brand X:n kanssa sekä tehdä muita sessioita”, *Wind & Wutheringin* tiedotusmateriaalissa hehkutetaan.

Epäilykseni ovat väistyneet, ja minusta on tullut itsevarmempi mutta (toivon mukaan) ei kuitenkaan koppava solistiksi. Soitamme paljon uusia biisejä. Tekijätiedot jakautuvat tälläkin kertaa bändin kesken. Kirjoitamme yhdessä Steven kanssa kappaleen ”Blood on the Rooftops” ja teemme kaikki yhdessä ”…In that Quiet Earthin”. Haluan ”Wot Gorillaan” Weather Report -henkistä groovea, ja sen tekijöiksi merkitään minut ja Tony. Mutta näissä sessioissa Steven biisinteko alkaa tökkiä.

Maailmassani kaikkein tärkeintä on kuitenkin päivänä minä hyvänsä syntyvä ensimmäinen yhteinen lapseni Andyn kanssa. Lapsen saaminen olisi tietenkin tärkeää joka tapauksessa, mutta pitkät poissaoloni tuovat tilanteeseen erityisen vahvan tunnelatauksen. Andy on tullut raskaaksi alkuvuonna 1976, joten olemme joutuneet olemaan erossa suuren osan A Trick of the Tail Tourista. Kun hän on ollut jumissa kotona Ealingissa, olen kiertänyt maailmaa ja yrittänyt opetella laulusolistiksi.

Simon Philip Nando Collins syntyy 14. syyskuuta 1976. Nimi Philip viittaa minuun ja Nando Andyn isään. Periaatteessa olisimme voineet aloittaa albumisessiot hieman myöhemminkin, jotta olisin voinut olla lapseni syntymän aikaan kotona ilman paniikkia ja pikareissuja Pohjanmeren yli. Mutta tämä on Genesis, ja show’n on jatkuttava. Jälkikäteen ajatellen olisin tietenkin voinut sanoa: ”Vitut Genesiksestä, haluan pitää huolta vaimostani.” Mutta tässä vaiheessa kaikkien odotetaan antavan kaikkensa bändille, vaikka bändin jäsenet ovatkin myöhemmin todenneet, että asiat olisivat voineet mennä myös toisin: ”Olisitpa vain kertonut meille, niin olisimme voineet siirtää aloituspäivää.” Mutta vaikka solistiksi ryhtyminen on kasvattanut itsevarmuuttani esiintyjänä,

tosielämässä olen yhä niin arka, etten uskalla ottaa asiaa puheeksi. Bändiporukan yhteisöllinen ja ammatillinen nokkimisjärjestys ei hevin unohdu.

Toisin sanoen kaikki muusikot ovat tasa-arvoisia, mutta toiset muusikot ovat tasa-arvoisempia kuin toiset. Olen etulinjassa ja annan kaikkeni – olen myös ollut tärkeässä osassa bändin pelastamisessa – mutta koen silti, ettei tätä venettä pidä keikuttaa. Kompastun jälleen Collinsin ikiaikaisiin itsetunto-ongelmiin.

Onneksi varoitus tulee tarpeeksi ajoissa, ja ehdin ajoissa kotiin, ennen kuin Simon syntyy kuningatar Charlotten sairaalassa Länsi-Lontoossa. Hän joutuu hetkeksi karanteeniin iho-oireidensa vuoksi. Käyn säännöllisesti tapaamassa häntä ja Andyä. Viivyn sairaalassa muutaman päivän, mutta pian minun täytyy palata Hollantiin muiden luokse. Lähden aivan liian pian, ja Andystä tuntuu yhä enemmän siltä, että bändiasiat menevät aina hänen edelleen. Minä puolestani koen, että juuri tuolla hetkellä velvollisuuksien hoitaminen on hempeilyä tärkeämpää: meidän täytyy tehdä albumi valmiiksi ja selviytyä uudesta kokoonpanonvaihdoksesta.

Bill Bruford on jättäytynyt pois bändistä A Trick of the Tail Tourin jälkeen ja perustanut oman bändinsä U.K:n, joten joudumme jälleen etsimään uutta jäsentä. Soitan hienolle amerikkalaisrumpalille Chester Thompsonille. Olen nähnyt hänet Weather Reportissa ja kuullut häntä Frank Zappan livealbumilla *Roxy & Elsewhere*, missä hänen lisäkseen soittaa myös Ralph Humphrey. He vetävät mahtavan kahden setin kompin Zappan kappaleessa ”More Trouble Every Day” – haluan samanlaista meininkiä omaan bändiimme.

Soitan Chesterille ja hän suostuu, vaikkei ole koskaan tavannut meitä. Treenaamme vähän ja siinä kaikki, hän on mukana. Chester kuuluu bändiin vuoden 2007 paluukiertueemme loppuun asti.

Wind & Wuthering ilmestyy joulukuussa 1976, ja vuosi 1977 alkaa ryminällä: kiertueen ensimmäinen keikka on uudenvuodenpäivänä, ja liveshow’mme on kasvanut entisestään. Nyt meillä on laserit ja Boeing 747:n laskuvalot. Genesiksestä on tullut jumbokokoinen kiertuebändi.

Bändin solistina vaadin, että kaikkia näitä kelloja, pillejä ja lasereita käytetään mahdollisimman tyylikkäästi. Ne eivät saa viedä liikaa huomiota. Itse asiassa nämä visuaaliset efektit korvaavat Peterin rekvisiitan. Kun loihdimme tarpeeksi valoja ja taikoja – uusien hyvien biisien lisäksi – yleisö ei tunnu enää edes muistavan, että aikoinaan Genesiksen solisti saattoi näyttää sadanpäämieheltä tai Bill (tai Ben) the Flower Pot Manilta.

Teemme nyt isoja keikkoja. Lontoossa soitamme Rainbow’ssa – ilmeisesti 80 000 ihmistä havittelee 8 000:ta myynnissä olevaa lippua. Vedämme kolme keikkaa Earls Courtin messukeskuksessa ja yhden New Yorkin Madison Gardenissa. Käymme ensimmäisen kerran Brasiliassa, missä soitamme 150 000 ihmiselle ja missä jokaisella jäsenellä on oma aseistettu turvamiehensä sieppausyritysten varalta. Emme ole aiemmin kokeneet vastaavaa. Otamme yhteen sotilaspoliisin kanssa, olemme vähällä jäädä rekan alle moottoritiellä, jammailemme baareissa paikallisten muusikoiden kanssa, nautimme levy-yhtiön hulppeista tarjoiluista kävelyetäisyydellä rutiköyhästä favelasta ja flirttailemme voodoon kanssa. Reissu on mielenkiintoinen mutta samaan aikaan kauhistuttava. Ostan perinteisiä brasilialaisia lyömäsoittimia (muun muassa surdon, suuren kannettavan bassorummun, jota soitan eräänä päivänä Peterin kappaleessa ”Biko”). Ja tietenkin täytetyn piraijan.

Kuukaudet vierivät huomaamattomasti. Wind & Wuthering Tour päättyy Münchenin Olympiahalleen 3. heinäkuuta 1977, pidämme elokuun lomaa, ja syyskuussa alamme tehdä yhdeksättä albumiamme. Samassa kuussa Simon viettää ensimmäistä syntymäpäiväänsä.

Genesiksen fanijoukko kasvaa nopeasti kaikilla rintamilla. Soitamme nyt areenaluokan keikkapaikoissa, ja ammatillisesti emme voisi toivoa juuri enempää. Perhe-elämäni kuitenkin kärsii, kun olen koko ajan poissa. Kahden nuoren lapsen äitinä Andy joutuu olemaan jatkuvasti kotona, ja hänen turhautumisensa alkaa näkyä.

Tässä vaiheessa myös Steven turhautuminen alkaa käydä selväksi. Hän on julkaissut sooloalbumin, mutta se ei ole vähentänyt vaan pikemminkin lisännyt muutospainetta. Hän haluaa enemmän kappaleita Genesiksen albumeille. Mutta samalla kun yksi voittaa, joku toinen häviää: Genesiksen kokoonpanomuutos on avannut uusia mahdollisuuksia, ja siinä missä minusta tulee jatkuvasti itsevarmempi biisintekijä, Steve ei vieläkään saa niin paljon vastuuta kuin kokee ansaitsevansa.

Sinä kesänä miksaamme Lontoossa livealbumia *Seconds Out*, joka pohjautuu kesäkuussa äänitettyihin neljään keikkaan Pariisin Palais des Sportsissa. Köröttelen Queen Anne’s Grovesta Tridentiin ja yhytän Steven kävelemästä Notting Hillin katuja.

”Haluatko kyydin studiolle?”

”Ei kiitos, soittelen myöhemmin.”

Saavun studiolle ja puhun muille tästä oudosta kohtaamisesta.

”Eikö hän sanonut mitään? Hän lähti bändistä”, Mike sanoo.

Steve oli varmaan liian häpeissään kertoakseen minulle. Mutta myöhemmin minusta alkaa tuntua, että hän myös pelkäsi puhua kanssani, koska olisin voinut suostutella hänet perumaan päätöksensä.

Niinpä Steve lähti bändistä, ja taas on yksi jäänyt matkan varteen. Mutta olemme selviytyneet jopa solistin lähdöstä, joten löydämme kyllä uuden kitaristinkin. Jatkamme lannistumatta eteenpäin, ja nyt Mike paiskii töitä basso- *ja* soolokitararaitojen parissa.

Sinä syksynä menemme taas Hilvarenbeekiin äänityssessioihin, ja vuoden päätteeksi olemme jälleen tehneet uuden albumin: …*And Then There Were Three…* Genesis ei ole koskaan ollut näin suosittu. Ydinkolmikon yhteistyö toimii saumattomasti, ja minä kehityn laulajana. Meistä tuntuu, että olemme juuri nousemassa uudelle tasolle. Kunhan vain jaksamme tehdä töitä. Juuri niin, jopa enemmän töitä kuin aiemmin.

Entä kotiongelmat? Osa laantuu mutta samalla syntyy uusia. Andy on joutunut kahden lapsen äitinä kestämään paljon – *tosi paljon* – yksin olemista. Silloin harvoin kun olen kotona yhtään pidempään, tunnelma on kireä. Alamme riidellä heti, kun olemme vaihtaneet muutaman lauseen. Rakastamme varmasti toisiamme, mutta välillä on päivänselvää, että emme enää *pidä* toisistamme.

Parisuhteessa on tärkeää, että molemmat osapuolet täydentävät toisiaan. Meidän liittomme ei kuitenkaan toimi niin. Minulla ei ole taipumusta mustasukkaisuuteen tai – voiko näin edes sanoa? – vainoharhaisuuteen. Andy sen sijaan kiinnittää huomiota erikoisiin katseisiin tai johonkin, mitä joku on sanonut. Hän pyörittelee kaikkia noita hetkiä mielessään kyllästymiseen asti. En osaa suhtautua siihen kovin ymmärtäväisesti, joten suhteemme alkaa rakoilla.

Itse asiassa kumpikaan meistä ei osaa suhtautua tilanteeseen kovin hyvin. Minua vedetään suuntaan ja toiseen. Nuoresta rumpalista on tullut rocktähti, mutta olen yhä sydämessäni perheihminen ja lasteni isä. Katson Simonin vauvansänkyä ja pohdin: ”Sinulla ei ole aavistustakaan, mitä on tapahtumassa.” Ja tarkemmin ajatellen ei ole minullakaan. Haluaisin olla pojalleni ja tyttärelleni isä sekä tarjota heille tavallisen lapsuuden. Mutta nyt näyttää pahasti siltä, että kaikki osapuolet joutuvat pettymään. Genesiksen menestys panee kapuloita rattaisiin.

Ei ole kulunut neljääkään vuotta siitä, kun tapasin teinivuosieni tyttöystävän uudelleen Vancouverissa. Tänä aikana muutokset ovat olleet järisyttäviä: Andy on muuttanut Atlantin toiselle puolelle, olemme perustaneet perheen, bändin keulahahmo on lähtenyt omille teilleen, olen kasvanut rumpalista solistiksi, ja Genesis on kehittynyt opiskelijoiden rakastamasta kulttibändistä jonkinlaiseksi kansainväliseksi rockilmiöksi. Genesiksen laulajana työni on muuttunut monessa mielessä paljon kuormittavammaksi kuin olen osannut kuvitella. Ja nyt työn vaatimukset suistavat myös yksityiselämäni yhä pahemmin raiteiltaan.

Mutta kadunko nykyään päätöstäni tai olenko katkera siitä, mihin suuntaan bändi kehittyi ja miten se vaikutti minuun? Enpä oikeastaan. Meillä ei ollut vaihtoehtoja. Minun oli pakko siirtyä kuskin paikalle.

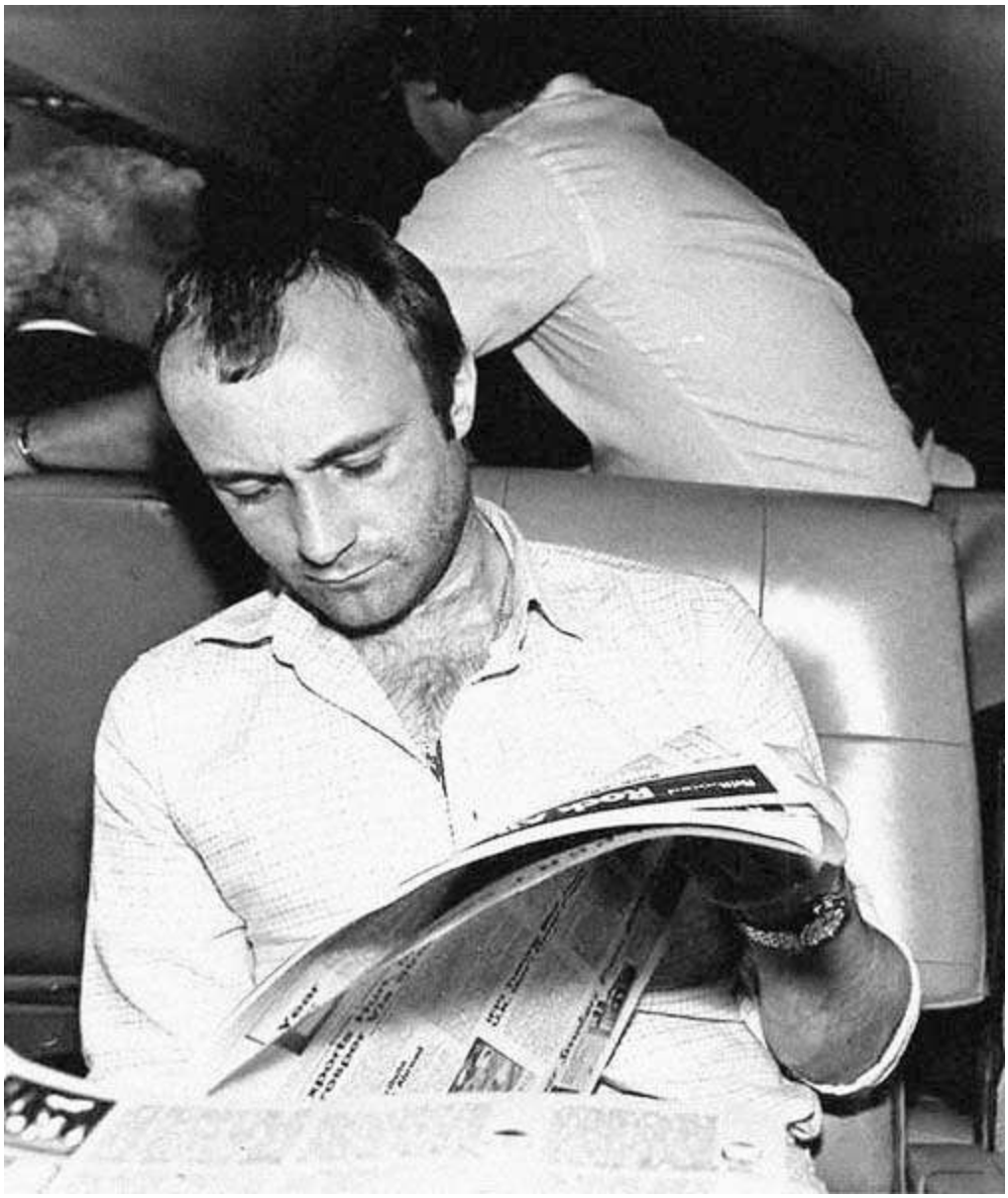

9

Raivokas avioero

Eli miten lukuisat Amerikan-kiertueet koituvat ensimmäisen avioliittoni kohtaloksi, työntävät minut soolouralle ja synnyttävät siinä sivussa kappaleen ”In the Air Tonight”

Alkuvuonna 1978 ilmestyvän albumin nimi kertoo kaiken: …*And Then There Were Three…*

Olemme juuri päättäneet Tony Banksin ja Mike Rutherfordin kanssa äänityssessiot, kun Tony Smith kutsuu meidät bändipalaveriin. Yleensä sellaisissa keskustellaan yhtyeen tulevaisuudennäkymistä. Tavallisesti kokoonnumme päämajaamme Lontooseen, purnaamme joistakin jutuista ja hörpimme teetä.

Genesiksen palavereissa syntyy aina upeita kiistoja. Kun Smith ehdottaa jotain, vastaan: ”Kuinka monta kertaa minun pitää sanoa, etten todellakaan halua tehdä mitään vitun… *kiertuetta/markkinointirundia/*Top of the Pops -*keikkaa*. Ja toisin kuin sinun kalenterissasi, kuukaudessa on oikeasti neljä eikä viisi viikkoa, joten emme ehdi tehdä tuota kaikkea.” Lopulta annan kuitenkin periksi.

Tällä kertaa olemme yksimielisiä yhdestä asiasta (ehkä siksi, että mahdollisia kiistakumppaneita on nyt vähemmän): Genesistä ei soiteta tarpeeksi yhdysvaltalaisilla radioasemilla. Soittoaika ei riitä läpimurtoon isoilla metropolialueilla – New Yorkissa, Philadelphiassa, Chicagossa ja Los Angelesissa. Emme menesty noissa kaupungeissa, koska musiikkimme ei totta puhuen ole rock’n’rollia. Olemme välillä liiankin laskelmoivia ja

toisinaan nautinnonhaluisia englantilaisia pitkätukkia, jotka saavat yleisön äänestämään takapuolellaan ja katsomaan keikat istualtaan.

Jos siis haluamme kasvattaa fanijoukkoamme etelässä Amerikan sydänmailla, meidän on tehtävä jotain uutta. Genesiksen täytyy pitää jalat tiukasti maassa, lähteä kiertueelle ja uskaltautua Yhdysvaltain sisäosiin niin sanotuille toiselle ja kolmannelle markkina-alueelle.

Tiivistettynä: jos haluamme breikata Amerikassa, meidän pitää soittaa kaikkialla Amerikassa.

Emme tietenkään tule edes ajatelleeksi, että Amerikka voisi olla meille liian iso pala. Tai ainakin yhdelle bändin jäsenelle ja hänen avioliitolleen.

Smith ja pitkäaikainen agenttimme Mike Farrell buukkaavat meille hengästyttävän Amerikan-kiertueen. Ja sitten toisen. Ja kolmannen. Tarkoituksena on tehdä kolme Amerikan-kiertuetta nopeaan tahtiin. Ja kaksi Euroopan-kiertuetta. Sekä lopuksi lyhyt Japanin-kiertue.

Sanon ”okei” ja annan taas periksi.

Palaan kotiin ja selitän tilanteen Andylle. ”Kulta, hyviä uutisia – Genesiksellä on loistava tilaisuus saada jalansijaa Amerikassa…” Minusta on ammatillisessa mielessä aivan oikein rundata suurin osa vuodesta. Mutta mitä ajattelen asiasta tunnetasolla tai aviomiehenä? Sanotaan nyt vaikka, etten ole siitä enää yhtä varma.

Andyn vastaus menee jotakuinkin näin: ”Jos sen teet, emme ole enää yhdessä tähän aikaan ensi vuonna.”

Jokainen tietenkin kokee tilanteet omalla tavallaan. Mutta tältä minusta tuntui: *teen näitä hommia ammatikseni*. Ja nyt kun olen Genesiksen solisti, muidenkin elanto riippuu minusta.

Totean Andylle (hieman epäröiden), että hän on kyllä tiennyt ammattini jo silloin, kun olemme menneet naimisiin. Minun täytyy olla poissa

säännöllisesti ja usein, jotta saamme särvintä leivän päälle. Totean hienovaraisesti, että hän on suostunut siihen. Mutta parasta on (jatkan paasaustani), että tämän kunnianhimoisen kiertuejakson jälkeen Genesiksen ei enää tarvitse tehdä samaa uudelleen. Väitän ihan pokkana, ettemme aio enää jatkossa keikkailla suurinta osaa vuodesta. Nyt Genesiksen pitää kuitenkin päästä pahimman yli ja murtautua Yhdysvaltain pienemmille markkinoille, minkä jälkeen elämästämme tulee paljon helpompaa.

Olemme juuri ostaneet Andyn kanssa Old Croft -nimisen talon Shalfordista Surreyn Guildfordin läheltä, ja se sijaitsee hieman kauempana Lontoosta kuin olimme alun perin ajatelleet. Kiemurtelevien pikkuteiden halkomassa maisemassa sijaitseva rakennus tuo mieleen Peterin vanhempien talon. En asu enää linjan vaan pikkutien päässä. En silti ole vielä mitenkään varakas. Kaksi vuotta sitten julkaistulla *A Trick of the Taililla* Genesis alkoi merkitä tekijätiedot yksittäisille tekijöille, joten saan nykyään omia biisintekijärojalteja. Mutta en saa niitä vielä kovin paljon… edes kappaleen *And Then There Were Three* jälkeen. Meillä on iso asuntolaina sekä nuori kasvava perhe – Simon on puolitoista- ja Joely viisivuotias.

Ahkeraan rundaamiseen on myös hieman vaikeammin määriteltäviä syitä, jotka johtuvat kotikasvatuksestani. Vaikka onnistuin välttämään kammottavan työuran Cityssä, olen silti isäni poika. Elättäjä, jonka täytyy käydä töissä perheensä vuoksi. Ei siksi, että haluaisin ostaa kitaranmuotoisen uima-altaan tai samppanjanvärisen Rolls-Roycen. Työssäkäynti on vain yksinkertaisesti velvollisuuteni.

Niinpä lähden kiertueelle ja Andy alkaa rakentaa meille kotia. Hänen ensimmäinen tehtävänsä on remontoida Old Croft. Vähän maalia pintaan ja sen sellaista.

Andyn sukulainen Robin Martin – mukava kaveri, jonka kanssa tulen loistavasti juttuun – sattuu olemaan remonttimies. Mutta hän ei voi tehdä koko hommaa yksin, joten hän hankkii halpaa työvoimaa. Yksi hänen työntekijöistään on piippua poltteleva tohveleissa kulkeva vanha yksityiskoulun kasvatti. Tyypillinen maalari ja remppajätkä, vai mitä? Hän on tukalassa tilanteessa ja vailla töitä, joten Robin palkkaa hänet hommiin ensimmäiseen omaan kotiimme.

Ja niin suhde saa alkunsa.

Ja se selviää minulle.

Ja valitettavasti muistan yhä vieläkin, kuinka kuulin asiasta kiertueiden lomassa erään erityisen kovasanaisen puhelinkeskustelun aikana. En kuitenkaan halunnut jättää rundia kesken ja ottaa niskoilleni kaikkia taloudellisia seuraamuksia, joten minun oli pakko jatkaa ja paiskia töitä henkeni edestä.

Kotiin palatessani tiedän, että minun on ratkaistava tämä katastrofi, mutta joudun lähtemään melkein välittömästi uudelle kiertueelle. 70-luvun kiertueet eivät olleet lainkaan samanlaisia kuin nykyään. Silloin ei ollut sähköpostia, Skypea, FaceTime-puheluita eikä kännyköitä. Sähköttimien aikakin oli vielä hyvässä muistissa.

Meillä on paljon puhuttavaa, kun palaan kotiin. Keskusteluyrityksemme eivät kuitenkaan tuota tulosta. Andyllä on seuraavista vaiheista oma käsityksensä, mutta näin ne minun mielestäni menivät.

Eräänä iltapäivänä Andy soittaa minulle kotiin, kun olen siellä lasten kanssa, ja ilmoittaa: ”En tule tänä iltana kotiin. Nukun muualla.” Ja tiedän kyllä kenen kanssa.

Menetän malttini. Lyön nyrkin seinän läpi. Jos vieressä ei olisi ollut seinää, olisin varmasti huitaissut jotain muuta. Päässäni kiehuu. Kun hän

ilmestyy paikalle seuraavana aamuna, kihisen raivosta. Olen myös tosi surullinen. Tässä vaiheessa tiedän, että kaikki on ohi. Andy suhtautuu asiaan arkisesti, ja olen jo tottunut siihen. En kuitenkaan voi lakata kuvittelemasta edellisillan tapahtumia. Hänen tekonsa ja sen seuraamukset eivät tunnu liikuttavan häntä. Hän ei piittaa, vaikka hänen tekonsa on viedä minulta järjen. Andy ikään kuin muistuttaa: ”Minähän sanoin, että näin kävisi. Tämä on sinun syytäsi.”

Puhelimen vieressä on tarjottimella kolikoita, ja koska en halua rikkoa enää toista seinää, paiskaan vadin käytävälle. Vältän viimeiseen asti fyysistä väkivaltaa enkä mene tätä pidemmälle.

Kireä tilanne vaikuttaa väistämättä myös lapsiin. Kuulen myöhemmin, kuinka Joely ja Simon leikkivät äitiä ja isää ruokailuhuoneessa. Kun Simon saapuu paikalle polkuautollaan, Joely kysyy: ”Miksi tulit takaisin? Ei sinun kuulu olla täällä!” Pikkulapsen suusta.

Mutta usko tai älä, yritän vieläkin epätoivoisesti saada tämän kaiken – avioliiton, perheen, uuden kodin ja bändin – sovitettua yhteen. Olen kuin onneton jonglööri, joka pyörittää yhtä lautasta samalla kun toinen räsähtää lattiaan.

Anelen Andya: ”Odota siihen asti, että pääsen kiertueelta kotiin. Rundia on jäljellä enää kaksi viikkoa. Jutellaan sitten, kun tulen takaisin.”

Andy lupaa odottaa.

Kun olemme Japanissa maailmankiertueen viimeisellä osuudella, lautasten lisäksi pyörii jotain muutakin. Kuten Mike Rutherford kertoi myöhemmin kirjassaan *The Living Years*, Japanissa en meinaa toisinaan pysyä pystyssä, koska olen juuri perehtynyt saken saloihin. Esiintymiseeni en sentään anna sen vaikuttaa. Alan myös huomata, miten vaikeaa on olla niin monen aikavyöhykkeen päässä Britanniasta. Tavalliselle eurooppalaiselle neljänkymmenen vuoden takainen Japani on uppo-outo

maailma, jonne on mahdotonta sopeutua ja jota on mahdotonta oppia ymmärtämään edes auttavasti. En osaa kieltä, tapoja enkä sääntöjä, tuskailen aikaeroa, jonka takia minun on lähes mahdotonta pitää yhteyttä kehenkään kotopuolessa. Se on hyvin vaikeaa. Painajaismaisessa sumussa etsin helpotusta sakesta.

Palaan Isoon-Britanniaan vuoden 1978 lopulla. Nykyään kirkkain muistikuvani noilta ajoilta liittyy erääseen ravintolaan, joka sijaitsi Bramleyn kylässä Surreyssa melko läheltä Old Croftia. On outoa, kuinka omituiset asiat voivat jäädä kriisiajoista mieleen. Muistan, että tilasin risottoa. Mutta en pystynyt syömään sitä. Muistan myös, miten Andy oli ilmoittanut, että kaikki meidän välillämme oli ohi. Eikä siinä kaikki, vaan hän oli myös ilmoittanut muuttavansa lastemme kanssa takaisin Kanadaan.

Taas harmaa joulu: Andy lähtee Vancouveriin kaiken tunnemyrskyn keskeltä. Mutta en luovu avioliitostani ilman viimeistä taistelua. Pyydän paria Genesiksen roudaria pakkaamaan Old Croftin huonekalut, koska alkuvuonna 1979 päätän lähteä hänen peräänsä. Muutan Vancouveriin, ostan sieltä uuden kodin ja yritän suostutella vaimoni palaamaan luokseni.

Ennen kuin lähden Kanadaan, tapaan Tonyn, Miken ja Smithin Surreyn Chiddingoldissa The Crown -pubissa ja ilmoitan heille: ”Jos pystymme jatkamaan bändin toimintaa, kun olen Vancouverissa, bändi on vieläkin pystyssä. Mutta koska se on melkein 8 000 kilometrin, kahdeksan aikavyöhykkeen ja kymmentuntisen lennon päässä, se tuntuu epätodennäköiseltä. Niinpä minun täytyy kai erota Genesiksestä.”

Tony, Mike ja Smith ovat pyytäneet minua kuitenkin malttamaan mieleni. Saisin kyllä henkilökohtaista lomaa, jos tarvitsisin sellaista.

Niinpä suuntaan kohti Kanadan länsirannikkoa. Mikään ei kuitenkaan enää auta – ei ulkomaille muuttaminen, uuden kodin ostaminen eikä vaimon

hyvittely. Neljän kuukauden päästä olemme yhä riidoissa. Avioliittoni on päättynyt.

Huhtikuussa 1979 palaan häntä koipien välissä muuttolaatikoiden keskelle Shalfordiin, jonne en ollut alun perinkään ehtinyt kunnolla asettua. Seinien maali on hädin tuskin kuivunut. Ja tuon maalin on sutinut mies, jonka kanssa vaimoni petti minua. Olemme päättäneet Andyn kanssa vaihtaa puiset lattialankut ja muut perinteisen kotoisat sisustuselementit 70-lukulaisessa hengessä muodinmukaisiin tiiliseiniin ja vastaaviin, joten talo tuntuu entistäkin kolkommalta. Minut ja kotini on riisuttu aivan paljaiksi.

Minulla on yllin kyllin tilaa kodissani, jossa asun yksin pahvilaatikoideni kanssa. Jatkaisin mieluusti heti hommia Genesiksen kanssa, mutta Mike ja Tony ovat päättäneet tehdä haikailemansa sooloalbumit nyt, kun pidän lomaa bändistä. Tai kun minun oli tarkoitus pitää sellaista. Vuona 1979 kumpikin työstää pitkään levyjään Tukholmassa ABBAn Polar-studioilla. He eivät voineet aavistaa, että palaisin niin pian takaisin kotiin entisen rakkaani luota Vancouverista. Enkä minäkään.

Yritän pysyä edes jotenkuten järjissäni, ja niinpä kanavoin ylimääräisen energiani kaikenlaiseen musiikilliseen toimintaan. Joku on suositellut minua englantilaiselle laulaja-lauluntekijälle John Martynille, joka on julkaissut vuonna 1973 uraauurtavan folkjazzalbumin *Solid Air*. John pyytää minua soittamaan rumpuja tulevalle albumilleen *Grance & Danger*. Kun tutustumme toisiimme paremmin, hän huomaa, että osaan myös laulaa. Niinpä laulan myös taustalauluraidat kauniiseen kappaleeseen ”Sweet Little Mystery”.

Ihastun noissa sessioissa Johniin sekä ihmisenä että muusikkona. Puhumme musiikillisesti samaa kieltä ja yhteistyömme toimii niin hyvin, että kahden vuoden kuluttua tuotan hänen seuraavan albuminsa *Glorious*

Fool. Mutta tällä hetkellä tekemästämme *Grace & Dangerista* tulee mielestäni hänen yksi parhaista teoksistaan. Valitettavasti Island Recordsin pomo Chris Blackwell on eri mieltä. John on eroamassa avioliitostaan, kuten minäkin, ja luultavasti myös samankaltainen elämäntilanne lähentää meitä. Mutta Blackwellin mielestä kappaleissa on liian synkkä tunnelma. John on tehnyt aiemmin Islandille levyjä yhdessä vaimonsa Beverleyn kanssa, ja Blackwell on molempien hyvä ystävä. Niinpä hän ei haluaisi julkaista eroprosessin tunnekuohuissa kirjoitettuja kappaleita.

Mutta lopulta *Grace & Danger* ilmestyy, vaikkakin vuoden ajateltua myöhemmin. Minulla on vaihteeksi luppoaikaa, joten lähden kiertueelle Johnin ja muun levysessioporukan kanssa. Albumi tuntuu ainakin tässä vaiheessa loistavalta. On myös virkistävää tehdä juttuja, jotka eivät muistuta vähääkään Genesiksen höyryjyrää. Meillä on tosi hauskaa, välillä ehkä liiankin. Alkoholi maistuu Johnille, mikä käy vuosikymmeniä myöhemmin surullisen selväksi. Hän pitää myös muista päihteistä, ja ne tekevät hänestä täysin arvaamattoman, joskin hän on silti oma hellyttävä itsensä. Jos hänen seurassaan *pyöri* noissa tilanteissa, aina saattoi pysytellä etäämmällä. Mutta me, jotka teimme hänen kanssaan jatkuvasti yhteistyötä, huomasimme hänen olevan itsetuhon tiellä. Ja sellaiseen joutuu väistämättä itsekin jossain määrin mukaan.

Tässä vaiheessa John on usein luonani viettämässä aikaa ja soittamassa. Pirauttelemme vuoron perään tuleville exillemme. Puhelut päättyvät aina karjuntaan, jonka jälkeen joku lyö luurin korvaan.

Siinä vaiheessa korkkaamme uuden putelin.

Ja sama kuvio alkaa alusta.

Otan myös jälleen yhteyttä Peter Gabrieliin. Hän on kasannut amerikkalaisista huippumuusikoista itselleen uuden bändin. Muistutan, että jos hän ”ikinä tarvitsee rumpalia …” Lopulta menen Peterin luokse

Somersetissa sijaitsevaan Ashcombe Houseen, ja asun hänen luonaan kuukauden päivät muutamien muiden muusikoiden kanssa. Autamme häntä hahmottelemaan tulevan kolmannen sooloalbuminsa musiikkia ja soitamme muutamia keikkoja. Aylesburyssa, Shepton Malletissa, Reading Festivalilla. Noilla keikoilla nousen välillä ylös rumpupallilta ja laulan yhdessä hänen kanssaan kappaleet ”Biko”, ”Mother of Violence” ja ”The Lamb Lies Down on Broadway”.

Monet ovat kuvitelleet, että meillä oli paljon jännitteitä keskenämme, mutta vain harvat ovat tajunneet, että soitin näihin aikoihin paljon Peterin kanssa. Luulen, että olen paras hänen tuntemansa rumpali. Hän voi luottaa minuun. Ja kun Peter on rumpali itsekin, hän tietää kyllä mitä haluaa.

Ystävyytemme meni ja menee edelleen musiikkia pidemmälle. Toisin kuin monet ovat väittäneet, emme ole koskaan olleet katkeria toisillemme. Olemme aina olleet hyviä ystäviä. Mutta kuten törkylehdissä on tapana sanoa, totuuden ei pidä koskaan antaa pilata hyvää skuuppia. Peter kuvaili toisinaan tuntemuksiaan Genesiksen jälkeen aika suorasukaisestikin – ”Pääsin vihdoin eroon niistä kusipäistä!” (Peterin kommentteja vapaasti mukaillen) – mutta ei hänellä ollut henkilökohtaisesti mitään meitä vastaan. Olimme Genesiksessä tosi läheisiä. Hän käytti usein minua koomisten tarinoidensa pahaa-aavistamattomana välikappaleena. Meillä ei ollut yhteistä painolastia toisin kuin hänellä ja Tony Banksillä. Ehkä Peter oli jopa mielissään, että minä ryhdyin hänen koulubändinsä laulajaksi eikä joku uusi tulokas. Vaikka eipä hän ottanut siihen koskaan kantaa – ei ennen lähtöään eikä sen jälkeen. Hän tuntui aina hyväksyvän sen, että minusta tuli bändin keulahahmo. Olin tietenkin kouluja käymättömänä moukkana eri maailmasta kuin nuo Charterhousen yläluokkaiset veijarit. Mutta olin hänen *oma* kouluja käymätön moukkansa.

Vuonna 1979 menemme jälleen yhteisiin sessioihin Lontoon Townhouse-studioille, missä soitan rumpuja hänen kolmannen sooloalbuminsa neljälle raidalle. Tuottajana on Steve Lillywhite ja äänittäjänä Hugh Padgham. Soitan muun muassa kappaleessa ”Intruder”, johon kehitämme uraauurtavan gate-kaiun läpi ajetun rumpusoundin. Siitä lisää myöhemmin.

Tässä vaiheessa kotitilanteeni vähän helpottaa, kun Brand X:n Peter Robinson ja Robin Lumley muuttavat myötätunnosta luokseni Old Croftiin. Se osoittautuu kuitenkin kyseenalaiseksi ratkaisuksi. He ovat minua paljon railakkaampia juhlijoita.

Robin tuo paikalle amerikkalaisen tyttöystävänsä Vanessan, ja minulla on vähän säpinää hänen kanssaan. (Robin ei siitä piitannut, koska oli jo kyllästynyt Vanessaan. Eikä sellaisessa ollut muutenkaan tuohon aikaan mitään ihmeellistä – mehän olimme muotitietoisia 70-luvun lopun ihmisiä.) Peter asuu talon toisessa päässä ja Robin huoneessa, jota olin kaavaillut lastenhuoneeksi. Muutan isoon makuuhuoneeseen, jossa minun ja Andyn oli tarkoitus nukkua. Yksin. On vaikea kuvitella kolkompaa kohtaloa avioparin sviitille.

Ennen lyhyttä Amerikan-kiertuetta Brand X äänittää Berkshiren Tittenhurst Parkin studiolla albumin *Product*. Aikoinaan John Lennon oli tehnyt siellä osan kuuluisasta ”Imagine”-videostaan, ja myöhemmin hän oli ”antanut” studion Ringolle. Ringo omistaa sen edelleen, kun olemme menossa sinne nauhoituksiin. Ja kun Brand X on maisemissa, studio on käytössä kellon ympäri. Brand X:ssä on päivä- ja yötiimi. Minä teen päivävuoroa.

Muutan myös käytännössä asumaan Shalfordin Queen Victoria -pubiin, missä lorvin aina lounasaikaan ja usein myös iltaisin. Pubin omistajapariskunnasta, Nick ja Leslie Maskerysta, tulee hyviä ystäviä ja uskottuja, jotka tukevat minua näinä raskaina aikoina. Vietän paljon aikaa

heidän baarissaan, ja toisinaan istun siellä myös Eric Claptonin seurassa, joka asuu lähistöllä Surreyn maaseudulla. Olin tavannut hänet ensimmäisen kerran samana vuonna lontoolaisessa studiossa, kun soitin John Martynin sessiossa.

Ensikohtaamisemme menee jotenkin näin: John on soittanut Ericin kanssa monta kertaa ja tuntee hänet hyvin. Eräänä päivänä *Grace & Dangerin* sessiossa John kaipaa jotain vaihtelua ja piristystä päiväänsä ja ajattelee, että ehkä Eric osaisi auttaa. Niinpä John soittaa hänelle ja kysyy, voimmeko me molemmat tulla käymään hänen luonaan Ewhurstissa lähellä Old Croftia. Ilmeisesti Eric kieltäytyy – John on niitä kavereita, joita ei saa lähtemään kotiin kirveelläkään, ja nyt hän on tunkemassa kylään jonkun täysin ventovieraan tyypin kanssa.

Tapaamme Ericin guidlfordilaisessa pubissa. Eric ei tunne minua, mutta minulle tuo hetki jää ikuisesti mieleen ja tulen muistamaan aina, kuinka siemailen Guinnessiä vastapäätä idoliani. Minä muutamalla tuopilla samassa pubissa Marquee Clubin ajoista saakka ihailemani muusikon kanssa! Valitettavasti kuulin jälkeenpäin, että Eric piti minua luultavasti vain jonain turhana tyyppinä, joka notkui Johnin seurassa, kun tämä oli hankkimassa huumeita.

Vuonna 1979 meistä on jo tullut Ericin kanssa hyviä ystäviä. Tutustuimme toisiimme paremmin, kun Ericin ja hänen vaimonsa Pattie Boydin ystävä, lauluntekijä Stephen Bishop (jonka olen tavannut Los Angelesissa Genesiksen kiertueella) vei minut käymään heidän kotonaan Hurtwood Edgessä Ewhurstissa.

Nyt kesän 1979 kuumimpaan aikaan minulla ei ole enää Andyä rinnallani ja Genesiskin on tauolla. Niinpä käyn melkein joka päivä Hurtwood Edgessä, ja lähden usein vasta myöhään yöllä. Tutustun kaikkiin Ericin vanhoihin kavereihin hänen kouluvuosiltaan Ripleyssä. Käymme usein

porukalla Lontoossa katsomassa Tottenhamin ja West Hamin jalkapallo-otteluita, vaikka Eric onkin henkeen ja vereen West Bromin miehiä.

Eräänä ikimuistoisena sunnuntaina olemme istuneet pitkään Ericin lähipubissa Ripleyssä, eikä hän ole enää ajokunnossa. Olemme tulleet paikalle yhdellä hänen hienoista Ferrareistaan, ja nyt meidän täytyisi hoitaa se takaisin kotiin. Eric menee pelkääjän paikalle ja minä ajan. En ole koskaan ollut Ferrarin ratissa. Eric lupaa vaihtaa vaihteita, ja minun pitää käyttää vain kytkintä, jarrua ja kaasua sekä kääntää ohjauspyörää. Tilanne on täysin kaoottinen, ja olen hyvin pahoillani Ericin Ferrarin kellontarkasti valmistetulle vaihdelaatikolle. Pääsemme kuitenkin jotenkin perille ja huokaisemme helpotuksesta – siis minä ja auto.

Toisinaan pelaamme biljardia aamuyöhön, juopottelemme ja pidämme hauskaa, sitten taas pidämme hauskaa ja ryyppäämme vähän lisää. Järjestämme Queen Victoriassa bluesiltoja, ja niiden jälkeiset aamut ovat aika bluesia. Meistä tulee vähitellen ystäviä, ja saan vaikeassa elämäntilanteessani kullanarvoisen uuden kaverin. Olemme myös tulevina vuosina merkittävässä osassa toistemme elämässä – niin henkilökohtaisessa kuin ammatillisessakin mielessä.

Jollain tapaa myös nautin tästä ennenkokemattomasta ja vasten tahtoani saamastani vapaudesta. En ole koskaan ennen vain ”hengannut” muusikkokaverieni kanssa. Tähän mennessä olen aina liittynyt valmiisiin kokoonpanoihin, enkä ole koskaan esimerkiksi perustanut omaa bändiä oman jengini kanssa. Kaveriporukan kanssa hengaaminen on minulle aivan uutta, mutta pidän siitä kuin hullu puurosta.

Järjestän Old Croftissa bileitä, tai sitten talossa vain valvotaan öitä. Yleensä katsomme miljoona jaksoa *Fawlty Towersia*, ja paikalla ovat minun lisäkseni bändikaverit Brand X:stä. Jatkamme iltoja aamuun asti tässä soratien päässä sijaitsevassa surreylaisessa kartanossa, jonka lähin naapuri –

eläkkeelle jäänyt kenraali Ling – yrittää nauttia oman kotinsa rauhasta. Hänen kukkapenkkinsä ovat näkemisen arvoisia. Ne ovat kuin postikortista. Pidämme hauskaa, pelaamme erilaisia pelejä ja harrastamme sotaleikkejä lelupyssyjen kanssa. Kaikki tämä epämääräinen touhuaminen ei takuulla ollut aina sotaveteraaninaapurin mieleen.

Brand X taltioi leikkinsä myös levylle – *Productin* tekijätiedoissa Robinin nimiin on merkitty soitinten listauksen perään myös ”tulitus ja moottorisaha” – ja lavalle, missä me pojat leikimme olevamme jazz-karjapaimenia ja intiaaneja. Vedämme sekopäisiä keikkoja, jotka muistuttavat monessa mielessä Monty Pythonin sketsejä. Efekteinä käytämme muun muassa lampaan määintää ja koiran haukuntaa. Brand X:kin auttaa minua unohtamaan osan murheistani.

Mutta vaikka nämä hevosenleikit ovat hauskoja ja tuiki tarpeellisia, jossain vaiheessa niidenkin on aika loppua. Pidän ahkerasta työnteosta ja musisoinnista aivan liian paljon. Niinpä julistan bileet päättyneiksi ja lähetän kundit matkoihinsa. Ja sitten alan kirjoittaa musiikkia, vaikken vielä tiedäkään, mistä biisini kertovat.

Ja sitten takaisin Genesikseen: aikoinaan Japanissa Roland tarjosi meille ilmaiseksi uusimpia rumpukoneitaan. CR-78 on yksi musiikkiteknologian merkkipaaluista. Minulle vakuuteltiin, että sillä syntyy huomispäivän soundi. Minusta laite kuulosti pykälän paremmalta kuin kabaree- ja aulabaaribändien rumpukoneet, mutta käyttömahdollisuudet olivat silti hyvin rajalliset. Mike ja Tony halusivat kumpikin yhden rumpukoneen. Mutta entä minä? Mihin minä tarvitsisin rumpukonetta, tulevaisuuden vekotinta, joka tekisi minusta pelkän muinaismuiston? ”Kiitos, mutta ei kiitos.”

Nyt kun olemme taas Englannissa, alamme pohtia, että Genesiksen kannalta olisi hyvä, jos kaikki äänittäisivät omia biisi-ideoita kotonaan. 70-luvun lopulla kotistudioiden pystyttäminen on jo eräänlainen muoti-ilmiö.

Pitkään bändin kanssa työskennellyt äänitys- ja studiovelho Geoff Callingham haalii meille mahdollisimman tasokasta kotiäänityslaitteistoa ja pystytämme kaikki omat kotistudiot. Ja kas, yhtäkkiä *minäkin* haluan oman CR-78:n. Perustan studion isoon makuuhuoneeseen, jossa minun piti nukkua vaimoni kanssa. Nyt tällekin tilalle löytyy sopiva käyttötarkoitus.

Vien huoneeseen myös isotätini Daisyn vuoden 1820 Collard & Collardin pystypianon. Lisäksi sinne tulee Fender Rhodes ja Prophet-5-syntetisaattori. Onnekseni Old Croftin edellinen omistaja on vanha merimies ja melko roteva kapteeni. Yhtenä iltana törmään häneen Queen Victoria -pubissa (hän on muuttanut lähistölle) ja hän kertoo, että on vahvistanut yläkerran kantavia palkkeja. Hän on pitänyt siellä suurta kylpyammetta, kun minä taas haluan, että se kantaa Daisyn pianon ja tulevaisuudensuunnitelmani, millaisiksi ne sitten muotoutuvatkaan.

Kannan ylös myös rumpusetin, joka vie huomattavasti enemmän tilaa kuin rumpukone. Mutta pian vanha luottosettini jää sivuosaan, kun innostun CR-78:sta. Ehkä tämä uusi teknologia ei sittenkään vie minulta kaikkia töitä.

Minulla on jonkinlainen kotistudio Surreyn vehreyden keskellä tyhjässä ja kaikuisassa talossa, joka ei edes tunnu kodilta. Siellä minä vain soittelen sanan joka merkityksessä. Kokeilen rumpukoneella erilaisia juttuja ilman sen suurempia tavoitteita. Tekninen osaamiseni päättyy siihen, mistä ohjekirja alkaa. Olen tyytyväinen, jos mittarin neula liikkuu ja jotain kuuluu. Silloin pystyn äänittämään. Tässä vaiheessa en piittaa, miltä lopputulos kuulostaa.

Ohjelmoin joitain yksinkertaisia rumpukonekuvioita ja äänitän niitä kasiraiturilla. Palaan pubista lounasaikaan – kumottuani korkeintaan kaksi bitteriä – ja jatkan kokeilujani. Vuosien mittaan töherrykseni alkavat vähitellen löytää muotonsa. Mutta ne ovat silti vielä pelkkiä töherryksiä. Mitään niistä ei ole tehty kunnolla eikä valmiiksi.

En huomaa, miten töherrykset kasvavat vähitellen luonnoksiksi, hahmotelmiksi ja pieniksi muotokuviksi. Ja lopulta kappaleiksi.

Entä sanat? Nekin syntyvät huomaamatta. Tämä on täyttä tavaraa. Kuin *jazzia*. Improvisoin ja keksin sanat lennosta samalla kun äänitän demolauluraitaa. Äänteet pyörivät suussani, muotoutuvat tavuiksi, sanoiksi, lauseiksi ja virkkeiksi.

Eräänä päivänä keksin mielestäni hyvän sointukierron. Jotain aivan muuta kuin ”The Battle of Epping Forest”. Kun leikittelen uuden studioni laitteilla ja päässäni kuulemillani soundeilla, muistot samantyyppisistä varhaisista Genesiksen kappaleista ja *Lambin* biiseistä määkivät päässäni – noita kappaleita kirjoittaessamme emme vielä tienneet, mitkä elementit nostaisimme lopulta pintaan. Siksi biisit menivät helposti tukkoon.

Genesiksen musiikissa ei ollut koskaan liikaa ”tilaa”. Minä sen sijaan himoitsin sitä. Halusin, että nämä kappaleet saisivat hengittää. Tämän mainitsemani sointukierron ympärille rakennettu biisi on siitä täydellinen esimerkki. Keksin laulamieni fraasien pohjalta myös työnimen: ”In the Air Tonight”.

Tämä vielä alkutekijöissään oleva kappale on klassinen esimerkki työskentelytavoistani melko kokemattomana biisintekijänä. Mistä se kertoo? Minulla ei ole aavistustakaan, koska paria riviä ja sanaa lukuun ottamatta olen improvisoinut koko homman. Säästän lapun, johon kirjoitan sanat, ja tuon lapun yläreunassa lukee remonttimieheni nimi – ei nyt sentään *tuon nimenomaisen* remonttimiehen vaan pääjehun, Robin

Martinin, joka palkkasi pohjamaaleja vedelleen kaverin ja oli siten osasyyllinen vaimoni syrjähyppyyn. Kirjoitin tuolle paperille vain juuri laulamani sanat.

”In the Air Tonight” syntyi 99,9-prosenttisesti siinä hetkessä, ja sanat tulivat päähäni kuin taikaiskusta.

”If you told me you were drowning, I would not lend a hand” (”Jos kertoisit hukkuvasi, en ojentaisi kättäni”): siinä ainakin kuuluu katkeruus ja pettymys. Ja siitä olikin kyse. *”Wipe off that grin, I know where you’ve been, it’s all been a pack of lies”* (”Pyyhi virne kasvoiltasi, tiedän mitä olet tehnyt, tämä on ollut pelkkää valetta”): annan samalla mitalla takaisin, en suostu vain nöyrtymään tilanteeseen vaan annan täyslaidallisen.

Tämä on viesti Andylle. Aina kun yritän soittaa hänelle Vancouveriin, minun on vaikeaa tavoittaa häntä, niin kirjaimellisesti kuin kuvaannollisestikin. Sanani kaikuvat kuuroille korville.

Niinpä keskustelen kappaleen avulla. Kun Andy kuulee sanat, hän tajuaa, miten helvetin loukkaantunut olen, miten paljon rakastan häntä ja ikävöin lapsiani. Lopulta hän kyllä ymmärtää. Ja sitten kaikki on taas okei.

Luvassa on lisää samanlaista: kirjoitan näihin aikoihin myös kappaleet ”Please Don’t Ask” ja ”Against All Odds”.

Mutta toisaalta: olen juuri ilmoittanut, että jos hän olisi hukkumassa, en ojentaisi kättäni. Nämä ovat myrskyisiä aikoja. Sanoitukseni aiheet vaihtelevat sen mukaan, mistä olemme juuri puhuneet puhelimessa tai ainakin yrittäneet puhua.

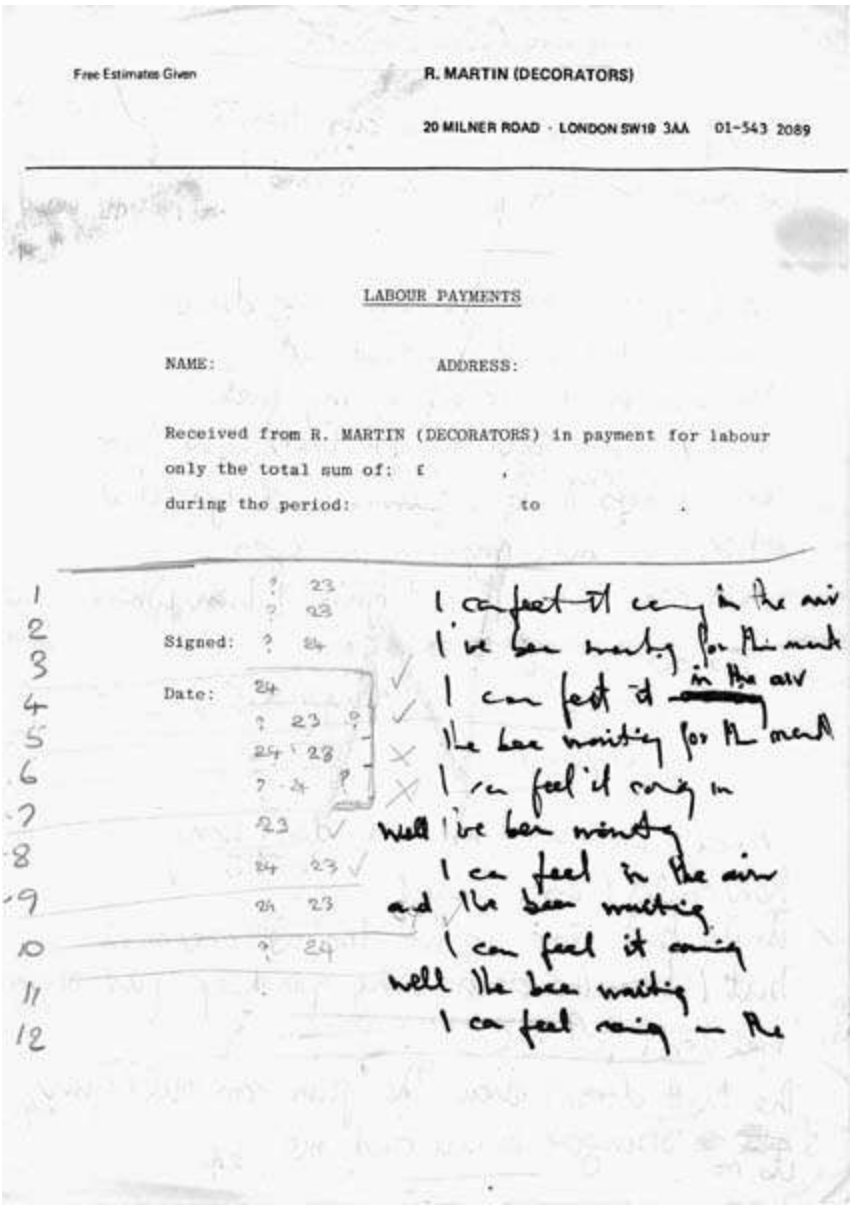

Free Estimates Given

R. MARTIN (DECORATORS)

20 MILNER ROAD · LONDON SW19 3AA 01-543 2089

LABOUR PAYMENTS

NAME: ADDRESS:

Received from R. MARTIN (DECORATORS) in payment for labour
only the total sum of: £ ,
during the period: to .

Signed:

Date:

I can feel it coming in the air
I've been waiting for the moment
I can feel it in the air
I've been waiting for the moment
I can feel it coming
well I've been waiting
I can feel in the air
and I've been waiting
I can feel it coming
well I've been waiting
I can feel coming — I've

En hahmota mitään toistuvaa teemaa vuoden 1979 mittaan syntyvissä biisinaihioissani, ja myös ”Ensimmäisen sooloalbumin” tekeminen tuntuu abstraktilta ja etäiseltä ajatukselta. Tunteeni ja aikeeni muuttuvat päivittäin. Jonain päivänä suutun Andylle pahanpäiväisesti, kun hän lyö minulle monta kertaa luurin korvaan. Sinä iltana olen kotistudiossa pelkkää haistavittua. Mutta seuraavana päivänä saatan kirjoittaa vaikkapa kappaleen ”You Know What I Mean”. Haikeaa, vilpitöntä, särkynyttä ja yksinäistä.

Alkuvoimaisista tunteista kumpuaa vaistonvarainen totuus. Tajuan myöhemmin, että ”In the Air Tonightin” sanat ja viesti ovat huomattavasti enemmän kuin osiensa summa. *”I’ve been waiting for this moment all my life, oh Lord…”* Teksti liikkuu alitajunnan syövereissä. Nuo sanat sopivat hyvin musiikkiin. Säkeistöissä on jonkinlaista tarinaa, mutta teemana ei välttämättä ole viha. Myöhemmin lukemattomat ihmiset ovat analysoineet noita sanoja. Kerran sain yhdeltä kaverilta opinnäytetyön, jonka hän oli tehnyt collegetutkintoaan varten. Hän oli tutkinut, kuinka monta kertaa olen käyttänyt artikkelia ”the”. Toiset ovat puolestaan kehitelleet omituisia salaliittoteorioita ja väittäneet, että olen joskus nähnyt jonkun hukkuvan.

Mitä ”In the Air Tonightin” sanoitus sitten todella merkitsee? Siinä jätän menneen märehtimisen ja siirryn elämässäni eteenpäin, tai ainakin yritän.

10
Face Value

Eli miten jotkut makkarissa kyhäämäni biisit käyvät kohtalaisesti kaupaksi

Mitä Tony ja Mike ajattelevat raapustuksistani? Annanko heidän käyttää biisiä ”In the Air Tonight” vuonna 1980 ilmestyvällä Genesiksen albumilla *Duke*? Ja ennen kaikkea, paljastanko heille soolourani kortit?

En ole vielä päättänyt. Vuoden 1979 biisintekorupeamani on päättynyt. Kappaleita ei ole äänitetty kunnolla, mutta jonkinlaiset demot ovat sentään valmiita. Ja tämän omatoimisen äänitysvuoden päätteeksi Mike ja Tony ovat tehneet ensimmäiset sooloprojektinsa *Smallcreep's Day* (Mike) ja *A Curious Feeling* (Tony). Nyt he palavat halusta aloittaa seuraavan yhtyeprojektin. Ja se sopii minulle hyvin – en vielä tässä vaiheessa pidä tätä uusien sävellysten kokoelmaani ”albumina”. Mutta yhdestä asiasta olen varma: nämä ovat henkilökohtaisimpia kappaleita, joita olen ikinä tehnyt. Ne ovat saaneet alkunsa minun ja Andyn kodin raunioilta. Suhtaudunkin niihin hieman suojelevaisesti, kun alamme 70-luvun lopussa työstää *Dukea*.

Ehdotan, että voisimme tehdä Genesiksen uuden albumin biisejä Old Croftin toiseksi suurimmassa makuuhuoneessa, eivätkä Tony ja Mike pane vastaan. Tällä hetkellä pöytälaatikoista ei löydy juurikaan yhtyeelle tarkoitettua materiaalia. Muutamia aihioita lukuun ottamatta Mike ja Tony ovat käyttäneet kaikki parhaat kappaleet sooloalbumeilleen. Siitä huolimatta sooloalbumit ovat tehneet hyvää myös Genesikselle. Ne ovat tuoneet muuta ajateltavaa ja auttaneet purkamaan kasautuneita paineita. Aiemmin Tony aina jyräsi valmiit kappaleensa läpi sellaisinaan: ”Olen

kirjoittanut tämän biisin, joten haluan, että Genesis esittää sen.” Tai ei Tony asiaa ihan noin muotoillut, mutta niin hän antoi ymmärtää.

Juttelemme kolmen kesken ja sovimme, että saamme säästää kaikki itse valmiiksi kirjoittamamme biisit tuleviin sooloprojekteihimme. Esittelemme kaikki keskeneräiset mutta lupaavat ideat toisillemme ja pohdimme yhdessä, mitä niille tekisimme.

Mikella on pari tosi hyvää biisiä, ”Man of Our Times” ja ”Alone Tonight”, ja niin myös Tonylla, ”Cul-de-sac” ja ”Heathaze”. Minä puolestani soitan heille viitisen demoa, joista he toteavat: ”Nämä kaksi ovat hyviä: ’Misunderstanding’ ja ’Please Don’t Ask’.” Ensimmäinen kuulostaa heidän mielestään hieman The Beach Boysilta, ja he pitävät ajatuksesta. Toinen on tosi henkilökohtainen kappale, ja jutusteleva sanoitus tuo mieleen David Acklesin ”Down Riverin”. Kuvittelin, ettei bändi missään nimessä valitsisi sitä – kappale on niin intiimi ja poikkeaa paljon Genesiksen aiemmasta tuotannosta.

Mutta vannon käsi sydämellä, että soitin heille myös ”In The Air Tonightin”. Olen siitä varma myös siksi, etten tässä vaiheessa pitänyt kappaletta mitenkään erityisenä vaan samanlaisena harvinaisena helmenä kuin muitakin – omasta mielestäni kaikki vuoden -79 sävellykseni olivat helmiä. En totta puhuen halunnut antaa mitään niistä pois, koska tiesin aika tarkkaan, mihin suuntaan halusin niitä kehittää. Mutta toisaalta en ollut vielä varma, tekisinkö soololevyä ylipäätään, joten tämä tuleva Genesiksen albumi voisi hyvin olla ainoa mahdollisuuteni saada biisit julkaistua.

Toisaalta tiesin myös, ettei biiseissäni ollut koskaan ollut yhtä paljon tilaa kuin nyt. Kun esittelen biisi-ideoita muulle bändille, Tony ja Mike ymppäävät niihin aina omia ideoitaan. Ja vaikka musiikkimme oli tullut valovuosien päähän ”The Battle of Epping Forestin” kimuranteista ja

rönsyilevistä jutuista, en vieläkään olisi antanut muille lupaa tehdä ”In the Air Tonightille” mitä tahansa.

Mutta painotan edelleen, etten mielestäni missään nimessä piilotellut biisiä. Soitin heille suunnilleen kaiken, mitä minulla oli, paitsi ehkä ”Against All Oddsin”, koska pidin sitä pelkkänä B-puolena. Ja muistikuvieni mukaan he eivät vain halunneet ”In the Air Tonightia” levylle. Mikella ei ole asiasta mielipidettä suuntaan eikä toiseen, mutta Tony väittää, ettei koskaan kuullut kappaletta – koska muuten hän olisi napannut sen *Dukelle*.

Emme saa koskaan tietää varmasti.

Mutta sen sijaan muistan elävästi, kuinka Tony aina painotti, että koska biiseissäni on vain kolme sointua, ne eivät ansaitse paikkaa Genesiksen tuotannossa. Ja ilman rumpuja ja kaikenlaisia sovituksellisia mausteita ”In the Air Tonight” koostui vain rumpukoneideasta ja kolmesta soinnusta. Niinpä on aika todennäköistä, ettei hän yksinkertaisesti pitänyt siitä.

Loppuvuonna 1979 siirrymme Old Croftista Tukholman Polar-studioille. Olemme tehneet *Dukea* varten tosi lupaavia biisejä. Kehityn biisintekijänä huiman nopeasti, olenhan alkanut kirjoittaa ”tosissaan” vasta edellisvuonna. Mutta vaikka ”Misunderstanding” ja ”Please Don’t Ask” ovat minun tekemiäni, roolini Genesiksessä on sama kuin ennenkin. Tony ja Mike pitävät niistä, mutta minusta tuntuu, että heidän mielestään olen edelleen lähinnä bändin sovittaja. Olen kuitenkin entistä itsevarmempi ja yritän hienovaraisesti haalia enemmän vastuuta.

Mike on soittanut hitaan kitarariffin erikoisessa 13/8-tahtilajissa, ja pyydän häntä nopeuttamaan sitä. Siitä syntyy ”Turn It On Again”. Käytän ”Duchessissa” CR-78:aa, ja se on ensimmäinen kerta, kun hyödynnämme tuota rumpukonetta studiossa Genesiksen kanssa. Olen käyttänyt sitä demoillani, ja nyt kun olen leikkinyt sillä vuoden verran

makuuhuoneessani, tiedän, mitä sillä voi tehdä ja mitä ei. Laitteella on omat merkittävät rajoitteensa, mutta ”Duchessiin” se sopii tosi hyvin.

Lopulta ”Behind the Lines”, ”Duchess”, ”Guide Vocal”, ”Turn It On Again”, ”Duke’s Travels” ja ”Duke’s End” liitetään hatarasti yhteen kuuluvaksi puolituntiseksi raidaksi, joka kertoo Albert-nimisen kaverin tarinan. Sama hahmo esiintyy myös albumin kannessa, jonka tekee ranskalainen kuvittaja Lionel Koechlin. Mutta kun tajuamme, että niin pitkää yksittäistä kappaletta verrattaisiin varmasti ”Supper’s Readyyn”, päätämme pyörtää päätöksemme. Vuosikymmen on vaihtumassa, eikä kokonaisen albumipuolen mittaisia sävellyssarjoja ehkä arvosteta enää yhtä paljon kuin ennen. Haluamme aloittaa puhtaalta pöydältä.

Dukesta tulee Saksassa bändin kaupallinen läpimurtolevy. Siellä alkaa genesismania, joka vaihtuu aikanaan philcollinsmaniaksi. Levy käy erinomaisesti kaupaksi myös Britanniassa, mutta se saa kammottavat arviot *Melody Makerissa*, ja musiikkilehdet nimittävät minut pariin otteeseen ”Viikon pölkkypääksi”.

Miksi? Yleisen käsityksen mukaan ”inkies” (eli *Melody Maker*, *NME* ja *Sounds* yhdessä) suhtautuvat epäileväisesti kaikkeen, mistä tulee tosi suosittua – ilmeisesti niiden mielestä musiikista on silloin jouduttu tekemään kansantajuisempaa, jotta se vetoaisi suuriin väkijoukkoihin. ”Progesta” on tässä vaiheessa muutenkin tullut indie-, post-punk- ja New Wave -bändeistä intoileville musiikkilehdille *genre non grata*. Genesiksen solistina joudun tämän vihan kohteeksi. On myös mahdollista, että kaiken menestyksen myötä olen tahattomasti alkanut vaikuttaa hieman omahyväiseltä.

Albumin ilmestyessä 28. maaliskuuta 1980 olemme jo aloittaneet *Duken* kiertueen. Julkaisupäivänä olemme soittamassa toista kolmesta peräkkäisestä keikastamme Lontoon Hammersmith Odeonissa. Eric Clapton

saapuu paikalle Pattien patistamana ja tajuaa viimein, etten ole pelkkä biljardia pelaava ryyppykaveri ja Ferrarien vaihdelaatikkojen tärvelijä. Nyt hän alkaa viimein arvostaa minua muusikkokolleganaan, ja kuulen myöhemmin, että hän on itsekin hieman yllättynyt. Kiertue jatkuu ympäri Britanniaa toukokuun alkuun asti, keskeytyy viikoksi, ja jatkuu sitten taas Kanadassa osana kesäkuun loppuun kestävää Pohjois-Amerikan rypistystä.

Kolmas Kanadan-keikkamme on Vancouverissa, ja siellä ollessani päätän soittaa Andylle. Vaikka eroprosessi on vieläkin meneillään, elättelen yhä toivoa ja ikävöin epätoivoisesti lapsiani. Ajattelen, että ”nyt on tilaisuutemme korjata kaikki ongelmat”. Bändi on kaupungissa kolme päivää, ja yövyn hänen äitinsä luona. Rouva B on aina ollut minulle läheinen ja rakas ihminen, ajattelinpa hänen tyttärestään mitä tahansa.

Tällä haavaa uskon vakaasti, että onnistun viimeinkin houkuttelemaan vaimoni takaisin. Varaan yöksi huoneen Vancouverin Delta Innistä, kutsun Andyn sinne ja panen taustalle soimaan vastustamattomien kappaleiden kokoelmanauhani – johon kuuluu muun muassa Chris Rean ”Fool (If You Think It’s Over)” ja muita kuolemattomia kaihomielisiä suosikkejani – poksautan auki samppanjapullon ja hukutan hänet ruusuihin. Romanttinen puoleni minussa ajattelee, että ”tämä toimii varmasti”. Ja vaikkei mikään muu auttaisikaan, kuka kumma voisi vastustaa näitä kaikkien aikojen parhaita lauluja rakkaudesta ja sen menettämisestä?

Mutta Andyä ei voisi vähempää kiinnostaa.

Samana kesänä 1980 koto-Britanniassa palaan uudelleen edellisvuonna kirjoittamiini kappaleisiin. Nyt on aika tehdä musiikkia sydänverellä.

Ensimmäisen sooloalbumini äänitykset ovat esimakua tulevasta. Teen kaikki laulut kotona. Laulan improvisoiden. Kuuntelen ja merkitsen muistiin, mitä olen laulanut – tai mitä olen yrittänyt laulaa. Kirjoitan ylös

hahmotelmat juuri hoilaamistani jutuista. Joskus niistä syntyy melkein valmis biisi, joskus taas lopputulos on aivan hyödytön. Osa kappaleista kehittyy hitaasti, osa nopeasti. Joinain iltoina tunnen, että nyt on tulossa hyvää kamaa. Mutta en joka ilta.

Vastedes työskentelen samaan tapaan kaikilla levyilläni.

En silti ole tekemässä albumia, ennen kuin minulla on kasassa 12–13 biisiä, olen nauhoittanut ne kasetille ja soittanut demot jollekulle. Lopulta annan Tony Smithin kuunnella niitä Minini autostereoista ja soitan ne myös Yhdysvaltain-levy-yhtiömme Atlantic Recordsin pomolle Ahmet Ertegünille. Olin kyllä vihjannut Ahmetille kotistudioni tuotoksista jo ennen *Duken* kiertuetta, mutta se oli silkkaa sattumaa. Olin vain vetänyt lyhimmän tikun ja saanut tehtäväkseni ajaa Lontooseen hänen Britannian-asunnolleen esittelemään Genesiksen *Dukea*.

Näin tilanne eteni: Nautimme lasillisen tai ehkä vähän useammankin, ja Ahmet kysyy, kuinka voin – hän tietää lähestyvästä avioerostani. Vakuutan, että olen ihan okei ja kerron, että olen jopa käsitellyt tilannettani parissa biisissäni…

Ei tarkoituksenani ole soittaa omia tekeleitäni Ahmetille. Mutta nauha on aina mukanani autossa, koska haluan silloin tällöin kuunnella demoja ja kehitellä niitä eteenpäin. Ahmet joka tapauksessa kuuntelee demot ja innostuu: ”TÄMÄHÄN ON LEVY!” Yhtäkkiä Genesiksen uusi albumi on pelkkä sivuseikka. ”Phil, sinun on PAKKO tehdä tästä levy. Autan kaikessa missä voin. Mutta tästä täytyy tulla levy.”

Vau. On uskomatonta, että juuri tuo suuresti arvostamani mies lausuu minulle nuo rohkaisevat sanat. Ahmet on aikoinaan löytänyt Aretha Franklinin, Ray Charlesin, Otis Reddingin, ja nyt hän lukee minut osaksi samaa menestyjäkaartia. Hän on tuottanut lukuisia minulle todella tärkeitä

levyjä mutta pitää silti minun jutuistani. Voisiko mikään kuulostaa paremmalta?

Ja juuri sitä minä nyt tarvitsen. Avioeroprosessissa olen ollut melkoisessa mankelissa ja tehnyt itsestäni pellen. Olen selittänyt isoon ääneen, kuinka muutan Vancouveriin korjaamaan parisuhteeni ongelmat, mutta palannut tyhjin käsin. Ja kun Tony ja Mike ovat kokeilleet siipiään sooloprojektiensa parissa, minusta on tullut pelkkä laulava rumpali.

Olen ollut aika pohjalla. Mutta nyt yksi kaikkien aikojen suurimmista levy-yhtiöpomoista sanoo, että olen tehnyt itsekseni hemmetin hyvää musiikkia. Ahmetin kauniiden sanojen ansiosta päätän, että heti kun olen hoitanut velvollisuuteni *Dukella*, teen ensimmäisen sooloalbumini.

Ymmärrän myös tilanteen ironisuuden: jos en olisi kolhiintunut erosotkussa niin pahasti, ensimmäinen omien sävellysten kokoelma olisi kuulostanut aivan erilaiselta. Luultavasti kappaleet olisivat muistuttaneet enemmänkin Brand X:n Weather Report -henkistä instrumentaalijazzia. Voisin nauraa koko kuviolle, ellen olisi niin surullinen.

Kaikki biisini eivät sentään ole pelkkää synkistelyä. Olen jo unohtanut murheeni kappaleissa ”This Must Be Love” (*”Happiness is something I never thought I’d feel again / but now I know / it’s you that I’ve been looking for”*, ”En enää koskaan uskonut olevani onnellinen, mutta nyt tiedän, että olen kaivannut sinua”) ja ”Thunder and Lightning” *(”They say thunder /and they say lightning / it will never strike twice / but if that’s true / then why can’t you tell me / how come this feels so nice?” ”*Sanotaan, että ukkonen ja salama eivät koskaan iske kahdesti samaan paikkaan, mutta jos se pitää paikkansa, mikset osaa selittää, miksi tämä tuntuu niin hyvältä?”). Nämä biisit ennakoivat Jillin tuloa elämääni.

Tapaan Jill Tavelmanin vuoden 1980 keskivaiheilla Los Angelesissa. Olen juuri soittanut Genesiksen kanssa Duke Tourin keikan Greek

Theatressa. Tony Smithinkin liitto on kariutumassa, joten meistä kummastakin on tullut vastikään poikamiehiä. En juuri koskaan hengaa manageriemme kanssa keikkojen jälkeen, mutta nyt lähdemme poikkeuksellisesti yhdessä kaupungille.

Tänä iltana teemme jotain molemmille epätyypillistä: menemme limusiinilla Sunset Stripin Rainbow'hun. Se on yksi Losin rockmaailman keskuksista: ei niinkään bändien vaan niiden kiertuehenkilökunnan kantapaikka. Se on myös otollinen miljöö mimmien pokailuun. Näillä asioilla saattaa olla jotain tekemistä keskenään.

Istahdamme loosiimme ja alamme sammuttaa keikanjälkeistä janoa. Ojennan käteni ylös niskani taakse. Yhtäkkiä joku tarttuu käsiini. Takanani on lyhyttukkainen tyttö, joka on söpö kuin Helinä-keiju. Hän on tosi pirteä näky. Ja viettää iltaa toisen tytön kanssa. Ennen pitkää istumme kaikki samassa pöydässä.

Lopulta lähdemme koko nelikon kanssa limusiinilla L'Hermitage-hotelliin, jossa tällä kertaa majailemme. En vieläkään oikein ymmärrä, miten asiat etenivät siihen pisteeseen, että päädyin samaan sänkyyn Jillin ja hänen tyttökaverinsa kanssa. Tällaista ei ole tapahtunut koskaan aiemmin eikä tapahdu vastaisuudessakaan. Haluan myös korostaa, että tilanteeseen ei liittynyt minkäänlaista vehtaamista. Mietin vain itsekseni: ”Mitä ihmettä minun pitäisi tehdä näiden kahden kanssa?” Joku toinen saattaisi ajatella, että *tämä se vasta on elämää*. Mutta sellainen ei ole minun makuuni, ja tilanne on kiusallinen. (Melko) nuori Phil Collins taitaa potea ramppikuumetta.

Jill on lukenut 24-vuotias Beverly Hillsin tyttö, joka tykkää aivan erilaisesta musiikista kuin minä (Iggy Pop on yksi hänen suosikeistaan). Aistin hänessä jotain erityistä, enkä halua hänen kanssaan pelkkää yhdenyönjuttua. Ilmeisesti tunne on molemminpuolinen. Seuraavina

päivinä käymme muutamilla treffeillä, ja ennen kuin lähden Losista, Jill käy hotellillani hyvästelemässä minut. Hän antaa läksiäislahjaksi Steve Martinin kirjan *Cruel Shoes*. Olen jo kertonut, että olen Martinin suuri ihailija. Sitten kuulen, että Groucho Marx on Jillin kummisetä. Mietin ihmeissäni, mitä kaikkea tästä tytöstä vielä paljastuu.

Kutsun Jillin mukaan kiertueelle, ja viiden päivän kuluttua hän lentää luokseni Atlantaan. Valitettavasti Hyatt Regencyssä asuu sillä hetkellä toinenkin Collins, ja Jillille annetaan hänen huoneensa avain. Tuo toinen Collins on pitkän linjan ammattimuusikko – skotlantilainen säkkipillinsoittaja, joka on kaupungissa soittamassa klaaninsa kanssa täysissä Highland-vermeissä – ja kun Jill avaa oven, hän on suihkussa. Kuullessaan naisen äänen hän innostuu ja arvelee, että kyse on jonkinlaisesta keikkasopimukseen kuuluvasta luontoisedusta. Tilanne ei kuitenkaan ehdi kehkeytyä sen pidemmälle, eikä Jill saa vastausta useimpia amerikkalaisia askarruttavaan kysymykseen: mitä skotlantilaisilla miehillä on kilttinsä alla?

Yhtäkkiä meistä on kai tullut pariskunta. Ilmaisen yhä useammin tuntemuksiani musiikin välityksellä, ja nyt ”This Must Be Love” ja ”Thunder and Lightning” syntyvät rakastumisen huumassa. Juttelemme säännöllisesti puhelimessa, ja kun olen muutaman kuukauden kuluttua taas Losissa äänittämässä puhallinraitoja tulevalle sooloalbumilleni, Jill tulee käymään studiolle. Hän tuo mukanaan äitinsä ja esittelee meidät. Myöhemmin hänen äitikultansa Jane kertoo mielipiteensä minusta: ”Kultaseni, tiedän kyllä, että rakkaus on sokeaa.” Se kirpaisee hieman, mutta käännän vastoinkäymiseni voitoksi: lausahdus päätyy kappaleeseeni ”Only You Know and I Know”, joka ilmestyy vuonna 1985 levyllä *No Jacket Required*.

Laadin listan muusikoista, jotka haluan mukaan vielä hahmottelemattomalle sooloalbumilleni: Eric Clapton, David Crosby, Earth, Wind & Firen puhallinsektio, Stephen Bishop (joka tekee myöhemmin vastapalveluksen antamalla minulle kappaleensa ”Separate Lives”), jousisovittaja Arif Mardin, jazzbasisti Alphonso Johnson. He ovat kaikki idoleitani.

Ericin kanssa on helppo työskennellä. Hän asuu Pattien kanssa vain viidentoista minuutin päässä Shalfordista Ewhurstissa, joten olen usein heidän luonaan yötä. Pattie ihastuu minuun, ja olenhan minäkin ollut vähän heikkona häneen siitä lähtien, kun hän räpsytteli ensimmäisen kerran silmiään koulutyttönä Beatles-elokuvassa *Yeah! Yeah! Tässä tulemme!* Se näkyi muillekin niin selvästi, että kerran Eric vitsaili Mick Fleetwoodille yksissä uudenvuodenbileissä, että käyn paneskelemassa Pattien kanssa aina kun hän on rundilla – ja pääsen kaupan päälle testaamaan myös Mickin ex-vaimoa Jennyä, joka on Pattien sisko. Mick vain nauroi hauskalle vitsille, mutta minua juttu hävetti, koska olin vieressä Joelyn ja Simonin kanssa.

Olen siis jatkuvasti Claptonien luona. Ryyppäämme paljon, ja välillä Eric pitää raahata nukkumaan, mutta ei mitään sen pahempaa. Sellainen tyyppi – ja alkoholinkäyttäjä – hän on. Hän haluaa koetella rajojaan. Olen liian järkevä. Jätän äärirajoilla käymisen muiden harteille.

Eric soittaa kahdella raidalla, jotka olen valinnut hänelle tältä vielä nimeämättömältä sooloalbumiltani: ”If Leaving Me Is Easy” ja ”The Roof Is Leaking”. Toistaiseksi kuitenkin vain minä tiedän, että hän on soittanut niistä ensimmäisellä. Eric tulee yhtenä iltana käymään, ja soitan hänelle demon. Olemme himmentäneet hieman valaistusta ja ottaneet pari liikaa – hän on henkeen ja vereen brandy & ginger alen ystävä, ja takana on jo pitkä ilta pubissa. Niin me yleensä vietämme aikaa.

Siinä vaiheessa soitan ”If Leaving Me Is Easyn” hänelle. Ericissä on sellainen erityinen piirre, että hän soittaa vain niissä kohdissa, mihin hänellä on jotain annettavaa. Tämänkertaisella kitararaidallaan vanha kunnon Slowhand ottaa iisisti. Toivoin, että hän soittaisi vähän runsaammin, mutta hän vastasi: ”En halunnut soittaa, en halunnut sotkea biisiä.”

Vaikka olen monella tapaa studiossa vielä kokematon, yritän tuottaa kappaleet osittain itse, mutta tiedän hyvin, että tarvitsen joka tapauksessa avukseni toisen tuottajan ja äänittäjän. Niinpä otan yhteyttä Hugh Padghamiin. Hugh on basisti mutta rakastaa myös rumpujensoittoa, ja olemme kehitelleet yhdessä legendaariseksi muodostuvan rumpusoundin Peterin kappaleeseen ”Intruder”. Olen jo alkanut ymmärtää, että vuonna 1979 tavoitimme parissa päivässä Peterin kolmannen albumin sessioissa Townhousessa jotain mullistavaa.

Sanon Hughille: ”En pysty äänittämään tätä kaikkea uudelleen. Musiikissa on paljon tunnetta, ja pidän siitä, miltä se kuulostaa. Haluan siis käyttää demojani.” Kopioimme kasiraiturin nauhat 16-raiturille, joka oli tuohon aikaan teknologisen kehityksen huippua, ja teemme Townhousessa päällekkäisnauhoituksia läpi talven 1980–81.

Kokeilemme ”In the Air Tonightiin” kaikenlaisia juttuja, mutta tässä vaiheessa biisissä ei vielä ole suurta rumpufilliä eikä siis myöskään gate-kaiun läpi ajettua rumpuraitaa. Soitan vain viimeisiin kertosäkeistöihin perinteisen kuuloisen rumpuraidan. Kuvittelen, ettei biisiin kosketa enää sen jälkeen.

Mutta lopulta istun taas Townhousen soittotilassa. Äänen ”livehenkisyyttä” voi vähentää raskailla verhoilla, jotka demppaavat soundia. Ja jos mikrofonit asettaa huoneen ylänurkkiin, rummuista saa paljon livemmän kuuloiset. ”In the Air Tonightia” hioessamme mietimme: ”Kokeillaan sitä samaa soundia, jota testasimme Peten kanssa…”

Lopputulos ei silti kuulosta läheskään yhtä radikaalilta kuin ”Intruderissa”. Vaikka mikit laittaisi samaan paikkaan ja soundista yrittäisi tehdä täysin samanlaisen, lopputulos on aina ainutlaatuinen. Eri päivä, eri lopputulos.

Ja siitä Rumpufillistä, josta minulta kysellään tulevaisuudessa koko ajan. Se on lyömäsoittimien ja musiikkituotannon historian virstanpylväs: *tu-tumm, tu-tumm, tu-tumm, tu-tumm, tumm-tumm*. Kuvittele huviksesi seuraavan kerran eläintarhassa, miltä filli kuulostaisi hyljelauman tulkitsemana. Se onnistui aika hyvin, kuten vuoden 2007 Cadburyn mainoksen gorillakin tietää.

Mutta Townhousessa 80-luvun sarastuksessa en varmasti totea missään vaiheessa ääneen: ”Nyt keksin, mikä tähän kohtaan toimii…” Minä vain soitan sen. Kuulen sen. Rakastun siihen. Siinä se. Mitä minä mistään tiedän? Minähän pidän ”Against All Oddsia” pelkkänä B-puolena.

Mutta pian tajuan, ettei kukaan ole kuullut yhtä lujaa soitettuja rumpuja eikä sellaista soundia. Myös sanoituksesta on vaikeaa ottaa selkoa. Edes minä en ymmärrä sitä. Ehkä siksi, etten ole biisintekijä – ainakaan vielä tässä vaiheessa – eikä se teos mahdu perinteisen biisinkirjoituksen raameihin.

Biisi on yksinkertainen, aavemainen, täynnä tilaa ja tunnetta. Sitä ei todellakaan pitäisi valita singleksi.

Minun täytyy keksiä albumille nimi. Suurin osa kappaleista on selvästi omaelämäkerrallisia. Yksi vaihtoehdoista on ”Exposure”. Toinen ”Interiors”. Niissä on oikeanlaista tunnelmaa. Mutta sitten muistan, että *Exposure* onkin Robert Frippin albumi, jolla olen vieläpä itse soittanut. Ja *Interiors* (suom. *Sisäkuvia*) on Woody Allenin leffa. Pidän nimestä siitä huolimatta. Mutta sitten mietin, että ehkä ”Interiors” saisi maalari-remonttimiehen kuvittelemaan, että koko levy kertoo hänestä?

Kanteen kaavailen kuvaa, jossa silmäkuopistani näkyy suoraan mieleeni. Mitä tämän henkilön päässä tapahtuu? Päädyn lähikuvaan nimenomaan tästä syystä; siinä ei ole kyse minkäänlaisesta egoismista. Ja totta kai sen kuuluu olla mustavalkoinen. Tuohon kansikuvaan puolestaan sopii hyvin nimi: *Face Value*.

Tämä on niin henkilökohtainen levy, että haluan vaikuttaa siihen joka tasolla ja päättää kaikista käytännön asioista. Ensinnäkin minun pitää valita sopiva levymerkki – ja haluan, ettei sillä ole mitään tekemistä Genesiksen kanssa. Siitäkin huolimatta, että joudun tuottamaan pettymyksen levy-yhtiömme Charisman pomolle ja vanhalle kamulleni Tony Stratton-Smithille, jonka ansiosta olen ylipäätään päässyt Genesikseen hektiset kymmenen vuotta aiemmin.

Tapaamme surullisissa ja kosteissa merkeissä hänen huoneessaan L'Hermitagessa, kun kerron ikävän uutisen. Hän on käymässä Losissa, koska Monty Pythonin tyypit ovat esiintymässä Hollywood Bowlissa. Jossain vaiheessa John Cleese käykin tervehdyksellä Stratin huoneessa. Tilanne tuo mieleen jonkin *Pitkän Jussin majatalon* (engl. *Fawlty Towers*) kohtauksen. Pittsburgh Penguinsin pelipaitaan pukeutunut Cleese sopertaa yllättyneenä: ”Anteeksi… anteeksi… en tiennyt, että sinulla on vieraita… ei tässä mitään, tulen myöhemmin takaisin.” Palaverimme viskilasilliset tekevät pahaa jälkeä meksikolaisen lounaan yhteydessä nauttimani tequilan jälkeen. Stratin sikarin jälkeen olen mennyttä kalua. Voin pahoin kuin Monty Pythonin kuollut papukaija. Ehkä se on minulle ihan oikein, kun olen mennyt lemppaamaan vanhan hyväntekijäni.

Mutta takaisin asiaan. Tony Smith esittelee Britanniassa *Face Valueta* levy-yhtiöille, ja Virgin on siitä hyvin kiinnostunut. Panen nimeni alle Richard Bransonin firman sopimukseen ja päädyn samaan talliin, josta ovat aiemmin ilmestyneet muun muassa *Tubular Bells* ja *Never Mind the*

Bollocks. Oma levyni voisi sijoittua niiden välimaastoon. Tältä uusi Phil Collins näyttää.

Sitten on masteroinnin ja levyn painamisen vuoro. Kirjoitan käsin kaiken tarpeellisen – raitajärjestyksen, kannen tekijätiedot ja jopa kaikki levyn etiketin lakitekstit. Saan levy-yhtiöltä tyhjiä vinyylin keskelle tulevia etikettejä, ja kirjoitan myös niiden reunaan. Jos tila loppuu, aloitan alusta. Jos tilaa jää liikaa, aloitan alusta. Jokaisella yksityiskohdalla on merkitys. Tämä on ensimmäinen sooloalbumini. Ja ehkä myös viimeiseni. Annan kaikkeni, ja levyllä on vain omaa itseäni.

En kuitenkaan odota levyltä kovin paljon, jos yhtään mitään. Lähipiirini on kuullut *Face Valuen*, ja kaikki ovat sanoneet saman kuin Ahmet: ”Vau!” Mutta heidän arvionsa ovat aina puolueellisia. En tiedä, onko heistä kenelläkään oikeasti minkäänlaisia odotuksia levyarvioiden ja -myynnin suhteen. Amerikassa levymerkki ei edes halua julkaista ”In the Air Tonightia” ensimmäisenä singlenä. Sen sijaan firma valitsee kappaleen ”I Missed Again”.

Matkustan New Yorkiin Ahmetin luokse pohtimaan, kuinka tätä määritelmiä pakenevaa albumia voisi markkinoida. Olen valinnut Yhdysvaltain-julkaisijaksi Atlanticin pitkälti Ahmetin vuoksi. Hän pitää minusta ja musiikistani, eikä tuo into katoa hänen elinaikanaan. Hän rohkaisee ja tukee minua paljon vuosien varrella, kun saan sapiskaa joka suunnasta. Tulevaisuudessa Ahmet soittaa aina toimistoonsa eksyville uusille artisteille ”In the Air Tonightin” ja sanoo: ”*Tällaista* haluan kuulla sinulta.”

Pohdin Ahmetin ja hänen alaistensa kanssa, mikä voisi avata ne portit, jotka ovat pysyneet Genesikseltä suljettuina. Amerikkalaiset radio-dj:t suhtautuvat ”I Missed Againiin” lupaavasti: ”Hyvä meininki!”

”En tiedä, miksei tämä albumi vetoaisi myös rhythm & bluesin kuuntelijoihin”, mietin. ”Siinähän on Earth, Wind & Firen blosarit!”

Niinpä sovin palaverin levy-yhtiön mustan musiikin osaston pomon Henry Allenin kanssa. ”Haluaisin saada tämän levyn R&B-kanaville.”

”Tottahan toki, mutta eivät ne ala soittaa sitä. Koska olet valkoinen.”

”Totta, mutta eivät ne tiedä sitä, jos et laita minua kanteen. Laita saatetekstiksi ’Phil Collins ja EWF:n puhaltajat’. Tai jopa ’EWF:n puhaltajat ja Phil Collins’. Ihan sama miten sen teet, mutta minusta tässä on crossover-potentiaalia.”

”Ei. *Kyllä ne sen aistivat.*”

On järkyttävää huomata, miten rotukategoriat jakavat musiikkimaailmaa. Emme elä enää 50- tai 60-lukua vaan 80-lukua. Mutta pian ymmärrän, miten sitkeässä vanhat ennakkoluulot istuvat. Vuonna 1984 Earth, Wind & Firen Philip Bailey on tulossa käymään, koska hän haluaa minut albuminsa *Chinese Wall* tuottajaksi. Sitä ennen hän kuitenkin tapaa kuuluisan afroamerikkalaisen dj:n Frankie Crockerin ja CBS:n R&B-osaston pomon Larkin Arnoldin. Molemmat suhtautuvat ajatukseen epäileväisesti: ”Ai meinaat lähteä Lontooseen tekemään hommia Phil Collinsin kanssa? Älä sitten tule sieltä valkoisen albumin kanssa.”

Lokakuussa 1980 kutsun Jillin luokseni Englantiin, ja vuoden 1981 alussa asumme jo yhdessä Old Croftissa. Hän on jättänyt college-opintonsa kesken viimeisenä vuonna eikä siis saa highschool-opettajan pätevyyttä, koska päättää muuttaa minun luokseni.

Face Value ilmestyy 9. helmikuuta 1981 pian sen jälkeen, kun olen täyttänyt 30 vuotta. En lähde soolokiertueelle. Vielä ei ole oikea aika, sillä haluan ensin kartuttaa ohjelmistoa. Sitä paitsi jo ajatus *soolokiertueesta* hirvittää minua.

Genesis puolestaan päättää hankkia oman studion ja päämajan. Ostamme Chiddingfoldista ihastuttavan tudortyylisen talon, jossa ihastumme erityisesti puutarhan suureen autotalliin. Voimme remontoida sinne äänitystilat studiokompleksiin, jonka nimeksi tulee The Farm. Kun rakennusurakka on valmis, alamme tehdä päärakennuksen matalakattoisessa olohuoneessa musiikkia Genesiksen yhdennelletoista studioalbumille *Abacabille*.

Abacabin biisintekosessioiden aikana alamme saada vihiä *Face Valuen* odottamattomasta menestyksestä. Se muuttaa asetelman bändin sisällä hieman kiusalliseksi. Hihkaisen innoissani ja aidosti ällistyneenä: ”Voi hemmetti, ’In the Air Tonight’ on listaykkösenä Hollannissa!” Eikä siinä kaikki, biisistä tulee iso hitti kaikkialla maailmassa. *Face Value* käy loistavasti kaupaksi. Tony Banks tiivistää tuntemuksensa hyvin vuonna 2014 ilmestyneessä BBC:n dokumenttielokuvassa *Genesis: Together and Apart*: ”Totta kai me toivoimme, että Phil onnistuisi. Mutta ei ihan näin hyvin.”

80-luvun alussa aavistan jo, miten bändin dynamiikka tulee muuttumaan. Mietin, että muut varmaan ajattelevat: ”No niin, Phil lähtee bändistä.” Kukaan ei kuitenkaan ota asiaa puheeksi, vaikka Tony Smith sanookin kerran merkitsevästi: ”Minusta Genesis on sinulle tosi hyvä juttu.” Nytkö jo toinen laulaja jättää Genesiksen? On kohtalokasta menettää yksikin solisti, mutta että kaksi!

Smith on loistava manageri, ja hän on oikeassa. Hän on tilanteen tasalla vielä pitkään. Soolourat vahvistavat bändejä ja toisinpäin.

Nautin suuresti yllättävästä soolomenestyksestäni. Aiemmin olen aina kokenut, että olen Genesiksessä pelkässä sivuroolissa. Vuosia myöhemmin tosin tajusin, etten ollut ymmärtänyt, miten paljon muut arvostivat minua. Oivalsin sen vasta lukiessani Miken kirjaa: ”Olimme aina kuulolla, kun Phil

sai ajatuksen.” Tämä on aivan uutta Herra Epävarmalle. Emme ole koskaan puhuneet tällaisista jutuista. Bändin sisällä emme ole tottuneet paljastamaan tuntemuksiamme.

Olen kuitenkin vielä pitkään hyvin varovainen Genesiksen biisinkirjoittajana. ”Olen tehnyt tällaisen biisin, mahtaako se olla tarpeeksi hyvä?” Mutta kun 80-luku pääsee kunnolla vauhtiin, teen biisejä tiiviiseen tahtiin ja alan uskoa itseeni entistä enemmän. ”Misunderstanding” on ensimmäinen kokonainen kappale, jonka teen bändille, ja se ilmestyy *Duken* kolmantena singlenä. Siitä tulee Genesiksen isoin kansainvälinen hitti.

Face Value käy yhä hyvin kaupaksi. Britanniassa se on listakärjessä, mikä hämmästyttää meitä kaikkia. Olemme aina halunneet tehdä Genesikselle listaykkösen.

Ovatko Tony ja Mike kateellisia? Eivät minun tietääkseni. Ja managerin humoristinen heitto – ”Totta kai me toivoimme, että Phil onnistuisi. Mutta ei ihan näin hyvin.” – kuvaa hyvin ryhmän periaatteita. Kukaan ei saa ylpistyä liikaa.

Minä (henkeä haukkoen): ”Ei saatana! ’In the Air Tonight’ on menossa listaykköseksi koko Euroopassa!”

Tony (nenäänsä nyrpistäen): ”Niin. Mutta siinä on edelleen vain kolme sointua.”

Minä (huutaen): ”OIKEASTAAN NELJÄ.”

Mitä Andy miettii, kun pesen likapyykkiämme miljoonien ihmisten edessä ympäri maailmaa? Hän ei kuulu *Soundsin* tai *Rolling Stonen* lukijakuntaan, joten hänen ei tarvitse perehtyä sanoitusten moninaisiin analyyseihin. Mutta kerron avoimesti kaikille haastattelijoille ja kysyjille, mistä albumi kertoo.

Ja sitten olenkin *Top of the Popsissa* maalipurkin kanssa.

Tuosta maalipurkista: ”In the Air Tonight” ilmestyy Isossa-Britanniassa singlenä 5. tammikuuta 1981. Viikon päästä se on noussut listan 36:nneksi, ja pääsen vieraaksi BBC:n koko kansan listaohjelmaan (maailmankuvani on muuttunut). Miten esittäisin kappaleen? Mikrofonin edessä seisominen ei tunnu vieläkään luontevalta varsinkaan televisiossa. Niinpä soitan koskettimia. Äänimieheni, roudarini ja yleisapurini Steve ”Pud” Jones toteaa: ”Hommaan sinne synaständin.”

”Äh, vähän liian Duran Durania. Hommaa minulle Black & Deckerin työpenkki. Se saa riittää.”

”Selvä. Mihin laitamme rumpukoneen?”

”Öö… vaikka teelaatikkoon?”

Ja sitten se maalipurkki? Pidämme monet treenit, ja *Top of the Popsin* tuottajat yrittävät epätoivoisesti saada teelaatikon näyttämään mielenkiintoisemmalta. Niinpä Pud kehittelee ajatusta pikkuisen.

”Maalipurkki…?”

Ja siinä se on, remonttiteema (surullisen)kuuluisassa *Top of the Popsin* esityksessä. Sen ei ole tarkoitus viitata Andyn ja remonttireiskan suhteeseen. Mutta esitys ja maalipurkki palaavat aika ajoin kummittelemaan.

Kuljeskellessani BBC:n studioilla juttelen viikon isännän eli Radio 1:n dj:n Dave Lee Travisin kanssa. Hän käy katsomassa yhdet ”In the Air Tonightin” treenit ja sanoo: ”Hemmetti, tästä tulee iso juttu.”

”Oletko varma?”

”Olen, tämä on ensi viikolla kolmen kärjessä.”

Ja niin se onkin. Ja seuraavaksi toisena. Kaikesta päätellen biisi on menossa listakärkeen. Mutta sitten John Lennon ammutaan ja asiat palaavat

oikeisiin mittasuhteisiin. Mikään ei enää ole entisellään. Yksi sankareistani on poissa.

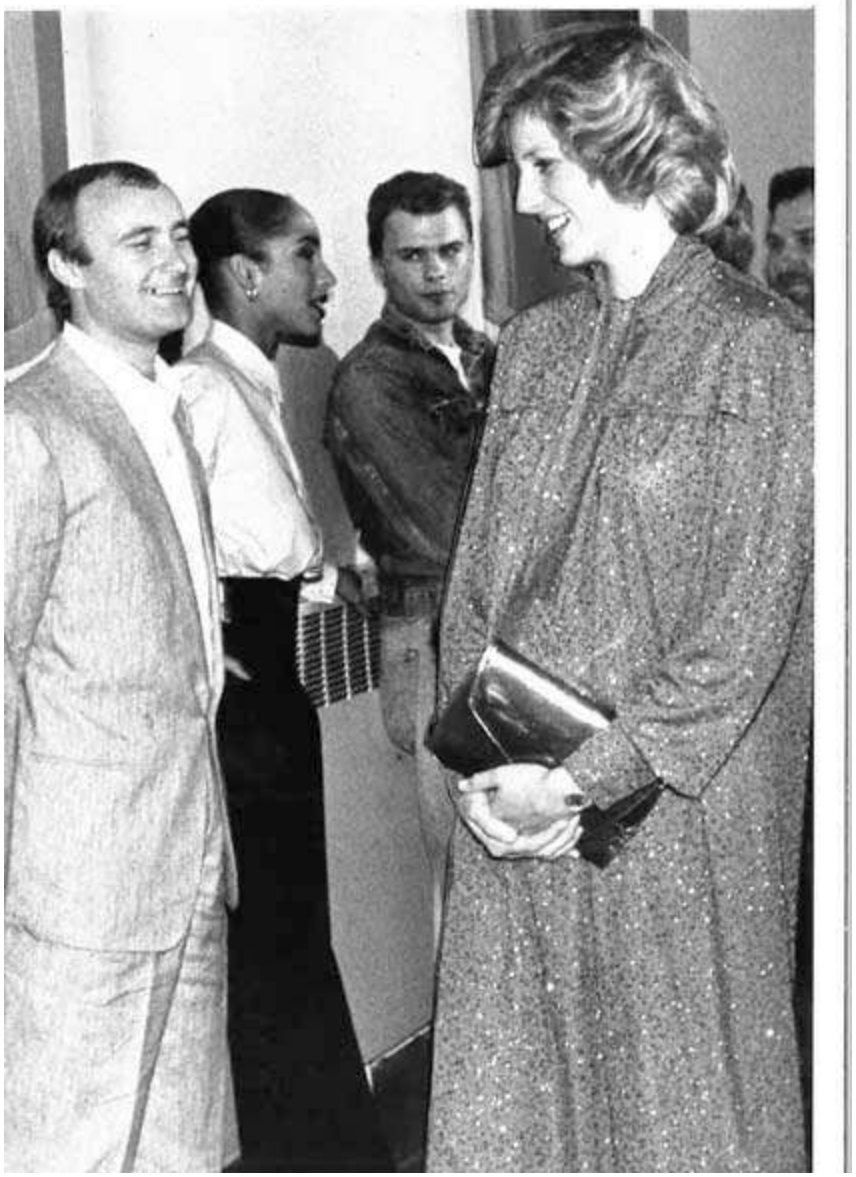

11

Hello, I Must Be Busy

Eli keisarilliset vuodet ja enemmän hittejä, kiertueita ja yhteistyöhankkeita kuin lääkäri määrää. Pahoittelut siitä.

Missä olit, kun MTV aloitti toimintansa 1. elokuuta 1981? Mitä teit kolme päivää aiemmin, kun prinssi Charles meni lady Diana Spencerin kanssa naimisiin Lontoon St Paulin katedraalissa?

Minä sekä musiikkivideoni sooloartistina ja Genesiksen solistina olivat koko 80-luvun uuden vallankumouksellisen televisiokanavan vakio-ohjelmistoa. Päädyin jotenkin prinssi Charlesin ja prinsessa Dianan luottomieheksi. En kuitenkaan soittanut missään häissä tai bar mitsva -juhlissa vaan kuninkaallisilla syntymäpäivillä. Kerran esitin vahingossa sopimattoman erohenkisen setin, kun kruununperillisellä oli meneillään surullisenkuuluisa kolmiodraama. Siitä lisää tuonnempana. Ja minua pyydettiin usein esiintymään The Prince’s Trust -hyväntekeväisyysjärjestön tilaisuuksiin. Ja vaikka niitin mainetta niin kuningashuoneen sisällä kuin sen arvostelijoiden keskuudessa, minun on jälkeenpäin vaikeaa muistaa tarkasti, missä olin ja mitä tein kesällä -81 – kuten monina muinakin hetkinä seuraavien viiden vuoden aikana.

Enkä voi vedota edes seniiliyteen, sillä puoli vuotta *Face Valuen* ilmestymisen jälkeen olin vetreä kolmekymppinen – enkä edes elänyt säädytöntä rokkarielämää. Tein kai vain niin paljon töitä, etten muista noita aikoja enää vuosia myöhemmin. Ja tahti kiihtyy jatkuvasti. Pian olen niin kiireinen, etten enää itsekään pysy kärryillä. Tajuan vain, että tupladuuni

sooloartistina ja Genesiksen laulajana tekee elämästäni rankempaa kuin olin koskaan osannut kuvitella. Ehkä rankempaa kuin kukaan osasi arvata. Vain harvat ovat – ennen minua tai minun jälkeeni – olleet yhtä suosittuja sooloartisteina ja bändin jäseninä.

Ja ikään kuin tässä ei olisi kylliksi, teen vielä kolmannenkin aluevaltauksen: ryhdyn levytuottajaksi. Bändin menestys siivittää minua eteenpäin soolourallani ja monet haluavat päästä osallisiksi ”taioistani”. Enkä tarkoita nyt ketä tahansa kehäraakkeja, ja olisihan typerää kieltäytyä työskentelemästä ystävinäni ja idoleinani pitämien artistien kanssa. Eric Clapton, John Martyn, ABBAn Anni-Frid ja Philip Bailey – kaikki haluavat minut uusien albumiensa tuottajaksi, ja muun muassa Robert Plant kaipaa palveluksiani äänitysstudiossa.

Kaikkien työkiireideni ohella The Prince’s Trust -järjestö alkaa viedä yhä enemmän aikaa. Hyväntekeväisyystoimintaan liittyy paljon iltamenoja, joissa esiinnyn, ja joudun viettämään paljon aikaa Windsorin kuningassuvun kanssa. Se ei ole mitenkään ikävää puuhaa, mutta samalla ihmiset alkavat pitää minua konservatiivisena monarkkeja nuoleskelevana lakeijana. Hyvä kamuni Charles kehottaa olemaan piittaamasta noista änkyröistä – tarpeen tullen hän voi vaikka panna äitimuorinsa kirjoittamaan kuninkaallisen asetuksen: ”Päät pölkylle!”

Mutta maanpetoksellinen leikinlasku sikseen, olen täysin sitoutunut edistämään The Prince’s Trustin asiaa. Charles on perustanut hyväntekeväisyysjärjestön loppuvuonna 1976 vastauksena maan suurkaupunkien köyhien asuinalueiden mellakoihin, jotka kielivät brittinuorison kasvavasta turhautumisesta. Järjestön alkutaipaleella säätiö kerää usein varoja konserteilla ja elokuvien ensi-iltagaaloilla. Charles ymmärtää, että pop- ja rockkonsertit vetoavat nuoriin ja hieman vanhempiinkin, joten hän pyytää minut mukaan järjestön hallitukseen.

Yksi varainkeruutapahtumista on Michael Jacksonin konsertti Wembleyn stadionilla vuonna 1988. Charles ja muut säätiön isot kihot katselevat esitystä kuninkaallisesta aitiosta, ja istun muutamien muiden etuoikeutettujen alamaisten kanssa Hänen Kuninkaallisen Korkeutensa takana. Esityksen puolivälissä Charles sanoo: ”Haluaisin omiin juhliini jotain tämäntapaista. Voisitko järjestää asian?” Vastaan hieman häkeltyneenä: ”Teidän korkeutenne, katson, mitä voin tehdä.” Pian olenkin järjestämässä prinssi Charlesin kunniaksi Jackson-konsertin tyylisiä 40-vuotisjuhlia ja olen vastuussa tilaisuuden esiintyjistä. Toivooko prinssi siis näkevänsä moonwalkia ja etumuksen kourimista?

Soitan Steve Hedgesille, joka on yksi Genesiksen keikkamyyjistä, ja hän lähettää minulle mahdollisten esiintyjien demokasetteja. Olen heti kiinnostunut, jos coverbändin versio kappaleesta ”Beat It” kuulostaa kelvolliselta. Valitsen lopulta yhtyeen nimeltä The Royal Blues. Bändi kuulostaa hyvältä, soittaa kaikkia päivän hittejä ja sen nimikin on ylhäisön mieleen. Kuulen myöhemmin bändin jäseniltä, että sama porukka on soittanut myös Charlesin 21-vuotispäivillä. Tässä vaiheessa siis kaikki hyvin valtakunnassa.

Juhlat järjestetään Buckinghamin palatsissa, ja minut pyydetään käymään illan ohjelma läpi noin kuukautta ennen juhlapäivää. Tapaan Charlesin henkilökohtaisen avustajan ja The Royal Bluesin johtohahmon Nigelin salkkuineen.

Keskustelemme illan ohjelmasta. Kuulen olevani juhlaillan ”yllätysesiintyjä”. Niinpä en pääse itse seuraamaan esitystä, mikä harmittaa minua – en saa tilaisuutta riisua lakkiani kuningataräidin tai kuningattaren edessä, enkä pääse kysymään, kummasta Genesiksen laulajasta he pitävät enemmän, minusta vai Peteristä.

Sitten onkin kuninkaallisen juhlan aika, ja yllätysvieras astuu esiin: saavun juhlasaliin piilopaikastani Buckinghamin palatsin odotushuoneesta ja häkellyn nähdessäni koko eurooppalaisten kuningasperheiden kerman. Maanosan jokainen omanarvontuntoinen monarkki tuntuu olevan paikalla. Diana seisoo edessä kaiken keskellä, Elton John ja Yorkin herttuatar Sarah juttelevat kruunun asioista pienen lavan sivustalla, ja prinssi Charles on jossain hieman kauempana vaimostaan.

Olen pyytänyt kitaristi Daryl Stuermerin mukaani, jotta esitys kuulostaisi hieman ammattimaisemmalta, ja olemme treenanneet setillisen kappaleita, jotka pystyn esittämään pienellä kokoonpanolla. Valitettavasti joudun sen takia laulamaan surullisimpia erobiisejäni. Ne eivät varsinaisesti villitse porukkaa tanssimaan penkkirivien välikäytävillä. Vaikka Charlesin ja Dianan liitto on jo ehtoopuolella ja olen suhteellisen lähellä heidän sisäpiiriään, olen luultavasti sinä iltana Buckinghamin palatsissa ainoa, joka ei tiedä, että pariskunta on eroamassa.

Ennen kuin lähden kotiin, teen vielä kaksi anteeksiantamatonta etikettivirhettä. Käyn ensinnäkin esittäytymässä kuningattarelle. Etiketin mukaan minun kuuluisi odottaa kuningattaren aloitetta. Lisäksi puhuttelen häntä sanoin ”Your Highness” vaikka minun olisi pitänyt sanoa ”Your Majesty”. Nämä kömmähdykset eivät tunnu vaivaavan häntä, vaan hän vaikuttaa tuttavalliselta ja kutsuu minua poikansa ”ystäväksi”, mikä hivelee suuresti itsetuntoani. Hän on juuri pääsemässä kertomaan mielipiteensä ”Supper’s Readyn” 9/8-tahtilajista, kun eräs Lontoon Towerin vartijoista tulee ottamaan minut ”talteen”.

Kun minua viedään kohti Toweria, näen sivusilmällä kuningattaren ja prinssi Philipin irrottelevan ”Rock Around the Clockin” tahtiin. En saa näkyä ikinä silmistäni.

Alaiseni jäävät paikalle, kunnes noin puoli kahdelta aamuyöllä paikalle tuodaan perinteiset tarjoilukärryt, joista yöpala tarjoillaan. Työntekijät täyttävät lautasensa makkaralla ja pavuilla ja yrittävät löytää istumapaikan. He huomaavat kolme tyhjää penkkiä ja istuvat niille, kunnes tajuavat, että Hänen Majesteettinsa kuningatar Elisabet II istuu neljännellä penkillä. ”Istukaa alas, istukaa alas”, hän komentaa. Ja sitten kaikki nauttivat perinteisen englantilaisen aterian.

Kohtaan prinsessa Dianan jälleen hänen 30-vuotissyntymäpäivänsä virallisella juhlalounaalla Savoy Hotelissa heinäkuussa 1991. Minut on jälleen tilattu esiintymään, ja tälläkin kertaa soitan setillisen täysin tilanteeseen sopimattomia kappaleita, joista räikein esimerkki on ”Doesn’t Anybody Stay Together Anymore”. Istun hänen pöytäänsä ja pyydän nimikirjoitusta, mikä sekin on karkea etikettivirhe kuninkaallisessa seurassa. Mutta tässä vaiheessa tapaamme melko säännöllisesti The Prince’s Trustin konserteissa ja muissa vastaavissa tapahtumissa.

Haluan korostaa, etten todellakaan ollut heidän kuvionsa neljäs pyörä, mutta tunsimme Dianan kanssa sen verran hyvin, että hän uskoutui minulle tilanteestaan. Näihin aikoihin kävin kerran Harley Streetillä hammaslääkärissä. Kun olin poistumassa paikalta mittavahkon hammasremontin jälkeen, viereeni pysähtyi hieno BMW ja pian sen ikkuna avautui. Autossa matkusti Diana ja kuljettajana oli upseerismies James Hewitt.

”Phil, mitä sinä täällä teet?” hän kysyi hymyillen. Sitten hän täräytti ilmeen värähtämättä: ”Kävin juuri kolonoskopiassa. Se oli mahtavaa. Kannattaa kokeilla.”

Katsoimme Dannyn kanssa epäuskoisina toisiamme. ”Tapahtuiko tuo äskeinen todella?”

Takaisin vuoteen 1981. Se on alkanut käsittämättömän menestyksekkäällä ensimmäisellä sooloalbumillani ja päättyy nyt Genesiksen listahittialbumiin *Abacab,* joka on bändille uudenlainen aluevaltaus. Levyn kappaleet ovat pääosin lyhyempiä, iskevämpiä ja vähemmän syntetisaattorivetoisia kuin aiempi tuotantomme. Olen ylittänyt kolmenkymmenen vuoden rajapyykin, mutta janoan yhä muutosta ja seikkailuja innokkaasti kuin Nalle Puhin Tikru. Ihaaksi muutun vasta paljon myöhemmin.

Alkuvuosi 1982 tuo mukanaan uusia tuulia ja haasteita. ABBAn Anni-Frid Lyngstad saapuu luokseni The Farmille hemaisevana suuressa turkistakissaan. Hän on vastikään eronnut Benny Andersonista. Kun hänen elämänsä peruspilarit horjuvat ja ABBAn tulevaisuus näyttää yhtä karikkoiselta, hän haluaa tehdä sooloalbumin. Ymmärrän niin, että ABBAn ilmiömäinen suosio ja lauluntekijä-tuottajien Benny Anderssonin ja Björn Ulvaeusin kanssa työskenteleminen ovat tuntuneet jo niin pitkään raskaalta taakalta, että hän haluaa päästä vihdoin tekemään omaa musiikkia.

The Farmilla hän ei puhu juurikaan tällaisista asioista vaan kertoo vain, että olen juuri oikea henkilö auttamaan häntä. Hän on ilmeisesti kuunnellut herkeämättä *Face Valueta* ja uskoo, että ymmärrän ja osaan samastua hänen koettelemuksiinsa.

Sanon, että hän on tullut oikeaan paikkaan, ja kehun myös kovasti hänen turkkiaan.

On hyvin imartelevaa, että Frida pitää musiikistani, ja sovimme, että menen Tukholman tutulle Polar-studiolle tuottamaan hänen ensimmäisen ABBA-kauden jälkeisen sooloalbuminsa. Olen kasannut huippuporukan: Daryl soittaa kitaraa, Mo Foster bassoa, Peter Robinson koskettimia ja Earth, Wind & Firen Phenix Horns puhaltimia. Myös Jill käy monta kertaa vierailulla kahdeksan viikon mittaisen äänitys- ja miksausjakson aikana, vaikkei haluakaan jäädä paikalle pidemmäksi aikaa. Ruotsi on ihastuttava

maa, mutta Tukholma on suhteellisen nopeasti nähty. Jill kyllä matkustaa mielellään kanssani, mutta ei hänkään suostu lähtemään mihin tahansa.

Valitsemme Fridan kanssa studiossa osan levylle tulevista kappaleista, mutta jotkut hän on päättänyt jo ennalta eikä kuuntele vastaväitteitä. ABBAn managerit ovat pyytäneet lauluntekijöitä ympäri maailmaa tekemään hänelle musiikkia, ja sadoista kappale-ehdokkaista on koottu monenkirjava kokoelma. Mukana on yksi biisi kaveriltani Stephen Bishopilta, ja Frida on valinnut yhden myös Bryan Ferryltä. Lisäksi on yksi biisi, jota Giorgio Moroder on ollut tekemässä ja joka on ilmestynyt edellisvuonna Donna Summerin albumilla, Dorothy Parkerin runoon perustuva kappale kaverilta, joka perustaa myöhemmin Roxetten, Britannian vuoden 1980 euroviisuehdokas ja uusi versio *Face Valuen* kappaleesta ”You Know What I Mean”. Meillä on käsissämme melkoinen paketti.

Eräänä päivänä Benny ja Björn käyvät tervehtimässä meitä Polarin-äänityssessioissa. Tilanne on lievästi sanottuna hieman vaivaannuttava. He suhtautuvat hyvin mustasukkaisesti Fridaan, ja vastikään eronneelle Fridalle kohtaaminen on kiusallinen. Tuo kaksikko on tuottanut tähän mennessä kaiken musiikin, jossa hän on ollut mukana, mutta nyt hänellä on ammatillisessa mielessä elämässään uusi mies. Mies, joka tuottaa, soittaa rumpuja, laulaa hänen kanssaan ja saa hänet kuulostamaan paljon rokimmalta kuin ikinä ABBAn aikana. Ja miksi albumin nimi on *Something’s Going On*? Kukaan ei vielä tiedä, että ABBA hajoaa saman vuoden aikana. Merkit ovat kuitenkin jo ilmassa.

Bändin manageri ja Polar Musicin omistaja Stig Anderson on myös kusipäinen, ehkä juuri kireän tilanteen vuoksi. Kun albumi on valmis, hän kutsuu meidät kaikki luokseen illalliselle. Kun saavumme paikalle, kaveri

on kunnon laitamyötäisessä. Kun *Something's Going On* on kuunneltu, hän tuhahtaa: ”Tässäkö se sitten oli?”

Frida parahtaa itkuun, ja joka iikka haluaa tirvaista Stigiä. Paikalla on paljon tuttuja – koko Genesiksen kiertueporukka, muun muassa osuvasti ”Biisoniksi” kutsuttu roteva roudarimme Geoff Banks. Olemme kaikki tuon hienostuneen naisen lumoissa ja haluamme suojella häntä. Mutta seurueen tervepäisimmät ja fiksuimmat tyypit puhuvat meille järkeä ja päätämme vain liueta paikalta, vaikka Stigin kommentti on pilannut koko illan.

Something' Going On käy hyvin kaupaksi, ja singlestä ”I Know There's Something Going On” tulee hitti eri puolilla maailmaa (ja lukuisat hiphopartistit käyttävät siitä poimittuja sampleja). Alan myös itse pian ymmärtää, millaisia erityispiirteitä tuottajan työhön kuuluu. Ehkä kuitenkin on helpompi olla omaa musiikkiaan tuottava sooloartisti.

Keväällä 1982 olen kotona Old Croftissa, kun puhelin soi. ”Terve, Phil. Tässä Robert Plant.” Vaikka olen ihaillut Plantia ja Led Zeppeliniä siitä lähtien, kun näin bändin ensimmäisen Lontoon-keikan Marquee Clubilla, en ole koskaan tavannut koko miestä.

Led Zeppelin hajosi loppuvuonna 1980, kun John Bonham kuoli. Vain kaksi vuotta aiemmin olin menettänyt toisen teinivuosien rumpali-idolini Keith Moonin. Pian Moonin kuoleman jälkeen olin auttelemassa Pete Townshendiä Twickenhamin Oceanicilla, kun hän oli tuottamassa siellä upean newyorkilaisen pianistin ja harpunsoittajan Raphael Ruddin levyä.

Pete pyöri noihin aikoihin Lontoon klubeilla New Romantic -musiikin johtohahmon Steve Strangen kanssa, joka tykkäsi juhlia. Pete juhli yöt, toipui päivät eikä ollut studiolla kovin kaksisessa vedossa. Hän nukkui vielä silloinkin, kun saavuin sessioon. Mutta kun hän alkoi heräillä, kysyin: ”Kenestä tulee nyt The Whon rumpali? Minä haluaisin sen homman.”

”No voi hemmetti, kysyimme jo Kenney Jonesia.”

Olin aivan vakavissani ja siksi hieman pettynyt. Olisin eronnut Genesiksestä, jos olisin päässyt samaan bändiin Peten, Roger Daltreyn ja John Entwistlen kanssa. The Who, hitto soikoon! Elin nuoruuteni tuon bändin mukana. Siinä oli upeaa draivia, ja tiesin, että olisin kyllä hoitanut tonttini ja saanut homman toimimaan.

Mutta jos en päässytkään soittamaan lapsuuteni sankareiden kanssa, toinen esikuvani Robert Plant antoi minulle uuden tilaisuuden. Hän halusi minut vierailevaksi rumpaliksi ensimmäiselle sooloalbumilleen. Robert lähetti minulle läjän demoja, joilla soitti Jason Bonham, ja kaveri veti upeasti. Ihan kuin olisin kuunnellut hänen isäänsä.

Olimme törmänneet Jasonin kanssa monilla Genesiksen keikoilla eri puolilla Englannin Midlandsia. Hän oli siinä vaiheessa viiden- tai kuudentoista ja diggaili kovasti bändiämme. Myöhemmin Jason on kertonut, että hänen isänsä oli pannut hänet kuuntelemaan juuri ennen kuolemaansa ilmestynyttä ”Turn It On Againia” ja käskenyt soittamaan sitä. En ollut arvannut, että John edes tiesi minunkaltaiseni rumpalin olemassaolosta.

Nyt olen innoissani, kun pääsen seuraamaan yhden ellen jopa kahden Bonhamin jalanjälkiä. Viivyn muutaman viikon Walesissa Rockfield-studioilla, kun teemme Robertin albumia *Pictures at Eleven*, ja soitan kuudella kahdeksasta raidasta. Meillä on äänitysten lomassa tosi hauskaa. Työporukka on mahtava, ja olen taas bändin jäsen, vaikkakin vain hetkellisesti. Muut Robertin yhtyeen soittajat ovat rehtejä birminghamilaisia, jotka eivät erityisemmin välitä Zeppelinin jutuista. Robert haluaa luoda nahkansa, ja ymmärrän häntä hyvin.

Kotona Surreyssä alan työstää toista albumiani. Minulla ei ole paljonkaan valmista materiaalia – edellisvuonna olen tehnyt ensin *Face Valuen*, sitten *Abacabin*, tuottanut John Martynin *Glorious Foolin*, lähtenyt *Abacabin*

kiertueelle, ja tuottanut vielä Fridan ja Robertin albumit. Tuon kaiken lomassa minulle ei ole jäänyt aikaa pohdiskeluun eikä biisintekoon.

Nyt joudun kohtaamaan avioeroni seuraamukset. Tai pikemminkin ne kohtaavat minut. Lakiasioita käsitteleviä kirjeitä tuntuu kolahtavan postilaatikkooni harva se päivä. Andy vaatii osuutta tästä tai tuosta omaisuudesta – omaisuudesta, jota ei ole olemassakaan. Vaikka *Face Value* on otettu hyvin vastaan ja käynyt kaupaksi, alan käytännön mukaisesti levy-yhtiöt ja kustantamot maksavat rojaltit vasta paljon myöhemmin.

Andy palaa hetkeksi Joelyn ja Simonin kanssa Lontooseen ja vuokraa kodin Ealingista. Hänellä on mukanaan uusi kanadalainen poikaystävä. Tulen uuden siipan kanssa kohtalaisen hyvin toimeen (vaikka ulkopuolisten on varmasti vaikeaa uskoa sitä), ainakin paremmin kuin Andyn. Yleensä Simon- ja Joely-rukka melkein työnnetään ulos ovesta, kun käyn hakemassa heitä.

Yritän pysyä rauhallisena, mutta rehellisyyden nimissä pinnani on kireällä ja karjumme usein paljon. Ja tuo huuto kaikuu lasteni mielissä vielä monta vuotta.

Tilanne turhauttaa ja raivostuttaa minua – eikä valitettavasti pääty kovinkaan pian – mutta toisaalta se myös inspiroi tekemään musiikkia. Pian olen kirjoittanut kappaleet ”I Don’t Care Anymore”, ”I Cannot Believe It’s True”, ”Why Can’t It Wait ’Til Morning” ja ”Do You Know, Do You Care?” En haluaisi missään nimessä tehdä toista ”eroalbumia”, mutta koska kirjoitan biisini sydämellä enkä järjellä, minulla ei ole juuri nyt muuta vaihtoehtoa.

Seuraavaksi minun pitää selättää pelkoni: tarvitsen seuraajan sooloalbumille, josta ei pitänyt tulla albumia ylipäätään eikä varsinkaan minkäänasteista hittiä. En ehkä kykene kirjoittamaan toista levyllistä musiikkia. Aiemmin en edes uskonut, että tekisin koskaan toista levyä.

Ilmeisesti yleisökään ei ole odottanut sellaista. Toisen sooloalbumini *Hello, I Must Be Going!* lokakuussa 1982 ilmestyvä ensimmäinen single ”Thru These Walls” jämähtää brittilistan 56:nneksi. Amerikassa se pärjää vieläkin kehnommin – vankkumattoman tukijani Ahmetin levymerkki ei pidä sitä edes julkaisemisen arvoisena. En hätäänny, mutta olen hieman pettynyt ja alamaissa.

Onneksi Motown pelastaa minut, kuten niin monta kertaa nuoruudessanikin – teinivuosinani levymerkki ja sen artistit olivat jatkuvasti mukana elämässäni, muun muassa The Actionin keikoilla. Kunnianosoituksena tuolle hienolle musiikille äänitän *Hello, I Must Be Goingille* myös coverversion kappaleesta ”You Can’t Hurry Love”. Se on mielestäni yksi The Supremesin unohdetuista helmistä – muun muassa ”You Keep Me Hangin’ On” ja ”Stop in the Name of Love” ovat soineet eniten ja vedonneet eniten bändin kuuntelijoihin.

Musiikkivideollani teen kaikenlaista hassua (jopa lyhyempi singleversio on melkoista hurvittelua), ja ”You Can’t Hurry Love” nousee silmänräpäyksessä brittilistan kärkeen. Se on albumin ainoa hitti (ja käy Yhdysvalloissakin listan kymmenentenä) mutta riittää nostamaan *Hello, I Must Be Goingin* Britannian albumilistan kärkeen. Katastrofi vältetty. Vai onko sittenkään? Olen hyvin tyytyväinen, mutta toisaalta mietin: Minun tekemästäni albumin ykkössinkusta ei ollut mihinkään, mutta nyt tämä Motown-cover on noussut listakärkeen. Onko biisintekotaitoni katoamassa?

Elokuussa ennen *Hello, I Must Be Goingin* ilmestymistä Genesis tekee kahden kuukauden kiertueen Amerikassa ja Euroopassa. Olemme juuri julkaisseet livealbumin *Three Sides Live*, josta *Rolling Stone* kirjoittaa: ”Genesis oli aikoinaan järjettömän spektaakkelimaisen taiderokin airut, mutta nyt se osoittaa, miten vähäeleistä ja vangitsevaa tuo musiikki voi olla.” Kiertueella yritämme parhaamme mukaan karsia taiderockin

pahimpia ylilyöntejä, ja minäkin koetan olla mahdollisimman vähäeleinen ja vangitseva.

Ja yritämme olla vähäeleisiä ja vangitsevia vielä eräänä sateisena lauantaina syksyllä 1982, vaikka Genesiksen kanssa lavalla onkin kaksi kertaa tavallista enemmän porukkaa ja Britannian luonnonvoimat yrittävät kaikin keinoin lannistaa meidät.

Lokakuun 2. päivänä Milton Keynesin National Bowlissa soittamassamme neljäntoista kappaleen setissä lavalle nousevat myös Peter ja viime hetkellä Etelä-Amerikasta paikalle lentänyt Steve. Genesiksen ”klassinen” kokoonpano on tämän yksittäisen keikan ajan yhdessä ensimmäistä kertaa vuoden 1975 jälkeen, ja lisäksi bändiin kuuluvat Daryl Stuermer ja rumpali Chester Thompson.

Tämä on omituinen paluukeikka, mutta teemme sen hyvän asian vuoksi – hyväntekeväisyyskonsertilla kerätään rahaa ainutlaatuiseen hätätilanteeseen. Kesällä Peter on järjestänyt kaksi vuotta aiemmin perustamansa WOMAD-järjestön (World of Music, Art and Dance) ensimmäisen festivaalin. Artistipaletti on tilaisuuden hengen mukaisesti hyvin monipuolinen, ja tapahtumassa esiintyvät muun muassa Peter itse, Echo & the Bunnymen, nigerialainen ylellisestä elämäntyylistään tunnettu tähtiartisti Prince Nico Mbarga ja napakasti nimetty Drummers of Burundi, mutta vaikka kriitikot kehuvat konserttia, se päättyy taloudelliseen katastrofiin. Peterin velkojat uhkaavat hänen henkeään. Myöhemmin hän kommentoi: ”Kun kaikki romahti, olin ainoa tarpeeksi iso kiho syntipukiksi, joten sain kaikkien vihat niskoilleni, paljon ikävää kritiikkiä ja hien otsalle nostattavia puhelinsoittoja.”

Peter on lähtenyt bändistä jo seitsemän vuotta sitten, mutta veljeskunta on valmis rientämään apuun, ja tällä ainutkertaisella keikalla National Bowliin saapuu 47 000 ihmistä. Talk Talk ja John Martyn vetävät

lyhyemmät korret ja joutuvat soittamaan ennen meitä. Jatkuva sade yrittää parhaansa mukaan pilata koko illan. Olemme pitäneet vain muutamat iltapäivätreenit samalla kun olemme käyneet Genesiksen kanssa esiintymässä Hammersmith Odeonissa. Settilista koostuu enimmäkseen Peterin aikakauden kappaleista, ja koko ajatus on tuntunut paremmalta paperilla kuin käytännössä. Emme pysty pidättelemään naurua, kun Peter kertoo raahaavansa lavalle arkun, josta hän aikoo nousta esiin ”Back in New York Cityn” intron aikana. Se on Peterille tyypillistä synkkää ja hervottoman hauskaa huumoria, mutta en ole varma, ymmärtääkö yleisö vitsin.

Väki on kuitenkin pääosin mielissään, ja niin myös kriitikot: ”Keikka ei ehkä aivan yltänyt täydellisyyttä tavoittelevien Genesiksen ja Gabrielin vaatimuksiin. Mutta tämä esitys oli ainut laatuaan” – *Sounds*. ”Paluukeikka, joka jää luultavasti ainutkertaiseksi. Vuoden rocktapahtuma” – *Melody Maker*. Mutta mikä tärkeintä, olemme auttaneet kaveriamme välttämään vankilan tai sitäkin pahemman kohtalon, ja WOMAD-järjestökin pysyy pystyssä. Festivaalista tulee musiikkimaailman isoin vuosittainen tapahtuma.

Milton Keynesin jälkeen olen hetken kotona. Sinä aikana julkaistaan single ”Thru These Walls”, ja pian onkin marraskuu, jolloin toinen sooloalbumini ilmestyy. Hei, nyt minun todellakin täytyy mennä (”*Hello, I must be going*”) – ja lähden välittömästi ensimmäiselle soolokiertueelleni, joka jatkuu helmikuuhun 1983.

Nyt tajuan, mitä tarkoittaa olla samanaikaisesti sekä sooloartisti että bändin jäsen. En ehdi haistelemaan ruusuja enkä murehtimaan epäonnistumisia, saati käsittelemään niitä.

Hermoiluun ja levottomuuteen riittää kuitenkin aina aikaa. Olen ollut kiertueella Genesiksen kanssa vuodesta 1970 lähtien, joten nyt kaksitoista

vuotta myöhemmin minun täytyy koota uusi hieno bändi keventämään taakkaani solistina. Puhaltajiksi tulevat Phenix Hornsin kaverit, kitaristiksi Daryl, basistiksi Mo, rumpaliksi Chester ja kosketinsoittajaksi Brand X:n Peter. Settilista on yhtä tasokas kuin bändikin. Minulla on varaa valita kappaleet kahdelta albumilta. Hitit ovat yhä hittejä, ja muista biiseistä tulee livenä jotain aivan uutta. ”Esimerkiksi ”I Don’t Care Anymore” kasvaa suureksi yleisösuosikiksi.

Olen saanut soolourani hyvin rullaamaan. Itsevarmuutta minulla on aina piisannut, mutta nyt kehityn myös esiintyjänä, opin ottamaan yleisöni ja täytämään koko lavan. Osa musiikista vetoaa *The Lamb Lies Down on Broadwayta* diggailleisiin Genesiksen faneihin, ja popmusiikin ystävät puolestaan lämpenevät ”You Can’t Hurry Loven” hymyilevälle ja veijarimaiselle Phil Collinsille. Saan ladata paljon paukkuja encoreihin – soitamme joka illan päätteeksi omat versiomme Curtis Mayfieldin ”People Get Readystä” ja Brand X:n kappaleesta ”…And So To F…”, joka kuulostaa torvisektion kanssa huikealta. Vuonna 2016 sekin julkaistaan *Hello, I Must Be Goingin* uudella painoksella. Kaikki ovat tyytyväisiä.

Mutta ollakseni rehellinen, tämä on elämäni sumuisinta aikaa, ja muistikuvani tästä ajasta ovat hataria. Johtuukohan se siitä, että suosioni kasvaa räjähdysmäisesti ja alan toden teolla reissata ympäri Yhdysvaltoja sooloartistina? *Hello, I Must Be Going* -kiertueella soitamme vain kuusi keikkaa Euroopassa ja niistäkin neljä Lontoossa. Kaikki loput esitykset joulukuusta helmikuuhun ovat Pohjois-Amerikassa.

Vai ovatko muistoni hämäriä siksi, ettei minulla ole vahvoja muistikuvia koko albumista? *Hello, I Must Be Going!* ei ole minulle henkilökohtaisesti kovin merkittävä, vaikka tiedän, että fanit pitävät joistain sen kappaleista valtavasti. Mutta minulla ei ole kovin tarkkoja mielikuvia biisien kirjoittamisesta tai edes äänityksistä.

Toinen albumini oli kuitenkin merkittävä etappi urallani: sen ansiosta olin ensimmäisen kerran ehdolla palkinnon saajaksi Brit Awards -gaalassa (paras brittiläinen miesartisti) ja Grammy-gaalassa (paras miesartistin rock-esitys) kappaleella ”I Don’t Care Anymore”.

Miten levy vaikutti minuun taiteilijana ja ihmisenä? Ei juuri mitenkään. Ja juuri tältä kuulostaa myös toisen sooloalbumin blues.

Palattuani alkukeväällä 1983 Isoon-Britanniaan olen taas yhteydessä Robert Plantiin, joka työstää toista sooloalbumiaan. Rockfieldissa soitan jälleen kuudella raidalla kahdeksasta. Hänen toisen sooloalbuminsa nimeksi tulee *The Principle of Moments*. Sen jälkeen Robert päättää lähteä puolentoista kuukauden kiertueelle Pohjois-Amerikkaan. ”Haluaisitko mukaan?” Robert kysyy. Totta hemmetissä. Miljoonien eri projektien takia päiväni ovat niin sekopäisiä, että tuntuisi kotoisalta palata taas pelkäksi rumpaliksi, joka saa istua kaikkien muiden takana. Ja olisi sulaa hulluutta kieltäytyä kunniasta esiintyä entisen Led Zeppelinin laulajan kanssa. Kiertue olisi musadiggarin unelma ja jotain aivan muuta kuin nykyinen popjuttuni, joten pompin riemusta. Samalla ystävyyssuhteemme syvenee. Ihmisiä ja erityisesti rocktähtiä tulee ja menee elämän aikana, mutta Robert on edelleen hyvä ystäväni.

Tässä vaiheessa elämääni olen jatkuvasti poissa kotoa ja minulla on aina monta rautaa tulessa. Jill on mukana monilla Plantin kiertueen keikoilla, koska siellä soitamme hänen tyylistään musiikkia. Mutta aina hän ei ole vierelläni, ja luultavasti noita hetkiä on aivan liian paljon. Mutta meillä menee loistavasti. Rakkautta on yhä ilmassa.

Kun palaan hetkeksi kotiin toukokuussa 1983, tapaan The Farmilla Miken ja Tonyn. Kaiken säntäilyn jälkeen tuntuu hyvältä lyödä taas hynttyyt yhteen vanhojen kamujen kanssa. Olemme lähdössä Genesiksen kahdennentoista albumin, *Genesiksen*, kiertueelle, ja nyt kun studiomme on

täysin toimintakunnossa, meillä on aikaa ja varaa improvisoida. Mike on löytänyt uuden leikkikalun. Myöhemmin hän selitti, miten kehitti ankaran rytmisen säksätyksensä: ”Ohjelmoin sen aivan ensimmäisellä Linnin rumpukoneella. Ja tein jotain, mitä amerikkalaiset eivät koskaan tekisi: ajoin koko homman pienen kitarastyrkkarin läpi ja väänsin niin lujalle, että kaappi pomppi tuolilla. Englantilaiset osaavat ruuvata soundit hyvällä tavalla päin vittua. Tämä on siitä loistava esimerkki. Lopputulos kuulostaa kammottavalta mutta samaan aikaan mahtavalta.”

Hän ei ollut lainkaan väärässä. Idea toimi saman tien. Ihastuimme kaikki siihen, ja vedin John Lennonin hengessä päälle mielipuolisen naurun, johon sain idean Grandmaster Flash and the Furious Fiven biisistä ”The Message”.

Ja näin syntyy *Genesiksen* ykkössingle ”Mama”. Siitä tulee kaikkien aikojen isoin hittimme Isossa-Britanniassa ja livesuosikki. Seuraavasta singlesta ”That’s All”, joka sai alkunsa Tonyn pianoriffistä, tulee ensimmäinen Top 10 -singlemme Yhdysvalloissa. Lokakuussa 1983 ilmestyvä albumi nousee myös brittilistan kärkeen, ja sitä myydään Yhdysvalloissa 4 miljoonaa kappaletta. Se on tässä vaiheessa selvästi menestyksekkäin albumimme. Tällä kertaa olemme tosi onnekkaita. Olipa kyse omasta jutustani tai Genesiksestä, kaikki kasvaa koko ajan. Eri projektit tukevat toisiaan, ja biisimme tuntuvat kiinnostavan yhä suurempaa yleisöä.

Helmikuussa 1984 alan vaikuttaa – ainakin ulospäin – hieman ahneelta. Olemme keikkailleet Mama Tourilla pääasiassa Pohjois-Amerikassa, ja ennen kuin olemme edes ehtineet tehdä viisi päätöskonserttia Birmingham NEC:ssä, olen jo julkaissut Yhdysvalloissa uuden soolosinglen. Kotirintamalla toimin sentään suoraselkäisesti – ”Against All Odds (Take a

Look at Me Now)” ilmestyy Isossa-Britanniassa vasta kiertueen jälkeen maaliskuun lopussa.

On kuitenkin väärin sanoa, että ”minä olisin julkaissut” yhtään mitään. Monet kuvittelevat, että artistilla on musiikkiteollisuudessa valta päättää singlejen julkaisupäivista tai muusta vastaavasta. Jos saisin itse päättää, en edes osallistuisi singlejen valitsemiseen. En ensinnäkään tiedä, olenko edes kovin hyvä tekemään tällaisia päätöksiä – ja kuten mainitsin aiemmin, olin jo sivuuttanut ”Against All Oddsin” äänittäessäni *Face Valueta*, koska pidin sitä B-puolen biisinä. Se ei ollut päätynyt edes seuraavana vuonna levylle *Hello, I Must Be Going!* Nyt kappaleesta tuli kuitenkin ensimmäinen listaykköseni Amerikassa, ja voitin sillä ensimmäisen Grammy-palkintoni ja sain ensimmäisen Oscar-ehdokkuuteni.

Minulla oli vuosina 1983–1984 niin paljon kaikenlaista meneillään, etten edes ymmärtänyt, miten tämän singlen julkaisu vaikuttasi kiertueaikatauluun ja soolourani Genesikseen. Keskityin vain tekemiseen ja jatkoin vanhaan malliin.

”Against All Oddsin” onnekas tarina meni seuraavasti: joulukuussa 1982 ensimmäisen soolokiertueeni aikana Helen Mirrenin tuleva aviomies kävi tervehtimässä minua Chicagossa. Hän oli samana vuonna ilmestyneen menestyselokuvan *Upseeri ja herrasmies* (engl. *An Officer and a Gentleman*) ohjaaja. Hackford halusi uuteen film noir -henkiseen romanttiseen jännityselokuvaansa sopivan kappaleen. Sanoin, etten ehdi kirjoittaa uutta kappaletta kiertueella mutta minulla on keskeneräinen laulu, jonka työnimi on ”How Can You Sit There?” Mahtaisiko se kelvata?

Hackford ihastui biisiin. En ollut edes lukenut käsikirjoitusta, mutta hänen mielestään kappale sopisi sanoituksensa puolesta täydellisesti hänen tuotantovaiheessa olevan elokuvansa tärkeimmäksi musiikilliseksi teemaksi. Tein siis biisistä kunnon version. Arif Mardin johti New Yorkissa

pianon ja orkesterin äänityksiä (hän on työskennellyt kaikkien suurten nimien kanssa Aretha Franklinista Queeniin), ja sitten äänitin rummut ja laulut Los Angelesin Music Grinderissa. Arif on upea mies ja loistava tuottaja, ja hän loi vaivattomasti hienoja raitoja. Oli huikeaa päästä työskentelemään hänen kanssaan, ja halusin myös tehdä häneen vaikutuksen. Hän sai minut vetämään kappaleesta vahvan tulkinnan.

Sanoituksen keskeisimmät kohdat olivat jo valmiita, muun muassa fraasi ”*take a look at me now*”, mutta Hackford muistutti, että hänen elokuvansa nimi on *Against All Odds* (suom. *Kaikki pelissä*), joten ujutin tekstiin lähes saman ilmauksen ”against the odds”. Hackford ei kuitenkaan joustanut piiruakaan: hän halusi, että annan kappaleen nimeksi ”Against All Odds” ja käytän täsmälleen samaa fraasia myös laulutekstissä.

Elokuvaohjaaja on lopputuloksesta riemuissaan, ja se miellyttää minuakin. Minusta on ilmeisesti kuoriutunut lyhyessä ajassa biisintekijä, joka osaa kiteyttää suuret tunteet teksteihin. Olen alkujani Genesiksen Phil Collins, mutta yhä useammat alkavat pitää minua Phil Collinsina, joka on kirjoittanut kappaleet ”In the Air Tonight” ja ”Don’t Let Him Steal Your Heart Away”, biisintekijänä, joka käyttää tilaa hyödykseen ja kirjoittaa draamallisella ja elokuvallisella otteella.

Kappaleesta tulee tosi iso juttu, paljon isompi kuin itse elokuvasta. Sitä aletaan pitää 80-luvun voimaballadin arkkityyppinä, kiinteänä osana suurten kampausten mutta niitäkin suurempien tunteiden sekä vielä valtavampien olkatoppausten vuosikymmentä. Barry Manilow tekee myöhemmin kappaleesta coverversion albumilleen *The Greatest Songs of the Eighties*, ja Bazza kyllä tietää mistä puhuu.

”How can I just let you walk away / just let you leave without a trace / when I stand here taking every breath with you / you’re the only one who really knew me at all…” (”Kuinka voisin vain antaa sinun mennä, lähteä

vain jälkeä jättämättä, kun seison tässä ja elän kanssasi joka henkäyksen, olet ainoa, joka on todella tuntenut minut.”) Miksi nämä sanat ja tämä kappale merkitsevät niin paljon? Kirjoitin sen, kun ongelmani Andyn kanssa olivat pahimmillaan. Jos minun olisi pakko kertoa siitä mielipiteeni, sanoisin, että se on hyvä erokappale, johon kiteytyy yleismaailmallista tunnetta ja empatiaa. Ihmiset vihaavat eroamista mutta rakastavat erokappaleita. ”Against All Odds” kuvaa, miltä sydänsuru tuntuu. Suuressa osassa fanipostiani puhutaankin juuri tuosta kappaleesta. Lähettäjät selittävät, kuinka se on auttanut heitä selviytymään sydänsuruistaan. Tulkinta on myös kaunistelematon ja todellinen. Arifin ansiosta studiopäivä Los Angelesissa sujui hyvin. En muista, että olisin kokenut suurta tuskaa ja surkeutta laulukopissa seisoessani, mutta jotenkin ne kuuluvat läpi laulustani. Sitä kappale vaati ja sitä myös tavoittelin.

Äänityksen jälkeen olen laulanut biisiä keikoilla vuosikausia, mutta en halua palata joka esityksessä noihin tuskallisiin muistoihin. Olisin hermoraunio, jos joutuisin kokemaan niin hirvittävää tuskaa illasta toiseen. Lavalla yritän vain laulaa – pysyä vireessä ja muistaa sanat. Eikä sekään aina onnistu. Olen laulanut sen väärin useammin kuin kerran: ”How can I just let me walk away / when all I can do is watch me leave” (”Kuinka voin päästää itseni lähtemään, kun voin vain katsella omaa lähtöäni”) – se on jo aika poikkeuksellisen lahjakkaasti tunaroitu.

”Against All Odds” on vuoden kuluttua ilmestymisestään Oscar-ehdokkaana parhaan alkuperäiskappaleen kategoriassa. Yleensä ehdokkaina olevat artistit laulavat omat ehdokaskappaleensa. Vuonna 1985 Yhdysvaltain elokuva-akatemia päättää kuitenkin tehdä toisin: kappaleille hankitaankin uudet esittäjät.

Kiista alkaa pienestä – levymerkkini tai managerini ottaa yhteyttä elokuva-akatemiaan ja ehdottaa, että voimme piipahtaa Los Angelesissa

Australian-kiertueen lomassa ja käydä esittämässä kappaleen televisiossa. Pian riita kärjistyy ja osapuolet lähettävät kirjeitä edestakaisin. Yksi on osoitettu ”Herra Paul Collinsille”. Lopulta Ahmet Ertegün kirjoittaa akatemian silloiselle puheenjohtajalle Gregory Peckille. Kiista on jo edennyt korkeimmalle tasolle. Olen katsellut Oscar-gaaloja niin kauan kuin muistan, ja olen innokas elokuvafani. Olen saanut kunnian kuulua tähän etuoikeutettuun ehdokasjoukkoon. En halua suututtaa ketään vaatimalla, että minun on ehdottomasti päästävä esittämään oma kappaleeni. Mutta yhtäkkiä olenkin tahtomattani Oscar-kiistan keskiössä.

Akatemia panee erään tanssijan esittämään ”Against All Oddsin” huulisynkassa. Eikä tuo nainen ollut kuka tahansa rivitanssija vaan kokenut Ann Reinking, mestarikoreografi Bob Fossen entinen kumppani. Soppa on kuitenkin jo valmis.

Koko asia on muuttunut vastenmieliseksi, kun lopulta saavun Los Angelesiin, koska kaikki kuvittelivat, että olen itse kirjoittanut kaikki hankalat kirjeet. Kun saavun palkintogaalaan, kaikki alalla työskentelevät ovat tietoisia kiistasta. Ja heti kun neiti Reinking nousee lavalle esittämään kappaleen, kaikki mulkoilevat minua ja yrittävät lukea ajatukseni. Minua nolottaa: niin Reinkingin tulkinta kappaleesta kuin väärät syytökset minusta riidan pääpukarina. Stevie Wonder voittaa kappaleella ”I Just Called to Say I Love You”. ”Against All Odds” voittaa myöhemmin vuoden 1985 Grammyn parhaasta miesartistin rockesityksestä.

En ole edes tiennyt, että kappaleeni on ollut ehdolla Grammy-voittajaksi. Kuulen asiasta vasta, kun palkinto saapuu postissa. ”Mitä tämä on? Taasko postia ’Paul’ Collinsille?”

12

Hello, I Must Be Busy – osa II

Eli kova meno jatkuu

Palataan tasan vuosi taaksepäin helmikuuhun 1984, jolloin Mama Tour päättyi ja ”Against All Oddsin” promojutut olivat ohi.

Simonista ja Joelysta on kasvamassa upeita nuoria. Vannon kuitenkin kovan raadannan nimeen, joten olen Simonin kouluvuosina aikamoinen orjapiiskuri, joka patistaa tekemään matematiikanläksyt kunnolla. Kannustukseksi olen ostanut hänen makuuhuoneeseensa viktoriaanisen ajan koulupöydän ja tuolin. Hän istuu selkä ikkunaan päin ja ahertaa algebran parissa, kun ulkona paistaa aurinko. Sori kamu, halusin vain olla vastuuntuntoinen isä. Ja algebrasta on varmasti hyötyä myöhemmin elämässä.

Jill ja minä puolestamme totuttelemme mukavaan kotielämään, ja hän tukee minua täysin lukuisissa työprojekteissani. Vaikka niitä alkaa totta puhuen olla taas liikaa.

Toukokuusta -84 vuoden loppuun tuotan Philip Baileyn albumia *Chinese Wall* Lontoon Townhousessa ja Eric Claptonin albumia *Behind the Sun* Montserratissa, kirjoitan ja äänitän suurimman osan kolmannesta albumistani *No Jacket Required* ja olen mukana Band Aidin äänitteellä ”Do They Know It’s Christmas?”

Miksi Philip Bailey haluaa minut albuminsa tuottajaksi? Olen ilmeisesti tuon ajan kuumin nimi. Lisäksi Earth, Wind & Firen puhaltajat ovat kertoneet hänelle, millaista kanssani on ollut työskennellä. Olen tavannut

Philipin muutaman kerran, ja olemme onneksi myös selvittäneet ikävän väärinkäsityksen, jonka yhteydessä EWF:n managerit kuvittelivat minun olevan bändin huumediileri.

Olen New Yorkissa, kun EWF soittaa Madison Square Gardenissa. *Face Value* ei ole vielä ilmestynyt, joten ”Phil Collins” ei ole vielä juttu eikä mikään. Olen kuitenkin työskennellyt albumilla Phenix Hornsin tyyppien kanssa, ja he kutsuvat minut katsomaan keikkaansa. Sovin tapaamisen 56th Streetillä sijaitsevan Parker Meridien Hotelin aulaan.

Paikalle saapuu ensimmäiseksi kiertuemanageri Monte White, joka on bändin johtohahmon Maurice Whiten veli. Pian bändin jäsenet saapuvat paikalle ja nousevat limusiineihinsa. Viimein myös Phenixin tyypit tulevat paikalle ja alkavat etsiä heille tilattua autoa. Monte on puolestaan kuvitellut, että tämä epäluotettavan oloinen paikalla maleksiva engelsmanni on Phenix Hornsin huumediileri. Hän sanoo puhallinsektiota johtavalle saksofonistille Don Myrickille, ettei autoon päästetä missään tapauksessa ketään muita kuin bändin puhallinsoittajat. Mutta kun hän poistuu, Don vaatii minut mukaansa ja suostun vastahakoisesti – Whiten veljekset pitävät tunnetusti ohjat tiukasti käsissään.

Saavumme Madison Square Gardeniin ajoluiskaa pitkin, ja Monte on vastassa tarkistuslistansa kanssa. Hän tuijottaa minua murhaavasti: minulla ei ole kulkulupaa eikä minun todellakaan pitäisi olla nousemassa Phenix Hornsin limusiinista. Bäkkärin sisäänkäynnillä jään yhtäkkiä aivan yksin. Onneksi työntekijät ja turvamiehet tunnistavat minut Genesiksen jäseneksi ja toivottavat tervetulleeksi työntekijäkuppilaan. Kunnioitus ja kiintymys on vielä vuosikymmeniä myöhemminkin molemminpuolista.

Mutta takaisin asiaan: kesän 1984 alussa Philip Bailey lentää Los Angelesista Britanniaan. Hän yöpyy Surreyn uneliaassa Bramleyn kylässä sijaitsevassa maaseutuhotellissa Bramley Grangessa oman kotini lähistöllä.

Philip ei ole ennen nähnyt Englannin maaseutua, ja se vaikuttaa hänestä paratiisimaiselta, mutta yhteistyömme biisintekijöinä ei lähde lentoon – sopassa on liian monta lusikkaa.

Lopulta saamme Philipin kanssa aikaiseksi vain yhden biisin, ja sekin syntyy aivan sessioiden lopussa. Tartumme toimeen ja alamme improvisoida. Philip alkaa johtaa sessiota, ja käytän laulaessani ilmausta ”choosy lover” eli ”nirso rakastaja”, josta tulee myös kappaleen työnimi. Äänitämme illan päätteeksi suoraviivaisen ja energisen oton, jotta muistaisimme kaiken seuraavana päivänä. Aamulla pidämme kuulemastamme ja otosta tulee käytännössä lopullinen versio. Kirjoitan sanoituksen, ja lopuksi biisin nimeksi vaihdetaan ”Easy Lover”. Siitä tulee kahden Philipin duetto. Single nousee Yhdysvalloissa listakakkoseksi heti Foreignerin hitin ”I Want to Know What Love Is” jälkeen. Isossa-Britanniassa se nousee ykköseksi samoihin aikoihin, kun seuraan kiusaantuneena vuoden 1985 Oscar-gaalassa neiti Reinkingin tulkintaa kappaleestani ”Against All Odds”.

Ennen kuin *Chinese Wall* ilmestyy, minulla on jo muuta puuhaa: Eric pyytää minua tuottamaan uuden albuminsa. Ilmeisesti tuottajalegenda Tom Dowd on kehottanut Ericiä hommaamaan uudelle albumilleen ”Phil Collins -meininkiä”, mutta hän ei vielä tiedä, että olemme kavereita. Eric ei halua välikäsiä vaan ottaa minuun suoraan yhteyttä. En arvannut Ericin luottavan minuun niin paljon, että hän antaisi uuden albuminsa minun käsiini. Lupaudun mukaan projektiin jo ennen kuin kuulen, että äänitykset pidetään Montserratissa Karibianmerellä. Erään 60-luvun seinäkirjoituksen mukaan Clapton on Jumala, ja sitä hän todella on, vaikka onhan hän myös naapurini ja kaljakaverini Englannin maaseudulta. Olisin suostunut, vaikka olisin nähnyt kaikki tulevat hankaluudet kristallipallosta.

Ericin vuonna 1983 ilmestynyt edellinen albumi *Money and Cigarettes* ei ollut juuri säväyttänyt minua. Hänen musiikkinsa alkoi junnata paikoillaan, enkä kuullut siinä minkäänlaista paloa. Kehun Ericille, miten hienoa on omistaa oma pieni kotistudio, jossa voi tehdä biisejä. Hän innostuu ja rakentaa samanlaisen Hurtwood Edgeen. En usko, että hän kuitenkaan käyttää sitä koskaan. Konsepti taitaa olla Ericille vähän vieras ja studio liian monimutkainen itse käytettäväksi. Hän haluaa vain soittaa, kun taas minä haluaisin, että hän ilmaisisi itseään eikä vain vetelisi coverversioita muiden kappaleista.

AIR:n studio Montserratissa on juuri niin idyllinen paikka kuin kuvitella saattaa. Vuonna 1979 George Martin on avannut tämän mäennyppylän yllä kohoavan kauniin paikan, josta on upeat näkymät valtamerelle ja uinuvalle tulivuorelle – joka aktivoitui myöhemmin vuonna 1997 ja tuhosi suuren osan saaresta studio mukaan lukien. Tässä vaiheessa on kuitenkin mahtavaa päästä tänne paratiisiin tuottamaan kaverini ja hänen legendaaristen muusikkotoveriensa levyä.

Rumpalina on upea Jamie Oldaker ja pianistina Chris Stainton, joka soitti pitkään Joe Cockerin The Grease Bandissa. Yhtyeeseen kuuluu myös arvostettu ja taitava Stax-basisti Donald ”Duck” Dunn, joka osaa keventää tunnelmaa sessioissa. Hän on todellinen legenda, Otis Reddingin taustalla Montereyssä soittaneen Booker T. & the MG’sin, Sam & Daven, Eddie Floydin ja lukuisien muiden bändien jäsen. Olen tottunut basisteihin, jotka kanniskelevat mukanaan monta instrumenttia, ja ajatellut, että ne ovat basisteille samanlaisia kullinjatkeita kuin hienot autot joillekuille muille. Ihmettelen, miksi Donaldilla on mukanaan vain yksi soitin. ”Oli minulla kaksi”, hän vastaa leveällä etelävaltioaksentilla, ”mutta yksi meni Otisin mukana”, hän toteaa viitaten vuoden 1967 lento-onnettomuuteen, jossa

Redding sai surmansa. Hän myös kertoo, ettei ole koskaan vaihtanut bassonsa kieliä. Ah, miten mahtavaa vanhan koulun meininkiä.

Eric luettelee pelisäännöt ennen kuin lennämme saarelle. Ensinnäkin: ei naisia, joten Jill jää kotiin. Myöhemmin äänitysten aikana juuri Ericille tosin kehittyy suhde studiomestari Yvonnen kanssa, ja heille syntyy tytär Ruth.

Toiseksi: ei huumeita. Se sopii minulle hyvin. Muutaman päivän kuluttua Eric kuitenkin kuvittelee (perusteettomasti), että minä vain panttaan kamaa häneltä, jolloin hän alkaa äksyillä minulle. Olemme kerran vähän isommin napit vastakkain, mutta kun keskustelemme asiasta, hän lopulta peruu kaikki syytöksensä.

Kuuntelen Ericin ajatuksia ja tuotan musiikkia hänen kirjoittamiensa biisien hengessä – eivätkä tämänkertaiset kappaleet ole täynnä loputtomia kitarasooloja. Olemme keskustellet ennen sessioita usein biisinteosta Hurtwood Edgessä ja olen kehottanut häntä vain kirjoittamaan enemmän musiikkia. Mutta sitten minulle selviää, että hänen uusi levymerkkinsä on säikähtänyt *Money and Cigarettesin* heikkoa menekkiä ja odottaa kuulevansa nimenomaan pitkiä kitarasooloja. Tieto ei ole kulkeutunut artistille eikä tuottajalle saakka. Tai ehkä artisti on asiasta tietoinen mutta ei välitä ohjeita eteenpäin.

Toimitamme ”lopullisen” albumin levymerkille, mutta se kieltäytyy julkaisemasta sitä. Lafka siis raahaa Ericin niskaperseotteella Losiin, missä hän äänittää joitain teksasilaisen laulaja-lauluntekijä Jerry Lynn Williamsin uusia kappaleita. Ericin Amerikan-levymerkin pomo Lenny Waronker pitää suojattiaan tarkasti silmällä ja tuottaa uuden materiaalin.

Tämä on ensimmäinen kokemukseni levy-yhtiön väliintulosta, ja olen siitä ikuisesti loukkaantunut. Eletään yhä vuotta 1984 ja harmittelen edelleen levy-yhtiön syytöksiä Ericin levyn möhlimisestä, kun minulle

viimein valkenee, miksi hän antaa lafkan vaikuttaa niin paljon luovaan työskentelyynsä. Vaikka myös Pattie on hyvä ystäväni, en tiedä, että pariskunta on eroamassa. Olen aina pitänyt heitä täydellisinä kumppaneina toisilleen.

Ennen kuin albumi lopulta julkaistaan, Eric soittaa minulle: ”Olen tehnyt biisin, joka on pakko saada levylle. Sen nimi on ’Behind the Sun’.”

Eric ottaa kitaran mukaan Old Croftille ja laulaa kappaleen minulle. Olen ällistynyt. Biisi on loistava, selvästi hyvin henkilökohtainen ja ahdistunut. Ihmettelen ääneen: ”Miten me aiomme nauhoittaa tämän? Sessiot ovat ohi, albumi on valmis ja kaikki ovat lähteneet himaan.”

Eric sanoo: ”Teemme sen nyt.”

Yhtäkkiä en enää olekaan hänen tuottajansa, Genesiksen laulaja enkä soolotähti. En edes hänen vanha kaverinsa. Olen jälleen pelkkä pikkupoika, takkutukkainen teini, joka odottaa vuonna 1966 bussia The Atticin ulkopuolella Hounslow’ssa ja kuulee, kuinka Cream panee haisemaan. Nyt Eric Clapton haluaa tulla äänittämään yksinkertaiseen kotistudiooni. Hän haluaa tuosta erinomaisesta sävelmästään albumin ykkösraidan, joten minun on parasta olla mokaamatta.

Eric soittaa biisin vain kerran kaksi, ja minä hoidan äänittämisen. Mittarit liikkuvat: se on hyvä juttu. Sitten minun täytyy saada hänen laulunsa narulle. Näen taas, että mittarit reagoivat: mikä helpotus. Ainakin jotain menee nauhalle. On syytä muistaa, että yleensä teen tätä vain itseäni varten eikä pieni sähellys haittaa. Mutta nyt olen tunteiden vallassa olevan Ericin seurassa ja haluan auttaa häntä ystävänä sekä tuottajana tekemään mahdollisimman hyvän kappaleen.

Sitten meidän pitää vielä miksata biisi. Nauhalla on toistaiseksi vain hänen lauluaan ja kitaransoittoa, mutta lisään tunnelman vuoksi pieniä syntetisaattorijuttuja – lähinnä hillittyä jousimattoa. Old Croft ei

todellakaan ole kunnollinen miksausstudio, mutta Eric pitää kuulemastaan. Biisi tulee albumin loppuun, ja siitä tulee levyn coda, pohdiskelua hänen ja Pattien hajoavasta liitosta: *”My love has gone behind the sun…”* (”Rakkauteni on häipynyt auringon taa”).

Kappale on levylle hieno päätös ja kiinnostava käännekohta. Tämä kaikki tapahtui siis Los Angelesin -väliintulon jälkeen, joten olen hieman voitonriemuinen. Sitten Eric kertoo *Mojolle*, että hän soittaa Montserratissa äänittämässämme ”Just Like a Prisonerissa” omasta mielestään paremmin kuin missään muussa kappaleessa. Olen ylpeä, että olen saanut olla mukana.

Kun *Behind the Sun* tulee lopulta valmiiksi, alan hahmotella kolmatta sooloalbumiani. Vuonna 1984 kehittelen uusia ideoita ja nauhoitan pieniä demoja. Haluan näyttää, että osaan tehdä muutakin kuin rakkauslauluja. Tällä kertaa teen tanssittavan albumin. Tai ainakin levylle pitää saada muutamia vähän vauhdikkaampia biisejä.

Ohjelmoin rumpukoneraidan ja improvisoin sen päälle muutamia tavuja. Rytminen äännähdys ”sussudio” ilmestyy kuin tyhjästä. Jos saisin punnan aina, kun minulta kysytään sanan merkitystä, olisin netonnut miljoonia. ”Sussudio” kuulostaa kuitenkin sanana aivan loistavalta, joten pidän siitä kiinni ja kehittelen biisin sen ympärille. Otan yhteyttä newyorkilaisen elektro- ja synapopduo The Systemin David Frankiin ja pyydän häntä kehittelemän ”Sussudion” demosta tanssibiisin.

Vanhan koiran on kuitenkin vaikeaa oppia uusia temppuja: minulla on myös monta herkkää biisiä – ”Inside Out”, ”One More Night” ja ”Doesn’t Anybody Stay Together Anymore”, joista viimeinen kuvastaa Ericin ja Pattien kariutuvaa suhdetta sekä monien muiden ystävieni erokokemuksia. Minä ja Jill olemme sentään onnellisesti yhdessä: en enää halua kokea samaa järkytystä uudestaan.

Uusi albumini *No Jacket Required* saa nimensä muutamasta eri sattumuksesta. Meillä on Jillin kanssa tapana lomailla Yhdysvaltain Neitsytsaarilla St Johnin Caneel Bayssa. Olemme menossa syömään hotellin ulkoilmaravintolaan, mutta kun pääsen jonon keulille, herra hovimestari ilmoittaa painokkaasti: ”Hyvä herra, meillä täytyy olla takki.”

”Kuule kaveri, ei minulla ole pikkutakkia mukana. Olen lomalla. Karibialla.”

Jonossa on muutamia muitakin lomailijoita, ja eräs aviomies kääntyy ympäri ja kohottaa kulmiaan. ”*Jacket required*”, tämä dallasilainen lääkäri Reuben Addams tokaisee pilke silmäkulmassa. Lausahdus jää mieleeni, kuten myös itse Reuben ja hänen yhtä ihastuttava vaimonsa Lindalyn.

Samoihin aikoihin yövymme Robert Plantin *Principle of Momentsin* kiertueella Chicagon Ambassador East -hotellissa. Hänellä on tosi räikeä ruudullinen WilliWearin puku ja minulla pakasta vedetty nahkarotsi ja farkut. Käymme lasillisella hotellin baarissa, missä tällä kertaa herra baarimikko ilmoittaa painokkaasti: ”Hyvä herra, meillä täytyy olla takki.”

”Mutta minullahan on takki.”

”Asianmukainen takki, hyvä herra… Ei nahkatakki.”

Percy Plant näyttää kuin sirkuspelleltä, mutta menee silti heittämällä sisään. Minulla on muodikas nahkatakki (haluan korostaa, että kyseessä oli tosi muodikas takki), mutta silti minä olen alipukeutunut.

Kuulen joka suunnasta: ”Jacket required.” Olen aina vihannut turhaa tärkeilyä ja snobbailua, joten albumini nimi *No Jacket Required* kuvastaa myös elämänfilosofiaani.

Kierrellessäni amerikkalaisissa keskusteluohjelmissa puhumassa levystäni, selitän chicagolaiseen hotelliin liittyvän tapauksen David Lettermanille ja Johnny Carsonille. Lopulta Ambassador Eastin johtaja

kirjoittaa minulle kirjeen, jossa hän vaatii, että lakkaan purnaamasta hotellin hölmöä pukukoodia. Voin tulla käymään milloin tahansa missä asussa tahansa, kunhan lopetan paikan mollaamisen. Minulle lähetetään myös räikeä pikkutakki, ikään kuin siihen olisi vain roiskittu erivärisiä maaleja – hotellikaan ei siis suhtaudu juttuun kuolemanvakavasti. Jään miettimään, mahtaisiko Robert pitää siitä.

Olen juuri *No Jacket Requiredin* äänityksissä Townhousella, kun Bob Geldof soittaa. Emme ole koskaan tavanneet, mutta hän menee suoraan asiaan: ”Näitkö uutiset?”

”En, olen ollut täällä työn touhussa.” Studiossa on suojassa ulkomaailman tapahtumilta eli ”metsässä”, kuten Quincy Jones sanoo. Geldof referoi BBC:n Michael Buerkin uutiskatsauksen Etiopian nälänhädästä. Sitten hän kertoo ideansa tähtiesiintyjien hyväntekeväisyyssinglestä. ”Meidän täytyy tehdä jotain, tarvitsen kuuluisan rumpalin ja olet ainoa, joka minulle tulee mieleen.”

Hän mainitsee Midge Uren ja George Michaelin ja siinä kaikki. Parin nopeasti ohi kiitävän päivän jälkeen menen sunnuntaina 25. marraskuuta 1984 SARM-studiolle – siis samalle Notting Hillin Basing Streetillä sijaitsevalle entiselle Island-studiolle, jossa Genesiksen levyt *Foxtrot* ja *Selling England by the Pound* nauhoitettiin ja *The Lamb Lies Down on Broadway* miksattiin. Siellä tapaan koko 80-luvun puolivälin brittipopin kerman.

Tilanne raastaa hermoja. Kaikki rockin silmäätekevät ovat paikalla: muun muassa Spandau Ballet, Bananarama, Status Quo, U2, Sting ja Culture Club. Suurin osa biisistä on jo nauhoitettu, joten tänään tehdään enää minun rumpuraitani ja sen jälkeen siirrytään lauluihin. Minun pitää keksiä rumpuraita lennosta samalla, kun *Smash Hitsin* ykkösjengi parveilee

ympärillä tarkkailemassa ja / tai lisäämässä meikkiä (ja nyt puhun vain lehden miestyöntekijöistä). Joskus tukalat tilanteet kirittävät muusikoita tekemään parhaansa. Katselen ympärilleni ja huomaan, kuinka huoneessa olevat muusikkokollegani katselevat minua lämpimästi ja ihaillen. Se on tyydyttävää mutta myös pelottavaa, koska en tiedä, mitä minulta halutaan. Geldof sanoo vain: ”Tule sisään tässä kohdassa ja soita mitä haluat.” Kun olen soittanut rumpuraitani, minulle hurrataan. Menen tarkkaamoon, ja siellä Midge sanoo: ”Se oli mahtavaa.” Vastaan: ”Käyn soittamassa vielä yhden kerran.” ”Ei, ei sitä tarvitse vetää uudestaan.” ”Ai jaha.”

Se oli siinä, ykkösellä purkkiin.

Tapaan Bonon ensimmäisen kerran, ja päädyn keskustelemaan Stingin kanssa. Juttu entisen Policen keulahahmon kanssa luistaa hyvin. Tiedän, että minun pitää yhä saada albumini valmiiksi, joten kysyn, voisiko Sting tulla tekemään muutaman lauluraidan. Hän päätyy laulamaan taustoja biiseihin ”Long Long Way to Go” ja ”Take Me Home”, jossa laulavat hänen lisäkseen myös Helen Terry ja Peter Gabriel.

No Jacket Required ilmestyy 25. tammikuuta 1985 eli viikon ennen 34-vuotispäivääni. Miksi minulla on kannessa punaiset kasvot? Koska olen tehnyt kuuman ja innostavan albumin, joka voi soida myös klubeilla. Hikikarpalot otsallani ovat osaksi oikeaa hikeä ja osaksi glyserolia. Kappaleet ja sanoitukset ovat rehellisiä, mutta on pakko myöntää, että kansikuvassa minun on pitänyt hieman huijata, jotta näyttäisin mahdollisimman hehkuvalta ja huolestuneelta. Olisin melkein voinut kuvitella, ettei lavastaminen olisi tarpeen – minähän en ole pitänyt käytännössä hetkeäkään taukoa viimeisten kolmen vuoden aikana.

Albumista tulee heti hitti. Kun ”Sussudio” ilmestyy, olen Yhdysvalloissa samanaikaisesti single- ja albumilistan kärjessä, ja näin tapahtuu myös Isossa-Britanniassa – mutta siellä sinkkulistan kärjessä on ”Easy Lover”,

joka ei ole edes samalla albumilla. *No Jacket Required* on Yhdysvaltojen listan kärjessä seitsemän viikkoa, ja sitä myydään yli 12 miljoonaa kappaletta. Maailmanlaajuisesti albumia on myyty tämän kirjan tekohetkellä 25 miljoonaa kappaletta.

Tiedän tämän kaiken Wikipediasta. Tornadon silmässä ja vielä monta vuotta sen jälkeen listasijoitukset ja myyntiluvut eivät olisi voineet vähempää kiinnostaa. Jouduin yhä soutamaan hiki hatussa, jos halusin edes pysyä paikoillani.

Näinä vuosina olin jatkuvasti läsnä joka paikassa. Sain lähes monopoliaseman radiossa, MTV:llä ja listoilla sekä jopa siinä hemmetin Oscar-gaalassa. Kukaan ei pystynyt välttelemään minua, jos aikoi katsella televisiota tai kuunnella radiota. Sen voi nähdä myös niin, että olin onnistunut tekemään paljon hittejä. Joku toinen tosin saattoi ajatella, ettemme minä ja musiikkini antaneet hetken rauhaa.

No Jacket Requiredin kiertue alkaa Nottinghamin Theatre Royalista 11. helmikuuta 1985. Käytän taustabändistäni nimeä The Hot Tub Club ja soitan viiden kuukauden aikana 83 keikkaa ympäri maailmaa. Minulla on monta esitystä Lontoon Royal Albert Hallissa ja muissa paikoissa Britanniassa, Euroopassa, Australiassa ja Japanissa. Niiden jälkeen lähden koko kesän jatkuvalle reissulle Amerikkaan, missä soitan muun muassa kolmena iltana Losin Universal Amphitheatressa ja kahtena Madison Square Gardenissa.

Eikä tämä vielä riitä? Ei huolta, uusi projekteja tulee kuin liukuhihnalta, single ja väistämätön Phil Collins -hitti.

Stephen Bishop on hyvä ystäväni ja upea biisintekijä, ja teen *No Jacket Requiredille* hänen kappaleestaan ”Separate Lives” akustisen version, mutta se ei kuitenkaan istu levyn tyyliin. Siitä huolimatta biisi pyörii nurkissa, kunnes Atlanticin Doug Morris soittaa ja kysyy: ”Haluaisitko tehdä

’Separate Livesista’ duettoversion Marilyn Martinin kanssa?” En tunne koko naista, mutta Doug on Atlantic Recordsin johtaja ja luotan hänen arvostelukykyynsä. Tarkoituksena on käyttää kappaletta jälleen Taylor Hackfordin elokuvassa, tällä kertaa *Valkeissa öissä* (engl. *White Nights*). Kylmä sota on lakipisteessään ja maailma kaipaa kipeästi trilleriä, jossa vilisee vakoilevia balettitanssijoita.

”Separate Livesista” tulee uusi listaykkönen Yhdysvalloissa, joten minulla on siellä eniten listaykkösiä vuonna 1985, ja Stephen pääsee myös Oscar-ehdokkaaksi. Tuolla niin sanotulla palkintokaudella *No Jacket Required* voittaa kolme Grammyä ja minä puolestani saan ensimmäiset pystini Brit Awardsissa: parhaan brittiläisen albumin ja parhaan brittiläisen miesartistin palkinnon. Mutta jo ennen noita alkuvuoden 1986 palkintogaaloja vuoden 1985 lopussa olin palannut tekemään Genesiksen kanssa albumia *Invisible Touch*. Ja sitten olikin taas aika lähteä reissuun.

Mutta palataan vielä hetkeksi kesään 1985. Saan yllättävän puhelun. Suositun amerikkalaisen etsiväsarjan *Miami Vicen* tekijät haluavat minut yhden jakson mittaiseen cameorooliin. Ohjelman pilottijaksossa on soitettu ”In the Air Tonightia”, ja se todella sopikin siihen loistavasti – jopa niin hyvin, että jotkut alkoivat pitää sitä sarjan teemabiisinä. Sarjan musiikista vastannut Fred Lyle on käyttänyt musiikkiani monta kertaa muulloinkin.

Lukemattomat musiikkialan ihmiset olivat tehneet cameorooleja ennen minua – esimerkiksi Glenn Frey ja Frank Zappa – ja ajatus vaikutti hauskalta. Mutta kun näin käsikirjoituksen, kylmä hiki kihosi pintaan. Ei tämä ole mikään cameorooli, vaan olen lähes joka sivulla ja kohtauksessa. Roolihahmoni on Phil the Shill. En tiedä, mikä shill on, mutta teksti on selvästi kirjoitettu minua silmällä pitäen. Sitten minulle selviää, että ’shill’

tarkoittaa jonkinlaista huijaria, joka tekee mitä tahansa rahasta. En tiedä, miksi tekijät suunnittelevat minulle sellaista roolia.

Soitan ja kerron, etten ole näytellyt vuosiin enkä tiedä, selviytyisinkö roolista. Ohjaaja John Nicolella kuitenkin rauhoittelee: ”Tulisit käymään, kyllä se siitä lutviutuu. Pidetään vain hauskaa.”

Menen siis paikalle ja otan ilon irti. Don Johnson kohtelee minua erityisen mukavasti. Vastanäyttelijänäni on Kevin Baconin vaimo Kyra Sedgwick. Myös Jill esiintyy juhlakohtauksessa. Kaikki saadaan pakettiin kymmenessä päivässä, ja sitten palaan kesäksi kotiin.

Nykyään tuntuu uskomattomalta, että onnistuin tekemään tuon kaiken kunnolla, enkä voi käsittää, miten monenlaisia projekteja minulla oli tuolloin meneillään. Jos tuon kaiken ynnää yhteen, olin yksi maailman suurimmista poptähdistä. Mutta aikoinaan minusta ei tuntunut siltä. *Ja kuinka pitkään* levyni *No Jacket Required* olikaan listakärjessä? Miten ihmeessä en sitä tajunnut?

Minua on usein kutsuttu *työnarkomaaniksi*. Silloin väitän aina vastaan pää punaisena ja glyserolihikikarpalot otsalla valuen. Minua nyt vain pyydetään juttuihin, joista ei voi kieltäytyä.

En ole tuottanut Duran Durania, esittänyt duettoa Boy Georgen kanssa tai lähtenyt Cyndi Lauperin rundille. En ole yrittänyt päästä epätoivoisesti seuraavaan *Top of the Popsiin* enkä murehtinut tyhjää pankkitiliä. Robert, Eric, John, Philip, Frida – elin nuoruuteni heidän tahtiinsa, ihailin heitä, ja jotkut heistä vieläpä näyttivät häikäiseviltä turkistakeissaan. Luokittelen heidät ikoneiksi ja todellisiksi taiteilijoiksi. On ollut suuri kunnia saada työskennellä heidän kanssaan. Siitä kiireeni on johtunut.

On silti ymmärrettävää, että joissain piireissä minua on pidetty tyyppiesimerkkinä 80-luvun leveästä elämästä. En kuitenkaan ollut niitä kavereita, jotka pröystäilivät jahdin kannella, hurjastelivat kiiltävillä

Ferrareillaan tai juhlivat railakkaasti ullakkohuoneistoissa. Oli minullakin pari vähän kyseenalaista pukua, mutta niin oli kaikilla muillakin 80-luvulla. Mitä sitten, vaikka Brett Easton Ellisin Patrick Batemanin mielestä olin tuon henkeäsalpaavan ja riemunkirjavan vuosikymmenen musiikillinen ruumiillistuma? Se Collinshan oli täysi sekopää.

Yksi parhaista jutuista näissä vuosissa on, että Jill pääsi matkustamaan kanssani ja nauttimaan kaikesta hauskanpidosta, joten suhteemme oli koko ajan yhä vankemmalla pohjalla. Hän ei koskaan valittanut siitä, miten paljon tein duunia. Joely ja Simon olivat tässä vaiheessa lähinnä äitinsä luona Vancouverissa, ja vierailin heidän luonaan aina kun ehdin. He vaikuttivat aina onnellisilta, joten minäkin olin onnellinen. Mutta minulta jäi kokematta monia tärkeitä hetkiä heidän kanssaan. Se surettaa yhä. Tämä jos mikä on menestyksen varjopuolia.

Missä mahdoit olla 4. elokuuta 1984 Los Angelesin kesäolympialaisten aikaan? Kisojen, jotka menivät pilalle itäblokin boikotin takia, mikä puolestaan oli kosto amerikkalaisjohtoiselle boikotille vuoden 1980 Moskovan-kisoissa.

Muistan hyvin, missä olin tuolloin: menossa naimisiin Jill Tavelmanin kanssa. Ihastuttavalla morsiamellani on kaunis valkoinen häämekko ja päivän sulhasella tyylikäs musta puku. Bestmaneina ovat Eric ja Tony Smith, kaasoina Jillin ystävät Megan Taylor ja Pattie. Virallinen osuus hoidetaan Guildfordin maistraatissa, ja sen jälkeen liitto siunataan lähikirkossamme. Simon on sulhaspoikana ja Joely morsiusneitona.

Järjestämme vastaanoton Old Croftin puutarhassa, missä tähtiä vilisevä bändi soittaa myöhään yöhön. Eric, Gary Brooker, Robert Plant, Stephen Bishop, Ronnie, Daryl, Chester – lukuisat kaverini kantavat kortensa

kekoon. Tunnelma ei latistu edes putkimiehen odottamattomasta vierailusta, kun alakerran vessa menee tukkoon.

Vietämme kuherruskuukautta jahdilla Egeanmerellä Kreikan ja Turkin rannikolla. Olen nousukiidossa niin uralla kuin yksityiselämässä.

Entä missä olit, kun Live Aid -konserttisarja järjestettiin 13. heinäkuuta 1985? No, pian kuulette, mitä minä silloin tein…

13

Live Aid: roolini tapahtuman tärväämisessä

Eli show-off must go on

Tapaan Robert Plantin Dallasissa Mandalay Four Seasonsissa, missä olen The No Jacket Required World Tourin treeneissä. Muistelemme hyvässä hengessä hänen sooloalbumiensa äänityssessioita ja kiertueita sekä Chicagon koomista välikohtausta, jossa tyyris nahkarotsini ei sopinut hotellin pukeutumissääntöihin mutta hänen monivärinen kammotuksensa läpäisi seulan.

Huhujen mukaan Bob Geldof oli järjestämässä ”globaaliksi jukeboksiksi” kuvailtua tapahtumaa, Band Aidin manttelinperijää, joka koostuisi valtavista samana päivänä järjestettävistä tähtiesiintyjien konserteista Isossa-Britanniassa ja Yhdysvalloissa. Olen lukenut asiasta ja todennut: ”Ei tästä tule mitään. Liian epärealistista.” On vuosi 1985, reaaliaikaisten monialuelähetysten teknologia on lapsenkengissään, ja on yksinkertaisesti liian kunnianhimoista yrittää soittaa livenä samanaikaisesti Atlantin molemmilla puolilla.

En ollut kuullut asiasta mitään suoraan herra Geldofilta, joka ei ollut mikään tyhjäntoimittaja vaan hyvin määrätietoinen kaveri. Niinpä otaksuin, että juttu on pelkkää haihattelua tai en ainakaan ole hänen toivelistallaan. Rehellisesti sanottuna minulla oli tuolloin ihan tarpeeksi muitakin kiireitä. Vuoden alussa ilmestynyt *No Jacket Required* oli ollut välittömästi jymymenestys.

Yhtäkkiä Geldof alkaa pitää tiedotustilaisuuksia, joissa hän listaa kaikenlaisia esiintyjiä – vaikkei ole edes keskustellut heidän kanssaan. Sitten hän pirauttaa minulle: ”Bono on mukana, joten oletko sinä?” Tai oikeastaan Geldof taisi sanoa: ”Nyt on helvetin kova keissi! Bonokin on vittu messissä, onko äijä mukana?” Ja jotakuinkin tähän tyyliin minua pyydetään mukaan tähän globaaliin jukeboksiin.

Dallasissa Robert kysyy: ”Oletko tulossa sille Geldofin keikalle?”

”Kyllä kai. Mutta en tiedä, mitä vetäisin siellä.”

”Aijaa”, Robert sanoo. ”Voitko hommata minutkin sinne?”

”Et sinä minua siihen tarvitse – sinä olet Robert Blant! Soita vain Bill Grahamille”, sanon viitaten legendaariseen amerikkalaiseen keikkamyyjään. Hän on vastuussa Geldofin Yhdysvaltain-keikasta Philadelphiassa, kun taas Lontoon-keikan hoitaa kuuluisa Harvey Goldsmith.

”Mutta en minä voi soittaa Billille. Emme tule juttuun. Bill vihaa meitä.”

Sitten muistan ”Oaklandin tapauksen”, Led Zeppelinin keikalla vuonna 1977 sattuneen surullisenkuuluisan bäkkäritappelun, jossa osa Zeppelinin kiertuehenkilökunnasta oli käynyt Grahamin porukan kimppuun. Mutta tuo kohu liittyi Led Zeppelinin ”synkkiin myrskypilviin”, ei Robert Plantin selvästi valoisampaan maailmaan.

Niinpä tokaisen huolettomasti: ”Kaikki on varmasti okei. Ei Bill varmasti pane pahakseen!”

Siihen Robert vastaa: ”Voisimme tehdä jotain yhdessä Jimmyn kanssa.”

Ehdotus kuulostaa (a) arkiselta ja (b) järkevältä. Olen jatkuvasti menossa, esiintynyt kaikkien kanssa, ollut mukana Robertin ja Ericin sekä jopa Adam Antin projekteissa (olin rumpalina ja tuottajana singlellä ”Puss ’n Boots”

hänen vuoden 1983 albumillaan *Strip*). Vaikka olen menestyvä sooloesiintyjä, voisin hyvin tehdä juttuja muidenkin kanssa. Miksipä ei?

Sanoja ”Led” ja ”Zeppelin” ei missään vaiheessa lausuta ääneen. Tarkoituksena ei siis ole missään tapauksessa herättää henkiin Led Zeppeliniä, joka ei ole soittanut riffin riffiä sen jälkeen, kun Bonham kuoli viisi vuotta sitten. Ei paluukeikkaa eikä mitään. Emme tavoittele isoa kohua emmekä puhu treeneistä. Sellaisia ei tarvita. Pääsisin siis revittelemään Jimmy Pagen ja Plantyn kanssa, ja heistä jälkimmäisen kanssa olen työskennellyt jo aiemmin. Mikä voisi mennä pieleen?

Ja tällaisista harmittomista versoista kasvavat globaalin jukeboksin mahtavat riidat.

Pian Dallasin jälkeen olen rundilla jossain päin Amerikkaa, kun hotellihuoneeni puhelin soi. Soittaja on Sting: ”Aiotko esiintyä sillä Geldofin keikalla?”

”Olenhan minä menossa…”

”No haluaisitko esiintyä yhdessä?”

Olimme tavanneet Stingin kanssa Band Aidin äänityksissä, missä olin pyytänyt häntä laulamaan taustoja *No Jacket Requiredille*. Sitten olin auttanut vastapalvelukseksi joillain Stingin ensimmäisen Policen jälkeisen albumin *The Dream of the Blue Turtlesin* demoilla. Tuokin levy ilmestyisi tänä kesänä 1985. Nyt kun Sting on tehnyt pesäeron menneeseen ja aloittelee soolouraansa, hän ei halua heti palata vanhojen bändikaveriensa seuraan, olipa tuleva jukeboksi kuinka iso tai globaali tahansa. Hän ei silti halua olla lavalla yksin. Ymmärrän senkin.

”Totta kai, miksipä ei? Vedetään muutama biisi sinulta ja muutama minulta.” Tämäkin pyyntö tuntuu järkevältä ja realistiselta toteuttaa.

Keväällä ja alkukesällä olemme kaikki omilla reissuillamme. Yhdysvaltain-kiertueeni päättyy viikon ennen Geldofin tapahtumaa, jonka nimeksi on nyt annettu Live Aid. Palaan kotiin Jillin luokse. Juttelemme Stingin kanssa puhelimessa ja päätämme treenata minun luonani. Sting saapuu paikalle vaimonsa Trudie Stylerin kanssa ja on heti valmis rokkaamaan.

Minulla ja Jillillä on ulkona oma uima-allas. Olemme Englannissa, on heinäkuu ja kenties aurinkokin paistaa. Mutta emme ole missään Rivieralla eikä altaan lämmitysjärjestelmä ole kovin tehokas. Mutta haluan olla vieraanvarainen ja muistan, miten mukavaa oli tarttua Genesiksen koesoitossa rouva Gabrielin tarjoukseen. Sanon Stingille, että jos hän vain haluaa pulahtaa altaassa…

Kollegani ei turhia mieti vaan tarttuu toimeen silmää räpäyttämättä – eikä vaivaudu edes hakemaan minkäänlaisia uimahousuja. Housut pois, alushousut ojennukseen ja hän jo solahtaa veteen äänettömästi kuin saukko. Jill yrittää katsoa poispäin, mutta hänen katseensa harhailee.

Muutaman sulavan vedon jälkeen Sting nousee ylös, kuivaa itsensä ja näyttää jälleen kuin veistokselta. Näytönhaluinen kaveri. Pohdin hetken, että ehkä minunkin pitäisi alkaa käydä joogassa, mutta onneksi tulen pian järkiini.

Istumme olohuoneen pianon ääreen. Palautan Stingille mieleen, mitkä biisit esitämme yhdessä – *No Jacket Requiredin* kappaleen ”Long Long Way to Go”, jonka stemmat hän lauloi. Olen tehnyt myös jonkinlaisen soolopianosovituksen ”Against All Oddsista”. Sitten laulamme ”Every Breath You Taken”. En muista biisin sanoja, joten Sting kertoo ja kirjoitan ne ylös.

Tällä välin Plantin ja Pagen maailmassa on sattunut ja tapahtunut kaikenlaista. Harvey Goldsmith ja Bill Graham ovat sekaantuneet asioihin.

”Sinä, minä ja Jimmy” on muuttunut ”rockhistorian ykkösbändin jälleensyntymäksi”. Olen autuaan tietämätön tästä kaikesta. Robert ei ole puhunut minulle mitään, joten en tiedä, että myös John Paul Jones on pyydetty mukaan. Kasassa on siis koko LED ZEPPELIN!

Jännitys tiivistyy edelleen, kun juttelen jonkun kanssa tulevasta megakonsertista. Joku sanoo: ”Olisi mahtavaa, jos voisit tehdä Live Aidissa jotain muutakin – onko ideoita?”

”Oikeastaan haluaisin lähinnä soittaa rumpuja jonkun kanssa”, vastaan rehellisesti. Se on tutuinta maastoa, ja rumpupallille on aina helppoa palata. Siellä minun ei myöskään tarvitse pelätä lauluääneni puolesta. ”Missä Eric ja Robert soittavat?” kysyn Harvey Goldsmithiltä.

”Eric on Amerikassa. Ja niin Robertkin.”

Kuvittelen, että asia on loppuun käsitelty. Olen täällä ja he siellä. Ei siitä tulisi mitään. ”Palaan Englantiin pitkän Amerikan-kiertueen jälkeen, joten en halua sinne heti takaisin”, vastaan. ”Lisäksi olen luvannut esiintyä Stingin kanssa Wembleyllä.”

Sitten aletaan laatia sotasuunnitelmaa. Goldsmith tutkii aikatauluja ja ilmoittaa Tony Smithille: ”On se *mahdollista*. Jos Phil lentää Concordella, hän ehtii Philadelphiaan ennen keikan loppua. Hän voi siis esiintyä Stingin kanssa Wembleyllä, lentää Amerikkaan ja päättää päivän lavalla Ericin ja Robertin kanssa.”

Kuulen suunnitelmasta ja innostun: ”Pääsen soittamaan kaikkien kaverieni kanssa – suostun kyllä, jos suunnitelma vain on mahdollista toteuttaa.”

Ericistä minun ei tarvitse huolehtia. Olemme tehneet *Behind the Sunin*, olen soittanut monta kertaa hänen kanssaan ja tunnen hänen rumpalinsa Jamie Oldakerin. Helppo nakki.

Sitten ilmenee taas jotain uutta. Kuulen, että Robert ja Jimmy haluavatkin pitää treenit.

En missään nimessä halua osallistua, etenkään, kun meidän olisi pakko treenata Amerikassa. Olen juuri palannut kahden kuukauden kiertueelta, ja tänä kesänä haluan viettää aikaa lasteni kanssa. Ja kyllähän minä ne biisit tunnen joka tapauksessa. Olen nähnyt jopa Zeppelinin ensimmäisen keikan. Olen bändin suuri ihailija!

Kuulen myöhemmin, että muut ovat pyytäneet mukaan myös Chicin rumpalia Tony Thompsonia, mutta Robert haluaa yhä pitää minutkin mukana. Mietin, eikö hän vain halua tuottaa minulle pettymystä. Vai onko Goldsmith selittänyt, että ehdin tekemään molemmat keikat? En tiedä enkä kysy. Sen kuitenkin tiedän, etten halua matkustaa treeneihin, vaikka ymmärrän täysin, miksi bändi haluaa järjestää sellaiset. Pelissä on niin paljon, ja Robert haluaa ehkä käydä koko esityksen kerran läpi. Olisin kenties tullut toisiin aatoksiin, jos olisin käsittänyt, miten iso juttu ”Led Zeppelinin paluukeikasta” tulisi.

Joka tapauksessa sanon Robertille: ”Pitäkää treenit, kertokaa biisit, treenaan ne lentomatkalla. Kuuntelen biisit Walkmaniltani.”

Live Aid järjestetään 13. heinäkuuta 1985. Herään uudesta kodistamme West Sussexin Loxwoodissa.

Päivä on kaunis. Koko maa ja oikeastaan koko planeetta odottaa ainutkertaista tapahtumaa jännittyneenä. Valmisteluista on kirjoitettu jo kuukausia lehtien etusivuilla ympäri maailmaa, mutta perheemme päivä alkaa aivan samoin kuin miljoonien muidenkin: meidän pitää saada lapset hoitoon.

Olemme päättäneet jättää Joelyn ja Simonin äitini hoiviin. Joely ei ole vieläkään antanut sitä minulle anteeksi. Simon on vasta kahdeksanvuotias,

mutta Joely täyttää jo pian kolmetoista ja Live Aidin esiintyjäkaarti vetoaa hänen ikäisiinsä. Pelkään kuitenkin, että kaikki reissaaminen voisi päättyä katastrofiin – päivästä tulee tosi pitkä, meillä on edessämme pitkiä matkoja ja valtavasti velvollisuuksia – myös Concorde-matkalla. Lopulta rojahdankin newyorkilaisen hotellin sänkyyn vasta viideltä aamuyöllä. Siis Britannian-aikaa, eli olen lähtenyt liikkeelle Sussexista melkein vuorokauden aiemmin. En ole varma, pystyisinkö olemaan samanaikaisesti isä *ja* globaalin jukeboksin rumpali, joka soittaa valtameren molemmilla puolilla.

Joely vetää siis stadionluokan raivarit, mutta jätämme hänet ja Simonin äidin ja Barbara Speaken hoiviin Ealingiin, kun lähden Jillin kanssa Wembleyn stadionille. Juhlivat ihmiset Lontoon kaduilla luovat upeaa karnevaalitunnelmaa.

Wembleyn bäkkärillä on rykelmittäin pysäköidyistä karavaaneista koostuva pukuhuonealue. Jostain syystä – ehkä se johtuu hiustyylistäni? – minut määrätään samaan kompleksiin New Romantic -tähtien Howard Jonesin ja Nik Kershaw’n sekä Stingin kanssa. Ennen keikkaa BBC:n toimittaja Andy Kershaw käy haastattelemassa meitä, selvästi hammasta purren. Hän kertoo vuosia myöhemmin BBC:n Live Aid -dokumenttielokuvassa, että olisi halunnut päästä Paul McCartneyn, Queenin ja The Whon kaltaisten coolien esiintyjien juttusille. Nuo tyypit olisivat olleet hauskempia ja vähän katu-uskottavampia. Sen sijaan hän sai vastuulleen nämä tomppelit.

Lyhyiden viime hetken haastattelujen jälkeen nousemme Stingin kanssa lavalle noin kahdelta iltapäivällä. Yleisömeri velloo. Juontaja Noel Edmonds kertoo, että heti kun esitykseni on ohi, minun täytyy lentää Philadelphiaan ja esiintyä siellä uudelleen. Yleisö hurraa jälleen.

Olen hermoraunio. Pohdin liikkumista – ehdimmekö todella lennollemme? Ja sitä ennen en saisi mokata keikkaa miljardin televisiosta katselevan ihmisen edessä?

Juuri ennen kuin aloitamme, Sting sanoo: ”Saatan muuten välillä pelleillä sanoitusten kanssa…” Kohta seison flyygelin vieressä, ja hän laulaa aivan Wembleyn lavan toisessa päässä: ”*Every breath … every move … every bond …*” Laulan oikeat sanat, mutta tuo näytönhaluinen kaveri alkaa taas improvisoida, kuten pulahtaessaan uima-altaaseen alushoususillaan. Samaan aikaan miljoonat katsojat karjuvat kotisohvillaan: ”Turpa kiinni, Collins! Laulat vääriä sanoja! Olisit treenannut!”

Olisipa se jäänyt päivän viimeiseksi kömmähdykseksi.

Aurinko porottaa pilvettömältä taivaalta, ja valkoisella lavalla on paahtavan kuuma. Hikoilen niin paljon, että sormeni luiskahtaa koskettimelta kappaleen ”Against All Odds” aikana. Se särähtää pahasti korvaan, ja Wembleyn 80 000 katsojan irvistyksen voi miltei kuulla. Hutilyönti esitetään televisiossa ympäri maailmaa. Ja kun olen jo aiemmin ”sekoillut” ”Every Breath You Taken” sanoissa, alan vaikuttaa melkoiselta amatööriltä.

Olen kuitenkin poistunut lavalta ennen kuin huomaankaan. Sitten on taas kiire odottamaan – Atlantin ylityksen pitäisi sujua jämptisti, mutta Noel Edmonds tulee hakemaan meidät helikopterilla Heathrow’lle vasta tunnin kuluttua. Edes Geldof ei voi hoputtaa lennonjohtoa.

Minulle on vakuuteltu, etten olisi ainoa Philadelphiaan lentävä artisti – en todellakaan haluaisi vaikuttaa ainoalta linssiluteelta, joka esiintyy molemmissa konserteissa. Minulle on myös vakuuteltu, että huoleni on turha – myös Duran Duran on tulossa samalle lennolle.

Jostain syystä Duran Duran esiintyy kuitenkin vain Amerikassa. Olen siis puheista huolimatta ainoa Atlantin ylittäjä, ja se muuttaa koko asetelman.

Jopa Live Aidin rock- ja popeliitin keskuudessa erotun joukosta. Minut ja Jill viedään autolla Edmondsin helikopterille, joka odottelee läheisellä pellolla. Televisiokamerat kuvaavat tietenkin koko matkan. ”Ja tässä Phil Collins hymyilee leveästi hikisenä esiintymisasussaan. Hän on jo matkalla Philadelphiaan. On siinä ihmemies!”

Sitten kopteriin, ilmaan ja äkkiä Heathrow’lle, missä laskeudumme suoraan Concorden viereen – ja kamerat seuraavat herkeämättä.

Olemme menossa reittilennolle, joten koneellinen matkustajia odottaa lähtöä, kunnes tämä hikinen rahvas suo saapua paikalle. Suurin osa tietää, mistä on kyse, koska asiasta on kirjoitettu runsaasti lehdistössä, ja muutamat matkustajat nykivät toisiaan hihasta kuiskaillen: ”Hän on paljon lyhyempi kuin luulin.”

Mutta pian selviää, etteivät kaikki matkustajat tiedä, mitä on tapahtumassa. Kun olen puolessa välissä käytävää menossa paikalleni, näen Cherin. Hänellä ei selvästikään ole mitään käsitystä koko hälinästä. Hän on siviilivaatteissa. Eikä hän näytä ”Cheriltä”. Hän huomaa minut ja perässä tulevan toimittaja- ja kuvaajaporukan.

Hämmennyn nähdessäni hänenlaisensa kuuluisuuden. Vau, *Cher*. En piittaa, vaikkei hän olekaan täydessä taistelutällingissä. Mutta häntä asia selvästi vaivaa. Niinpä hän painelee heti vessaan, kun kaivan esiin tanakan 80-luvun Walkmanini ja Zeppelin-kasettini. Ja ennen kuin olemme ilmassa, hän palaa paikalleen ”Cherin” näköisenä ja on silminnähden rentoutuneempi.

Yläilmoissa hän tulee juttusille.

”Hei, Phil. Mitä oikein tapahtuu?”

”Öö…, tiedätkö tämän ison Live Aid -konsertin. Globaali jukeboksi, Wembley ja Philadelphia, miljardi katsojaa ympäri maailmaa? Olemme

juuri menossa esiintymään Amerikan-keikalle.”

”Jaha”, Cher sanoo. ”Pystytkö hommaamaan minut sinne?”

Voi hemmetti, taas sama juttu. Olenko muka joku saamarin keikkamyyjä?

Sanon hänelle saman kuin Robertille: ei siihen minua tarvita. Hänhän on Cher! Olen varma, ettei hänellä ole mitään vaikeuksia hoitaa itseään konserttiin esiintymään.

Concorde-lennosta liikkuu kaikenlaisia huhuja. Ennen kaikkea ihmiset puhuvat, että olin kokaiinista sekaisin kuin seinäkello – se olisi ollut minun versioni kymppikerhosta. Mutta en olisi ikinä pystynyt tekemään kaikkea tuota Live Aidissa päihtyneenä. Ymmärrän silti hyvin, miten tuollaiset kaupunkilegendat syntyvät. Minähän olin menestyksekäs rocktähti! Elettiin 80-lukua! Ja vuosikymmen pursusi tuollaisia tarinoita. Minä kuitenkin tein koko ajan töitä enkä hakenut lisäpiristystä kemikaaleista. Tein aina kunnolla kaiken, mihin olin lupautunut.

13. heinäkuuta 1985 hoidan hommani erityisen kuuliaisesti. En juo edes lipun hintaan kuuluvaa lasillista Concorde-samppanjaa. Ehkä Cher kaataa sen kurkkuunsa.

Lennon puolivälissä minun pitää esiintyä televisiokatsojille Concorden lentäjien radion välityksellä. Niinpä menen ohjaamoon. Lentäjät ovat huippuammattilaisia ja sanovat: ”Meidän ei kuuluisi tehdä tällaista, joten älä kerro tästä kenellekään.” Mutta tämähän kuullaan suorana lähetyksenä ympäri maailmaa! Lentokapteeni ei selvästikään ymmärrä, miten globaali jukeboksi toimii.

Lontoolaisessa televisiostudiossa BBC:n juontajat ovat innoissaan. ”Ja seuraavaksi Phil Collins puhuu suorassa lähetyksessä Concorden ohjaamosta! Miten menee, Phil? Miltä se tuntuu?”

”Kaikki hyvin, olemme puolivälissä.”

Studiovieraat Billy Connolly, Whamin Andrew Ridgeley ja Pamela Stephenson ovat hämillään. He kuulevat vain vaimeaa ininää ja kohinaa. Connolly epäilee lähetyksen aitoutta. ”Tuohan voisi olla ihan kuka tahansa! Ja mistä tahansa!”

Hetken kuluttua me jo laskeudumme. Marssin Concordesta suoraan New Yorkin JFK:n rajatarkastuksen ohi toiseen kopteriin, ja sieltä jatkamme Philadelphian JFK-stadionille. Matka New Yorkista Phillyyn kestää melkein yhtä kauan kuin Atlantin ylittäminen.

Laskeuduttuamme meidät viedään autoilla sisään stadionille, ja bäkkärillä tapaan vanhan kaverini ja luottomieheni Steve ”Pud” Jonesin. Hän vakuuttaa, että rumpusetti on kunnossa. Käväisen Ericin pukuhuoneessa ja olen aistivinani, että jopa hänen bändinsä jupisee itsekseen: ”Vittu mikä leveilijä.” Kysyn mitä soitamme, ja keikka on ihan läpihuutojuttu. Olen täynnä adrenaliinia ja tarmoa. Nyt on liian myöhäistä tuijotella peräpeiliin.

Sitten jään suustani kiinni Lionel Richien managerin Kenny Kragenin kanssa. Hän on vastuussa Yhdysvaltain-keikan päättävästä Afrikka-biisistä ”We Are the World”, joka on Lionelin käsialaa.

”Phil, voisitko laulaa biisissä yhden fraasin?”

”Mihinkähän aikaan se vedetään?”

”Se on ihan pikkujuttu, yksi ainoa fraasi!”

”No kaipa sitä sitten.”

Sitten lähden kohti Led Zeppelinin vaunua. Ovella en sentään kohtaa pukinpäätä, mutta silti tummat pilvet kasaantuvat edessäni.

Tilanne on tämä. Robert omillaan: ihastuttava kaveri. Robert ja mitä tahansa Zeppeliniin liittyvää: jotain omituista tapahtuu. Pahuuden alkemiaa. Tunnelma muuttuu tosi synkäksi – lähes rikinkatkuiseksi. Huomaan heti,

että Jimmy on… sanoisinko kireällä päällä. Hermostunut. Näen vasta myöhemmin videolta, miten hän kuolaa lavalla – kuvissa näkyy ihan ehtaa sylkeä. Ja soittaessaan hän pysyy hädin tuskin pystyssä, mutta toisaalta huojuminen on kai hänen ”juttunsa”. Keith Richardskin vetää samaan tyyliin, ja sitä on kaunista katsella. Mutta minusta Jimmy näyttää kuin kirahvinpoikaselta.

Mutta kaikki hauskuus on vasta edessäpäin. Sitten tapaan John Paul Jonesin, joka on hiljainen kuin hiiri. Seuraavaksi esittäydyn Tony Thompsonille. Hän on tosi viileä kaveri. Mutta ei hyvässä mielessä. Olisi kai parempi sanoa *varautunut*. Puhun hänen kanssaan ongelmista, joita kahden rumpalin keikkoihin liittyy. Olen tehnyt sellaisia jo vuosia Genesiksen ja oman bändini kanssa, ja tiedän hyvin, miten metsään se voi mennä. Olen oppinut vasta kantapään kautta, miten ensiarvoisen tärkeää on pitää homma yksinkertaisena.

Mutta Tonyn katseesta päätellen hän ei kuuntele ”neuvoja” miltään rapakonylittäjäpelleltä, joka on juuri astunut ulos Concordestaan.

Pian alan hahmottaa, mistä on kyse: nämä tyypit ovat valmistautuneet Live Aidiin tosissaan ja Tony on treenannut heidän kanssaan ainakin viikon. Tämä on kaikille osalliselle iso juttu, paitsi tietenkin tälle typerykselle, joka ei ole käsittänyt, mitä muilla on pelissä.

Sitten Jimmy katsoo minuun ja sanoo osin sammaltaen, osin murahdellen: ”No, tiedätkö mitä soitamme?”

”Tiedän. Ainoa vähän uusi juttu on se flamencoskitta ennen ’Stairway to Heavenin’ sooloa.”

”Siis miten se menee?”

”Näin kai…”

”Ei mene!” herra Page virnuilee.

Suvaitsisiko hyvä herra sitten selittää? Älä sano, miten se ei mene, vaan miten se menee!

En ole läpäissyt pääsykoetta. Jimmy tuntuu ilmoittavan: ”Tarvitsemmeko me muka oikeasti tätä kaveria? Onko hänen pakko soittaa meidän kanssamme?” Tuntuu, että olen kuokkavieraana jonkun muun bileissä.

Katson Robertia ja mietin: ”Oletko selittänyt tilanteen hänelle? Oletko sanonut kenellekään, miksi olen täällä? Olen täällä, koska pyysit minut tälle helvetin keikalle ja sanoit: ’Ehkä sinä, minä ja Jimmy voisimme tehdä jotain yhdessä?’ Siksi minä tässä olen! Ei minua pyydetty soittamaan Led Zeppelinin kanssa. Ajatuksena oli vetää pieni keikka vanhan kaverini kanssa, mutta nyt hänestä on taas tullut Led Zeppelinin solisti. Ja tuo tyyppi on ihan eri ihminen kuin se, joka minut kutsui.”

Robertin pitää olla aina huippuvedossa, jos hän mielii selviytyä kaikista vaikeista korkeista kohdista. Mutta tällä kertaa hän ei selvästikään ole. Ja sitten Page vielä piikittelee vieressä. Olen kyllä ollut Robertin rumpalina ja soittanut hänen kanssaan rundilla. Tämä on kuitenkin ihan eri juttu. *Bändi on Zeppelin.* Eikä Zeppelinin kanssa pelleillä.

Live Aidissa minut vedetään mukaan Led Zeppelinin toimimattomien henkilökemioiden myrkkykattilaan, joka kuplii vielä nykypäivänäkin. Mutta minulla ei ole muuta vaihtoehtoa kuin karistaa epäilykseni ja tarttua toimeen.

Ericin kanssa on hauskaa ja rentoa soittaa. Osaamme pysytellä hänen rumpalinsa Jamien kanssa pois toistemme tieltä, ja lopputulos kuulostaa hienolta. Sitten ennen ”Led Zeppelin” -keikkaa esitän samat kaksi kappaletta kuin Wembleyllä. Kaikki sujuu hyvin, ja hikinen sormi sekä hutisävel ovat enää kaukaisia muistoja.

Mutta sitten on vuorossa kohtalokas paluukeikka.

Huomaan perustusten murenevan jo setin alkuvaiheessa. En kuule Robertia kunnolla, mutta sen verran kuitenkin, ettei hän ole ihan tilanteen tasalla. Eikä myöskään Jimmy. Vuosia myöhemmin en edes muista, että olen soittanut biisin ”Rock and Roll”. Sen sijaan mieleeni syöpyvät monet kohdat, joissa rumpujensoitto menee liiaksi hienosteluksi – Robert haukkuu sellaista ”hiplaamiseksi”. Ja myös videolta (jonka Zeppelinin leiri yrittää myöhemmin pyyhkiä historiankirjoista) näkyy, että olen vain soittavinani. Huidon kapuloilla ilmaan ja yritän pysyä pois tieltä, ettei koko homma rysähtäisi seinään. Jos olisin tiennyt, että bändissä on kaksi rumpalia, olisin vetäytynyt koko hommasta jo kauan ennen kuin saavuin Philadelphiaan.

Lavalla tuijotan herkeämättä Tony Thompsonia. Katseeni on liimautunut häneen. Minun on pakko seurata hänen soittoaan, sillä hän on päättänyt määrätä tahdin ja viittaa kintaalla neuvoilleni. Hän on varmasti ajatellut: ”Tästä uusi urani alkaa. John Bonham ei ole enää maisemissa. Bändi tarvitsee jonkun. Tästä voi tulla Led Zeppelinin paluukeikka. Enkä halua tätä englantilaista kusipäätä sotkemaan kuvioitani.”

En tuomitse häntä, rauha hänen sielulleen. Thompson oli loistava rumpali. Mutta tuolla hetkellä tilanne on tosi kiusallinen, ja jos voisin, poistuisin lavalta ”Stairway to Heavenin” puolivälissä tai jopa aiemmin. Mutta mitä *siitä* kirjoitettaisiin? Phil Collins poistuisi lavalta legendaarisen bändin toisen tulemisen aikana? Sillä jätkällä taitaa olla kovat luulot itsestään? Geldof repisi pelihousunsa.

Keikka tuntuu kestävän ikuisuuden, mutta lopulta sekin päättyy. Herranjumala, miten kammottavaa se oli. Mitä pikemmin ilta on ohi, sitä parempi.

Edessä on vielä yksi kauhun hetki. Bäkkärillä MTV:n juontaja Alan Hunter on valmiina haastattelemaan Led Zeppeliniä. Olemme hiestä märkiä ja paha maku tuoreena mielessä, kun kokoonnumme tuomiopäivän

asuntovaunun eteen. Studiossa Alan on pohjustanut haastattelunsa sanoin: ”Tänä paluukeikkojen päivänä luultavasti eniten odotetaan Led Zeppeliniä. Nyt bändin jäsenet ovat valmiina haastatteluun.”

Hunter aloittaa haastattelun, mutta pian käy selväksi, ettei kukaan ota häntä tosissaan. Robert ja Jimmy ovat vastarannan kiiskiä, jotka vastailevat epämääräisesti ja ylimielisesti suoriinkin kysymyksiin. John Paul Jones on edelleen hiljaa kuin hiiri.

Olen pahoillani Hunterin puolesta. Hän on suorassa lähetyksessä, jota maailmanlaajuinen yleisö katsoo henkeään pidätellen, mutta nämä kaverit tekevät hänestä pellen. Yritän pelastaa tilanteen ja tungen väliin vastailemaan hänen kysymyksiinsä. Mutta minulla ei oikeastaan olisi oikeutta puhua bändin puolesta.

Luultavasti Hunterille viitotaan kuvan ulkopuolelta: ”Emme halua Collinsia!” Mutta minä puolestani mietin: ”Mitä helvettiä? Miksi Robert ja Jimmy käyttäytyvät näin? Eihän tämä kaveri tee muuta kuin vain esittää kysymyksiä. Ikään kuin siinä lavafiaskossa ei olisi ollut jo tarpeeksi kestämistä, haastattelu on sitäkin pahempi rimanalitus.”

Myöhemmin Led Zeppelin yrittää selviytyä mahdollisimman vähin kolhuin eikä anna lupaa käyttää keikkamateriaalia Live Aidin virallisella dvd:llä. Bändi tietenkin häpeää esitystään. Mutta yleensä minä saan kaiken paskan niskoilleni. Eihän syyllinen voinut tietenkään olla pyhä Led Zeppelin. Kaikki johtui äijästä, joka tuli paikalle Concordella eikä ollut treenannut biisejä. Siinä on syypää. Se leveilijä.

Nyt alan suunnitella pakoa bäkkäriltä. Eric on tällä haavaa Ronnie Woodin ja Keith Richardsin kanssa Bob Dylanin vaunussa – siinä on päivän toinen suuri floppipoppoo. Onneksi en näe tuota sekamelskaa (vaikka se olisi ehkä keventänyt hieman oloani). Olen väsynyt enkä vieläkään ole sisäistänyt, mitä helvettiä on juuri tapahtunut. Olen soittanut hirvittävän

monien muusikoiden, kuten myös monien hirvittävien muusikoiden kanssa, mutten ole koskaan kokenut mitään vastaavaa.

Olen romahduspisteessä ja aivan lopussa kuin joku olisi päästänyt minusta ilmat pihalle. Sitten muistan yhtäkkiä: ”Ei hemmetti, minun pitää laulaa se saatanan ’We Are the World’ yhdessä Lionel Richien ja Harry Belafonten kanssa.”

Ilmoitan Kenny Kragenille, etten pysty siihen. Led Zeppelinin raunioilla minusta tuntuu, etten todellakaan edusta maailmaa, josta biisi kertoo. Minun on päästävä pois, joten lähden viimeisellä helikopterikyydillä takaisin New Yorkiin.

Kapuamme Tony Smithin ja Jillin kanssa uupuneina kyytiin. Lopulta laskeudumme Manhattanin West Sidella sijaitsevalle helikopterikentälle jokirannan joutomaalle. Päivä on ollut melkoinen – Wembley, Heathrow, Concorde, John F. Kennedyn lentokenttä, John F. Kennedyn stadion, neljä keikkaa, joista yksi suoraan helvetistä, helikopterimatka takaisin kaupunkiin. Kun kapuamme ulos kopterista, meitä odottaa hiljaisuus: *ei autoa*. Joku on unohtanut tilata meille kyydin. Taksejakaan ei ole saatavilla. Ei tällä puolella kaupunkia tähän aikaan yöstä. Juuri kun kuvittelin, ettei mikään voisi enää mennä pieleen.

Lopulta onnistumme pysäyttämään taksin ja pääsemme hotellille. Panen television päälle. Philadelphian-keikka on juuri päättymässä. Ja kenet näenkään lavalla?

Cherin.

Sekopäinen päätös sekopäiselle päivälle. Cher ei ainoastaan päässyt paikalle vaan sai myös mikrofonin käteensä. Ja hän laulaa biisissä ”We Are the World”. Ehkä hän esittää minun osuuteni.

Seuraavana päivänä lennämme Concordella takaisin Britanniaan ja käymme hakemassa lapset hoidosta – he ovat tökkineet voodoo-nukke-Collinsin täyteen neuloja. Kotona West Sussexissa sunnuntaina 14. heinäkuuta 1985 ovat paikalla vain Jill, Joely, Simon ja minä. Koululaiset ovat juuri aloittelemassa lomaansa. ”Mitä haluaisitte tehdä? Kaivetaanko legot esiin?”

Ja nyt pahimmat vaikeuteni ovat vasta alkamassa.

14

Suuri aivoryöstö

Eli kuinka pidän yllä onnellista kotielämää samaan aikaan, kun vedän stadionit täyteen ihmisiä (yhteiskeikoilla), näyttelen elokuvissa (hetkellisesti) ja saatan kruununperijän kiusalliseen tilanteeseen (tahattomasti)

Isä on kotona! Live Aidin jälkeen kesällä 1985 yritän parhaani mukaan elää taas kunnon perheenisän elämää. Simon ja Joely ovat yleensä tulleet luokseni koulun pitkän kesäloman ajaksi, ja koska he asuvat muun ajan Vancouverissa ja olen aina menossa jossain päin maailmaa, nämä kesäkuukaudet ovat minulle pyhiä. Vaikka juttelen Joelyn ja Simonin kanssa säännöllisesti, joka vierailulla tapahtuu jotain yllättävää. Molemmat alkavat kaivata enemmän omaa tilaa, tulevat tietoisemmiksi muodista ja hiustyyleistä sekä tietenkin kasvavat pituutta.

Minulla on tuolta ajalta paljon kotivideoita, ja on kiehtovaa kuunnella lasteni puhetyylien kehitystä. Erityisesti Joelyn huoliteltu englantilaisaksentti alkaa vähitellen saada yhä enemmän pohjoisamerikkalaisia piirteitä. Molemmista kasvaa ihastuttavia ja hyvätapaisia ihmisiä, vaikka kehitys ei toki ole aina aivan kitkatonta – ja toivoisin, että olisin saanut olla mukana hankalissakin muutoksissa. Niin minulla kuin kaukana minusta asuvilla lapsillanikin on kasvukipuja.

”Kotini” on nyt West Sussexin Loxwoodin Lakers Lodge. Päätimme muuttaa pois Old Croftista, kun olin Lontoossa äänittämässä levyä *No Jacket Required*. Uuden tukikohdan etsiminen oli lähinnä Jillin vastuulla,

koska olin itse kiinni studiossa. Ei se ihan samanlaista ollut kuin lapsena, kun isä oli päivätöissä ja patisti äidin etsimään perheelle uuden asunnon, ostamaan sen sekä järjestämään muuton. Mutta oli siinä jotain samaakin.

Lakers Lodge rakennettiin 1700-luvun alkupuolella, ja silloin sen nimi oli Beggars Bush. Yrjöjen aikainen kartano on osittain suojeltu rakennus. Se on iso ja jämerä, ja viiden hehtaarin tonttiin kuuluu myös hyvin hoidettu puutarha. Myöhemmin kaivamme tontille lammen, jossa opetan lapsilleni veneilyä, kuten oma isäni minulle aikoinaan. Toisen maailmansodan aikana kartano oli tärkeä paikallinen keskus – minulla on kuvia kodinturvajoukko-osastosta kiväärisulkeisissa nurmikolla.

Kiinteistön mukana tuli myös pari työntekijää. Keski-ikäiset Len ja Joyce Buck ovat asuneet paikassa kaksikymmentäviisi vuotta. Len on hiljainen ja syystäkin ylpeä vanhanajan puutarhuri, joka tietää täsmälleen, milloin on aika niittää tai kylvää. Joyce on taloudenhoitaja ja pomo.

Edellinen omistaja oli varoittanut heitä, ettei tuleva ostaja välttämättä halua heitä mukaan sopimukseen, mutta minä taas en olisi ostanut tuota taloa ilman heitä. He ovat mitä luotettavimpia ihmisiä ja auttavat meitä Jillin kanssa asettumaan uuteen kotiin. Tulevina vuosina meistä tulee paikallisyhteisön aktiivisia jäseniä. Järjestämme isoja joulujuhlia, joihin kutsumme koko kylän. Meistä tulee ihastuttavan Cricketers-pubin kanta-asiakkaita, ja liityn ”julkkisjoukkueeseen”, joka pelaa toisinaan sunnuntaisin nurmikentällä krikettiä. Naapureista tulee hyviä ystäviäni, ja vuosia myöhemmin heitä saapuu sankoin joukoin 50-vuotisjuhliini Sveitsin Zermattiin.

Elokuussa vietämme Jillin kanssa ensimmäistä hääpäiväämme, joten minulla on erinomainen syy vetäytyä rakkaimpieni luokse. Olen hyppinyt neljä vuotta projektista, maasta ja työporukasta toiseen, ja yleensä Jill on matkustanut mukanani. Alkuaikoina kiertueet olivat hänestä jännittäviä,

vaikka hän olisi ehkä hämmentynyt niistä vielä enemmän, ellei hänellä olisi ollut minkäänlaista kosketusta showbisnekseen: hänen isänsä on työskennellyt Hollywoodin rikkaiden ja kuuluisien räätälinä, ja hänen äidillään on taustaa näyttelijättärenä ja tanssijana. Kun kerran lauloin lyhyen pätkän kappaleesta ”Over the Rainbow” *Face Valuen* loppuun mutten muistanutkaan sanoja, Jill vain soitti äidilleen, joka tunsi kappaleen sanoittajan Yip Harburgin. Harburg luki tekstin puhelimessa. Kuin suoraan Dorothyn suusta.

Innostus on ollut molemminpuolista. On ollut virkistävää saada Jill mukaan keikkareissuille. Kahdeksankymmenluvun alkupuolisko oli hyvin kiireistä aikaa, mutta se olisi voinut olla myös hyvin yksinäistä. Jill on auttanut minua jaksamaan, tukenut ja rohkaissut.

Olemme siis viettäneet ensimmäisen vuoden avioparina enimmäkseen samassa paikassa. Kaikkien työkiireideni vuoksi olemme kuitenkin olleet silti toisinaan eri maailmoissa. Niinpä me neljä yritämme elää kesällä 1985 mahdollisimman onnellista perhe-elämää.

Olemme sopineet, ettemme aio hankkia lapsia juuri nyt emmekä vielä muutamaan vuoteen. Meidän täytyy ottaa myös Joely ja Simon huomioon. Joely on syntynyt 8. elokuuta eli koulun kesälomien aikaan, joten pääsen yleensä viettämään hänen syntymäpäiväänsä. Simonin syntymäpäivä on 14. syyskuuta, enkä silloin pääse yleensä paikalle muiden kiireideni takia. Lapset ovat yhä nuoria, emmekä halua mutkistaa asioita ennen kuin he ovat tarpeeksi vanhoja sopeutumaan uusiin muutoksiin.

Ihailen Jilliä suunnattomasti. Hänellä on ollut haasteensa tutustua edellisten liittojeni lapsiin, mutta myös lasten on ollut vaikeaa suhtautua Jilliin äitipuolena. Itse asiassa Joely on nyt saanut äiti- ja isäpuolen, mutta en ole milloinkaan kokenut tilannetta niin, ei myöskään Joely. Olen hänen isänsä ja hän tyttäreni, piste.

Mutta pirstoutunut ja ympäri maailmaa levittäytynyt perheeni – vitsailemme asiasta vuosia myöhemmin, kun se on pirstoutunut ja hajaantunut entistä perusteellisemmin – ei johdu vain kariutuneista liitoistani. Asetelma on kaikin puolin hankala, mutta yritän pitää rauhan yllä, saada kaiken toimimaan ja ennen kaikkea olla rakastava isä ja aviomies.

Kesät ovat minulle loma-aikaa, mutta Jillille ne ovat kaikkea muuta. Silloin hänen täytyy muuttua äidiksi. Hän on siinä tosi hyvä, mutta matkan varrella on ollut kaikenlaisia koettelemuksia, kun lapset eivät ole vielä tottuneet asumaan jatkuvasti poissa olevan isänsä ja uuden äitipuolensa luona. Hieman varttuneempina Simon ja Joely paljastavat, että nuo vuodet olivat heille vaikeampia kuin he antoivat ymmärtää. Heillä ei ollut helppoa myöskään silloin, kun he asuivat äitinsä Andyn kanssa hetken aikaa Britanniassa. Simon karkasi usein pikkupoikana koulusta Ealingissä, koska vihasi koulunkäyntiä niin paljon. Tai ehkä hän vihasi elämäänsä. Poden siitä joka tapauksessa suurta syyllisyyttä.

Noina vuosina kukaan ei kuitenkaan puhunut minulle näistä asioista. Myöhemmin tajusin, että vaikeudet näkyivät myös vuosien varrella otetuissa valokuvissa. Eräässä koulukuvassa Simon on rivin päässä reilun metrin etäisyydellä koulukavereistaan. Symboliikka voisi tuskin olla selvempää, vaikka hänellä olisi kainalossaan *Face Value* -vinyyli. On edelleen surullista katsella tuota kuvaa pienestä pojastani.

Nyt kesällä 1985 yritän hyvittää ajan, jonka olen joutunut olemaan poissa. Vietän siis paljon aikaa lasteni kanssa. Välillä myös mietin, että ehkä Jill ei nauti tilanteesta. Olemme jälleen yhdessä mutta samalla erillämme. Mutta en saa väistämätöntä mielestäni: pian Joely ja Simon palaavat kotiin Vancouveriin ja haluan nauttia jokaisesta hetkestä, jonka he ovat luonani Englannissa.

Vietämme Jillin kanssa yhteistä aikaa vasta, kun Joely ja Simon ovat menneet nukkumaan. Katselemme elokuvan tai juttelemme, mutta kun lapset kasvavat, he menevät entistä myöhemmin nukkumaan ja yhteiset hetkemme lyhenevät – niin kuin useimpien lasten vanhemmille käy.

Kesäloman päättyessä vien hammasta purren Joelyn ja Simonin Heathrow'lle ja lähetän pitkälle kotimatkalle äitinsä luokse. He lentävät kahdestaan alaikäisinä kymmenen tuntia Vancouveriin. Nykyään en edes harkitsisi panevani Nicholasia ja Mathew'ta samaan tilanteeseen – lentäisin ilman muuta heidän kanssaan. En tiedä, mitä ihmettä olen ajatellut tuolloin. Haluankin pyytää Joelylta ja Simonilta anteeksi itsekkyyttäni. Vannon, etten siinä tilanteessa edes tajunnut olevani itsekäs, varsinkaan kun jouduin jatkuvasti taistelemaan toisellakin rintamalla.

Olin tottunut riitelemään Andyn kanssa ja kinastelemaan siitä, milloin saisin lapset luokseni. Avioerot voivat olla julmia lapsille, jotka joutuvat aikuisten pelinappuloiksi. He kuulevat keskusteluista vain yhden puolen, huudon ja kuinka luuri lyödään kovakouraisesti paikoilleen, ja kaiken päälle äiti tai isä haukkuu vielä toista osapuolta. Siinä olisi jo tarpeeksi kestämistä, etteivät vanhemmat enää asu yhdessä. Lasten ei todellakaan pitäisi joutua kuuntelemaan heidän riitojaan eron jälkeen. Mutta tuolloin en vielä ollut yhtä vanha ja viisas, vaikka nykyään minusta tuntuukin, että olen suorittanut täyden oppimäärän avioerojen jälkiselvittelystä. Välillä minusta tuntuu, että koko 40-vuotinen aikuisikäni on ollut yhtä pitkittynyttä neuvottelua.

Kesäloman jälkeen on aika palata töihin. Eikä se minua mitenkään harmita. En ole samassa tilanteessa kuin isäni, joka joutui olosuhteiden pakosta turhauttavalle ja lopulta kenties henkisesti kuluttavalle työuralle. Oma ammattini pitää minut elossa. Rakastan työtäni.

Lapset ovat palanneet turvallisesti Kanadaan, ja lokakuussa Genesis kokoontuu The Farmille aloittamaan tulevan levyn *Invisible Touch* tekemisen. Nyt kun olen asettunut Lakers Lodgeen, minä Mike ja Tony asumme lähempänä toisiamme, ja kaikilla on studiolle enintään kymmenen minuutin ajomatka.

Tässä vaiheessa mietin, että jos haluaisin joskus erota Genesiksestä soolourani takia, tämä voisi olla oikea hetki, sillä olen *No Jacket Required* -levyn ansiosta hyvässä nosteessa. Mutta toisaalta olen ikävöinyt vanhoja kavereitani. Tony ja Mike ovat muuttuneet ajan mittaan mukavammiksi, toisin kuin rockbändien jäsenet yleensä. Tony on ollut aiemmin aika ujo ja kehno juttukaveri, mutta hänestä on kuoriutunut hyvä ystävä, hauska ja sukkelasanainen veijari. Erityisesti parin viinilasillisen jälkeen hän on aivan eri ihminen kuin aikoinaan. Ja myös Mike on vapautunut.

Olen kaivannut tovereitani ja inspiroivaa studiotyöskentelyämme. Meillä ei ole vielä minkäänlaista suunnitelmaa, joten laadimme sen lennosta. Menemme *soittamaan*. Tässä bändissä ei ole Johnia ja Paulia, jotka vain pelmahtavat paikalle omien biisiensä kanssa. En tiedä yhtään toista yhtyettä, joka työskentelisi tähän tyyliin eli vain hengaillen ja improvisoiden yhdessä, kunnes kappaleet löytävät muotonsa. Muut bändit vaikuttavat kaikin puolin järjestelmällisemmiltä – ja samalla tylsemmiltä.

Tällaista en pääse kokemaan missään muualla. Bändissä on jotain erityistä.

Genesis on myös turvasatamani. Saan taas olla ystävieni ympäröimänä (olen käyttänyt soolokiertueillani samaa kiertueporukkaa). Teemme töitä, rentoudumme ja syömme yhdessä. Kun saavumme aamulla studioon, roudarit tarjoavat aamiaista. Ja albuminteon lomassa on myös paljon tyhjiä hetkiä, erityisesti siinä vaiheessa, kun nauhoitukset alkavat. Niinpä saatan palata parin tunnin päästä katsomaan, onko kylmiä papuja ja makkaroita

vielä jäljellä. Illalla on currymuhennoksen vuoro. Albumia tehdessä lihoo. Jenkkakahvojen ohella studiolla pitää olla huolissaan vain siitä, että muistaa lopettaa työpäivät jossain vaiheessa.

Aluksi edessämme ovat vain tyhjä paperiliuska ja The Farmin upea tilava tarkkaamo, jonka olemme rakennuttaneet edellisten äänitystemme jälkeen. Meillä on myös soittotila rumpuja varten, mutta tällä kertaa käytämme enemmän rumpukoneita kuin yhdelläkään aiemmalla albumillamme. Se on vapauttavaa biisinkirjoituksen ja laulamisen kannalta.

Raita ”Invisible Touch” on hyvä esimerkki. Mike soittaa jähmeän kitarariffin, alan vain laulaa ja keksin heti pari ensimmäistä riviä: ”*She seems to have an invisible touch, yeah. It takes control and slowly tears you apart.*” (”Naisessa tuntuu olevan näkymätöntä voimaa. Se ottaa sinusta vallan ja repii hitaasti riekaleiksi.”) Tarinan päähenkilö kuulostaa vaaralliselta naiselta, joka horjuttaa elämän tasapainoa. Tämä on Andy tai Lavinia. Joku, joka tulee paikalle ja sekoittaa pääni. Kun laulan biisiä lopulta keikoilla, yleisö on innoissaan ja lapseni häpeissään.

Mutta ”Invisible Touch” ei ole katkera tai vihainen – se kertoo tosiasioiden hyväksymisestä. Kun Simonin ihmissuhteet päättyvät joskus ikävästi, sanon hänelle: ”She seems to have an invisible touch”, ja hän puhkeaa nauruun. Hänellä tuntuu olevan samanlaisia naissuhteita kuin minullakin. Ja kun poikani Nic alkaa tapailla koulun tyttöjä, varoitan, että joitain heistä kannattaa ehkä vältellä. Mutta jokin tuollaisissa naisissa on aina kiehtonut minua.

Sanoituksessa on ahdistavan kuumehouruinen tunnelma, mutta ”Invisible Touch” on silti tarttuva biisi, jonka soundimaailmassa on vaikutteita Princen bändissä perkussioita soittaneen ja laulaneen Sheila E:n vuoden 1984 amerikkalaisesta tanssihitistä ”The Glamorous Life”. Kappale on yksi Genesiksen suosikeistani, ja kun se julkaistaan albumin ensimmäisenä

singlenä toukokuussa 1986, siitä tulee ensimmäinen – ja lopulta ainoa – listaykkösemme Yhdysvalloissa. Itse asiassa se on ensimmäinen viidestä *Invisible Touchin* singlestä, jotka nousevat pian jenkkilistalla viiden parhaan joukkoon. Vuoden suurimman sooloalbumini *No Jacket Requiredin* jälkeen julkaistu *Invisible Touch* on edelleen Genesiksen myydyin levy.

Tässä vaiheessa Genesiksen kaksi maailmaa törmäävät erikoisella tavalla. Kun olemme hallinneet Yhdysvaltojen myyntilistoja ja radioasemia koko kesän, joudumme luovuttamaan singlelistan paalupaikan Peterin biisille ”Sledgehammer”, joka on hänen loistavalta viidenneltä albumiltaan *So*. Peter on kulkenut pitkän matkan ketunpäävuosistaan, mutta myös hänen uuden hittinsä tunnetussa musiikkivideossa on jotain erikoista: hänen päänsä liikkuu siinä ruutu kerrallaan.

Käsi ylös: olen Peterille kateellinen. Toivon, että olisin kirjoittanut jotkin hänen biiseistään – yksi niistä on ”Don’t Give Up”, upea duetto Kate Bushin kanssa. Minusta tuntuu, että vaikka olen menestyksekkään urani huipulla, lehdistö teilaa jokaisen saavutukseni ja urotekoni. Pete saa sen sijaan poikkeuksetta hyviä arvosteluja. Se tuntuu hieman epäreilulta, vaikka minun asemassani tällaisista jutuista onkin säälittävää purnata. Kun julkaisen hetken kuluttua eli vuonna 1986 levyn *Dance into the Light*, *Entertainment Weekly* kirjoittaa: ”Jopa Phil Collinsin täytyy käsittää, että me kaikki olemme kyllästyneet Phil Collinsiin.”

Invisible Touchin äänityssessioiden jälkeen ennen kiertueen alkua teen taas hommia Ericin kanssa. Olemme ilmeisesti molemmat saaneet *Behind the Sunin* synnit anteeksi, koska minut päästetään soittamaan rumpuja ja tuottamaan albumia yhdessä Ericin ja Tom Dowdin kanssa. Levyn nimeksi tulee *August*, mikä viittaa hänen elokuussa 1986 syntyvään poikaansa Conoriin. Nauhoitukset ovat Los Angelesissa, ja työskentelyä valvoo Lenny Waronker, joka pitää huolen, että levylle tulee paljon kitaroita. *Augustista*

tulee Ericin toistaiseksi myydyin albumi, mikä johtuu joko siitä, että biisivalinnat ovat aiempaa parempia, kuuntelemme Waronkerin kommentteja tai olen kehittynyt tuottajana – tai ehkä se johtuu kaikista kolmesta. Kun nyt olemme saaneet yhteistyöprojektimme hyvään alkuun, lähdemme kiertueelle Eurooppaan ja Amerikkaan. Minusta tulee Ericin keikkabändin jäsen. On mahtavaa soittaa Ericin, Greg Phillinganesin ja Nathan Eastin kanssa. Olemme niin hurmiossa, että käytämme yhtyeestä nimeä The Heaven Band. Turnee on mukavan rentouttava johdanto seuraavaan elämänvaiheeseeni.

Invisible Touch Tour alkaa syyskuussa 1986 kolmella keikalla Detroitin 21 000 paikan Joe Louis Arenalla. Soitamme yhteensä kymmenen kuukautta ja 112 keikkaa.

Tällä kiertueella lavalle alkaa lentää alusvaatteita. Aiemmin niskaan on satanut lähinnä satunnaisia kenkiä – mietimme, ovatko niiden omistajat joutuneet nilkuttamaan kotiin – mutta nyt lavalle lentelee pikkuhousuja. Miksi? Viisi hittiä Yhdysvaltain singlelistan viiden parhaan joukossa on ehkä tuonut meille nuorempaa ja vapaamielisempää yleisöä? Samastuvatko kuulijat ”Invisible Touchin” intohimoisuuteen? Vai eikö Tom Jones ole tänä vuonna kiertueella?

Matkustamme ympäri maailmaa, soitamme kolme keikkaa siellä, neljä täällä, viisi Madison Square Gardenissa. Entä vapaapäivät? Niistä en osaa nauttia. Notkun hotellilla, saatan käydä elokuvissa enkä tee juuri muuta. En pelkää kaduilla minua mahdollisesti häiritseviä faneja – lasken vain jatkuvasti tunteja illan keikkaan. Siksihän minä olen täällä. Vaihtoehtoisesti kuuntelen huoneessani edellisillan keikkanauhoja, arvioin yleissoundia ja kiinnitän huomioni bändin löysään soittoon ja mokiin, jos sellaisia on sattunut. Lopulta opin ymmärtämään, ettei keikkoja voi arvioida vain soittokriteereillä, koska ne tapahtuvat aina tietyssä ajassa ja paikassa.

Joskus käyn lähimmässä höyrysaunassa, koska rockmaailman kovapalkkaisimmat kurkkulääkärit suosittelevat sitä minulle. Keikkailen tässä vaiheessa jatkuvasti myös soolobändini tai Genesiksen kanssa, ja kun keikkapaikat ovat entistä suurempia, pelkään, että menetän ääneni. Höyry auttaa siihen hieman.

Kiertueella en luultavasti ole kovin hauskaa seuraa, joten kehotan aina Jilliä lähtemään kaupungille ostoksille, katselemaan nähtävyyksiä ja tutustumaan maailmanmatkaajien elämän viimeisimpään pysähdyspaikkaan. Samalla saan hieman omaa aikaa ja pääsen lataamaan akkujani. Minun täytyy antaa lavalla kaikkeni, joten tarvitsen keikkojen välissä niin paljon omaa aikaa kuin mahdollista.

Tiedän, miltä tämä kuulostaa. Istuskelen yksin huoneessani hiljaisuudessa, kuuntelen edellisillan keikkaa tai yritän löytää sopivan ohjelman amerikkalaisilta televisiokanavilta. Kuin suoraan Greta Garbon elämästä.

Elton John on samaan aikaan omalla kiertueellaan Australiassa, ja käyn eräänä iltana tervehtimässä häntä pukuhuoneessa. Ilta on opettavainen. Hän on esiintymässä Melbournen sinfoniaorkesterin kanssa, ja keikka näytetään televisiosta koko maassa. Elton on pahalla päällä, koska pelkää kadottaneensa äänensä. Hän meinaa perua keikan kymmenistä orkesterimuusikoista ja kymmenistä tuhansista faneistaan piittaamatta. Elton kutsuu paikalle limusiininsa ja lähtee ajelemaan hitaasti ympäri parkkipaikkaa. Lopulta hän päättää kuitenkin palata takaisin ja nousta lavalle.

Keikan jälkeen sanon hänelle pukuhuoneessa, että huomasin lauluäänen värisevän hieman vain yhdessä kohdassa biisin ”Don’t Let the Sun Go Down on Me” aikana. Hän helpottuu sanoistani, mutta aistin, että

raivonpuuska voi yltyä uudelleen milloin tahansa, kun kurkunpää kutisee vähänkin.

Tämä oli minulle valaiseva hetki. Yleensä yleisö ei edes huomaa näitä hienovaraisia vivahteita äänessä – minäkään hädin tuskin kiinnitin huomiota koko asiaan, vaikka tiesin hänen äänensä olevan käheänä. On kuitenkin parasta varoa, ettei pieni äänenkäheys johda diivailuun ja keikan perumiseen. On hyvin harvoin perusteltua tuottaa pettymys 20 000 fanille – ehkä kuitenkin siinä tapauksessa, että esiintyjä löytyy elottomana höyrysaunasta juuri ennen keikkaa.

Invisible Touch Tour päättyy lopulta Britanniaan heinäkuussa 1987. Mutta 112 keikasta vain kuusi on kotisaarella, joten noiden iltojen täytyisi olla pelkkää timanttia. Ja mikä pelottavinta, keikkapaikat ovat valtavia Skotlannin ja Englannin jalkapallostadioneita: Glasgow’ssa soitamme Hampdenissa ja Lontoossa Wembleyllä.

Nämä ovat erityisiä hetkiä minun kaltaiselleni jalkapallon ystävälle. Hampdenissa saamme bäkkäriksemme palkintohuoneen ja mietin: ”Englanti ja Skotlanti pelasivat täällä aikoinaan. Missähän Jimmy Greaves on istunut?”

Wembleyllä on järisyttävä tunnelma, ja kiertue huipentuu neljään keikkaan tuolla kuuluisalla stadionilla. On päihdyttävää esiintyä 86 000 ihmiselle – englantilaisen jalkapallon legendaarisessa pyhätössä – ja päästä kokeilemaan kaikenlaisia hoopoja huudatuksia (esimerkiksi ”wuu-uuu”, kun valot sammuvat ”Dominon” introssa). Sinä iltana tuntuu, että pystyn lähes mihin tahansa. Olen kuningas. Ja äitikin on paikalla. Hänellä oli tapana käydä kaikilla Genesiksen keikoilla Lontoossa vielä silloinkin, kun hänen näkönsä heikkeni, jalat alkoivat pettää alta ja hänet täytyi viedä paikalle pyörätuolissa.

Yleensä palaan keikkojen jälkeen hetkessä maan pinnalle, mutta Wembleyssä on omituista taikaa, jota en koe missään muualla. Tämä paikka on ollut minulle nuorena niin tärkeä, että tuntuu ihmeelliseltä vain kävellä stadionin ympäri ja viheriön halki.

Kuinka siis muutun neljänä peräkkäisenä iltana Wembleyllä lavajumalaksi? En ainakaan samppanjan, kokaiinin, supermallien ja pikaveneiden avulla. Olen käynyt Invisible Touch Tourilla paikallisissa pienoisrautatiekaupoissa ympäri maailmaa ja raahannut ratakalustoa mukanani Isoon-Britanniaan. Aion rakentaa Lakers Lodgen kellariin niin upean lilliputtirautatien, että jopa ”Rod the Mod” Stewart muuttuu vihreäksi kateudesta.

Pian teen myös jotain, minkä olen vannonut jättäväni ikuisesti taakseni: palaan näyttelemisen pariin. Olen juuri esiintynyt kymmenen kuukautta maailman suurimmilla esiintymispaikoilla – täytyyhän minulla olla silloin rahkeita myös elokuvan pääroolin esittäjäksi. Tällä kertaa minua ei ehkä leikata pois kohtauksistani.

Olin kaksitoista vuonna 1963, kun Britannian suuri junaryöstö tapahtui. Muistan, kuinka silmäilin äidin ja isän lukemien lehtien otsikoita ryöstön jälkeisenä päivänä. Tajusin heti, että oli tapahtunut jotain merkittävää. Suurin osa Britanniasta tuntui ihailevan viisitoistapäisen rosvojoukon röyhkeää operaatiota, jossa se oli pysäyttänyt Glasgow’sta Lontooseen yöllä matkanneen postijunan yksinkertaisesti valo-opastimia säätämällä ja anastanut junasta ruhtinaallisen 2,6 miljoonan punnan setelisaaliin. Se vastaa nykyrahassa noin 50 miljoonaa puntaa. Ruhtinaallista tosiaan.

Jengin jäsenet saatiin kiinni, ja heille annettiin järkyttävän pitkät tuomiot. Svengaava 60-luku oli juuri alkamassa ja yhteiskunnallisen muutoksen tuulia oli ilmassa, joten monet ajattelivat, että Britannian eliitti yritti tehdä

noista veijareista varoittavan esimerkin. Yksi vangituista ryöstäjistä oli Ronnie Biggs, jota kutsuttiin jengissä halventavasti ”teepojuksi”. Hän pakeni Lontoon Wandsworthin vankilasta, matkusti Pariisiin, jatkoi sieltä Australiaan ja asettui lopulta asumaan Rio de Janeiroon, missä hän paistatteli julkisuuden valokeilassa kuuluisana junanryöstäjänä. Vuonna 2001 eli melkein neljäkymmentä vuotta ryöstön jälkeen hän palasi viimein Isoon-Britanniaan kärsimään rangaistuksensa.

Jengin kaksi päähahmoa, Bruce Reynolds ja kakkosmies Buster Edwards, olivat livahtaneet maasta jo ennen Biggsiä. He pakenivat Meksikoon. Osa briteistä piti heitäkin jonkinlaisina kansansankareina.

Eräänä päivänä vuonna 1987 saan sitten tarjouksen elokuvatuotantoyhtiöltä. Se on tekemässä elokuvaa Busterista, joka on törsännyt saalisrahansa Meksikossa ja alkanut ikävöidä sukulaisiaan. Hän istuu yhdeksän vuotta vankilassa, palaa sitten kaidalle polulle ja alkaa myydä kukkia omassa kojussaan Waterloon rautatieaseman ulkopuolella Lontoossa.

Elokuvan tekijöiden mielestä Busterilla oli romanttinen elämäntarina. Kaikkien pikkurötösten ja niihin liittyneiden vankeustuomioiden keskellä hän ja hänen vaimonsa June olivat aina erottamattomia. Elokuvan tekijät halusivat kertoa pariskunnan tarinan, jossa suuri junaryöstö oli vain taustalla.

Suostuisinko päärooliin?

Totta kai harkitsin ehdotusta. Päätin luopua näyttelemisestä jo teini-iän lopulla hieman ennen 70-luvun alkua. Minulla oli siinä vaiheessa paljon ikäviä kokemuksia elokuvien tekemisestä (ja erityisesti leikkaamoista), ja halusin muutenkin ennen kaikkea muusikoksi. Mutta nyt nuo ajat olivat kaukana takanapäin. On ylipäätään aina kiehtovaa saada uusia luovia haasteita.

Miksi minä? Ilmeisesti ohjaaja David Green oli nähnyt eräänä iltana televisiosta roolisuoritukseni *Miami Vicessa*. Parin minuutin kuluttua hänen vaimonsa oli todennut: ”Siinä on sinulle Buster.”

Greenillä oli jo oma Junensa: Julie Walters, taitava ja rakastettu brittinäyttelijätär ja komedienne. Hän oli voittanut Bafta-palkinnon ja Golden Globen sekä ollut Oscar-ehdokkaana elokuvasta *Tunnit Ritan kanssa* (engl. *Educating Rita*, 1983) pääroolista. Kun kerran Walterskin oli mukana, kyse ei voinut olla mistään turhasta projektista. Kaikki epäilykseni karisivat siinä silmänräpäyksessä.

Projekti lähti käyntiin, ja aivan alkumetreillä minut pantiin kokeilemaan tekonenää. Tosielämässä Busterille oli tehty kammottavasti epäonnistunut plastiikkakirurginen leikkaus, kun hän oli ollut pakosalla Euroopassa. Tarkoituksena oli käyttää elokuvan alussa tekonenää ja loppupuolella elokuvaa, kun Buster olisi käynyt uudessa leikkauksessa, voisin näytellä omalla nenälläni. Elokuvan tekijöiden mielestä se olisi hyvä ratkaisu, mutta samalla he antoivat ymmärtää, että oikeassa nenässäni oli jotain vikaa. Yritin olla loukkaantumatta. Me näyttelijät kun olemme paksunahkaista porukkaa.

Heti maskeerauksen jälkeen syömme Wembley-studioilla lounasta tuottaja Norma Heymanin, David Greenin ja Julien kanssa. Minulla on vieläkin päässäni nenäproteesi, kun tapaan Julien ensimmäisen kerran. Haluamme selvittää, miten tulemme juttuun. Hän pitää minusta ja tekonenästäni, ja minäkin ihastun häneen saman tien. Hän on viehättävä ja hauska, ja kaikki nerokkaat sketsit *Acorn Antiquesissa* ja *Wood and Waltersissa* nousevat heti mieleeni. Ja kai pieni ”ihastuminenkin” on ihan okei, koska pitäähän päärooolien mies- ja naishahmojen välillä olla hieman sähköä, eikö vain? Pian olen kuitenkin niin vahvasti tuon kokeneen ja ihastuttavan näyttelijättären lumoissa, että alan epäröidä, mahtavatko vanhat

näyttelijäntaitoni olla edelleen tallella. En haluaisi tuottaa Julielle pettymystä.

Ikään kuin ei olisi ollut jo tarpeeksi noloa tutustua häneen omituisessa tekonenässä, Green ja Heyman ehdottavat, että alkaisimme heti harjoitella elokuvan kohtauksia. Ja ensimmäiseksi on tietenkin vuorossa suutelukohtaus. Normaalitilanteessa riemullani ei olisi rajaa. Mutta koska *Oliverissa* ja *Calamity the Cow'ssa* ei juuri suudeltu, en oikeasti tiedä, miten näyttelijän kuuluu suudella. Mitä minun pitäisi ottaa huomioon? Käytetäänkö siinä kieltä? Ja mitä tapahtuu, jos nenäni irtoaa?

Samalla kun yritän selvittää ajatuksiani sekä saada huuleni ja sieraimeni ojennukseen, ohjaaja huutaa ohjeita: ”Lujempaa… lähemmäs… muistathan, että olet naimisissa… varo nenää!” Green ja Heyman karjuvat minulle metrin päästä. Se on tosi ahdistavaa.

Lopulta suoriudun kohtauksesta ihan kunnialla eikä Juliellekaan jää pahoja traumoja. Onneksi tekonenä unohdetaan ja teemme elokuvan ilman sitä.

Näihin aikoihin tutustun Danny Gilleniin. Tuo Belfastissa syntynyt romuluinen suurisydäminen mies hakee minut joka aamu 5.30 West Sussexista, vie minut kuvauspaikoille eri puolille Lontoota, huolehtii minusta koko päivän – ja varsinkin pitää huolen siitä, ettei kukaan Busterin vanhoista ”kamuista” päätä tulla tervehtimään. Päivän päätteeksi hän kuskaa minut takaisin kotiin. Meistä tulee kaiken lomassa erottamattomia, ja olemme vielä nykyäänkin hyviä ystäviä. Elokuvan *Buster – suuri junaryöstäjä* jälkeen joudun monenlaisiin hankaliin tilanteisiin ja saan siinä sivussa pari naarmuakin – joudun kohtaamaan kaikenlaista paparazzokuvaajista yli-innokkaisiin faneihin ja australialaisiin narkkarinäpistelijöihin. Selviydyn tuosta kaikesta vain väsymättömän tarkkaavaisen Dannyn ansiosta.

Buster Edwardsin esittäminen tuntui helpolta. Hänessä oli kai paljon samaa kuin Artful Dodgerissa, itälontoolaisessa pikkurikollisessa. Mutta kulisseissa myrskysi.

Lokakuun 15. ja 16. päivän 1987 välisenä yönä suuri rajuilma raivoaa Englannissa. Tuona iltana Lakers Lodgen tukeva Yrjöjen aikainen talokin vapisee ja kaatuvat puut luovat maailmanlopun tunnelmaa. Meiltä niitä menee yhteensä kaksikymmentä, mutta monille muille käy paljon huonommin. Ympäri maata kaatuu arviolta 15 miljoonaa puuta, ja myrskyvahingot ovat nykyrahassa viiden miljardin punnan luokkaa.

Seuraavana aamuna emme pääse Dannyn kanssa Lontooseen kuvauspaikalle, koska kaatuneet puut ovat katkaisseet suurimman osan Sussexin maaseudun teistä. Pääsemme läpi vasta myöhään iltapäivällä, jolloin eteemme avautuu kammottava näky: jopa Lontoon keskustassa puut ovat räsähtäneet poikki kuin pahaiset tulitikut, autot painuneet kasaan, taloja on tuhoutunut ja ihmisten elämä on monella tapaa sekaisin. Yritämme tehdä parhaamme kuvauspaikalla, mutta kaikkien ajatukset ovat muualla: suurimmalla osalla näyttelijöistä ja kuvausporukasta on kotona vakavia myrskyvahinkoja, ja kaikki yrittävät saada langan päähän sukulaisensa, pelastuslaitoksen, vesi- ja sähkölaitoksen sekä vakuutusyhtiön.

Lopulta päätämme kuvata tuon päivän kohtaukset uudelleen muutaman kuukauden kuluttua. Siinä vaiheessa Julie on jo noin seitsemännellä kuulla raskaana, mutta sitä ei onneksi huomaa kuvatusta kohtauksesta.

Tuottajat eivät halunneet, että tapaisin Busterin ennen kuvauksia, jottei se häiritsisi roolihahmoni esittämistä. Käsikirjoitus oli kuitenkin osin fiktiivinen ja komediallinen kertomus hänen elämästään. Tapasin Busterin kuitenkin pikaisesti ennen kuvausten alkua iltatapahtumassa, jossa näyttelijät ja kuvausporukka olivat tutustumassa toisiinsa. Koska emme elokuvaa tehdessämme tunteneet kunnolla roolihahmoni esikuvaa,

elokuvaan jäi muutamia oleellisia asiavirheitä. Esitin kovaa tupakkamiestä, koska 60-luvulla kaikki tuntuivat polttavan. Röökinpoltto oli myös hyvää ajanvietettä kuvaustauoilla. Mutta jossain vaiheessa kuulin, että Buster oli niitä harvoja, jotka *eivät polttaneet* 60-luvulla. Ja vieläkin pahemmin pieleen meni Meksikossa tehty kohtaus, jossa läimäisen Junea eli Julieta. Busteria kohtaus puistatti. ”En ikinä tekisi Junelle niin”, hän sanoi minulle loukkaantuneena.

Busterin ja Junen mielestä elokuva ei muistuttanut juurikaan heidän todellista elämäänsä. Buster kertoi, ettei elokuva *Varastin miljoonan* (engl. *The Lavender Hill Mob*) kuvannut läheskään niin tarkasti heidän elämäänsä kuin *Busterin* käsikirjoitus antoi ymmärtää.

Myös Busterin rikoskumppani Bruce Reynolds vieraili samoissa näyttelijäkaartin ja kuvausporukan pirskeissä. Myöhemmin hän kävi myös silloin tällöin kuvauspaikoillamme, ja tutustuimme toisiimme paremmin.

Eräänä päivänä kamerat käyvät kuvauspaikalla, joka muistuttaa ryöstöporukan alkuperäistä pakopaikkaa, Leathersladen maatilaa. Silloin Bruce kuiskaa minulle: ”Onpa fiini mesta. Pitää panna osoite korvan taakse.” Ilmeisesti hän suunnittelee edelleen uusia keikkoja.

Busterin soundtrack on oma urakkansa. Elokuvan tekijät päättävät aluksi pyytää minut laulamaan teemakappaleen. He haluavat koko Phil Collins -paketin: näyttelijän, laulajan ja biisintekijän. Pysyn kuitenkin tiukkana: ”En halua, että minua pidetään laulajana, kun näyttelen.” Suhtaudun elokuvaprojektiin vakavissani. Näytteleminen on tarpeeksi haastavaa jo muutenkin, enkä halua bändi- ja poproolihahmoani riesakseni valkokankaalle.

Ehdotan erilaisia vaihtoehtoja. Tunnen tyyppejä, jotka osaavat tehdä autenttista aikakauteen kuuluvaa musiikkia. Olen juuri tavannut No Jacket Required Tourilla suuren esikuvani Lamont Dozierin Motownin kuuluisasta

lauluntekotriosta Holland–Dozier–Holland. Los Angelesissa keikan bäkkärillä olemme kehuneet toisiamme, vaihtaneet puhelinnumeroita ja suunnitelleet, että voisimme jossain vaiheessa tehdä yhteistyötä. Myös Beatlesin tuottaja George Martin (1926–2016) on hyvä ystäväni, joten ehdotan häntä toiseksi vaihtoehdoksi.

Jostain syystä tuottajat eivät innostu Georgesta vaan ainoastaan Lamontista. Niinpä pyydän Motown-legendaa tekemään tuotantoon musiikkia, ja hän suostuu. Hän lentää Acapulcoon, missä kuvaamme kohtauksia Busterin maanpaon ajalta, ja hänellä on mukanaan muutamia biisiaihioita: instrumentaalikappale ”Loco in Acapulco” ja toinen nimetön kappale, jossa ei myöskään ole vielä sanoja. Kirjoitan yön aikana molempiin tekstit, annan toiselle nimeksi ”Two Hearts”, menen Lamontin hotellihuoneeseen ja laulan biisit hänelle.

Lamont virnuilee: ”No nyt sinun pitää laulaa ne, koska ne ovat sinun biisejäsi.”

”Loco in Acapulco” sijoittuu elokuvan puoliväliin, joten en suostu laulamaan sitä. Pyydän esittäjäksi The Four Topsin ja tuotan biisin yhdessä Lamontin kanssa. On hermoja raastavaa laulaa demomelodia Levi Stubbsille, joka on yksi kuusikymmenluvun uskomattomimmista laulajista. Tuotantoryhmä kuitenkin painostaa minua laulamaan ”Two Heartsin”. Lopulta suostun, ”kunhan se ei tule ennen lopputekstejä. Ihmisten pitää ehtiä arvioida näyttelijäntaitojani ennen kuin he kuulevat minun laulavan.”

Sitten ammun itseäni jalkaan, kun sanon: ”Tarvitsemme myös johonkin tuon aikakauden rakkauslaulun, jonka Buster ja June voisivat kuulla radiosta – jonkun Andy Williamsin kaltaisen pehmeä-äänisen laulajan vetämään jotain balladia, kuten ’A Groovy Kind of Love’.”

”Loistoidea!”

”Mutta ei siis minua”, tarkennan paniikissa.

”Voisitko kuitenkin tehdä meille siitä demon, jotta saamme kiinni ajatuksesta?”

Soitan Tony Banksille ja pyydän häntä kaivamaan minulle biisin soinnut. Sitten äänitän puolessa tunnissa pikaisen demoversion, jonka lähetän tuottajille.

”Tämähän on fantastinen.”

”Mutta hommaattehan jonkun muun laulamaan sen?”

”Totta kai.”

Raakaleikkauksen näytöksessä demoni soi taustalla, kun suutelen Julieta romanttisessa jäähyväiskohtauksessa. Esitän vastalauseeni. Mutta koska biisi sopii elokuvaan erinomaisesti, en voi tehdä mitään. Niinpä äänitämme ”A Groovy Kind of Loven”. Sen tuottaa nerokas orkesterinjohtaja Anne Dudley, ja sama versio julkaistaan myös singlenä.

Siteeratakseni erästä paljon tasokkaampaa 60-luvulle sijoittuvaa brittifilmiä [*Riehakas ryöstö*, engl. *The Italian Job*]: minun piti räjäyttää auki vain ne helkkarin ovet. Sen sijaan sainkin uuden singlen listojen kärkeen Isossa-Britanniassa ja Yhdysvalloissa sekä sitäkin enemmän sapiskaa – olenhan tehnyt jälleen hillityn 60-luvun coverin, vaikka se sai alkunsa pelkkänä elokuvan sivuprojektina.

Mutta tuskinpa silläkään on juuri painoarvoa isommassa mittakaavassa. Kun elokuva ilmestyy marraskuussa 1988, huomaan, että Buster Edwardsista paljastuu myös toisenlainen kansansankari. Hän ja June ovat ihastuttavia ihmisiä. Heistä tulee Jillin ja minun hyviä ystäviä, ja he vierailevat Lakers Lodgessa muutaman kerran vuodessa. Olen järkyttynyt, kun Buster tekee itsemurhan vuonna 1994. Tuolloin iltapäivälehdissä kirjoitettiin hänestä kammottavia juttuja, mutta minusta tuntui, että hän oli ollut masentunut ja elämänhaluton. Kerran hän myös selitti minulle:

”Jumalauta, myyn kukkia Waterloon aseman ulkopuolella. Siinä ei ole tippaakaan entispäivien jännityksestä.”

Ilmestyessään *Buster* on klassinen brittiyleisölle suunnattu leffa: svengaavalle 60-luvulle sijoittuvaa nostalgista romanttista hömppää, joka vetää maan teatterit täyteen. Sovimme Julien kanssa näyttelijöinä loistavasti yhteen, ja kokemus on ollut hyvin antoisa. Viimeinkin ensimmäinen päärooli.

Ennen elokuvan julkaisemista saan roolisuorituksestani kelvollisia ennakkoarvioita, ja olen mielissäni, kun tämä uusi (ja epäilemättä lyhytaikainen) aluevaltaukseni valkokankailla auttaa minua muissa hankkeissani. Kuulun edelleen The Prince’s Trustin hallitukseen. Olen melko läheisissä väleissä prinssi Charlesin ja Walesin prinsessan kanssa, joten päätän järjestää hyväntekeväisyysnäytöksen ja kutsua heidät paikalle. Tulot luonnollisesti lahjoitetaan säätiölle.

Mutta yhtäkkiä iltapäivälehdistö puuttuu peliin. Vuoden 1963 suuressa junaryöstössä yksi jengin jäsenistä kumautti pampulla veturimies Jack Millsiä. Mies kuoli vasta seitsemän vuotta myöhemmin, mutta lähipiirin mukaan hän ei ollut ryöstön jälkeen enää entisensä. Lehdet kirjoittavat, kuinka ”kuningasperhe ihannoi elokuvaväkivaltaa”, ja yhtäkkiä koko suunnitelma joudutaan perumaan.

Eräänä iltana saavun kotiin *Top of the Popsista*, jossa esitin ”A Groovy Kind of Loven”. Jill kertoo, että minulle soitettiin Buckinghamin palatsista ja minun täytyy soittaa takaisin. Voi hemmetti. Kakistelen kurkkuani, puen päälleni kauluspaidan ja kravatin, soitan minulle annettuun numeroon ja tiedustelen jotain hovityöntekijää. ”Olemme odottaneet soittoanne, herra Collins” – ja sitten minut yhdistetään prinssi Charlesille.

”Olen suunnattoman pahoillani”, prinssi Charles sanoo tuttuun arvokkaaseen tyyliinsä. ”Tämä on typerää, typerää hössötystä

tyhjänpäiväisestä asiasta, mutta emme voi tulla paikalle Dianan kanssa.”

Jälkihuomautus: Yhdysvalloissa *Buster* teki täydellisen mahalaskun. Siellä ihmiset eivät erottaneet Buster Edwardsia Buster Keatonista eivätkä suurta junaryöstöä Casey Jonesista. Soundtrack keräsi sentään hieman kiitosta Grammy-gaalassa, ja ”Two Hearts” voitti parhaan elokuvaan tai televisio-ohjelmaan tehdyn laulun palkinnon ja oli ehdolla myös Oscareissa. Lisäksi ”Two Hearts” oli ehdolla vuoden 1989 Golden Globe -gaalassa, jonka suuri menestyjä oli *Kala nimeltä Wanda* (engl. *A Fish Called Wanda*). Niinpä yleisössä istui myös John Cleese, joka oli palkintoehdokkaana sarjassa paras miespääosa musikaali- tai komediaelokuvassa.

Kun nousen Los Angelesissa Golden Globe -gaalan lavalle pokkaamaan palkintoa kappaleesta ”Two Hearts”, totean: ”Tämä on mahtavaa. Biisi on itse asiassa brittielokuvasta *Buster*, joka häipyi kuin tuhka tuuleen. Se johtui pääasiassa elokuvan levittäjästä. Mutta kuten aina sanon, pitää osata unohtaa ja antaa anteeksi. Tai ainakin esittää tekevänsä niin.”

Yksi kuulijoista remahtaa äänekkääseen nauruun. Se on Cleese, joka on tunnistanut roolihahmonsa Basil Fawltyn repliikin. Se on merkittävin saavutukseni sinä iltana: olen saanut John Cleesen nauramaan.

15

But Seriously, Folks

Eli ajankohtaisia asioita ja yksi syrjähyppy

Minulla on monta syytä antaa vuoden 1989 albumilleni nimeksi …*But Seriously*. Ensinnäkin Jill synnyttää samana keväänä 18. maaliskuuta tyttäremme Lilyn. Olen yhtäkkiä keskellä isyyttä ja perhe-elämän vastuuta. Käännän katseeni sisäänpäin perheeseeni, mutta tutkailen samalla ulospäin maailmaan, jossa Lily elää elämänsä.

Nämä ajatukset kuuluvat kirjoittamissani kappaleissa. ”Another Day in Paradise”, ”That’s Just the Way It Is” (joista molemmilla kanssani laulaa upea David Crosby), ”Colours” ja ”Heat on the Street”: neljä yhteiskunnallisesti ja poliittisesti kantaa ottavaa kappaletta, jotka kertovat tässä järjestyksessä kodittomista, apartheidista, Pohjois-Irlannin ongelmista ja kaupunkien levottomuuksista. Mielentilojani voi tulkita kansikuvasta, jossa ei tälläkään kertaa ole kuin omat kasvoni. Näytän siinä vakavalta.

Kun katson nyt jälkeenpäin tuota kantta, en voi olla ajattelematta: ”Miksi murjotat, Phil? Oliko sinulla jo aavistus tulevasta myrskystä?”

Näissä harvinaisissa ajankohtaisista asioista kertovissa kokeiluissa yritin löytää oman ääneni. En halunnut kuulostaa samalta kuin Paul McCartney äänittäessämme hänen kappaleensa ”Angry” – siis hieman vaivaantuneelta ja hädin tuskin kiinnostuneelta.

Live Aidin jälkeen minut pyydettiin Paulin maatilalle East Sussexiin soittamaan hänen uudelle albumilleen. En oikein tiedä, mitä hän minulta

odotti. Tiedän vain, että uuden McCartney-levyn tuottaja Hugh Padgham oli suositellut minua Paulille, jotta musiikkiin saataisiin hieman potkua.

Myös Pete Townshend kutsuttiin paikalle, joten meistä molemmista tuli vierailevia tähtiä Maccan vuoden 1986 albumille *Press to Play*. En haluaisi sentään käyttää kammottavaa 80-lukulaista ”conscience rockin” käsitettä, mutta me kaikki kolme olimme ajan tasalla olevia ja kiireisiä maailmanmiehiä. Olimme nähneet elämää ja soittaneet maailman suurimmilla stadioneilla. Ja tottahan me miljonäärimuusikot tiesimme kaiken epätoivosta, köyhyydestä ja epäoikeudenmukaisuudesta. Ilman muuta. Olimmehan esiintyneet Live Aidissakin.

Studiossa Macca kertoo: ”Live Aidin aikaan olin vihainen, ja halusin kirjoittaa siitä biisin. Koin, että minun pitäisi olla vihainen jostain. Niinpä tein tämän. Sen nimi on ’Angry’.”

Koko juttu kuulosti kauniisti sanottuna tosi 60-lukulaiselta. Pohdin itsekseni, että minun pitää olla sitoutunut johonkin tai sitten ei. Pidän McCartneysta – hän on nuoruudenidolini – mutta hänessä on muutamia omituisia piirteitä. Kun hänen kanssaan juttelee, hän tuntuu tiedostavan jatkuvasti, että on yksi Beatlesin jäsenistä. Ja se on keskustelukumppanin mielestä vaivaannuttavaa.

Eletään 80-luvun loppupuolta, joka on vielä poliittisen rockin kulta-aikaa. Sting, Bono, Peter: he ovat tunnettuja lipunkantajia ja rummunlyöjiä, jotka taistelevat hyvän asian puolesta. Tai pikemminkin monien hyvien asioiden. Se on minusta hyvin jalomielistä ja tuo valtavasti huomiota noille tärkeille asioille.

Osallistun mielelläni, jos minua pyydetään mukaan. Olen jo nelisenkymmentä vuotta tukenut The Prince’s Trustin toimintaa. Mutta en ole niin itsevarma tai fiksu, että voisin olla tällaisen hankkeen veturina. Siinä hommassa tarvitaan näkemyksiä, ratkaisuehdotuksia ja vastauksia

vaikeisiin kysymyksiin. Aktivistin täytyy perehtyä asiaansa täysipainoisesti. Se ei ole minun juttuni.

Tässä siitä hyvä esimerkki: vuosina 2004–2005 First Final Farewell Tourilla minulla oli peräkkäiset keikat Beirutissa ja Tel Avivissa. Mutta Lähi-idän tilanteen takia emme voineet lentää Libanonista suoraan Israeliin, vaan meidän täytyi kiertää Kyproksen kautta. Ajankohtaisen mutta samalla ikiaikaisen konfliktin taustalla oli monenlaisia merkittäviä kiistoja. Olen kuitenkin pelkkä rokkari, joka oli soittamassa kaupungissa muutamia sävelmiä uskollisille faneilleen. Mitä annettavaa minulla muka olisi koko kiistaan? Mutta kun saavuimme Tel Aviviin, jouduin vastentahtoisesti lehdistötilaisuuteen. Salamavalojen välkkeessä koin, että minut oli heitetty altaan syvään päähän.

”Mitä Israelista sanottiin Beirutissa?”

”Öhöm”, keskeytän, ”ei mitään.”

Toimittajien kysymykset ja omat vastaukseni noudattelivat samaa kaavaa. Tilanne oli absurdi. Yritin kaikin keinoin olla paljastamatta hätäisesti lausuttuja ja vähäpätöisiä näkemyksiäni.

Teen sen mieluummin pienemmissä piireissä ja henkilökohtaisemmin – kertomalla niistä kappaleissa. Tunnustan tältä istumalta, että sanoitukselliset yritykseni käsitellä näitä asioita levyllä …*But Seriously* ovat aika simppeleitä ja mahdollisesti myös naiiveja. Mutta toisaalta on joskus hyvä pohtia asioita yksinkertaisesti ja suoraviivaisesti. Niin monet kuitenkin ajattelevat. Toisinaan kaikkein ilmeisin vaihtoehto on oikea, vaikka se tuleekin viimeisenä mieleen.

En muista, millaisia arvioita …*But Seriously* sai. Luultavasti ne eivät olleet kovin hyviä, kuten eivät useimpien muidenkaan albumieni. Mutta levyn tekeminen oli hauskaa. Pääsin kertomaan lauluissa, mitä ajattelin. Tein Simonille kappaleen ”Father to Son”. Eric auttoi minua biisissä ”I

Wish it Would Rain Down” (tällä kertaa hänen kitararaitansa oli hyvin keskeisessä osassa, *ja lisäksi* hän esiintyi myös kappaleen musiikkivideolla). Sitten ”Another Day in Paradise” räjäytti pankin. Siitä tuli maailmanlaajuinen hitti. Kappale sai alkunsa Washington DC:ssä, kun Genesis oli siellä esiintymässä Robert F. Kennedy Memorial Stadiumilla Invisible Touch Tourilla.

Saavumme lumikelissä Pittsburghista, ja kun matkustamme lentokentältä kaupunkiin, kysyn Myronilta – kuljettajaltamme, saarnamieheltä, hyvältä tyypiltä ja tulevalta hyvältä ystävältäni – Capitol Buildingin reunustamien jalkakäytävien pahvilaatikkoriveistä.

”Kodittomia”, hän vastaa.

Olen ällistynyt. Niin paljon kodittomia niin lähellä vaurautta ja vallanpitäjiä? Kuva syöpyy mieleeni. Alan kiinnittää huomioni pahvilaatikoihin – kodittomien koteihin – kaikkialla, missä soitamme. Kodittomia auttavat hyväntekeväisyysjärjestöt ympäri maailmaa kysyvät, voivatko ne käyttää kappaletta ”Another Day in Paradise” kampanjoissaan. Vuosia myöhemmin kuvaamme Both Sides of the World -kiertueen (1994–1995) harjoitukset Chiddingfoldin Working Men’s Clubilla ja myymme materiaalista koottua videota tulevalla kiertueellamme. Lahjoitamme kaikki tuotot paikallisille kodittomien suojille reilun vuoden mittaisen kiertueen kullakin 169 keikalla. Nuo järjestöt keräävät rahaa myös keikoilla, ja annan lisäksi omasta pussistani yleisölahjoituksia vastaavan summan. Yhteistyömme syvenee myöhemmin.

Jos minulla on ”poliittisia” mielipiteitä, näin minä haluan niitä ilmentää – ne ovat poliittisia pienellä alkukirjaimella. Vielä nykyäänkin kaikki Etelä-Afrikasta kertyvät levyrojaltini jäävät maahan. Ne menevät Topsy Foundationille, joka auttaa hiv-positiivisia köyhiä Etelä-Afrikan maaseudulla.

Vuosina 1989–1990 popin ja rockin maailmassa menee lujaa. ”Another Day in Paradise” ei jää vain Phil Collins -fanien suosikiksi vaan siitä tulee yksi niistä levyistä, joka tuntuu soivan aina radiossa ja löytyy lähes joka kodista.

Vuonna 1989 saan viimein tilaisuuden hypätä Keith Moonin saappaisiin. Pete Townshend ei ole kaivannut palveluksiani sen jälkeen, kun Keith kuoli vuonna 1978, mutta tänä vuonna pääsen hetkeksi tekemään yhteistyötä The Whon kanssa, kun esitämme *Tommyyn* pohjautuvan vanhan musikaalin kaksi kertaa. Esitän Los Angelesin Universal Amphitheatressa ja Lontoon Royal Albert Hallissa hämäräperäistä Ernie-setää, jonka roolin Moonie itse alun perin esitti.

Näissä esityksissä annan kaikkeni. Ponnistelemme vanhan luottomieheni Pudin kanssa ahkerasti, jotta tavoittaisimme alkuperäisen lookin: aamutakki, kuluneet senaikaiset bokserit, tummennetut hampaat ja tyhjä pullo ruoanlaittosherryä – ja kaikkeen tähän yhdistyy epäluuloisen ihmisen himokas katse. Townshend näkee, kuinka hoipertelen roolihahmonani lavalla, pyörittelee silmiään ja hymyilee. On siinäkin yksi kaheli. Roger Daltrey näyttää kauhistuneelta, kun astelen hänen luokseen ja käyn polvilleni.

Helmikuussa 1990 osallistun Lontoon Dominion Theatressa Brit Awardsiin ja esitän kappaleen ”Another Day in Paradise”. Voitan parhaan brittiläisen miespuolisen sooloartistin palkinnon, ja ”Another Day in Paradisella” vien myös parhaan brittiläisen singlen pystin. Minulla on ylläni hieno Versacen puku (firmalla oli aikoinaan muutamia hyviä malleja) ja hiukseni on värjätty mustaksi (minulla oli joskus vähän tukkaakin). Kiitospuheessani haluan kertoa kappaleen sanoituksen sisällöstä. Huomautan, että me kaikki valitamme tyhjänpäiväisistä ongelmista: hieman

haaleasta kahvista, liian raa’aksi jääneestä pihvistä, myöhässä olevasta bussista. Mutta ne ovat mitättömiä pikkuseikkoja.

Puheeni ei ole mikään bonomainen kutsuhuuto. Mutta minusta tuntuu perustellulta puhua laajemmin tuntemuksista, jotka ovat saaneet minut tekemään tuon kappaleen. Pidän itseäni ihan tavallisena kaverina ja puhun siitä, kuinka tämä on meille vain ”another day for you and me” verrattuna niihin raukkoihin, jotka joutuvat yöpymään kaduilla pahvilaatikoissaan.

Nykyään osaan nähdä tilanteen toisestakin vinkkelistä: olin kaiken saanut rocktähti, joka paasasi kliseitä kodittomien ahdingosta viihdeteollisuuden kimaltelevassa illassa säihkyvin jalokivin koristelluille kollegoilleen.

Muutkin ovat kritisoineet minua samasta asiasta. Esimerkiksi Billy Bragg: ”Phil Collins voi ehkä kirjoittaa kappaleen asunnottomista, mutta jos hän ei tee mitään heidän hyväkseen, hän on vain käyttänyt heitä hyväkseen kappaleensa aiheena.”

Vuoden 1991 ”Another Day in Paradise” saa vuoden levytyksen Grammy-palkinnon, mikä on mukavaa – erityisesti siksi, etten vuosien varrella saamastani kahdeksasta Grammy-ehdokkuudesta huolimatta ole voittanut vielä yhtään pystiä. Palkinto on viimeinen loputtoman tuntuisessa juhlassa. Kun kapuamme lavalle Hugh Padghamin kanssa, yleisöä on huvennut jo melkoisesti. Iso osa on jo lähtenyt jatkobileisiin. Quincy Jones on kahminut pystejä kasapäin – hän on julkaissut ensimmäisen albuminsa vuosiin ja putsannut sillä pöydän. Minusta ja Quincystä otetaan niissä juhlissa hieno kuva. Hän on voittanut kaiken ja ikään kuin säälii kollegaansa.

Kahdeksankymmenluku on päättymässä ja yhdeksänkymmentäluku alkamassa. Ja kun hallitsen vuosikymmenen vaihdetta Atlantin molemmin puolin, olen eräänlainen Versaceen pukeutuva hieman yli 170-senttinen kolossi. ”Another Day in Paradise” on 80-luvun viimeinen ykkönen

Billboardin Hot 100 -listalla ja …*But Seriously Billboardin* albumilistan ensimmäinen ykkönen 90-luvulla. Siitä tulee Yhdysvalloissa vuoden 1990 toiseksi myydyin albumi Janet Jacksonin *Rhythm Nation 1814:n* jälkeen. Isossa-Britanniassa levy on listakärjessä yhteensä viisitoista viikkoa ja siitä tulee vuoden 1990 myydyin albumi.

Uuden vuosikymmenen alussa panen töpinäksi. Helmikuussa 1990 aloitan 121 keikan Seriously, Live! -kiertueen Japanin Nagoyasta ja päätän sen lokakuussa seitsemään loppuunmyytyyn keikkaan New Yorkin Madison Square Gardenissa.

Kaikki näyttää hyvältä, ja jopa Hollywood on huomannut minut. Ei minua minään Bob Hoskinsina pidetä – mistä lisää myöhemmin – mutta vaikka *Buster* on tehnyt mahalaskun Yhdysvalloissa, se on nostanut minut kaupungin roolittajien ja tuottajien tietoisuuteen.

Ja kuten Hollywoodissa on tapana, käyn lounailla, tapaamisissa ja koe-esiintymisissä. Minulta menee sivu suun rooli Mickey Rourken tähdittämässä kaveriporukan toilailuista kertovassa elokuvassa *Nunnia ja konnia 2 – Lisää säpinää* (engl. *Sister Act 2: Back in the Habit*), en liioin saa osaa Mel Gibsonin, Jodie Fosterin ja James Garnerin Villiin länteen sijoittuvasta uhkapelidraamasta *Maverick*, eikä minua haluta venäläiseksi sarjamurhaajaksikaan. Mutta pääsen sentään yhteen elokuvaan: Roger Spottiwooden aids-draamaan *And the Band Played On*. Esitän homoseksuaalista kreikkalaisen kylpylän omistajaa, ja muissa rooleissa ovat muun muassa Steve Martin, Lily Tomlin, Richard Gere, Ian McKellen. Melkoinen tähtisikermä, ja pelkään pahoin, että lopulta näyttelijöitä oli enemmän kuin katsojia.

Saan myös muutamia äänirooleja animaatioista. *Viidakkokirja II:ssa* alkuperäisen vuoden 1967 *Viidakkokirjan* korppikotkat ”John, Paul, George ja Ringo” saavat rinnalleen vielä ”viidennen Beatlen”, viisastelevan

cockney-aksentilla puhuvan siivekkään, joka muistuttaa hieman Artful Dodgeria. Koirasankarista kertovassa *Baltossa* esitän kahta jääkarhunpentua, joiden nimet ovat Muk ja Luk. Kaksoisrooli on haastava (vaikka toinen karhuista ei puhukaan). Minulla on kai niin upeat kasvot, että olen kuumaa kamaa piirroselokuvien ääninäyttelijänä.

Näihin aikoihin ”kehittelen myös omia projektejani” (tämäkin on Hollywoodissa tuttu ilmaus). Yksi niistä on ei-animoitu versio sadusta ”Kultakutri ja kolme karhua”. Olen keksinyt ajatuksen No Jacket Required Tourilla, jonka useissa keikka-arvioissa minua on verrattu tanakkaan kaljuuntuvaan englantilaisnäyttelijä Bob Hoskinsiin. Toiset puolestaan ovat verranneet minua Danny DeVitoon.

En pahastu näistä loukkaaviksi tarkoitetuista heitoista, jotka *eivät perustu missään määrin todellisuuteen*, vaan saan yhtäkkiä neronleimauksen: me kolmehan voisimme esittää elokuvan kolmea karhua.

Ajatus hautuu ikuisuuden, kunnes istun Lontoossa ensi-illassa Hoskinsin vieressä katsomassa vuoden 1989 elokuvaa *Skandaali* (engl. *Scandal*), joka kertoo Profumo-kohusta. Mainitsen ideastani hänelle, ja hän ihastuu siihen ja ehdottaa, että otamme yhteyttä Robert Zemeckisiin, joka on juuri ohjannut Hoskinsia elokuvassa *Kuka viritti ansan, Roger Rabbit?* (engl. *Who Framed Roger Rabbit?*).

Jostain syystä sana lähtee leviämään. Kim Basinger ottaa yhteyttä ja haluaa näytellä Kultakutrin roolin. Eikä meillä ole tässä vaiheessa edes kunnon käsikirjoitusta.

Seuraavan kerran Los Angelesissa DeVito kutsuu minut käymään toimistollaan. Hän pyytää minua kirjoittamaan kappaleen ohjaamaansa elokuvaan *Ruusujen sota* (engl. *The War of Roses*), joka kertoo erokiistojen keskellä olevasta avioparista (miten ihmeessä juuri minä tulin hänelle ensimmäisenä mieleen!). Poistun paikalta ja käyn tekemässä kappaleen

”Something Happened on the Way to Heaven”, mutta DeVito ei innostu siitä, joten julkaisen sen levylläni …*But Seriously*.

Sitten hän tokaisee: ”Sinä voisit siis olla karhu? Sehän kuulostaa hyvältä. Ai että Zemeckis? Sekin on hyvä ajatus. Meidän pitäisi tavata porukalla.”

Pian minulla on tapaamisia DeViton, Zemeckisin ja hänen käsikirjoittajiensa kanssa. Pitkään aikaan ei tapahdu kuitenkaan mitään. Vähitellen ”omasta” elokuvastani tulee yhä kalliimpi, huumoriltaan roisimpi ja etäisempi. Tuntuu, etten saa projektista enää minkäänlaista otetta. Tässä kohtaa voisin hyvin todeta karhujen tyyliin: ”Kuka on peukaloinut projektiani?”

Elokuvasta tulee kuitenkin lopulta hyvä. Pian Seriously, Live! World Tourin päätyttyä Steven Spielbergin toimistosta soitetaan Tony Smithin toimistoon. Ohjaaja tarjoaa minulle roolia elokuvassa *Hook – Kapteeni Koukku*, jossa hän aikoo herättää henkiin Peter Panin tarinan. Dustin Hoffman esittää Koukkua, Robin Williams aikuista Peter Pania ja Julia Roberts Helinä-keijua. Spielberg haluaa minut John Cleese -tyyliseen lontoolaisen poliisin rooliin. Innokkaana Tony Hancockin, Monty Pythonin ja *Pitkän Jussin majatalon* tyylisen brittikomedian ihailijana tartun heti tarjoukseen.

Spielberg lähettää minulle käsikirjoituksen kohdat, joissa hahmoni esiintyy, ja painan ne visusti mieleeni. Helmikuussa 1991 lennolla Los Angelesiin (elokuva kuvataan Sony Pictures Studiosilla yhdeksässä eri studiossa) käyn dialogia läpi yhä uudelleen ja yritän esittää sen kaikilla mahdollisilla tavoilla. Haluan esittää pahoitteluni sille matkustajalle, joka joutui istumaan tämän seinähullun vieressä tuolla lennolla.

Tässä vaiheessa olen jo ehtinyt unohtaa kaksi asiaa, jotka Michael Caine on minulle aikoinaan sanonut: ”Olet hyvä näyttelijä. Ja muista: älä koskaan opettele koko käsikirjoitusta. Koska se kirjoitetaan uudelleen.” Olen

kuitenkin niin kauhuissani, että opettelen koko homman. Ja lisäksi toimin kuten muusikko: tämä on biisi, joka pitää opetella soittamaan.

Sitten saavun kuvauspaikalle ja minulle ojennetaan 15-sivuinen käsikirjoitus. ”En tarvitse sitä, olen opetellut sen.”

”Steven kirjoitti sen uusiksi viime yönä.”

”Oletko tosissasi?”

”Juu, juu. Hän keksi pari uutta juttua.”

Pukuhuoneessa olen pakokauhun vallassa. Teen kohta hommia yhden koomikkoidolini, suuren Robin Williamsin, kanssa. En halua mokata tätä hänen enkä varsinkaan Spielbergin edessä. Tutkin kuumeisesti sivuja, ja käytännössä mikään muu ei ole muuttunut, mutta kaikki on eri järjestyksessä. Ja se on kaikkein pahin vaihtoehto.

Kun olen istuskellut tunnin vetelät housussa, on aika aloittaa kuvaukset. Spielberg ei tunnista minua, mikä on hyvä asia – tahdonkin, että minut on mahdollisimman vaikeaa tunnistaa. En halua, että katsojat näkevät elokuvassa ”Phil Collinsin”.

Spielberg on tosi mukava mies, ja hän kehottaa olemaan hermoilematta uudesta käsikirjoituksesta – kohtaukseni kuvataan silti yhdellä pitkällä otolla.

Nyt olen kaksin verroin kauhuissani. Mutta harjoituksen aikana kaikki oikeat tyypit naurahtavat juuri oikeissa kohdissa. Kaikki muut paitsi Hoffman.

Hän ei edes esiinny kohtauksessa mutta istuu lähistöllä ketarat ilmassa, vieressään oma käsikirjoittaja-avustajansa, joka yrittää tehdä tekstistä dustinmaisempaa. Aivan ensimmäiseksi Hoffman kysyy: ”Mistä oikein olet löytänyt nuo housut?”

”Tuota noin”, vastaan imarreltuna. ”Ne ovat Versacelta.”

”Hei! Kirjoita ylös, mistä hän hankki housunsa.”

Pian en enää ole yhtä imarreltu. Hoffman tokaisee yhtäkkiä Spielbergille: ”Oletko ihan varma, että hänen pitäisi sanoa tuo kaikki?” Spielberg pohtii hetken ja toteaa sitten: ”Hmmm, ehkä voisimme tehdä siitä myös lyhennetyn version.” Yksi versio kohtauksestani on pidempi ja tosi hauska, kaikki nauravat ja pääsen toteuttamaan sen, mitä olen harjoitellut keskeytyksettä kuvauksiin saakka. Toisesta on nirhitty kaikki lihat ja huumori pois.

Spielberg sanoo: ”Phil on täällä vain tämän iltapäivän, joten ehkä meidän pitäisi kuvata molemmat versiot.”

Teemme molemmat versiot, ja sanon Spielbergille: ”Olisi mahtavaa tulla myöhemmin katsomaan, miltä se näyttää.”

”Totta kai. Tule huomenna katsomaan työkopiota.”

Kun saavun seuraavana päivänä paikalle, myös Hoffman on läsnä ja kiinni Spielbergissä kuin mikäkin Versaceen pukeutunut takiainen. Katselemme kohtauksesta molemmat versiot, ja yritän heittää väliin rennosti mutta todellisuudessa hieman nieleskellen: ”Pidempi on hauskempi…”

Hoffman ilmaisee metodinäyttelijän elkein, ettei ole samaa mieltä. Siinä vaiheessa tiedän, että pitkä versioni on mennyttä kalua. Olen jo valmistautunut näkymään lähikuvissa, mutta Sademies pilaa voitonriemuni.

Kapteeni Koukun Los Angelesin -ensi-illassa marraskuussa 1991 Spielberg on tosi ystävällinen. Jatkojuhlassa hän pahoittelee, että joutui käyttämään lyhyttä versiota. Collinsia ei siis tällä kertaa poisteta kuvista leikkauspöydällä, mutta ei sekään kaukana ollut.

Maaliskuussa 1991 eli kuukauden kuluttua *Kapteeni Koukusta* aloitamme Tonyn ja Miken kanssa levyn *We Can’t Dance* äänitykset. Biisien

kirjoittaminen vie poikkeuksellisen pitkään – neljä viisi kuukautta – mutta koska olemme omalla studiollamme The Farmilla, aikaa kyllä riittää. Ja totta puhuen minulla ei ole muutaman vuoden tauottoman puurtamisen jälkeen kiire minnekään.

Kun olen oman bändini johtohahmo, on mukavaa saada olla vaihteeksi vain yksi porukasta. Olemme aina olleet hyviä ystäviä, kolmikkomme ilmapiiri on iloinen ja rento, ja se inspiroi meitä kaikkia. Marraskuussa ilmestyvästä *We Can't Dancesta* tulee bändin viides peräkkäinen albumi brittilistan kärjessä.

Kaupallinen menestys on tietenkin mieluisaa, mutta minulle albumin henkilökohtaisesti tärkein kappale ei ole yksikään hittisingleistä. Kirjoitin kappaleen ”Since I Lost You” sanat Ericille, ja se kertoo hänen nelivuotiaan poikansa Conorin kuolemasta. Olin nähnyt tuon ihastuttavan pikkuveijarin edellisen kerran, kun olin Lilyn kanssa vierailulla Hurtwood Edgessä.

We Can't Dance on vasta alkutekijöissään, kun puhelimeni soi ja kuulen, että Conor on menehtynyt pudottuaan äitinsä 53. kerroksen asunnon ikkunasta Manhattanilla.

Eric on siinä vaiheessa ollut kuivilla, ja sanon hänelle, että olen hyvin huolissani: hänen olisi aivan liian helppoa alkaa taas juoda tämän kauhean onnettomuuden jälkeen. Hän kuitenkin toteaa, että nyt se olisi pikemminkin ”kaikkein vaikeinta”.

Olemme Miken ja Tonyn kanssa kaikki Ericin hyviä ystäviä, ja seuraavana päivänä keskustelemme tuosta käsittämättömästä onnettomuudesta. Teemme uutta biisiä. Alan laulaa: *”My heart is broken in pieces …”* Lily on täyttänyt aiemmin samalla viikolla kaksi vuotta, ja mietin kaikkia niitä hetkiä, jotka olen ollut erossa hänestä. Äänessä on isä, joka on usein kaukana lapsistaan ja joutuu jättämään heidät muiden hoiviin. Tuo tunne on aina kalvanut minua – olen jo pitkään teroittanut kaikille

lapsilleni: ”Aina kun ylität tietä, pysähdy ja katso molempiin suuntiin, sillä en todennäköisesti olisi kuitenkaan paikalla auttamassa.”

Kerron Mikelle ja Tonylle, mistä sanoitus kertoo. He toteavat saman, mitä olen jo miettinyt: tämä täytyy näyttää ensin Ericille. Jos hänellä on mitään kappaletta vastaan, sitä ei oteta mukaan albumille.

Miksausvaiheessa menen käymään Hurtwood Edgessä, istun Ericin kanssa sohvalle, selitän mitä olen tehnyt ja soitan hänelle kappaleen ”Since I Lost You”. Alamme molemmat itkeä. ”Kiitos tästä, biisi on upea”, hän sanoo.

Sitten hän kertoo, että myös hän on kirjoittanut kappaleen, jonka hänen levymerkkinsä haluaa julkaista singlenä. Hän ei ole aivan vakuuttunut siitä, vaan haluaa kuulla ensin minun mielipiteeni. Sitten Eric soittaa minulle ”Tears in Heavenin”. Eric on luonut surunsa keskellä jotain aivan poikkeuksellista. Taas yksi syy rakastaa sitä miestä.

Toukokuussa 1992 alkaa We Can’t Dance Tour. Genesis kuuluu nyt vankasti raskaan sarjan bändeihin, erityisesti Yhdysvalloissa, missä soitamme lähinnä stadioneilla.

Kesäkuussa kiertue käy Vancouverissa. Kaupungissa ollessani soitan Andylle. Olemme jo melkein puheväleissä, ja niin meidän oikeastaan täytyykin olla, koska haluan, että Simon ja Joely pääsevät katsomaan keikkaa. Andy kysyy, missä soitamme seuraavaksi.

”Tacomassa ja sitten Los Angelesissa.”

”Ai jaa. Tiesithän, että Lavinia asuu Losissa? Näettekö te enää koskaan?”

Huumaavista 60-luvun puolivälin vuosista Barbara Speaken koulussa on vierähtänyt jo neljännesvuosisata, mutta Andy tietää, että vanha suola janottaa minua edelleen. Tässä vaiheessa en ole kuitenkaan nähnyt Laviniaa yli kahteenkymmeneen vuoteen. Hän on ollut mukana brittiläisessä

tanssiryhmässä Hot Gossipissa – joka esiintyi aikoinaan televisiossa anarkistisessa sketsiohjelmassa *Kenny Everett Video Show* – ja mennyt lopulta naimisiin erään amerikkalaisen veljesyhtyeen The Hudson Brothersin jäsenen kanssa. Olemme kaikki menneet elämässä eteenpäin. Tai niin minä ainakin vielä ajattelen.

Ja nyt kaikkien näiden vuosien jälkeen Andy haluaa kertoa minulle, että Lavinia asuu edelleen Losissa aviomiehensä kanssa. Ex-vaimoni antaa minulle hänen numeronsa. Se on kuin käsikranaatti. Myöhemmin pohdin, että ehkä hänkin tiesi sen.

Menen Losiin ja soitan. Puhelimeen vastaa naisääni. Aivoni jäätyvät ja sydämeni pysähtyy.

”Vinny, oletko se sinä?”

”Phil, sinäkö siellä?”

”Mistä arvasit, että se olen minä?”

”*Minä vain tiesin.*”

Tähän lyhyeen keskusteluun kiteytyy kokonainen ikävöinnin maailmankaikkeus. Se on *Lyhyttä onnea* (engl. *Brief Encounter*) Shakespearen hengessä. Kaksi olosuhteiden erottamaa onnetonta rakastavaista, jotka ovat lähteneet ikiaikoja sitten eri suuntiin sumuiselta mustaharmaalta rautatielaiturilta. Tai jotain sinne päin. Olenhan sentään vanha draamakoulun kasvatti.

Olen käynyt Los Angelesissa lukemattomia kertoja – soittamassa, äänittämässä, ostamassa Jillin kanssa talon, tuottamassa muiden levyjä – mutta en ole koskaan tavannut Laviniaa. Nyt vuosia myöhemmin polkumme kuitenkin risteävät jälleen.

Yritän olla kuulostamatta ylimieliseltä, kun kerron Lavinialle, että Genesis soittaa seuraavana iltana Dodger Stadiumilla. Haluaisiko hän tulla

käymään? Mielellään.

”Voinko ottaa aviomieheni mukaan?”

”Noo… totta kai, mikäs siinä…” Ei tämä ole muutenkaan johtamassa mihinkään. Hän on naimisissa ja hänellä on lapsia, aivan kuten minullakin. Ei tämä tietenkään johda mihinkään.

Seuraavana päivänä annan kutsuvieraslistan Los Angelesin -keikan tiedottajallemme Sheryl Martinellille. Sanon Laviniasta: ”Vanha tuttuni, hoida hänelle hyvät paikat.”

Soitan hänelle myöhemmin. Onko Lavinia käynyt hakemassa lippunsa? Sheryl vastaa: ”*Vau.*”

”Näyttää edelleen hyvältä, vai?” vastaan yrittäen peittää koulupoikamaisen innostukseni rennon huolettomalla kommentilla.

”Kyllä vain. Nätti tyttö.”

Keikan aikana olen koko ajan tietoinen siitä, että Lavinia on jossain katsomossa, vaikken tiedäkään, missä hän istuu. Kuvittelen näkeväni hänet yhdessä vaiheessa 40 000-päisen yleisön keskellä, mutten voi olla ihan varma. Siitä on kuitenkin kaksikymmentä vuotta. Mutta tuijotan varmuuden vuoksi tätä tiettyä katsojaa, kunnes tajuan keikan lopuksi, ettei se ole hän.

Esitys sujuu kuitenkin tosi hyvin. Sen jälkeen Tony Smith sanoo ensimmäisen kerran yhteisellä urallamme: ”Nyt oli hyvä keikka. Vedit kaikenlaista odottamatonta.”

”Niinkö?” hämmästelen, ja yritän antaa hänellekin yhtä rennon ja huolettoman vaikutelman.

Mainitsinko jo, että myös Jill on Los Angelesissa? Kolmivuotiaan Lilyn kanssa? He ovat reissanneet silloin tällöin mukanani kiertueella. Kaiken kukkuraksi paikalla on myös anoppini Jane.

Keikan jälkeen Losin julkimot kokoontuvat laumoittain bäkkärille. Kevin Costner erottuu joukosta. Hän ihailee musiikkiani, ja hänellä on juuri takanaan huikea vuosi seitsemän Oscaria voittaneen elokuvansa *Tanssii susien kanssa* (engl. *Dancing with the Wolves*) takia. En tiedä, keitä kaikkia on paikalla, koska rehellisesti sanoen minua ei kiinnosta tippaakaan.

Katseeni harhailee ympäri huonetta, ja kysyn Sheryliltä, onko Laviniaa näkynyt. Hän lupaa pitää silmänsä auki. Seisoskelen siellä hajamielisenä, kättelen hymyillen kiittelijöitä ja vilkuilen samalla heidän ohitseen. Juttelen Stephen Bishopin ja Costnerin kanssa mutten kuuntele kumpaakaan.

Sitten Sheryl saapuu paikalle Lavinian kanssa kuin taikaiskusta.

”Kuule, Kevin. *Tanssii susien kanssa* oli huippujuttu, mutta nyt minun pitää mennä…”

Sheryl johdattaa Lavinian sisälle huoneeseen. Hän ei olekaan tullut aviomiehensä kanssa. Sen sijaan hänellä on mukanaan hänen paras kaverinsa Winnie. Lavinia sanoo: ”Annoin laukkuni Winnielle, koska halusin molemmat kädet vapaiksi, jotta voisin valmistautua tähän…”

Sitten hän halaa ja antaa pusun. Aika pysähtyy, kelautuu sitten nopeasti ja pyörryttävästi taaksepäin teini-iän unelmiin Länsi-Lontoon Actoniin johonkin kohtaan 60-lukua. ”Ei saatana!”

En huomioi lainkaan lähistöllä olevaa vaimoani, kolmevuotiasta tytärtäni enkä anoppiani.

Tiedän, että tämän kertominen saa minut kuulostamaan pinnalliselta kusipäältä. Mutta en ole sellainen. Olen tosi lojaali kaveri. Ja sitoutunut. Olen taistellut progesodissa, selviytynyt huumaavan pökerryttävästä 70-luvusta ja pysytellyt poissa hankaluuksista. Menin nuorena naimisiin ja halusin pysyä naimisissa mutta tulin petetyksi. Nyt olen tässä onnellisena aviomiehenä, mutta joudun jälleen petetyksi – tosin tällä kertaa minut

pettävät ne tunteet, joita minulla on yhä tätä nuoruusvuosieni tärkeää ihmistä kohtaan.

Kun näen Lavinian, halaan ja suutelen häntä jälleen, vanha klisee pitää paikkansa: ilmassa on sähköä. Olen hypännyt silmänräpäyksessä We Can’t Dance Tourilta jonnekin, missä en meinaa saada henkeä. Ja toinen klisee: tässä väentungoksessa Los Angelesin -keikan jälkeen en näe muita kuin itseni ja kouluvuosien rakastettuni.

Ohjaan Lavinian lauman keskeltä asuntovaunulleni – Genesiksellä on niitä kiertueella neljä viisi pukuhuoneina, mutta minulla on yleensä oma vaunu vaatteitani ja hiusgeeliäni varten. Juttelemme innostuneesti ja muistelemme vanhoja aikoja. Stephen Bishop hivuttautuu lähemmäs. Hän on nähnyt syleilymme ja kuiskaa: ”Vau, siinä oli sähköä. Mistä on kyse?”

”Ei mistään, hän on vain vanha tyttöystävä.”

Nyt katselen ympärilleni ja mietin, onko Jill huomannut mitään. Totta kai on. Seilaan vaarallisilla vesillä.

Juttelemme Lavinian kanssa vielä hetken, ja tiedän hyvin, että minua tarkkaillaan. Mutta hän on aina ollut fyysinen tyttö ja hänellä on tapana kosketella, enkä voi olla reagoimatta siihen. Tai kuten Jill varmaankin ajattelee, en pysty pitämään näppejäni erossa hänestä. Jos paikalla ei olisi muita, saattaisin olla iloinen omasta vaunustani. Mutta ympärillä on neljäkymmentä ihmistä, jotka kaikki epäilemättä ihmettelevät, mitä oikein tapahtuu. Tuo vetovoima ja tunnelma on niin käsin kosketeltavaa, ettei se jää keneltäkään huomaamatta.

Lopulta Lavinia lähtee, ja tuntuu kuin kätemme erkanisivat Romeon ja Julian hengessä vasta viimeisellä mahdollisella hetkellä. Ja mieleeni palaa hassu vanha muisto: Franco Zeffirelli ohjasi vuonna 1968 elokuvasovituksen Shakespearen suuresta klassikkotragediasta, jonka naispäärooliin Lavinia haki (lopulta rooliin valittiin hänen hyvä ystävänsä

Olivia Hussey). Minä puolestani hain Romeon rooliin. Ihan tosi. Mutta siitähän on jo vaikka miten kauan!

Lopulta nousemme kaikki limusiiniin ja lähdemme pois – Jill, hänen äitinsä Jane ja Lily. Jill toteaa kuivakasti: ”Tuo oli siis Lavinia.” He eivät ole koskaan tavanneet, mutta Jill on kyllä kuullut hänestä. Vaimoni ymmärtää yskän.

”Et koskaan kertonut, että hän on noin kaunis.”

En koskaan *tiennyt*, että hän olisi noin kaunis! En ole nähnyt häntä kahteenkymmeneen vuoteen.

Seuraavana päivänä soitan Vinnylle hyvästelläkseni hänet. Mutta sen sijaan sanonkin: ”Missä voisimme tavata uudestaan?” Haluan kiivaasti saada hänet takaisin elämääni. Jokin liekki on syttynyt uudelleen. Mitä oikein tapahtuu? Olen naimisissa, ja niin on hänkin.

Lavinia antaa Lontoossa asuvien äitinsä ja isänsä puhelinnumeron. Pian hän saapuukin Britanniaan tapaamaan vanhempiaan. Jill ja Lily ovat yhä Los Angelesissa. Jill remontoi Sunset Boulevardilla taloa, jonka olemme vastikään ostaneet. Se on Cole Porterin entinen koti. Haistan tilaisuuden ja tapaan Lavinian muutaman kerran. Minulla on avioliittoni ulkopuolinen suhde.

Älä kuitenkaan ymmärrä tätä väärin: on vaikeaa selittää, miten vahvasti nuoruuden rakkaussuhteet voivat pysyä mukana läpi elämän. Niin paljon kuin rakastankin Jilliä ja Lilyä, minä jumaloin Laviniaa. Hän on tietenkin kaunis, mutta meidät vetää yhteen jokin muu. Miksi siis tuhoan tässä vaiheessa henkilökohtaisen elämäni? Kai siinä on kyse jonkinlaisesta kesken jääneestä sydämenasiasta. Haluan ehkä yrittää vielä kerran jotain, minkä olisin halunnut tapahtuvan jo vuosia aiemmin. En pysty vastustamaan kiusausta.

Yhtäkkiä elämäni pyörii Lavinian näkemisen ympärillä. Soittelen hänelle kolmen neljän aikaan aamuyöllä. En osaa lainkaan keskittyä kiertueeseen enkä perheeseeni. Se on hirveää. Olen hirveä ihminen.

Asiat etenevät nopeasti: jätän Jillin, Lavinia jättää aviomiehensä Hudson Brothersista ja lähdemme yhdessä pakosalle. Jill ei vielä tiedä, etten pysty enää perääntymään. Ennen tätä en ole koskaan ollut uskoton. Mutta Lavinia on mielessäni todellinen poikkeus – totean liikuttuneena, että minulla on hyvä syy käytökseeni. Hän on nuoruuteni mielitietty, joka on livahtanut minulta karkuun.

Saan takaisin entisen rakastettuni, jonka kanssa minun olisi aina pitänyt olla yhdessä.

Vain kolme neljä intensiivistä viikkoa ensimmäisen tapaamisemme jälkeen We Can’t Dance Tour saapuu Skandinaviaan. Soitan kotiin Los Angelesiin ja aloitan: ”Jill, kulta…”

Mutta valitettavasti syöksyn pian huumaavista korkeuksista kuvottaviin syövereihin. Tämä salamaromanssi – joka tosin on ehtinyt kehkeytyä kaksikymmentäviisi vuotta – syöksee minut pois raiteiltani. Lavinia on jutellut aviomiehensä kanssa, ja kertoo: ”Ei hän sanonut minua tappavansa, mutta elämäni hän aikoo pilata: jos eroamme, hän vie lapset.”

Ja kaikki päättyy yhtä nopeasti kuin oli alkanutkin. Lapset ovat tietenkin aina etusijalla. Pysymme Jillin kanssa yhdessä – jossain määrin. En tiedä, palaavatko välimme enää koskaan ennalleen. Me totta kai yritämme parhaamme, mutta helppoa siitä ei tule. Kuin tutussa lautapelissä, pääsin ensin pitkille tikapuille, mutta nyt jouduin palaamaan taas isointa käärmettä pitkin lähes lähtöruutuun. Ja se satuttaa.

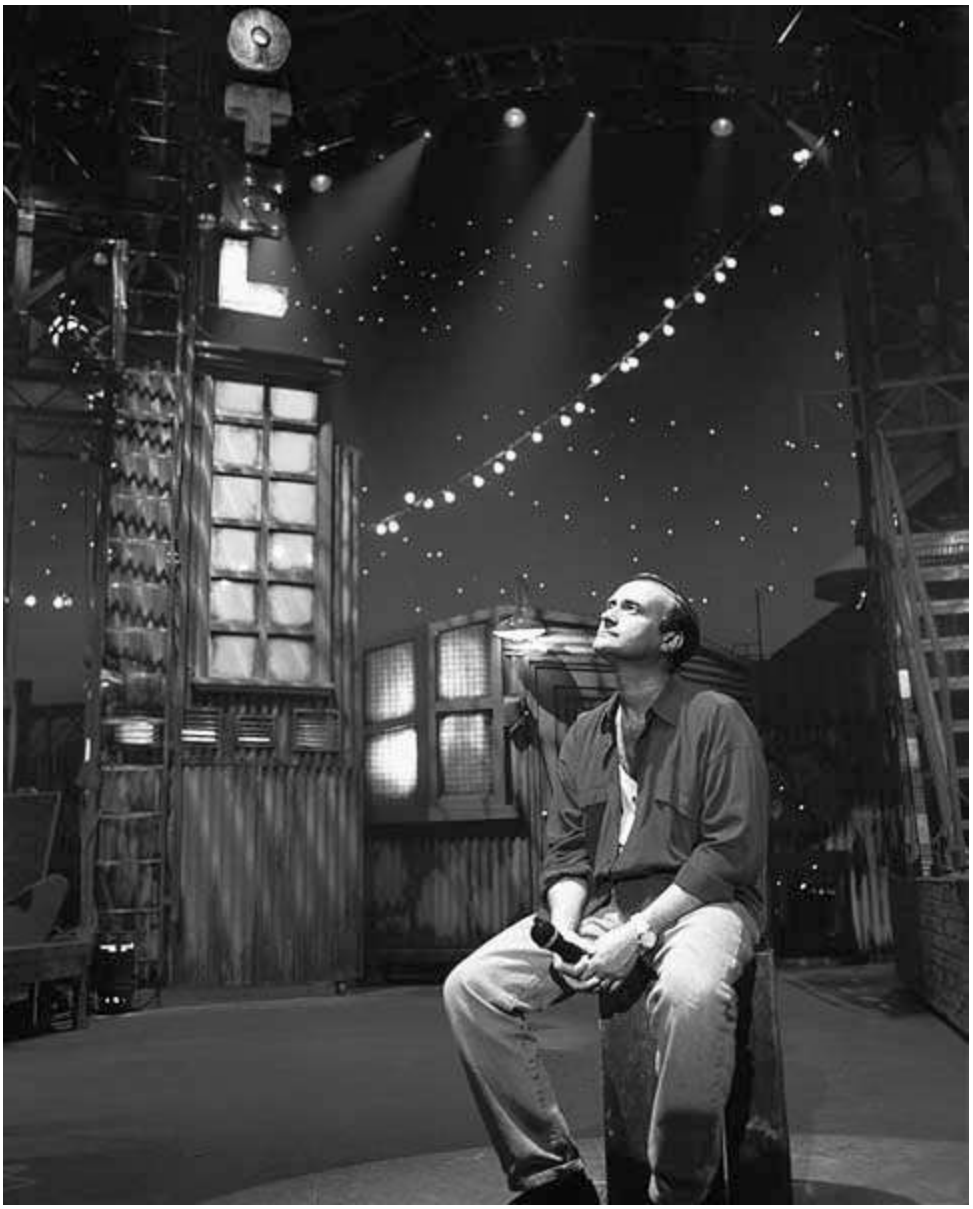

16
Faxgate

Ai että erosin muka vaimostani faksilla? En todellakaan

Poden menneen syrjähypyn krapulaa.

Tunnekuohu on tehnyt minusta tyhjän kuoren. Raskainta ei ole hylätyksi tuleminen vaan menetys. Ei ihme, etten ole aivan kartalla, kun We Can’t Dance Tour päättyy Wolverhamptoniin 17. marraskuuta 1992. Mammuttimainen maailmankiertue on ehkä ohi, mutta olen palasina – eikä absurdi pikavierailu Neverlandissa auta asiaa.

Joulukuussa olen Los Angelesissa jakamassa ensimmäistä kertaa palkintoja Billboard Music Awards -gaalassa. Illan suuri voittaja on Michael Jackson. Hän putsaa pöydän levyllään *Dangerous*. Lisäksi *Thrillerin* ilmestymisestä on vierähtänyt kymmenen vuotta ja *Billboard* haluaa antaa kunnianosoituksen levylle, jonka tähtitieteelliset myyntiluvut kasvavat edelleen.

Valitettavasti Jacksonin on lähdettävä kiertueelle gaalan jälkeisenä päivänä, joten menemme kuvaamaan hänen Neverland-kartanolleen Santa Barbaraan ja annamme palkinnot siellä.

On tosi jännittävää päästä tapaamaan Michaelia kunnolla ja nähdä, millainen paikka Neverland *todellisuudessa* on (onko siellä apinoita hovimestareina?). Jopa sinne meneminen on jännittävää, jos ”jännittävyydellä” tarkoitetaan ”pelottavaa”: matkustamme Jillin ja Lilyn kanssa paikan päälle helikopterilla, mutta se eksyy sumussa, joten meidän

täytyy laskeutua sokkona kilometrien päähän kartanosta. Sieltä meidät kuljetetaan perille limusiineilla.

Lopulta nousemme ulos limusiinista ja meidät ottaa vastaan pari Disney-henkisiin asuihin pukeutunutta työntekijää. Puutarhoissa soi taustamusiikki, ja lapset säntäilevät paikan päällä olevassa huvipuistossa.

Meidät viedään sisään rakennukseen ja käsketään olohuoneeseen odottamaan, kunnes maestro suvaitsee saapua alakertaan. Seinillä on kuvia hänestä hänen *Thriller*-aikojen loistossaan sekä useita perhepotretteja. Huoneessa on myös valtavia öljymaalauksia lintujen ja muiden eläinten ympäröimästä Jacksonista, mistä tulee mieleen Franciscus Assisilainen.

Lopulta Michael saapuu alakertaan ja esittäytyy. Hän on tosi mukava ja ystävällinen. Unohdan siinä silmänräpäyksessä kaikki kummalliset huhut, joita hänestä liikkuu, enkä hätkähdä vähääkään, kun hän kutsuu Lilyn ja Jillyn yläkertaan leikkimään hänen leluhuoneeseensa. Menen hänen kanssaan studiotiloihin, missä kuvausryhmät pystyttävät kalustoaan. Siellä on Billboard Music Awardsin porukan lisäksi hänen oma kuvausryhmänsä, joka taltioi kaiken hänen tekemisensä arkistoja varten.

Odotellessamme juttelemme niitä näitä, ja hän pahoittelee kalvakkaa meikkiään. Hän kertoo, että vaaleus johtuu ihosairaudesta. Minusta tuntuu, että hän kokee olevansa kanssani turvassa – eikä se johdu vain siitä, että olen ”englantilainen kalpeanaama”, joksi *LA Times* minua kutsui myöhemmin televisiolähetyksessään.

Kun olemme saaneet jokseenkin väkinäisen palkinto-osuuden kuvattua – hänen on siis teeskenneltävä, ettei hän tiedä mitään toisesta palkinnosta – palaamme taas kartanolle ja Michael hyvästelee meidät.

Kohtaaminen on lyhyt, mutta minusta tuntuu, ettei Michael Jackson ole niin omituinen kaveri kuin meidän annetaan ymmärtää, joskaan ei silti samaa kastia meidän tavallisten kuolevaisten kanssa. Hän on loistava

muusikko ja mukava tyyppi, jonka on täytynyt elää viisivuotiaasta lähtien poikkeuksellista elämää. Mutta vaikkei minulla ole omakohtaista tietoa Michaelin elämän nurjemmista puolista, uskoisin, ettei tässäkään tapauksessa olisi savua ilman minkäänlaista tulta.

Tammikuussa 1993 olen taas kotona Lakers Lodgessa laatimassa uusia suunnitelmia. Genesis ei ole koskaan ollut yhtä iso bändi, mutta toisaalta en ole koskaan tuntenut itseäni pienemmäksi. Ristiriitaiset ajatukset kolisevat päässäni kuin Simonille (ja itselleni) kellariin rakentamani jatkuvasti laajenevan pienoisrautatien junat.

Olen pyytänyt Jilliltä koko sydämestäni anteeksi ja vakuuttanut, että Lavinia kuuluu menneisyyteen ja yllättävä hairahdus jää ainutkertaiseksi. Olen luvannut olla parempi ja rehellisempi aviomies.

Talon yläkerran studiossa hahmottelen biisejä, jotka saattavat tulla seuraavalle sooloalbumilleni. Nyt päässäni pyörii kuitenkin toisenlaisia ja synkempiä ajatuksia kuin ennen. Jos kyse olisi ollut kenestä tahansa muusta kuin Laviniasta, olisin saanut tapauksen nopeasti pois mielestäni ja pystynyt unohtamaan tuskani. Mutta tuo nainen oli Lavinia. Hänessä on jotain erityistä. Tuskallinen totuus? Olen syvästi hämmentynyt. Voisiko ensirakkauteni olla myös viimeiseni?

Teen paljon musiikkia pienessä huoneessani, josta avautuu rauhoittava näkymä vastikään remontoituun sivurakennukseen. Työhuoneessa olen yksin 12-raitaisen Akai-nauhurin kanssa. Istun tuolilla ja laulan spontaanisti. Laulan ääneen, kovaan ääneen, ilman luureja kaiuttimien kautta. Sanat, sävelmät ja tunteet purkautuvat ulos. Kirjoitan kappaleet ”Can’t Turn Back the Years” (”the perfect love was all you wanted from me / but I cannot turn back the years”, ”halusit minulta vain täydellistä rakkautta, mutta en voi palata vuosissa taaksepäin”) ja ”I’ve Forgotten Everything” (”I’ve forgotten everything about you till someone says your

name”, ”olen unohtanut sinut kokonaan, kunnes joku mainitsee nimesi”). Se muistuttaa Hoagy Carmichaelin biisiä ”I Get Along Without You Very Well”, ja sävellän sekä nauhoitan sen niin nopeasti, etten edes tarvitse muistiinpanoja.

Kirjoitan myös kappaleen ”Both Sides of the Story”, jossa toivon vakaasti, että ihmiset näkisivät kokonaiskuvan paremmin. Siitä saan myös tulevan albumini nimen: *Both Sides*.

Nämä uudet kappaleet syntyvät samankaltaisista tunteista, joista *Face Valuen* voima, teho ja toivon mukaan myös samastuttavuus kumpusivat. Niissä esittelen sielunmaisemaani avoimesti ja alastomana. Ensimmäisellä ja tällä viidennellä sooloalbumillani olen antanut itsestäni kaiken. Tästä syystä *Face Value* ja *Both Sides* ovatkin pidemmän päälle kaksi suosikkialbumiani, eikä *No Jacket Required* paini edes samassa sarjassa.

Both Sidesilla on kuitenkin *Face Valuen* raivon ja loukkaantumisen sijaan katumusta, sydänsurua ja nostalgiaa. Mielestäni onnistun kuvaamaan joitain näistä tunteista osuvasti. Rakastan kappaleiden yksinkertaisuutta ja puhtautta.

Musiikkia tehdessäni teen päätöksen. Kappaleet ovat niin henkilökohtaisia ja lähellä kotipesää, etten halua levylle soittajiksi tai äänittäjäksi ketään muuta. Tämä on yksityisasiani, ja pidän sen sellaisena niin pitkään kuin mahdollista. Kaikkein ironisinta tietenkin on, että jos olen tehnyt työni kunnolla ja kirjoittanut biisini koskettavasti suoraan sydämestä, pelkään pahoin, että avioliittomme romahtaa heti, kun Jill kuulee nämä laulut.

Yritän kai lykätä tuota hetkeä mahdollisimman pitkään pitämällä kappaleiden tekemisen ja äänittämisen visusti omassa hallinnassani.

Soitan itse kaikki soittimet, äänitän laulut ja hion kotidemoni lähes julkaisukelpoisiksi, kunnes menen The Farmille äänittämään rumpuja.

Sielläkin totuus pysyy omana tietonani, koska tuotan albumin itse ja aika nopeasti. Lopputulos kuulostaa hieman amatöörimäiseltä. Tai ehkä paremminkin intiimiltä. Mutta se vain lisää kappaleiden viehätysvoimaa.

Tajuan kyllä, että näiden biisien kirjoittaminen järisyttää vakavasti elämäni perustuksia, mutta sitä en osaa vielä aavistaa, miten mullistavasti tämä uusi äänitystyyli vaikuttaa myös uraani. Asia valkenee minulle vasta vähän myöhemmin. Mutta nyt albumi on joka tapauksessa valmis.

Pidän hetken hengähdystauon ennen kuin julkaisen *Both Sidesin*. Alkuvuonna 1993 puhelin soi ja saan houkuttelevan tarjouksen: nuori australialaisohjaaja Stephan Elliott on katsellut *Miami Vicea* ja haluaa minut päärooliin elokuvaansa *Arpa on heitetty* (engl. *Frauds*). Se on musta komedia perverssistä vakuutustarkastajasta, joka terrorisoi petoksesta epäilemänsä pariskunnan elämää.

Both Sidesin äänitysten ja julkaisemisen välissä matkustan kuvauksiin Sydneyyn. Minulla on tosi hauskaa, ja olen kaivannut muuta ajateltavaa We Can’t Dance Tourin ja perhekriisini jälkeen. Vastanäyttelijänäni on Hugo Weaving, josta tulee pian *The Matrix* -elokuvasarjan iso tähti. Elliott ohjaa myöhemmin nerokkaan ABBA-henkisen musikaalin *Priscilla – aavikon kuningatar* (engl. *The Adventures of Priscilla, Queen of the Desert).*

Lokakuussa 1993 ilmestyy *Both Sidesin* ensimmäinen single ”Both Sides of the Story”. Albumiversio on lähes seitsemän-minuuttinen ja jopa radiosoittoa varten lyhennetty versio kestää viisi ja puoli minuuttia. Amerikkalaiset haluavat ensimmäiseksi singleksi kappaleen ”Everyday”, koska ”se kuulostaa enemmän Phil Collinsilta”. Pidän pintani. En piittaa, vaikkei albumi menestyisi kaupallisesti yhtä hyvin kuin neljä edellistä. En ole yrittänytkään tehdä hittiä. Olen uhmakkaan ylpeä henkilökohtaisesta levystäni, jonka olen tehnyt täysin oman käsikirjoitukseni ja vaatimusteni

mukaisesti. Olen näyttänyt tunteeni niin rumina ja sotkuisina kuin ne todellisuudessa ovat.

Both Sidesin tarkoituksena ei ole kertoa julkisesti, että toinen avioliittoni on päättynyt. En todellakaan haluaisi tehdä Jillille niin. Sen sijaan yritän kertoa kokemistani myllerryksistä rehellisesti. Tunnustan tosiasiat, enkä osaa tehdä sitä mitenkään toisin.

”Both Sides of the Story” on hitti – juuri ja juuri. Se on albumin ainoa hittisingle. *Both Sides* tosin nousee brittilistan kärkeen, mutta jos myyntilukuja vertaa aiempiin levyihin, tämän ahdistuneen ja syyllisyydentuntoisen miehen syvimmät ajatukset ja tunteet eivät vetoa levynostajiin. Samapa tuo. Olen tehnyt sen, minkä halusinkin.

Minulla on joka tapauksessa nyt suurempiakin huolenaiheita. Myönnän viimein itselleni, että liitto Jillin kanssa on ohi. Olen kaivanut itselleni syvän kuopan, enkä enää tiedä, kuinka pääsisin ylös. Olen hyvin surullinen Lilyn puolesta, kun hän yrittää saada selkoa tästä sotkusta, jonka hänen isänsä on aiheuttanut. Olen ikuisesti pahoillani. Tiedän, että näiden tunteiden tunnustaminen suistaa Jillin ja Lilyn elämän raiteiltaan, joten teen vaikeassa tilanteessa pelkurin ratkaisun: en puhu asiasta mitään.

Both Sides of the World -kiertue alkaa keväällä 1994 aprillipäivänä. Tulevien tapahtumien valossa se on juuri oikea hetki käynnistää 169 keikan kiertue, joka kestää kolmetoista pitkää kuukautta.

Ensimmäisten kolmen viikon aikana ei tapahdu mitään erityisen mieleenpainuvaa, mutta keikkakonsepti tuntuu uppoavan faneihin kuin häkä. Esitys koostuu kahdesta puoliskosta. Ensimmäisen nimeksi annan ”Black & White”, koska sen aikana esitän *Both Sidesin* musiikkia ja muita yhtä mietiskeleviä ja / tai alakuloisia sävelmiä: ”One More Night”, ”Another Day in Paradise”, ”Separate Lives”. Toisen puoliskon nimi on

”Colours”, vaikka se alkaakin kappaleella ”In the Air Tonight”. Kappalelista on tunnelmaltaan pirteämpi ja hauskempi: ”Easy Lover”, ”Two Hearts”, ”Sussudio”. Kunnon loppusuora.

Esitykset ovat pitkiä ja vaativia, ja ne tuntuvat raskailta heti alusta lähtien. Tulen esiin lavasteovesta, ripustan takkini ja istun roskakasalta näyttävän keon päälle – mutta sen alle onkin piilotettu rummut. Rumpali Ricky Lawson on bändin uusi jäsen, ja hän esittäytyy soittaessaan liivipukunsa sisään piilotettuja rumpupadeja. Esitämme kysymys-vastaus-tyylisen rumpuilottelun, ja sen jälkeen aloitamme saumattomasti kappaleella ”I Don’t Care Anymore”. Sitten annamme vain mennä. On nautinnollista uppoutua esiintymiseen täysillä, saada muuta ajateltavaa sekä myös purkaa kasaantunutta energiaa ja tunteita. On vaikempaa murjottaa, kun yleisö hurraa ilta toisensa perään.

Huhtikuun 26. päivänä lennän Geneveen. Minulla on illalla keikka Sveitsin neljänneksi suurimmassa kaupungissa Lausannessa Genevejärven rannalla. Sitä seuraavana päivänä matkustan Lyoniin, ja kolmen päivän kuluttua siitä kiertue saapuu Pariisiin. Siellä minulla on kolme keikkaa Palais Omnisports -areenalla, missä esiinnyn joka iltana 20 000 ihmiselle.

Laskeudumme Tony Smithin, keikkamyyjä John Giddingsin, kiertuemanageri Andy Mackrillin ja Danny Gillenin (joka on kulkenut mukanani seitsemän vuotta sitten tekemästäni *Busterista* lähtien) kanssa Geneveen ja rullaamme Global Jet Aviationin lentokonesuojaan, joka kuuluu kentän yksityisomistuksessa olevaan osioon.

Samoin kuin kaikilla muillakin lentokentillä, joille laskeudumme, autot odottavat meitä suoraan kiitoradalla. Yleensä mukana on joku paikallisen levy-yhtiön edustaja tai muuta vastaavaa porukkaa.

Poistumme koneesta ja jakaudumme kahdeksi ryhmäksi. Meitä odottaa suunnitelman mukaan kaksi Renault Espace -tila-autoa kuljettajineen… ja

eräs tosi viehättävä nainen. Tai oikeastaan tyttö.

Hän on fiksu, pukeutunut asiallisesti harmaaseen jakkupukuun ja on tosi kaunis. Hän sanoo nimekseen Orianne – pohdin, että siinäpä epätavanomainen nimi – ja jatkaa, että paikallinen sveitsiläinen konserttipromoottori Michael Driberg on palkannut hänet tulkiksemme siksi aikaa, kun olemme Lausannessa. Hänessä on hieman aasialaisia piirteitä (kuulen myöhemmin, että hänen äitinsä on thaimaalainen), ja hän puhuu loistavaa englantia pienellä ranskalaisella aksentilla.

Nousemme auton takaosaan 45 minuutin ajomatkalle Geneven lentokentältä Lausanneen. Luen dokumenttielokuvan *Listen Up: The Lives of Quincy Jones* yhteydessä julkaistua kirjaa. Rakastan Quincyn bigband -juttuja ja haaveilen myös omasta bigbandista, joten imuroin kaiken tiedon tuosta miehestä ja hänen musiikistaan.

Totta puhuen minä vain näytän lukevan Quincyn kirjaa. Lähinnä *pitelen* sitä käsissäni, kun ahmin silmilläni tuota etupenkin uskomatonta nuorta naista. Töytäisen Dannyä ja kohotan kulmiani. Hän vastaa merkitsevällä katseella. Kysyn hänen nimeään uudelleen – Oriel? Orion? En yritä härnätä, en vain oikeasti muista hänen nimeään.

Hän ei ole ammatiltaan tulkki, vaikka kaikki ovatkin tyytyväisiä hänen työhönsä. Orianne on kaksikymmentäyksivuotias ja työskentelee sijoitusyhtiö Capital Venturesin toimistolla Genevessä. Promoottori Driberg tuntee hänet kuitenkin muuta kautta ja tietää, että hän puhuu erinomaista englantia. Niinpä hänet on pyydetty hakemaan minut lentokentältä, viemään hotellille, saattamaan keikalle ja tuomaan lopuksi takaisin majapaikkaani. Samalla hänen tehtävänään on keskustella kanssani, jos satun kaipaamaan juttuseuraa.

Enkä nyt valehtele tai liioittele: matkalla Geneven lentokentältä Lausannen Beau-Rivage-hotelliin hullaannun Orianne Ceveystä. Emme

flirttaile, osittain siksi, etten ole koskaan ollut hyvä flirttailemaan. Eikä hän edes vaikuta millään muotoa kiinnostuneelta. En siis puhu hänen kanssaan. Mikä typerä kuvitelma.

Ajattelen tietenkin käytännöllisesti: ”Ei tästä kuitenkaan tulisi mitään.” Ja samaan aikaan: *Mutta tulisipa sittenkin.* Tunne muistuttaa tätä 43-vuotiasta miestä omista teinivuosista. Teen päätöksen salamannopeasti kiihkeän tunteen vallassa ajattelematta yhtään sen järkevyyttä. Tiedän, että haluan tästä jotain suurempaa. Eikä kyse ole vain himosta. Ei edes rattoisasta keskustelusta tai miellyttävästä läheisyydestä, koska kukaan ei puhu mitään, hän istuu edessä ja minä takana romuluisen Dannyn sekä suuren sankarini Quincyn seurassa. Tuon vieraan ihmisen läsnäolo täydessä autossa riittää minulle lyhyeltä tuntuvan neljänkymmenen minuutin ajomatkan verran. Opin myöhemmin, että ranskaksi tämän tutun ilmiön nimi on *coup de foudre*.

Lopulta saavumme eleganttiin Beau-Rivageen. Ulos autosta, ilmoittautumaan vastaanottotiskille, ja saan viimein tilaisuuden ihastella tätä nuorta naista kaikessa sulokkuudessaan. Hän on puolet minua nuorempi, puoliksi aasialainen ja puolen maailman päässä minusta. Mutta en piittaa näistä ikävistä tilastollisista seikoista.

Minulla on tunti aikaa ennen soundcheckiä, joten sovimme Oriannen kanssa, että hän hakee minut keikalle kuljettajansa kanssa. Menemme Dannyn kanssa yläkertaan, ja meillä on koko kiertuehistoriamme aikana ensimmäisen kerran yhdistettävät huoneet. Avaamme sviittiemme väliovet ja juttelemme täpinöissämme.

”Danny, näitkö sinä hänet?”

”Kyllä. Ihastuttava likka, ihastuttava likka.”

”*Vau.*”

En saa häntä mielestäni. Joku keittiöpsykologi voisi väittää, että elämäntilanteeni takia (olen tietysti itse aiheuttanut kaiken) olen juuri nyt altis tällaisille ihastuksille. Minua eivät kuitenkaan keittiöpsykologien analyysit kiinnosta. Tuo nainen tuntuu erityiseltä, ja erityisiä ovat tuntemuksenikin.

Puran laukkuni, selvitän pääni ja lopulta muistan, että minulla on illalla keikka. Menemme sovittuna aikana alas aulaan, missä Orianne jo odottaa meitä. Hän näyttää vieläkin hyvin asialliselta, mutta hymyilee suloisesti.

Sitten auton takapenkille, keikkapaikalle Patinoire de Malley -areenalle ja pukuhuoneeseen. Orianne jää paikalle, koska hänen tehtävänään on huolehtia minusta. Pian huomaan, että hän on paitsi kaunis myös älykäs. Mitään ei ole vielä tapahtunut kuin hupsun toiveikkaan mielikuvitukseni sopukoissa, mutta alan jo potea Collinsille tyypillistä *syyllisyyttä*.

Bäkkärillä tuntuu kuin joku olisi heittänyt lampeen kivenmurikan. Laineet väreilevät putoamiskohdan ympärillä. Puvustajamme Carol kysyy minulta: ”Kuka kumma tuo on?” Hänkin on häkeltynyt ihastuttavasta näystä. Sitten Carol katoaa pariksi minuutiksi laittamaan hiuksensa ja tälläytymään. Bäkkärillä on toinen nainen, eikä hän aio jäädä tämän varjoon.

John Giddings saapuu pukuhuoneeseen. ”Kuka tuo on?” hän puolestaan ihmettelee suu auki.

”Hän auttaa minua ranskankielisissä spiikeissäni. Näpit irti.” Seuraavaksi Andy Mackrill toistaa Giddingsin hämmentyneen lausahduksen: ”*Kuka tuo on?*” Kaikki bändin jätkät ovat iskeneet silmänsä Orianneen. Jopa pasuunistimmekin, ehta herrasmies, haluaa tytön nimen ja puhelinnumeron. Joka suunnassa supatetaan: ”Hitto, miten kaunis nainen.”

Soundcheckin jälkeen on aika hioa paikalliselle yleisölle suunnattuja lavaspiikkejäni. Ranskaa, saksaa, italiaa, japania – missä hyvänsä

soitammekin, valmistaudun aina puhumaan hieman paikallista kieltä, koska haluan kunnioittaa konserttivieraita. Olen aina tehnyt niin, ja Peterkin teki samaa Genesiksen solistina.

Carol kysyy: ”Haluatko nyt treenata ranskaa?”

Yritän kuulostaa rennolta: ”Ai niin, voisitko hakea Oriannen?”

”Juu. Siinä vasta ihastuttava tyttö, vai mitä?”

Orianne astuu sisään, istuu minua vastapäätä ja kysyy: ”Mitä haluaisit sanoa?”

Käymme läpi muutaman fraasin konserttia varten – ”*Bonsuaa”*.

”Mösjöö”, sinä iltana saatoin opetella joitain kohtia tavanomaista paremmin. Haluan pitkittää tilannetta. Lopulta en kuitenkaan voi pidätellä häntä enää yhtään kauempaa. Ja silloin kysyn: ”Onko sinulla poikaystävää?”

”Mitä tarkoitat?”

”Onko sinulla poikaystävää?”

”Kyllä.”

”Selvä… Mutta veisin mielelläni sinut illalliselle.”

Orianne on hieman hämmentynyt mutta näyttää suostuvan. Sitten hän kuitenkin nousee yhtäkkiä ylös ja lähtee kohti ovea. ”No ainakin sanoin jotain”, mietin. ”Sain häneen jonkinlaisen henkilökohtaisemman työhön liittymättömän yhteyden.” Juuri ennen kuin hän lähtee, kysyn varmuuden vuoksi: ”Näenhän sinut vielä myöhemmin?”

”Kyllä, vien sinut takaisin hotellille.”

Vedämme keikan, ja… käsi pystyyn: esityksessäni on hieman ylimääräistä elvistelyä. Enemmän kuin tavallisesti. Yritän vetää niin hyvän keikan kuin mahdollista ja teen ehkä tavallista atleettisempia juttuja.

Keikkapaikka on tilava jääkiekkohalli, joten katsomoiden välikäytävät johtavat oville, joista pääsee hodarikioskeille, baareihin ja myyntikojuihin. Keikan aikana näen Oriannen ja tämän ystävän yhdessä oviaukossa lähellä lavaa. Hän tanssii hieman, liikkuu musiikin tahtiin ja nauttii. Olen innoissani kuin pahainen koulupoika.

Keikan jälkeen käyn vaihtamassa takahuoneessa vaatteeni. Kysyn Carolilta, onko hän nähnyt tulkkityttöä. Carol vastaa hieman huuliaan mutristellen, ettei tiedä, missä tämä on. Danny saapuu laukkujen kanssa. Olenko valmis lähtemään? En oikeastaan. Missä se tulkkityttö on? Danny sanoo, ettei häntä löydy mutta meidän täytyy silti poistua paikalta. Palaan vastahakoisesti takaisin hotellille. Olen oikeastaan aika alla päin.

Päästyämme takaisin yhdistettäviin huoneisiimme, vaadin Dannyä rennosti mutta päättäväisesti soittamaan keikkapaikalle. ”Onko se tulkkityttö siellä? Promoottorin tyttö? Ai, hän siis on siellä.” Ilmeisesti Orianne oli odotellut meitä mutta olimme livahtaneet hänen ohitseen samaan aikaan, kun noin 10 000 fania poistui paikalta ja kymmenhenkinen bändi sekä kolmisenkymmentä roudaria puuhailivat omia asioitaan keikan jälkeen.

Danny ojentaa puhelimen minulle, jotta voin puhua suoraan Oriannen kanssa. Pyydän hänen numeronsa. Hetken epäröityään hän antaa työpuhelimensa numeron. ”Ja voinko saada kotinumerosi?” Sekä: ”Mitä teet huomenna? Ai, olet töissä? Entä sen jälkeen? Minulla on vapaapäivä!”

”No, oikeastaan minun pitäisi… En minä tiedä. Soita huomenna niin jutellaan.”

Olen onneni kukkuloilla. Pienikin myönnytys riittää minulle.

Soitan seuraavana päivänä, mutta en saa häntä kiinni. Hänen pomonsa Lesin Capital Venturesilla tulee vähitellen minulle tutuksi. Les kertoo, että Orianne on hoitamassa työasioita. Minulla ei ole selkeää käsitystä

sveitsiläisestä pankkisektorista (ei edes emmentalista tai sveitsiläisestä suklaasta), mutta minulle selviää, että hänen työnään on hurmata liikemiehet antamaan firmalle rahaa.

Sinä iltana soitan hänelle kotiin. Puhelimeen vastaa hänen isänsä Jean-François, joka on ihastuttava hädin tuskin englannintaitoinen sveitsiläismies. Hän ojentaa puhelimen Oriannen thaimaalaiselle äidille Orawanille, jolta vieraan kielen puhuminen luonnistuu paremmin. ”Kuka siellä? Phil? *Phil Collins!*” Hän on häkeltynyt. ”Orianne kertoi, että saatat soittaa. Hän ei ole täällä.”

Orawan rientää etsimään puhelinnumeroa, josta hänen tyttärensä voisi tavoittaa. Tajuan vasta myöhemmin, että hän unohtaa etsintänsä ajaksi illallisen hellalle. Ruoka palaa pohjaan ja keittiö syttyy tuleen. Ymmärrettävästi Oriannen isältä palaa pinna, kun ensin pirisee puhelin ja sitten palohälytin. ”Kaikki kunnossa”, Orawan huutaa jyskeen, savun ja liekkien keskeltä, ”täällä on Phil Collins!”

Äiti antaa minulle Oriannen parhaan kaverin Christophen numeron, koska tytär on parhaillaan tämän seurassa. Kun soitan, Christophe ojentaa puhelimen Oriannelle.

”Pääsetkö tänään illalliselle?”

”En. Minun täytyy nähdä poikakaveriani.”

”Okei. Entä sen jälkeen?”

”Ehkä. Soitan myöhemmin sinulle hotellille.”

Ymmärrän, että tämä saattaa kuulostaa paperille painetun tekstin kylmässä valossa hieman, sanoisinko *vainoamiselta*. Mutta näin se meni. Hän oli jo vienyt sydämeni.

Varaamme Dannyn kanssa hienon pöydän hotellimme arvostetusta ravintolasta ja tilaamme heti pullon hyvää viiniä. Istumme, naukkailemme

viiniä ja odotamme. Ja odotamme. Tarjoilija tulee käymään. ”Haluavatko herrat toisen pullon viiniä?” Olen iloisessa hiprakassa, eikä se johdu pelkästään Château Oriannesta.

Sitten toinen tarjoilija tulee pöytään. ”Monsieur Collins, teille on puhelu.”

Soittaja on Orianne. Hän sanoo, ettei voi tulla. Miksi ei?

”Koska poikaystäväni kuuli sinusta ja löi minua.”

Kuulen myöhemmin, että Orianne on ollut juuri eroamassa poikaystävästään. Nyt tämä on kuitenkin lyönyt häntä kasvoihin ja hänen huulensa on turvonnut. Raivostun, olen pahoillani tytön puolesta ja aion lähettää Dannyn tekemään selvää siitä kusipäästä. Totean Oriannelle, ettei minua kiinnosta, miltä hän näyttää – hänen pitäisi joka tapauksessa tulla käymään ravintolassa.

”Ehkä myöhemmin.”

Syömme Dannyn kanssa ja palaamme sitten yhdistettäviin huoneisiimme. Lopulta puhelin soi. Orianne on aulassa Christophen kanssa. Tämä on mahtava, isokoinen kaveri, josta tulee myöhemmin minulle tosi läheinen ihminen. Hän haluaa varmistaa, että hänen paras kaverinsa on okei eikä pyöri jonkun paskiaisen seurassa – etenkään tällaisen illan jälkeen. Ehkä Christophe on jo kuullut Ceveyn keittiön tulipalostakin.

Otamme kaikki neljä lasilliset huoneessani, kunnes Christophe lopulta katsoo minua silmiin ja sanoo: ”Kuule, Phil. Olet mukava kaveri. Jätän teidät kahden. Mutta odotan silti autossa.”

Pari seuraavaa päivää olen onnesta soikea. Mutta toisaalta olen juuri lähdössä Pariisiin. Ja siellä minun on tarkoitus tavata vaimoni ja viisivuotias tyttäreni, jotka lentävät kaupunkiin Lontoosta.

Mitä olen mennyt tekemään? No, kyllähän minä sen tiedän. Olen pettänyt vaimoni ja lapseni. Uudestaan. Ja olen purjehtimassa vaarallisen karikkoisille vesille. ”Tässä Phil Collinsin uusi salaperäinen tyttöystävä. Ikänsä puolesta hän voisi olla vaikka Collinsin tytär.” Koko jutussa täyttyvät kaikki keski-iän kriisin tunnusmerkit.

Lyhyt juttuni Lavinian kanssa on jo vetänyt maton avioliittoni alta, joten on turha kuvitella, että voisin selvittää asiani Jillin kanssa toisen syrjähypyn jälkeen. Tämä ei helpota syyllisyyttäni lainkaan tällä hetkellä eikä vielä vuosiin. Rakkauselämäni on ristiriitojen noidankattila, enkä ole siitä lainkaan ylpeä.

Pariisissa katselen hotellihuoneeni ikkunasta, kun Jill ja Lily nousevat ulos limusiinista. Olen minäkin yksi paskakasa.

Ellei avioliittoni Jillin kanssa päättynyt Lavinia-juttuun, tähän se päättyy. Käytökseni Los Angelesissa ja Lausannessa on pitänyt siitä huolen.

Olen ollut kiertueella suurimman osan elämästäni, mutta ennen Laviniaa en ollut koskaan ollut uskoton. Miksi sitten nyt? En usko mihinkään ”keski-iän kriiseihin”. Ehkä parisuhteeni Jillin kanssa on vain tullut päätökseensä?

Erot ovat parhaimmillaankin kaoottisia ja vaikeita, mutta tästä on tulossa vielä paljon tavallistakin monimutkaisempi. Olen ollut vasta kuukauden jättimäisellä vuoden kestävällä kiertueella. En voi perua osaa kiertueesta tai edes muuttaa joidenkin keikkojen päivämääriä palatakseni Isoon-Britanniaan selvittämään hajoavan liittoni lakiasioita ja muita käytännön ongelmia. Vaimoani poissaolo ei lohduta lainkaan – itse asiassa se vain pahentaa tilannetta – mutta olen korviani myöten ammatillisten velvoitteiden suossa ja minun on pidettävä ohjat käsissäni. Nämä ovat valtavia keikkoja, jotka työllistävät kymmenittäin ihmisiä, ja esiinnymme sadoilletuhansille faneille ympäri maailmaa. Tätä junaa ei voi pysäyttää.

Kaksi viikkoa Pariisin jälkeen toukokuun 1994 puolivälissä olen Atlantin toisella puolella. Aloitan Pohjois-Amerikan-kiertueen neljällä keikalla México Palacio de los Deportesissa, vuoden 1968 olympialaisia varten rakennetussa huikeassa 26 000-paikkaisessa pyöreässä kupolikattoisessa rakennuksessa. Se on loistava paikka käynnistää tiivis kolmen kuukauden kiertue. En ole koskaan aiemmin soittanut Meksikossa sooloartistina tai Genesiksen jäsenenä, joten odotukseni ovat korkealla. Konserteista tulee jonkinlainen kansallinen suurtapaus. Minun täytyy pitää negatiiviset tunteeni kurissa, kun esiinnyn 100 000 meksikolaiselle fanille – jotka kuuluvat maailman intohimoisimpiin musiikin ystäviin – mutta antaa silti kaikkeni. Olen pettänyt perheeni. En halua tuottaa pettymystä faneille.

Both Sides of the World Tour jatkuu niin kuin sen pitääkin. Lennämme paljon ja meidän täytyy kestää raskas aikaeroväsymys, kun hypimme Yhdysvaltojen ja Ison-Britannian välillä. Niinpä pääsen vain harvoin istumaan rauhassa alas ja soittamaan kotiin hankalia puheluita. Haluan puhua Jillin ja Lilyn kanssa. Haluaisin kertoa tilanteesta myös Simonille ja Joelylle, mutta siinä tapauksessa joutuisin juttelemaan myös Andyn kanssa, mikä olisi aivan eri tavalla tuskallista.

Ja silloin harvoin, kun ylipäätään pääsen soittamaan Jillille, en useinkaan saa häntä kiinni. Kaikesta huolimatta Jill matkustaa yhä toisinaan mukanani kiertueella Yhdysvalloissa, koska Lily haluaa olla luonani. Tyttöraukka yrittää vain selviytyä kaikesta ja kuvittelee nuoressa sydämessään, että kaikki ongelmat kyllä ratkeavat pian. Muistan monta tilannetta, jossa laulan keskellä lavaa kappaletta ”Separate Lives”. Se on tietenkin yksi settimme huipennuksista. Ja aina kun Jill on katsomassa, hän marssii sivukäytävää pitkin lavan reunalle ja tuijottaa minua.

Kolme viikkoa Pohjois-Amerikan-kiertueen alun ja kuusi viikkoa Pariisin jälkeen kirjoitan käsin neli–viisisivuisen kirjeen, jossa yritän pukea

sanoiksi, mitä ajattelen yhteisestä tulevaisuudestamme. Luotettavin ja nopein tapa saada kirje perille on postin sijaan faksilla. Siksi minäkin käytän sitä. Mutta sekään ei auta. Tilanne on yhä hyvin sekava, ja viestintäkanavat ovat tukossa.

Tilanne jatkuu vaikeana, kun kiertue palaa syyskuun alussa Eurooppaan. Itse asiassa kaikki on entistä sekavampaa, kun saavumme kuun lopussa Frankfurtiin. Jill asuu suuressa talossa Englannin maaseudulla ja huolehtii yksin tyttärestämme. Sillä välin hänen uskoton aviomiehensä kiertää maailmaa, soittaa valtavia keikkoja ihaileville faneille ja kaiketi nauttii ylellisestä elämästä. Luultavasti Jill myös otaksuu, että mukana kulkee hänen kaunis nuori tyttöystävänsä. Todellisuudessa tapaan Oriannea vain satunnaisesti, koska suurimman osan ajasta hän on töissä Genevessä. Mutta siinäkin on Jillille kylliksi kestämistä.

Nyt Frankfurtissa soitamme kolmena iltana sata vuotta vanhassa Festhallessa. Olen kerrankin samassa paikassa kolme vuorokautta, ja koska Saksan ja Britannian välistä aikaeroa on vain yksi tunti, päätän käyttää tilaisuuden hyödykseni. Ajattelen soittaa Jillille ja selvittää muutamia asioita. Mutta en saa häntä kiinni. En tunnu koskaan saavan häntä kiinni. Kun muutakaan vaihtoehtoa ei ole, lähetän taas hänelle faksin Lakers Lodgeen.

Tässä vaiheessa maailmankiertueen Euroopan-osuutta lennän aina vapaapäivinäni Sveitsiin, missä yövyn pienessä hotellissa Oriannen vanhempien kodin lähellä. Varhain eräänä aamuna herään hotellissa puhelimen pirinään. Puhelimessa on sihteerini Annie Callingham. ”Phil, mitä oikein tapahtuu? Olet *The Sunin* etusivulla.”

”Mistä kyse?”

”Faksi.”

”Mikä faksi?”

”Se jonka lähetit Jillille.”

”Miten ihmeessä se on *Suniin* päätynyt?”

Helvetti on irti. Britannian suurilevikkisin iltapäivälehti on jotenkin saanut käsiinsä faksin, jonka olen lähettänyt pukuhuoneestani Frankfurtista. *The Sunin* editoima osuus kirjoittamastani viestistä on otsikoitu sanoin ”I’M FAXING FURIOUS”, ja jutun mukaan olen eroamassa faksin välityksellä.

Ja helvetin liekit käyvät entistä kuumempina. Toimittajat parveilevat Oriannen vanhempien talolla. Hänen isänsä on kuolemassa syöpään, eivätkä he missään nimessä kaipaa tällaista julkisuutta.

Toimittajat käyvät myös äitini, veljeni ja siskoni ovilla. Kaikilta minut tuntevilta ihmisiltä pyydetään kommenttia, ja lehtijutusta puhuu koko maa. Tai vedetään tuo äskeinen yli – siitä puhuu koko maailma. En enää pysty astumaan sisään hotellien etuovista joutumatta paparazziväijytyksen uhriksi.

Vastikään nimitetty toisen iltapäivälehden, *News of the Worldin*, 29-vuotias päätoimittaja ottaa yhteyttä. Piers Morgan latelee lipeviä lupauksia: Nyt on tilaisuuteni kertoa oma näkemykseni tarinasta. Saan päättää, mikä osa jutusta julkaistaan, pääsen tekemään asiat omalta puoleltani selväksi, aikuiseen tyyliin, blaa blaa. Ja totta kai jutusta tulee taattua *News of the Worldia*. Lipevä Piers vain kaataa bensaa liekkeihin.

Tämän jatkuva huomion keskellä oleminen ottaa lujille, eikä kohun pääväite pidä edes paikkaansa. Kaksikymmentäyksivuotias Orianne on joutunut sukeltamaan maailmaan, josta hänellä ei ole kokemusta eikä ymmärrystä, ja se tuntuu sietämättömältä. Minne hyvänsä hän meneekin, hänen täytyy jatkuvasti vilkuilla taakseen.

Juuri kun ”Faxgate” alkaa, minun on määrä promota kiertueen Britannian-osuutta *MTV Unpluggedin* keikalla Wembleyn televisiostudiolla

Lontoossa. Ajoitus on niin täydellisen epäonnistunut, että tekee kipeää. Sopimus velvoittaa minua kuitenkin hoitamaan keikan – muussa tapauksessa en missään nimessä esiintyisi ohjelmassa juuri nyt. Kun nousen muutaman päivän kuluttua lavalle Birminghamissa, pohdin, että kotimaankiertueeni on alkanut pahimpaan mahdolliseen aikaan. Olen muuttunut Herra Tosi-Tosi-Mukavasta (Vaikkakin-Hieman-Turhan-Tyrkystä-Ja-Ärsyttävästä) Herra Paskiaiseksi.

Kuten aiemmin selitin, lavashow alkaa lattialla olevasta roskakasasta: aaltopeltiä, roskapönttöjä, rypistyneitä sanomalehtiä. Kun olemme soittaneet Rickyn kanssa rumpuduettomme loppuun, ensimmäinen varsinainen kappale on *Hello, I Must Be Going!* -albumin ”I Don’t Care Anymore”. Kirjoitin tuon kappaleen ensimmäisestä epäonnistuneesta avioliitostani, kun olimme Andyn kanssa selvittämässä siihen liittyviä lakiasioita. Sanoitus on sen vuoksi pisteliäs ja esitykseen kuuluu osuvan melodramaattinen koreografia, jossa kahlaan lavalle kasattujen roskien halki.

Mutta nyt kaikki saa uuden lisämerkityksen. Sanoitus ei liity mitenkään Jilliin eikä avioliittoomme. Mutta vaikka potkin lavalla sanomalehtiä, ne muuttuvat pian iltapäivälehdiksi.

Avauskappaleen jälkeen istun Birminghamin NEC:n lavan reunalle ja juttelen yleisölle: ”Kuulkaa, tämä kaikki on tosi noloa, mutta älkää uskoko kaikkea, minkä lehdistä luette…” En tiedä, onnistunko rauhoittamaan kenenkään mieltä, ehken itseänikään. Teatterissa minulle sanottiin aina: ”Älä koskaan pyydä yleisöltä anteeksi. Jatka vain eteenpäin.” Mutta haluaisin ajatella, että kommenttini jälkeen kuulin pienen helpotuksen huokauksen. ”Onneksi tämä on nyt alta pois.”

Mutta sitten esitellessäni kappaletta ”I Wish It Would Rain Down” …*But Seriously* -levyltä esitän oman tulkintani poliittisesti epäkorrektin,

intensiivisen (ja hulvattoman hauskan) koomikon Sam Kinisonin sketsistä. (Sam on vanha ystäväni ja kuollut kaksi vuotta aiemmin.) Se kertoo autossa riitelevästä pariskunnasta. Kiista liittyy aviomiehen vanhaan tyttöystävään, jonka molemmat ovat juuri nähneet. Mietin: tässä minä vähän näyttelen kunnianosoituksena ihailemalleni koomikolle ja aloitan seuraavan kappaleeni luontevan persoonallisesti. En kuitenkaan tajua, että esitys tuo liian vahvasti mieleen yksityiselämäni käänteet. Joku voisi ajatella, että tanssin avioliittoni haudalla. Yritän vain kovasti saada yleisön nauramaan tai edes lievittää hieman kireää tunnelmaa. Häpeäkseni en ymmärtänyt, että tuossa tilanteessa vitsi osoitti lähinnä huonoa makua.

Britannian-kiertue ja vuosi 1994 päättyvät kahdeksaan keikkaan Wembley Arenalla. Tämä kuulostaa mahtavalta ja monessa mielessä se sitä olikin. Mutta lontoolaisyleisö on oma lukunsa – hyvänäkin päivänä se vaatii esiintyjää ”tekemään vaikutuksen”. Nyt kuitenkin osa yleisöstä pitää minua pelkkänä ryökäleenä.

Keväällä 1995 kiertue jatkuu Etelä-Afrikassa. Tämän viimeisen osuuden nimi on The Far Side of the World, ja sen aikana esiinnymme Afrikan lisäksi Aasiassa ja Etelä-Amerikassa. Ammatillisesti kaikki sujuu mahtavasti. Esiinnyn jalkapallostadioneilla ja paikoissa, joissa en ole koskaan käynyt: Indonesiassa, Filippiineillä ja Puerto Ricossa. Täällä maailman toisella laidalla reissaaminen on siinäkin mielessä helpottavaa, että pääsen samalla pakoon brittilehdistön herkeämätöntä ristitulta. Kotopuolessa tuntuu, ettei Faxgate-skandaali koskaan laannu.

Orianne käy tapaamassa minua aina, kun pystyy järjestämään muutaman päivän lomaa Capital Venturesista. Hän lentää kauas luokseni, mutta aikaerorasitus ei tunnu vaivaavan häntä lainkaan. Valvomme koko yön, juttelemme ja vaihdamme kuulumiset. Nämä tunnit ovat autuuden hetkiä

kolmentoista kuukauden kiertueen kurimuksessa ja romahtavan avioliittoni hurrikaanissa.

Tilanteessa ei ole voittajia. Olen onnekas, kun pystyn uppoutumaan työhöni. Valitettavasti olen kuitenkin aina etualalla ja keskellä, samalla kun ympärilläni olevat tuhannet ihmiset lukevat juttuja hirvittävän yksityiselämäni kammottavista tapahtumista.

Tuijottaessani ilta toisensa jälkeen lavaspottien taakse tyhjyyteen en edes näe kymmeniätuhansia musiikista nauttivia faneja. Kiinnitän huomioni niihin muutamiin, jotka keskustelevat kiivaasti ja joiden kuvittelen sanovan: ”Tykkäsin hänestä aiemmin. Mutta nyt hän on jättänyt vaimonsa ja ottanut nuoren tyttöystävän. Uusi tyttö on pelkkä bimbo, josta hän yrittää muokata haluamansa. Mutta emme aio pulittaa pennejämme tyhjän takia – tulemme silti hänen keikalleen! Mennään katsomaan, kuinka pahasti hän on romahtanut! Oi, tykkään tästä biisistä. Mutta mikä kusipää. Oi, tämäkin on hyvä… mutta se kertoo hänen ensimmäisestä avioliitostaan! Toinen exä! Eikö tuo faksaileva Phil Collins osaa päättää?”

Vainoharhaista? Syyllisyys saa minut aistimaan kaikenlaista psyykkistä energiaa, olipa se todellista tai ei.

Tällaista vahinkoa Faxgate aiheutti. Se sekoitti pääni, ja sekavassa päässäni uran perustukset luhistuivat. En missään nimessä halunnut olla Herra Mukava, joka kotirouvan kaveri. Mutta aloin heti ikävöidä tuota hahmoa, kun imagoni muuttui. Nyt olen popin kansanvihollinen numero yksi. Rod Stewart paneskelee jatkuvasti ympäriinsä, mutta Rod on vain oma itsensä. Mick Jaggerkin tekee samoin, ja totta kai tekee – hänhän on Mick. Mutta että Phil Collins: *siinä vasta paskiainen*.

Nyt en tiedä, missä olen. Minusta tuntuu, että olen kadottanut kontrollin. Maineeni ihmisenä – arvokkuuteni tai pikemmin sen puute – määritellään lehtilööpeissä. Tuon kaiken vuoksi haluan kirjoittaa itseni ulos tarinasta.

Haluaisin pyyhkiä liitutaulun puhtaaksi ja sanoa: ”En halua olla enää tässä mukana. Tämä on liikaa. Muserrun paineen alla.”

Haava märkii ja syvenee.

Albumien …*But Seriously* ja *Both Sides* jälkeen ihmiset alkoivat puhua: ”Phil, emme halua tällaista. Kevennä vähän. Olet ’You Can’t Hurry Love’. Ja ’Sussudio’. Olet se vallaton kaveri, joka nauratti meitä temmeltäessään lavalla kaksi tuntia. Sitä me rakastamme. Ei enää sielun synkkiä öitä, kiitos. Saamme sitä muilta tyypeiltä ihan tarpeeksi, jos haluamme.”

Entä Lavinia? En koskaan kertonut hänelle, mistä *Both Sides* kertoo. Niinpä en myöskään tiedä, mitä hän siitä ajatteli. Puhelun jälkeen en ole koskaan kuullut hänestä mitään. Mutta rakastan silti edelleen *Both Sidesia*. Levyn kipinänä olleet ja sitä ympäröineet tapahtumat eivät hämärtäneet eivätkä tahranneet sitä. Se sai kylpeä hetken auringossa.

Yksityiselämäni mullistuksista huolimatta albumin tekeminen ei ollut ikävä kokemus. Oli hyvin vapauttavaa kirjoittaa, soittaa ja äänittää musiikkia aivan yksin. *Both Sidesin* markkinointivaiheessa – ennen kiertuetta ja jopa ennen kuin tapasin Oriannen – ilmoitin Tony Smithille, että aion erota Genesiksestä.

17

Taxgate

Eli olen rakastunut sveitsiläiseen naiseen.
Ja seuraan sydäntäni, en rahojani

Pitäisikö jäädä vai lähteä? Jätänkö Jillin… Genesiksen… Ison-Britannian?

Tapasin Lavinian uudelleen kesällä 1992 Genesiksen We Can’t Dance Tourilla. Both Sides of the World Tour on juuri päättynyt nyt keväällä 1995. Nuo kolme vuotta ovat olleet lievästi sanottuna hieman myrskyisiä. Majesteetillinen 80-luku vaihtui emotionaaliseksi 90-luvuksi. Kumpi vuosikymmen tarjosi enemmän jännitystä ja kumpi sai minut pahemmin sekaisin? Sitä minun on vaikeaa sanoa vielä tätä kirjoittaessanikin.

Jälkeenpäin olen ymmärtänyt, että We Can’t Dance Tourilla bändin johtohahmona oleminen alkoi viimein vaatia veronsa. Maailmanlaajuinen kiertue Genesiksen uran isoimmilla keikkapaikoilla tuntui alusta asti nostalgiselta: ”Katsokaa, miten pitkälle olemme päässeet.” Se näkyy selvästi videoista, joita esitimme suurilta näytöiltä kappaleen ”I Know What I Like” aikana: paljon arkistofilmejä Peterin ajoista lähtien. Liikuttavaa kamaa.

Mutta tuolla kiertueella meillä oli alusta lähtien myös omat ongelmamme ja kiistamme.

Soitamme ensimmäiseksi Texas Stadiumilla ja Teksasin osavaltion Irvingistä jatkamme Houstonin kautta Floridaan. Kärsin kurkkukivusta, joten kokeilen akupunktiota Miamin Joe Robbie Stadiumin bäkkärillä. Seuraavana iltana Tampassa pystyn esittämään vain kappaleen ”Land of

Confusion”, minkä jälkeen pyydän yleisöltä anteeksi ja poistun lavalta, koska lauluääneni on riekaleina. Se siitä akupunktiosta. Puoli stadionia huutaa myötätuntoisesti: ”Ooooo.” Toinen puoli 20 000 katsojasta mylvii: ”Kusipää! Olen maksanut lipustani, joten laula biisisi!” Kipitän pukuhuoneeseen ja alan itkeä. Tilanne tuntuu ylitsepääsemättömältä. Olen tuottanut kaikille pettymyksen: faneille, kiertueporukalle, pitopalveluyrityksille sekä koko työporukalle stadionilla ja sen liepeillä. Vastuun taakka on todella raskas, ja likistyn sen painon alle. Kaikki on minun syytäni. Olemme olleet liikkeellä vasta viikon, mutta olen jo mielessäni romuttanut Genesiksen kaikkein aikojen suurimman kiertueen.

Olen kuitenkin aina ollut luonteeltani selviytyjä, joten taistelen ja kiertue jatkaa eteenpäin. Kun valloitamme maailman suurimpia areenoita ja superstadioneita, alan pohtia: haluanko todella tätä, tällaista painetta ja tällaisia velvollisuuksia? Pystynkö tähän – laulamaan, juttelemaan, vetämään elämää suurempia keikkoja – läpi armottoman kesäkiertueen aina jättimäiseen kotiinpaluukeikkaan Knebworthin festivaalilla?

Vihaan stadionkeikkoja. Ne eivät ole esiintyjän hallinnassa. Stadionit on rakennettu urheilua eikä rockkiertueita varten. Siellä joutuu olemaan säiden armoilla, ja pieni sadekuuro voi pilata kaikkien illan. Ja auta armias, jos tuuli yltyy ja pääsee vaikuttamaan soundiin. Joka suunnassa tapahtuu paljon kaikenlaista, mihin kiinnittää lavalla huomiota. Hodarijonot, pistävä paahdetun sipulin käry, päättymättömät vessajonot, poliisien ja turvamiesten rivistöt. Jos paikalla on 40 000 ihmistä, heistä 10 000 on koko ajan liikkeessä.

Muistan, miten kuljeskelin Bad Companyn keikalla Teksasissa 70-luvulla ympäri permantoa ja ihmettelin, mitä kaikkea siellä tapahtui: yleisö pokaili, tappeli ja oksenteli ympäriinsä. Osa saattoi ehkä jopa katsella esitystä. Kun Genesis kiersi stadioneja 80-luvulla, fanit katselivat esitystä lavan sivuilla

olevista valtavista näyttötauluista, koska suurin osa joutui tekemään valintansa kaukaisuudessa olevien tikku-ukkojen ja videonäytön välillä – joskaan kuva ei ole aivan synkassa talon kokoisista kaiuttimista pauhaavan musiikin kanssa. Näissä olosuhteissa ei ole suuri yllätys, että stadioneilla on vaikea keskittyä itse musiikkiin. ”Käynpä hakemassa muutaman huurteisen ja nachokorin.”

Kiertueen kokoluokka kertoo, miten häkellyttävän suosittu Genesis oli 90-luvun alussa. Mutta noin ison keikkarupeaman tekeminen oli uskomattoman raskasta.

Ja mitä seuraavaksi? Mitä teemme seuraavalla kiertueella, kun olemme jo kolunneet stadionit ja areenat? Kun on soittanut neljänä iltana Wembleyllä ja kuutena Earls Courtissa, millaiselle tasolle pitäisi nousta seuraavaksi ja mitä tavoitella? Jos teemme jotain pienempää, olemme ohittaneet uramme huipun. Ja jos taas teemme jotain suurempaa, poltamme itsemme karrelle.

Kaiken lisäksi stadionkeikoilla täytyy pitää jatkuvasti mielessä, miltä kaikki vaikuttaa ulospäin. Ilmeeni tulee näyttää hyvältä Jumbotron-näytöiltä, eivätkä omat ongelmani saa paistaa läpi. Jos on olemassa sydämen huimausta, olen kokenut sen.

Tuollaisessa mielentilassa kirjoitin ja äänitin *Both Sidesin* kappaleet.

Ja koko tämän ajan Tony Smith on ollut kuin norsu posliinikaupassa. Hän on yksi harvoista uskotuista, jotka tietävät, mitä Lavinian kanssa on tapahtunut. Hän tietää myös, että sen vuoksi suhteemme Jillin kanssa on vaakalaudalla. Olen tehnyt melko alakuloisen sooloalbumin keskellä vahvoja tunnekuohuja, ja pirteä 80-luvun poptähti Phil Collins elää enää muistoissa.

Aina ymmärtäväinen managerini ja hyvä ystäväni Tony on syystäkin huolissaan, vaikkei se johdu niinkään yksityiselämästäni.

Loppuvuonna 1993 lennämme Tonyn kanssa yksityiskoneella johonkin albumin markkinointitilaisuuteen. Matkustamme kahdestaan ja istumme koneen takaosassa pöydän ääressä. Olen jo päättänyt, mitä aion tehdä tulevaisuudessa, mutta en ole kertonut siitä vielä kenellekään. Annan *Both Sidesin* markkinointikampanjan yhteydessä haastatteluja, ja nautin niistä. Levy on mielestäni urani hienoin saavutus, hyvin henkilökohtainen albumi täynnä kappaleita, joista riittää paljon puhuttavaa.

Ja ennen kaikkea olen helpottunut, koska olen viimein tehnyt päätökseni.

”Tony, eroan Genesiksestä.”

Hän ei ole yllättynyt, koska on odottanut tätä ilmoitusta jo muutaman vuoden. Niinpä hänen vastauksensa on tarkkaan harkittu.

”Selvä. Meidän ei tarvitse vielä sanoa mitään. Katsotaan, miltä sinusta tuntuu *Both Sidesin* kiertueen jälkeen. Päätetään vasta sitten.”

Veikkaan, että hän pohtii itsekseen tähän tyyliin: ”Tunnen Philin. Kyllä hän vielä muuttaa mielensä. Hän saa albuminsa ulos, lähtee rundille ja saa taakan harteiltaan. Ja kun hän lopulta tajuaa virheensä, hän palaa ruoriin niin kuin aina ennenkin.”

Mutta vain minä tiedän, miltä minusta tuntuu nyt ja kiertueen jälkeen. Olen ottanut askelen ja paljastanut todelliset tuntemukseni. En muuta mieltäni. Mutta suostun olemaan hiljaa, kunnes meidän on pakko kertoa maailmalle.

Loppuvuonna 1993 suhatessani lentokoneella ympäriinsä *Both Sidesin* markkinointikiertueella elämäni on pirstaleina. Olen tehnyt omasta mielestäni parhaan albumini, mutta millä hinnalla? Inspiraatio kumpusi perspiraatiosta, kun minun oli pakko selvittää, mitä päässäni ja sydämessäni tapahtui. Nuo kappaleet kertoivat eroamisesta ja kadotetusta rakkaudesta. Vapaa työskentelytyyli loi myös kaikenlaisia odotuksia. Mitä jos tekisinkin

enemmän *Both Sidesin* kaltaisia henkilökohtaisia ja sisäänpäin kääntyneitä levyjä? Miksi tekisin enempää bändialbumeja?

Yhteenvetona voi kuitenkin sanoa, että oli monia hyviä ja huonoja asioita, joiden takia oli aika jättää Genesis. Olinhan omistanut puolet elämästäni bändille. En vain voinut kertoa siitä vielä kenellekään.

Niinpä olin vaiti yli kaksi vuotta, ja sinä aikana palasin rysäyksellä maan pinnalle. *Terra infirma*. Sveitsiin. Nyt on aika puhua elämäni naisista.

Minua ärsytti aina, miten ihmiset puhuivat minusta (erityisesti tuohon aikaan) ”vaimostaan ja bändistään eronneena” miehenä – ikään kuin nuo kaksi asiaa olisivat liittyneet toisiinsa mitenkään. Lööpeissä sellainen ehkä kuulosti iskevältä mutta oli kaukana totuudesta. Tuolloin vielä vakuutin itselleni, että pystyisin hallitsemaan elämäni molempia puolia mutta pitämään ne silti erillään. ”Tuolloin” on tässä yhteydessä keskeinen sana.

Huomasin, että lähipiirini piti minua hulluna. Erityisesti Tony Smith ymmärsi hyvin, että Genesiksestä sekä toisesta vaimostani eroaminen kostautuisi minulle ja joutuisin maksamaan kaikesta korkojen kanssa. En silti piitannut. Minun piti vain päästä pois.

En vierittänyt syytä henkilökohtaisen elämäni lukuisista ongelmista Genesiksen niskoille. Olin ehkä vain aina kokenut, että minun oli pitänyt suostua kiertueisiin, tiiviisiin aikatauluihin ja erilaisiin projekteihin, jotta kaikki pysyisivät tyytyväisinä ja pystyisivät elättämään itsensä. Mutta vastuu oli pohjimmiltaan minun. Olisin voinut kieltäytyä uudesta albumista, kiertueen viimeisestä Amerikan-osiosta tai viimeisimmästä tuottajanduunista. Ja olisin voinut torjua Oriannen – tai pikemmin olla jahtaamatta häntä niin innokkaasti.

Nyt Both Sides of the World Tourilla päätän, että kiertueen jälkeen muutan asumaan hänen luokseen Sveitsiin. Voisi kuvitella, että kun minua

on riepoteltu brittilehdissä, mikään ei tuntuisi Sveitsiä turvallisemmalta tai kotoisammalta piilopaikalta – kaiken hyvän lisäksi hienotunteisuus on pienessä vuoriston ja järvien ympäröimässä yltiödemokraattisessa maassa ylin ohjenuora. Enkö muka haluaisi ottaa välimatkaa kaikkiin tuttuihini sekä yksityisessä että ammatillisessa elämässäni? Ja missä muka pääsisin aloittamaan paremmin puhtaammalta pöydältä?

Noin kaikki varmaan järkeilivät.

Pian kaikki tietenkin olettavat, että kyse on rahasta. Seuraa uusi lööppikimara: ”Miljonäärirokkari Phil Collins lähtee maasta veroja vältelläkseen ja ryövää Ison-Britannian hallinnolta rahat, joilla se pitää valot päällä ja sairaalat toiminnassa.” Kuulen tällaista vieläkin – ”Veropakolainen Phil Collins, (joka erosi vaimostaan faksilla. Mikä kusipää.)”

Mutta totta puhuen en ajatellut asioita tuollaisista näkökulmista. En pohtinut, mihin voisin mennä, jottei minua tunnistettaisi niin usein ja saisin olla omassa rauhassa.

Orianne vain sattui asumaan Sveitsissä. Menen siis hänen luokseen. ”Ainoa rikokseni” on olla 44-vuotias naimisissa oleva rakastunut mies.

Yritän selittää tilannetta muutamissa haastatteluissa. Kerron brittiläiselle sanomalehdelle, että olisin muuttanut vaikka Grimsbyyn tai Hulliin, jos Orianne asuisi siellä. Sen jälkeen lehti kysyy heti Grimsbyn ja Hullin asukkaiden mielipidettä kommentistani – taka-ajatuksena on, että nyt tämä ”faksaileva veropakolainen” arvostelee umpirehellisiä englantilaiskaupunkien asukkaita. Hokkuspokkus, ja taas minua ryöpytetään lehdistössä ja saan kasapäin vihaisia kirjeitä Grimsbystä ja Hullista: ”Mitä vikaa kaupungeissamme on?”

On silti kieltämättä mukavaa, että Sveitsissä ihmiset eivät yleensä puutu muiden asioihin vaan jättävät minut rauhaan. Ja jos joku ei ymmärrä pysyä

kaukana, omalle takapihalle tunkeutuneen häirikön voi laillisesti ampua. Juuri nyt Sveitsi tuntuu tässä mielessä houkuttelevalta maalta.

Sveitsissä olen taas pitkästä aikaa onnellinen. Ensimmäiseksi minun täytyy tietenkin selvittää kaikki sotkuni, mutta arkielämäni helpottuu silmänräpäyksessä.

Odotellessani Oriannea kotiin työpaikaltaan Genevessä käyn usein lähibaarissa. Baarimikko kysyy minulta: ”Miksi haluat muuttaa tänne? Me kaikki yritämme päästä pois.” He haluavat pois samoista syistä kuin minä haluan tulla. Luonnonkauneus, verkkainen elämänrytmi, mykistävä rauha – tuo kaikki tekee minut hyvin onnelliseksi. Olen ollut 25 vuotta julkista omaisuutta, mutta saan nyt vihdoin olla omassa rauhassa. Olen joutunut tekemään radikaalin ratkaisun, mutta olen viimeinkin päässyt pois vanhasta käsikirjoituksesta.

Ensimmäinen kotimme on Genevejärven etelärannalla vuokrarivitalossa keskiaikaisessa Hermancen kylässä aivan Ranskan rajan tuntumassa. Talossa on neljä kerrosta, yksi huone joka kerroksessa, eikä yhtään suoraa seinää. Se on kotoisa vinoseinäinen pikku paratiisi.

Sveitsissä elämä on perhekeskeistä vanhaan hyvään tapaan. Oriannen isä sairasti syöpää jo silloin, kun tapasin hänen tyttärensä, ja hän menehtyi samana iltana, kun esiinnyin Stuttgartissa Both Sides of the World Tourilla. Silloin lensin heti keikan jälkeen Oriannen luokse.

Nyt hänen perheenjäsenensä ovat läheisempiä kuin koskaan. Käymme aina viikonloppuisin hänen äitinsä luona perhelounaalla. Aperitiivia, lasi valkoista, hyvää ruokaa ja rattoisaa keskustelua. En tietenkään puhu kovin paljon (ranskantaitoni ovat *un peu* alkeelliset, vaikka yritän petrata parhaani mukaan), mutta tunnelma hakee vertaistaan. Palaan mielessäni lapsuuden länsilontoolaiseen lähiöön 50-luvun lopulla ja onnellisiin

sunnuntailounaisiin Regin ja Lenin kanssa, kun äiti pilkkoo vihanneksia ja isä taistelee tiskivuoren kanssa. Ne ovat kultaisia muistoja.

Ensin äiti ja isä erosivat, sitten isä kuoli vuonna 1972, ja sen jälkeen vietin seuraavat yli kaksikymmentä vuotta kiertueella. Olenkin halunnut osaksi tällaista suurperhettä jo lähes neljännesvuosisadan ajan eli miltei koko aikuisikäni. Andyn perhe asui Vancouverissa, Jillin Los Angelesissa. Täällä Sveitsissä kaikki pitävät yhtä. Tämä on kotoisaa ja tuttua, eikä kukaan piittaa siitä, kuka olen tai mitä teen.

Entä muu perheeni? Tilanne on vähintäänkin monimutkainen.

Jillin on hirvittävän hankalaa suhtautua tähän vyyhteen. Kun kerron muuttavani Sveitsiin, hän toteaa saman tien: ”Mutta ethän sinä edes puhu ranskaa!” Siinä hän onkin oikeassa, mutta ei se minua haittaa. Voin aina opetella, ja opettelenhan minä.

Yritän tavata nyt kuusivuotiasta Lilyä niin usein kuin pystyn. Lennän Isoon-Britanniaan ja yövyn kammottavissa Holiday Inneissä tai lentokenttähotelleissa. Haen hänet koulusta, istuskelemme autossa ja juttelemme. Tai sitten kuuntelemme monta kertaa peräkkäin viimeisimmän Disney-elokuvan *Aladdinin* levyä ja odotamme, että italialainen ravintola Surreyn Cranleigh’ssä avaa ovensa. Asetelma on kaikkien osallisten kannalta hankala ja surullinen.

Orianne tapaa Lilyn ensimmäisen kerran Ascotissa. En voi jäädä Lontooseen, koska siellä lehdistö vainoaa minua edelleen, joten yövymme pienessä maalaishotellissa lähellä Tittenhurst Parkia, Lennonin entistä kotia, josta vuokrasimme aikoinaan studioaikaa Brand X:n kanssa.

Lilyn on tietenkin vaikeaa suhtautua uuteen naiseen isän elämässä, ja päätän avittaa hänen sopeutumistaan: ”Olen tavannut naisen, joka näyttää aivan *Aladdinin* prinsessa Jasminelta.” Lily toljottaa silmät selällään:

”Vau!” Älynväläykseni auttaa tytärtäni tulemaan heti Oriannen kanssa paremmin juttuun.

Orianne ei tapaa Simonia eikä Joelya vielä vähään aikaan. Askel kerrallaan. Edellisten liittojen lasten tapaaminen voi olla kaikkien kannalta traumaattista. Mutta Orianne on terävä ja älykäs nainen, ja hän suhtautuu tyynesti uuteen elämäntilanteeseensa.

Tiedän, että minun pitää paaluttaa elämäni uudelleen, ja haluan, että lapseni pääsevät käymään niin pian kuin mahdollista, joten alamme etsiä koko perheelle sopivaa kotia. Mutta sveitsiläiset suhtautuvat minunlaisiini ihmisiin varautuneesti. Ulkomaalaiset eivät voi vain marssia heidän maahansa ja ostaa sieltä jotain linnaa perheelleen – siihen tarvitaan C-lupa. Ja saadakseen C-luvan ulkomaalaisen on osoitettava, että hän haluaa jäädä Sveitsiin. Ensin myönnetään viisivuotinen B-lupa ja varmistetaan, ettei hakija vain havittele lomapaikkaa kevyemmän verotuksen piirissä.

Prosessi vie aikaa, mutta lopulta löydämme juuri oikeanlaisen kodin. Se sijaitsee viinitilojen keskellä pienessä Begninsin kylässä Geneven ja Lausannein puolivälissä. Clayton House on 650 neliön kartano, jossa on seitsemän makuuhuonetta, kuusi kylpyhuonetta, tenniskenttä, uima-allas, allasrakennus sekä upeat näkymät Genevejärvelle ja Alpeille. Valitettavasti paikalla on jo omistaja: moottoriurheilulegenda sir Jackie Stewart.

Onneksi sir Jackie on kaverini ja haluaa vieläpä muuttaa mahdollisimman pian takaisin Britanniaan vaimonsa Helenin kanssa. Olemme jonkin aikaan Jackien vuokralaisina, mutta kun Sveitsin viranomaiset vakuuttuvat hyvistä tarkoitusperistäni ja sitoutumisestani heidän kauniiseen maahansa, pääsen ostamaan Clayton Housen.

Elämäni alkaa vakiintua, kaikki tuntuu olevan tasapainossa ja tukevalla pohjalla. Ensimmäistä kertaa *ikinä*.

En tiedä, onko sana elämäni vapauttavasta käänteestä kiirinyt, mutta myöhemmin kuulen, että tammikuussa 1996 nimeni on esillä uudessa odottamattomassa asiayhteydessä. *Doctor Whosta* tehdään televisioelokuvaa, ja minua kaavaillaan Scott Glennin ja Randy Quaidin rinnalle tuon ajan herran arkkiviholisen, Mestarin, rooliin. Lopulta minua ei aikataulusyistä kysytä galaksienvälisen roiston rooliin, mikä on luultavasti hyvä asia. Olisi työn ja tuskan takana vaihtaa bändikiertueet avaruus- ja aikamatkailuun.

Tässä vaiheessa on jo selvää, ettemme voi pantata Genesis-uutista yhtään pidempään. Haluan tehdä selväksi, että solistinpäiväni ovat takanapäin, ja myös Miken ja Tonyn täytyy päästä tekemään uusia tulevaisuudensuunnitelmia.

Lennän Lontooseen palaveriin Tony Smithin luokse. Kuvittelen, että managerini on jo kauan sitten vihjannut Tonylle ja Mikelle suunnitelmistani. Silti minua hermostuttaa. He ovat vanhimpia soittokavereitani. Ja ennen kaikkea yhdet vanhimmista ystävistäni. Nyt aion virallisesti jättää heille hyvästit.

Istumme Smithin keittiöpöydän ääreen juomaan teetä. Juttelemme hieman niitä näitä, mutta kaikki tietävät, mistä todella on kyse.

”Minä lähden.”

Tony Banks vastaa peribrittiläiseen tapaan: ”Tämä on surullinen päivä.”

Mike jatkaa: ”Ymmärrämme kyllä. Olemme vain yllättyneitä, että jatkoit näinkin pitkään.”

Uskon, että rock’n’roll-fysiikan kiistattomat luonnonlait näyttävät nyt voimansa: Genesis ei voi enää muuttua pienemmäksi. *And then there were two?* Ei homma toimisi enää kahden varassa. Ja vaikka Peterin lähtö oli aikoinaan kova kolaus, Genesis ei ole enää sama bändi. Silloin 70-luvun

puolivälissä kuuluimme kulttiprogebändiin, mutta nyt 90-luvun puolivälissä yhtye vetää stadionit täyteen. En olisi ikinä halunnut jättää Genesistä tähän tilanteeseen, sillä olen varma, että bändi hajoaa tähän paikkaan.

Mutta ei sittenkään. Tony ja Mike haluavat jatkaa ja päättävät etsiä uuden laulajan. Genesiksen taru ei ole vielä ohi, ei vielä tässä vaiheessa.

Olen salaa innoissani heidän jatkosuunnitelmastaan. En halua bändin uran päättyvän, enkä todellakaan tahdo sen hajoamista kontolleni. Haluan vain pois.

Halaamme toisiamme, toivotamme onnea tuleviin koitoksiin ja hyvästelemme. Tiedämme, että vaikka tapaamme varmasti vielä myöhemminkin, silloin näemme kaiken eri valossa.

Maaliskuun 28. päivänä 1996 managerimme antavat virallisen lehdistötiedotteen: ”Genesis päättää 20-vuotisen kokeilun, jonka aikana Peter Gabrielin tilalla on ollut uusi laulaja. — Viimeiset kaksikymmentä vuotta laulajan virkaa toimittanut rumpali Phil Collins on suoriutunut tehtävästään erinomaisesti.”

Hauskaa, napakkaa ja koskettavaa. Täydellinen jäähyväisviesti. Kiitos siitä. Ja nyt kun uutinen on viimein julkistettu, pääsen nauttimaan jostain, mitä en ole kokenut vuosiin.

Vapaus.

18

Bigband, isoja apinoita, suuria tunteita

Eli miten minusta tulee jazzviidakon kuningas

Olen viimein saanut niskastani ison bändin raskaan taakan, joten seuraavaksi teen juuri niin kuin kuvitella saattaa: perustan oman bigbandin.

Genesis esiintyi vuonna 1987 Invisible Touch Tourilla Montreux'n jazzfestivaaleilla, ja olin soittanut siellä myös edellisvuonna Claptonin kanssa nelihenkisessä kokoonpanossa. Olimme lähteneet hänen kanssaan kiertueelle sen jälkeen, kun tuottamani albumi *August* oli saatu valmiiksi. Niinpä tunnen jo ennestään Claude Nobsin, joka on tämän upean vuosittaisen tapahtuman perustaja. Hän myös hoitaa Warnerin asioita Sveitsissä, joten hänestä tulee levy-yhtiön yhteyshenkilö uudessa kotimaassani.

Minusta tuntuu, että uutena tulokkaana minun kuuluisi muutenkin esiintyä Sveitsin ja koko maailman suurimmilla jazzfestivaaleilla. Säntilliset jazzia rakastavat sveitsiläiset tuntien olisi jopa voinut kuvitella, että keikka Montreux'ssa sisältyisi sopimukseen, jonka nojalla sain viimein luvan ostaa oman kodin Begninsistä. Mutta niin tai näin, kun jazz kutsuu, siitä ei sovi kieltäytyä.

Jazz ja erityisesti bigbandjazz on aina puhutellut minua. Nuoruudenidolejani olivat The Beatlesin lisäksi Buddy Rich ja Count Basie. Pidin erityisesti Basiesta ja hänen rumpalistaan Sonny Paynesta, joka on ollut yksi tärkeimmistä esikuvistani. Yhtä paljon kuin *With the Beatlesia* kuuntelin myös *Sinatra at the Sandsia*, jonka orkesterinjohtajana oli Quincy

Jones. Varttuneempana olen kuunnellut jazzmusiikkia laidasta laitaan ja ihastunut ikihyviksi John Coltraneen, Weather Reportiin ja Miles Davisiin.

Tässä suhteessa Genesis ei koskaan tyydyttänyt kaikkia musiikillisia tarpeitani, vaikka musiikkimme olikin hyvin monimuotoista. Ja vaikka teimme paljon musiikkia 70-luvulla ja 80-luvun alussa, luova puoleni kaipasi jotain muutakin. Myös pitkä pestini Brand X:ssä pohjautui osaltaan tuohon kaipuuseen.

Nyt Brand X ei ole enää tyydyttänyt jazzintarvettani viiteentoista vuoteen, ja täällä Sveitsissä 90-luvun puolivälissä sormeni syyhyävät. Onneksi Montreux’n jazzfestivaali tekee minulle tarjouksen, josta en voi kieltäytyä. Monsieur Nobs pyytää minua vain valitsemaan sopivan esiintymispäivän ja jättää tarkemmat yksityiskohdat minun harteilleni.

”Itse asiassa olen aina halunnut soittaa bigbandissa.”

Hän innostuu heti ajatuksesta ja päättää pyytää Ahmet Ertegünin mukaan suunnittelemaan tulevaa projektia. On huikeaa päästä taas tekemään luovaa yhteistyötä miehen kanssa, jonka innostuksesta sain soolourani alussa paljon lisäpotkua. Ahmetin intohimo ei rajoittunut vain ammatillisiin tai musiikillisiin asioihin. Kun hän pitää jostakusta, hän arvostaa tätä kokonaisvaltaisesti. Koin olevani kuin kauan kadoksissa ollut poika, jota hän ei koskaan saanut. Monet muutkin pääsivät kokemaan tuon lämpimän tunteen – tajusin sen kunnolla vasta, kun esiinnyin Eric Claptonin, Wynton Marsalisin, Dr Johnin, Solomon Burken, Ben E. Kingin ja lukuisten muiden kanssa Ahmetin muistokonsertissa New Yorkissa vuonna 2006. Muistan elävästi hänen sanansa: ”Phil, olet poika, jota en koskaan saanut.”

Nyt Ahmet siis lentää paikan päälle, ja tapaamme hänet Clauden ja Tony Smithin kanssa Genevessä Hotel Beau-Rivagessa. Puhumme tulevan The Phil Collins Big Bangin käytännön järjestelyistä: keitä toivoisin mukaan,

millaista musiikkia soitamme, missä ja miten esiinnymme ja teemmekö lisäksi oman albumin.

Sanon, että haluaisin kapellimestariksi Quincy Jonesin. Ihailen levyjä, jotka hän teki oman bigbandinsa kanssa 60-luvulla. Aikoinaan kiertueella Barcelonassa olin juuri kuunnellut hänen albuminsa *Listen Up* ja kiittelin sitä viestissäni, jota hän kutsuu ”lemmenfaksiksi”. Kun nyt otan häneen yhteyttä ja selitän suunnitelmani, hän tajuaa, että olen tosissani, ja tarjoutuu heti avuksi. Kaiken hyvän lisäksi Quincy tuo mukanaan hienoja soittajia: hän työskentelee Euroopassa säännöllisesti kölniläisen radiokanava WDR:n bigbandin kanssa, joten päätämme kasata bändin rungon noista soittajista.

Mutta kenestä tulisi laulaja? Vaikka bändi on nimetty minun mukaani, se on ehdottomasti bigband eikä mikään yhden miehen show. Osaksi syvän musiikillisen kaipauksen ja osaksi viime aikoina kokemieni kolhujen takia haluan palata menneisiin vuosiin ja rumpupatterin turvaan. Haluan tehdä niin autenttisen ja aidon kunnianosoituksen jazzperinteelle kuin pystyn. En myöskään halua olla porukan keulilla.

Both Sides of the World Tourilla törmäsin usein Tony Bennettiin. Legendaarinen pehmeä-ääninen mieslaulaja oli juuri aloittamassa uutta modernia uraa MTV-sukupolven artistina. Hänen poikansa Danny oli ryhtynyt isänsä manageriksi ja auttanut tätä viisaasti tässä muodonmuutoksessa. Kerran näin Tonyn sanovan televisiossa: ”Nykyään on joitain upeita lauluntekijöitä, ja yksi heistä on Phil Collins.”

Muistan ajatelleeni: ”Ei hemmetti, Tony Bennett on kuullut minusta.”

Suunnitelman hautuessa kuvittelen konserttisalien valotaulujen tekstin: ”The Phil Collins Big Band, kapellimestarina Quincy Jones, vierailevana vokalistina Tony Bennett.”

Kerran tiemme kohtasivat Australiassa, kun yövyimme siellä samassa hotellissa. Silloin jätin herra Bennettille viestin. Kerroin, että aion perustaa

oman bigbandin ja selitin, miten otettu olisin, jos hän voisi tulla yhtyeen laulajaksi, mikäli suunnitelmani ikinä toteutuisi. Tony vastasi, että olisi hyvin kiinnostunut tällaisesta projektista.

Nyt kun ajatus on saanut hieman lihaa luiden päälle, otamme yhteyttä Bennett vanhempaan ja nuorempaan. Ja ilokseni Tony on edelleen kiinnostunut. Niinpä meillä on suureksi hämmästykseksi ja riemukseni pääesiintyjät, joskaan Tonyn poika ei varmista isänsä osallistumista sataprosenttisesti kuin vasta viime hetkellä.

Mitä me siis esittäisimme? Trumpetistini Harry Kim hahmottaa tilanteen kirkkaimmin: jos yritämme soittaa samoja kappaleita kuin Count Basie ja kumppanit, lopputulos voi helposti jäädä puolivillaiseksi. Niihin bändeihin kuului musiikinhistorian parhaita soittajia ja laulajia. Osaan ulkoa joka sävelen Buddy Richin albumilta *Swingin' New Big Band*, koska olen kuunnellut levyä siitä lähtien, kun törmäsin siihen ensimmäisen kerran vuonna 1966. Se oli porttihuumeeni upeaan uuteen maailmaan, ja se vei minut löytöretkelle, jonka poluilla kohtasin Count Basien, Sonny Paynen, Harold Jonesin, Jo Jonesin, Duke Ellingtonin ja lukemattomia muita. Emme halua häpäistä tuota pyhää maata.

Niinpä Harry ehdottaa, että voisimme tehdä jotain, mihin kukaan muu ei pysty: sovittaa instrumentaaliversioita minun musiikistani, niin soolouraltani kuin Genesiksen ajoilta.

Harry käy tapaamassa minua Hermancessa. Hän tuntee musiikkimaailmasta monia merkittäviä henkilöitä, jotka voivat auttaa minua järjestelyissä, ja keskustelen hänen kanssaan myös ohjelmistovalinnoista. Päätämme, että ensin hän lähettää valitsemamme kappaleet yhteyshenkilöilleen ja katsomme sitten, miten etenemme.

Laadin listan The Phil Collins Big Bandiin haluamistani taitavista muusikoista, joiden kanssa voin soittaa Phil Collinsin musiikkia

bigbandtyyliin. Quincyn ja Tonyn lisäksi kokoonpanoon kuuluu kolmaskin vieraileva tähti, leadsaksofonisti David Sanborn. Muut bändin jäsenet ovat Harry (trumpetti), Dan Fornero (myös trumpetti), Luis Conte (lyömäsoittimet), Daryl Stuermer (kitara), Nathan East (basso), Brad Cole (piano), Arturo Velasco (pasuuna), Andrew Woolfolk (saksofoni). Loput tulevat WDR Big Bandista. Soittajia on yhteensä parisenkymmentä.

Minun olisi pitänyt aavistaa, että kun samalle lavalle tungetaan niin paljon nimekkäitä muusikoita, siitä syntyy myös henkilöiden välisiä skismoja. En tässä vaiheessa kuitenkaan tajunnut, että eniten ongelmia olisi kolmen ykkösnimen kanssa.

Meille buukataan kahdeksan keikkaa, joista ensimmäinen on Lontoon Royal Albert Hallissa 11. heinäkuuta 1996 pidettävässä konsertissa. Tapahtuma juhlistaa Etelä-Afrikan presidentin Nelson Mandelan ensimmäistä virkamatkaa Isoon-Britanniaan. Mandela on ilmoittanut, ettei halua valtiollista päivällisjuhlaa vaan kunnon bileet.

Yleisön joukossa istuvat presidentti Mandelan lisäksi Ison-Britannian kuningatar, prinssi Philip, prinssi Charles ja presidentin tytär Zenani Mandela-Dlamini. Illan toisena tarkoituksena on kerätä varoja Nations Trust -hyväntekeväisyysjärjestölle, joka auttaa vähäosaisia eteläafrikkalaisia nuoria. Olisin ehkä voinut esitellä uuden musiikillisen aluevaltaukseni yleisölle jossain hieman pienimuotoisemmassa ja vähemmän stressaavassa tilaisuudessa.

Heinäkuun alussa yhtye kokoontuu Montreux’hon harjoittelemaan. Treenaamme niin kauan, että olemme lopulta aivan poikki. Ei löysäilyä, tämä musiikillinen vapaus on vakavaa puuhaa. Viimeisenä päivänä Tony Bennett liittyy seuraamme laulamaan omia kappaleitaan.

Ajatuksena on, että hän astuu lavalle esityksen puolivälissä ja laulaa joukon omia klassikoitaan. En ole ajatellut pyytää herra Bennettiä

kokeilemaan biisejä ”In the Air Tonight” tai ”Sussudio”, olivatpa uudet sovituksen kuinka jatsahtavan taiteellisia hyvänsä.

Harjoituksissa Tony laulaa kuin enkeli ja näyttää todella tyylikkäältä. Unelmani käy toteen, kun pääsen soittamaan hänen taustallaan rumpuja ja laulamaan hänen kappaleitaan. Quincy on juuri sellainen kuin olin kuvitellut: hän ei hätkähdä mistään mutta on aivan innoissaan projektista. Hänessä on taikaa.

Claudekin on paikalla, joten sali pursuaa jazzsuuruuksia. Biisien välissä juttelemme flyygelin ääressä, muusikot kertovat juttuja omista keikkakokemuksistaan joidenkin suurimpien musiikillisten esikuvieni bändeissä: ”Muistan, miten Sinatra … Basie sanoi minulle …” En voi uskoa tätä todeksi. Nyt olen kasvanut varteenotettavaksi taiteilijaksi, huippujätkät ovat hyväksyneet minut joukkoonsa, ja pääsen siinä sivussa mahdollisimman kauas fakseista, veroista ja lööppilehdistöstä. Sekin on suunnattoman helpottavaa.

Soitamme muutaman biisin Tonyn kanssa – muun muassa ”Over the Rainbow”, ”Old Devil Moon” ja ”The Lady’s in Love with You” – ja sitten hän ehdottaa, että laulaisimme jonkin dueton.

”Olen pahoillani, Tony. En aio laulaa tällä rundilla.”

Tony ei kuitenkaan hellitä vaan ehdottaa, että esittäisimme yhdessä Duke Ellingtonin kappaleen ”Don’t Get Around Much Anymore”.

”No jos nyt sitten”, tokaisen vastahakoisesti. ”Miten se menikään?” En ole yhtään varma, kuulostaako duetto edes hyvältä, mutta ehkä Tony vielä keksii, miten sen saa toimimaan – viisitoista vuotta myöhemmin hän tekeekin kappaleesta duettoversion kanadalaisen mieslaulajan Michael Bublén kanssa ja tekee vielä seuraavana vuonna toisen version panamalaisen näyttelijä-laulajan Miguel Bosén kanssa.

Lennämme Lontooseen ja teemme Royal Albert Hallissa soundcheckin Mandela-keikkaa varten. Olen varma, että bändi on hyvässä vedossa ja soittaa paineista huolimatta upean keikan. Legendaarinen eteläafrikkalainen trumpetisti Hugh Masekela esittää kanssamme kappaleen ”Two Hearts”, ja Quincykin saa ensimmäisen tilaisuutensa esiintyä Britannian maankamaralla.

Myöhemmin käymme tervehtimässä presidentti Mandelaa ja kuningasperhettä. Takana on uraauurtava ilta, hieno keikka ja lupaava ensiesitys. Kaiken kukkuraksi saamme vielä kunnian tavata todellisen politiikan jättiläisen.

Soitamme toisen ja kolmannen keikan Monte Carlon tyylikkäällä Sporting Clubilla. Valitettavasti valotaululla lukee vain: ”The Phil Collins Big Band”. Quincyn ja Tonyn nimeä ei näy missään. Pelästyn. Kumpikaan tuskin riemastuu, kun heidän nimensä eivät ole esillä. Minun pitää toimia nopeasti, joten patistan paikan työntekijöitä kaivamaan tarvittavat työkalut esiin. Ja ennen kuin Monte Carlon jazzdiggarit ja silmäätekevät alkavat saapua konserttipaikalle, sisäänkäynnin yllä komeilevat oikeat nimet: ”The Phil Collins Big Band, Quincy Jones ja Tony Bennett”. Myöhemmin lisätyt kirjaimet on muotoiltu mustalla gaffateipillä, mutta jalkakäytävältä sitä ei voisi ikinä arvata.

Sitten ilmenee uusi ongelma: keikan jälkeen Tonyn porukka tulee juttusille vakavin naamoin. Ilmeisesti en ole esitellyt herra Bennettiä kunnolla yleisölle. Minun pitää spiikata hänet sisään hieman pidemmin ja teatraalisemmin. Selvä, homma hoidossa.

Ja taas tulee uusi pulma. Toisen keikan jälkeen Monte Carlossa Tonyn bändissä 40 vuotta pianoa soittanut Ralph Sharon käy juttusilla pukuhuoneessani.

”Phil, minulla on hyviä ja huonoja uutisia. Bändi kuulostaa loistavalta… mutta vähän liian kovaääniseltä Tonylle.”

Harjoituksissa paahdoimme vielä lujempaa, ja silloin Tony lauloi sydämensä kyllyydestä. Olemme myös soittaneet ensimmäiset kaksi keikkaa maltillisella volyymilla, ja Tony on vaikuttanut aivan tyytyväiseltä. Niinpä en ymmärrä, mistä tämä ongelma johtuu.

Sitten saan vihjeen: joku on kertonut Tonylle, että olen suuri Buddy Richin ihailija. Mahtavassa Frankin ja Tonyn välisessä kamppailussa Buddy kuului aina tiukasti Sinatran leiriin, kuten ”Ol’ Blue Eyesin” vakiorumpalilta saattoi odottaa. Mutta ilmeisesti Buddy oli soittanut kerran myös Tonyn kanssa. Kun Tony oli esittänyt neljä viisi kappaletta, jokseenkin provokatiivisena veijarina tunnettu Buddy oli huudahtanut lavalta poistuvalle Tonylle: ”Hyvä yritys, Tony!”

Tony on vihannut Buddya tuosta hetkestä lähtien, ja nyt minä yritän tässä imitoida Buddya. Tämän kaiken seurauksena Tony ei ole enää aivan varma, kenen joukoissa minä seison. Sanon, että minusta on vähän kaukaa haettua liittää minut Buddyn tapaukseen, mutta alan vähitellen oivaltaa, että tässä minulle vielä tuntemattomassa musiikillisessa maailmassa on omat erityissääntönsä. Jazzin huipulla vanhat muistot ja vihamielisyydet elävät pitkään – jazzissa ja rakkaudessa kaikki on sallittua. Rock’n’rollin maailmassa toimitaan aivan eri tavalla.

Niinpä soitamme Tonyn kuudella viimeisellä keikalla ilta illalta hiljempaa. ”Kuule, Phil, tulee vieläkin vähän lujaa”, Ralph sanoo. Lopulta soitamme niin hipsutellen, että bändistä kuuluu hädin tuskin pihaustakaan. Salissa voisi kuulla solmioneulan putoavan.

Italian Perugiassa edessäni on jälleen uusi kahnaus. Danny Bennett vahvistaa vasta hyvin myöhään keikkapäivän aikana, että Tony on edelleen mukana, joten italialaisten promoottorien on ollut pakko tilata

konserttijulisteet ennen kuin koko esiintyjäkaarti on selvillä. He ovat ottaneet varman päälle ja painaneet niihin vain minun nimeni.

Tony saapuu keikkapaikalle, näkee julisteen, jossa lukee vain ”The Phil Collins Big Band”, ja täräyttää: ”Voin marssia ulos vaikka heti.”

”Tony, mikä on hätänä?”

”Sopimuksessani lukee, että saan 50 prosenttia mainostilasta, mutta missään näistä julisteista ei lue nimeäni – eikä ole lukenut koko kiertueen aikana!”

”Se johtuu siitä, että poikasi varmisti mukanaolosi vasta viime hetkellä!”

Olen kaukana mukavuusalueeltani ja lopen uupunut tähän soutamiseen ja huopaamiseen. Niinpä kutsun paikalle ammattimiehen. Tony Smith, poikkeuksellisen taitava neuvottelija, istuu alas Tony Bennettin kanssa, keskustelee asiasta ja sopii kiistan.

Vanhana tekijänä herra Bennett saa kuitenkin viimeiset naurut. Kun Tonyn viimeinen keikka lähestyy, kutsun hänet yhteiskuvaan ja pyydän hänen nimikirjoituksensa. Hän kirjoittaa: ”To Phil, my ’buddy’”. Sanan ”buddy” hän jättää merkitsevästi lainausmerkkeihin.

Kotielämä Oriannen kanssa on auvoisaa. Horisontista tosin kuuluu jo tykkien jylinää, kun avioeroni Jillin kanssa lähestyy. Osa brittilehdistä pitää minua edelleen ykkösviholliseNaan. Mutta olen korviani myöten rakastunut, täynnä tarmoa ja luovuutta, ja kaikilla oikeilla tavoilla *irti* menneestä. Kahdenkymmenenviiden vuoden yhtämittainen paahtaminen on päättynyt. Uusi alku Sveitsissä antaa minulle kaiken sen, mitä olen toivonut.

Ja myös musiikkirintamalla pyyhkii hyvin. Eräänä aamuna sir George Martin soittaa minulle. Hän on päättämässä uraansa ja haluaa tehdä albumin *In My Life*, johon hän on kaavaillut uusia versioita itselleen tärkeimmistä The Beatlesin kappaleista. Olemme tunteneet toisemme jo vuosia, mutta

emme ole koskaan tehneet yhteistyötä, joten on huikeaa, että hän pyytää minut mukaan projektiinsa. Hän lentää poikansa Gillesin kanssa Ranskaan. Olen vuokrannut sieltä studiokseni talon, jossa aion äänittää seuraavan albumini.

Päätämme yhdessä, että minun biisini on *Abbey Roadin* ”Carry That Weight / Golden Slumbers”. Soitan ensin rummut, myös Ringon kuuluisan soolokohdan. Versiosta tulee kaksi kertaa alkuperäistä pidempi, ja George ihastuu ajatukseen. Sitten teemme laulut, joihin tulee paljon kolmiäänisiä stemmoja. George selittää: ”Näin Paul lauloi… näin John lauloi…” Tämän legendan ja mitä hienoimman herrasmiehen kanssa työskenteleminen on yksi kultaisimmista muistoistani.

Kuudes sooloalbumini *Dance into the Light* ilmestyy myöhemmin samana vuonna lokakuussa 1996. Levyn nimessä ja soundissa on symboliikkaa: tämä on optimistinen albumi täynnä valoa ja värejä. Kuuntelen paljon Youssou N’Douria ja miksaan kitarat tarkoituksella taustalle. Eletään brittipopin kultakautta, mutta en itse voisi olla juuri kauempana Cool Britanniasta ja uudesta svengaavasta Lontoosta. Oasiksen Noel Gallagher tosin vetää minut toisinaan mukaan tuohon vieraaseen maailmaan, koska hän ei nauti mistään niin paljon kuin minun pilkkaamisestani. Levyä tehdessäni joka tapauksessa imitoin kosketinsoittimillani erilaisia kitarasoundeja. Kirjoitan siis muutaman ”kitarabiisin” – jotain ihan muuta kuin tyypillistä Phil Collins -tuotantoa. Nyt kun keskityn täysipainoisesti uraani sooloartistina, aion hyödyntää vapauksiani mahdollisimman hyvin ja sekoittaa hieman pakkaa.

Pian albumin ilmestymisen jälkeen törmään Noeliin sattumalta Mustique’issa. Hän on siellä lomalla ensimmäisen vaimonsa kanssa, minä puolestani Oriannen kanssa. Käymme Oriannen kanssa usein pienessä baarissa nimeltä The Firefly ja ystävystymme omistajapariskunnan, Stanin

ja Lizin, kanssa. Yhtenä iltana totean Stanille, että paikka kaipaisi hieman livemusiikkia. Hän vastaa: ”Hommaan muut muusikot, jos suostut soittamaan rumpuja.” Kuulostaa hauskalta, joten otan tarjouksen vastaan.

Ilmestyn paikalle sovittuna iltana ja tapaan naissaksofonistin sekä hänen pianistiaviomiehensä. He majailevat läheisessä saaressa. Ja tämän pienen baarin nurkassa istuvat Noel, hänen vaimonsa, Johnny Depp, Kate Moss sekä eräs Britannian työväenpuolueen kansanedustaja (jonka nimeä en muista).

Esittäydyn ja kysyn Noelilta, kiinnostaisiko häntä jammailla kanssamme.

Noelin vaimo keskeyttää meidät ja kertoo nähneensä *Dance into the Lightin* toisen singlen ”It’s in Your Eyes” videon, jossa soitan kitaraa (jonka lainasin niin ikään vasenkätiseltä Paul McCartneylta). Hän hihittelee kaikkien kyllä tietävän, etten ole mikään kitaristi, enkä siis onnistu puijaamaan ketään. ”En minä yritäkään”, vastaan. ”Se vain tuntui hyvältä idealta.”

Sitten Noel avaa suunsa ja kieltäytyy kutsusta aivan yhtä vähättelevään sävyyn. Siirryn posket punaisina baarin puolelle. Mutta kaikki kunnia Kate Mossille – hän käy pahoittelemassa tuota outoa välikohtausta. Nyt pieni triomme alkaa joka tapauksessa soittaa, ja pian Gallagherin seurue korjaa luunsa.

Dance into the Light oli levynä pieni pettymys, mutta kiertueesta tuli iso juttu. The Trip into the Light World Tour alkoi Floridasta Tampan Ice Palacesta 28. helmikuuta 1997 ja kiersi Pohjois-Amerikkaa huhtikuun loppuun. Sen jälkeen bändi piti viisi kuukautta taukoa ennen kolmen kuukauden Euroopan-kiertuetta, joka päättyi vuoden lopussa.

Näinä ensimmäisinä Genesiksen-jälkeisinä vuosina tein bigband-keikkojen lisäksi toisenkin täysin uudenlaisen musiikkiprojektin, johon liittyi omat sudenkuoppansa. Mutta mitä jännää on asioissa, jotka eivät

tarjoa haasteita? Liian helppoja juttuja on turha edes aloittaa. Ja koska tunnen tulevan yhteistyökumppanini työskentelytavat, en edes kuvittele pääseväni helpolla – pääsen nimittäin pian mukaan Walt Disneyn maailmaan.

Kesällä 1995 seurue Disneyn päämajasta Los Angelesin Burbankista lentää Sveitsiin. Mukana on kovia tekijöitä: Walt Disney Animation Studiosin pomo Tom Schumacher, yrityksen musiikkiosaston johtaja Chris Montan, *Aladdinin* ja *Leijonakuninkaan* käsikirjoitustiimiin kuulunut Kevin Lima ja elokuvia *Kuka viritti ansan, Roger Rabbit?* (engl. *Who Framed Roger Rabbit?)* sekä *Pieni merenneito* tekemässä ollut animaattori ja hahmosuunnittelija Chris Buck (josta tulee myöhemmin yksi vuonna 2013 ilmestyneen kaikkein aikojen menestyksekkäimmän animaatioelokuvan *Frozen – huurteinen seikkailu* ohjaajista). Heistä tulee vähitellen hyviä ystäviäni, kun aherramme projektin parissa vuoteen 1999 asti.

Keräännymme Geneven Metropole Hotelin kokoushuoneeseen. Disneyn miehillä on ehdotus. He haluavat minulta musiikkia yhtiön 37. animaatioelokuvaan, joka on elokuvasovitus Edgar Rice Burroughsin *Tarzan*-romaaneista. Kuten Hollywoodissa on tapana sanoa, *Tarzan* on ”suuri elokuvatapaus”. Tajuan vasta myöhemmin, miten isoon projektiin olen lähtenyt mukaan: 130 miljoonan dollarin budjetin *Tarzan* on ilmestymishetkellään kaikkien aikojen kallein animaatioelokuva. Mutta niin sen täytyykin olla: vuonna 1994 ilmestyneestä *Leijonakuninkaasta* tuli suurmenestys, ja se oli aikoinaan viidenneksi katsotuin filmi amerikkalaisen elokuvan historiassa. Schumacher ja hänen työporukkansa havittelevat samansuuntaista menestystarinaa.

Mikä tarjous! Ei kai siihen muutenkaan voi suhtautua. Tässä vaiheessa Disneyn tyypit ja muu maailma eivät vielä tiedä, että olen lähtenyt

Genesiksestä, joten kalenterissakin on siis suhteellisen hyvin tilaa. Ja minähän olen kasvanut Disneyn parissa – elokuvat ovat syöpyneet lähtemättömästi alitajuntaani. Olen nähnyt kaikki leffat lasteni kanssa, mutta olen katsonut niitä jopa ilman lapsia: kerrankin Los Angelesissa kävin Tony Banksin kanssa *Kaunottaren ja hirviön* näytöksessä heti kun elokuva ilmestyi.

Lapsena olin hyvin vaikuttunut veljeni Cliven urasuunnitelmista sarjakuvapiirtäjänä: hän kiinnitti Disneyn legendaarisen Nine Old Men -animaattoriryhmän töitä omalle seinälleen yhteisessä makuuhuoneessamme. Ja taitoluistelijasiskoni Carolen ansiosta Collinsin perhe kävi katsomassa Wembley Arenalla jokajouluiset jääshow't, jotka pohjautuivat yleensä uusimpiin Disneyn elokuviin. Totuin jo pienenä katselemaan keijukuningatarta (Carole) ja muita Disney-hahmoja, muun muassa *Lumikin* seitsemää kääpiötä, kun Carole esiintyi elokuvasta tehdyssä jäänäytelmässä. Kaikkein parhaiten tutustuin silloin Vilkkaaseen – koska hahmoa näytellyt poika asui luonamme koko talven näytäntökauden.

Kaverin nimi oli Kenny Baker, ja hän esiintyi myös laulunäytelmäryhmässä The Mini Tonesissa. Mutta hänet tunnetaan ennen kaikkea eräästä toisesta projektista: Kenny oli *Tähtien sota* -elokuvien R2-D2 [vuoteen 2015 asti, suom. huom.]. Hänellä oli yli 180-senttinen tyttöystävä Annette, joka hänkin asui meillä. En häveliäisyyttäni kehtaa ajatella, mitä he touhusivat intiimimpinä hetkinään. Totuin pian näkemään kaksikkoa kotonamme, mutta sekarotuinen koiramme Buddy ei sopeutunut uusiin asukkaisiin aivan yhtä nopeasti. Kun Kenny soitti ovikelloa ja menin avaamaan, Buddy oli pian kasvokkain tuon pienen ihmisolennon kanssa.

Disneyn maailmassa minuun eivät vedonneet vain piirroselokuvat ja niiden hahmot. Myös elokuvien laulut kuuluvat kiinteästi elämääni, kuten kenen tahansa toisen maailmansodan jälkeen eläneen lapsen. Yhden

tapauksen olenkin jo maininnut aiemmin: isäni lauloi *Pinocchion* laulua ”Hei-diddl-di-dei”, kun opettelin ajamaan pyörällä ja hän päästi ensimmäisen kerran irti satulasta. Kun vuosia myöhemmin erosin Jillistä, *Aladdinin* laulut soivat auton stereoista katkeransuloisissa yhteisissä hetkissäni Lilyn kanssa.

Muistot ovat yksityiskohtaisia ja ainutlaatuisia kuin toteemipaalut. Nuo laulut ovat minulla verissä. Ja tämä kaikki on tapahtunut paljon aiemmin. Vuonna 1995 kanssani melkein samanikäinen Elton John on jo voittanut Oscarin, Grammyn ja Golden Globen *Leijonakuninkaaseen* tekemästään musiikista.

Ja kun Disneyltä soitetaan lauluntekijälle ja pyydetään tekemään musiikkia heidän projektiinsa, tuntuu kuin olisi hyväksytty jäseneksi klubiin, johon ei villeimmissäkään unelmissa uskonut pääsevänsä.

Seuraavaksi sitä ajattelee: ”Voi saamari, minua pyydetään tekemään jotain, mihin rahkeeni eivät ehkä riitä.”

Disneyn nelikko selostaa minulle tarinan. Kyseessä on *Tarzan*, joten tuntuu aivan järkevältä kääntyä minun puoleeni: rumpuja, viidakkorytmejä ja perkussioita. Paperilla kaikki näyttää loistavalta. Mutta en silti ole aivan varma. Tämä olisi valtava urakka. Enkä edes tiedä, ovatko hekään täysin vakuuttuneita. Eikö Disneyllä muka tiedetä, että viimeisin julkaisuni oli *Both Sides*, jo toinen synkähkö ”eroalbumi”? Faxgatesta, Taxgatesta puhumattakaan?

Mutta nuo tyypit ovat amerikkalaisia, joten he ovat melko hyvässä suojassa Britannian lööppilehtien pommitukselta. Lisäksi he ovat duunissa *Disneyllä*. Kyllä he tietävät, mitä tekevät. Musiikkituotannosta vastaava Chris Montan teki nerokkaan päätöksen pyytäessään Eltonia tekemään *Leijonakuninkaan* musiikit, joten hän ei varmastikaan ole mikään typerys. Muutenkin vain harvat kuulijat ovat kiinnittäneet huomiota *Both Sidesin*

sanoitusten pienimpiin vivahteisiin, ja ”kaupallisesti epäonnistuneeksi” levyksi sitä myytiin maailmanlaajuisesti kuitenkin kelvolliset seitsemän miljoonaa kappaletta. Chris varmaankin järkeilee näin: ”Tämä tyyppi on nyt kovaa valuuttaa, on ollut jo jonkin aikaa, ja tarvitsemme elokuvaamme jonkun luotettavan mutta silti suositun kaverin.”

Minua kuitenkin hirvittää, kuten aina vastaavissa tilanteissa. Tajuan murehtivani: ”En tiedä, pystynkö kirjoittamaan sellaista biisiä kuin *Kaunottaren ja hirviön* ’Be My Guest’ (suomeksi ’Vieraamme’). En tiedä, pystynkö ’olemaan’ kynttelikkö, joka laulaa kaikille padoille ja kattiloille. En osaa esittää showbiisejä, enkä oikein tiedä, osaanko kirjoittaa edes hauskoja kappaleita.”

Team Disney vastaa: ”Jos haluaisimme sellaista, olisimme kysyneet Alan Menkeniä [arvostettu amerikkalainen musikaali- ja elokuvasäveltäjä]. Haluamme, että olet oma itsesi.”

Sumu hälvenee. ”No siinä tapauksessa. Jos kerran haluatte, että olen oma itseni. Kyllä kai minä siihen pystyn.”

Sitten tajuan jotain muuta: minun ei tarvitse poistua kotoani tämän duunin takia. Voin kirjoittaa *Tarzanin* uuden sveitsiläisen kotini puutarhavajassa.

Minut on vieläpä pyydetty mukaan biisinkirjoittajana. Elokuvan tekijät tavoittelevat kykyäni kirjoittaa omaleimaisia lauluja. Ja mikä parasta, minun halutaan tekevän lauluja muille eikä minun siis tarvitse laulaa niitä itse. Niinpä voin edelleen pysytellä taka-alalla niin tässä kuin muissakin projekteissani.

Lopuksi Disneyltä vielä todetaan, ettei minulla ole hoppua, koska kyse on pitkästä projektista. Ja se todella pitää paikkansa: Tarzan seikkailee valkokankailla vasta neljän vuoden kuluttua.

Tämä on tarjous, josta en voi kieltäytyä.

Nyt kun olen Disneyn palkkalistoilla, alan panostaa täysillä *Tarzaniin*. Suhtaudun siihen yhtä vakavasti ja määrätietoisesti kuin kaikkiin albumeihini bändin jäsenenä ja sooloartistina. Tämä ei ole pelkkä lastenjuttu. Minua on pyydetty tekemään jotain ikuista. Sillä sellaisia Disney-elokuvat ovat: ne kulkevat mukana sukupolvelta toiselle ja (parhaiden elokuvien tapauksessa) muuttuvat jatkuvasti suositummiksi. Harvasta rockbändistä voi sanoa samaa. En väitä, että *Tarzanista* tulisi yhtä kestävä klassikko kuin *Lumikista*. Mutta jos homma hoidetaan oikein – ja totta kai kaikki animaattorit, kuvakäsikirjoittajat ja käsikirjoittajat ovat aivan yhtä tosissaan – tästäkin voi tulla aikaa kestävä elokuva. Ja niin kuin nykyajan monimediamaailmassa usein tapahtuu, siitä saatetaan tehdä jopa musikaalisovitus.

Mutta ei kiirehditä asioiden edelle. Kun olen selättänyt syksyllä 1995 Sveitsissä ensimmäisen itseluottamuskriisini, ryhdyn hommiin. Kirjoitan ahkerasti. Musiikkia syntyy hirvittävä määrä. Teen kappaleet ”You’ll Be in My Heart”, ”Son of Man” ja ”Strangers Like Me”. Disneyn porukka ihastelee intohimoista asennettani sekä kehuu tekemäni musiikin monipuolisuutta ja laatua. On ihmeellistä, mihin kauhistunut ihminen kykenee.

Projekti on minulle hyvin henkilökohtainen, ja olen mukana täysipainoisesti päälläni ja sydämelläni. Kehtolaulu ”You’ll Be in My Heart” oli alkuaan sävelmä, jota kuvittelin laulavani Lilylle vauvana. Eivätkä panostukseni jää vain alkuvaiheen biisinkirjoituspyrähdykseen. Olen kuullut Eltonin *Leijonakuningasta* varten tekemät demot, ja nauhoilla on vain hänen lauluaan, pianonsoittoaan sekä hieman rumpukoneita. Haluan kuitenkin osallistua koko soundtrackin tekoon. Niinpä demoni eivät ole vain yksinkertaisia kotiäänitteitä, vaan kehittelen niistä kutakuinkin

lopullisen kuuloisia kappaleita. Disney ihastuu niihin. Ja kun Disney ihastuu, sen myös huomaa.

Kaikesta huolimatta näin suurissa luovissa projekteissa ideoita pallotellaan edestakaisin. Disneyn elokuvan tekemiseen osallistuu satoja ihmisiä, ja jokaisen luovasta panoksesta laaditaan kaikenlaisia ”muistioita”. Ei ole mitään käsikirjoitusta vaan pelkkiä sivuja. Ne voivat muuttua, joten myös laulujen täytyy muuttua. Jokin roolihahmo saatetaan leikata pois, ja samalla menee koko kappale. Kun tarinankerronta kääntyy vasempaan, myös sanoituksen on mentävä samaan suuntaan. Se sopii minulle hyvin. Olen kuulunut vuosia bändiin, jossa musiikkia on tehty porukalla.

Olen olettanut alusta asti, että Tarzanin ja muiden hahmojen näyttelijät myös esittävät laulut. Niin Disney on aina tehnyt. Kappaleet kuljettavat tarinaa, joten siksi roolihahmojen pitää myös esittää niiden päämelodiat. Jopa puhuvia eläimiä vilisevissä piirroselokuvissa on pakko noudattaa jonkinlaista sisäistä logiikkaa.

Loogisesti ajatellen minun kuuluisi tulla seuraavassa vaiheessa studiolle valvomaan äänityksiä. Ja sitten suora leikkaus newyorkilaiseen studioon, jossa tämä vaihe käynnistyy: Olen lähettänyt musiikkitiimille demojani läpi biisintekoprosessin. En kuitenkaan tiedä, että he ovat alkaneet kiintyä niihin. Jopa siinä määrin, että heidän alkaa olla tosi vaikeaa kuvitella ketään muuta laulamaan niitä. He päättävät kuitenkin kokeilla muita esittäjiä. Tarzanin kasvattiäitiä Kalaa esittävä Glenn Close laulaa kappaleen ”You’ll Be in My Heart” ja Rosie O’Donnell (Tarzanin kasvattisisko Terk) biisin ”Trashin’ the Camp”. Ennen äänitysten alkua minut lähetetään opettamaan sävelmä Glennille.

En ole koskaan aiemmin tullut ajatelleeksi koko asiaa, mutta esimerkiksi kappaleessa ”In the Air Tonight” rumpukoneesta ei kuulu mitään ensimmäisellä iskulla. Muiden kuin rumpalien voi olla vaikeaa hahmottaa,

missä ”ykkönen on”, ja he eivät välttämättä ymmärrä, milloin pitää aloittaa. Tässä vaiheessa tajuan, että käytän ”You’ll Be in My Heartissa” samaa rytmistä ideaa. Eikä Glenn vain saa siitä kiinni. Hänellä on jatkuvasti vaikeuksia osua ykköselle. Ja hän on sentään Broadway-laulaja, joka siis todella osaa *laulaa*. Mutta hänen on silti vaikea hahmottaa biisin rytmistä rakennetta.

Yritän auttaa häntä tarkkaamon mikrofonista, ja opastan (toivon mukaan) hellävaraisesti: ”Ei, Glenn, se menee näin…” Mutta monen epäonnistuneen oton jälkeen Disneyn pamput alkavat vilkuilla hätääntyneinä toisiinsa, ja voin miltei kuulla heidän sanovan toisilleen: ”Mitä helvettiä me nyt teemme?”

Myös Glenn turhautuu entistä pahemmin. Hän on mukava nainen, eikä hänestä saa diivailijaa tekemälläkään, mutta näen tarkkaamon ikkunasta, miten hänenkin rajansa alkavat tulla vastaan.

Paikalla on myös lehdistöpaketteja varten materiaalia kuvaava (ja tilanteen stressaavuutta korostava) kuvausryhmä, joten esitämme heidän mielikseen kappaleesta duettoversion. Pidämme hauskaa, ja tilanne rentoutuu. Mutta pian tunnelma alkaa jälleen kiristyä.

Päätämme pitää tauon, ja alamme neuvotella. ”Pannaan Glenn vetämään ensimmäinen säkeistö puhelaulutyyliin, ja Phil voi sitten laulaa loput.” Nyökkään mutta mietin: ”Selvä, mutta en silti tule lopulliseen elokuvaan.”

Äänitämme Glennin osuuden lähes a cappellana, ja sitten tulen napakasti oikeassa kohdassa sisään, rumpali kun olen. Biisi kuulostaa viimein kelvolliselta. Mutta mietin edelleen: ”Mitähän elokuvan soundtrackille lopulta tehdään?”

Viimein Disneyn kihot pääsevät yksimielisyyteen: ”Kuule, Phil. Sinä laulat tämän biisin.” Ja kun olen saanut ”You’ll Be in My Heartin” laulut purkkiin, tyypit ilmoittavat, että esitän jopa neljä viidestä biisistä. Disney ei

ole koskaan ennen tehnyt elokuvaa, jossa roolihahmojen esittäjät eivät itse laula suurinta osaa lauluista.

Enemmistö biiseistä toimii silti edelleen hyvin, joten huokaisen syvään. Nyt laulan niitä lähinnä kertojan äänellä, joskaan tällä kertojalla ei ole yhtään puherepliikkiä koko elokuvassa. Lopulta onnistumme maanitteleman Rosielta biisiin ”Trashin’ the Camp” hieman jazztyylistä scatlaulua, ja hän hoitaa homman kotiin. Mutta se jää ainoaksi kappaleeksi, jonka laulaa joku elokuvan roolihahmoista.

En aio valehdella: olen innoissani tästä käänteestä. Nyt Disney-elokuvassa ei kuulla vain kappaleitani vaan myös lauluani. Sen lisäksi biisit esitetään juuri niin kuin olen ne kirjoittanut. Se onkin ollut pahin pelkoni: kirjoitan kappaleita, jotka joku muu sitten laulaa aivan eri tavalla. Kenties kailottavaan Broadway-musikaalityyliin. Opin, että näin musikaaleja tehdään, olipa kyse animaatiosta tai Broadway-näytelmästä.

En kuitenkaan vielä tajua, että kun laulan kappaleet, minun pitää myös esittää ne lukuisilla eri kielillä. Kun elokuvien roolihahmot esittävät omat kappaleensa, joka kielialueella on oma laulajansa kullekin käännösversiolle. Mutta koska Tarzan ei esitä laulujaan englanniksi, ei hän laula niitä japaniksikaan. Disneyn viihdekoneisto ei piittaa valtiorajoista, ja sen teoksia ihaillaan Burbankista Bangkokiin ja Beijingiin, joten elokuvan nimettömän kertojan on parasta kaivaa monikieliset luistimensa naftaliinista. *Tarzan* dubbataan 37 kielelle, mikä on Disney-elokuvien ennätys.

Teemme kompromissin: äänitän koko soundtrackin vielä italiaksi, kahdesti espanjaksi (Amerikan mantereen ja Euroopan kielialueille erikseen), ranskaksi ja saksaksi.

Tarzania tehdessäni koen jotain, mitä olen pitkään haikaillut: kun saan vastuulleni kokonaisen Disney-elokuvan laulut, voin viimein pitää itseäni

vakavasti otettavana lauluntekijänä. Vaikka olen saavuttanut paljon kaupallista menestystä, tämän tunnustuksen puuttuminen on aina ollut minulle arka paikka.

Kesäkuun 16. päivänä 1999, kaksi päivää ennen kuin elokuva ilmestyy Yhdysvaltain teattereihin, saan oman tähden Hollywood Walk of Famelle Disneyn El Capitan Theatren edustalle. Harva poika linjan pääteasemalta Hounslow'sta olisi ikimaailmassa unelmoinut moisesta.

Tarzanista pitävät niin kriitikot kuin katsojatkin. Se kerää maailmanlaajuisesti miltei 500 miljoonan dollarin lipputulot, mikä tekee siitä vuoden viidenneksi suurimman elokuvan. ”You'll Be in My Heart” on Oscar-ehdokkaana ja voittaa parhaan elokuvan alkuperäiskappaleen Golden Globen. Grammy-gaalassa voitamme yhdessä säveltäjä Mark Mancinan kanssa parhaan soundtrack-albumin palkinnon.

Ennen Oscar-gaalaa musiikkiteollisuuden oma hyväntekeväisyysjärjestö MusiCares antaa Los Angelesissa Elton Johnille oman tunnustuspalkintonsa. Lukuisat aiemmin saman tunnustuksen saaneet artistit, kuten Stevie Wonder, Tony Bennett ja Sting, esittävät joukon hänen kappaleitaan. Laulan itse biisin ”Burn Down the Mission”. Kun käyn esityksen jälkeen tervehtimässä Eltonia, päädymme juttelemaan tulevasta Oscar-gaalasta. Hän selittää, miltä tuntui voittaa palkinto kappaleella ”Can You Feel the Love Tonight”, ja pohdin, miltä voittaminen itsestäni tuntuisi. Hän kertoo, että se oli ”helvetin hienoa”.

Vuoden 2000 Oscar-gaalassa minun annetaan laulaa oma kappaleeni. Cher esittelee musiikkikategorian ehdokkaat. Kun hän avaa kuoren ja lukee nimeni – olen voittanut parhaan alkuperäiskappaleen Oscarin – nousen epäuskoisena seisomaan.

Kaiken kaikkiaan neljä vuotta kestänyt urakka *Tarzanin* parissa oli huikea seikkailu. Tein kovasti töitä, vein kykyni äärirajoille, tutustuin

upeisiin ihmisiin ja opin valtavasti työskentelystä uuden taiteenlajin parissa.

Yhdeksänkymmenluvun lopussa koen, että voin pystyä mihin tahansa. Olen tehnyt Disney-elokuvan. Sekä värikkään ja optimistisen sooloalbumin. Olen esiintynyt kertaalleen bigbandin kanssa – tai itse asiassa kaksi kertaa: vuonna 1998 The Phil Collins Big Band lähti jälleen kiertueelle mutta tällä kertaa pidemmälle reissulle, jonka aikana se soitti myös Amerikassa. Vuonna 1999 julkaisimme livealbumin *A Hot Night in Paris*.

Vuosituhannen vaihteessa olen myös saanut yhden vaiheen elämässäni päätökseen. Vuonna 1998 minulta ilmestyi *…Hits*, ja vuonna 1999 Genesikseltä *Turn It On Again: The Hits*. Ne sisälsivät juuri sen mitä etiketissä lukikin. Mutta se oli silloin, nyt on nyt.

Menen elämässäni eteenpäin ja kasvan joka suuntaan. Rakkaani Orianne on antanut minulle uutta elinvoimaa. Opettelen ranskaa. Olen vakaasti ja onnellisesti päättänyt asua Sveitsissä. Ja vasta näin monta vuotta Converted Cruiser Clubin kissanpäivien jälkeen olen viimein ostanut veneen. Kimalteleva Genevejärvi ei tosin vedä vertoja samealle Thamesille, mutta kyllä sekin menettelee.

Hieman ennen vuosituhannen vaihdetta 24. heinäkuuta 1999 teen sitovan lupauksen. Menemme Oriannen kanssa naimisiin – varmuuden vuoksi jopa kaksi kertaa: ensin kotikaupungissamme Begninsissä ja sitten Lausannessa, missä alun perin tapasimme. Morsian on pukeutunut valkoiseen ja sulhasella on tumma puku. Pidämme kauniin vastaanottotilaisuuden Lausannen Beau-Rivagessa, ja paikalla ovat kaikki ystävämme. Vieraat varmaan puhuvat juhlasta vielä nykyäänkin.

Siinä kaikki. Olen asettunut aloilleni, tehnyt kaiken haluamani ja löytänyt onnen.

19

Hyvästit kaikelle

Eli korva- ja sydänsärkyä sekä lopulliset jäähyväiset

Miksi kutsutaan tyyppiä, joka hengaa muusikoiden seurassa? Rumpaliksi.

Oletko kuullut rumpalista, joka valmistui high schoolista? En minäkään.

Mitkä ovat bändin rumpalin viimeiset sanat? ”Hei jätkät, mulla olisi oma biisi?”

Ei ole helppoa olla rumpali. Olen kyllä kuullut kaikki rumpalivitsit. Tiedän, että meitä rumpaleita tarvitaan viisi vaihtamaan hehkulamppu – kun yksi ruuvaa lamppua, muut neljä puhuvat siitä, kuinka paljon paremmin Steve Gadd olisi tehnyt sen. Olen hohotellut rumpalille, joka kuolee, pääsee taivaaseen ja kuulee yllättäen ilmiömäistä rumpujensoittoa helmiporttien takaa. Hän rientää kysymään Pyhältä Pietarilta, onko soittaja tosiaan Buddy Rich. ”Ei, Jumala se on. Hän vain kuvittelee olevansa Buddy Rich.” Tuo viimeinen minun olisi pitänyt kertoa Tony Bennettille.

Olen tottunut kaikenlaiseen naljailuun jo pienestä pitäen. Meidän rumpalien pitää kasvattaa paksu nahka – erityisesti sormenpäihimme. Olemme lavan fyysisimpiä kavereita, ja meidän pitää pysyä vauhdissa mukana. Keikan jälkeen rumpali läähättää pukuhuoneessa rättiväsyneenä ja hiestä märkänä. Mutta se on meidän tehtävämme. Tahdin pitäminen ja rytmiin eläytyminen.

Fyysisesti vaativa The Trip into the Light World Tour päättyy vuonna 1997, ja kun vielä soitan iskujoukkoni kanssa toisen bigbandkiertueen vuonna 1998, olen kiertänyt lavoja lähes kolmekymmentä vuotta. Olen jo

kauan sitten jättänyt raskaimmat rumpuosuudet Chester Thompsonin tai Ricky Lawsonin harteille – jotka ovatkin molemmat upeita rumpaleita – mutta pysyn yhä kyydissä mukana ja pidän huolen, että pääsen jossain vaiheessa soittamaan sen verran, että tuntuma pysyy yllä. Palaan aina mielelläni rumpupallille. Se on ensirakkauteni ja kaikkien saavutusteni valtaistuin.

Kolmenkymmenvuotisen urani aikana fysiikkani ei ole juuri koskaan horjunut. Pahimmillaan olen saanut käsiini rakkuloita. Kun kotona viipyy yhtään pidempään, käsien nahka alkaa pehmetä. Pari viikkoa lasten kylvettämistä tai tiskaamista tekee sormenpäistä yhtä pehmeitä kuin kasvoista. Mutta sitten pitää lähteä taas kiertueelle, vaikka sormet eivät ole vielä kovettuneet keikkavalmiuteen.

Muistan ensimmäisen kiertueeni Ericin kanssa vuonna 1986. Olimme vasta aloittaneet, mutta valitan jo verisistä rakkuloista. Hän selittää minulle oman rituaalinsa: pari viikkoa ennen kiertuetta hän alkaa viilata sormenpäitään. Hän kirjaimellisesti raapii sormenpäidensä ihon rikki, ne menevät ruvelle, ja sitten hän raapii ne uudelleen verille. Lopulta sormet ovat sopivan känsäisiä ja EC pystyy soittamaan hurjat soolonsa.

Kivut ja rakot kuuluvat ammatin varjopuoliin. Pari ensimmäistä vuotta Genesiksessä olivat fyysisesti tosi rankkoja, erityisesti siinä vaiheessa, kun hoidin kahta tonttia samaan aikaan. Osa laulajista lepäilee, kun kappaleessa on menossa instrumentaaliosio. Mutta entä minä? Jatkan aina vain rumpusetin soittamista. Tilanne luonnollisesti helpottui, kun siirryin rumpujen takaa laulajaksi. Mutta Ericin ja Robert Plantin keikoilla teki tiukkaa olla taas pelkkä rumpali. Jouduin soittamaan jatkuvasti, ja solistini olivat tottuneet työskentelemään Ginger Bakerin ja John Bonhamin kaltaisten suurten rumpalien kanssa.

Jotkut rumpalit – esimerkiksi The Policen Stewart Copeland – käyttävät käsineitä. En voisi koskaan tehdä niin. Minun täytyy tuntea kapula.

Oikoteitä ei ole. Rumpalin vain täytyy tulla vahvaksi ja sitkeäksi. Varhaisilla kiertueilla hakkasin myöhään yöhön tyynyjä hotellihuoneen televisionkatselun lomassa, koska halusin vahvistaa ranteitani. Ja rakot täytyy vain kestää. Kun rakko puhkeaa, se menee vereslihalle, ja sitten kun se puolestaan repeää, iho on entistä rajummassa kunnossa. Sen kanssa täytyy vain elää.

Eikä ole muuta vaihtoehtoa kuin soittaa todellisessa keikkatilanteessa lavalla. Vaikka olisi treenannut – seitsemän, kahdeksan, yhdeksän tai kymmenenkin tuntia päivässä – se ei kanna loppuun asti. Harjoituskopissa ei pysty kokemaan keikan stressiä ja jännitystä. Niinpä myöskään sormet eivät kovetu kunnolla.

Yksi vaihtoehto on käyttää New-Skiniä, paksun kynsilakan kaltaista ainetta, jota sivellään kipeästi suojaa kaipaavalle ruhjoutuneelle orvaskedelle. Tökötin siveleminen kirvelee, ja se haisee. Mutta kun aine on kuivunut, kuvottava lääkkeen haju hälvenee niin kuin kipukin, ja sormissa on uusi suojakerros. Ja kun New-Skin lähtee pois, se repii mukanaan uuden kerroksen oikeaa ihoa. Sitten kaikki pitää aloittaa taas alusta.

Tämä saattaa kuulostaa liioittelulta, mutta näiden asioiden kanssa rumpalit joutuvat oikeasti painiskelemaan. He soittavat, soittavat ja soittavat. Epätoivossaan joku saattaa tunkea sormiinsa laastareita, mutta hikisellä keikalla ne luiskahtavat pois, joten alla on parasta olla uutta kovaa nahkaa. Jollei ole, halkeilevat ja vertavuotavat nakit ovat suolaisen hien ansiosta kuin liekeissä.

Ja viimein – *pitkän taistelun lopuksi* – pääsee pahimman yli. Silloin soittajalle on kehittynyt rundisormet.

Vaikka rumpalit olisivatkin muita henkisesti heikompia, fyysisesti he ovat kovassa vedossa. Kun siirryin päätoimiseksi laulajaksi, pidin edelleen kiinni noista periaatteista ja fyysisestä kunnostani. Ja kun säntäilin The Trip into the Light World Tourilla joka ilta kunniakierroksen ympäri valtavaa pyöreää lavaa, tiesin olevani hyvässä kunnossa. Rumpalin työssä ei kaivata mitään personal trainer -hölynpölyä. Minulla ei ole myöskään kuntosaliriippuvuutta, josta monet modernit keikaripoptähdet tuntuvat kärsivän.

Lauluääni on kuitenkin asia erikseen. Hauraisiin äänihuuliin ei voi lätkäistä laastaria. Vaikeudet täytyy selättää jotenkin muuten.

Onneksi en ole koskaan saanut äänihuulten kyhmyjä millään Genesiksen tai soolourani jättimäisistä kiertueista 80- tai 90-luvulla, mutta oli minulla silti oma lääkäri joka paikassa mukana. Peruin keikkoja tosi harvoin, koska hätätilanteissa tiesin, että voisin aina ottaa pistoksen prednisonia, joka kuuluu kortikosteroideihin.

Äänihuulet ovat tosi pienet, kuin kaksi toisiinsa hankautuvaa pikkuruista kolikkoa. Jos huulet turpoavat tai vahingoittuvat, ne eivät enää pääse tarpeeksi lähelle toisiaan, ja silloin kurkusta ei meinaa lähteä pihaustakaan. Ja sitten on pulassa. Jos niitä rasittaa vielä senkin jälkeen ja ne turpoavat entistä pahemmin, niihin kehittyy lopulta kyhmyjä. Mutta pieni steroidiruiske auttaa turvotukseen, ja sen jälkeen on taas terve kuin pukki. Mutta vain hetken aikaa.

Minun on ollut pakko turvautua tähän apukeinoon monta kertaa laulajanurallani.

Yleensä keskustelu on edennyt jotenkin näin:

”En pysty laulamaan”, sanon lääkärille.

”Selvä. Milloin sinun pitää laulaa seuraavan kerran?”

”Tänä iltana.”

”Missä?”

”40 000 hengen stadionilla.”

”Ahaa…”

Sitten olen saanut pistoksen prednisonia kankkuun. Steroidi auttaa selviytymään keikasta, mutta kun sitä pistetään, aine vaikuttaa kymmenen päivää. Sivuvaikutukset ovat mukavan kakofonisia: psykoottista mielialanvaihtelua, nesteen kerääntymistä ja kuukasvot.

Sain kokea aineen varjopuolet Australian Fremantlessa jättimäisellä vuosien 1986–1987 Invisible Touch Tourilla. Australian-kiertueet olivat aina suuria ponnistuksia – aikavyöhyke vaihtuu, lennot ovat pitkiä ja lopulta sitä on ylösalaisin ja nurinperin maailman toisella puolella.

Tuolla kiertueella törmäämme Elton Johniin. Vanha lyömäsoittajakaverini Ray Cooper kuuluu hänen bändiinsä. Käymme tapaamassa Raytä, koska soitamme pian samassa paikassa. Ray toteaa: ”Hei, miten menee, oletko käynyt salilla?” En tietenkään. ”Näytät upealta, aivan upealta…” hän lisää äkkiä vähän epäuskottavan oloisesti.

Sitten palaan hotellille ja katson itseäni peilistä. ”Ihan okei”, totean. Tai niin ainakin kuvittelen.

Olen kuitenkin saanut kiertueella pienen kolhun. Yhtenä iltana ”Dominon” lopussa hyppäsin ilmaan ja laskeuduin jalkani syrjälle. Tuska oli sietämätöntä, mutta onneksi jalka oli vain venähtänyt, joten pusersin eteenpäin. Jokin – adrenaliini, kortisoni, vakuutusmaksut, hirvittävän korkeat peruutuskorvaukset – auttoi minua jatkamaan kiertueen loppuun.

Muutaman kuukauden päästä näen itsestäni kuvia kiertueelta ja tajuan, mitä Ray oli jättänyt sanomatta. Näytän kuin David Crosbylta huumeongelmien pahimmissa syövereissä. Tai ei sittenkään. Näytän siltä

kuin olisin syönyt David Crosbyn. Kortisonin takia imin vettä kuin sinivalas planktonia. Olin paisunut, mutta kukaan ei ole sanonut mitään.

Nuo kuvat saivat minut kauhusta kankeaksi. En ollut sisäistänyt lääkkeen varoitustekstejä: ”Älä käytä raskaita työkoneita vaikutuksen alaisena.” Ei ole olemassa juuri Genesiksen stadionkiertuetta raskaampia työkoneita.

Tapaan Rayn pian uudelleen keikalla Royal Albert Hallissa, ja hän myöntää pohtineensa Australiassa kuumeisesti, miksi hänen vanha kaverinsa Phil näytti niin ”kaamealta”.

Eikä se ollut ainoa tällainen kiertue. Kuten jo aiemmin totesin, itkettävän pitkä ja massiivinen We Can’t Dance Tour oli vähällä keskeytyä heti alkutekijöissään, kun menetin ääneni Tampassa. Tuolla kiertueella oli jättimäisiä yleisöjä, jotka osasivat biisien sanat minuakin paremmin. En voinut tuottaa niille pettymystä. Mutta sillä kertaa edes neula ei voinut pelastaa esitystä.

Tässä vaiheessa olen haparoinut korkeissa äänissä jo jonkin aikaa. Soolokiertueillani minulla ei ole ollut samanlaisia ongelmia, koska biisit on tehty minulle laulettavaksi. Mutta osa Genesiksen biiseistä on sävelletty Peterin äänelle. Ja vaikka lauluäänissämme on hämmästyttävän paljon samaa, osa kappaleista ei vain sopinut äänialalleni. Mutta vaikka solistina olisi ollut Peter, tässä iässä korkeimmat äänet olisivat tuottaneet hänellekin harmaita hiuksia.

Joidenkin kappaleiden sävellajia on mahdollista laskea, mutta samalla ne saattavat menettää osan tenhovoimastaan. Esimerkiksi ”Mama”: jos biisin laulaa liian matalalta, siitä katoaa kaikki taika. Laulumusiikki on sidoksissa sävellajiin, johon se on kirjoitettu. On myös olennaista, mistä kohtaa instrumenttinsa kaulaa kitaristi soittaa sointunsa ja miltä korkeudelta tietyt kosketinsoitinsoundit soivat parhaiten.

Pelkäsin kuollakseni tiettyjä kohtia Genesiksen settilistassa. Kappaleessa ”Home by the Sea” on paljon sanoja. Minun piti painaa fraasien alut tiukasti mieleeni, koska ilman niitä minun oli vaikeaa muistaa sanoja. Kun Tony Banks kirjoitti melodian ja sanat, hän ei hetkeäkään pohtinut, miltä ne kuulostaisivat. Hän ei ollut koskaan laulanut biisiä ääneen. Niinpä minun täytyi keikasta selvitäkseni oppia sivuuttamaan satunnaiset kömmähdykseni.

Tony kuitenkin huomasi niistä jokaisen. ”Tänään taisi olla vähän vaikeaa?” hän sanoi usein keikan jälkeen, vaikkei koskaan epäystävälliseen sävyyn. ”Huomasin, että missasit muutaman tärkeimmän äänen…”

Jopa hölmön yksinkertainen ”I Can’t Dance” muuttui vaikeaksi. Kertosäkeistön ensimmäinen korkea tulostus – *auts*. Tein tuon kohdan kunnianosoitukseksi Fine Young Cannibalsin Roland Giftille, jolla on upea soulääni. Mutta kun lauloin sitä illasta toiseen, minun oli vaikeaa saada nuotista kiinni. Muuten minulla ei olisi ollut mitään ongelmaa. Siinä kohdassa kuitenkin ammuin itseäni suoraan äänihuuliin.

Ja sitten on ”In the Air Tonight”. Jos lauloin kappaletta kylmiltäni, minun oli välillä vaikea tavoittaa suuret tunteet, jotka vievät sitä eteenpäin. Joskus vartalon liike ja suun asento auttoi löytämään oikean tuntuman. Mutta jos taas soitin samalla rumpuja enkä keskittynyt vain laulamiseen, pääsin jostain syystä paljon korkeammalle. Molemmat tukivat toisiaan: rumpuja soittamalla piiskasin itseäni laulamaan paremmin.

Yleensä en kuitenkaan jäänyt märehtimään näitä ongelmia kovin pitkäksi aikaa. Kolme vuosikymmentä puskin vain jatkuvasti eteenpäin. Mutta jos nyt laskisin, kuinka monta kertaa minua on tökätty neulalla ahteriin paremman laulusuorituksen toivossa, en varmaan uskaltaisi enää edes istua alas. Ja sen jälkeen myös ylös nouseminen tuottaisi vaikeuksia: jossain

vaiheessa minulle alkoi nimittäin valjeta, että liiallinen kortisonin käyttö haurastuttaa luuston.

Vuonna 1998 *Tarzan*-projekti lähestyy päätöstään, ja meidän täytyy tehdä ”You’ll Be in My Heartista” ”poptyylisempi” singleversio.

Varaan hieman studioaikaa Los Angelesin Ocean Waylta tuottaja Rob Cavallon kanssa. Hän on myös Disneyn Hollywood Records -levymerkin A & R -osaston varajohtaja (ja firman pomon poika). Cavallo on tehnyt menestyksekkään uran ja muun muassa voittanut Grammyn Green Dayn albumista *Dookie*. Tässä vaiheessa hänellä ovat vielä edessään hänen suurimmat saavutuksensa tuottajana (muun muassa Green Dayn *American Idiot*, Fleetwood Macin *Say You Will*, My Chemical Romancen *The Black Parade)* ja levy-yhtiön pomona – vuonna 2010 hänestä tulee Warner Bros Recordsin toimitusjohtaja.

Eräänä iltapäivänä Ocean Wayllä kuuntelemme lauluottoa. Olen laulukopissa luurit päässä, kun äänittäjä painaa playtä.

Bännggg!!

Musiikki kuuluu hirvittävän lujaa. Uskomattoman lujaa. Nyt ei enää puhuta korvia repivästä – mukana repeää koko pää. Ennenkuulumattoman voimakas ääni iskeytyy kuulokkeista suoraan tärykalvoihini. Toinen korvani kuuroutuu. Niin yksinkertaista ja nopeaa se on. En kuule vasemmalla korvallani mitään. Ei soimista tai sirinää, ei yksinkertaisesti mitään.

Tokaisen (suhteellisen tyynesti) äänittäjälle: ”Älä tee tuota toiste.”

Palaan hieman sekavana takaisin hotelliini Peninsula Beverly Hillsiin. Yhdeksänvuotias Lily odottaa minua, mikä ilahduttaa minua. Alamme pelata *Spyro the Dragonia* – pelit ovat nykyään yksi yhteisistä lempiharrastuksistamme. Rakastan niitä ja niin myös Spyroa, vaikka jos oikein hullusti käy, julistaudun *Crash Bandicoot* -mieheksi. Ja kuin

taikaiskusta vasemman korvani kuulo palaa. Minusta on tuntunut kuin olisin ollut veden alla, mutta nyt tukos on yhtäkkiä poissa. Luojan kiitos.

Samana iltana käymme illallisella pienessä italialaisessa ravintolassa vastapäätä hotelliani. Olen juuri käymässä pasta-annokseni kimppuun, kun menetän yhtäkkiä taas kuuloni. Siitä hetkestä lähtien en ole koskaan enää kuullut kunnolla vasemmalla korvallani. *Game over,* noin vain.

Käyn tapaamassa lukuisia korva-, nenä- ja kurkkuvaivojen erikoislääkärejä. Minulle tehdään kuulotestejä, ja kaikki tulevat lopulta samaan johtopäätökseen: olen saanut kuulovaurioni infektion seurauksena. Vamma ei siis liity mitenkään musiikin tekemiseen. Minulla on vain käynyt huono mäihä. Samoin voisi käydä vaikka karkkikaupan myyjälle.

Myöhemmin minulle selviää, mitä on tapahtunut. Yksinkertaistaen: virus on vahingoittanut aivoista korvaani johtavia hermoratoja. Se on heikentänyt kykyäni kuulla keski- ja matalataajuuksisia ääniä. Jos olisin hoitanut vaivan heti – annoksella vanhaa tuttua kortisonia – solujen uusiutuminen olisi ehkä käynnistynyt uudelleen ja tilanne voisi olla toisenlainen. Mutta reagoin liian myöhään, kuten Collinsien suvussa on ollut tapana. Siihen isänikin lopulta menehtyi, kun ei hoitanut ajoissa diabetestaan ja sydänvaivojaan.

Kuulovaurio ei siis luultavasti johtunut kuulokkeiden törähdyksestä vaan virusinfektiosta. Tuo töräys on kuitenkin ollut edellisten kuukausien ja vuosien mittaan ainoa tilanne, jossa olen kuullut poikkeuksellisen lujaa ääntä. Niinpä en täysin usko, ettei sillä olisi ollut mitään osaa vammani synnyssä.

Disneyn Chris Montanin poika on kroonisesti kuuroutunut, ja käyn hänen neuvostaan Los Angelesin House Ear Institutessa. Erikoislääkäri kysyy: ”Täytyykö sinun lähteä taas kiertueelle?”

”Ei oikeastaan.”

”No miksi sitten lähtisit? Mitä vain voi tapahtua, ja sitten olisit täysin kuuro. Kukaan ei tiedä, mistä nämä virusinfektiot johtuvat, ja siinä tapauksessa ottaisit suuren riskin.”

Olenko kauhuissani? Jostain kumman syystä en juurikaan. Ensinnäkin ajattelen, että kyllä korvakin lopulta tokenee. Toiseksi menen pohdinnoissani vielä pidemmälle: ”Vaikka ei tokenisikaan, pärjään kyllä.”

En ole täysin kuuro vaan olen menettänyt vain puolet toisen korvani kuulosta, joten voin edelleen työskennellä kotioloissa. Jos keikkailisin rockbändin kanssa tai olisin oman bändini kanssa isolla popkeikalla, siitä voisi koitua ongelmia. Mutta en aio tehdä kumpaakaan ainakaan lähitulevaisuudessa.

Olen onnellinen linnoittautuneena tänne omaan puutarhaani Sveitsin vuorenrinteillä. Kirjoitan musiikkia elokuvaan. Minulla on oma bigbandini, joka soittaa vain pienillä keikkapaikoilla ja jonka kanssa laulan hädin tuskin lainkaan. Pystyn varaamaan kaiken aikani seuraavaan sooloalbumini tekoon. Jos en siis enää voikaan olla suurten otsikoiden maineikas (tai pahamaineinen) pääesiintyjä ”Phil Collins”, se sopii minulle oikein hyvin. Osittainen kuulon menettäminen tuntuu sopivalta tekosyyltä.

Suhtaudun toiveikkaasti uuteen puolikuuroon elämääni, vaikka rakkaimpani ovatkin hämillään. Kuulon menettäminen on antanut minulle myös jotain: kontrollia. Ja pidän tuosta kontrollista, vaikka se pohjautuukin ruumiilliseen vammaan. Olen esittänyt monta vuotta pillipiiparia, joka ei saa täysin päättää soittamaansa sävelmää, mutta nyt saan kohtaloni takaisin omiin käsiini.

Olen alkanut halveksua todellisen Phil Collinsin kaksoisolentoa, joka on kiertänyt lavoja esiintymässä, pullistelemassa, haalimassa kiitosta ja (viime aikoina yhä enemmän myös) arvostelua. ”Phil Collinsiin” liittyvä ärsytys, odotukset, velvollisuudet ja oletukset raahaavat tuota kaveria nilkoista ja

painavat hänen harteitaan. Hänellä on hajonneita perheitä, katkeroituneita kumppaneita ja etäiseksi jääneitä lapsia. En pidä tuosta tyypistä. En halua olla hän. Olen siis saanut tarpeeksi itsestäni.

Haluaako joku, että lähtisin keikoille ja kiertueelle ja ryhtyisin taas pop- tai rocktähdeksi? Valitan, ei onnistu. Lääkärin määräys.

Menetin kuuloni – löysin itseni. Tai sen, mitä minusta oli jäljellä.

Minulla on kieltämättä myös aika hyvä varasuunnitelma. Samana päivänä, kun *Tarzan* tuli teattereihin kesäkuussa 1999, Tom Schumacher pyysi minua mukaan toiseen uuteen Disney-elokuvaan. *Karhuveljeni Koda* (engl. *Brother Bear*) – kertomus Amerikan alkuperäisasukkaista, muinaisesta tasapainosta ihmisen ja luonnon, eläinhenkien ja tietenkin myös karhujen välillä. Minun tehtävänäni on tehdä siihen kappaleita ja, mikä vieläkin kiinnostavampaa, suunnitella osa äänimaisemasta. Tuohon haasteeseen olen pitkään halunnut tarttua. Se hyvittää korkojen kanssa Disneyn toisen luovan linjauksen – en välttämättä saisi laulaa omia kappaleitani elokuvassa.

Karhuveljeni Kodan tekeminen on sekin pitkällinen luova prosessi, kuten voi odottaa tarinalta, joka on vielä ensimmäisissä työvaiheissa pohjautunut *Kuningas Leariin*.

Ensimmäiseksi Disneyn musiikkitiimi vaatii, että hankin tietokoneen. Tähän asti olen työskennellyt vain nauhojen parissa. *Tarzanissa* jokainen muutos elokuvassa vaikutti myös kappaleisiin, joten minun piti aina käydä äänittämässä ne kokonaan uudelleen. Se vei paljon aikaa, mutten osannut toimia toisinkaan. Tietokoneilla tempoa ja musiikin elementtien paikkaa voi vaihdella mielensä mukaan.

Mark Mancinan tekniikkaneroporukkaan kuuluva Chuck Choi pitää minulle viikon tehokurssin. Teen aluksi paljon muistiinpanoja, ja urakka vaikuttaa ylitsepääsemättömältä. Mutta ennen pitkää minusta tulee innokas

tietokoneen käyttäjä. Keksin uusia tapoja työskennellä studiossa, ja lisäksi samassa tilassa istuu näitä juttuja eläviä ja hengittäviä kavereita. Mark on kokenut mutta edelleen nuori ja intohimoinen elokuvamusiikin säveltäjä, ja kaiken kukkuraksi hän on pitkän linjan Genesis-fani. Tulemme loistavasti juttuun, jaamme projektin työt keskenämme, ja ryhdyn innoissani säveltämään Disney-soundtrackia, vaikka olenkin osittain kuuro mies.

Mieleen tulvivat vanhat mustavalkoelokuvat, joissa kalenterin sivut lentävät pois yksi toisensa jälkeen kuukausi kuukaudelta. Lukuisia videopalavereja ohjaajien sekä käsikirjoitus- ja animaatiotiimien kanssa. Monia myöhäisillan puheluita Begninsiin, Burbankiin ja Orlandoon (missä Disneyn Floridan-studiot sijaitsevat), kuuloke tietenkin tiiviisti (hyvää) oikeaa korvaani vasten. Paljon ideoiden heittelyä edestakaisin, kun kuuntelemme, miltä keskeneräinen partituuri kuulostaa – elokuvantekijät käyttävät tuota viimeistelemätöntä musiikkia oman tuotantotyönsä apuvälineenä – ja pohdin, olisiko parasta käyttää samoja ideoita uudestaan sellaisenaan vai kenties kehitellä niitä pidemmälle.

Veivaus jatkuu edelleen, kun Mark yrittää muokata taustamusiikki-ideoistani lopullista orkesteripartituuria. Silloin huomaamme, että osa huilustemmoistani menee huilun äänialan ulkopuolelle ja pasuunastemmani sopisi oikeastaan paremmin englannintorvelle. Opettelen ja opin nopeasti, että kaikesta musiikillisesta kokemuksestani huolimatta minulla on elokuvamusiikin säveltäjänä merkittäviä puutteita – välillä olen ihan ulapalla.

Laulunteko sen sijaan edistyy mainiosti. Koen olevani elossa. Mutta mietin koko ajan, kuka kumma lopulta laulaa tekemäni biisit muun muassa kalan ja karhun äänillä. Nuo elokuvaan liittyvät käytännön pulmat eivät kuitenkaan ole lopulta minun vaan Disneyn harteilla, vaikka osallistunkin kaikkiin musiikista käytäviin neuvotteluihin.

Elokuvan avauskappaleeseen ”Great Spirits” pyydämme esittäjäksi pitkäaikaisen idolini Richie Havensin. Hän laulaa kauniin version, joka ei kuitenkaan läpäise työryhmän seulaa. Kokeiltuamme muutaman muun vaihtoehdon päätämme kysyä Tina Turneria. Mutta hän on juuri ilmoittanut lopettaneensa uransa, joten olisi varmasti työn ja tuskan takana suostutella hänet mukaan. Onneksi olen kuitenkin tavannut hänet tehdessäni Ericin kanssa *Augustia* – silloin hän lauloi Ericin kanssa duettona kappaleen ”Tearing Us Apart”. Lisäksi Tina asuu Sveitsissä, mikä on yksi kotonaan viihtyvän Collinsin valttikorteista.

Tina suostuu, joten käymme Zürichissä äänittämään hänen lauluaan. Hän on uskomattoman ammattitaitoinen laulaja sekä todellinen taiteilija ja on opetellut biisin lähettämältäni nauhalta. Hän antaa kaikkensa, ja jo muutaman oton jälkeen homma on purkissa. Tina huokuu musikaalisuutta ja tyyliä.

Toinen koskettava kappale ”Transformation” soi taustalla, kun yksi päähahmoista muuttuu karhuksi. Sanoitukseni käännetään eräälle inuiittikielelle, ja lopulta sen esittää Bulgarian Women’s Choir. Paperilla tämä voi kuulostaa omituiselta yhdistelmältä ja radikaalilta ratkaisulta. Lopullisessa elokuvassa se kuitenkin kuulostaa uskomattomalta.

Laulan lopulta kuusi kappaletta soundtrack-albumin ylimääräisiksi raidoiksi, ja olen siihen osittain tyytyväinen. Mutta tuntuu hyvältä idealta pyytää The Blind Boys of Alabamaa laulamaan biisi ”Welcome”, joka on yksi elokuvan suosikkikappaleistani. Se sijoittuu metsästyskohtaukseen, jossa karhuklaani hyväksyy sankarikarhun osaksi suurempaa karhuperhettä jonkinlaisen lohenkalastusrituaalin kautta. Lohet tosin näyttävät omituisen flegmaattisilta.

Tämä on elokuvan ainoa osio, jonka musiikki ei mielestäni onnistu: Blind Boys ei ole enää aivan parhaassa vedossa eikä saa oikeaa groovea

kappaleeseen, josta olisi pitänyt tulla karhuhenkistä Motownia.

Ja kun *Karhuveljeni Koda* tulee lopulta teattereihin lokakuussa 2003, pääsen esiintymään Tina Turnerin kanssa samalla lavalla elokuvan ensi-illassa Broadwayn New Amsterdam Theatressa. Näytöksen jälkeen laulan yhden oman kappaleeni, ”No Way Out”, ja sitten esittelen Tinan. Hän laulaa ”Great Spiritsin” ja minä soitan siinä rumpuja. On uskomatonta, miten Tina herää henkiin. Soundcheckissä hän vain löysäili ja ”teeskenteli” olevansa eläkkeellä, mutta nyt hän naulaa kappaleen timanttisella esityksellä.

Ja sitten takaisin (ei-animoituun) tosimaailmaan… Samaan aikaan *Karhuveljen* kanssa kartutan vähitellen kappaleita seitsemännelle sooloalbumilleni.

Loppukesällä 2000 saamme kuulla, että Orianne on raskaana. Nicholas Grev Austin Collins syntyy 21. huhtikuuta 2001. ”Grev” on isäni nimi ja Austin veljeni Cliven (toinen) sekä isäni isän ensimmäinen etunimi. Tämä iloinen tapahtuma saa minut tekemään jälleen uusia biisejä. ”Come with Me” kertoo Nicistä vauvana, mutta käytännössä se voisi kertoa kenestä tahansa vauvasta. Se kuvastaa puhdasta isällistä rakkautta ja hellyyttä: älä murehdi, tule mukaani ja sulje silmäsi, kaikki on hyvin.

Sanoitus sopisi keneen tahansa lapsistani tai oikeastaan keneen lapseen tahansa missä päin maailmaa tahansa. Kappale on yksi suosikeistani, ja melodia muistuttaa kehtolaulua, jota minulla oli tapana hyräillä Lilylle Amerikassa limusiinien takapenkillä. Tilaamme pienelle Nicille tätä melodiaa soittavan soittorasian, jota kuunnellessaan hänen on helpompi nukahtaa. Myöhemmin minun täytyy kirjoittaa oma kehtolaulu myös hänen veljelleen Mattille ja tilata hänellekin oma soittorasiansa. Mattin harmiksi melodia ei ole vielä siinä vaiheessa kasvanut biisiksi.

Päätän antaa tämän hyvin henkilökohtaisen albumini nimeksi *Testify* – ”todistaminen” tai ”tunnustaminen” kuvaa hyvin, mitä tuohon aikaan

ajattelen elämästäni. Haluan kertoa koko maailmalle perheen uudesta poikalapsesta ja naisesta, johon olen syvästi rakastunut. Elän onnellisena Sveitsin vuoriston sylissä.

Niinpä täytyisi tapahtua jotain aivan poikkeuksellista, että minut saataisiin raahattua takaisin parrasvaloihin. Tuo poikkeuksellinen tapahtuma on hänen majesteettinsa pyyntö.

Keväällä 2002 minua kysytään rumpaliksi kuninkaallisen juhlan housebandiin. Ylenpalttinen konsertti järjestetään Buckinghamin palatsissa, kun kuningatar Elisabet II on ollut vallassa 50 vuotta. Huono korva tai ei, tästäkään tarjouksesta ei voi kieltäytyä.

Pääpiirteissään tarkoituksena on juhlistaa brittimusiikin voittokulkua edellisten hieman yli neljänkymmenen vuoden aikana. Aikakauden suurimmat artistit laulavat kappaleita, jotka ovat tehneet heistä kuuluisia. Vain Paul McCartney ja amerikkalainen Brian Wilson tuovat konserttiin omat bändinsä. Soitan siis rumpuja kaikkien muiden esiintyjien taustalla, ja olen käytännössä housebandin johtohahmo.

Treenaamme muutaman viikon Tower Bridgen lähistöllä sijaitsevassa harjoitustilassa, jonne saapuu joukko tunnettuja artisteja: Ozzy Osbourne, Rod Stewart, Eric Clapton, Steve Winwood, Ray Davies, Joe Cocker, Annie Lennox, Cliff Richard, Tom Jones, Shirley Bassey ja monia muita.

Keikkapäivänä käteni ovat kunnossa, korvani ei vaivaa ja kaikki muutkin ovat hyvässä vedossa – jopa Brian May, joka soittaa Buckinghamin palatsin katolla tuulen tuiverruksessa, mikä vaikuttaa varmasti painajaismaisesti hänen soundiinsa, tukasta puhumattakaan.

Viiden kuukauden kuluttua ilmestyy *Testify*. Nykyään olen jo hyväksynyt, että levystä tuli aika iso floppi. Haluan kiittää kaikkia ranskalaisia, sveitsiläisiä, saksalaisia, hollantilaisia ja belgialaisia, jotka sentään nostivat sen kansallisilla listoillaan toiseksi, kolmanneksi tai

neljänneksi. Mutta muu vapaa maailma, erityisesti Britannia ja Yhdysvallat, ei ollut yhtä vaikuttunut.

Tunnustan myös, että suhtauduin tilanteeseen hyvin stoalaisesti. Olin kyllä jo saanut oman viisitoistaminuuttiseni.

Siihen liittyi monta hyvää asiaa: olin tehnyt albumin, jonka sävelmät kertoivat, miten paljon rakastan vaimoani ja pientä poikaani, olin voinut tehdä sen pääosin kotona, eikä tekemistä ollut hidastanut edes odottamaton kuuroutuminen, joka näytti hetkellisesti päättävän urani. Tätä kaikkea voi pitää hyvänä saavutuksena.

Mutta kuitenkin… Vuonna 2003, kun *Testify* on vaipunut suhteellisen nopeasti unholaan, pohdiskelen jälleen vakavasti tulevaisuuttani.

Kesäkuun 12. päivänä minut valitaan New Yorkin Marriott Marquisissa Songwriter’s Hall of Fameen. Legendaarinen lauluntekijä Johnny Mercer on perustanut tämän kunniagallerian vuonna 1969 yhdessä musiikkikustantajien Abe Olmanin ja Howie Richmondin kanssa. Organisaation tarkoituksena on (nettisivujen mukaan) ”kohdistaa huomio niiden lauluntekijöiden saavutuksiin, jotka ovat luoneet elämämme soundtrackin sanat ja musiikin”. Tuntuu huikealta, että kollegani pitävät minua näin upean tunnustuksen arvoisena. Gallerian lauluntekijät ovat pieni ja tarkkanäköinen joukko – tällä hetkellä (2016) siihen kuuluu alle 400 jäsentä. Vuoden 2003 listalle kuuluvat minun lisäkseni Little Richard, Van Morrison ja Queen, kun taas Jimmy Webbe (”Witchita Lineman”, ”By the Time I Get to Phoenix” ja lukemattomia muita klassikoita, joiden nimissä ei ole yhtään paikannimeä) saa sitäkin arvokkaamman vain yhdelle lauluntekijälle vuosittain myönnettävän Johnny Mercer -palkinnon. Olen melkoisessa seurassa.

Tunnustus saa minut mietteliääksi. Jos aion vähitellen luopua tuosta ”Phil Collins” -hahmosta, minun pitäisi tehdä se kunnolla. Musiikkiurani ei

pitäisi päättyä alisuoriutuneeseen sooloalbumiin ja bigbandkiertueeseen.

Pohdiskeluni taustalla on toinenkin tärkeä syy: tässä vaiheessa, kolme vuotta äkillisen kuuroutumisen jälkeen, elämäni on jälleen palannut lähes vanhoihin uomiinsa. Aivoni ovat sopeutuneet, oikea korvani alkanut kompensoida vasemman puutteita eikä minun ole enää yhtä vaikeaa kuulla kuin jokin aika sitten. Pystyn jälleen kuuntelemaan musiikkia ja nauttimaan siitä. Ja kuten huomaan kuningatar Lizin keikalla, korvamonitorit helpottavat esiintymistä huomattavasti.

Pohdittuani tätä kaikkea juurta jaksain – minä tosiaan mietin tätä kaikkea pitkään ja hartaasti – totean, että voisin ehkä sittenkin tehdä vielä yhden kiertueen, jotta pääsisin jättämään kunnolliset jäähyväiset. En halua vain kadota paikalta jälkeä jättämättä.

Viimeinen kiertueeni on samalla myös ilmoitus upeille kollegoilleni ja managerilleni: olen vakavissani, kun sanon haluavani lopettaa. Luultavasti kukaan ei muuten uskoisi minua, enhän tunnetusti ole juuri kieltäytynyt työtarjouksista. Mutta jos ilmoitan asiani tarpeeksi painokkaasti – esimerkiksi 77 keikan maailmanlaajuisella jäähyväiskiertueella – lähipiirini ehkä oivaltaa, että haluan todella lopettaa kunnolla, lopullisesti, ikuisesti, aamen. Sitten olisin vapaa mies.

Mutta kelataanpa hieman takaisin: kiertueen nimi *First* Final Farewell Tour voi kuulostaa hieman hämäävältä – sehän antaa ymmärtää, että pelivaraa on vielä jäljellä. Mutta ei anneta faktojen pilata tätä hauskaa Monty Python -henkistä vitsiä.

Tajuan kuitenkin vasta myöhemmin, että kun puhun Oriannelle lopettamispäätöksestäni ja ilmoitan, että urani päättyy tähän kiertueeseen, hän näkee sielunsa silmin *piipun ja tohvelit*. Hän on vasta kolmekymmentäyksivuotias pienen taaperon äiti, mutta nyt hänen ikäloppu

miehensä aikoo ripustaa rumpukapulat naulaan. Ja ukkohan on muutenkin puolikuuro! Mitä vielä, kihti?

Valmistautuessani kiertueeseen alkuvuonna 2004 en tiedä tästä kaikesta vielä mitään. Mieleni seilaa muissa maisemissa. Mutta keväällä 2005 säpsähdän takaisin arkitodellisuuteen, kun Orianne kertoo olevansa taas raskaana. Loistojuttu! Päätän viettää ensimmäisen kerran elämässäni isyyslomaa: kiertueen aikataulua muokataan pikaisesti, jotta voin olla kotona synnytyksen hetkellä ja hyvän aikaa sen jälkeenkin.

First Final Farewell Tour alkaa 1. kesäkuuta 2004 Milanon Fila Forumista. Kierrämme Eurooppaa ja Amerikkaa syyskuun alkuun saakka, jolloin sanon viimeisen *sayonarani* Yhdysvalloille Fort Lauderdalen Office Depot Centerissä.

Ennen kuin lähden Amerikasta, nautin kuitenkin vapaapäivästä Houstonin-keikan jälkeen. Tiedän, että urani on lähellä päätöstään – ja tämä saattaa olla viimeinen kertani Teksasissa – joten teen pyhiinvaellusmatkan San Antonioon Alamon taistelukentille.

Olen nähnyt Disneyn elokuvan *Davy Crockett – rajaseudun kuningas* televisiosta viisivuotiaana eli puoli vuosisataa sitten. Tuolloin minussa heräsi kiinnostus taisteluun 185 teksasilaisen ja muutaman tuhannen meksikolaisen välillä. Mutta mikä alkoi lasten leikkinä lelusotilailla ja Hanworth Road 453:n puutarhaan rakennettuna linnoituksena, on nyt aikuisena muuttunut vakavahenkiseksi harrastukseksi.

Vuonna 1973 Genesiksen Foxtrot Tourilla menin Peter Gabrielin kanssa käymään historiallisella tapahtumapaikalla ja yritin selvittää todellisuuden Hollywood-myytin takana. Oli epätodellisen liikuttavaa nähdä Alamon kirkon julkisivu omin silmin. Minulle kolmetoista päivää kestäneen verisen piirityksen tapahtumapaikka on pyhää maata. En malttanut odottaa

seuraavaa vierailuani, ja kun kävin jälleen kaupungissa, tapasin selvänäkijän, joka oli vakuuttunut, että olin ollut edellisessä elämässäni yksi noista 185 puolustustaistelijasta – kuriiri John W. Smith. Pohdin leikilläni, että siitä varmaankin näkyi viitteitä myös lapsuuden leikissäni, jossa sytytin lelusotilaani tuleen. Kuulin paljon myöhemmin, että juuri samoin teksasilaiset kohtasivat kuolemansa.

Vapaapäivänä Washington DC:ssä toisella Yhdysvaltain-kiertueella jossain vaiheessa 80-lukua päädyin liikkeeseen nimeltä The Gallery of History. Siellä myytiin historiallisia dokumentteja, ja löysin valikoimasta natsien sotilaskäskyjen ja Beethovenin signeeraamien partituurien joukosta Davy Crockettin kirjoittaman kirjeen. Se maksoi 60 000 dollaria. Crockett oli sankarini, mutten tohtinut silti käyttää niin suurta summaa pelkkään paperinpalaseen, vaikka olisikin tuntunut kiehtovalta päästä niin lähelle tuota legendaarista rajaseudun miestä.

Mutta ajatus jäi hautumaan, ja siitä lähtien olen etsinyt vapaa-ajallani kaikenlaista taisteluun liittyvää esineistöä. Sain tosin vasta jouluna 1995 lahjaksi Oriannelta ensimmäisen varsinaisen Alamo-asiakirjani: ostokuitin aiemmin mainitsemani Smith-nimisen kuriirin omistamasta satulasta. Mies oli viemässä viimeisiä kirjeitään, kun Alamon vastarinta romahti 6. maaliskuuta 1836. Olen miettinyt monta kertaa, miten monta mailia tuo satula oli ehtinyt toimia Teksasin tasavallan palveluksessa.

Oriannen lahjasta lähtien olen keräillyt kaikenlaista Alamoon liittyvää, ostanut aseita ja asiakirjoja aina tilaisuuden tullen budjettini rajoissa – ja toisinaan silloinkin, kun minulla ei olisi oikeasti ollut niihin varaa.

Nyt vuonna 2004 pohdin, että olen ehkä viimeistä kertaa kiertueella Amerikassa, joten vuokraan pienen yksityiskoneen ja lähden käymään taistelupaikalla. Otan mukaani Oriannen, kolmivuotiaan Nicholasin ja Danny Gillenin. Kun olen lähdössä Alamosta puolentoista tunnin

kierroksen päätteeksi, huomaan kaupan, joka sijaitsee noin kymmenen metrin päässä alueen koilliskulmasta. Juuri siinä paikassa tapahtui osa pahimmista verilöylyistä.

The History Shopissa päädyn juttelemaan liikettä pyörittävän Jim Guimarinin kanssa. Meistä tulee lopulta hyviä ystäviä ja hänestä on minulle vielä paljon apua – tulevina vuosina Jim tukee minua keräilyharrastuksessani.

Hieman myöhemmin liiketilaa vuokrannut Jim toteaa, että kaupan alla on luultavasti maata, jota ei ole koskaan tutkittu. Suunnitelma on selvä: ostan kaupan, jotta voimme aloittaa kaivaukset.

The History Shopin alta paljastuukin historiallisen esineistön aarreaitta: sotilaiden henkilökohtaisia esineitä, nappeja, hevosenkenkiä ja hampaita – niin ihmisten kuin eläinten. Puhdistamme ja laadimme inventaarin, sitten rakennamme uuden lattian ja kunnostamme kaupan. Nyt sisällä on tarkka pienoismalli 200 vuoden takaisesta Alamosta ja itse selostamani opasnauha, ja siellä käy paljon turisteja.

First Final Farewell Tourin Amerikan-osuuden jälkeen palaan kahdeksi kuukaudeksi kotiin, ja sitten 1. joulukuuta 2004 Matthew Thomas-Clemence Collins syntyy Genevessä. Olen jälleen äärimmäisen ylpeä isä. Kaikki vanhemmat lapseni vaikuttavat yhtä onnellisilta kuin minäkin. Olen viimein luopumassa kiertuemuusikon elämästä ja odotan innolla elämääni koti-isänä. Pääsen vihdoin ensimmäistä kertaa osallistumaan pikkuisteni kasvatukseen.

Pidän vapaata lokakuuhun 2005 asti, jolloin aloitamme kiertueen viimeisen pätkän Tallinnan Saku Suurhallista. Ne ovat loistavia keikkoja. Loppusuora on erityisen hieno, ja on upeaa päästä soittamaan paikkoihin, joissa en ole koskaan keikkaillut – Viroon, Liettuaan ja Suomeen [Hartwall

Areenalle]. Kuulonkaan kanssa ei ole pahempia ongelmia, mikä on hyvin helpottavaa. Keikoilla on mielettömän hauskaa. Minäkö muka jäisin eläkkeelle tässä vaiheessa (olen kiertueen päättyessä viriili 54-vuotias)?

Mutta olen jo päättänyt lopettaa, eikä mieleni muutu. Olen sanonut, että nyt kaikki päättyy. Minun täytyy palata kotiin. Se on ainoa oikea ratkaisu – kun keikkailen First Final Farewell Tourilla, Orianne on jumissa kotona. Aluksi hän on raskaana pitämässä huolta pikkutaaperostamme, ja toisella pätkällä hänen täytyy huolehtia tämän lisäksi myös vastasyntyneestä. Kun aviomies on jatkuvasti poissa, vaimolla ja äidillä riittää paljon puuhaa.

Odotan hetkeä, jona kiertue päättyy, koko elämäni jatkunut esiintymisura on ohi ja pääsen kotiin. Saan vihdoin syventyä johonkin, mitä olen halunnut koko elämäni mutta mistä en ole koskaan päässyt nauttimaan: voin vihdoin olla kunnollinen isä. Täysipäiväisesti. Ensin Simonin ja Joelyn kohdalla ja myöhemmin Lilyn kanssa en pystynyt olemaan edes tavallinen arkitöissä oleva isä. Se on ollut raskasta kaikille osapuolille. Nyt minulla on aikaa rakastaa perhettäni ja tietenkin myös korjata lukemattomia aiempia virheitäni. On perheen vuoro.

Orianne pohtii tilannetta eri näkökulmasta, ja häntä hirvittää. Hän on varma, että työelämäni päättyminen vetää hänet mukanaan: kun minä en tee töitä, ei tee kukaan muukaan.

Mutta Orianne ei halua luopua urastaan, ryhtyä kokopäiväiseksi kotiäidiksi eikä sitoutua mitään tekemättömään eläkeläiskumppaniin, joka on irrottanut mikkipiuhansa lopullisesti. Hän on luova nainen, joka on suorittanut kansainvälisen liikkeenjohdon maisteritutkinnon sekä kaupallisen alan kandidaattitutkinnon. Lisäksi hänellä on kokemusta oman yrityksen pyörittämisestä tapahtumatuotantoyhtiössään O-comissa.

Vuonna 2000 perustamamme hyväntekeväisyysjärjestön toiminta on pitkälti hänen varassaan. Olen jo vuosia saanut musiikkiuralle tähtääviltä

nuorilta kirjeitä, joissa he kysyvät, miten voisivat edetä alalla. En osannut aluksi auttaa muuten kuin opastamalla muutamien henkilöiden puheille. Keskustelin yhtenä iltana asiasta Oriannen kanssa ja päätimme lopulta perustaa järjestön, joka tukisi musiikki-, taide- ja urheilu-uralle pyrkiviä nuoria lukukausimaksuissa sekä tarjoaisi erilaista valmennusta ja opastusta. Otimme yhteyttä näillä eri aloilla uransa tehneisiin ystäviimme ja pyysimme heitä tukemaan järjestön toimintaa omilla erityisaloillaan. Niin sai alkunsa Little Dreams Foundation.

Nyt Orianne ei siis ole erityisen innostunut päätöksestäni lopettaa työnteko ja totutella vähitellen eläkeläiselämän mukavuuksiin. Hän varmasti ajattelee, ettei kuvitellut menevänsä naimisiin tällaisen miehen kanssa.

Näiden todellisten pelkojen ja perusteltujen huolenaiheiden lisäksi Oriannen mielialat alkavat heilahdella voimakkaasti. Hän kokee itsensä epäviehättäväksi ja hyödyttömäksi. Tuntuu kammottavalta sanoa tätä ääneen, mutta en osaa olla tällaisissa tilanteissa kovin myötätuntoinen. Suhtaudun sairastumiseen monessa mielessä samaan tapaan kuin isäni. ”Ryhdistäydy”, hän aina sanoi, ”palaa takaisin sorvin ääreen.”

Oriannella on omat epäilyksensä työurani päättämisen vaikutuksista perhe-elämäämme, ja hän kärsii myös synnytyksen jälkeisestä masennuksesta. Niinpä olemme aivan eri maailmoissa, kun käyn kotona kiertueen puolivälissä. Tunnelma on kireä, olemme molemmat rättiväsyneitä ja alamme ajautua yhä pahemmin erillemme.

Ja jos kodin asiat eivät ole kunnossa, kiertueella voi olla hyvin vaikeaa pysyä positiivisena. Mutta olen toisaalta myös helpottunut, kun aloitan lokakuussa 2005 kiertueen viimeisen kahden kuukauden mittaisen pätkän ja saan muuta ajateltavaa. Ehkä etäisyys tekee kummallekin hyvää. Voin pohtia perusteellisemmin yhteistä tulevaisuuttamme ja Oriannen tarpeita.

Hänkin saa toipua rauhassa masennuksestaan – vaikka joutuu toki huolehtimaan samalla kahdesta pienestä lapsesta.

Mutta silloin harvoin, kun Orianne käy tapaamassa minua kiertueella, tunnelma on yhtä kireä kuin aiemminkin. Vapaa-ajalla keikkojen lomassa kiistelemme hotelleissa. Ja kun saatan häntä bändin tila-autolla lentokentällä, autossa on jäinen ja vaivaannuttava hiljaisuus, jota samassa ajoneuvossa istuvan muun kiertueporukan kiusaantuminen vain pahentaa. Erimielisyytemme eivät jää huomaamatta myöskään tällä rundilla mukanani kulkevalta Joelylta. First Final Farewell Tourin hohdokkuus alkaa himmentyä. Avioliittomme ja nuoren perheemme paratiisin ylle kerääntyy synkkiä pilviä.

Rakastamme toki syvästi toisiamme, mutta tässä vaiheessa emme vain löydä Oriannen kanssa yhteistä säveltä.

En voi olla puhisematta: ”Tämä on uskomatonta. Sama homma jälleen. Olen *taas* kiertueella, ja avioliittoni on taas karikolla – ellei jopa vieläkin pahemmassa jamassa. Minulle käy näin jo kolmannen kerran. Ja mikä on yhteinen nimittäjä? Minä. Ei kai tästä voi ketään muutakaan syyttää.”

Yhteenvetona voisi sanoa, että suhteeni Oriannen kanssa rakoilee, koska en ole kuunnellut hänen huoliaan. En ymmärrä lainkaan, miksi riitelemme ja minut työnnetään taas ulos omasta kodistani. En vain tajua. Olen pahoillani.

Nic on neljä ja puoli, Matt ei ole vielä täyttänyt yhtäkään. Jos tämä menee niin kuin kuvittelen, lapseni viedään minulta pois. He eivät aavista mitään. Déjà-vu saa minut voimaan pahoin.

Kun Final Farewell Tour päättyy 24. marraskuuta 2005 Prahan Sazka Arenalla, olemme vielä Oriannen kanssa yhdessä – tai ainakin vielä virallisesti naimisissa. Ja asumme yhä yhteisessä kodissamme, vaikka pian sekin muuttuu.

Miksi kutsutaan rumpalia, joka eroaa tyttöystävästään? Kodittomaksi.

Entä miksi kutsutaan rumpalia, joka eroaa kolmannesta vaimostaan? Toivottomaksi tapaukseksi.

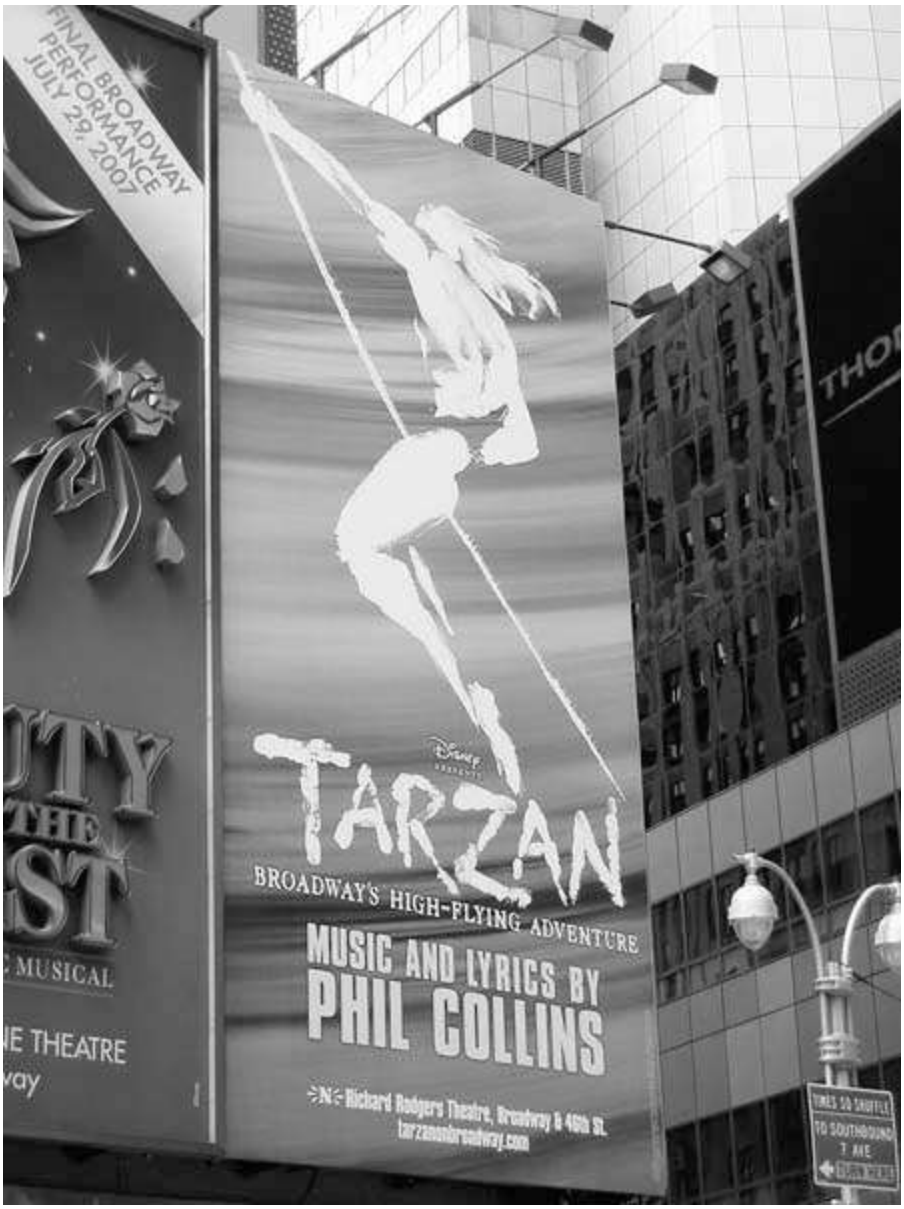
FINAL BROADWAY PERFORMANCE JULY 29, 2007
MUSICAL
THEATRE
Disney
TARZAN
BROADWAY'S HIGH-FLYING ADVENTURE
MUSIC AND LYRICS BY
PHIL COLLINS
Richard Rodgers Theatre, Broadway & 46th St.
tarzanonbroadway.com
TIMES SQ SHUFFLE
TO SOUTHBOUND
7 AVE

20

Turn It On Again, Turn It Off Again

Eli Genesis palaa lavoille, sukellan Broadwayn maailmaan ja perheeni hajoaa

Vuoden 2005 kuuden viimeisen viikon aikana ristiriitaiset paineet ruuhkauttavat mieleni. Tai oikeastaan kyseessä on kolari. Tämänkertaisessa törmäyksessä vahingoittuu muutakin kuin pari kaiutinta.

Marraskuun puolivälissä Genesiksen viisi keskeistä hahmoa kokoontuvat pitkästä aikaa yhteen Glasgow'ssa, missä olen keikalla First Final Farewell Tourin yhteydessä. Tarkoituksena on keskustella kauan odotetusta ja paljon puhutusta paluukeikasta.

Marraskuun lopussa kiertue viimein päättyy ja palaan kotiin, joka ei enää tunnu kodiltani. Nuori perheeni kaipaisi kipeästi rakkautta ja hellyyttä.

Joulukuussa Disney haluaa minut kiireesti Broadwaylle tekemään musiikkiteatterisovitusta *Tarzanista*. Projekti alkaa neljä kuukautta suunniteltua aiemmin ja käynnistyy heti tapaninpäivänä.

Kaiken kaikkiaan työ- ja yksityiselämäni tasapaino on jälleen perinpohjaisesti järkkynyt. Se siitä eläkkeelle jäämisestä.

Genesiksen palaverissa suunnittelemme 30-vuotisjuhlaa *The Lamb Lies Down on Broadwaylle*, jota pidetään yhtenä bändin uran legendaarisimmista saavutuksista. Genesiksen mestariteos ei meinaa pysyä aikataulussa vielä kolmekymmentä vuotta myöhemminkään. Olemme suunnitelleet jo jonkin aikaa, että ”alkuperäinen” kokoonpano – minä, Tony, Mike, Peter ja Steve – palaisi yhteen soittaakseen konsertissa koko albumin,

joka jäi Peterin viimeiseksi bändissä. Tällä kertaa aiomme valmistautua paremmin. Tulevassa projektissa käytettäisiin hienointa uutta teknologiaa, jotta pystyisimme toteuttamaan Peterin sanoitusten ja koko tupla-albumin narratiivin draamallisen konseptin. Ajatus tuntuu paperilla houkuttelevammalta kuin perinteinen isoimpien hittien kunniakierros faneilta rahat pois nyhtävällä paluukiertueella. Tai sen verran se ainakin kiinnostaa näitä viittä kaukana toisistaan asuvaa keski-ikäistä miestä, että he järjestelevät kalenteriinsa tilaa ja pääsemme tapaamaan toisemme hotellillani Glasgow’ssa 20. marraskuuta 2005. Vaikka tapaamme toisemme niin sanotun jäähyväiskiertueeni viime hetkillä, voisin periaatteessa suostua tähän uuteen projektiin.

Keikoilla *The Lamb* ei koskaan saanut ansaitsemaansa esitystä. Minusta tuntuu, etten myöskään päässyt koskaan kunnolla hyvästelemään Genesistä enkä bändin faneja. Kymmenen vuoden tauon jälkeen minulla on ikävä Mikea ja Tonya. Olisi myös mukavaa päästä taas rumpusetin taakse ja vain soittaa bändin kanssa. Ja olennainen näkökohta sekin, ettei *The Lambin* pohjalta tehtävää draamallista, kunnianhimoista ja kallista multimediaesitystä olisi mahdollista esittää pitkällä kiertueella maailman suurimmilla keikkapaikoilla. Kiertueesta tulisi paljon lyhyempi ja huomattavasti taiteellisempi kuin alkuperäisestä. Mahdollisesti soittaisimme vain muutamana iltana jossain mukavassa teatterissa, kenties jopa Broadwayllä. Muu maailma voisi katsella esitystä livenä internetistä tai elokuvateatterien erikoisnäytöksissä. Mahdollisuudet kuulostavat huikean jännittäviltä.

Niinpä istumme kaikki viisi yhdessä alas ensimmäisen kerran kolmeenkymmeneen vuoteen. Paikalla ovat myös Tony Smith ja Peterin manageri Mike Large.

Palaverissa on rattoisa tunnelma. Keskustelemme yksityiskohdista, lyömme päiviä lukkoon harjoituksia ja esityksiä varten – *jos* Peter vain saa päätettyä, haluaako hän mukaan vai ei. Jos hän tulee, homma toteutuu. Ilman häntä siinä ei olisi mitään mieltä.

Heti kun keskustelu kääntyy raha-asioihin, palaamme vanhaan tuttuun kuvioon: Peter muuttuu taas vähän kireäksi, ynisee ja huokailee. Tony piikittelee hieman Peteriä. Steve on porukan synkistelijä, Mike puolestaan kohtelias sovittelija. Minä lievitän jännitteitä pelleilemällä ja vitsailemalla. Ihan niin kuin aina ennenkin.

Pian käy selväksi, että jos haluamme käyttää *The Lambin* esityksissä nykypäivän teknologiaa – edellyttäen että nykypäivän teknologia ylipäätään toimisi kunnolla – kaikilta vaadittaisiin valtavasti aikaa, sitoutumista ja innostusta. Ja on sanomattakin selvää, että siinä tapauksessa Peterin ja Tonyn täytyisi solmia jonkinlainen aselepo. Koko hankkeen elinkelpoisuus riippuu siitä, kuka on puikoissa. Potentiaalia on valtavasti, mutta vaikka nopeasti kehittyvä teknologia luo kaikenlaisia uusia mahdollisuuksia, siinä on myös omat sudenkuoppansa.

Jokainen meistä tietää, ettemme voi ajautua kiistelemään toistemme ideoista, mutta Peter haluaa joka tapauksessa kartoittaa kaikki luovat mahdollisuudet – koska hän vain on edelleen oma itsensä. Niinpä hänen on välttämättä oltava osittaisessa vetovastuussa. Ja se harmittaa osaa porukasta, vaikka miten yrittäisimme pysyä hyvillä mielin. Teknologia ei ole ainoa asia, joka joutuu venymään äärimmilleen.

Managerit puolestaan huomauttelevat kovasta taloudellisesta ja logistisesta todellisuudesta: valmistautuminen kestää monta kuukautta, ja tarvitsemme väistämättä valtavan työporukan. Ja vaikka keikat kuvattaisiin ja esitettäisiin livelähetyksenä ympäri maailmaa, koko projektista tulee

taloudellisesti kannattava vain, jos soitamme yhdessä paikassa neljä tai viisi keikkaa.

Peterin aikatauluista koituu aivan yhtä paljon ongelmia, sillä hänellä tuntuu pitävän kiirettä vielä pitkään. Hän on yrittänyt kolmekymmentä vuotta saada ihmiset unohtamaan, että hän oli aikoinaan Genesiksen laulaja. Peter on siis yrittänyt luoda nahkansa uudelleen, ja keskittyy edelleen täysipainoisesti saavuttamaan tämän tavoitteen.

Jahdattuamme muutaman tunnin lampaita ympäri aitausta päätämme lopettaa palaverin ja jättää asian hautumaan. Siinä kaikki. Vaikka onkin ollut mukavaa nähdä vanhoja ystäviä pitkästä aikaa, emme ole päässeet puusta pitkään.

Ensin lähtevät Peter ja hänen managerinsa, seuraavaksi Steve, ja sitten huokaamme Tonyn ja Miken kanssa syvään ja ihmettelemme huvittuneina: ”Mitä helvettiä juuri äsken tapahtui?” Meitä naurattaa, kun emme pystyneet siihen, mitä varten olimme kokoontuneet Glasgow’hun: kertomaan kokouksen päätteeksi, teemmekö me tämän vai emme. Meistä lopuista kolmesta on kehittynyt kahdenkymmenen vuoden yhteisen taipaleemme aikana leppoisa, avaramielinen ja rento kaveriporukka, jossa on helppoa puhua vaikeistakin asioista. Niinpä tunnustamme triona tosiasiat ja panemme lampaan vähin äänin nukkumaan.

Ilmapiiri on jopa niin vapautunut, että pian pohdimme Tonyn ja Miken kanssa, miksemme tekisi jotain yhdessä, kun olemme kerran kokoontuneet yhteen.

Koemme, että meillä on jäänyt jotain kesken. Kun lähdin bändistä, Tony ja Mike hankkivat uudeksi laulajaksi skottilaisen Ray Wilsonin (joka on grungebändi Stiltskinin entinen solisti) ja tekivät vuonna 1997 uuden albumin *Calling All Stations*. Mutta vuoden 1998 kiertueen jälkeen he

päättivät vuonna 2000 panna pillit pussiin. Ja niin koko Genesiksen saaga näytti päättyvän melko mitäänsanomattomasti.

Viiden minuutin päästä olemme tehneet päätöksen. Banksin, Collinsin ja Rutherfordin -kauden Genesis lähtee vielä kerran kiertueelle. …*And then there were three…*

Minulla on kaksi tärkeää ennakkoehtoa. Ensinnäkin kiertue pitää tehdä järkevästi – eli sen pitää olla *lyhyt*. Toiseksi minun täytyy ehtiä hoitaa urakkani *Tarzanin* Broadway-sovituksessa kunnolla loppuun ennen kuin Genesis voi taas palata tositoimiin. Tästä syystä kiertueen ensimmäinen keikka on vasta puolentoista vuoden päästä kesällä 2007. Niinpä kerromme yhteen palaamisesta vasta vuoden kuluttua marraskuussa 2006. Minulle jää hyvin aikaa keskittyä *Tarzaniin* ilman muita häiriötekijöitä – ja ennen kaikkea saan tilaisuuden korjata jatkuvasti syvenevän parisuhdekriisini Oriannen kanssa.

Mutta kun First Final Farewell Tourin kunniakierros päättyy ja olen palaamassa kotiin, minusta tuntuu, että olen menettämässä tai jo menettänyt Oriannen. Haluan epätoivoisesti sopia asiat vaimoni kanssa, mutta joka suunnalla työ ja arkielämä kamppailevat huomiostani.

Valitettavasti kiertueen päätyttyä työ vie voiton, kuten niin usein ennenkin. Kun Disney käskee minut tapaninpäiväksi New Yorkiin, minun on suostuttava. *Tarzan* on valtava Broadway-tuotanto, jossa työskentelee tuhansia ihmisiä, ja olen keskeisessä roolissa – kyse on musikaalista, ja musiikki on vieläpä omaa käsialaani. Ehdin tuskin käydä kotona, kun minun jo täytyy lähteä uudelleen matkaan.

Asun Peninsula-hotellissa, ja vuoden 2006 alusta lähtien uppoudun intohimoisesti tähän uuteen projektiin, joka on kolmas yhteistyöhankkeeni Disneyn kanssa. Olen pakkoraossa, koska Richard Rodgers Theatren *Tarzan*-musikaalin ensi-iltaa on aikaistettu muutamalla kuukaudella.

Tarzanin Broadway-musikaalin tekeminen on looginen seuraava vaihe elokuvan soundtrackin jälkeen. Siihen liittyy kuitenkin valtavasti vastuuta, jopa enemmän kuin elokuvaprojektiin. Myös mahdollisuudet ovat huikeat. Toivon, että tällaisten projektien avulla pystyn muuttamaan elämäntyyliäni ja olemaan enemmän kotona lasteni luona. Ja jos asia on niin, ”Phil Collinsin” roolihahmo voi jäädä eläkkeelle vaikka saman tien. Ehkä minulla on sittenkin vielä pieni mahdollisuus pelastaa kolmas liittoni.

Musikaali on minulle luovan alan ammattilaisena iso harppaus eteenpäin. Olen kasvanut popkappaleiden tekijästä aivan eri tasoisen materiaalin kirjoittajaksi: musiikkini pohjalta tehdään kokonainen teatterituotanto, johon kuuluu uskomattoman monia liikkuvia osasia.

Olen Richard Rodgers Theatrella päivästä toiseen. Harjoituksissa. Kuuntelemassa, miten orkesteri soittaa kappaleitani. Antamassa kritiikkiä, tekemässä muistiinpanoja ja valvomassa tuotannosta tehtävän albumin äänityssessioita. Kaikki pitävät minua hulluna, kun olen näin omistautunut.

Jälkikäteen ajatellen minun olisi ehkä pitänyt tehdä samoin kuin Elton *Leijonakuninkaan* aikaan: ottaa etäisyyttä, palata kotiin ja antaa Disneyn keskittyä siihen, missä se on parhaimmillaan. Mutta olen taas se sama pakkomielteinen tyyppi, joka kuunteli aikoinaan kiertueella keikkanauhoja päivästä toiseen.

Mutta mikä on pakkomielteeni hinta? Alkuvuonna 2006 Orianne on tehnyt selväksi, että meidän juttumme on ohi.

Tony Smith tuo mukanaan New Yorkiin lakimiehen, ja eräänä perjantaina keskustelemme pikaisesti, miten toimimme ja reagoimme, jos Orianne päättää painaa eject-nappulaa. Ja seuraavana aamuna, juuri ennen kuin lakimieheni on lähdössä Sveitsiin, saan Oriannen valtuuttamalta lakimieheltä kirjatun kirjeen, jossa hän ilmoittaa, että vaimoni on laittanut avioeroprosessin vireille Sveitsissä.

Olen mykistynyt. Samalla kun olen vielä *pohtinut* tulevaisuuttamme, hän on jo *päättänyt*, mitä tuleman pitää. Tämä muuttaa kaiken, joten keskustelen lakimieheni kanssa vielä uudelleen viime hetkellä ennen kuin hän nousee koneeseen. Päässäni kaikuvat sanat: ”Tässä sitä taas ollaan.” Ja: ”Miksi?”

Mutta kumpikin on jo maalannut itsensä omaan nurkkaansa, olemme olleet liian ylpeitä joustaaksemme ja tuoneet lakimiehet mukaan leikkiin, joten kurssi on vakaa ja lopputuloskin kai… väistämätön.

Minun *pitäisi* nousta heti koneeseen, lentää Sveitsiin ja sanoa Oriannelle kasvokkain samat asiat, jotka olen yrittänyt sanoa puhelimessa: ”*Mitä ihmettä me touhuamme?* En halua elää ilman sinua. Rakastan lapsiani. Haluan saada tämän toimimaan. Mitä siihen vaaditaan? Tahdotko, että katoan puoleksi vuodeksi ja odotan, että sinulla on taas hyvä olo itsestäsi? Sopii aivan hyvin.”

En kuitenkaan tee niin. Minä vain koen, että… no, mitäpä siihen nyt sanoisi. Ei tässä ole mitään järkevää sanottavaa, minä vain alistun kohtalooni. Sellainen törppö minä olen.

Eikä Disneyn mammuttimainen projekti pysähdy minun ongelmiini. Kolmen kuukauden harjoitusten jälkeen *Tarzanin* ensimmäinen ennakkonäytös on 24. maaliskuuta. Paikalle kerääntyy New Yorkin kulttuurieliitin merkkihenkilöitä. Tarvitsen epätoivoisesti muuta ajateltavaa varsinaisen elämäni sijaan, joten käyn ”oman” näytelmäni jokaisessa ennakkonäytöksessä. Yhdessä niistä Tom Schumacher esittelee minut Dana Tylerille. Hän on WCBS-TV:n iltakuuden uutislähetyksen uutisankkuri ja ahkera teatterissakävijä. Hän myös emännöi CBS:llä omaa Broadway-ohjelmaansa, ja seuraavana päivänä hän haastattelee minua tuota ohjelmaa varten.

Pitkä ja syväluotaava haastattelu sujuu mukavasti. Alamme vähitellen varovaisesti tapailla. Dana on ihastuttava nainen, valoisa ja älykäs, ja hän on lähtöisin hyvin erilaisesta maailmasta kuin minä. Ymmärrämme toisiamme, ja yhdessäolo tuntuu luonnolliselta. Hänen avullaan itsekunnioitukseni palautuu vähitellen ennalleen.

En enää oikein pidä siitä tyypistä, joka minusta on tullut, joten kun alamme tapailla, pyydän häntä kutsumaan minua Philipiksi. Miksi sitten en pidä ”Phil Collinsista”? Koska hänen elämänsä on yhtä kaaosta. Tuo kaveri on jälleen eroamassa – jo kolmatta kertaa – ja pian hän on jättänyt jälkeensä jo kolmannen rikkinäisen perheen. Ensimmäisessä erossa hän menetti Joelyn ja Simonin, toisessa Lilyn ja pian hän menettää myös Nicholasin ja Mathew’n.

Olen alkanut pohtia, mikä tai kuka oikein olen. Voin kai kirjoittaa itseni ulos tarinasta, jos vain annan itselleni uuden nimen ja identiteetin. Nimeni on Philip, olen uusi ihminen.

Danan kanssa tuo tunne vain vahvistuu. Kun poikani käyvät hieman myöhemmin muutaman kerran New Yorkissa, huomaan, miten luontevasti hän osaa olla heidän seurassaan. Joely, Lily ja Simon tulevat kaikki hyvin juttuun hänen kanssaan. Äitini, veljeni ja siskoni oppivat kaikki rakastamaan häntä. Hänen kanssaan on helppo olla. Alamme jopa pelata yhdessä golfia.

Marraskuussa 2006 eli kuusi kuukautta *Tarzanin* ensi-illan jälkeen lennän Lontooseen pitämään Miken ja Tonyn kanssa lehdistötilaisuuden, jossa kerromme Turn It On Again: The Tourin Euroopan-keikoista kesällä 2007.

Vähitellen kaikki alkaa näyttää valoisammalta. Minulla on oma esitys Broadwaylla, ja nyt myös molemmat persoonani, ammattimuusikko Phil ja yksityishenkilö Philip Collins, ovat saamassa asiansa järjestykseen. Kaipaan tietenkin Oriannea ja poikiani vielä häntäkin enemmän, mutta yritän päästä

elämässäni eteenpäin. Ex-vaimoni on tehnyt selväksi, ettei minulla ole muuta vaihtoehtoa.

Genesis kokoontuu harjoittelemaan ensin New Yorkiin ja sitten Geneveen. Meillä on tosi hauskaa, vaikka treenaamiseen liittyvät myös omat ongelmansa. Alamme olla aika omituinen soittoporukka, koska meidän on melkein mahdotonta muistaa, miten omat biisimme menevät. Siinä on kotoisan rehtiä ”koulubändimeininkiä”. Onneksi pitkäaikainen kitaristimme Daryl Stuermer on yleensä auttamassa meitä haparoivia nuorukaisia, kun yritämme muistaa oikeat soinnut ja sanat. Pitkien keikkataukojen jälkeen ruosteinen Genesis on aina kuulostanut omituisen amatöörimäiseltä bändiltä, mutta nyt kymmenen vuotta ja lukuisia projekteja – sekä kaksi ja puoli avioeroa – myöhemmin en meinaa muistaa 70-luvulla tekemiemme kappaleiden osia. Biiseissä on paljon sanoja aivan toisenlaisesta elämästä. Mutta kun olen palannut yhteen vanhojen kaverieni kanssa, alan taas ymmärtää, miksi meillä on ollut niin hauskaa kaikkina noina vuosina.

Käyn treeneissä, jotta selviydyn kaikesta, mitä minulta vaaditaan: opettelen sanat ja yritän saada lauluääneni toimimaan. Tony ja Mike puolestaan keskittyvät lavashow’n kehittämiseen – pitkäaikainen yhteistyökumppanimme, erinomainen tuotantosuunnittelija Patrick Woodroffe, suunnittelee valot, ja taitava Mark Fisher on vastuussa lavasteista. Mutta en vaivaa päätäni noilla jutuilla, ja toisinaan se selvästi ärsyttää Tony Banksia.

Näin minä aina aiemmin tein Genesiksessä, mutta myönnän kyllä, että nyt passiivisuuteni saa uusia ulottuvuuksia. Tämä on paluukiertue, mutta en ole palaamassa bändiin aivan täysipainoisesti. Luulen, että kaikki muut ovat toivoneet, että nyt kun tapaamisestamme Glasgow’ssa on kulunut lähes puolitoista vuotta ja kiertue on juuri alkamassa, meillä olisi jo uusi levy

plakkarissa. Mutta en ole ollut valmis edes harkitsemaan asiaa. En todellakaan halunnut suostua sellaiseen. Minulla on ollut aivan tarpeeksi puuhaa Broadway-musikaalini ja hajoavan liittoni kanssa.

Eikä meidän muutenkaan pitäisi tehdä uutta albumia, koska se käynnistäisi koko koneiston uudelleen. Se olisi askel taaksepäin. Enkä aio palata Genesikseen. Tahdon vain jättää hyvästit. Nyt meidän täytyy todella mennä.

Maaliskuussa 2007 pistäydymme kolmisin New Yorkissa pitämässä toisen lehdistötilaisuuden. Tällä kertaa kerromme kiertueen Pohjois-Amerikan-osiosta, joka alkaa syyskuussa Torontosta. Kierrämme kuusi viikkoa (eli Tony Smithin maailmassa ”kuukauden”) keikkapaikkoja, joiden nimessä on sana ”Field”, ”Arena”, ”Stadium” tai ”Garden”. Vaikka olemme halunneet pitää homman yksinkertaisena ja esiintyä lähinnä teattereissa, agenttimme Giddings ja managerimme Smith ovat jo kauan sitten viskanneet tuon suunnitelman roskakoriin.

Turn It On Again: The Tour alkaa Suomesta [Helsingin olympiastadionilta] 11. kesäkuuta 2007. Ensimmäiseen osuuteen kuuluu 23 keikkaa, joista kaksi soitamme Isossa-Britanniassa saman päivän aikana. Keikkarupeama huipentuu hieman yli kuukautta myöhemmin Rooman Circus Maximukseen.

Liput käyvät alusta asti erinomaisesti kaupaksi, ja yleisö on täysillä mukana. Euroopan stadionit ovat täynnä nuoria, jotka eivät olleet edes vielä syntyneet, kun minusta tuli bändin laulusolisti, mutta he ovat silti aivan innoissaan. Sateet ovat riesanamme melkein joka puolella maanosaa, mutta sekään ei pilaa tunnelmaa katsomoissa.

Vierailen monissa paikoissa ensimmäistä kertaa, ja erityisen hyvin mieleen jää keikkamme Puolan Katowicessa. Sää on kuin suoraan Ilmestyskirjasta ja keikan tekeminen alkaa jo vaikuttaa vaaralliselta.

Ukkonen ja salamat pakottavat valomiehemme alas torneistaan. Soundcheckin jälkeen olemme kuin uitetut koirat, mutta porttien ulkopuolella on 40 000 puolalaisfania odottamassa. Emme voi tuottaa heille pettymystä. Soitamme myrskystä huolimatta ja päätämme setin kappaleeseen ”The Carpet Crawlers”, jonka koko läpimärkä yleisö laulaa yhdessä läpimärän bändin kanssa. Hetki on täynnä tunnetta, ja Dana on katsomossa näkemässä Philipin vanhan bändin ja sen fanien huippuhetken.

Ja sitten hieman kehnompi suoritus: huippuesiintyjien tähdittämä hyväntekeväisyyskeikka Live Earth. Soitamme Wembleyn stadionilla ensimmäisinä, koska meidän täytyy ehtiä illaksi Manchesteriin seuraavalle keikalle. Ihmiset vasta valuvat paikalle, kun aloitamme. Massiivisella lavalla on myös keskikäytävä, enkä ole yleensä käyttänyt sellaista, mutta nyt kokeilen sitä varovaisesti ”Invisible Touchin” aikana. Siinä vaiheessa muistan, miksi olen lopettanut – tai ainakin yrittänyt lopettaa – soolokiertueet kaksi vuotta aiemmin. Yritän parhaani mukaan olla ajattelematta, että ”olen liian vanha tähän hölynpölyyn”. Se onnistuu vain osittain. Mitä pikemmin keikka on ohi, sitä parempi.

Ja sitten naurettavuuksista korkeuksiin: sinä iltana esiinnymme Old Traffordilla, Manchester Unitedin unelmien näyttämöllä. Manchesterissa on aina ollut mahtavaa esiintyä, eikä tämä kerta ole poikkeus.

Seuraavana päivänä palaamme Lontooseen, missä soitamme toisessa brittiläisessä urheilupyhätössä. Tällä kertaa vuorossa on englantilaisen rugbyn kotistadion Twickenham (jossa nuori mestari Phil Collins osallistui aikoinaan pikajuoksijana Nelson Infant Schoolin yleisurheilukisoihin).

Näiden kaikkien vuosien jälkeen bändi esittää järjestäjälle aivan uudenlaisen vaatimuksen: sinä iltana keikkapaikalle on pystytettävä pyörätuolirampit. Katsomossa on Danan ohella ainoa ihminen, joka kutsuu minua Philipiksi – oma äitini. Hän on 94-vuotias, hänen näkönsä heikkenee,

ja hänet on työnnettävä stadionille pyörätuolissa. Mutta hän haluaa päästä paikalle ja tukee nuorimman lapsensa bändiä yhtä intohimoisesti kuin aina ennenkin. Silloin äiti näkee minut viimeisen kerran keikalla. Kahden vuoden kuluttua hän saa aivohalvauksen eikä ole enää koskaan entisensä. Hän yrittää vielä taistella elämästään, mutta uusien kohtausten jälkeen hänen tarinansa alkaa vähitellen lähestyä loppuaan. June Winifred Collins menehtyy syntymäpäivänään 6. marraskuuta 2011. Hän on silloin 98-vuotias. Palaan vielä kirjan loppupuolella tähän rakkaaseen ihmiseen.

Euroopan-kiertue on kaiken kaikkiaan nautinnollinen kokemus. En ole saanut vatsanväänteitä solistiksi palatessani, ääneni on pysynyt kunnossa, olen taas päässyt sisään Genesiksen musiikkiin, nautin bändin kanssa esiintymisestä ja tulemme niin hyvin toimeen, että on vaikeaa kuvitella meidän olleen erossa ensinkään. Ja juuri siltä hyvien ystävien kanssa kuuluukin tuntua.

Orianne käy poikien kanssa kahdella keikalla, Pariisissa ja Hannoverissa. Nic ja Matt ovat molemmat niin nuoria, ettei First Final Farewell Tour jäänyt heille kunnolla mieleen, ja he haluavat nähdä omin silmin, mitä heidän isänsä tekee eläkkeen. Keikan jälkeen tapaan Oriannen hyvässä hengessä, nautimme lasilliset ja olemme tyytyväisiä, kun lapsemme ovat konsertista niin innoissaan. Tiedostamme kyllä, ettemme ole enää yhdessä, mutta on mukavaa, että voimme olla silti läheisiä ihmisiä toisillemme.

He saapuvat myös Roomaan katsomaan kiertueen hienoa huipennusta. On omalla tavallaan erityistä päästä soittamaan muinaisten rakennelmien keskelle. Tämä on Circus Maximus, jonka esiintyjät pelkäsivät pari tuhatta vuotta sitten kuollakseen keisarin alas painamaa peukaloa. Minäkään en halua ottaa turhia riskejä, ja niinpä paneudun huolellisesti italiankielisiin spiikkeihini. Mutta kun nousen lavalle, tajuan, että kaikki eturivin fanit ovat Brasiliasta, Englannista ja Saksasta – mistä tahansa muualta kuin Italiasta.

Lopulta peukut joka tapauksessa kääntyvät ylöspäin ja nämä harmaahapsiset gladiaattorit saavat pitää henkikultansa.

Seitsemän viikon tauon jälkeen Turn It On Again: The Tour jatkuu Kanadassa. Ja kun olemme soittaneet kuusi viikkoa vähän turhan isoilla keikkapaikoilla eri puolilla Pohjois-Amerikkaa, päätämme reissun Los Angelesiin, missä soitamme 12. ja 13. lokakuuta 2007 Hollywood Bowlissa. Los Angelesissa ei koskaan sada, mutta meidän kohdallamme säiden herra tekee poikkeuksen.

Ensimmäinen ilta tuntuu kaikin puolin keskinkertaiselta – en ole missään vaiheessa uskonut, että sinfoniaorkestereille suunniteltu amfiteatteri olisi sopiva paikka Genesiksen keikalle – mutta toinen ilta sujuu paljon paremmin. Se on monella tapaa erityisen merkittävä keikka. Paikalla ovat kaikki, jotka liittyvät Genesikseen tavalla tai toisella – lapset, perheet ja työntekijät. Olen hyvin liikuttunut.

Yleisö voi todistaa, että encorekappaleen ”The Carpet Crawlers” aikana kerron Tony Banksille ja Mike Rutherfordille rakastavani heitä. Nuo kaksi tuntevat minut paremmin kuin kukaan ja ymmärtävät täysin, mitä tarkoitan: tämä on tässä, ei enää. Olemme tulleet tiemme päähän. Genesis on minun osaltani ohi.

Totta puhuen olisin soittanut mieluummin Australiassa, Etelä-Amerikassa ja Kaukoidässä kuin tehnyt uutta isoa Pohjois-Amerikan-kiertuetta. Mutta nyt aikani bändissä on joka tapauksessa takanapäin. Olen vihdoin päättänyt lopullisesti, että yksityiselämäni on minulle tärkeämpää kuin mikään muu. Kun olen nyt joutunut olemaan puolitoista kuukautta erossa nuorista pojistani, on aika sulkea ovi viimeisen kerran ja heittää avain menemään.

Päätökseni ei horju, vaikka olen kuullut keskellä kiertueen Euroopan-osuutta ikävän uutisen: *Tarzanin* esityskausi on päätetty lopettaa, kun se on kestänyt vasta vuoden ja kolme kuukautta. Liput olivat käyneet

kohtalaisesti kaupaksi mutta eivät niin hyvin, että olisi kannattanut jatkaa kalliin tuotannon esittämistä verissä päin muiden teatteritalojen kanssa kilpailevassa Broadway-teatterissa. Olin tietenkin hieman pettynyt, varsinkin kun en edes saanut tilaisuutta jättää kunnon jäähyväisiä omalle luomukselleni. Olin jumissa kiertueella silloin, kun koko työporukka New Yorkissa kokoontui liikuttuneena takahuoneeseen.

Tuntuu ironiselta – jopa hieman raivostuttavalta – että viimeinen näytös oli 8. heinäkuuta 2007 eli juuri, kun Genesis esiintyi Twickenhamissa. Siitä tuli kaksijakoinen ilta.

Minusta tuntui kuitenkin loppuun asti, että muut painostivat minua pyörtämään lopettamispäätökseni. Managerejamme mukaillen Genesis ei ollut ”maksimoinut” mahdollisuuksiaan. Paluukiertueesta tehdyssä dokumenttielokuvassa *When in Rome* puran toisinaan turhautumistani. John Giddings ja Tony Smith yrittivät tietenkin vain tehdä työnsä kunnolla. Mutta jos agentit, managerit ja keikkamyyjät olisivat saaneet päättää, kiertäisin lavoja edelleen. Tiesin siis hyvin, mitä olisi tapahtunut, jos en olisi pitänyt päätäni. Kiertue olisi helposti venynyt vielä kolme, neljä tai viisi kuukautta, ja sitten olisimme tehneet albumin. Juuri siksi pidän dokumenttielokuvassakin niin tiukasti pintani: ”Älä pelleile kanssani, John.”

Nimeni on Philip Collins, eikä minun kanssani pelleillä. Tai ainakaan muut ihmiset eivät saa sekaantua minun asioihini. Valitettavasti fysiikkani ei suostu tottelemaan käskyjäni.

Jossain vaiheessa kiertueen aikana vasen käsivarteni alkaa reistailla. Lopulta kapulat eivät meinaa enää pysyä kädessä päätöskappaleessa ”Los Endos”, jossa olen rumpusetin takana. Kokeilen paksumpia kapuloita ja isompia symbaaleja. Kiertueen Amerikan-osiolla käyn muutaman lääkärin

pakeilla. Kerran päädyn jopa henkiparantajan vastaanotolle. Montréalissa pitkäaikainen promoottorimme Donald K. Donald puolestaan kehottaa minua käymään hierojalla, joka on auttanut häntä selkäleikkauksen jälkeen. Käännän kaikki kivet, kun yritän saada puutuneet sormeni virkoamaan ja voiman palaamaan käsiini.

Mutta mikään ei auta: käsissäni ei vain ole samaa voimaa kuin ennen.

Kiertueen jälkeen teen niin kuin Collinsin suvussa on aina tehty: en edes yritä selvittää vaivani syytä. Kyllä käsiongelmat siitä rauhoittuvat.

Mutta eivät rauhoitu. Vaiva vain pahenee.

Sveitsissä käyn lähiklinikalla magneettikuvassa. Radiologi huomaa välittömästi, että niskanikamani ovat kammottavassa kunnossa. Yli viidenkymmenen vuoden rumpujensoitto on kuluttanut kalsiumin pois ja haurastuttanut luut. Diagnoosi kuulostaa huolestuttavalta, mutta ennuste on sitäkin karumpi: jos en mene heti leikkaukseen, saatan halvaantua ja joutua pyörätuoliin.

Leikkaus on Clinique de Genolierissa. Kirurgit viiltävät niskani auki vasemman korvani takaa, kaivavat murenevat nikamat pois ja ruuvaavat luunkappaleet paikoilleen keinotekoisella kalsiumilla.

Toipuminen kestää vuoden. Mutta vielä vuodenkin päästä vasemman käteni sormet ovat tunnottomat. Rumpukapuloista minun on turha unelmoida, koska kädessäni ei pysy edes leipäveitsi. Vasenkätisenä alan pian ymmärtää, miten riippuvainen olen paremmasta kädestäni. Seuraavaksi menen samalla klinikalla työskentelevän lääkärini tohtori Sylviane Loizeaun vastaanotolle. Tuosta mukavasta naisesta on minulle korvaamatonta apua, kun yritän saada elämäni järjestykseen ja toipua hengenvaarallisesta vaivastani. Hän lähettää minut Lausanneen erikoislääkärin vastaanotolle. Ja katso, uusi diagnoosi. Vika ei olekaan niskassani vaan vasemman kyynärpääni sisällä kulkevassa hermossa. Se on

siirtynyt väärään paikkaan, joten alkuvuonna 2008 minut leikataan kaksi kertaa ja kirurgi yrittää siirtää hermon paikoilleen. Tällä kertaa avataan ensin käsivarteni ja sitten vasen kämmeneni.

Olen taas toipilaana. Pidin viimeksi kaksitoistavuotiaana näin kauan taukoa rumpujensoitosta. Tiedän, että minun pitäisi nousta pian takaisin satulaan, mutta en ole varma, onko hevonen ajatuksesta mielissään.

Vuodet 2008 ja 2009 ovat monessa mielessä elämäni parasta ja huonointa aikaa. Olen ostanut uuden kodin Féchyn kylästä viidentoista minuutin päästä perheemme vanhasta kodista Begninsissä. Se on viihtyisä ja kursailematon paikka, enkä yksineläjänä kaipaakaan sen kummempaa. Danalla on joka ilta oma televisiolähetyksensä, joten hän on yleensä jumissa New Yorkissa. Hän käy aina mahdollisuuksien mukaan vierailulla, mutta valitettavasti näitä reissuja on vähän.

Näen usein Niciä ja Mattia, ja olemme Oriannenkin kanssa hyvissä väleissä. Vaikken ole enää aviomies, minusta on tullut ensimmäistä kertaa elämässäni isä, joka on oikeasti paikalla.

Harmittelen kuitenkin sitä, että niska-, käsivarsi- ja käsileikkauksista toipuminen kestää paljon pidempään kuin olemme erikoislääkärieni kanssa kuvitelleet. Jollen vielä ollut aivan varma ammattiurani lopettamisesta, viimeistään kehoni tekee asian selväksi. Se nostaa valkoisen lipun.

Minä nostan ylös jalat.

Pian nousee toinenkin lippu, tällä kertaa punainen. Tony Smith haluaa tietää, miten voin. Hän on managerini mutta myös ystäväni. Hän haluaa varmistaa, etten ole saapumassa Sveitsissä elämäni pääteasemalle. Hän on tainnut olla hyvin huolissaan siitä lähtien, kun kerroin muuttavani sinne. Vaikka hän tiesi, että olin hyvin onnellinen Oriannen kanssa, samalla hän pelkäsi, että Euroopan puolueettomimmassa maassa luovuuteni lakastuisi lopullisesti. Ei hän ollut *täysin* väärässäkään, ja kaiken lisäksi asun täällä

nyt yksin. Mutta en halua muuttaa. Pojat ovat täällä, joten niin olen minäkin.

”Mitä teet?” Tony kysyy puhelimessa.

”En mitään. Röhnötän sohvalla ja katselen krikettiä.”

Koen ansainneeni tämän muutenkin, ja nyt vielä kehonikin vaatii lepoa. Otan makoilusta kaiken irti.

Niinpä Tony päättää pelata jokerikorttinsa. ”Etkö haluaisi tehdä coveralbumin?”

Nokkela managerini tietää, että olen aina halunnut tehdä sellaisen. Nuoruuteni musiikki sai minut valitsemaan tämän urapolun, ja musiikki sykähdyttää minua edelleen. Niinpä ehdotan jotain tämän suuntaista: kunnioittavia omia tulkintoja 60-luvun klassikoista, jotka saivat minut aikoinaan innostumaan soulista ja rhythm & bluesista, samoja biisejä, joista The Action soitti omia mod-henkisiä versioitaan. Jos projektista tulee joutsenlauluni levyttävänä artistina, kuten vahvasti uskon, en osaa kuvitella parempaa viimeistä ponnistusta. Miksen palaisi siihen, mistä kaikki sai alkunsa, ja uppoutuisi lopuksi taas urani alkuaikojen musiikkiin? Annan tulevan albumini nimeksi *Going Back*. Nimi kuvastaa hyvin ajatuksiani ja on samalla kunnianosoitus Carole Kingin ja Gerry Goffinin upealle kappaleelle ”Goin’ Back”, joka on yksi hittilistalleni päätyvistä klassikoista.

Nyt pääsen toteuttamaan sen, missä en aikoinaan koulubändissäni onnistunut. Saan viimein tilaisuuden tehdä asiat kunnolla. Ja tuo nostalgia herättää minut henkiin.

Pian olen uppoutunut projektiini korviani myöten. Kuuntelen satoja Motown-sävelmiä ja listaan koko joukon levylle mahdollisesti tulevia kappaleita: Stevie Wonderin ”Uptight (Everything’s Alright)”, Martha and the Vandellasin ”Jimmy Mack” ja ”Heatwave”, The Temptationsin ”Papa

Was a Rolling Stone”. Haluan tehdä oikeutta tälle amerikkalaisen musiikin kulmakivelle ja jäljitellä alkuperäistä soundimaailmaa mahdollisimman tarkasti – omassa kotistudiossani.

Pian tajuan, miten vaikeaa se on. Vaikka olisin rumpalina ja fyysisiltä ominaisuuksiltani yhtä hyvässä vedossa kuin ennenkin – mitä en todellakaan ole – tarvitsisin silti kunnon soittajia. Muussa tapauksessa en saisi aikaan noiden upeiden alkuperäisäänitteiden arvoisia omia coverversioita. Olenkin innoissani, kun Bob Babbitt, Eddie Willis ja Ray Monette suostuvat mukaan projektiin. Nuo kolme ovat kuuluneet aikoinaan The Funk Brothersiin, joka soitti lukuisilla teini-ikäisenä omistamillani Motown-sinkuilla.

Äänityssessiot ovat unelmieni täyttymys. Meillä on upea äänittäjä, Yvan Bing, ja on hauskaa yrittää matkia noita vanhoja kappaleita. Työskentelyn lomassa palaamme yksinkertaisempaan ja puhtaampaan aikakauteen. Tavoittelemme autenttista soundia. Haluan nauhalle tietyn ”Dancing in the Streetin” fillin ja ”Standing in the Shadows of Lovelle” ominaisen grooven. Motown-levyillä soitti kolme erinomaista rumpalia, ja haluan imitoida heitä kaikkia. Benny Benjamin, Uriel Jones ja Richard ”Pistol” Allen olivat jazzrumpaleita, ja rumpalina huomaan, että jokaisella on oma *juttunsa*. Levyni on kunnianosoitus heille kaikille. Tajuan, että ”You Can’t Hurry Lovella” raapaisin vain pintaa. Haluan tehdä kaikille selväksi, että *näin* Phil Collins esittää Motownia. Hän tuntee tuon musiikin ja rakastaa sitä.

On tietenkin ironista, etten enää pysty pitelemään kapulaa vasemmassa kädessä. Niin heikko minusta on tullut. Niinpä sidon kapulan käteeni teipillä. Lähtökohdat eivät tietenkään ole parhaat mahdolliset. Onneksi kaikki kompit ovat aika yksinkertaisia – kunkin soittajan tavaramerkkifillejä lukuun ottamatta – mihin niiden iätön vetovoima osittain perustuukin.

Työskentelemme järjestelmällisesti läpi vuoden 2009, ja lopulta meillä on nauhalla 21 kappaletta. Albumi on lähes valmis vuoden 2010 alussa, ja maaliskuussa palaan taas yhteen Genesiksen kanssa. Juuri kun olen kuvitellut lopettaneeni, bändi kiskoo minut takaisin vanhoihin kuvioihin.

New Yorkissa yhtyeestä tulee osa Rock and Roll Hall of Famea. Lennämme New Yorkiin Miken, Tonyn ja Steven kanssa, mutta Peter ei pääse paikalle, koska on Britanniassa valmistautumassa omaan kiertueeseensa. Kaikki ovat yhtä mieltä siitä, ettei hänen pois jäämisensä haittaa meitä. Olemme jo kauan sitten tottuneet siihen, että hän tanssii oman pillinsä tahtiin.

Nyt hän on jopa tahattomasti tehnyt minulle pienen palveluksen. Koska Peter on kiinni muualla, spekulaatiot Genesiksen vanhemman kokoonpanon paluusta juhlassa voidaan unohtaa. Ja kun vielä toipumisenikin sujuu odotettua hitaammin, ei kai kukaan voisi kuvitella, että esiintyisin julkisesti rumpukapula käteeni teipattuna.

Kolmen kuukauden kuluttua palaan New Yorkiin pokkaamaan Songwriters Hall of Famen vuoden 2010 Johnny Mercer -palkinnon. Olen aivan innoissani, sillä olen oppinut lauluntekijäksi vasta suhteellisen myöhään. Olen myös yllättynyt kunnianosoituksesta. En laske leikkiä, kun kerron punaisella matolla BBC:n tyypeille, miten kuvittelin aluksi, että minua pyydettäisiin vain jakamaan palkinto, ei vastaanottamaan sitä. En ole vieläkään aivan vakuuttunut, olenko ansainnut tällaista tunnustusta. On enää harvoja klubeja, joihin haluaisin jäseneksi (ja minut voitaisiin edes periaatteessa hyväksyä), mutta tämä laulunkirjoittajien kilta on yksi niistä.

Nuo kaksi kunnianosoitusta sattuvat juuri sopivaan aikaan, koska muutaman päivän päästä Songwriters Hall of Famen gaalasta aloitan Philadelphiasta keikkarupeaman, jolla haen näkyvyyttä pian ilmestyvälle albumilleni *Going Back*. Kiertueella on vain seitsemän keikkaa

(Philadelphiassa, New Yorkissa, Lontoossa ja Montreux Jazz Festivalilla), mutta nekin ovat minulle liikaa. Konserteista piti tulla upeita tapahtumia, mutta pääni ei pysy menossa mukana. Mikä pahinta, lavalla minulla on selittämättömiä vaikeuksia muistaa näiden nuoruuteni kappaleiden sanoituksia.

Yritän kuitenkin unohtaa vaikeudet mahdollisimman pian, koska haluan edelleen nauttia uudesta albumistani. *Going Back* on henkilökohtainen, intiimi ja rehellinen kuvaus tästä 59-vuotiaasta taiteilijasta nuorena miehenä. Kansi kertoo kaiken oleellisen: siinä on valokuva minusta 12–13-vuotiaana siistissä paidassa ja kravatissa. Istun Stratfordin rumpusetin takana Hanworth Road 453:n kadunpuoleisessa huoneessa.

Going Back ilmestyy kaksi kuukautta Genesiksen kiertueen viimeisten keikkojen jälkeen syyskuussa 2010. Kahdeksas sooloalbumini nousee brittilistan kärkeen, ja siitä tulee ensimmäinen uusista äänitteistä koostuva listaykköseni seitsemäntoista vuotta aiemmin ilmestyneen *Both Sidesin* jälkeen. Collins on palannut! Vaikkei hän oikeastaan haluaisi ”palata”.

Olen aina haaveillut tästä tribuuttialbumista, mutta *Going Back* on kaiken päätepiste. Sopimukseni Atlanticin kanssa Amerikassa on päättynyt. En enää muutenkaan koe levymerkkiä omakseni. Ilmapiiri on muuttunut kovasti Ahmetin jälkeen. Lukuisien henkilöstönvaihdosten vuoksi Atlanticilla ei ole enää mitään yhtymäkohtaa sooloprojekteihini eikä Genesikseen. Alan käsittää, millainen maailma nykyaikainen levyteollisuus on. Se ei tunnu enää omalta.

Valitettavasti en saa vastakaikua myöskään toisesta maailmasta, jonka osaksi kuvittelin jo päässeeni. *Tarzan*-musikaali ei ole tuonut minulle uusia työtilauksia teatterimaailmasta.

Kaiken kaikkiaan alan vuoden 2010 loppupuolella viimein uskoa, että tämä kaveri on nähnyt jo parhaat päivänsä. Keikkaurani on hiipunut

vaatimattomaan *Going Back* -kiertueeseen. Mutta olen valmis hyväksymään sen. Juuri ja juuri.

Päätän yrittää esiintyä vielä viimeisen kerran. Vasen käsivarteni ja käteni eivät vieläkään ole aivan ottelukunnossa, mutta astun silti hetkeksi kehään. Minua pyydetään esiintymään Eric Claptonin kanssa Lontooseen Prince’s Trustin gaalaan 17. marraskuuta 2010. En tiedä, olenko siihen valmis. Mutta olen tehnyt Ericin kanssa pitkään hommia ja Prince’s Trustin kanssa vieläkin pidempään. En osaa kieltäytyä.

Tajuan virheeni heti, kun istun taas setin taakse. Soitamme yhdessä vain kappaleen ”Crossroads”, mutta sekin on minulle liikaa. En saa minkäänlaista tuntumaa soittoon. Nyt olen vakuuttunut, etten voi enää koskaan soittaa rumpuja.

Joten tässä on kaikki. Olen hylännyt bändini. Rumpujensoitto on hylännyt minut. Hohdokas tulevaisuuteni Broadwayllä on himmennyt. Kolmannen epäonnistuneen liiton jälkeen olen jälleen joutunut kokemaan eroamisen tuskan. Naisystäväni on jumissa New Yorkissa. Elämäni on tyhjää.

Millä minä sen täyttäisin?

Hei, nyt keksin. Otanpa lasillisen.

PHILIPS
10

21
Pakkopaidassa

Eli miten miltei juon itseni hautaan

Sisälläni on aukko, suuri tyhjyys: ennen se täyttyi jatkuvalla työnteolla mutta nyt sen tilalla on vain aikaa. Paljon aikaa. Olen tahtonut lopettaa työnteon, jotta ehtisin olla poikieni kanssa, mutta ratkaisu osoittautuu täysin hyödyttömäksi ja tuhoisaksi. Muusikonuran lopettaminen ei ainoastaan mullista elämääni, se on vähällä päättää sen lopullisesti.

Mutta ei mennä asioiden edelle.

Alkuvuonna 2006 asun yksikseni Peninsula-hotellissa ja työskentelen *Tarzan*-musikaalin parissa. Olen omissa oloissani lähes puoli vuotta. Orianne ja pojat ovat Sveitsissä. Käyn kyllä kotona, mutta en tarpeeksi usein.

Muutun kireäksi, jos en pääse puhumaan poikien kanssa joka päivä. Olen huolissani. ”Mitähän ihmettä hekin ajattelevat?” Ja silloin kun puhumme, keskustelut tyrehtyvät ennen kuin ehtivät alkaakaan.

”Miten koulussa menee?”

”Hyvin.”

Vanhimmat lapseni sen sijaan haluaisivat jutella kanssani. ”Olen kyllä jo melkein aikuinen”, Lily sanoi kerran minulle, ”mutta sinun täytyy silti muistaa sanoa, että rakastat minua.”

Miksen sitten mene kotiin? Hyvä kysymys. Olen kai niin helvetin sitoutunut työprojektiini, etten näe metsää puilta. Eivätkä loputtomat riidat Oriannen kanssa puhelimessa auta asiaa.

Palatessani Sveitsiin seuraavan kerran poistun Nyonin oikeussalista sinkkumiehenä. Ja taas sama ajatus palaa mieleeni: ”Nicholas ja Mathew ovat nyt koulussa ja päiväkodissa. Eivätkä he osaa aavistaa, miten heidän elämänsä on muuttunut.” En saa ajatusta mielestäni. Nic on neljävuotias, ja hän tietää, että viime aikoina isä ja äiti ovat hieman riidelleet. Mutta siinä kaikki.

Minulla on hirveä olo. Mitä voisin tehdä? Olen hämmentynyt ja epätoivoinen eronnut mies, joka on joutunut kolmannen kerran eroon lapsistaan. Koetan kanavoida tuskani johonkin. Uppoudun Disney-projektiin ja vietän paljon aikaa 46th Streetin Bar Centralessa, lyhyen kävelymatkan päässä Richard Rodgers Theatresta olevassa baarissa. Se on teatteri-ihmisten paikka, johon on oltava pöytävaraus. Mutta tuottajallemme, Disneyn teatteriosaston pomolle Tom Schumacherille, on aina pöytä varattuna. Niinpä minulle kehittyy selvä päivärutiini. Kävelen joka aamu Peninsulasta Richard Rodersiin ja sieltä joka ilta Bar Centraleen.

Alan myös perehtyä minibaarin tarjoiluihin, ja Centralesta palattuani otan aina kolmelta yöllä pienen yömyssyn. Toisinaan törmään kaveriin, jonka duunina on täyttää hotellin minibaareja. Hän toteaa: ”Sinä se taidat *todella* tykätä vodkasta!” Ei se kuitenkaan ole mikään erityinen suosikkini – tällä hetkellä tykkään mistä tahansa alkoholista, koska haluan turruttaa tuskani keinolla millä hyvänsä. Kaadan ensin kurkkuuni pienet viinapullot, sitten viiniputelit, ja lopulta koko kaappi on tyhjä. Tai no, en minä ihan kaikkea juo, viskeihin minä en koske. Minulla on jano, muttei ihan niin kova. Ei vielä.

On silti hälyttävää kiskaista pikkupullot ykkösellä suoraan jääkaapista. Miksi likaisin turhaan laseja? Ei mitään miksereitä. Mutta en sentään kanniskele omia pulloja viinakaupasta. Sen aika on vasta myöhemmin, kun minulla on oma asunto New Yorkissa.

Jollen työskentele viikonloppuna, vietän *Tuhlattuja päiviä* (engl. *The Lost Weekend*) Billy Wilderin ohjaaman ja Ray Millandin tähdittämän upean vuoden 1954 elokuvan hengessä. Ryyppään, nukun ja odottelen, että joku tulee täyttämään minibaarin. Ja saatan ottaa yhden ennen harjoituksiakin. Uppomunia ja niiden kylkeen vodkaa suoraan pullosta aamukymmeneltä.

Yhden asian haluan kuitenkin tehdä selväksi: en ole ollut koskaan kännissä töissä. Olen ammattilainen, joten töissä ryyppääminen ei kuulu repertuaariini. Mutta vapaa-ajallani juon sitäkin tehokkaammin.

Pelottavinta on huomata, että toleranssini on kasvanut hurjasti. Vodka ei enää vaikuta minuun. Kuinka paljon minun oikein pitää kitata, ennen kuin se tuntuu joltain? Sitä ei tiedä kukaan, ei edes aina vierelläni pysyvä Danny Gillen, joka hoitaa minut jaloilleni ja pitää minusta huolta.

Välillä Danny yrittää puuttua peliin: ”Oletko ihan varma, että haluat vielä toisen?” Mutta hänkään ei voi sille mitään, ellei näe minun juovan. Vaikeinta on, että hoidan homman omissa oloissani. Robin Williams sanoi samaa kokaiinikierteestään. Hänen huumeidenkäyttönsä ei ollut lainkaan sosiaalista – hän meni kotiin vetämään kamaa itsekseen. Ja oma juomiseni on samanlaista.

Jotkut muuttuvat juodessaan inhottaviksi, säälittäviksi, aggressiivisiksi tai äkkipikaisiksi. Onneksi en minä. Minusta tulee iloinen. Mutta siitä huolimatta *itken sisimmässäni*. Tämäkin klisee on totta: minä kirjaimellisesti hukun murheisiini, eikä juominen paranna oloani. Mutta se auttaa minua nukkumaan. Ja jos nukun, en ajattele. Juuri siitä tuhlatuissa päivissä on kyse. Ryyppään ja olen seuraavat kaksi vuorokautta kanttuvei, kunnes on taas aika palata kiireiselle työpaikalle. Täytän aivojeni ja elämäni tyhjän aukon viinalla.

Olen ollut Peninsulassa puoli vuotta, ja olisin varmaan voinut ostaa koko pytingin baarikuluihin törsäämilläni rahoilla. Kun *Tarzanin* näytökset on saatu alkuun, muutan takaisin Sveitsiin.

Minulla ei ole enää kotia, joten asun eräässä geneveläisessä hotellissa tai jossain monista nyonilaisista hotelleista. Yritän olla mukana poikieni elämässä niin paljon kuin mahdollista, mutta usein minä vain kuskaan heitä kouluun ja sieltä pois. Ja iltaisin makaan sängyllä, tuijotan kattoikkunasta Sveitsin harmaata taivasta ja murehdin surkeaa elämääni. Hyviä ystäviäni Johnnie Walkeria ja Grey Goosea lukuun ottamatta olen aivan yksin. ”Olet muka saanut kaiken”, mietin, ”mutta todellisuudessa et ole saanut paskaakaan.”

Päässäni pyörii pakkomielteisesti vanha tuttu kuvio: *mitä lapseni ajattelevat illalla, kun valot sammutetaan?*

Lopulta ostan marraskuussa 2007 pienen kodin Féchystä, viidentoista minuutin ajomatkan päässä pojista. Mutta ensimmäisen kerran neljäänkymmeneenviiteen vuoteen päiväni ovat pitkiä ja tyhjiä. Väistelen huolestuneen Tony Smithin kysymyksiä, kun hän utelee, mitä muuta olen tehnyt kuin maannut sohvalla, katsellut televisiosta urheilua ja kumonnut monta pulloa viiniä. En minä eläkevuosiani tällaisiksi kuvitellut.

En silti ole koko ajan päissäni. Toisinaan elämäni rauhoittuu, minun pitää hakea pojat koulusta, ja he viettävät luonani myös pitkiä viikonloppuja ja lomia. Ja kun olen vastuussa heistä, minun on oltava ajokunnossa. Ja jos joskus ylitän tuon rajan, heidät hakee Lindsey Evans. Hän on pitkäaikainen ja uskollinen lastenhoitajamme, vaikka ei hänkään varmaan osannut arvata, että joutuisi lopulta huolehtimaan kolmannestakin pikkupojasta.

Ja tällaista elämäni on muutamat seuraavat vuodet: päämäärätöntä viinanhuuruista joutenoloa, joka keskeytyy vain silloin, kun minulla on musiikkialan hommia tai käyn New Yorkissa tapaamassa Danaa. Ajattelen

saavani lisää töitä Broadwayltä, joten olen ostanut Central Park Westin varrelta asunnon, jossa vietämme paljon aikaa Danan kanssa. Toisinaan käymme katsomassa uusia teatteriesityksiä tai lähdemme illalliselle. En koskaan salaa häneltä sitä, etten olisi missään vaiheessa halunnut erota Oriannesta, ja Dana tuntuu hyväksyvän sen.

Sitten toukokuussa 2012 Orianne yllättäen ilmoittaa, että aikoo muuttaa Amerikkaan. Hänellä on uusi aviomies, ja he haluavat aloittaa yhteisen elämän puhtaalta pöydältä. He katselevat asuntoja Los Angelesista. Minä puolestani mietin: ”Otetaanpa aikalisä.”

Sanon Oriannelle: ”Et todellakaan muuta Los Angelesiin. En halua joutua taas samaan ruljanssiin ja lentelemään kymmeniä tunteja, kun käyn tapaamassa lapsiani.” Orianne tietää aivan hyvin, että olen joutunut elämään jo kaksi kertaa piinallisen kaukana lapsistani (Joely ja Simon muuttivat Vancouveriin, Lily Los Angelesiin).

”Haastan sinut tästä oikeuteen.”

Mutta Orianne tutkituttaa avioeroasiakirjat juristilla ja toteaa: ”Lakimieheni mukaan et voi tehdä mitään.”

Niinpä Orianne ja pojat muuttavat Amerikkaan mutta päätyvät ”onneksi” Miamiin. Se on Pohjois-Amerikassa, mutta sentään ”oikealla” puolella eli lähempänä Eurooppaa. Pienet ilot ja niin poispäin…

On kesä 2012, ja lapseni ovat vielä hetken Sveitsissä. Kärsin kovista vatsakivuista, ja minut viedään Clinique de Genolieriin. Tohtori L’Oizeau tekee diagnoosinsa nopeasti ja varmasti: juominen on aiheuttanut minulle akuutin haimatulehduksen, ja minut täytyy viedä heti Lausannen yliopistolliseen sairaalaan. Minun on pakko mennä katkaisuhoitoon ja raitistua, ja tuossa sairaalassa on parhaat valmiudet hoitaa minun kaltaisiani potilaita.

Lääkärit ovat tilastani silminnähden huolissaan ja haluavat minut mahdollisimman nopeasti Lausannen ensiapupolille, joten minut lennätetään sinne ambulanssihelikopterilla. Joudun viipymään osastolla ikuisuuden, luultavasti pari kolme viikkoa. Aika matelee, kun minulla ei enää ole juomaa kädessä.

Tämä ei ole tarkkaan ottaen päihdekuntoutusta (ja kun on ryypännyt oikein urakalla, osaa kyllä vähätellä omaa juomistaan – ”Olen ottanut vain yhden…”). Mutta Lindsey, Dana ja Tony patistavat minut etsimään kuntoutuspaikkoja, vaikkei se kovin mieltä ylentävältä hommalta tunnukaan. En minä tarvitse kuntoutusta. Voin lopettaa, kun haluan. Ja niin minä lopetankin – muutaman kerran. Minusta tulee hyvä lopettaja. Mutta sitäkin paremmin osaan aloittaa uudestaan.

Yliopistollisen sairaalan teholla minut kytketään monenlaisiin vilkkuviin ja piippaaviin laitteisiin. Mutta sairaalaan parhaatkaan kojeet eivät riitä: haimani on sanomassa sopimuksensa irti ja olen ilmeisesti vähällä menettää henkeni.

Tehohoito on kammottavaa. Näen voimakkaan lääkityksen aikana hirvittäviä unia. En pysty liikkumaan, koska nenästäni, kaulastani ja peniksestäni lähtee kaikenlaisia piuhoja ja minut on kytketty katetriin. Ei minulla sentään paksusuoliavannetta ole, mutta ei tämäkään tilanne ole kovin kaksinen. Jonkin on siis muututtava. Vessakäynnit ovat julkisen nöyryytykseni traumaattisia aallonpohjia, kun tehohoidossa minulla ei ole edes omaa huonetta. Liikkuessani minun täytyy kestää kipuni ja raahata varovaisesti spagettimaisia letkuja, joita sojottaa lähes kaikista ruumiinaukoistani.

Mutta tämä ei ole vielä pahinta. Kaikkein kamalinta on, että Nic ja Matt ovat juuri lähdössä Amerikkaan aloittamaan uutta elämäänsä, ja minä olen loukussa täällä sairaalassa, enkä pääse edes hyvästelemään heitä. Heidän

täytyy lähteä kotoa aamuneljältä jatkolentojen vuoksi. Orianne on aivan oikeassa, kun hän sanoo: ”Sinun ei pitäisi nähdä lapsiasi tuossa kunnossa.”

Sydämeni ja sieluni huutavat tuskasta ja syyllisyydestä, mutta ruumiillisia kipuja minulla ei enää ole, sillä minut on pumpattu täyteen morfiinia. Hei hoitaja, voinko saada vähän lisää?

”Koskeeko sinuun?”

”No joo, vähäsen.”

”Asia selvä.”

Yhtenä yönä minulle on annettu niin paljon opiaatteja, että yritän sekopäissäni kiskaista letkuni irti. Se aiheuttaa hälytyksen, ja hoitajat ryntäävät sisään. Saan kunnon läksytyksen. Eikä ihme – nämä letkut ja piuhat pitävät minut käynnissä – olen kirjaimellisesti kytkettynä elämän varageneraattoriin.

Aiemmin olin tainnoksissa alkoholista ja nyt lääkkeistä, eikä minulle edes kerrota, miten vakava tilanteeni on. Lääkärit ohjaavat Lindseyn ystävällisen jämäkästi sivuun ja kysyvät: ”Onhan monsieur Collinsin testamentti ajan tasalla?”

Kuluu kaksi viikkoa. Tiedustelen johtavalta lääkäriltä professori Bergeriltä: ”Voisinko palata tänään Genolieriin?” Naislääkärini kieltäytyy, mutta ehkäpä huomenna käy parempi mäihä. Haluan epätoivoisesti pois. Eräänä lauantai-iltana osastolle tuodaan moottoripyöräonnettomuuden uhreja. Meidät erottaa pelkkä väliverho, joten kuulen kaikki voihkaisut ja parahdukset ja arvaan, että metrin päässä oleva kaveri on yltä päältä veressä. Uneni ovat olleet aivan tarpeeksi hirveitä tätä ennenkin.

Onneksi Dana on ollut jatkuvasti luonani sairaalassa. Hänen myötätuntoinen pomonsa on myöntänyt hänelle henkilökohtaista lomaa.

Dana on paikalla, kun herään ja kun menen nukkumaan. Se auttaa minua hieman.

Lopulta minut päästetään pois ja alan elää jokseenkin normaalia elämää. Käytän edelleen monia lääkkeitä – verenpaineeseen sekä haiman ja sydämen vaivoihin. Ja kaikkien lääkärien, ei-lääkärien ja ennen kaikkea terveen järjen neuvojen vastaisesti päätän aloittaa juomisen uudelleen – rauhallisesti. Tai ainakin *aluksi*. Mitä muutakaan tekisin? Perheeni on hylännyt minut, ja asun melko tilavasti Féchyssä omissa oloissani. Dana viipyy siellä silloin tällöin muutaman päivän ja Lindseykin käy tervehtimässä, vaikkei hänellä olekaan mitään varsinaista syytä käydä, koska pojat ovat nyt muualla. Tiedän, mitä hän tekee. Hän haluaa varmistaa, että olen vielä hengissä.

Nyt kun pojat ovat Miamissa, minun täytyy alkaa matkustaa heidän luokseen. Ja kohta olenkin poikkeuksellisen voimakkaassa turbulenssissa. Äskeisen pohjakosketukseni jälkeen sekoitan nyt päätäni huimaavissa korkeuksissa.

Olemme lähdössä Lindseyn ja Dannyn kanssa Swiss International Air Linesin lennolla New Yorkiin, mistä meidän on tarkoitus jatkaa yksityiskoneella Miamiin. Lindsey saapuu Féchyyn hakemaan minua Geneven lentokentälle.

”Oletko kunnossa?” hän kysyy.

”Totta kai!” Tietenkin olen ihan kunnossa, koska olen noussut ylös ja ottanut huikan eilisen pullon jämistä. Eikä minulla ole tunnontuskia siitä, että marssin heti herättyäni pakastimelle, nappaan vodkalekan, otan muutaman kulauksen – *aahh!* – ja jatkan sitten rauhassa heräilyä.

Lennämme puolilta päivin, joten olemme jo kymmenen maissa lentoyhtiön odotusaulassa. Lindseystä ja Dannystä on tullut melkoisia

poliiseja. Mutta tiedän kyllä, mistä kaikkea saa – ja ”kaikella” tarkoitan ilmaista viinaa. Tiedän mitä tehdä ja miten paljon minulla on aikaa. Kun he ovat hakemassa kahvia, tilaisuuteni koittaa. Yksi nopea drinkki. Sitten toinen. Seison jääkaapilla ja kaulailen vodkapullon kanssa. He eivät näe minua, en jätä mitään todisteita.

Tässä vaiheessa homma alkaa muuttua luokattomaksi, ellei se ole jo sitä. Swiss International Air Linesin uusi pomo tulee tapaamaan minua. *Ilmeisesti* olen heittänyt jalkani odotusaulan tuolin käsinojan yli. En tietenkään nouse ylös, sano ”mukava tavata” ja juttele niitä näitä, kuten kuka tahansa normaali ihminen tekisi. Käyttäydyn poikkeuksellisen töykeästi, ja kaikki ovat häpeissään.

Sitten lentoyhtiön pomo poistuu. Nousemme koneeseen. ”Saisiko olla lasillinen samppanjaa, monsieur Collins?”

”Juu, mikäs siinä.”

En siis ole humalassa. *Vannon, etten ole humalassa*. Mutta myöhemmin Lindsey kertoi, etten suostunut kääntämään tuoliani pystyasentoon, kun kone lähti rullaamaan. *Ei käy*. Lentokapteeni oli mulkoillut minua jo portilla. Minä en tiennyt asiasta mitään, mutta joku oli varoittanut häntä mahdollisesta häiriökäyttäytymisestä. Tarvitaanko täällä lääkäriä? Lindsey ja Danny tulivat väliin ja sepittävät jutun polvivammasta. *Lääkityksestä se vain johtuu, herra lentokapteeni.*

Heidän täytyi kiinnittää turvavyöni ja saada minut suostumaan siihen, että parin minuutin jälkeen voin taas laskea istuimeni alas. Sitten tämän tutkaparin täytyi vahtia minua koko kahdeksantuntisen mannertenvälisen lennon ajan, etten päässyt livahtamaan heidän silmistään.

Tuosta lennosta, lentoonlähdöstä, laskeutumisesta tai kahdeksasta tunnista ilmassa minulla ei ole minkäänlaisia muistikuvia.

Mutta tarina vain paranee.

New Yorkissa minut pannaan pyörätuoliin. En ymmärrä miksi, mutta jostain syystä minua on melkein mahdotonta saada hereille, enkä todellakaan pysty kävelemään. Ykkösluokan matkustajista huolehtiva ihastuttava romanialainen lentoemäntä Nicoletta työntää minut odotusaulaan, mistä siirrymme yksityiselle jatkolennollemme Miamiin. Tuostakaan reissusta ei jää muistijälkiä.

Tässä vaiheessa touhujani ei voi enää pitää vain harmittomana kenkkuiluna… *tai niin minä olen kuullut* (myöhemmin minulle selviää, että olen ollut aivan sietämätön). Saavumme Miamiin ja majoitumme W Hoteliin. Joku on selvästi soittanut pari puhelua, koska Orianne on ajan tasalla tilanteesta. Hän saapuu kauhuissaan hotellille Nicin ja Mattin kanssa. Poikien pitäisi jäädä minun seuraani tämän ihastuttavan viikonlopun ajaksi. Danaakin on varoitettu, ja hän matkustaa paikalle kiireen vilkkaa New Yorkista.

Minäkö? Olen vain erinomaisen hilpeällä päällä. Ihmettelen: ”Mikäsh täshä on vikana?”

Pääsen lopulta huoneeseeni. Tässä W Hotelin huoneessa on keittiö ja keittiössä viskiä. Olen avannut viskipullon ja ottanut pari kulausta. Tämä kaikki kuvaa hyvin, millainen toleranssi minulla on alkoholiin. Olen ollut maistissa siitä saakka, kun lähdin Sveitsistä. Noin kahdeksantoista tuntia.

Oriannen aviomies tulee hakemaan pojat takaisin. Lapset ovat ihmeissään. ”Mitä me teemme? Mihin menemme? Isä on täällä!”

Kun isäpuoli on hakemassa poikia ja Oriannen lääkärikaveri Francesca on vasta matkalla, olen jo ehtinyt vessaan, missä riisun kenkäni, liukastun sukkiini ja pyyhkeeseen ja jysähdän voimalla lattiaan.

Hoipun ulos vessasta, ja Francesca käskee minut istumaan. Yritän mennä makaamaan sänkyyn, mutta tuskani ovat liian kovat. Francesca toteaa, että minut täytyy viedä heti sairaalaan. Olen murtanut kylkiluuni, joka on puhkaissut keuhkon.

Vastustelen edelleen. ”Ei minussa ole mitään vikaa! Olen tullut tapaamaan lapsiani!” Mutta lääkäri ei anna periksi. Päässäni pyörii – tällainen käytös ei ole minulle tyypillistä, vaikka olenkin ryypännyt rankasti. Alan pohtia, millaisia yhteisvaikutuksia lääkityksselläni (napsin muun muassa voimakasta rauhoittavaa lääkettä klonatsepaania) on alkoholin kanssa.

Yhtäkkiä huoneeseen ilmestyy kaksi rotevaa kaveria.

”En lähde sairaalaan.”

”Kyllä lähdet. Nämä kaverit auttavat sinua.”

Ajattelen: ”Hoitaja Ratched.”

Tyypit siis ”auttavat” minut, sätkivän ja huutavan potilaan, pyörätuoliin. Sitten he vievät minut alakertaan. Lindsey seuraa perässä. Tämä on hänen pahin painajaisensa.

Ala-aulassa on myös W Hotelin naispuolinen johtaja, joka vaikutti vasta äsken niin mukavalta, kun saavuimme paikalle. Nyt hän kuitenkin näyttää hermostuneelta. ”Oletteko kunnossa, herra Collins?” hän kysyy, mutta varsinaisesti hän tarkoittaa: ”Voisitko olla kuolematta täällä?”

Danakin on jo saapunut paikalle, ja hän kuulee, kun sönkötän: ”Haluan äidin luokse.” Äitini on siis kuollut viime marraskuussa.

Minut kärrätään Mount Sinai -sairaalaan ja ohjataan omaan huoneeseen. Siellä minua odottaa jo uusi roteva kaveri. Sanon hänelle: ”Voit lähteä. Olen ihan kunnossa.”

”Olet käsittänyt väärin, olen täällä koko yön.”

”Mitä, oletko paikalla, kun käyn vessassa tai vaikka piereskelen? En minä sinua tarvitse.”

Sitten vilkaisen rannekettani: ”Vaarallinen.” Eli saattaa hypätä ikkunasta -tyyppiä. Tuolla huoneessani istuvalla vieraalla ihmisellä on mukanaan taskulamppu ja kirja, ja hänen tehtävänään on estää minua vahingoittamasta itseäni tai muita.

Seuraavana päivänä olen valmis lähtemään pois. Minulla on aika naislääkärille. Hän sanoo: ”Voin päästää sinut menemään vain, jos lupaat mennä päihdekuntoutukseen.”

”En usko, että voin tehdä niin.”

Palaan W Hotelille, jonne olen jostain syystä yhä tervetullut. Dana ja Lindsey ovat siellä, ja kumpikin itkee. He eivät jaksa enää. He sanovat, etten *minä* voi enää jatkaa näin. Pojatkin ovat huolissaan.

He joutuivat jo aiemmin katselemaan ryyppäämistäni Sveitsissä. Kerran Nicholas totesi viisaasti Lindseylle: ”Meidän pitää varmaan lakata ostamasta isälle juomista.” Lindseystä oli varmasti kamalaa kuulla nuo sanat kymmenvuotiaan pojan suusta. Isänä minun on kuitenkin ollut vielä vaikeampaa karistaa tuota kammottavaa tapausta mielestäni.

He myös näkivät, kun kaaduin kotona Féchyssä. Enkä ollut tuolloin edes kunnolla kännissä. Silläkin kertaa klonotsepaanin ja alkoholin hengenvaarallinen yhdistelmä vei minulta jalat alta. Olin nousemassa ylös ja menossa halaamaan heitä. *Pam.* Hampaani iskeytyivät olohuoneen lattialaattoihin. Siitä minulla on edelleen muistona arpi ja lohjennut hammas. Pieni huuliturvotus parantuu nopeasti, mutta en ole vieläkään toipunut siitä, kuinka Mathew tuolloin huusi: ”Lindsey! LaLa! LaLa! Isä kaatui!”

Nyt Miamissa minua painostetaan joka suunnasta päihdekuntoutukseen. Mutta en taivu. Haluan selvittää ongelmani itse. Kyllä minä *pystyn* selvittämään ne itsekin.

Muut eivät kuitenkaan anna periksi. Nyt mukana on myös Tony Smith. Hän kertoo, että on ottanut yhteyttä Claire Clarke -nimiseen naiseen, joka pyörittää omaa hoitolaitosta Clouds Housea Dorsetissa. Voisinko soittaa Clairelle?

Lupaan soittaa, mutta en sitoudu vielä mihinkään muuhun.

”Hei Phil”, Claire vastaa. Hän vaikuttaa mukavalta tyypiltä ja on kokenut ammattilainen. Claire on tottunut työskentelemään addiktien ja toipuvien addiktien parissa. Eric on asunut Cloudsissa, kuten myös Robbie Williams. Mutta se ei silti ole mikään ”julkkisten” päihdekuntoutuspaikka. Hän kertoo, että suurimman osan mielestä Clouds tuntuu jonkinlaiselta sisäoppilaitokselta.

”Pääsenkö sieltä pois, jos haluan?”

”Pääset.”

Lindsey sanoo, ettei kestä enää. ”En halua marssia yhtenä päivänä sisään ja löytää sinua kuolleena lattialta.” Dana lisää siihen: ”Sinä vielä tapat itsesi.”

Alan vähitellen suhtautua tilanteeseeni vakavasti. Seuraavana päivänä soitan takaisin Clairelle. ”Homma selvä.”

Lennän yksityiskoneella Miamista Bournemouthiin, mikä ei ole kaikkein tavanomaisimpia lentoreittejä. Koneessa pääsen makuuasentoon. Kysyn kuitenkin ensin Danalta: ”Voinko saada vielä viimeisen juoman?” ”Kyllä.” Niinpä nautin juhlallisen lasillisen viiniä. Taidamme kaikki kohottaa maljan, koska nyt meillä on vihdoin juhlan aihetta. Tai ainakin juuri tällä hetkellä kaikki näyttää hyvältä.

Poistun koneesta ja saan kyydin Cloudsiin. Kuljettajamme David Lane on tuntenut minut tosi pitkään ja on yllättynyt. Hän ei ole koskaan nähnyt minun juovan. ”Täh? Mihin Philiä ollaan viemässä?” hän näyttää pohtivan. David on yksi niistä monista tutuistani, jotka järkyttyvät tilanteestani perin juurin.

Cloudsissa saattajat jäävät odottamaan odotusaulaan, kun laitosta esitellään uudelle asukkaalle. Kun näen muut potilaat, mieleeni palaa taas elokuva *Yksi lensi yli käenpesän*.

”Phil, tämä on sinun huoneesi.”

”Enkö saa omaa huonetta? En halua Billy Bibbitin kämppikseksi.”

”Emmeköhän me jotain keksi.”

”Haluan oman huoneen”, painotan edelleen. ”En halua samaan koppiin toisen sekopään kanssa.”

Palaan odotusaulaan ja sanon olkiani kohauttaen, että voin jäädä. Lindsey ja Dana huokaisevat helpotuksesta. Kaikki itkevät. ”Pärjääthän sinä, Phil?”

”Kyllä kai…” Mutta en ole vakuuttunut.

Hoitaja ottaa laukkuni ja alkaa tutkia niitä. ”Ihan sama, kuka olet. Me tutkimme nämä.”

”Miksi? Kuvitteletteko, että olen piilottanut sinne viinaa? En ole tuonut mitään.”

He vievät kaikki reseptilääkkeeni. Ne annetaan Cloudsin lääkäreille, jotka määräävät jotain ”hoito-ohjelmaan paremmin sopivaa”. Kaikki muu pannaan lukittuun kaappiin. Minusta alkaa yhä vahvemmin tuntua, että olen joutunut vankilaan.

Minut ohjataan huoneeseen, jossa on kaksi sänkyä.

”Älkää ottako siihen ketään”, ärähdän.

”Okei, kaipa se voidaan pitää pari viikkoa tyhjillään.”

”No kuinka pitkään minun sitten pitää olla täällä?”

”Neljä viikkoa. Tai ehkä kuusi.”

En tiedä, kestänkö.

Minulla on alkoholiongelmani lisäksi muita hoitoa vaativia vaivoja – haima ja kylkiluu – joten huoneeni on ensiapuhuoneen vieressä. Valitettavasti tässä vanhassa talossa (joka tosiaan muistuttaa sisäoppilaitosta) kaikki odottavat kuudelta aamulla ensiapuhuoneessa aamulääkkeitään – ja jälleen yhdeltätoista illalla yölääkkeitään. Niinpä en koskaan pääse nukkumaan ennen yhtätoista ja herään aina kuudelta. Lisäksi kaikki tupakoivat potilaat kokoontuvat illallisen jälkeen röökille suoraan ikkunani alle.

Minulla alkaa olla yhä enemmän syitä vihata tätä paikkaa – ja itseäni siitä, että olen suostunut tulemaan tänne. Mutta onneksi olen salakuljettanut hieman apuvälineitä. Minulla on omia unilääkkeitä – mietoja homeopaattisia pillereitä – ja puhelin. Minulta otettiin pois iPhone, mutta onnistuin piilottamaan vanhan Sony Ericssonini. Lataaminen minun on hoidettava huomaamattomasti, jotta voin soittaa joka päivä lapsilleni. Yritän yhä olla hyvä isä, vaikka sitten kalterien takaa.

Osallistun aamuisin ryhmäterapiaan, jossa jokaisen pitää sanoa jotain valaisevaa, rehellistä tai jokin vaikea asia. Minulla ei ole mitään tällaista ryhmäterapiaa vastaan, mutta siellä käy omituista porukkaa kunnon hulluista tavallisiin kotiäiteihin.

Aamiaisella, lounaalla ja illallisella istumme yleensä samoissa pöydissä saman ryhmän kanssa. Tutustun Louiseen, joka on mukava mutta riutunut hieman alle 50-vuotias nainen. Aviomies on passittanut hänet tänne ja uhannut, että ellei juominen lopu, hän ei saa enää tavata tytärtään. Hyvin surullista. Ja liippaa niin läheltä. Voisin pian olla itse samassa jamassa.

Paikalla on jopa eräs *The Sunin* toimittaja. Olen varma, että päädyn pian taas lööppeihin riepoteltavaksi, mutta tuo mies osoittautuu mukavaksi kaveriksi. Täällä olemme samalla viivalla.

Kutsun Pudin ja Dannyn käymään. Kumpikin toteaa: ”Ethän sinä ole tällainen. Ei sinulla ole tällaisia ongelmia. Voit lopettaa tämän. Et tarvitse tätä.”

Sitten saan kotiläksyn. Minun pitää kirjoittaa itsestäni tarina ja palauttaa se kuukauden kuluessa. Mistä aloittaisin? ”Nimeni on Phil Collins, albumeitani on myyty satoja miljoonia kappaleita…” Kyllähän kaikki sen tietävät. Onpa hieno stoori. Mutta silti tämä ennätyksiä rikkonut Oscar-voittaja Phil Collins on päätynyt tänne kuntoutukseen, missä hän yrittää parantua alkoholiriippuvuudestaan. Niin kuin kaikki muutkin.

Tony Smith soittaa: ”Eric on tulossa vierailulle.”

”Sano, ettei hän voi tulla. En halua nähdä ketään.”

Viikon päästä alan saada tarpeekseni. Soitan salakuljettamallani puhelimella Dannylle. ”Tule autolla hakemaan minut.” Dannyyn voin aina luottaa. Hän on asunut varmuuden vuoksi majatalossa muutaman kilometrin päässä. ”Ja parasta varata myös lento, koska lähden täältä pois ja palaan Sveitsiin.” Tämä on *Suuri pakoretkeni*.

Sanon Clairelle: ”Sinähän sanoit, että voin lähteä, kun haluan.”

”Oletko ihan varma?”

”Täysin varma.”

”Selvä… En tiedä, onko se ihan näin yksinkertaista. Mutta milloin haluaisit lähteä?”

”Nyt? Huomenna?”

Sattumalta olen lähdössä samaan aikaan, kun kaksi muuta vankia poistuu ihan luvan kanssa. He ovat tuomionsa kärsineet. Minä? Livistän, koska en

kestä enää ja kuvittelen hölmöyksissäni, että tiedän muka itse, mitä minun pitäisi tehdä.

Aamiaisen jälkeen pidämme juhlan niille, jotka ovat pääsemässä takaisin vapaaseen maailmaan. Halailua, pusuja, laulua. Osallistun itsekin, mutta teeskentelen kiinnostunutta, sillä koen olevani heikkohermoinen. Nuo tyypit ovat kestäneet täällä kuusi viikkoa. Minä vasta viikon. Mutta yllätyksekseni (ja lohdukseni) kaikki sanovat, että tuleminen oli isoin askel ja minun pitäisi olla siitä ylpeä. Yritän kovasti olla.

Paperitöiden jälkeen olen ovella laukkujeni kanssa, kun Danny ilmestyy. Hyvästelen muut niin ystävällisesti kuin osaan ja nousen autoon. ”Danny. Aja. Niin lujaa kuin pystyt.” Tunnen olevani Patrick McGoohan televisiosarjassa *Saarroksissa* (engl. *The Prisoner*). Pian suuri valkoinen pallo saa minut kiinni ja vie takaisin.

Ajomatka tuntuu kestävän ikuisuuden, mutta lopulta pääsemme lentokentälle ja nousen koneeseen. En ole koskaan noussut yläilmoihin yhtä onnellisena. Pääsen pois.

On marraskuu 2012, ja olen ollut viikon kuivilla. Ei vääntelehtimistä. Eikä deliriumia. Mutta jossain vaiheessa olen tainnut silti juoda jotain, koska kotona Féchyssä 15. päivänä huomaan makaavani betoniportaikon alapäässä. Portaita on kahdeksantoista. Niskassani on haava, lattialla verilammikko, ja minut viedään taas Clinique de Genolieriin ennen kuin ehdin sanoa: ”Smoke on the Water.”

Peter Gabriel soittaa ja kyselee vointiani. Tony Smith, Tony Banks ja Mike Rutherford saapuvat lentokoneella katsomaan minua. Olen hyvin liikuttunut. Ja tosi häpeissäni. Pääni ympärille kiedotuista siteistä tihkuu verta tyynylle, ja koko sotku on kaikkien nähtävillä.

Minun täytyy tehdä parannus, joten päätän lähteä Nicin ja Mattin kanssa matkalle. Varaan neljälle (Lindseykin tulee mukaan) loman Turks- ja Caicossaarilta. Poikani tuntuvat etäisemmiltä kuin koskaan – nyt kun olen vasta palannut epäonnistuneelta kuntoutusjaksolta – ja haluan pitää heidät niin lähellä kuin mahdollista.

Mutta vaikka olen jo kärsinyt paljon – ja pakottanut heidät kärsimään – vasta tällä lomalla päästän todella irti.

Minun täytyy kertoa myös tämä tarina, vaikka en haluaisi muistaa sitä. Eivät myöskään poikani. Jos mainitsenkin Nicille tai Mattille Turks- ja Caicossaarista, he vastaavat: ”Älä puhu siitä paikasta, me emme mene sinne enää koskaan.”

Olemme olleet siellä lomalla edellisvuonna, kun Nic vietti syntymäpäiväänsä. Silloin meillä kaikilla oli hauskaa. Mutta tällä reissulla juomiseni karkaa taas käsistä. Niin myös klonotsepaanin käyttö. Lisäksi syön uutta lääkettä koholla olevaan verenpaineeseen.

Meillä on Parrot Cayssä hieno rantamökki. Keith Richards on perheensä kanssa naapurissa – hän on juuri näytellyt elokuvassa Jack Sparrow’n isää. Keith Richardsin naapurina ei ole kovin helppoa tulla leimatuksi häiriköksi – se ei todellakaan kuulu hienoimpiin saavutuksiini.

Mökkirannassamme ei ole baaria, mutta ei hätää – keittiö on hyvin varusteltu. Kaapissa on tequilaa, vodkaa, viskiä ja rommia.

Viski vain hujahtaa jonnekin. Yritän juoda salaa, mutta välillä ryyppään myös poikien nähden.

”Isä, mitä sinulla on?”

”Tämä on isän juoma.”

Huomaan tulleeni tienristeykseen – tai pikemminkin tien päähän – kun nämä tuhlatut päivät alkavat venyä katastrofaalisen pitkiksi. Näissä

mökeissä käy siivoojia, ja yksi heistä on nähnyt kaikki tyhjät pullot (”Taidat *tosiaan* tykätä viskistä!”), mutta jatkan samaan malliin häpeilemättä ja peittelemättä. Kun viski loppuu, nukahdan. Lindsey herättää minut ja sanoo vievänsä lapset rannalle.

”Haluatko mukaan?”

”En. Jään tänne.”

Palaan taas katatoniseen uneeni, ja herään lopulta neljältä. Vittu, meidänhän pitää lähteä tänään! Nousen ylös, pakkaan nopeasti kamppeeni ja tömistelen ulos. ”Haloo!” karjun. ”Lindsey, Nic, Matt? Meidän pitää lähteä!” Mutta heitä ei näy mailla halmeilla. Sitten minulla sytyttää: on vasta aamuyö. Kello ei olekaan neljä iltapäivällä vaan aamulla. Ja olemme olleet täällä vasta päivän.

Lindsey oli ehkä aiemminkin huolissaan, mutta tämän jälkeen ahdistus ei jätä häntä rauhaan. Hän on jo pitkään pelännyt löytävänsä minut elottomana lattialta, mutta tänä viikonloppuna hän joutuu katsomaan vierestä, kun poikanikin tapaavat isän, joka ei ole enää heidän isänsä. Hän pelkää minun ja poikieni puolesta. Myöhemmin samana aamuna hän panee minut puun ja kuoren väliin: ”Liika on liikaa. Minun on pakko soittaa lääkärille. Koska olet pahassa pulassa.”

”No jos sinun täytyy. Minulla on kuitenkin kaikki ihan hyvin.”

Lindsey on soittanut myös Danalle New Yorkiin. ”Hän on kamalassa kunnossa”, Lindsey selittää Danalle. ”Ehkä jopa pahemmassa kuin ennen.” Sitten hän soittaa New Yorkiin tohtori Timothy Duttalle, joka on jo aiemmin neuvonut Lindseylle ja Danalle, kuinka minun ja itsetuhoisuuteni kanssa pitää toimia.

Saaren lomakylässä on oma lääkäri, tohtori Nurzanahwati. Tuo naislääkäri ei pidä näkemästään. Olen vaarakseni itselleni ja ilmeisesti koko

lomakohteelle – jos jokin menee pieleen, meidät haastetaan oikeuteen. Vaihtoehtoisesti joudun taas teholle. Tai jotain vielä pahempaa.

”Herra Collins, sydämenne tykyttää kovasti. Miten ajattelitte päästä kotiin?”

”Lennämme yksityiskoneella takaisin Miamiin.”

Danny pystyy järjestämään mitä tahansa silmänräpäyksessä. Rahanmeno ei kiinnosta vittuakaan. Pyydän häntä keksimään jonkin keinon, jolla pääsen taas yhdestä puoskarista eroon.

Tohtori Nurzanahwati sanoo: ”Sinun täytyy lähteä mukaani ja käydä vielä toisella lääkärillä ennen kuin voin päästää sinut pois saarelta.”

Mietin, että miksi ihmeessä. Minullahan on oma kone.

Lopulta kuitenkin suostun: ”Selvä. Lähdetään.”

Olemme olleet lomalla vasta kaksi vuorokautta, kun se on jo päättynyt. Nurzanahwatin mukaan olen niin sairas, että tarvitsen välittömästi sairaalahoitoa – hoitoa, jollaista saaren sairaala ei pysty tarjoamaan.

Pyydän Lindseyn ottamaan pojat mukaansa lentokentälle, ja tapaan heidät siellä – ensin minun täytyy kuitenkin saada lähtölupa. Astelen tohtori Nurzanahwatin perässä hänen pieneen vastaanottohuoneeseensa, ja kokeissa selviää, että minulla on *paljon* alkoholia verenkierrossani – vai olisiko parempi sanoa vähän verta alkoholinkierrossani.

Toinen lääkäri toteaa: ”En voi päästää sinua lähtemään.”

”Mitä höpiset? Lähden omalla koneellani. Minun pitää viedä lapseni Miamiin äitinsä luokse.”

Olen ajanut itseni mahdottomaan tilanteeseen: olen niin sairas, että tarvitsen sairaalahoitoa mantereella, mutta toisaalta olen myös niin sairas, etten voi poistua saarelta.

Vilkutan pojille ja Lindseylle taksista enkä pysty pidättelemään kyyneleitäni. He lentävät Miamiin. Jään taas yksin. Olen muutenkin aika hauraassa tilassa, ja nyt vielä vihaan itseäni kaiken tapahtuneen vuoksi. En ehdi taaskaan tavata poikia ennen kuin he lähtevät, ja se tuntuu kuvottavalta.

Lohduton pieni seurue laskeutuu Miamin kentälle, missä sen täytyy vielä päästä passintarkastuksen ja tullin läpi. Lindsey yrittää selittää porukan passeja tarkastavalle ymmärtäväiselle herra Rogersille, miksi mukana on kaksi alaikäistä poikaa, joilla on eri sukunimi kuin hänellä, ja kaikki hänen työnantajansa henkilökohtaiset tavarat ovat hänen hallussaan – sekä perheen Bobby-hamsteri, joka on ollut mukana lomalla.

Jostain uskomattomasta syystä Rogers uskoo Lindseyn tarinan – ja vakuuttelut siitä, ettei Bobby ole mikään huumehamsteri. Pian lastenhoitaja, pojat ja lemmikkieläin pääsevät tullin sekä passintarkastuksen läpi vastassa olevaan autoon.

Orianne on raivoissaan, kun en ole heidän mukanaan, ja se onkin ymmärrettävää. ”Annatko poikasi nähdä itsesi tuossa kunnossa?” hän huutaa myöhemmin puhelimessa, aivan oikeutetusti.

Hämmentyneillä pojillani on tietenkin paljon kysyttävää automatkalla lentokentältä kotiin, mutta tärkeimmän voi tiivistää seuraavasti: ”Miksi isä itki, ja miksei hän ole täällä?”

Tällä välin Seikkailujen saarella minua ei päästetä lähtemään kuin ambulanssilennolla tai -helikopterilla. Lopulta minut lennätetään suoraan New Yorkiin. Ja siellä minut viedään tohtori Duttan pyynnöstä suoraan 168th Streetille NewYork–Presbyterian-sairaalaan.

Olen muutaman viikon tarkkailtavana. Tapaan tohtori Duttan myös henkilökohtaisesti. Hän on mukava mies ja kuuluu Yhdysvaltojen lääkärikunnan terävimpään kärkeen. Hän tekee perusteellisen

terveystarkastuksen eikä säästele sanojaan: ”On päivänselvää, että kuolet, jos et tee ongelmallesi mitään.”

Alan käydä terapiassa tohtori Laurie Stevensin sekä riippuvuusterapeuttini tohtori Herbert Kleeberin luona. He ovat kumpikin alojensa huippuasiantuntijoita. Pidän heistä ja luotan molempiin. Ehkä he saavat minut viimein pitämään itsestäni ja luottamaan itseeni.

Eletään tammikuuta 2013. Vuosi on juuri vaihtunut, ja toivon mukaan löydän pian itsestäni uuden ihmisen.

Minut pannaan ankaralle lääkekuurille, joka tukee kuntoutusohjelmaani. Minun täytyy oppia ymmärtämään, miten lähellä kuolemaa olen käynyt.

Vaikka pääsen pois sairaalasta, käyn edelleen säännöllisesti Kleeberin vastaanotolla.

”Voin määrätä sinulle jotain, mutta en vielä. Haluatko lopettaa juomisen?”

”No kyllä minä ihan oikeasti haluan.”

Hän kertoo, miten Antabus – kroonisen alkoholismin hoitoon määrättävä lääke – toimii: se vaikuttaa alkoholin hajoamiseen elimistössä estämällä erästä entsyymiä toimimasta. Siksi alkoholin juominen lääkityksen alaisena aiheuttaa äärimmäisen epämukavia sivuoireita. Juomisesta seuraa välittömästi kammottavaa päänsärkyä ja pahoinvointia. Minun täytyy ensin käydä verikokeissa, ja jos veressäni ei ole alkoholia, Kleeber voi määrätä minulle Antabusta – mutta tarvitsen oman hoitajan, joka valvoo, että otan annokseni.

”Kyllä sinä minuun voit luottaa”, sanon.

”Luotanhan minä”, hän vastaa ehkä hieman totuutta kaunistellen. ”En kuitenkaan luota tähän tautiin.”

Haraan taas vastaan. ”Ei se käy.” En elä sellaista elämää, että hoitaja voisi käydä joka aamu kahdeksalta antamassa lääkkeeni. Minun täytyy voida ottaa Antabukseni itse. Pääsemme yhteisymmärrykseen: vaikka en haluaisi olla kuin pikkuvauva, Dana antaa lääkkeen minulle päivittäin noin kuukauden ajan.

Olen nähnyt loppuni hyvin läheltä, ja lopulta tohtori Dutta on pelastanut henkeni. Hän on saanut minut ymmärtämään, miten pelottavan lähellä rajaa olen käynyt. Haimani ei ole vain hieman vahingoittunut, vaan siinä on merkkejä parantumattomista vaurioista.

Ja lopulta minulla on tarpeeksi syitä lopettaa. Haluan nähdä, kuinka lapseni kasvavat aikuisiksi, menevät naimisiin, saavat omia lapsia. Haluan elää.

Tämän kurjan jakson aikana on ollut hyvin selkeitäkin hetkiä – Genesiksen Turn It On Again Tour sekä oma *Going Back* -albumini ja siihen liittyneet keikat. Mutta ei tarpeeksi.

Ja kaiken synkkyyden jälkeen olen hyvin kiitollinen kaikille lapsilleni. Joely, Simon, Lily, Nicholas ja Mathew tukivat minua uskomattoman paljon tämän yököttävän elämänvaiheeni aikana. Käytökseni on vaikuttanut syvästi heidän kaikkien elämään. He ovat jaksaneet kehua minua silloinkin, kun kyyneleet eivät olleet kaukana. Ja kiitän myös Oriannea, Danaa, Lindseytä, Dannyä, Pudia, siskoani Carolea, veljeäni Clivea ja Tony Smithiä, jotka auttoivat tätä jääräpäistä ukkoa pysymään hengissä. Lääkäreitä ja hoitajia Sveitsissä, Amerikassa ja Britanniassa, kun koettelin heidän kärsivällisyytensä rajoja – kiitos teille kaikille.

Äskeisen tarinan kirjoitettuani tajuan, miten kamalalta se kuulostaa. Ehdin elää 55-vuotiaaksi ennen kuin minusta tuli alkoholisti. Selviydyin päihdyttävästä 60-luvusta, huuruisesta 70-luvusta, majesteettisesta 80-luvusta ja herkästä 90-luvusta. Olin eläkkeellä ja tyytyväinen elämääni,

mutta sitten romahdin. Yhtäkkiä minulla oli vain liikaa aikaa. Jouduin täyttämään jotenkin sen valtavan tyhjiön, joka sisälleni syntyi, kun lapseni vietiin taas kerran minulta pois. Ja päätin täyttää sen viinalla. Se melkein tappoi minut.

Olen yksi onnekkaista.

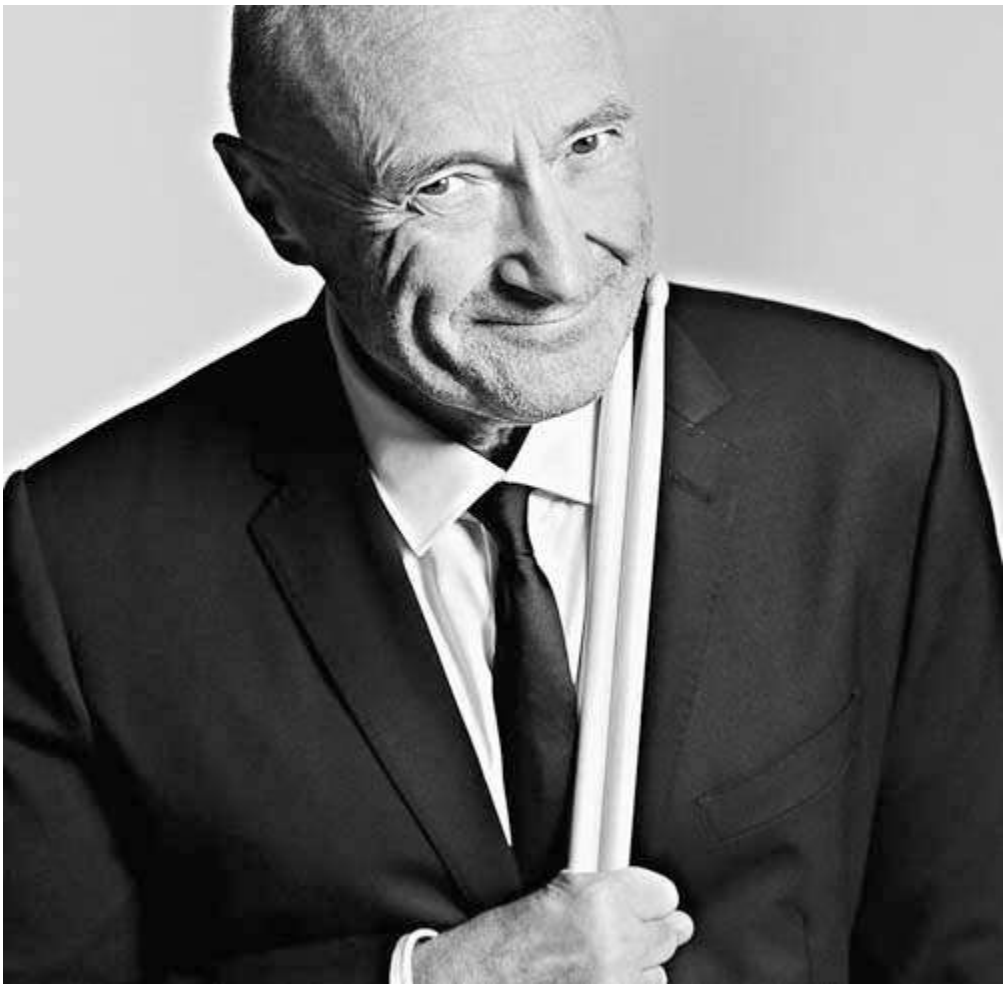

22

Not Dead Yet

Eli koossa ovat jälleen: viiden miehen bändi, neljän hengen perhe ja yhden miehen elämä (ei tosin enää hänen ruumiinsa)

On krapulapäivän jälkeinen aamu. Tuhlatut päiväni venyivät muutamiksi vuosiksi ja olivat vähällä viedä koko elämäni. Kun nyt pohdin noita vuosia selvin päin, ihmettelen: miten päädyin tuohon paikkaan, hukkumaan yksin pullon pohjalle?

Vuodenvaihteen 2013–2014 saan tilaisuuden pohtia mennyttä aikaa. Tony Smith on yhteydessä, samoin Tony Banks, Mike Rutherford, Peter Gabriel ja Steve Hackett. BBC haluaa kuvata dokumenttielokuvan koko Genesiksen historiasta ja kaikesta tekemästämme musiikista. Olemme kaikki mielissämme. Vaikka bändistä on tehty vuosien varrella kaikenlaisia dokumentteja, nyt asialla on BBC. Tuon yhtiön nimi kuvastaa hyväksyntää ja kunnioitusta ja antaa projektille laatutakeet, joita koko maailma arvostaa.

Saamme upean tilaisuuden muistella kaikkia saavutuksiamme yhdessä ja erikseen. Pääsemme taas tutustumaan paremmin toisiimme – ja kukin itseensä. Kun olen käynyt äskettäin niin lähellä kuolemaa, dokumentilla on minulle vielä kenties enemmän merkitystä kuin muille, joten ehdotan ohjaaja John Edgintonille, että yrittäisimme tehdä jotain, mitä emme ole koskaan kokeilleet. Hän voisi haastatella meitä kaikkia viittä yhdessä samassa huoneessa.

Ehkä Tony, Mike, Peter ja Steve kokevat samoin, koska he suostuvat heti ehdotukseeni ja aloitamme kuvaukset pian.

Maaliskuussa 2014 koko viisikko kokoontuu Länsi-Lontoon Nottinghamiin valokuvausstudion suureen valkeaan huoneeseen. Olemme ensimmäistä kertaa yhdessä sen jälkeen, kun tapasimme toisemme tuloksettomassa palaverissamme Glasgow’ssa 2005, eikä meitä ole vielä koskaan kuvattu yhdessä keskustelemassa. On kulunut yli neljäkymmentä vuotta siitä, kun liityin bändiin toisen uuden tulokkaan Steven kanssa, ja kolmekymmentäviisi vuotta siitä, kun Peter lähti bändistä, joten meillä riittää puhuttavaa. Ja silti tuntuu aavemaiselta, miten nopeasti palaamme vanhoihin rooleihimme – Steve on edelleen porukan synkistelijä, minä koomikko ja niin edelleen.

Tällä kertaa meidän ei kuitenkaan tarvitse päättää mistään eikä stressata tulevista velvollisuuksistamme, joten ilmapiiri studiossa on vapautunut ja hilpeä. Kaikki haluavat kertoa omat mielipiteensä. Jossain vaiheessa Peter toteaa: ”Kun saimme homman toimimaan, meissä oli jotain, mitä yksikään meistä ei olisi pystynyt tekemään yksin.”

Minä puolestani kerron Peterille sen, mitä en ole koskaan aiemmin pystynyt sanomaan suoraan: ”Monet ovat aina ajatelleet, että yritin työntää sinut pois, jotta pääsisin itse laulajaksi. Haluan sinun tietävän, ettei se mennyt niin.”

Luulen, ettei Peter koskaan kuvitellutkaan minun punoneen häikäilemättömiä juonia häntä vastaan. Mutta nyt kameroiden käydessä tuntuu, että olen saanut erinomaisen tilaisuuden karistaa kaikki neljäkymmentä vuotta riesanani olleet kuvitelmat ja huhut Genesiksen ”kaappaamisesta”. Yllätyn, kun tunnustukseni leikataan pois dokumentin lopullisesta versiosta.

Muutkin puhuvat avoimesti ja rehellisesti. Tony esimerkiksi kommentoi dokumentin henkilökohtaisessa haastattelussa menestyksekästä soolouraani näin: ”Se oli mahtavaa Philille. Hän oli ystävämme – halusimme, että hän

onnistuisi. Mutta emme me näin hyvin halunneet hänen onnistuvan – emme ainakaan aluksi”, hän vitsailee. ”Mutta… se ei oikeastaan ikinä loppunut. Hän oli joka paikassa viitisentoista vuotta. Häntä ei päässyt pakoon. Mikä painajainen”, hän laskettelee hymysuin. Ja painottaa sitten, että Genesis oli ainutlaatuinen bändi, koska se pystyi jatkamaan uraansa niin luontevasti ja pitkään yhtä aikaa soolouriemme kanssa. Tuosta kommentista dokumentti saakin nimensä – *Genesis: Together and Apart* (”Genesis: yhdessä ja erikseen”).

Kuvausten välissä käymme lounaalla, ja Tony Smith, Dana, Steven vaimo Jo sekä koko bändi pohtivat, millaisia uusia asioita elämässämme on, millaisia ihmisiä kaikkien lapsista on kasvamassa ja mitä nämä puuhaavat. Tajuan taas, miten upeaa on olla tällaisten ystävien seurassa.

Olemme harkinneet myös uuden kokoelma-albumin julkaisemista, ja tulevan levyn syntyvaiheet heijastelevat tämän tapaamisen elinikäisiä ystävyyssuhteita sekä rentoa yhteen hiileen puhaltamista. Nyt bändin parhaat kootaan ensimmäisen kerran samoihin kansiin kunkin viiden jäsenen soolouran isoimpien hittien kanssa. Tämän kolmen cd:n ja 37 raidan lähes nelituntisen ja koko bändin uran kattavan kokoelmaboksin kappaleet asetetaan kronologiseen järjestykseen – ja vieläpä järkähtämättömän demokraattisessa hengessä: kolme raitaa kultakin. En juuri osallistu Genesiksen biisien valitsemiseen vaan annan muiden päättää niistä, mutta omilta albumeiltani valitsen kappaleet ”In the Air Tonight” (olisi epäkohteliasta olla valitsematta sitä), ”Easy Lover” (osittain siksi, ettei se ilmestynyt millään studioalbumeistani) ja ”Wake Up Call”, joka on levyltäni *Testify* (koska se on lempikappaleeni tuolta aliarvostetulta albumilta).

On yllättävän helppoa keksiä tälle albumille nimi ja ulkoasu. Vaikka jokaisella on ollut omat sivupolkunsa, olemme kaikki ikääntyneet

arvokkaasti eikä kukaan ole pahemmin diivaillut. Yksi ehdotus on ”The Big Tree and Its Splinters”, mutta lopulta Peterin idea *R-Kive* voittaa. Kirjoitusasun tarkoituksena on kytkeä julkaisumme edes hieman ”nykyaikaan”.

R-Kive ilmestyy syyskuussa, ja juuri ennen kuin BBC esittää *Together and Apartin* 4. lokakuuta 2014, käymme katsomassa dokumentin ennakkoesityksen Lontoon Haymarketissa. Ilta on mukava ja vapautunut, paikalla on paljon vanhoja tuttuja Hugh Padghamista ja Richard MacPhailista lähtien. Näytöksessä kaikki naurahtavat juuri oikeissa kohdissa, eikä kukaan poistu paikalta itsekseen jupisten.

Tässä vaiheessa käsittelen perintöäni muillakin tavoilla. On kulunut lähes kuusikymmentä vuotta siitä, kun näin ensimmäisen kerran Disneyn Davy Crockett -elokuvan, ja lähes kaksikymmentä vuotta siitä, kun Orianne antoi ensimmäisenä lahjanaan minulle Alamo-keräilyharvinaisuuden. Tällä välin olen ehtinyt koota melkoisen joukon erilaisia taisteluun liittyviä muisto- ja sotilasesineitä. Teksasilaisen kustantamon ehdotuksesta kirjoitin aiheesta jopa kirjan *The Alamo and Beyond: A Collector’s Journey*. Joidenkin arvioiden mukaan minulla on maailman suurin yksityinen Alamo-kokoelma, ja se on arvoltaan noin kymmenen miljoonaa dollaria.

Rahallisella arvolla ei ole minulle merkitystä, mutta sen sijaan olen hyvin kiinnostunut esineistöni historiallisesta arvosta. Nyt viinanhuuruisen kuolemantanssini jälkeen pohdin entistä useammin, mitä kokoelmalleni tapahtuu, kun aika minusta jättää.

Haluan varmistaa, ettei kukaan päädy turhaan riitelemään harvinaisesta Crockett-musketistani. Ja siltä varalta, että sisarukset eivät myöskään pääsisi yksimielisyyteen siitä, kuka saa rakkaat meksikolaiset tykinkuulani, päätän lahjoittaa koko 200 esineen kokoelmani sopivalle museolle tai järjestölle San Antoniossa.

Keskustelen aiheesta ystävieni ja teksasilaisten asiantuntijoiden kanssa, ja tulen lopulta siihen tulokseen, että tämän kokoelman olisi parasta päästä lopulta kotiin: lahjoitan kaiken suoraan Alamolle, joka sijaitsee San Antonion keskustassa ja on ”Yksinäisen tähden osavaltion” suurin turistinähtävyys.

Ilmoitamme asiasta julkisesti 26. kesäkuuta 2014 Alamon ulkopuolella, ja lokakuussa palaan jälleen paikan päälle, kun kokoelmani saapuu sinne Sveitsistä. Se sijoitetaan museoon, joka on 100 miljoonan dollarin Alamo-keskuksen sydän. Minut myös nimitetään Teksasin osavaltioparlamentissa Teksasin kunniakansalaiseksi. Pieni Hounslow’ssa kasvanut poika sisälläni ei voi uskoa sitä todeksi. Mutta jos joku joskus kuulee minun vääntävän englantia honottavalla teksasilaisella aksentilla, minun on syytä saada korvilleni.

Entisen päivätyöni maailmassa kaikki tämä toimeliaisuus – sekä julkinen esiintymiseni entisten bändikaverieni seurassa hyvässä hengessä – on saanut monet jälleen pohtimaan, voisiko Genesis palata uudelleen yhteen. En tälläkään kertaa ole aivan varma, onko ajatus loppuun asti mietitty – jos me viisi lähtisimme kiertueelle neljänkymmenen vuoden tauon jälkeen, meidän olisi välttämättä palattava Peterin-aikakauden bändiksi. Niinpä soittaisimme vain musiikkia, jota teimme aikoinaan viisihenkisenä yhtyeenä. Ja karu totuus on, että tuolla musiikilla on melko rajattu kuulijakuntansa. Konserteissa soittaisimme muun muassa kappaleet ”Can-Utility and the Coastliners” ja ”Fountain of Salmacis” mutta emme vaikkapa biisejä ”I Can’t Dance” ja ”Invisible Touch”.

Kaiken lisäksi meillä on myös akuutimpi ja käytännöllisempi ongelma: en vieläkään pysty soittamaan rumpuja kunnolla. Ja alan olla aika varma, ettei minusta ole enää esiintymislavoille, olenhan vastikään kokeillut, miltä palaaminen tuntuu.

Syyskuussa 2014 juuri ennen *R-Kiven* ilmestymistä kokoan Tony Smithin kohteliaan mutta sitkeän painostuksen jälkeen Miamiin ydinbändin. Käyn siellä joka tapauksessa tapaamassa poikiani, joten bändin kokoaminen ei tunnu isolta panostukselta tai sitoumukselta. Emme ole niinkään treenaamassa kuin vain huvittelemassa keskenämme. Ja ajatus bändistä miellyttää myös Niciä ja Mattia, jotka haluavat kovasti nähdä isäukkonsa keikalla. Niinpä suostun soittelemaan kolmisen viikkoa treenikopissa vanhoja biisejäni.

Tavoittelen suhteellisen nuorekasta meininkiä, joten pyydän rumpujen taakse Jason Bonhamin ja alamme yhdessä kokeilla muutamia biisejä. Aluksi kaikki kuulostaa hyvältä ja Jasonkin panee kunnolla haisemaan joissain raskaammissa biiseissä, mutta pian huomaan, että minua alkaa hermostuttaa. Mietin, että ”pitääkö minun todellakin nyt taas laulaa ’Against All Odds’”.

Joudun häpeäkseni myöntämään, että alan käyttäytyä nyt 63-vuotiaana kuin pahainen koulupoika. Ensin livahdan liian aikaisin treeneistä, seuraavana päivänä olen sairaana, ja sitten vetäydyn koko hommasta. Teen kosketinsoittaja Brad Colesta bändin johtohahmon, ja sen jälkeen tyypit soittelevat keskenään. Minua ei enää kiinnosta.

Valitettavasti tämä epämääräisyys soittaa hälytyskelloja ympäri maailmaa. Tony kuulee asiasta Lontoossa ja samoin Dana New Yorkissa. He tietenkin pelkäävät pahinta. Ja aivan pian Dana ryntää miamilaiseen hotellihuoneeseeni vaatimaan vastauksia. Miksi lintsaan harjoituksista? Olenko alkanut taas ryypätä?

Yritän suhtautua ymmärtäväisesti – ”Ihan totta, en ole alkanut ryypätä” – mutta samalla olen myös vihainen. Tony on puhunut asiasta Danalle, tämä on ottanut vapaata töistä, noussut koneeseen New Yorkissa, saanut jotenkin puhuttua itselleen huoneeni avaimen ja syöksynyt huoneeseen valmiina

riitaan ja interventioon. Hän tietenkin ajattelee vain parastani ja on myös elänyt muutamina viime vuosina melkoista painajaista minun takiani. Mutta en silti halua, että minua kohdellaan kuin lasta.

Tässä vaiheessa tunnelma parisuhteessamme on alkanut hieman kiristyä. Olen viettänyt yhä enemmän aikaa Miamissa, koska olen halunnut olla useammin poikieni kanssa. Luulen hänen myös epäilevän, että olemme alkaneet lähentyä Oriannen kanssa. Tämäkään ei varmasti helpota tilannetta.

Olemme molemmat harmissamme, ja se saa meidät puhumaan suoraan. Dana haluaisi jo mennä naimisiin, kun minä en aio polvistua alttarille enää neljättä kertaa. Sanomme kaiken tarpeellisen, ja sitten itkemme. Hän nukkuu hotellihuoneen sängyn toisella laidalla, ja kun herään aamulla, hän on poissa. Kahdeksan vuoden suhteemme on ohi.

Käytökseni on saattanut vaikuttaa henkilökohtaisessa ja ammatillisessa mielessä hieman etäiseltä, mutta kenties se on liittynyt muihin sitoumuksiin, jotka horjuttavat elämäni tasapainoa, joskin ihan myönteisellä tavalla. Danan pelot eivät olleet perusteettomia. Me todellakin olemme lähentyneet Oriannen kanssa.

Sen jälkeen, kun Orianne muutti poikien kanssa Miamiin heinäkuussa 2012, aloin käydä siellä joka toinen viikko. Asuin yleensä South Beachin Ritz Carltonissa. Aluksi tapaamisemme saattoivat olla hieman viinankatkuisia, mutta siitä lähtien kun raitistuin, välimme paranivat ja tunteemme voimistuivat. Samalla Oriannen liitto alkoi rakoilla. Sanoimme usein toisillemme, ettei meidän olisi pitänyt koskaan erota, ja kerroimme, miten paljon ikävöimme toisiamme ja elämäämme yhtenä perheenä.

Joulukuun 2014 lopussa Orianne lentää Sveitsiin vaativaan selkäleikkaukseen. Valitettavasti hän saa leikkauksen aikana lihaskouristuksen. Sen seurauksena Oriannen vartalon toinen puoli

halvaantuu täysin. Hän ei pääse ylös sängystä eikä voi poistua Sveitsistä vielä pitkään aikaan. Kun hän soittaa minulle, kuvittelen, että hän pilailee kanssani.

Vietän uudenvuoden poikien kanssa New Yorkissa, kuten olimme suunnitelleet, ja sitten vien heidät takaisin Miamiin. Keskustelen moneen otteeseen Oriannen aviomiehen kanssa ja sovimme lopulta, että menen tapaamaan Oriannea ensimmäisenä. Sveitsissä näen ex-vaimoni pyörätuolissa, missä hän on vain varjo entisestään. Olemme kumpikin järkyttyneitä.

Olen maassa viikon, kunnes lennän takaisin Yhdysvaltoihin ja otan vastuulleni poikien äidin ja isän velvollisuudet. Orianne on kuntoutuksessa Sveitsissä maaliskuun 2015 alkuun asti, minkä jälkeen hän pystyy viimein lentämään kotiin. Hän ja lapset ovat helpottuneita ja onnellisia, kuten minäkin.

Mutta tämä on ollut muussakin mielessä parantavaa aikaa. Parin viime kuukauden aikana olemme olleet toisillemme rehellisiä ja kertoneet todellisista ajatuksistamme ja tunteistamme. Olemme päättäneet Oriannen kanssa sopia asiamme, vaikka avioeroa emme aiokaan peruuttaa. Kun kerromme asiasta Nicholasille ja Mathew’lle, he ovat mielissään. Matt sanoo jotain mielettömän hienoa: ”Itse asiassa toivoin kymmenvuotissynttäreilläni, että näin tapahtuisi.” On liikuttavaa ajatella, että lapsemmekin toivoivat tämän tapahtuvan.

Alamme etsiä yhdessä kotia Miamista. Haluan paikan, jonne Matt saa pienen jalkapallokentän ja Nic pienen studion, jossa hän voi treenata bändinsä kanssa ja hioa rumpujensoittoaan.

Löydämme täydellisen paikan, joka osoittautuu Jennifer Lopezin vanhaksi kodiksi (vaikka kuulenkin asiasta vasta myöhemmin Joelylta). Kesäkuussa 2015 allekirjoitamme paperit ja muutamme perheemme kanssa

Miami Beachille. Nyt meitä on taas neljä. Tai itse asiassa viisi: Orianne on saanut toisen liittonsa aikana vuonna 2011 Andrea-nimisen pojan, joka asuu yleensä luonamme. Monimutkaista? Minun taustani huomioiden mikään ei ole liian monimutkaista.

Vasta alkuvuonna 2016 lehdistö saa kuulla, että olen palannut yhteen ex-vaimoni kanssa. Se on melkoinen sokki ja kova pala nieltäväksi tietyissä kansainvälisissä mediataloissa.

Mutta sama se minulle, olen muuttanut takaisin ex-vaimoni ja poikieni luokse, ja olemme kaikki tosi tyytyväisiä tilanteeseen.

Collinsin klaani on eriskummallinen joukkio. Tiedän, miltä kaikki näyttää ulospäin – pirstoutuneelta ja hajaantuneelta perheeltä, jota yhdistävät löyhästi Phil ja tämän kolme vaimoa. Mutta kaikesta huolimatta, tai pikemminkin juuri kaikkien käänteiden *takia*, osaamme suhtautua tilanteeseen huumorilla. Lopulta rakkaus aina voittaa.

Poden syyllisyyttä jokaisesta lapsestani. Muistan kaikki virheeni. Ne ajat, jotka olin poissa, hetket, joita en päässyt kokemaan, joka ajanjakson, jona kiertue tai albumi pilasi onnellisen kotielämän tai tuhosi sen viimeisetkin rippeet. Musiikki on ollut minulle kaikki kaikessa, mutta samalla se on ollut myös kompastuskiveni.

Nyt tilanne on kuitenkin toinen. Olen taas Nicin ja Mattin isä, olen kiitollinen aina, kun saan olla mukana jalkapallo-ottelussa, koulun bändin treeneissä tai valvomassa läksyjen tekoa.

Onneen liittyy kuitenkin toisenlaista syyllisyyttä: mitä onnellisempi olen Nicin ja Mattin kanssa, sitä enemmän minua vaivaa, etten ollut aikoinaan vanhempien lasteni luona. En ollut käymässä samoja keskusteluja enkä päässyt nauttimaan yhtä auvoisasta kotielämästä Joelyn, Simonin ja Lilyn kanssa.

Urakkamme on yhä kesken – ja milläpä perheellä ei olisi – mutta koen, että meillä menee tilanteeseen nähden aika hyvin. Joely on ryhtynyt näyttelijäksi ja voittanut monia palkintoja, ja nyt hän toimii tuottajana televisiossa. Hän asuu Vancouverissa hollantilaisen aviomiehensä Stefanin ja pariskunnan kauniin tyttären Zoen kanssa. Kun Zoe syntyi 26. lokakuuta 2009, minusta tuli isoisä kypsässä mutta samalla melko nuoressa 58 vuoden iässä. Heidän perhe-elämänsä on hyvin onnellista, ja he näyttävät hyvää esimerkkiä kaikille muille.

Kaikki kunnia Simonille: hän valitsi kivisen polun yrittämällä seurata isänsä jalanjälkiä. Hänellä on ollut joitain henkilökohtaisesti ja ammatillisesti koettelevia kausia, mutta hän on tehnyt kovasti töitä selviytyäkseen niistä. Hän on upea rumpali, ja on löytänyt oman äänensä myös laulajana. Simon on voittanut monia progressiivisen rockin palkintoja, kerännyt suuren fanijoukon ja löytänyt itselleen yleisön. Nykyisessä musiikkimaailmassa jo ylipäätään levyjen tekeminen on suuri saavutus, ja senkin hän on tehnyt omilla ehdoillaan. Hän on määrätietoinen muusikko, joka tietää, mitä haluaa. On vaikeaa arvata, keneltä hän on luonteensa perinyt.

Pääsimme viimein Simonin kanssa soittamaan yhdessä rumpuja vuonna 2008 hänen albumilleen *U Catastrophe*. Hän teki kappaleen ”The Big Bang” meitä molempia ajatellen, ja lensin Las Vegasiin, missä hän oli jo äänityksissä. Kappale on uskomattoman nopeatempoinen, muistuttaa hieman Genesiksen rumpuduettoja, ja hän pakotti minut todella panemaan parastani. Selviydyin hädin tuskin. Raidasta tuli huikea, ja vaikken sitä itse vielä tuolloin tajunnut, yhteistyöprojekti vanhimman poikani kanssa saattoi jäädä viimeiseksi esityksekseni rumpalina. Ja se sopii minulle oikein hyvin.

Lilykin on kunniaksi vanhemmilleen. Teini-iän mallikausi vaihtui vauhdikkaaksi näyttelijänuraksi. Tätä kirjoittaessani hän on kuvauksissa

näyttelemässä pääroolia Amazonin F. Scott Fitzgeraldin romaaniin *Viimeinen ruhtinas* (engl. *The Last Tycoon*) perustuvaan uuteen draamasarjaan. Hän on esiintynyt myös muutamissa isoissa Hollywood-elokuvissa, kuten *Elämä pelissä* (engl. *The Blind Side*, yhdessä Sandra Bullockin kanssa) ja *Kerro, kerro kuvastin* (engl. *Mirror Mirror*, yhdessä Julia Robertsin kanssa), missä hän esitti Lumikkia. Äskettäin hän oli myös Warren Beattyn vastanäyttelijänä tämän uudessa elokuvassa *Rules Don't Apply*. Hän on yhteiskunnallisesti tiedostava ja aktiivinen nuori nainen sekä loistava puhuja, ja niinpä hän on osallistunut Los Angelesissa myös kiusaamisen vastaiseen kampanjaan.

Veljeni Clive piirtää yhä sarjakuvia eläkkeen, ja hän on saanut lukuisia kansainvälisiä palkintoja. Vuonna 2011 hänet aateloitiin, kun hän sai Brittiläisen imperiumin jäsenen (MBE) arvonimen. Olen siitä hänelle uskomattoman kateellinen.

Siskoni Carole on yhtä nauravainen kuin aina ennenkin, ja hän on ollut onnellisesti naimisissa Bobinsa kanssa jo neljäkymmentäkaksi vuotta. Hän työskenteli pitkään ammattimaisena taitoluistelijana, ja sen jälkeen hän on jatkanut äidin jalanjäljissä draama-agentin työssä. Hän esitti *Busterissa* epämiellyttävän nenäkästä naapuria, ja näytteli roolinsa erinomaisesti (mutta painotan, että se johtui vain hänen näyttelijäntaidoistaan).

Valitettavasti rakas äitini ei ole enää luonamme. Hän sai ensimmäisen aivohalvauksensa huhtikuussa 2009, ja sen jälkeen hänen vointinsa heikkeni tasaisesti hänen kuolemaansa asti marraskuussa 2011. Häneltä jäi uupumaan vuosisadan mittaisesta elämästä vain kaksi vuotta.

Myönteistä äidin voinnin heikkenemisessä oli, että se teki minusta, Carolesta ja Clivesta entistä läheisempiä. Olimme asuneet niin kaukana toisistamme, että olimme tottuneet olemaan pitkiä aikoja erossa

toisistamme. Kun äiti sairastui, aloimme jutella säännöllisesti ja käydä katsomassa häntä sairaalassa.

Äiti arvosti uravalintaani ja tiesi tehneensä aivan oikein auttaessaan ja rohkaistessaan minua. Mutta minun on edelleen vaikeaa hyväksyä, että isä kuoli tietämättä menestyksestäni mitään. Missä hän nyt on, ja mitä hän miettii tästä kaikesta? Toivottavasti hän on antanut anteeksi, etten mennytkään töihin London Assurancelle. Ja toivon mukaan hän on minusta ylpeä.

En epäile lainkaan, ettenkö olisi ollut onnekas. Olen tehnyt pitkän uran, ja kokonaisuudessaan musiikkini on mielestäni kestänyt aikaa. Toisaalta osa tuotannostani on vahvasti paikkaan ja aikaan sidottua. Jos televisio-ohjelmassa tai elokuvassa halutaan kuvata kiihkeän 80-luvun tunnelmaa, ”In the Air Tonight” on aina varma valinta. On myös upeaa kuulla nuorista artisteista, jotka kertovat ihailevansa minua muusikkona. Erityisen suuressa suosiossa olen hiphopin maailmassa. On huikeaa, että Lil’ Kim, Brandy ja Bone Thugs-N-Harmony ovat tehneet coverversioita kappaleistani, Kanye West on kutsunut minua inspiraationsa lähteeksi ja biiseistäni tehdyistä hiphop- ja R & B -covereista on koottu kokonainen albumi *Urban Renewal* (2001). Tämä kaikki tekee minut hyvin iloiseksi.

Viime aikoina suosioni on ilmeisesti vain kasvanut. Kun pyysimme Pharrell Williamsia tekemään *Face Valuesta* uuden miksauksen, hän vastasi: ”Miksi tekisit? Tykkään levystä tällaisenaan.” Lorde on suuri ihailijani, kuten myös poikkeuksellisen taitava lauluntekijä ja OneRepublicin solisti Ryan Tedder. Ja sitten on vielä Adele.

Ryyppyvuosieni syövereissä vajosin niin syvälle, etten edes huomannut, kuinka hän nousi pinnalle. Itse asiassa en ollut edes kuullut koko laulajasta. Mutta kun hän otti minuun yhteyttä lokakuussa 2013 ja pyysi tekemään yhdessä musiikkia hänen kolmannelle albumilleen, oli suuri ilo tavata

hänet. Perehdyin ahkerasti hänen musiikkiinsa ja olin hyvin vaikuttunut. Hän on valtavan lahjakas, yksi tämän aikakauden tärkeimmistä artisteista.

Ollessani Lontoossa saman vuoden marraskuussa hän käy tapaamassa minua Dorchester Hotelilla. Hän soittaa minulle aulasta, kerron huoneeni numeron, ja sitten hän saapuu paikalle turvamiehensä kanssa. Kun hän on varma, että kanssani on turvallista, hän käskee turvamiehen alakertaan odottamaan.

Ja niin olemme kahden Adelen kanssa. Hän on juuri sellainen ihminen kuin kuvitella saattaa: ystävällinen Pohjois-Lontoon tyttö ja paha suustaan, eikä huikea menestys artistina ja musiikkiteollisuuden pelastajana ole tärvellyt maanläheistä persoonaa.

Tarjoan hänelle teetä ja yritän peittää hermostukseni. Tuntuu kuin olisin koe-esiintymisessä, mutta se taitaa johtua vain omista epävarmuuksistani. Kuvittelen, että Adele ajattelee: ”Ei saatana, tuo Phil Collinshan on vitusti vanhempi kääkkä kuin tajusinkaan!” Joidenkuiden silmissä olen sama tyyppi, joka esiintyi jollain tietyllä popmusiikkivideolla jonain tiettynä vuonna. Toivottavasti tuo video ei satu olemaan ”You Can’t Hurry Love”.

Adele ottaa esiin muistitikun, kytkee sen läppäriini, painaa kappaleen soimaan ja sanoo tavoittelevansa Fleetwood Mac -henkistä fiilistä. Biisi on mahtava. Ja aika pitkä. En ihan tiedä, miten minun pitäisi reagoida siihen tai mitä hän toivoo minun tekevän, joten totean vain: ”Minun pitäisi kuunnella se uudestaan.”

Adele sanoo: ”Lähetän sen sinulle niin voit tehdä sen valmiiksi.”

Opettelen kappaleen pianoni ääressä New Yorkissa ja sitten kehittelen siihen joitain juttuja pienessä saman kadun varressa sijaitsevassa studiossani Manhattanilla. Jonkin ajan kuluttua lähetän Adelelle sähköpostin: ”Odotteletko sinä minua vai minä sinua?”

”Voi ei”, Adele vastaa pahoitellen, ”olen muuttamassa, vaihdan sähköpostiosoitteita, huolehdin lapsestani, tms…”

Luen myöhemmin hänen haastattelunsa, jossa hän kertoo, että kaikki tapahtui liian varhaisessa vaiheessa albumin levytysprosessia – albumin, josta tuli jymyhitti *25*. Hän toteaa, ettei ollut silloin vielä valmis mutta pitää minua edelleen huipputyyppinä. Se kuulostaa hyvältä. Tuo mukava pikku välinäytös teki hyvää myös itseluottamukselleni.

Valitettavasti en voi mennä kaupungille kehuskelemaan olevani Adelen uusin paras kaveri, koska minun täytyy selvittää joitain terveydentilaani liittyviä asioita.

Lokakuussa 2015 herään Miamissa hirvittävään kipuun vartaloni oikealla puolella ja nilkutan ihastuttavan – ja myös legendaarisen – tohtori Barth Greenin vastaanotolle. Häntä voisi kutsua selkäkirurgien Adeleksi.

Hänen harkitun asiantunteva näkemyksensä on, että selkäni on suoraan sanottuna ”mennyttä kalua”. Mutta ei huolta, Green osaa kyllä teknologiansa avulla rakentaa minut uudelleen. Hän ohjaa minut leikkaussaliin, kiinnittää selkärankaani kahdeksan ruuvia ja vakuuttaa, että nyt kaiken pitäisi olla hyvin.

Pääsen vaivoin takaisin kotiin toipumaan, mutta pian kompastun makuuhuoneessa ja murran oikean jalkani. Takaisin sairaalaan ja leikkaussaliin. Fysioterapiassa kaadun jälleen, ja jalka murtuu uudelleen. Ja mikä mielenkiintoisinta, näiden jalkavammojeni ansiosta saan tietää, että kun jalkani ”venähti” Genesiksen vuoden 1986 Australian-kiertueella ”Dominon” lopussa huolimattoman alastulon takia, jalastani irtosi luunpalanen. Ja samalla kuulen myös, että äänihuuliongelmia varten ottamani kortisonipiikit ovat saattaneet haurastuttaa luitani. Voisin nauraa koko jutulle, ellei minuun koskisi niin paljon.

Ylipäätään alkaa vaikuttaa siltä, että minusta irtoaa kaikenlaisia palasia. Alanko nyt maksaa hintaa noista kaikista vuosistani rumpalina? Aloitin soittamisen viisivuotiaana, joten kirjoittamishetkellä siitä on vierähtänyt kuusikymmentä vuotta.

Päästyäni taas sairaalasta kotiin toipumaan joudun viimein tarttumaan keppiin. Valitettavasti se on kävelykeppi.

Mikä ironisinta, minun täytyy juuri tässä vaiheessa yrittää vaikuttaa mahdollisimman edustavalta kansainvälisen lehdistön edessä. Olen aloittamassa nyt hyvissä ajoin promootiokiertueen, jonka aikana puhun vuonna 2016 ilmestyvistä sooloalbumieni uusista versioista. Vuoden mittaisen kampanjan nimi on ”Take a Look at Me Now”, vaikka en juuri nyt todellakaan haluaisi, että ihmiset katsoisivat minua – tätä ontuvaa ja nilkuttavaa puoli-invalidia.

Nämä mediatilaisuudet sujuvat kuitenkin rattoisasti. Haastattelut ja niiden yhteydessä julkaistut jutut ovat ensimmäistä kertaa ikuisuuksiin täynnä ylistystä. Tämä kaikki pyörryttää minua hieman. Enkä tiedä johtuuko seuraava minun, toimittajan vai molempien innostuksesta, mutta *Rolling Stonessa* julkaistaan juttu: ”Phil Collins juonii comebackia”, otsikko kuuluu. ”En ole enää eläkkeellä.”

Olen todistetusti puhunut lehdelle jotain tämän suuntaista, nimittäin: ”Olin vahvasti mukana näissä uusissa painoksissa — Minua on helppo imarrella. Jos ihmiset löytävät vanhat jutut uudelleen ja vaikuttavat kiinnostuneilta, olisi hölmöä olla tekemättä lisää musiikkia —” Ja sitten: ”En usko, että haluaisin tehdä kovin pitkää kiertuetta. Mutta haluaisin soittaa stadioneilla Australiassa ja Kaukoidässä, ja pitkä kiertue olisi ainoa keinoni päästä sinne. Mutta toinen puoli minusta haluaa esiintyä vain teattereissa, joten katsotaan mitä käy.”

Sanoinko todella tuon kaiken? Luultavasti äänessä oli lääkitykseni, vaikka toisaalta ehdotukseni kuulostaakin kiinnostavalta. Haastateltava on kuitenkin sama nilkuttava kaveri, jolle kävelykin tekee tiukkaa, rockista puhumattakaan. Huhuja comebackistani on liioiteltu, ja se on pitkälti omaa syytäni.

Kotimaassani Britanniassa jopa BBC Radio 4:n hyvin vakavahenkisessä ajankohtaisohjelmassa *Today* paluupäätökseni on niin iso uutinen, että siitä kerrotaan ohjelman joka-aamuisessa lähetyksessä. Aluksi koko maa on tukehtua maissilastuihinsa, mutta lopulta se kaivaakin esiin 80- ja 90-luvun biletamineensa.

Kiitokset

Tämä kirja on ”omaelämäkerta”, mutta sen tekeminen ei silti olisi ollut mahdollista ilman monien ihmisten apua.

Ensinnäkin minun täytyy kiittää Craig McLeania, joka joutui ensin kuuntelemaan kuukausikaupalla jaaritteluani, sitten purkamaan turinani nauhalta jonkinlaiseen järjestykseen, esittelemään ne minulle ja katsomaan vierestä, kun allekirjoittanut tuhosi hänen suuren urakkansa pala palalta. Olen sinulle loputtomassa kiitollisuudenvelassa.

Ja samoin kustannustoimittajaani Trevor Dolbya. Aina kun kuvittelin, että olin juuri saanut tekstin kohdilleen, hän kehitti siihen jotain vielä parempaa. TD, kiitos, sir.

Kiitokset myös Trevorin kanssa samalla toimistolla työskentelevälle Lizzy Gaisfordille, joka piti laivan vakaasti kurssissa ja hoiti kaiken sen, mitä kukaan muu ei suostunut tekemään. Kiitos myös koko Penguin Random House UK:n porukalle, erityisesti: Susan Sandonille, Jason Smithille, Charlotte Bushille ja Celeste Ward-Bestille.

Samoin suuret kiitokset Kevin Doughtenille, kustannustoimittajalleni Yhdysvalloissa, joka piti silmällä hankkeeseen liittyviä kansainvälisiä asioita. Ja Penguin Random House US:n jengille, erityisesti: David Drakelle, Molly Sternille, Tricia Boczkowskille, Christopher Brandille ja Jesse Aylenille. Ja ihastuttavalle Lorenzo Agiusille, joka otti kirjan kansikuvan.

Elämä on tietenkin tyhjää ilman siihen kuuluvia ihmisiä, joten kiitän sydämeni pohjasta lapsiani. Joely, Simon, Lily, Nicholas ja Mathew, olen

oppinut paljon teiltä kaikilta. Olen teidän isänne, mutta te kaikki olette silti opettaneet minua.

Elämänkumppanini Andy, Jill, Orianne ja Dana. Kiitos, kun olette kestäneet minua. Teillä kaikilla on ikuisesti paikka sydämessäni.

Ja kaikkia muusikoita, jotka ovat vaarantaneet uransa työskentelemällä kanssani. Toivotan paljon rakkautta, suurkiitos.

Hyvä Tony Smith, kiitos viisaudesta, välittämisestä ja opastuksesta.

Kiitos myös pitkään kärsineelle Jo Greenwoodille TSP:stä.

Danny Gillenille ja Steve Jonesille, luottojätkilleni ja hyville kavereilleni.

Ja lisäksi kaikille faneille, jotka ovat seisoneet rinnallani hyvinä ja huonoina aikoina.

Rakastan teitä kaikkia.

PC

Valokuvat

Kaikki kuvat ovat kirjoittajan omia, ellei erikseen mainita.

Johdanto: Tervehtimässä yleisöä First Final Farewell Tourilla, 5 / 2004.

1. luku: Hyvin nuori PC äidin sylissä tyylikkäässä Zephyr 6:ssamme. Ei turvatöitä! Kuva vuoden 1956 tienoilta.

2. luku: Ehta Mod, Lavinian ottama kuva olohuoneestamme Hanworth Road 453:ssa, noin 1966. (©Genesis Archive)

3. luku: Converted Cruiser Clubin päämajalla 16-vuotissyntymäpäivänäni vuonna 1967. (© Genesis Archive)

4. luku: Phil Spector ja George Harrison Abbey Roadilla, 1970. (© Bettmann / Contributor/Getty)

5. luku: Genesis vakavailmeisenä pellolla, noin 1973. (© Barry Wentzell)

6. luku: Peter Gabrielilla on yllään leninki ja ketunpää, noin 1972. (©Armando Gallo)

7. luku: Genesiksen uusi kokoonpano, takana uusi rumpalimme Bill Bruford, noin 1976. (©Waring Abbott)

8. luku: Melko ajankohtaisen näköinen kaveri, joka voi vielä esiintyä julkisesti ilman paitaa, noin 1976. (©Waring Abbott)

9. luku: Jossain päättymättömällä kiertueella lukemassa sanomalehtiä. (©Genesis Archive)

10. luku: Old Croftin studiossa, noin 1982. (©Armando Gallo)

11. luku: Hänen kuninkaallisen korkeutensa Walesin prinsessan seurassa Royal Albert Hallissa Prince’s Trustin keikalla, noin 1983.

12. luku: Old Croftissa tekemässä ja äänittämässä musiikkia, noin 1983.

13. luku: Live Aidissa Wembleyllä vuonna 1985 pitkän päivän alussa. (©Popperfoto/Getty)

14. luku: Elokuvan *Buster – suuri junaryöstäjä* avauskohtaus, 1987. (©Michael Ochs Archives/ Handout/Getty)

15. luku: Kappaleen ”I Can’t Dance” videon pois leikatussa kohtauksessa

kaverieni kanssa, noin 1992. (©Henry Diltz)

16. luku: Harjoituksissa Both Sides of the World Tourilla. Tällä lavalla oli mahtavaa soittaa, vuonna 1993 tai 1994. (©The Douglas Brothers)

17. luku: Omassa veneessäni Genevejärvellä voin kääntää selkäni kaikelle, noin 1996.

18. luku: Tapaamassa Nelson Mandelaa ja kuningatarta Lontoon Royal Albert Hallissa, missä Hugh Masekela katselee sivusta, 1996.

19. luku: Palatsin juhlissa, 2002. Soitin housebandissa rumpuja, mutta minut suostuteltiin myös laulamaan. Usko pois, olin paljon tyytyväisempi takarivissä. (©Tim Rooke/REX/Shutterstock)

20. luku: Yksi suurimmista ylpeydenaiheistani: *Tarzan*-musikaali Broadwayn valotauluilla, 2006. Tästä hetkestä alkoi myös elämäni synkin vaihe.

21. luku: Karu totuus. Taistelen elämästäni sairaalassa Lausannessa, 2012.

22. luku: ”Not dead yet”, tekemistä riittää vieläkin. New York, 2015. (©Patrick Balls)

Henkilöhakemisto

Hakusanat löydät tekstistä lukuohjelman hakutoiminnon avulla.

A Hot Night in Paris (albumi)

A Saucerful of Secrets (albumi)

Abacab (Genesiksen albumi)

ABBA

Abbey Road Studios, Lontoo

Ackles, David

Action, The (yhtye)

Adam Ant

Addams, Reuben ja Lindalyn

Adele (laulaja)

Adey, Les

Against All Odds (elokuva)

Aladdin (elokuva)

Alamo and Beyond: A Collector's Journey (kirja)

Alfandary, Mike

All Things Must Pass (albumi)

Allen, Henry

Allen, Richard ”Pistol”

Allen, Woody

Altman, Derek

And the Band Played On (elokuva)

…*And Then There Were Three…* (Genesiksen albumi)

Anderson, Jon

Anderson, Stig

Andersson, Benny

Anon, The (Charterhouse-koulun bändi)

Anthony, John

Aqualung (albumi)

Arden, Don
Ark 2 (konseptialbumi)
Armstrong, Neil
Arnold, Larkin
Astaire, Fred
Atlantic Records
Atomic Rooster (yhtye)
August (albumi)

Babbitt, Bob
Bacon, Kevin
Bad Company (yhtye)
Badfinger (yhtye)
Bailey, Philip
Bailey, Rob
Baker, Ginger
Baker, Kenny
Baldry, Long John
Balto (animaatioelokuva)
Bananarama (yhtye)
Band Aid
Banks, Geoff
Banks, Tony
Barbara Speake Stage School
Barnard, Mick
Barrichello, Rubens
Barrie, Jack
Bart, Lionel
Basie, Count
Basinger, Kim
Bassey, dame Shirley
Bateman, Patrick (kuvitteellinen hahmo)
Beach Boys, The
Beatles, The

Beatty, Warren
Beck, Jeff
Beggars Banquet (albumi)
Behind the Sun (albumi)
Belafonte, Harry
Ben (koira)
Benjamin, Benny
Bennett, Danny
Bennett, Tony
Berger, professori (sveitsiläinen lääkäri)
Bertorelli, Andrea ”Andy” (Philin ensimmäinen vaimo)
Bertorelli, Francesca (Andyn sisko)
Bertorelli, John (Andyn veli)
Biggs, Ronnie
Billboard-palkinnot
Bing, Yvan
Bishop, Stephen
Blackwell, Chris
Blaikley, Alan
Blind Boys of Alabama (gospelyhtye)
Bluesology (yhtye)
Bobby (hamsteri)
Boff, Regis
Bond, James (kuvitteellinen hahmo)
Bone Thugs-n-Harmony (rapyhtye)
Bonham, Jason
Bonham, John
Bono
Booker T. & the MG’s (yhtye)
Bosé, Miguel
Both Sides (sooloalbumi)
Boy George
Boyd, Jenny
Boyd, Pattie

Bragg, Billy
Bramley, Surrey
Brand X (yhtye)
Brandy (laulaja)
Branson, sir Richard
Brentford Football Club
Brit Awards
Broder, Kenny
Brooker, Gary
Brooks, Elkie
Brotherhood of Man (popyhtye)
Brown, James
Brown, Joe
Bruford, Bill
Bublé, Michael
Buck, Chris
Buck, Len ja Joyce
Buckinghamin palatsi
Buddy (Collinsin perheen koira)
Buerk, Michael
Buitelaar, Stefan
Buitelaar, Zoe
Bulgarian Women’s Choir (yhtye)
Bullock, Sandra
Bunch, The (yhtye)
Burdon, Eric
Burke, Solomon
Burns, John
Burroughs, Edgar Rice
Bush, Kate
Buster – suuri junaryöstäjä (elokuva)
…*But Seriously* (sooloalbumi)
Byrds, The

Caine, sir Michael
Calamity the Cow (lastenelokuva)
Calling All Stations (Genesiksen albumi)
Callingham, Geoff
Carmichael, Hoagy
Carson, Johnny
Caryl, Celia
Caryl, Ronnie
Caryl, Ronnie vanhempi
Casino Royale (elokuva)
Cavallo, Rob
CBS Records
Cevey, Jean-François
Cevey, Orawan
Cevey, Orianne ks. Collins, Orianne
Charge, The (yhtye)
Charisma (levymerkki)
Charles, Ray
Charles, Walesin prinssi
Charterhouse (koulu)
Chatton, Brian
Cher
Cheryl (Philin ensimmäinen seksikumppani)
Chessington, Surrey
Chicago
Chiddingfold, Surrey
Chinese Wall
Chiswick County Grammar School
Chitty Chitty Bang Bang (elokuva)
Chobham, Surrey
Choi, Chuck
Clapton, Conor
Clapton, Eric
Clapton, Ruth

Clarke, Claire

Cleese, John

Cliff Charles Blues Band, The

Close, Glenn

Cocker, Joe

Cole, Alma

Cole, Brad

Collins, Carole (Philin sisko)

Collins, Clive (Philin veli)

Collins, Daisy (Philin isotäti)

Collins, Greville (Philin isä)

Collins, Joely (Philin tytär)

Collins, Joey (Philin täti)

Collins, Johnny (Philin tädin mies)

Collins, June (os. Strange, Philin äiti)

Collins, Lily (Philin tytär)

Collins, Marilyn (Philin veljen vaimo)

Collins, Mathew (Philin poika)

Collins, Nicholas (Philin poika)

Collins, Orianne (Philin kolmas vaimo)

Collins, Simon (Philin poika)

Coltrane, John

Connolly, Billy

Conte, Luis

Converted Cruiser Club (pursiseura)

Cook, Peter

Cooper, Alice

Cooper, Ray

Copeland, Stewart

Corona Academy (draamakoulu)

Costner, Kevin

Coulthard, David

Cranleigh, Surrey

Crash Bandicoot (videopeli)

Cream (yhtye)
Creation, The (yhtye)
Crocker, Frankie
Crockett, Davy
Crosby, David
Crosby, Stills and Nash
Croydon
Cruel Shoes (albumi)
Culture Club
Curtis, Chris

Dahl, Roald
Daltrey, Roger
Dance Into The Light (sooloalbumi)
Dave Dee, Dozy, Beaky, Mick and Tich
Davies, Ray
Davis, Miles
Davy Crockett – rajaseudun kuningas (engl. *Davy Crockett – King of the Wild Frontier*, elokuva)
De Lane Lea Studios
Decca (levymerkki)
Deep Throat (elokuva)
Déjà Vu (albumi)
Depp, Johnny
Derek Altman All Stars
DeVito, Danny
Diana, Walesin prinsessa
Dobson, Bonnie
Doctor Who (televisioelokuva)
Donald, Donald K.
Donegan, Lonnie
Dowd, Tom
Dozier, Lamont
Dr John (artisti)
Drake, Peter

Driberg, Michael
Drummers of Burundi (yhtye)
Dudley, Anne
Duke (Genesiksen albumi)
Dunn, Donald ”Duck”
Duran Duran
Dutta, Timothy
Dylan, Bob

Earth, Wind & Fire
East Sheen
East, Nathan
Echo & The Bunnymen
Edginton, John
Edmonds, Noel
Edwards, Buster
Edwards, June
Elisabet II, kuningatar
Ellington, Duke
Elliott, Dennis
Elliott, Stephan
Ellis, Brett Easton
Elämä pelissä (engl. *The Blind Side*, elokuva)
Emerson, Lake & Palmer
Eno, Brian
Entertainment Weekly (lehti)
Entwistle, John
Epsom
Epstein, Brian
Ertegün, Ahmet
Evans, Lindsey
Evans, Mal
Exposure (albumi)

Face Value (sooloalbumi)
Farnham, Surrey
Farrell, Mike
Ferguson, Sarah, Yorkin herttuatar
Ferry, Bryan
Fine Young Cannibals (yhtye)
Fisher, Mark
Fitzgerald, F. Scott
Flaming Youth (yhtye)
Fleetwood Mac
Fleetwood, Mick
Fleming, Ian
Floyd, Eddie
Foote, Chas E. (rumpukauppa)
Foreigner
Fornero, Dan
Forsyth, sir Bruce
Fosse, Bob
Foster, Jodie
Foster, Mo
Four Tops, The
Foxtrot (Genesiksen albumi)
Frampton, Peter
Frank, David
Franklin, Aretha
Frauds (elokuva)
Freehold, The (yhtye)
Freeman, Alan
Fresh Cream (albumi)
Frey, Glenn
Friedkin, William
Fripp, Robert
From Genesis to Revelation (Genesiksen albumi)
Funk Brothers, The

Gabriel, Edith (Peterin äiti)
Gabriel, Jill (Peterin vaimo)
Gabriel, Peter
Gadd, Martin
Gadd, Philip
Gadd, Steve
Gallagher, Noel
Garner, James
Gee, John
Geldof, Bob
Geller, Harold
Genesis (Genesiksen albumi)
Genesis Live (Genesiksen albumi)
Genesis: Together and Apart (BBC:n dokumenttielokuva)
Genolier, Sveitsi
Gere, Richard
Gibson, Mel
Giddings, John
Gift, Roland
Gillen, Danny
Gladiators, The (lauluyhtye)
Glenn, Scott
Goffin, Gerry
Going Back (sooloalbumi)
Golden Globe (palkintogaala)
Goldsmith, Harvey
Goodison, John
Goodsall, John
Graham, Bill
Grammy-palkinnot
Grandmaster Flash and the Furious Five (yhtye)
Grant, Peter
Grateful Dead
Greaves, Jimmy

Green Day (yhtye)
Green, Barth
Green, David
Guimarin, Jim

Hackett, Steve
Hackford, Taylor
Hancock, Tony
Hands, Rory (rehtori)
Hanworth Road 453 (Philin lapsuudenkoti)
Harburg, Yip
Hardin, Tim
Harrison, George
Havens, Richie
Hedges, Steve
Hei me rokataan! (engl. *This is Spinal Tap*, elokuva)
Hello, I Must Be Going! (sooloalbumi)
Helm, Levon
Hendrix, Jimi
Henley, Don
Hentschel, Dave
Hermance, Sveitsi
Hewitt, James
Heyman, Norma
Hickory (yhtye)
Hill, Benny
Hitchcock, Dave
…*Hits* (sooloalbumi)
Hoffman, Dustin
Holmes, Anthony
Honeybus (yhtye)
Hook – Kapteeni Koukku (engl. *Hook*, elokuva)
Hoskins, Bob
Hot Gossip (tanssiryhmä)

Hot Tub Club, The (taustabändi)
Howard, Ken
Hudson Brothers, The (yhtye)
Hughes, Ken
Hull, Alan
Humphries, Barry
Hunter, Alan
Hurtwood Edge, Surrey
Hussey, Olivia

In My Life (albumi)
Invisible Touch (Genesiksen albumi)
Island Records

Jackson, Janet
Jackson, Michael
Jagger, sir Mick
Jefferson Starship
Jethro Tull
John, sir Elton
Johnny Mercer -palkinto
Johnson, Alphonso
Johnson, Don
Jones, Davy
Jones, Harold
Jones, Howard
Jones, Jo
Jones, John Paul
Jones, Kenney
Jones, Percy
Jones, Quincy
Jones, sir Tom
Jones, Steve ”Pud”
Jones, Uriel

Joplin, Janis

Justice, James Robertson

Kala nimeltä Wanda (engl. *A Fish Called Wanda*, elokuva)

Kappaleet (kirjassa esiintyvät kappaleet: Genesis, Phil Collins ja muut)

- ”Against All Odds (Take a Look at Me Now)”
- ”All Of My Life”
- ”All You Need Is Love”
- ”Alone Tonight” (Genesiksen kappale)
- ”…And So To F…”
- ”Angry”
- ”Another Day In Paradise”
- ”Back in New York City” (Genesiksen kappale)
- ”Battle of Epping Forest, The” (Genesiksen kappale)
- ”Behind the Lines” (Genesiksen kappale)
- ”Blood on the Rooftops” (Genesiksen kappale)
- ”Both Sides Of The Story”

”Can-Utility and the Coastliners” (Genesiksen kappale)

- ”Can’t Turn Back The Years”
- ”Carpet Crawlers, The” (Genesiksen kappale)
- ”Carry That Weight / Golden Slumbers” (coverversio)
- ”Cinema Show, The” (Genesiksen kappale)
- ”Colony of Slippermen, The” (Genesiksen kappale)
- ”Colours”
- ”Come With Me”
- ”Cul-de-sac” (Genesiksen kappale)
- ”Dance on a Volcano” (Genesiksen kappale)
- ”Dancing in the Street” (coverversio)
- ”Do I Love You”
- ”Do I Still Figure in Your Life”
- ”Do They Know It’s Christmas?”
- ”Do You Know, Do You Care?”

”Do You Want to Know a Secret?”

”Doesn’t Anybody Stay Together Anymore”

”Domino” (Genesiksen kappale)

”Don’t Get Around Much Anymore”

”Don’t Give Up”

”Don’t Let Him Steal Your Heart Away”

”Down River”

”Duchess” (Genesiksen kappale)

”Duke’s End” (Genesiksen kappale)

”Duke’s Travels” (Genesiksen kappale)

”Easy Lover”

”Entangled” (Genesiksen kappale)

”Everyday”

”Father To Son”

”Firth of Fifth” (Genesiksen kappale)

”Fool (If You Think It’s Over)”

”For Absent Friends” (Genesiksen kappale)

”Fountain of Salmacis, The” (Genesiksen kappale)

”Get ’Em Out by Friday” (Genesiksen kappale)

”Goin’ Back” (coverversio)

”Great Spirits”

”Groovy Kind of Love, A” (coverversio)

”Guide Vocal” (Genesiksen kappale)

”Harold the Barrel” (Genesiksen kappale)

”Heat On The Street”

”Heathaze” (Genesiksen kappale)

”Heatwave”

”Here Comes the Supernatural Anaesthetist” (Genesiksen kappale)

”Hippy Hippy Shake”

”Home by the Sea” (Genesiksen single)

”I Can’t Dance” (Genesiksen kappale)

”I Cannot Believe It’s True”

”I Don’t Care Anymore”

”If Leaving Me Is Easy’

”I Get Along Without You Very Well”

”I Just Called to Say I Love You”

”I Know What I Like (In Your Wardrobe)” (Genesiksen single)

”I Missed Again”

”I Want to Know What Love Is”

”I Wish It Would Rain Down”

”I’m Only Sleeping”

”…In That Quiet Earth” (Genesiksen kappale)

”In The Air Tonight”

”In the Cage” (Genesiksen kappale)

”Inside Out”

”Invisible Touch” (Genesiksen single)

”It Only Took a Minute”

”It’s In Your Eyes”

”Jimmy Mack” (coverversio)

”Knife, The” (Genesiksen kappale)

”Land of Confusion” (Genesiksen single)

”Loco in Acapulco”

”Long Long Way To Go”

”Looking for Someone” (Genesiksen kappale)

”Los Endos” (Genesiksen kappale)

”Love Me Do”

”Lying, Crying, Dying”

”Mad Man Moon” (Genesiksen kappale)

”Mama” (Genesiksen single)

”Man of Our Times” (Genesiksen kappale)

”Misunderstanding” (Genesiksen single)

”More Fool Me” (Genesiksen kappale)

”Morning Dew”

”Musical Box, The” (Genesiksen kappale)

”Not Fade Away”

”One More Night”

”Only You Know and I Know”

”Papa Was a Rolling Stone” (coverversio)

”People Get Ready”

”Please Don’t Ask” (Genesiksen kappale)

”Promise of a Fisherman”

”Return of the Giant Hogweed, The” (Genesiksen kappale)

”Riding the Scree” (Genesiksen kappale)

”Ripples” (Genesiksen kappale)

”Robbery, Assault and Battery” (Genesiksen kappale)

”Roof Is Leaking, The”

”Separate Lives”

”She Loves You”

”Silent Sorrow in Empty Boats” (Genesiksen kappale)

”Silent Sun, The” (Genesis single)

”Since I Lost You” (Genesiksen kappale)

”Something Happened on the Way to Heaven”

”Son of Man”

”Squonk” (Genesiksen kappale)

”Stagnation” (Genesiksen kappale)

”Standing in the Shadows of Love” (coverversio)

”Strangers Like Me”

”Supper’s Ready” (Genesiksen kappale)

”Sussudio”

”Take Me Home”

”Tears in Heaven”

”Tell Me Why”

”That’s All” (Genesis single)

”That’s Just The Way It Is”

”The Glamorous Life”

”The Message”

”This Must Be Love”

”Thru These Walls”

”Thunder and Lightning”

”Transformation”

”Trashin’ The Camp”

”Trick of the Tail, A” (Genesiksen kappale)

”Turn It On Again” (Genesiksen kappale)
”Two Hearts”
”Uptight (Everything’s Alright)” (coverversio)
”Waiting Room, The” (Genesiksen kappale)
”Wake Up Call”
”Watcher of the Skies” (Genesiksen kappale)
”Welcome”
”When the Levee Breaks”
”Wot Gorilla” (Genesiksen kappale)
”You Can’t Hurry Love” (coverversio)
”You Don’t Know Like I Know”
”You Know What I Mean”
”You’ll Be In My Heart”

Karhuveljeni Koda (engl. *Brother Bear*, elokuva)
Kaunotar ja hirviö (elokuva)
Kelly, Yvonne
Kenny Everett Video Show, The (televisio-ohjelma)
Kentish Town
Kerro, kerro kuvastin (engl. *Mirror Mirror*, elokuva)
Kershaw, Andy
Kershaw, Nik
Keys, Bobby
Kim, Harry
King Crimson (yhtye)
King, Ben E.
King, Carole
King, Frank
King, Jonathan
Kinison, Sam
Kinks, The
Kleeber, Herbert
Koechlin, Lionel
Koobas, The (beatyhtye)

Kragen, Kenny

Kramer, Billy J.

Kuka viritti ansan, Roger Rabbit? (engl. *Who Framed Roger Rabbit*, elokuva)

Loizeau, Sylviane

La Chasse Club, Lontoo

Lakers Lodge, West Sussex

Lamb Lies Down on Broadway, The (Genesiksen albumi)

Lane, David

Lang, Fred

Lang, Lavinia

Large, Mike

Last Tycoon, The (televisiosarja)

Lauper, Cyndi

Lawson, Ricky

Lead Me to the Water (albumi)

Led Zeppelin

Led Zeppelin II (albumi)

Leijonakuningas (elokuva)

Lennon, John

Lennox, Annie

Lester, Richard

Let It Be (albumi)

Letterman, David

Lickert, Martin (Ringo Starrin kuljettaja)

Lil’ Kim

Lillywhite, Steve

Lima, Kevin

Linda (Philin ensimmäinen tyttöystävä)

Lindisfarne (yhtye)

Ling, kenraali (Philin naapuri Surreyssa)

Listen Up: The Lives of Quincy Jones (elokuva ja kirja)

Little Dreams Foundation

Little Richard

Live Aid
Live Earth
London Assurance Company
Lopez, Jennifer
Lorde (laulaja)
Los Angeles Times (lehti)
Lumley, Robin
Lyceum Theatre, Lontoo
Lyle, Fred
Lyngstad, Anni-Frid (”Frida”)
Lynn, dame Vera

Mackintosh, sir Cameron
Mackrill, Andy
MacPhail, Richard
Manaaja (engl. *The Exorcist*, elokuva)
Manchester United Football Club
Mancina, Mark
Mandela-Dlamini, Zenani
Mandela, Nelson
Manfred Mann (yhtye)
Manilow, Barry
Mardin, Arif
Marquee Club, Lontoo
Marsalis, Wynton
Martha Reeves & the Vandellas
Martin, Marilyn
Martin, Robin
Martin, sir George
Martin, Steve
Martinelli, Sheryl
Martyn, Beverley
Martyn, John
Marx, Groucho

Masekela, Hugh
Maskrey, Nick ja Leslie
Matthew, Brian
Maverick (elokuva)
May, Brian
Mayall, John
Mayfield, Curtis
Mayhew, John
Mbarga, Prince Nico
McCartney (albumi)
McCartney, sir Paul
McDonald, Phil
McKellen, sir Ian
Mejjati, Andrea
Melody Maker (lehti)
Menken, Alan
Mercer, Johnny
Miami Vice (televisiosarja)
Michael, George
Mighty Baby (yhtye)
Milkybar Kid, The
Milland, Ray
Mills, Jack
Mini Tones, The (koomikkoryhmä)
Mirren, dame Helen
Mitchell, Joni
Modern Drummer (lehti)
Mojo (lehti)
Mojo-palkinnot
Monette, Ray
Montan, Chris
Montreux Jazz Festival
Montserrat, Air Studios
Moon, Keith

Morgan, Piers

Moroccan Roll (albumi)

Moroder, Giorgio

Morris, Doug

Morrison, sir Van

Moss, Kate

Motown

MTV (televisiokanava)

MTV Unplugged (televisio-ohjelma)

MusiCares (hyväntekeväisyysjärjestö)

Myrick, Don

Myron (saarnamies / kuljettaja Washington DC:ssä)

N’Dour, Youssou

Never Mind the Bollocks (albumi)

Neverland-kartano, Kalifornia

New Musical Express ks. *NME*

New Yardbirds, The

News of the World (lehti)

Newton, Peter

Nice, The (yhtye)

Nicholson, Jack

Nicolella, John

No Jacket Required (sooloalbumi)

Nobs, Claude

Northern Songs (musiikkikustantamo)

Nunnia ja konnia 2 (engl. *Sister Act 2*, elokuva)

Nursery Cryme (Genesiksen albumi)

Nurzanahwati, tohtori (lääkäri Turks- ja Caicossaarilla)

O’Donnell, Rosie

Oasis (yhtye)

Ocean Way Studios, Los Angeles

Oceanic, Twickenham, Lontoo (äänitysstudio)

Old Trafford, Manchester
Oldaker, Jamie
Oldfield, Mike
Oliver! (musikaali ja näytelmä)
Olman, Abe
OneRepublic (yhtye)
Osbourne, Ozzy

Padgham, Hugh
Page, Jimmy
Palmer, Carl
Palmer, Robert
Parker, Dorothy
Payne, Sonny
Peck, Gregory
Phenix Horns, The (puhallinyhtye)
Phil Collins Big Band (yhtye)
Philip, prince, Edinburghin herttua
Phillinganes, Greg
Phillips, Anthony
Phillips, Peter
Phillips, Zara
Pick of the Pops (radio-ohjelma)
Pictures at Eleven (albumi)
Pikku prinssi (kirja)
Pink Floyd
Pitkän jussin majatalo (engl .*Fawlty Towers*, televisiosarja)
Plant, Robert
Plaquet, Maurice
Pojat dekkareina (engl. *Hue and Cry*, elokuva)
Polar Studios, Tukholma
Pop, Iggy
Porter, Cole
Potters Bar

Powell, Roger
Press to Play (albumi)
Preston, Billy
Prime of Miss Jean Brodie, The (näytelmä)
Prince (artisti)
Prince’s Trust, The (hyväntekeväisyysjärjestö)
Product (albumi)

Quaid, Randy
Queen (yhtye)

R-Kive (Genesiksen kokoelmaboksi)
Rea, Chris
Real Thing, The (Philin ensimmäinen bändi)
Record Mirror (lehti)
Redding, Otis
Reed, sir Carol
Reeves, Martha
Regent Sound (äänitysstudio)
Reinking, Ann
Relight Studios, Alankomaat
Reynolds, Bruce
Rhythm Nation (albumi)
Rich, Buddy
Richard, sir Cliff
Richards, Keith
Richie, Lionel
Richmond and Twickenham Times (lehti)
Richmond, Howie
Ridgeley, Andrew
Ripley, Surrey
Roberts, Julia
Robinson, Peter
Rock and Roll Hall of Fame

Rockfield Studios, Monmouthshire
Rolling Stone (lehti)
Rolling Stones, The (yhtye)
Romeo ja Julia (elokuva)
Ronettes, The
Ronnie Caryl Orchestra, The
Roosevelt, Franklin D.
Rourke, Mickey
Rowland, Bruce
Rowland, Hilda
Roxette
Roxy & Elsewhere (albumi)
Roxy Music
Royal Albert Hall, Lontoo
Royal Blues, The (yhtye)
Rudd, Raphael
Rules Don't Apply (elokuva)
Rutherford, Mike

Ruusujen sota (engl. *The War of the Roses*, elokuva)

Ryan, Lloyd

Sadie (vene)
Salmon, Charles
Sam & Dave
Sanborn, David
SARM Studios, Lontoo
Saturday Club (radio-ohjelma)
Savile, Jimmy
Say You Will (albumi)
Schumacher, Michael
Schumacher, Tom
Scott, Ken

Seconds Out (Genesiksen albumi)

Sedgwick, Kyra

Selby, Adrian

Selby, Gerard

Selling England by the Pound (Genesiksen albumi)

Selsey Bill

Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band

Shalford, Surrey

Sharon, Ralph

Sheila E.

Shenson, Walter

Shepton Mallet, Somerset

Shermanin veljekset (lauluntekijöitä)

Shevelles, The

Silver, John

Sinatra at the Sands (albumi)

Sinatra, Frank

Sisäkuvia (engl. *Interiors*, elokuva)

Skandaali (engl. *Scandal*, elokuva)

Smith, ”Flash” Gordon

Smith, John (Tonyn isä)

Smith, John W.

Smith, Tony

Something's Going On (albumi)

Songwriters Hall of Fame

Sounds (lehti)

Spandau Ballet

Speake, Barbara

Spector, Phil

Spencer Davis Group, The

Spielberg, Steven

Spinal Tap (kuvitteellinen bändi)

Spottiswoode, Roger

Spyro the Dragon (videopeli)

Stainton, Chris
Starr, Ringo
Status Quo
Stax Records
Stephenson, Pamela
Stevens, Laurie
Stewart, Chris
Stewart, Sir Jackie
Stewart, Sir Rod
Stiltskin (yhtye)
Sting
Strange, Charles (Philin eno)
Strange, Florrie (Philin täti)
Strange, Gladys (Philin täti)
Strange, Steve (laulaja)
Stratton-Smith, Tony
Strickland, Mick
Stubbs, Levi
Stuermer, Daryl
Styler, Trudie
Summer, Donna
Sun, The (lehti)
Sunday Night at the London Palladium (televisiosarja)
Suomi
Supremes, The (yhtye)
Sutton, Randolph
Suuri junaryöstö, Englanti (1963)
Swanwick, Betty
Swingin' New Big Band (albumi)
Swinging Blue Jeans
System, The (yhtye)

Talk Talk (yhtye)
Tanssii susien kanssa (engl. *Dances with Wolves*, elokuva)

Tarzan (elokuva ja musikaali)

Tavelman, Jane (Jillin äiti)

Tavelman, Jill (Philin toinen vaimo)

Tedder, Ryan

Temptations, The

Terry, Helen

Testify (sooloalbumi)

The Beatles (”Valkoinen albumi”)

The Black Parade (albumi)

The Dark Side of the Moon (albumi)

The Dream (albumi)

The Dream of Blue Turtles (albumi)

The Greatest Songs of the Eighties (albumi)

The Principle of Moments (albumi)

The Rise and Fall of Ziggy Stardust (albumi)

Thompson, Chester

Thompson, Tony

Three Sides Live (Genesiksen albumi)

Tittenhurst Park, Berkshire (äänitysstudio)

Today (radio-ohjelma)

Tomlin, Lily

Tommy (albumi)

Top of the Pops (televisiosarja)

Topsy Foundation (hyväntekeväisyysjärjestö)

Tottenham Hotspur Football Club

Townhouse Studios, Lontoo

Townshend, Pete

Traffic (yhtye)

Travis, Dave Lee

Trespass (Genesiksen albumi)

Trick of the Tail, A (Genesiksen albumi)

Trident Studios, Lontoo

Tubular Bells (albumi)

Tuhlattuja päiviä (engl. *The Lost Weekend*, elokuva)

Tungay, Len
Tungay, Reg
Tunnit Ritan kanssa (engl. *Educating Rita*, elokuva)
Turn It On Again Tour (Genesiksen paluukiertue)
Turn It On Again: The Hits (Genesiksen albumi)
Turner, Tina
Twickenhamin stadion, Lontoo
Tyler, Dana
Tähtien sota (elokuvasarja)

U2
Ulvaeus, Björn
Una Billings School for Dance, Lontoo
Unorthodox Behaviour (albumi)
Upseeri ja herrasmies (engl. *An Officer and a Gentleman*, elokuva)
Urban Renewal (tribuuttialbumi)
Ure, Midge

Valkeat yöt (engl. *White Nights*, elokuva)
Van der Graaf Generator (yhtye)
Van Dyke, Dick
Vanilla Fudge (yhtye)
Vaughan, Norman
Velasco, Arturo
Versace (vaatevalmistaja)
Viidakkokirja (animaatioelokuva)
Viimeinen ruhtinas (engl. *The Last Tycoon*, kirja)
Vinegar Joe (yhtye)
Virgin Records
Voorman, Klaus

Walters, Julie
Warner Bros Records
Waronker, Lenny
Watts, Charlie

WDR Big Band
We Can't Dance (Genesiksen albumi)
Weather Report (yhtye)
Weaving, Hugo
Webb, Jimmy
Weinstein, Harvey
Wells, H.G.
Wembley Studios, Lontoo
West Bromwich Albion Football Club
West Ham United Football Club
West, Kanye
Wheels of Fire (albumi)
When in Rome (dokumenttielokuva Genesiksen paluukiertueesta)
White, Alan
White, Maurice
White, Monte
Whitehead, Paul
Who, The
Wild, Arthur
Wilder, Billy
Williams, Andy
Williams, Jerry Lynn
Williams, Pharrell
Williams, Richard
Williams, Robbie
Williams, Robin
Willis, Eddie
Wilson, Brian
Wilson, Ray
Wind & Wuthering (Genesiksen albumi)
Wings (yhtye)
Winwood, Steve
With The Beatles
Wogan, Sir Terry

Wonder, Stevie

Wood, Ronnie

Woodroffe, Patrick

Woodstock-festivaali

Woolfolk, Andrew

Yardbirds, The

Yeah! Yeah! Tässä tulemme! (engl. *A Hard Day's Night*, Beatles-elokuva)

Yes (yhtye)

Younger Than Yesterday (albumi)

Ypsilanti, Michigan

Zappa, Frank

Zeffirelli, Franco

Zemeckis, Robert

Zombies, The (yhtye)

Valokuvat

Isä (vasemmalla) ja hänen isänsä, josta kaikki pitivät. Tämä on ainoa kuva, joka minulla on isoisästäni. Isoisä ja isoäiti olivat serkuksia, jotka rakastuivat toisiinsa. He olivat hyväntahtoisia ihmisiä. Kun isä aikoinaan halusi karata merille, isoisä vaati häntä unohtamaan ”typerän ideansa”, ja isä totteli. Hän kunnioitti kovasti isänsä mielipiteitä, vaikka puhuttiinkin, ettei hän antanut koskaan anteeksi sitä, ettei päässyt lähtemään. Isoisä kuoli kaksi kuukautta ennen kuin synnyin. Nykyään Thamesilla ei juuri näy kauluspaitaan, pikkutakkiin ja solmioon sonnustautuneita soutajia.

”Nana” ja ”baba” Philip Collins. Varhaisimmat muistoni äidinäidistä liittyvät yhdessä tekemiimme asioihin: ostimme pennyn hintaisia sämpylöitä ja seisoskelimme sateessa East Sheenissä kotimme edustalla, kun hän oli unohtanut avaimensa. Meidän täytyi odottaa, että isä pääsi töistä kotiin ja avasi meille oven. Eräänä lauantai-iltapäivänä hän pani minut nukkumaan, jotta jaksaisin valvoa myöhemmin. Muistan, kun hän kysyi: ”Nukutko sinä, Philip?” Vastasin: ”Kyllä.” Siihen taisi päättyä tämäkin hyvä yritys.

Isä polttelee piippuaan. Tällaisena minä hänet aina muistan. P. S: Vaikka piippu onkin tainnut tässä kuvassa sammua.

Kaunis äitini hymyilee kuin prinsessa Diana. Tuossa hymyssä on jotain erityistä, hän näyttää hyvin onnelliselta ja säteilevältä.

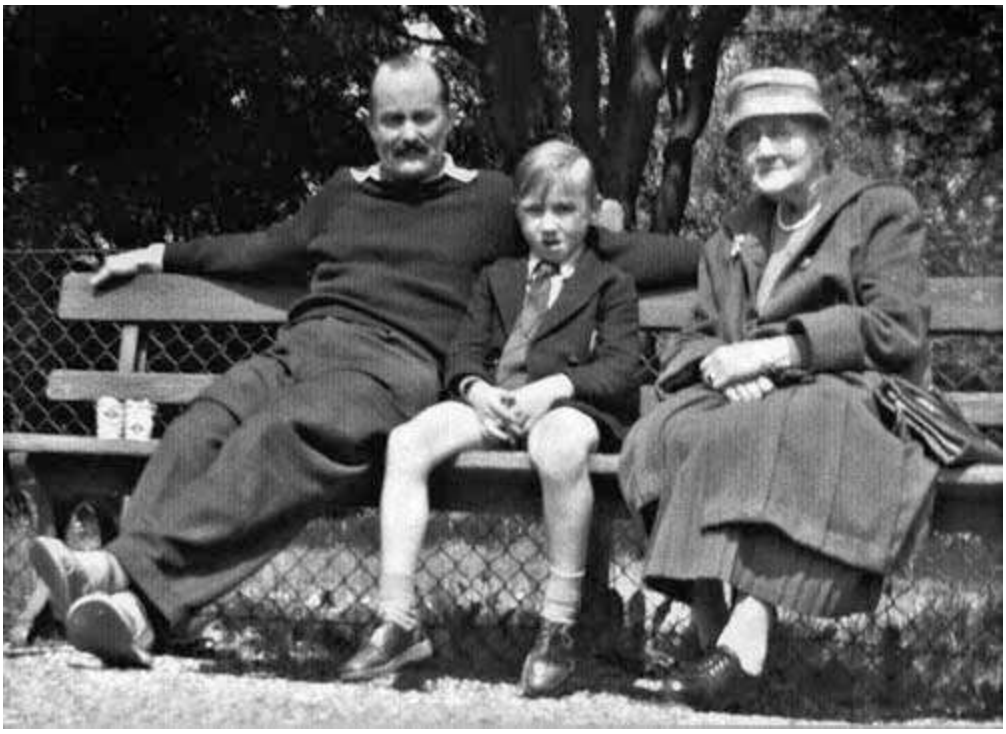

Isä, minä ja isoäiti jokirannassa Twickenhamin St Margaretsissa vastapäätä Dick Waiten venevajaa. Välillä minua harmittaa, ettei isästä jäänyt paljonkaan yhteisiä muistoja. Olin hänen kuollessaan vasta kaksikymmentäyksi. Hänen kuolemansa oli täysi yllätys, ja olin kai vihainen tästä odottamattomasta käänteestä, sillä meille jäi paljon selvittämättömiä asioita.

Perheen joulu: isä, Reg- ja Len-setä, minä, äiti, Carole ja Clive brightonilaisessa hotellissa. Vietimme usein joulua Regin ja Lenin luona, mutta joskus nautimme jouluaterian tässä mukavassa miljöössä. Myöhempien vuosien tapahtumien valossa on karmaisevaa nähdä kädessäni tyhjä viskipullo. Nykyään kaikki on onneksi hyvin.

Dick Waiten venevaja St Margaretsissä vuoden 1954 tienoilla. Pete Townshend perusti myöhemmin samaan paikkaan Meher Baba Oceanic -studion. Olen äidin sylissä, ja siskoni Carole seisoo vieressä. Lähetin tämän kuvan Petelle, ja se roikkui vuosia studion seinällä. Len Tungay seisoo kuvan oikeassa laidassa. Äidin tuhkat laskettiin jokeen, ja haluaisimme nyt pystyttää sinne penkin isän muistoksi.

Minä Artful Dodgerin roolissa vuonna 1964 New Theatressa Lontoon ”kimaltelevan” West Endin St Martin’s Lanella. Muistan yhä kaikkien nimet (vasemmalta oikealle): Michael Harfleet (seisomassa takarivissä, pidämme yhä yhteyttä), Ralph Ryan, Arthur Wild, minä, Jack Wild, Beryl Corsan, Jimmy Thomas ja Christopher Cooper. *Oliver!* oli upea näytelmä, ja kun tein myöhemmin *Tarzanista* Broadwaysovituksen, yritin muistaa kaikki noina vuosina oppimani niksit.

Ronnie Caryl ja minä 60-luvun puolivälissä valokuvauskopissa. Muistan hyvin tuon afgaanitakin – käytin sitä jatkuvasti, ja lopulta se oli niin likainen, että se olisi voinut lähteä itsekseen kävelemään. Olen samoissa vetimissä myös Flaming Youthin Hollannin-keikoista kuvatuilla filmeillä.

Törmäsin tähän Flaming Youthin promokuvaan, kun olin tekemässä tätä kirjaa. Emme olisi halunneet pukeutua noin, mutta managerimme Ken Howard ja Alan Blaikley päättivät bändin tyylistä. Flash Gordon, Brian Chatton ja Ronnie Caryl ovat takarivissä, minä istun etualalla.

Etsin jotain kuunneltavaa New Yorkin Gorham Hotelissa noin vuonna 1973. Käytin noita alushousuja, koska ne sopivat seinätapettiin! Tämä on David Niven -tyylini (tutustukaapa häneen, arvoisat nuoremmat lukijat). En edes muista pitäneeni viiksiä, mutta sellaiset minulla näyttää olleen. Elämä oli tuohon aikaan uskomattoman jännittävää. Olimme valloittamassa uusia maita, radiossa soitettiin upeaa musiikkia, ja jokainen päivä oli uusi seikkailu.

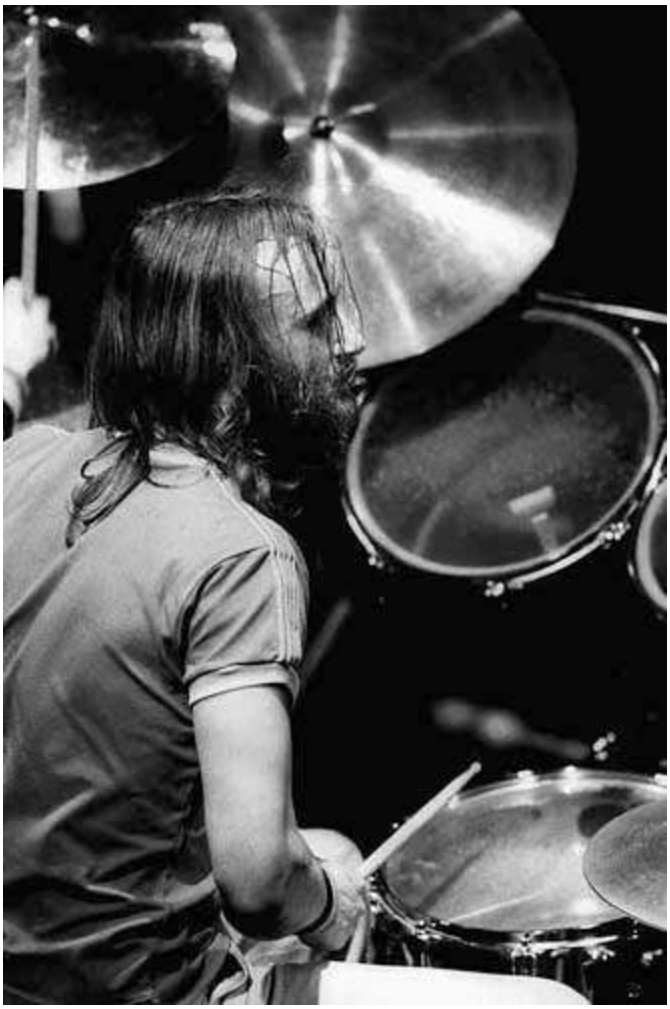

Omassa ympäristössäni 70-luvun lopulla. Soitan kuvassa joko Brand X:ssä tai Genesiksessä. Olin tuohon aikaan rumpalina parhaimmillani. En mikään ”maailmanluokan virtuoosi”, vaikka jotkut ovat niin väittäneetkin, mutta tosi hyvä joka tapauksessa. Vaikka itse niin sanonkin.

Ronnie (vasemmalla) ja minä vuonna 1972 tai 1973 Reading Festivalilla Genesiksen kanssa keikalla. Tyylitajuni on sittemmin kehittynyt entisestään, vaikka sitä voi olla vaikeaa uskoa. Näytämme tässä kuvassa siltä, että alamme pian tapella, mutta olen aina rakastanut tuota kaveria.

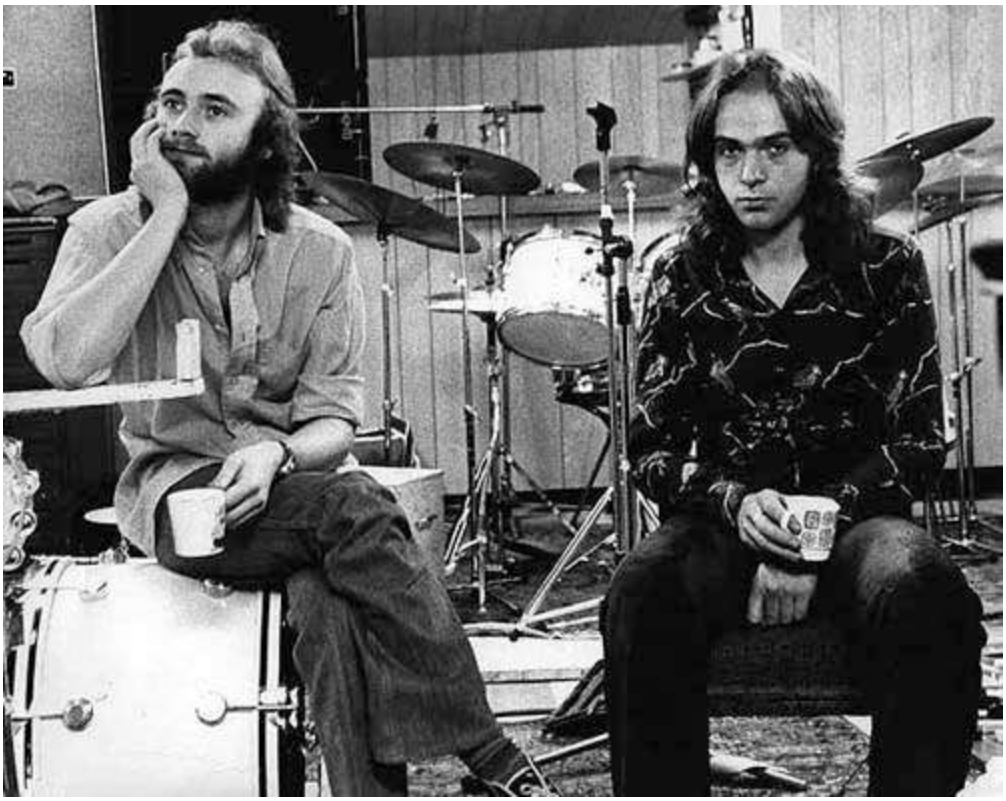

Odottelen Peter Gabrielin kanssa jotain Una Billings School of Dancessa Länsi-Lontoon Shepherd’s Bushissa. Olemme kirjoittamassa biisejä albumille *Selling England by the Pound*. Istuskelen Peterin bassorummun päällä, ja tuoliksi se taisi parhaiten sopiakin. Olemme silmin nähden väsyneitä. Meidän täytyi löytää aikaa biisinkirjoitukseen samalla, kun keikkailimme ympäri maata. Se toimi useimmiten aivan hyvin, mutta välillä väsymys vei meistä voiton.

Valokuvaaja Armando Gallo oli yksi Genesiksen varhaisista tukijoista. Hän on edelleen hyvä ystäväni. Tämän kuvan hän taisi ottaa Lontoon Woolwichissa, jossa olimme treenaamassa. En muista, että olisimme olleet niin kyllästyneitä kuin kuvasta näyttää, mutta mistäpä sen tietää.

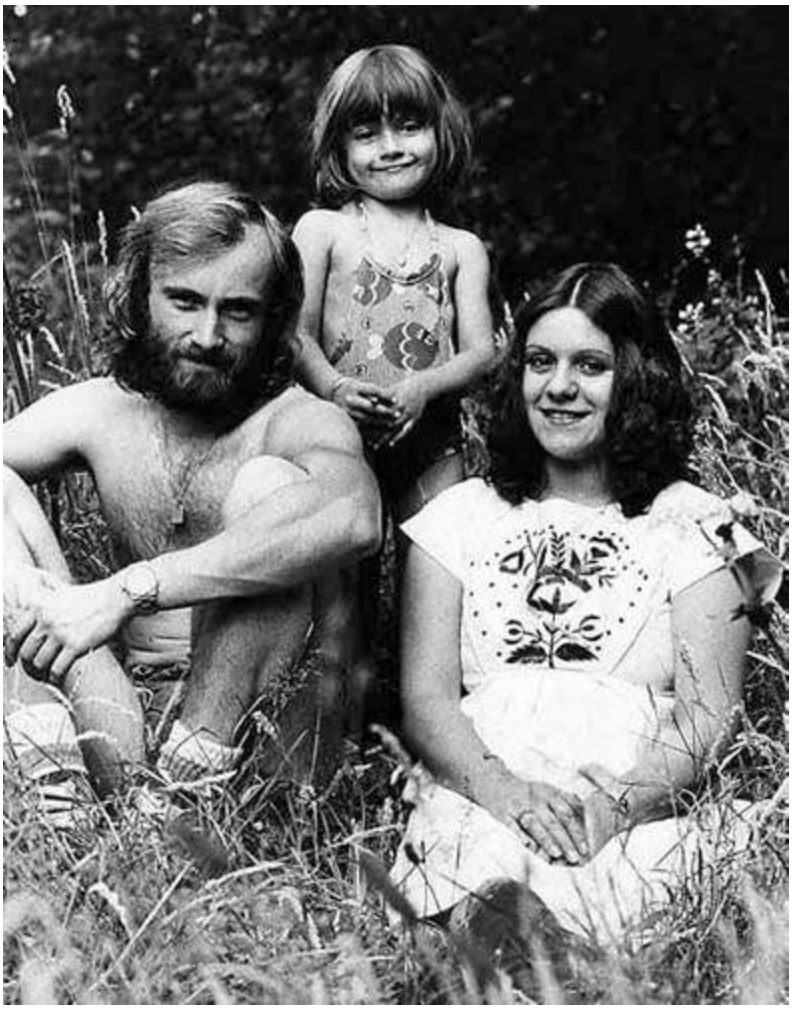

Minä, Andrea ja pikkuinen Joely Headley Grangessa noin vuonna 1974.

Onnellinen isä ja nelivuotias Joely. Tämä on yksi suosikkikuvistani. Minusta tuli Joelyn isä, kun palasin Andyn kanssa yhteen vuonna 1974. Olen pitänyt häntä omana tyttärenäni siitä lähtien. Hänestä on kasvanut upea nainen, joka on onnellisesti naimisissa, ja nyt olen saanut suloisen tyttärentyttären Zoen.

Minä pukeutuneena Monty Pythonin Gumbyksi, Joely ja pieni cowboy Simon uudenvuodenaattona menossa Eric Claptonille Hurtwood Edgeen naamiaisiin noin vuonna 1980. Kaikki muut paitsi Eric olivat pukeutuneet, joten minun täytyi mennä yläkertaan pukemaan hänet. Valitsin Pattielta hienon mekon ja tein pesusienestä peruukin. Palasimme Ericin vastusteluista huolimatta alakertaan, ja kaikki ihastelivat hänen asuaan. Siellä tapasin Ginger Bakerin ensimmäisen kerran.

Simon on ensimmäinen poikani, ja olemme tosi läheisiä. Häntä ei kuitenkaan ollut aina helppoa saada syömään! Tämä kuva on kai otettu joskus vuonna 1978 Pariisissa, kun olimme siellä keikalla. Avioliittoni Andyn kanssa alkoi lähestyä loppuaan.

Atlantic Recordsin legendaarinen pomo Ahmet Ertegün – mikä upea muusikko ja ihminen, jolla oli suuri sydän. Hänellä oli nerokkaita musiikillisia ideoita ja loistavia vitsejä. Kun hän puhui, kaikki kuuntelivat. Hän tuki minua ja Genesistä elämänsä loppuun asti, ja soolourallani hän auttoi minua sitäkin enemmän. Hänellä oli tapana sanoa, että olin se poika, jota hän ei koskaan saanut.

Tony Smith Genesiksen bäkkärillä Milton Keynesissä vuonna 1982. Juhlimme Tonyn kymmenvuotista taivalta bändin managerina. Eikö olekin melkoinen parta? Vasemmalta oikealle: Steve, Peter, Tony Smith, Mike, minä, Tony ja Daryl. Paikalla ovat myös lapseni Simon ja Joely, Kate Rutherford ja Ben Banks (lapsista oikeanpuolimmaisin). Milton Keynes lokakuussa – vain Genesis saattoi soittaa lokakuisessa Englannissa ulkoilmakeikan. Silloin tietenkin satoi kaatamalla ja lavan edusta oli mutavelliä. Mutta Genesiksen fanit ovat maailman kovapintaisinta porukkaa, ja he juhlistivat kosteassa illassa Genesiksen menneitä ja uusimpia saavutuksia.

Miles Davisin seurassa vuoden 1986 Grammy-gaalan yksityisissä jatkobileissä. Hän selittää, kuinka paljon ihailee kappaletta ”Separate Lives” – en kehdannut paljastaa, ettei biisi ollut minun käsialaani. Atlantic Record-sin silloinen pomo Doug Morris juttelee takana Graham Nashin kanssa. Miles oli elävä legenda, mutta siinä hän nyt jutteli minun kanssani.

Guildfordin maistraatissa Surreyssa 4. elokuuta 1984. Olemme juuri menneet Jillin kanssa naimisiin. Nukuin edellisen yön Ericin ja Pattien luona, eikä Pattie päästänyt minua lähtemään ennen kuin oli silittänyt paitani. Minä en rypyistä piitannut, mutta Pattie oli eri mieltä.

Sir George Martinin AIR Studiosin altaalla Montserratissa. Olen tuottamassa Eric Claptonin albumia *Behind the Sun*. Sting oli lomailemassa samalla suunnalla, ja Stephen Bishopkin tuli käymään kuultuaan, että me kaikki olimme siellä. Nauhoitimme lopulta Stephenin tulevalle sooloalbumille hänen oman kappaleensa ”Leaving the Hall Light On”. Meistä neljästä tuli aivan kohtalainen bändi. Sting lauloi kappaleeseen yhden säkeistön.

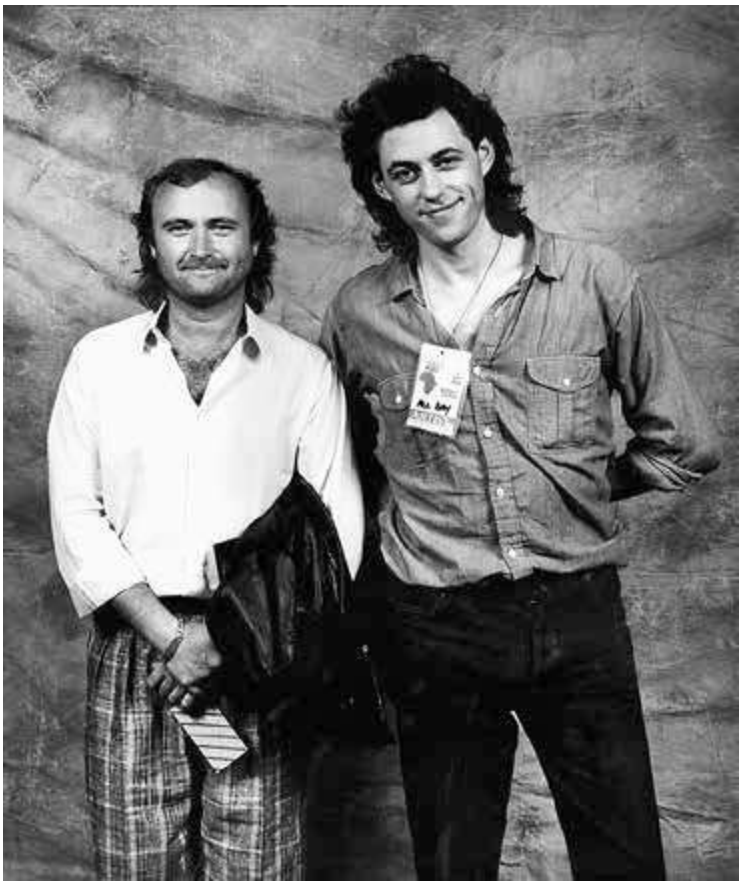

Bob Geldofin kanssa Live Aidin bäkkärillä vuonna 1985 legendaarisen David Baileyn ottamassa kuvassa. En kai ollut vielä esiintynyt, joten tässä vaiheessa hullu päivä on vasta alussa. Jopa Bob näyttää suhteellisen rauhalliselta. Hän ei ole koskaan lakannut kiittelemästä minua panoksestani Live Aidissa. Olin yksi ensimmäisistä Band Aidiin ilmoittautuneista, ja suostuin aina mielelläni hänen ehdotuksiinsa.

Raskassarjalaiset Lionel Richie, Michael Jackson, Quincy Jones ja minä vuoden 1986 Grammy-gaalassa. Kun tulin lavalta esittämästä kappaleeni ”Sussudion”, Michael Jackson kumartui kysymään, kuka oli sovittanut kappaleen puhallinosuudet. Hän, Lionel ja Q voittivat gaalassa vuoden levytyksen palkinnon kappaleella ”We Are the World”. Lionel on edelleen hyvä ystäväni, kuten myös Q, jonka kanssa olen tehnyt monenlaista yhteistyötä.

Wales prinsessa Diana ja pieni prinssi William vuonna 1984 Genesiksen Mama Tourin keikalla Birminghamin NEC:ssä. Annoin nuorelle prinssille lahjaksi bändin kiertuetakin. Tämä kuva on aika kovaa kamaa, koska nykyään William kolkuttelee jo valtaistuinsalin ovia. Ehkä tuota satiinista Mama-takkia käyttää nyt hänen poikansa George.

Yritin opettaa Prince’s Trustin tapahtumassa rumpujensoittoa hänen kuninkaalliselle korkeudelleen prinssi Charlesille. Onneksi hän ei ollut kovin taitava ja sain pitää työni. Säätiö järjestää vuosittain Caisterissa viikon mittaisen tapahtuman, ja sen viimeisenä päivänä hän saapui tervehdyskäynnille. Kiersimme yhdessä katsomassa, mitä säätiön auttamat nuoret olivat oppineet. Joukossa oli aina myös muutamia muusikoita, joten toimin itse musiikkityöpajan vetäjänä ja valmistelin pienen esityksen, jonka nuoret esittivät vierailun lopuksi. Ne onnistuivat aina erinomaisesti, vaikka kukaan nuorista ei uskonut, että prinssi edes ilmestyisi paikalle, saati kävisi tapaamassa heitä.

Äiti, Carole ja Clive iloisella tuulella elokuvan *Buster – suuri junaryöstäjä* ensi-illassa Lontoon Leicester Squaren Odeonissa. He olivat hyvin ylpeitä, kun olin päässyt mukaan hyvään elokuvaan, jossa vastanäyttelijänäni oli itse Julie Walters. Jatkobileet järjestettiin Lontoon luonnontieteellisessä museossa. En tiedä, miten elokuvaan saatiin niin paljon korvaamattoman arvokasta esineistöä, mutta meihin luotettiin. Se oli huvittavaa, olihan kyseessä junaryöstäjistä kertova elokuva.

Kukapa häntä ei rakastaisi? Julien Waltersin kanssa Acapulcossa Busterin kuvausten lopussa. Hän oli tuolloin raskaana, mikä teki hänestä entistä säteilevämmän. Julie oli luonnollinen, hauska ja viehättävä nainen, joka kohteli kuvauspaikalla kaikkia ystävällisesti. Päätösjuhlassa Acapulcossa kaikki olivat nauttineet aivan liikaa tequilaa, joten osa juhlaväestä heitettiin lopulta kuvauspaikkanamme olleen talon uimaaltaaseen. Nostimme Julien tulevan aviomiehensä Grantin kanssa hellävaraisesti ilmaan ja laskimme altaaseen.

The Who -yhtyeen eeppinen *Tommy:* vasemmalta oikealle: minä Erniesetänä, Billy Idol Kevin-serkkuna, Pete Townshend, Elton Pinball Wizardina, Roger Daltrey, John Entwistle, Steve Winwood The Seekerinä ja Patti LaBelle Acid Queeninä. Kuva on Royal Albert Hallin takahuoneesta ensimmäisestä Lontoon-näytöksestä. Oli vaikeaa astua Keith Moonin saappaisiin, mutta yritin parhaani. Pete ja Roger ovat yhä hyviä ystäviäni.

Äidin kanssa Buckinghamin palatsissa vuonna 1994, kun minusta oli juuri tullut LVO, *Lieutenant of the Victorian Order*. En minäkään ollut kuullut koko Royal Victorian Order -ritarikunnasta! Mutta ilmeisesti se oli merkittävä kunnianosoitus, ja se myönnettiin minulle hyväntekeväisyystoiminnastani. Muistan, kuinka ihailemani Tony Hancock vaati omaa kunniamerkkiä, koska oli luovuttanut verta, mutta olin joka tapauksessa hyvin otettu huomionosoituksesta. Prinssi Charles luovutti kunniamerkkini, ja olin siitä tosi ylpeä. Tämä tapahtui silloin, kun Faxgatekohu oli kiihkeimmillään ja olin tavannut Oriannen. En halunnut pahentaa tilannetta, joten toivoin, ettei hän tulisi mukaan. Äitini halusi tietenkin päästä paikalle.

Stephen Spielbergin kanssa elokuvan *Hook – Kapteeni Koukku* kuvauspaikalla. Hän kertoo tässä, että haluaa kuvata kohtaukseni yhdellä otolla: ei ylimääräisiä leikkauksia eikä uusintaottoja. Hirvittävät paineet. Lisäksi Robin Williams ja Dustin Hoffman katselivat vierestä ja odottelivat vuoroaan. Vieläkin hirvittävämmät paineet.

Tervehdin kuningatarta 1. maaliskuuta 2015 Buckinghamin palatsissa. Hän emännöi brittimusiikin kunniaksi järjestettyä juhlaa, ja minut kutsuttiin yhdessä sir Terry Woganin, sir Cameron Mackintoshin, dame Vera Lynnin ja sir George Martinin kanssa etuhuoneeseen, jossa kuningatar tervehti ja kiitti meitä. Kättelyn jälkeen siirryin edemmäs ja aloin enempiä ajattelematta vihellellä *Kolmannen asteen yhteyden* (engl. *Close Encounters of the Third Kind*) teemamelodiaa. Silloin kuningatar keskeytti kättelyn ja tuli kysymään, mistä on oikein kysymys, jolloin vastasin hermostuneena, ”öö tota... ei mistään”. Hän hymyili ja katsoi minua kuin puolihullua. Arvio taisi olla aika osuva.

Vasemmalta Mark Knopfler, Eric Clapton, sir George, Paul McCartney ja minä AIR Studiosilla Lontoossa treenaamassa vuoden 1997 Music for Montserrat -konserttiin. Tunnelma oli hyvä eikä kukaan tuonut liikaa esiin itseään, kuten ei muissakaan vastaavissa tilaisuuksissa. Meillä kaikilla oli upeita muistoja Georgen studiolta Montserratista, joten kun saari kärsi suuria vahinkoja tulivuoren purkauksessa, riensimme kaikki apuun.

Hyvä kaverini ”Planty” (Robert Plant), joka ojensi minulle vuonna 2008 Lontoon Ivor Novell Awards -gaalassa palkinnon kansainvälisestä urastani. Rakastan tuota miestä. Meillä on samanlainen huumorintaju, ja samoin kuin George Harrison aikoinaan, hänkin suhtautuu kriittisesti kuuluisuuteen ja siihen liittyviin uskomuksiin. Hän yrittää aina rikkoa omia rajojaan, ja kunnioitan sitä suuresti.

Orianne ja minä hääpäivänämme vuonna 1999. Olin korviani myöten rakastunut häneen. On mahtavaa, että olemme nykyään taas yhdessä. Meillä on kaksi upeaa poikaa, enkä haluaisi olla kenenkään muun kanssa.

Pieni rumpali. Nic sai kaksivuotiaana oman pienen setin, jonka äärellä hän vain istui ja soitti. Kun lapset olivat pieniä, kuvasin heistä paljon videoita, ja nyt hieman vanhempina heistä on upeaa nähdä niitä. Katselimme juuri äskettäin yhtä vanhaa videota, ja olin hämmästynyt, kuinka hyvä rytmitaju Nicillä oli jo pienenä.

Oscar-gaalassa vuonna 2000. Olin tavannut Eltonin edellisviikolla MusiCaresin tapahtumassa, ja siellä hän kertoi, missä aikoi pitää omat Oscar-bileensä. Hän uskoi voittooni ja kutsui minut sen jälkeen sinne esittelemään pystiäni. Onni oli matkassa, joten pääsin hänen bileisiinsä Oscar tiukassa otteessa. Elton oli innoissaan mi-nun puolestani. Hän on upea herttainen kaveri, vaikka on hänessä vähän diivaakin. Mutta hän on ennen kaikkea upea muusikko, joka ei halua muuta kuin soittaa pianoa. Hän on rakas ystäväni.

Kolme tärkeää ihmistä: Steve ”Pud” Jones, Matt ja Danny Gillen. Tätä kirjaa tehdessäni Pud on kulkenut mukanani 41 vuotta ja Dannykin vuonna 1987 elokuvan *Buster – suuri junaryöstäjä* kuvauksista lähtien. En osaa kuvitella elämääni ilman heitä – he ovat uskollisuuden ja kiintymyksen perikuvia.

Tutkimme Nicin ja Mattin kanssa Alamon kirkon pylväästä piirittäjien ammusten tekemiä tuhoja. Kuvasta välittyy hyvin, kuinka paljon aihepiiri kiinnostaa Mattia. Nykyään hän keskittyy enemmän jalkapalloon, mutta Alamo on jättänyt häneen pysyvän jäljen. On helppo huomata, mihin kohtiin kirkkoa meksikolaisten tykinkuulat osuivat, ja pojista oli jännittävää nähdä, kuinka taistelu todellisuudessa eteni.

Melko tuore kuva alkuperäisestä Genesiksestä. Olen portaiden yläpään ”nuori” komistus. On huikeaa ajatella, että tämä viisikko on ollut tavalla tai toisella yhdessä 46 vuotta – tai vieläkin pidempään, jos Charterhousen Genesis lasketaan mukaan. Eli kymmenen kertaa pidempään kuin suurin osa nykybändeistä. Ja olemme edelleen hyviä ystäviä.

Minun käsitykseni taivaasta: pääsin soittamaan rumpuja The Actioniin, joka on The Beatlesin jälkeen kaikkien aikojen suosikkibändini. Tässä kuvassa kesäkuulta 2000 olemme Lontoon legendaarisen 100 Clubin takapihalla. Suurin rumpaliesikuvani Roger Powell seisoo kuvassa vasemmalla. Valitettavasti basisti Mick Evans (toinen vasemmalta) ja laulaja Reg King (oikeassa laidassa) ehtivät siirtyä ajasta iäisyyteen kuvan ottamisen jälkeen. Nuo kaverit vaikuttivat perinpohjaisesti musiikkimieltymyksiini omilla versioillaan Motownkappaleista ja soulklassikoista.

PG ja PC. Kuva kertoo meistä paljon: Peter näyttää syvälliseltä ajattelijalta, kun taas minulla on hassu hattu ja hymyilen hölmön näköisenä. Pidän häntä hyvänä ystävänä, ja toivon mukaan hänkin minua.

Olen kirjoittanut paljon Simonista ja Nicistä, jotka ovat kumpikin rumpaleita, mutta en ole maininnut, että Mattin lahjakkuus näkyy parhaiten jalkapallokentällä. Hän on pelaajana luonnonlahjakkuus. Valmentajat ovat sanoneet, että hänellä on rahkeet edetä urallaan pitkälle, ja niin hän aikookin. Hänen syöttönsä tuovat mieleen David Beckhamin ja Paul Scholesin. Tästä lisää myöhemmin…

Joely, Dana ja Lily Twickenhamin rugbystadionilla Genesiksen paluukiertueella 2007. Kiertue oli hieno kokemus – ei *kovin paljon* sateita, jos mukaan ei lasketa Puolan Katowicen myrskyä. Genesis teki pitkän uran, ja bändiin liittyy paljon historiaa. Lapseni ovat syntyneet ja kasvaneet aikuisiksi bändin elinkaaren aikana.

Vuonna 2011 kuusikymmenvuotispäivänäni olen kaikkien lasteni kanssa Lontoon Towerin edessä. Dana ja Lindsey järjestivät hauskan viikonlopun koko Collinsin perheelle: paikalla olivat Clive ja Carole puolisoineen, äiti ja kaikki lapsenlapset – siis koko jengi. Kävimme London Eyessa, kilistelimme samppanjalaseja, ja vierailimme tietenkin myös Towerissa, missä upea oppaamme näytti lapsilleni, missä ja miten ihmisiä aikoinaan teloitettiin. Jopa minä nautin kierroksesta.

Ihastuttava Lily onnistui viimein suostuttelemaan isänsä tanssilattialle vuonna 2007 Bal des débutantes tapahtumassa Pariisin Hôtel de Crillonissa. Lily oli jo tuolloin tunnettu hahmo mallimaailmassa, ja myöhemmin hänestä on tullut aivan yhtä iso nimi näyttelijänä. Olin aina ajatellut, että hän voisi saavuttaa elämässä mitä tahansa, ja hän on osoittanut, että olin oikeassa.

Suloinen neljävuotias Zoe ja isoisä Vancouverissa. On upeaa lukea lapsille ja auttaa heitä kasvamaan. Tässä avaamme hänen syntymäpäivälahjojaan. Zoe on hyvin älykäs tyttö.

Isä ja pojat: Matt, Simon, Nic ja minä Lontoon Berkeley Hotelin katolla. Aina kun pojat tapaavat toisiaan, tuntuu kuin he eivät olisi olleet erossa lainkaan. Olen heistä kaikista hyvin ylpeä.

Vasemmalta siskoni Carolen aviomies Bob, Nic, Carole, minä, Cliven vaimo Lynne, Matt ja Clive Lontoossa viettämässä perheviikonloppua. Kaikki lapseni viihtyvät hyvin oman perheen kanssa, ja kokoonnumme yhteen aina tilaisuuden tullen.

Tämä kuva otettiin 2. kesäkuuta 2016 Little Dreams Foundationin konsertissa Sveitsin Lausannessa. Tuntui kuin olisin kokeillut kepillä jäätä. Se kantoi, ja lisää on varmasti luvassa. Kaikkein ylpein olen rumpujen takana olevasta kaverista. Nic on nyt soittanut kanssani kolme keikkaa ja soittaa vielä jatkossakin, jos päätän tehdä lisäkeikkoja. Hän suoriutui erinomaisesti, tarttui tilaisuuteen ja täytti suuret saappaat.

Tämä kuva on otettu Genevessä, jonne olemme juuri laskeutuneet Miamista matkalla Little Dreams Foundationin keikalle Lausanneen kesäkuussa 2016. Olen hyvin onnellinen, kun saan olla taas yhdessä poikieni ja heidän äitinsä kanssa. Se taitaa näkyä myös ulospäin.

This file was downloaded from Z-Library project

Your gateway to knowledge and culture. Accessible for everyone.

z-library.sk z-lib.gs z-lib.fm go-to-library.sk

Official Telegram channel

Z-Access

https://wikipedia.org/wiki/Z-Library